

LÜTFÜ PAŞA TARİHİ

تاریخ لطفی پاشا
مکتبہ دارالکتاب اسلامیہ لاہور

۱۳۴۱ھ

Lutfi Paşa

تواریخ آل عثمان

للطفی پاشا

Tevarik-i âl-i Osman

(۹۶۱) سنہ سنہ قدر اولان وقوعادن باحدر

مصحیح و محشی

آثار عقبہ موزہ سی کتب خانہ سی حافظ کنہی عالی

1st ed. by برنجی طبعی

استانبول — مطبعہ عامرہ

۱۳۴۱

[1922]

- مؤلفه و کتابه داتر بر قاچ سوز -

شو اثرک مؤلفی بولنان مرحوم لطفی پاشا کنديسی ایچون لازم کلن ترجمه حالی قسماً بو کتابنک باشنده و قسماً (آصفنامه) سی باشنده یننه کنديسی یازمشدر . واقعا بو ترجمه حال مختصر ایسهده اک اساسلی ، اک مهم نقطه لر کوسترلمش اولدیغندن بر مؤلف ایچون بو قدری کافیدر ظنندهیم .

بو کبی بیوکلرک مفصل ترجمه حاللری یازمق هر درلو وسائطه مالک تورک تاریخ انجمن عالیسی ایچون دهـا قولای اوله جغندن بو همتی او بیوک انجمندن بکلرم . مؤلفک شوراده صایدینی تألیفاته باقیلیرسه مشار الیهک اک زیاده (حدیث ، عقائد ، فقه) ایله اوغراشمش و علی الاصول درس کورمش طالم بر ذات اولدینی آکلاشیلور . طبدن ده بر اثر یازمش ایسهده اثرک اسمی مسمانی بکده بو یوده میور .

دینی اثرلینه کلنجه مذکور اثرلری مطالعه ایتماش اولدیغ ایچون بر شی دیهیم . یالکز شو وارکه ابوالسعودکی ، ابن کمال کبی اک بیوک ماللرک کوزلری اوکنده دینی اثرلر یازمق هر حالده بیوک بر قدرت علمیه به دلالت ایدر .

اثرلر ایچنده فارسی قسمی بولونمدیغنه نظراً مؤلفک فارسی ایله متوغل اولدیغنه قائل اوله بیلیرز .

شو اثرده برچوق نظملر کچور . بونلرک بعضیسنده مؤلف « نکیم شاعر دیمشدر » عباره سنی یازدیغی ایچون باشقه سنک اولدیغنی کوستردیکی حالده بعضیسنده مذکور قیدی تومدیغندن کنديسنک اولدیغنه حکم ایدله بیلیر . غریبدر که باشقه سنک اولدیغنی سوبلیدیکی یرلرده هانکی شاعر دیمشدر ؛ هانکی کتابده دیمشدر تصریح ایتمیور . یالکز (۱۱) نجی صحیفه نک سوکنده « نکیم جالینوس بو مقامه مناسب تاریخ دیمشدر » عباره سنده شاعرک (جالینوس)

اسمنده بریسی اولدیغنی بیان ایدیور سده مفادینه نظراً مذکور نظمک
(جفر) منظومه‌سی اولدیغنی و (جالینوس) ك ده (قائمی) کبی (جفار =
جفرجی) بر کیمسه اولدیغنی آکلاشیلیمقده در .

(عثمانلی مؤلفلری) نك مؤلفی طاهر بك افندی (سهی) تذکره‌سندن
تقلاً پاشانك شاعر اولدیغنی ذکر ایدیور سده نمونه کوسترمیور حالبوکه صاحب
تذکره (سهی) بك مؤلفك یالکمز شاعر اولدیغنی بیان ایله اکتفا ایتیمهرك
« غرا اشعاری وزیبا کفتاری واردر » سوزینی علاوه و زاده طبعقلری اولان
غزلیاتندن بریسنی‌ده ذکر ایتش اولمغه بورایه درج ایدیورم :

غزل [۱]

فرقتکدن چیقدی جان ای ورد خندانم مدد
غرقه ویردی عالمی بو چشم کریانم مدد
کر صورارسهك کونیمی سنسز صاچك کبی قرا
ظلمت ایچره قانتم ای آب حیوانم مدد
مدعیلر طاشلدیلر طعنه طاشیبه بنی
وقتدر کیم رحم ایده‌سین شاه سلطانم مدد
دردك ایله اولدیکمده سینمه مه [۲] اوغرایجق
ایشیده‌سین طوپراغمدن درلو افغانم مدد
(لطفی) داخی دلبرینك یولنه اولدی شهید
اوش حلال اولسون حرامی کوزینه قانم مدد

[۱] مطبوع سهی بك تذکره‌سی ، ص ۲۶ .

[۲] (سینمه) کله‌سی یا کلیشدر دوغروسى (سینمه) اولمیدر . (سین) تورکجه‌در

قبر معناسنه‌در . قبرستانه (سینله) دینلور .

اثر ك قيمت واهميتى تقدير ايچون مؤلفك (بايزيد ثانى ، سليم اول ، سليمان اول) كې اوچ بيوك پادشاهك زمانلرنده كى بتون وقوعاتى كوزيله كورمش و محاربه لره اشتراك ايتمش و صوكره وزرات و صدارت عظاما موقمنه قدر چيقمش اولسنى دوشونمك كافيدر .

كتابه كلنجه استانبول كتبخانه لر ينك هيچ بر يسنده نسخه سى يوغيدى . نهايت طاهر بك افندى بروسه ده اولو جامع ياننده (مصرى) دركاهى شينخى (شمس الدين) افنديده ناقص بر نسخه بوله رق امانه آامشدى . بو نسخه (٤٣٥) نجى صحيفه نك (٤) نجى سطر نده كى « شيروانده » گل ه سيله نهايت بوليور .

ايكنجى نسخه سى ويانه نك شمديكى مى كتبخانه سنده بولنديغندن استانبول آثار عتيقه موزه سى مدير يتنك دلالتى و مذكور كتبخانه ده اوزمان حافظ كتب بولنان پروفيسور فون (قره ليج) ك همتى ايله لازم كلن صحيفه لك فوطوغرافلرى آلديريلوب برنجى نسخه نك نقصانى بو صورته اكالم ايدلمشدر .

حين طبعده فورمه لك تصحيحى آثار عتيقه موزه سى كتبخانه سنك حافظ كتبى حالى بك طرفندن در عهده ايديله رك ٢٧ فورمه سى مومى ايله طرفندن تصحيح و تحشيه ايدلديكى حالده معذرت مشروعه سنه بناء بقيه سى طرف عاجزانه مدن اكالم قيلنمشدر .

بناء عليه (٤٣٢) نجى صحيفه يه قدر اولان تصحيح و تحشيه مومى ايله حالى بكه عاندر ؛ او صحيفه لر ده بنم هيچ بر علاقه م يوقدر ؛ بنم تصحيحم ايسه ٤٣٣ دن باشلايور و حتى ٤٣٣ نجى صحيفه نك حاشيه سنده كى اوچ سطر لى نوط دخى بجنى اكالم ايچون مومى ايله حالى بك طرفندن و يرلمشدر .

بنم خدمتم كونشك ياننده ذره ، دكيزك ياننده داملا كې قالدغيچون كتابك اوزرينه آديمى بيله قويمدم .

برده بنم طرفندن كوچوك بر فهرست يازلمشدر . فهرستى توسيع ايچون

ملکتره ، رجاله هاند سرلوحه لر یا بمق قابل ای دیسه ده اعتقاد بجه او قدر فأنده بی
موجب اوله میه جفندن صرف نظر ایلم .

کندی حصه مه دوشن تصحیحاته قصورم و ارسه عجله یه کلدیکندن دولای
خوش کورولسنی او قویانلردن تمی ایلم .

دارالفنون عربی معلمی

کلیمیسی معلم رفعت

فهرست

	صفحه
سبب تألیف کتاب	۱
ابتدای آل عثمان	۱۷
عهد سلطان اورخان غازی	۲۷
عهد سلطان مراد خان اول	۳۱
عهد سلطان بایزید خان اول	۴۴
عهد سلطان محمد خان اول	۶۸
عهد سلطان مراد خان ثانی	۷۶
عهد سلطان محمد خان ثانی	۱۷۰
عهد سلطان بایزید خان ثانی	۱۹۱
عهد سلطان سلیم خان اول	۲۰۴
عهد سلطان سلیمان خان اول	۲۹۳

تواریخ آل عثمان

للطفی پاشا

بسم الله الرحمن الرحيم

حمد وثنا اول پروردگار سازگار که رفعت و ذلت آندند . دید و کن عزیز
و دید و کن ذلیل ایدر و نیجه لرین فقیر و نیجه لرین غنی ایدر و کیملرین خواجه
و کیملرین قول ایدر و نیجه لرین سلطان و نیجه لرین رعیت ایدر و سپاس اول بی
زوال الله تعالی به اولسون کیم سلطانلری رعیتلردن ایدوب امرلرین رعیت
اوزره غالب و حکملرن جاری و نافذ قیلدی . وصلت بی نهایت و تسلیات بی غایه
اول رسول الثقلین سیدالحرمین « محمد مصطفی » علیه اکمل التحیه اوزرینه اولسون
دخی آل و اصحابی اوزرینه اولسون کیم آنلر رهنمای امتدر .

اما بعد الله تعالی به حمد ایدوب و رسوله و آله صلوات و یردکن صکره
بو تواریخی جمع ایدوب تألیف ایدن الحاج الحرمین الشریفین « لطفی پاشا بن
عبدالمعین » الله تعالی آنک دنیاده و آخرتده مرادلرین میسر ایلسون ایدر [۱]
بو تواریخ آل عثمانک بعضیسی که تألیف و تصنیف و بعضیسی که مقدمدر اختصار
و انتخاب اولنوب یازلسنه نیجه سبیل اولدی . بر سبب بودر که بو حقیر ذره
بیمقدار بونلرک زماننده نشو [و] نما بولوب اولا سلطان بایزید طاب ثراه
و جعل الجنة مشواه عالم طفولیتده سرایلرنده اولوب نیجه زمان آنده معارفه سعی
اولنوب امکلمر چکلدی تا سلطان سلیم کلوب تخته جلوس ایدنجه دکن

[۱] ایتک صحیحی آیتق ، دیمک ، سوبله مک ، انشاد ایتک .

وسلطان بايزيد دخى هر فنده ماهر و ذوقنون وقادر اولوب على الخصوص كه ياي چكوب اوق آتمده بي نظير ايدى . حتى زماننده اول چكدوكى ياي كيمسه چكه بلمزدى وصالح و متدين و محب علما و صلحا ايدى . آندن صكره سلطان سليم خان اكرم الله مابه و عطر بنسيم الحلد ترابه پادشاه عالم كشا اولوب بو حقير دخى آنلك خدمتلرندن بر آن خالى اوليوب بونجه جنكلر و بونجه صواشر و حادثه لركه ديار رومده و جانب شرقده و عربستانده و حلبده و شامده و مصرده و غير يرلرده كي واقع اوليدر . بو حقير آنلك كليسنه حاضر و ناظر اولمشدر تا سلطان سليم آخرته نقل ايدنجيه دكين و سلطان سليم سلطان بايزيدك كچي [۱] اوغلى اولوب پر معرفت نكته دان عالم و سخندان بنى آدم محقق خردوين و مدقق هنردين [۲] ايدى كيم دور اسكندردن برو بونك ايتدوكى ايشلرى و بهادر قلبرى بر پادشاه ايتمشدر . انشاء الله تعالى بوتاريخده مخلصنده ذكر اولنسه كر كدر و بو حقير ابتدا حوادثي [۳] روزكارك تبديلن و تغيرن شو زماندن بروسن آكليوب بلوركه سلطان بايزيد زماننده شيخ حيدر اوغلى شاه اسماعيل سردار عجم اولوب بعض خصوصدن اوترو ذوالقادر اوغلى علاءالدوله اوزرينه كلوب و ذوالقادر اوغلى علاءالدوله دخى صعب طاغلره چيقوب سلطان بايزيد دخى يحيي پاشا [۴] نام وزيرى نيجه بيك لشكرله آنقره نام قلعه يه كوندوردى و اسلامبولده بيوك زلزله اولوب اكثر يرلى خراب ايدوب سلطان بايزيد ادرنه يه كوچوب و سلطان سليم طربوزان [۵] دن كفه يه كچوب و كفه دن ادرنه جانبنه كيدوب و سلطان بايزيدله چرلو [۶] نام قصبه قربنده جنك اولوب و بوندن صكره سلطان سليم پادشاه اولوب رومده و عجمده و عربستانده بو قدر ايشلر ايتدوكن بونك جمله سى لوح خاطرده در و چون سلطان سليم آخرته نقل ايتدى يرينه اوغلى سلطان سليمان پادشاه اولوب

---

[۱] كيجي؛ كوچك. — [۲] محقق خورده بين و مدقق هنر بين. — [۳] حوادث.

[۴] اندرون هايوندن مفيض و سلطان بايزيد خان ثاينك دامادى اولوب تاريخ و فائق

۹۱۲. — [۵] طربزون. — [۶] چورلى .

بوحقیرینه کماکان رکاب هایونلری خدمتلرنده اولوب نیجه سفرلری بلجه [۱] واقع اولمشدر. اولا سفر بلغراد آندن ردوس آندن انکروس که مهاج صواشی دیملکه مشهوردر. آندن بیچ آندن صکره آلامان آندن. صکره قزلباش سفری اولوب بغداد آندی. آندن اولونیه سفری اولوب وکیلر پوسیه [۲] ولایتنه کچوب بو حقیر کیلره سردار اولوبه مال وغنایم برله مسلمانلر طویم اولدیلر. آندن قره بغداد سفری اولوب والحاصل تاریخ هجرتک طقوز یوز قرق سکزینه کلنجیه دکن واقع اولان سفرلری خدمت شریفلرنده بلجه [۳] اولوپدر وتاریخ طقوز یوز قرق سکزی [۴] کلیجک محرم الحرام آیتک اوایلنده پادشاه عالم پناه بو حقیر عهده سندم اولان وزارت خدمتن آخر کمنه لره ووروب [۵] بو حقیره اجازت شریفلری اولوب کعبه معظمه کی مقصد اقصی و مطالب اسنادی [۶] سایه دولتارنده حج الحرمین الشریفین اولوب کیرورومه کلندکده خلقدن عزلت ایدوب اول تحصیل اولنان علوم و معارف ظهوره کتیلوب کتب معتبره ایله هم جلیس اولوب نیتکم شاعر دیمشدر :

شعر

انیس کتبهاء نفیس [۷] انها فی الزمان خیر جلیس

و اکثر اوقاتده مشغول ومقتد [۸] اولوب افاده واستفاده اولندی حتی مشروعاتده نیجه کتابلر عربیدن وترکیدن تألیف وتصنیف اولندی .
عربیاتدن « کتاب زبدة المسائل فی الاعتقادات والعبادات » و « الکنوز فی

---

[۱] بیله جه. — [۲] پولیه؛ صحائف الاخبار ۱۲۸۵ مطبعة عامره طبعی ج ۲ ، ص ۹۳ لطفی پاشا وخیرالدین پاشا — قبودان دریا — پولیه یقاسنه عسکر دوکوب. — [۳] بیله جه. — [۴] سکزه. — [۵] لطفی پاشادن صکره خادم سلیمان پاشا صدر اعظم اولمشدر. — [۶] ایدی. — [۷] رجائی زاده احمد جودت افندیکنده زینت المجالس نام منتخبات مصارع مجموعه سی ۱۲۰۸ مطبعة عامره طبعی ص ۵۲ ؛ «شوائب کتبهای نفیس». — [۸] متفقد .

لطایف الرموز فی الاحادیث الاربعین» [١] و «رسالة فی تصحیح النیة والعمل بها» و «رسالة فی تقریر الارواح این تصیروا [٢] اذا اخرجوا من هذه الاجساد» و «رسالة فی تقریر من احب لقاء [٣] ومن کرهه» و «رسالة فی تقریر الشهداء وما يتعلق بامور الآخرة» و «رسالة فی خصایص اهل السنة والجماعة و فی بیان اهل الاهواء والضلالة» و «رسالة فی تصحیح صلوة الجمعة وما يتعلق بها من الفضائل والاداب» و «رسالة فی بیان دخول الحمام وما يتعلق بها والاختصاب و تقليم الاظافر» و «رسالة فی بیان متى ينقطع معرفة العبد من الناس عند حالت الموت و فی التوبة و بیانها و فی التائب من هو» و «رسالة فی تقریر الصيد والذباح و فیما یحلم وما لا یحلم» و «رسالة فی بیان التداوی والمصاب و تلقین الميت وما یتوجب من احوال المحتضرين عند الموت» و «رسالة فی بیان افعال العباد و یعنی به الاختیار الجزئی» .

ترکیاتدن « کتاب تنبیہ الغافلین و یاکید الغافلین » [٤] اجمالی و مفصلی اصول دینہ متعلق و « کتاب تحفة الطالبین » ایمانہ و عباداتہ متعلق و « کتاب حیات ابدی » اهل سنت و الجماعته و اهل هوا و الفاظ کفرہ متعلق و « رساله سؤال و جواب » و « رساله نیت » بعض مسائل مهمه بیانندہ و طبعہ متعلق « امور المهمات » و اشبو « تواریخ آل عثمان » کہ عبرت برله نظر ایدنلره مهر درخشان و او قیانلرک کولکلرینه مسرت شعله سن ویر مکده شمس تاباندر و بر سبب دخی بودرکه تواریخلرده کچن پادشاهلرک هر برینسک سیرتلری باشقه باشقه مطالعه اولندقدہ عدالتلری و ظلم و جورلری و دین اسلامده دیندارقلری و قبل حقہ جل جلالہ و عم نوالہ صحیح اعتقادلری نیجہدر . جمله اول تواریخلردن معلوم اولنوب پس رسول الله صلی الله علیه و سلمدن خلفاء راشدیندن خلافت

[١] و یانه کتبخانهٔ امپراطورینسندہ کی کتب شرقیه میانسندہ ١٠٠١ نومور و سیاه مفید و کوستا و فلوکل طرفندن تنظیم اولنان کتب شرقیه قتالوغنک ایکنجی جلدینک ایکی یوز یکرمی دردیجی صحیفه سندہ مقدمه سنک بوقسمی مندرج اولان نسخهده « کتاب الکنوز فی لطائف الرموز فی الاحادیث اربعین » صورتندهدر . — [٢] ذکر اولنان نسخهده « یصیروا » . — [٣] مذکور قتالوق ج ٢ ص ٢٢٤ « رساله فی تقریر من احب لقاء (الله یا خودر به) و من کرهه » . — [٤] و یانه نسخه سندہ « کتاب تنبیہ الغافلین و تآکید الغافلین » .

منقطع اولدقدن صکره بو عثمانلی طایفه سی کبی عقیده لری پاک و سنی مسلمانلر و مکارم اخلاق و قانون سلف سلاطین ایله و قاعده علیشان (۱) خواقین ایله زینت بولوب تاج و تخته لایق کمنه لر کمشدر . زیرا حلیه شرعیه آراسته و سنت حضرت رسول الله علیه السلام ایله پیراسته و غزا وقتنده هریری . رستم داستان اولوب و روی زمینی خون ملاحده ایله مالامال و کفار بدکردار قانی ایله یر یوزین دریا مثال ایتمشلردر و آل سلچوق دخی عقیده لری پاک اولوب آنلره دخل اولنماش جمیع مورخین اتفاقلری ایله و هم سلچوق دخی آل عثمانه مرشد و پيشوا کييدر . اوت سائر طوایف که ملت اسلامیه ده . پادشاه اولوب کمشلردر هر بریسی بر رعیت (۲) ایله متهمدر . اولانخی امیه نک بعضیسی خوارجلقله مشهوردر و آل عباسک دخی بعضیسی اعتزالله و رفضله . معروفلردر و بنی لیث و آل بویه و آل فاطمیه اکثری قرا مطلقه (۳) یعنی زندقه ایله و الحاد ایله معروفلردر و غزوی (۴) لر و خوارزمیلر و سلغریلر (۵) بونلرک اکثری پادشاهلرینه کفران نعمه اولوب و پادشاهلری اوزرینه خروج ایدوب عصیان و طغیان ایدوب بکنمشلردر (۶) .

اوت آل عثمان طایفه سی کفران نعمه اولمقدن بغایت احتراز ایدوب . صاقنمشلردر حتی بعض تواریخلردر روایتدر که عثمان غازی بکنملو اولدقده مادامکه سلچوقیلر حاکم الوقت ایدیلر بکنمندی دیوروایت ایدرلر . اما «تواریخ

---

(۱) عالیشان . — (۲) طوغریسی أم و کناء معناسنه اسم اولان «عتت» و یا خود «برر عیب» اولمق کر کردر . — (۳) قرا مطلقه لقله . مفردی قرمطی اولوب ریسلری ابوطاهر سلیمان ابن سعید الحسن بن بهرام در کرک اعتقادو وجه تسمیه لری کرکسه و قایع تاریخیه لری حقنده تاریخ ابی الفدا . ۱۲۸۰ مطبوعه عامره طبعی ج ۲ ، ص ۷۹ ، ۷۷ ، ۷۶ ، ۷۵ ، ۷۴ ، ۷۳ و روایات الاعیان ترجمه سی ۱۲۸۰ مطبوعه عامره طبعی ج ۱ ، ص ۹ - ۱۸۷ تفصیلات واردر . — (۴) غزنویلر . — (۵) سلغریلر ؛ فارسده حکومت سورن آتابکان سلاله سندن و حکومت مذکورده نک مؤسسسی اولان سنفر بن مودودک جدی اولان سلغریک اسمنه نسبتله بو حکومته دولت سلغریه و بو عائله یه سلغریلر دینلشدر . — (۶) بکلهمک و بکنمک ؛ امارته تعیین ایتک و اولمق .

کزیده، [۱] ده ایدر تاریخ هجرت نبونک علیه الصلاة والسلام آلتیوز طقسان یدیسی اولیجق سلجوقیلردن غیاث الدین مسعود که غزان خان [۲] طرفندن رومه حاکم ایدی اول ییل وفات ایتدی و غزان خان غیاث الدین مسعودک یرنجی مسعودک قرنداشی اوغلی کیقباده ویردی . کیقباد دخی رومه کلیجک سهل زمان ایچنده غزان خانه یاغی [۳] وطانغی اولدی . غزان خان دخی اوزرینه وافرلشکر کوندورب و طوتوب غزان خانه آلوب کیتدیله . آندن سکره عثمان غازی بکلندی و «تواریخ فردوس» [۴] ده ایدر سلطان مسعود غیاث الدین دخی حیاته ایدیکه عثمان غازی بکلندی دیو . عثمانلو طایفه سی کفران نعمه اولمقدن زیاده احتراز ایدوب اول احترازلرینه کوره الله تعالی جل و علا بونلرک عمرلرینه و ماللرینه و ملکلرینه برکات و یروپدر وهم بومبارک طایفه درکه قدر آز کمسنه ایله دشمنه مقابله ایتسه لر الله تعالی فرصت و نصرت ویرر وهم عثمان غازی رأس مایه نیک ایدی یوزنده دین اسلامی یکلپویدر [۵] . زیر اول زمانده جنکزیلر [۶] خروجی ایله و غلبه سی ایله اسلام دین بر مرتبه ده ضعیف ایتشلردی که تعیره قابل دکدر . حتی تواریخلرده مذکوردرکه جنکیز خان [۷] ظهورندن عثمان غازی بکلندوکی زمانه کلنججه ده دین کافر مغوللر هر اقلیمده مسلمانلر اوزرینه غالب اولشلردی . شهرلرده و قصبانه و کویلرده و مسجدلرده [۸] مقابل پتخانه لر و یوللرده یوجه لرلرده او یقلر اوزرینه پتله دوزوب

[۱] کزیده؛ حمد بن ابی بکر بن حمد بن نصر مستوفی قزوینیک اثری اولوب ووزادن غیاث الدین محمد نامنه ۷۲۰ تاریخنده تدوین ایتشدره بر فاتحه و آلتی باب و بر خاتمه اوزرینه مرتب اولوب کشف الظنونک بولاق طبی ج ۲ ، ص ۱۷۱، ۱۳۱۱ استانبول طبی ج ۲ ، ص ۳۰۹ ده بو کتاب حقیقه معلومات واردور . — [۲] غازان خان . — [۳] عاصی ، یاغی ، دشمن ، حرب . — [۴] تاریخ فردوس ؛ فردوسی طوسی نیک . ابوالقاسم حسن بن اسحق بن شرفشاهک - هندستان ، ایران ، اوروپاده دفعاتله طبع ایدلش و نثرأ عربی به ، انکلیزجه و فرانسزجه به ترجمه اولمش اولان - « شاهنامه » سی و یاخود شعرای عثمانیه دن فردوسی طویلک اوچپوز آلتمش جلد اوله رق تدوین ایلدوب سلطان بایزید طرفندن سکسان جلدی انتخاب ایدیلن اثری اولسه کرک . — [۵] یکله مک مصدر ننددر . — [۶] جنکزیلر . — [۷] جنکیزخان . — [۸] مسجدلره .

طاپوقیولورلردی [۱] و آنوکله دخی قومایوب بریره قونسه لر قونفلق [۲] استرلردی و متزلدن کتملو اولدقده اولاق استرلردی و برسهل مرتبهلو تاتار برکویه قونسه دورلو نعمتلر ییوب شویله یاتمغه راضی دکلدی بلکه سوچی [۳] و کوزل محبوه استردی . ناچار وناکام شهرلرده و قصبه لرده و کویلرده آنلرچکون سوچی و بازار عورتلرن قومشدردی و کویلرده طول عورتلری عرض ایدرلردی قتمغن بکنسه آنی آلوردی مسلمانلرک حاللری بو محتله کچردی و بو رأس مایه لر رسولک صلی الله علیه وسلم حدیثی ایله بلنمشدرکه بیورمشدر « ان الله یبعث لهذا الامة علی رأس مائة کل سنة من یجدد لها دینها » [۴] .

مایه اولاده دین یکلهمسن رسول الله صلی الله علیه وسلم ایتمشدر دخی بیورمشدرکه « خیر القرون قرنی » رأس مایهده اختلاف یوقدر اما قرنده اختلاف وار . بعض کمنسار [۵] قرن قرق ییلدر و بعضیلر آلتمش ییلدر و بعض کمنسار سکسن ییلدر دیمشدر اما اصح اولدرکه یوز ییله قرن دیرلرمش . زیرا رسول الله صلی الله علیه وسلمدن مرویدرکه برکون صباحلیوب اصحابنه دیدیکم « سز بوکیجه کزی کورد و کز می » . دیدیلر کیم « نع یا رسول الله » . رسول علیه السلام دیدیکم « باقی قالن بو کوندن یوز ییله دکن کیمکه بو کون یر یوزنده وار ایسه بیو کدن و کوچکدن » . پس معلوم اولدی که یوز ییل بر قرندن [عبارت] که یوز ییلدن آرتق یاشامق اولماز ایمش اولورسه نادر اولور

---

[۱] طاپو قیلوق؛ عبادت ایتمک، انقیاد، اطاعت ایتمک. — [۲] ضیافت. — [۳] شراب؛ اصل معناسی لیدی شی. — [۴] بو حدیث شریف عزیزیه - ۱۳۲۴ ده مصرده مطبعة ازهریه طبی - ص ۳۷۸ « ان الله تعالی یبعث لهذا الامة هلی رأس کل مائة سنة من یجدد و لها دینها » صورتده در. کشف الظنون عن اسامی الکتب و الفنون ۲۷۴ بولاق طبی ج ۱، ص ۲۵۴ و ۱۳۱۱ استانبول طبی ج ۱، ص ۳۳۱ امام سیوطینک، ابتداسی « الحمد لله الادی خص هذه الامة للشریفة بخصائص » اولان « التنبیه بمن یبعثه الله سبحانه و تعالی علی رأس کل مائة » نامنده برساله سی وارددر. — [۵] کمنسار ل.

و «تاریخ مسکيه» [۱] ايدر ابواسحاق شیرازی [۲] طبقات الفقها [۳] آدلو کتایبندہ دیمشکہ صحابہ رسول الله عليه السلام عصری منقرض اولدی تاریخ هجرتك طقسان ایله یوز [۴] مابینده .

ایکنجی یوزده عمر بن عبدالعزیز [۵] یکلیو پدر زیرا طوایف بنی امیه نك نیجه احداث اولمش ایشلرن ردایلدی ونیجه بدعتلرینی [۶] کیدروب وناس اورته سنده نیجه مذهبلر وار ایدی . آنلری بیان [و] اصلاح ایلدی . اوچنجی یوزك باشن یکلین عباسیلردن هارون الرشید اوغلی معتم [۷]

---

[۱] ۴۲۱ تاریخنده وفات ایدن ابوعلی احمد بن محمد بن مسکویهک « تجارب الامم و تعاقب المهيم » نام تاریخیدرکه کشف الظنونه بولاق طبعی ج ۱ ، ص ۱۹۱ و استانبول طبعی ج ۱ ، ص ۲۴۸ بوکتاب حقنده معلومات واردر . — [۲] ابواسحاق شیرازی ؛ ابراهیم بن علی بن یوسف الفیروز آبادی در . قاموس الاعلام ج ۱ ، ص ۶۸۵ جمال الدین ابراهیم بن علی فیروز آبادی صورتده مندرجدر ۳۹۳ ده طوغمش ۴۷۶ ده بغدادده وفات ایله مشدر . عن اصل فارسیه شیراز اعمالندن فیروز آبادی اولدینی حالدہ بغدادده ساکن اولمش ووفاته قدر مدرسه نظامیه ده مدرسلاک ایتمشدر . — [۳] طبقات الفقها نامیله ذوات متعدده نك اثرلری واردر . — [۴] علاولی اثمارالتواریخ ۱۲۹۵ استانبول طبعی ص ۳۵ ده ۱۰۰ تاریخنی کوسترلمشدر . — [۵] عمر بن عبدالعزیز ؛ اولادمر واندن عبدالعزیزك اوغلی وملوک امویه نك سکزننجیسیدر . ایکی سنه بش آئی دوام ایدن مدت خلافتنده اجرای عدالت ایلین وسائر ملوک امویه نك هیچ برینه بکزه مین بوذات عالی اوتوز طقوزباشنده ایکن ۱۰۱ رجینده ارض حصده واقع دیرسمعان ده مسموماً ارتحال ایله مشدر . [۶] بو بدعتلر جمله سیئه سندن بریده منابرده حضرت علی کرم الله وجهه به سب ایتملیدر . ۵۲۸ ده وفات ایدن ابی القاسم جارالله عمود بن عمر الزمخشری « الکشاف عن حقائق التنزیل » نام تفسیرنده مصرده ۱۳۰۷ مطبعه شرقیه طبعی ج ۱ ، ص ۳۵ ایوم خطبه آخرنده اوقونقمده اولان « ان الله یأمر بالعدل والاحسان » آیت جلیله سنک تفسیرنده بو بابده معلومات ویره رک بجه نهایتنده « ولعمری انما کانت فاحشه و منکرأ و بقیاضاعف الله لمن سنها غضباً و نکالاً » و خزریاً اجابه لدعوة نبيه و عادم نداده » دیمشدر . امام سیوطینک تاریخ الخلفاء اصراء المؤمنین نام اثرینک ۱۳۰۵ مصر طبعی ص ۹۴ ده بو بابده معلومات بولندی کبی علاولی اثمارالتواریخك ۳۵ نجی صحیفه سنده ده برقید واردر . — [۷] معتم بالله محمد ؛ ولادتی ۱۷۹ ، مدت خلافتی ۸ سنه ۸ آئی ۲ کون وفاتی سامرا ده ۲۲۷ ربیع الاولنده در سامرا ده مدفوندر .

ایدی . زیرا قرداشی امین محمد [۱] دورلو بدعتلر طورغوردی [۲] و قرداشی مأمون [۳] رفض واعتزال مذهب طوتوب قرآن مخلوقدر دیو نیجه ایله و نیجه علما و فضالایه اذالر واهانتلر ایلدی . اگرچه کیم معتصم دخی اعتزال ایله متهمدر اما اول قرداشلرینک بعض بدعتلرینی کیدردوب دفع ایلدی . بابک حریمی [۴] که یکریمی یسل مقداری زندقه مذهب اظهاری ایدوب دخی خلقی اول باطل مذهب دعوت ایدوب چوق کسنلر آکا متابعت ایدوب اول باطل دینی قوت طوتمشدی . شویله که تمامت ایدر بایجان [۵] وارمن ولایتن و عراقک بعضی سن دخی کندوسنه مسخر ایتمشدی . معتصم خلیفه اولیجق جدوجهد ایدوب بابک حریمی اورتادن کتورب و دین و مذهب جمع ایدوب کیدردی که توارینخارده مسطور و مشهوردر و دخی مشهوردرکه آنقره قلعه سی اول زمانده کافر النده ایکن بر مسلمه عورت اول کافرلرک النده اسیر اولوب آکا چوق تعدیلر ایدرلر ایدی . زیرا عقیده سی پاک خاتون ایدی . برکون کیرو اول خاتونه اذا ایدوب طوررکن اول خاتون دیدیکیم « ای مؤمنلر بکی معتصم کل بنی شول کافرلر الندن قورتار » کافرلر دخی کولشوب دیدیلرکیم « معتصم کلور و سنی بزدن بر آبلق آت اوزرنده قورتارر » . بوخبر معتصم خلیفه نک قولاغنه دیکجک آندایچدی که غیر [ی] ایشلره قارشیمیه تا اول خاتونک ایشن بر طرف ایتینجه و قیش وقار ایچنده لشکر چکوب و آنقره یه واروب کافرلر ایله جنک ایدوب و آنقره قلعه سن آلوب اول

---

[۱] محمدالامین ؛ ولادتی ۱۶۹ ، مدت خلافتی ۴ سنه ۷ آی ۲۳ کون ، وفاتی ۱۹۸ محرمنده برادری مأمونک سرعسکری اولان طاهر ذوالیمینین النده محبوساً مقتول اولمشدر . — [۲] طورغورمق ؛ اقامه ایتک ، رکن ایتک . — [۳] عبدالله المأمون ؛ ولادتی ۱۷۰ ، مدت خلافتی ۲۰ سنه ۵ آی ۲۱ کون ، ۲۱۸ رجبنده طرسوسده وفات ایدوب اوراده مدفوندر . مطبوع کتبه الاخبار رکن ثالث جزء اول ص ۲۰۵ . — [۴] بابک ؛ مأمون خلیفه زماننده ظهور ایله « بابکيه » و « فرخيه » تمییریه یاد اولتان مذهبی چیقارمش و ۲۲۳ ده معتصم باللهک رجاندن و امرای آرا کدن افسسین طرفندن طوتیلوب بغداده کوندرلمسکه اوراده اعدام اولمشدرکه کندی طائفه سی بوکا « بابک فرخ » دیرلردی . — [۵] آذربایجان .

خاتونی خلاص ایلدی [۱]. دیرلرکه معتصمک لشکری اول جنکده تمامت آبلق آتلا اوزرنده ایدیلر.

دوردنچی یوزک دینن احیا ایدوب یکلین عباسیلردن قادر بالله احمد بن- امیرالاسحاق بنالمقتدر [۲] [در]. آنک زماننده دخی مصروشام حاکمیری فاطمیون قرامطه دینن اظهار ایدوب کلیآدار اسلامده اولان بکلری اول دین باطله دعوت ایدوب کیمن ایلکله وکیمن جبرایله وکیمسنه رشوت ویرمکله اول باطل دینه دوندریلر. اماقادر بالله بوخالدن خبردار اولیجق جدوجهد [و] سعی ایدوب دورشدی [۳]. تا اول خیث عقیده لری بکلردن ازاله ایدوب کیرو اهل سنت وجماعتدن ایلدی .

بشنجی یوزک دینن احیا ایدوب یکلین آل سلچوق نسلندن محمد بن ملکشاہ ایدی . بغایت دین و دیانتله معروف وعدل وصیانتله موصوف ایدی ورأیی صایب وعهد [نده] ثابت ووعده سی صادق ایدی و دینک اعزازنده وملاحده ملاعنه نك قلعنده وقهرنده بغایت مجد ایدی و بیضه اسلامی صاقلمقدمه یدبیضا کوستورمش ایدی وبدعت والحادی کتورمکده جهد بلیغ وسی بیدریغ قیلمشدی که هر کیمسه که اصفهانک قوسی اوکنده درکوه آدلو قلعه آنک اوزرینه ملاحده غلبه قیلمش ایدی وسلطان محمد بن ملکشاہ یدی ییل اول قلعه فتحنه دورشوب کیجه وکوندوز راحت اولیوب تمام ملاحده [۴] قطع ایتمیجه راحت اولدی وهر کیمده کیم اول الحاددن نشانلر و اثر بولیندی یاخود او ملاحده یه فی الجمله مناسبتی اولیدی فی الحال باشن کسوب سیاست ایدردی که بونک تفصیلی آل سلچوق تواریخنده مفصل ومکمل یازلمشدر.

---

[۱] تاریخ ابی الفدا ۱۲۸۰ مطبوعه عامره طبعی ج ۲ ، ص ۳۶ ده معلومات واردرکه مورخ آنقره یی - خلفای عباسیه زماننده بویله یاد اولندیفندن طولانی- «عموریه» اولتی اوزره قید ایتمشدر. — [۲] پدری اسحق مقام خلافتنه قعوددن مقدم وفات ایتمکله کنیدی عمی زاده سی طایبه ک انخلاعتندن صکره خلیفه اولوب ۴۶ ییل ۴ آی خلافت ایلهرک ۴۷۲ ذی الحجه سنه ۷۲ یاشنده ایکن بغدادده ارتحال ایلش واوراده دفن اولونمشدر. — [۳] دورشمک: برایشه مداومت وسی واقدام ایتمک. — [۴] ملاحده یی، نسخه نك عباره سی بویله در.

آلتنجی یوزییلک دینن احیا ایدوب یکلین جنکز یلر نسلندن شاه غزان خان بن ارغون خان بن هلاکوخان بن طلی خان بن جنکز خان ایدی کیم اتاسی و دده لری دینن ترک ایدوب دین اسلامه کلوب و رسول الله صلی الله علیه و سلمک دینی کونشی تابان اولوب دده سی جنکز خانک ظهورندن کندوسی اسلامه کلنجیه دکین نقدر کلیسالر و بت خانه لره که اسلام ولایتلرنده یاپیش ایدی . امر ایدوب تمامت یقدورب خراب ایتدوردی و مسلمانلر اوزرینه قونلان خراجی و سایر بدعتلری که کافرلر احداث ایتش ایدی کیدروب تمامت مغربده و مشرقده اولان مسلمانلر کلیاً غزان خانک اسلامه کلوب و بوقدر بدعتلری رفع ایتدوکنه فرحله و سرورله حاصل ایتدیله که بونلردن او کوردی [۱]

کلن مسلمانلر بو آرزوده نیجه سی عمرلرن کیچوردیلر .
یدنجی یوز ییلک باشن احیا ایدوب یکلین « عثمان غازی » ایدی کیم یوقاروده شرح اولندی [۲] .

سکزننجی یوز ییلده کیرو عثمانلودن یلدرم بایزید خان اوغلی سلطان محمد دین اسلامی احیا ایدوب تجدید ایتمشدر . شونکی چونکیم چغتای طائفه سی یعنی تیمورلنک لشکری ایله شرقدن ظهور ایدوب اهل اسلامی بر مرتبه ده دلیل و ضعیف ایدوب بدعت اهلنی احیا ایتمشدیکیم وصفه کلز . آکا مناسب خروجنک تاریخی دنخی « خراب » [۳] دوشمشدر .

طقوزنجی یوز ییلده کیرو عثمانلوردن سلطان سلیم کلوب دین اسلامی یکلیم سنت رسول اللهی احیا ایتمشدر . زیرا اول زمانده که سلطان سلیم کلوب پادشاه اولدی دنیا فتنه و آشوب ایله مالامال ایدی . نتکیم جالینوس بومقامه مناسب تاریخ دیمشدر :

نظم

چونکه تاریخ قیله نه صددن گذر اول حکیم کاردانن الحذر

[۱] او کوردی ؛ ده اول، مقدم . — [۲] آلتنجی صحیفه به مراجعت بیورلسون .
[۳] عندالحساب ۸۰۳ تاریخنی اراثة ایدر .

کیم یکریمی بشریل اولیسر جهان فترت و آشوب قتل بی کران

وروم سلطانی بایزید خان غایت پیراوملاغین روم ولایتده هر طرفده براردر
باش قالدورب عالمی یاقوب یقمقده ایدی . سلطان سلیم آنلری تصیخ [۱]
ایدوب اشلرن اصلاح ایلدی و دیار شرقده شیخ حیدر اوغلی شاه اسمعیل
خروج ایدوب و شرق بکلرینه غلبه ایدوب رفاضیلر [۲] مذهبن اختیار ایتدی
وزمره اهل سنت و جماعتی بردرجهده ذلیل و سرگردان ایلس ایدی که قابل
تعبیر دکلدرد . سنی آدنه بولدوغی کیمسنلری ماللرین و مناللرین آلوب کندولرن
اولدورردی . عراق عربده و عراق عجمده و آذربایجانده و خراسانده و پارسده [۳]
و کرمانده اصلاسنی آدینه کیمسنه بولتمزدی . نتکیم شاعر دیمشدر :

نظم

ملحد و زندیق کیم دنیاده وار	جمع اولوبن جملهسی آکا او یار
مذهبی رفضی [۴] ایدوبن اختیار	مفسد و بی دینلر اولدی بختیار
لشکر اولوب یورودیلر فوج فوج	خون آدم یریوزنده اوردی موج
غازیلرز ایده رز دیو غزا	اهل اسلامه ایدر لر دی ادا
ملک شرقده قالمدی بریریقین	یوریوب ایتدی لر آکا آقین
هریکا کیم صوندی اول ایردی الی	مهدی صاحب زمانم دیر ایدی
آنک اولدی اول خراسان و هرات	ایرشنجه طالب [۵] آب حیات

آخر الامر سلطان سلیم پادشاه اولیجق بو قدر مال و منالدر کچوب
و بونجه لشکر جمع ایدوب و اسلامبولدن تبریزه و ارنجه بو قدر زحمتلر و بو قدر
مشقتلر اختیار ایدوب [مقصودی] محضا احیاء مراسم دین اسلام اجراء لوازم سنت سید
الانام ایدی و هم حق تعالی دخی ایشنی راست کتورب اول بی دین مذهبسزی

[۱] تصیخ اولسه کرک . — [۲] رفاضیلر . — [۳] پارس ؛ ایرانک جهت
جنوبیه سنده اولوب بصره کورفزی بونجه ممتد اولان «فارس» خطه سنک اسم اصلیسیدر
[۴] مذهب رفضی . — [۵] «تالب آب حیات» اولسه کرک .

اتباع و اشاعی ایله آدلرین دهر صحیفه لرندن حك ایلدی و سلطان سلیم اول
سپردن دونوب اسلامبوله كلوب قرار ایدوب نیجه زماندنسکره ماوراءالنهر
علماسندن نامه لر كلوب و صورتلری اختصار اولنوب مناسبتیله بومحله یازلدی

نامه

هو فتح الابواب لكل ملك كريم	و مفتاح الاسباب لكل قلب سليم [۱]
برای حصر سوی اسکندر ثانی	نیاز بنده از خواجه ملاصفاهانی [۲]
ای خلافت سریرینک شاهی	وی عدالت سپهرینک ماهی
ای سلیمان صفت [۳] عیسی دم	وی نبی خصلت و ولی مقدم
ای سخا ملکیدا [۴] سپهسالار	وی شجاعت ملکیدا نامدار
ای دیانت جهانیه [۵] سلطان	خان بن خان خسرو دوران [۶]
ای یوزک [۷] آفتاب اوج جلال	عالم اهلی قتکده ذره مثال
تا ظهور ایلدیک بو عالم آرا [۸]	توشی [۹] ذوق و سرور آدم آرا
چالداک ای خان [۱۰] جهانده کوس نوید	ایتدک دین اهله صدای امید [۱۱]
حیدر [۱۲] دین پناه خان [۱۳] سلیم	صدف دهر [۱۴] ایچره درتیم [۱۵]
اهل اسلامغه عنایت [۱۶] قیل	طرف شریعتی رعایت قیل
بو یوله کیم عدل و داد بار [۱۷] سنکا	یار بولسون [۱۸] چهار یار سنکا
کل که [۱۹] دین اهله آمان سنسن	مهدی آخر زمان سن سن [۲۰]

[۱] منشآت السلاطین فریدون بك مطبعة عامره طبعی ج ۱، ص ۱۷، بو بیت ۱۶۴ نجی
صحیفه ده مندرج اولان نامه فارسینک ابتدا سنده در. — [۲] «برای خضر سوی حضرت
اسکندر ثانی، نیاز بنده او خواجه ملای صفاهانی». — [۳] صفات. — [۴] ملکینده
[۵] جهاننه. — [۶] شاه بن شاه و خسرو دوران. — [۷] ای یوزی. — [۸] آرا؛ محل
و ایچ. — [۹] توشی. — [۱۰] شه. — [۱۱] یتقی دین اهلیغه صدای برید. — [۱۲] خسرو
[۱۳] شاه. — [۱۴] ایچنده. — [۱۵] بو یتدن صکره «ناپدی حق بولیدا طریق هدا،
خدا لله ملکه اباد» یتدی وارد در. — [۱۶] هدایت. — [۱۷] بار؛ وار. — [۱۸] بولسون؛
اولسون. — [۱۹] بیلکه. — [۲۰] بو یتدن صکره «بار عدل و سخاک ایچون حیران،
یوز تومان خاتم ایله نوشروان» «بو یوله کیم سنده بار فتح و ظفر، قدرت، حقدورر نه فعل بشر»
«من دیمان کیم زمانه شاهین، بلکه سن قدرت الهی سین» یتلری وارد در.

سنگا ای شاه عرضحال باز
 لطف ایدوب مینم دادمهت
 بار ایدی مسکنم خراسانده
 کوردم ایردی پس [۴] بلای وطن
 دین سرایخی کفر یقدی [۵] تمام
 بدعت و فسقی یقدی [۶]
 خاندانلر باربس [۷] بولدی خراب
 بغرمی کفر اوردی [۹] کباب ایتدی
 بنده مسین پاک مذهبیمسن
 آنک اوچون بو بدعت اهلین
 منکا قوشمادی [۱۲] بوبلایالغوز [۱۳]
 کیم که سفی ایده می [۱۴] جفا کوردی
 سندن امیدبار [۱۵] تور [۱۶] عالم
 رشته کفرینی چکوب اون کیل [۱۸]
 انتظارك چکر خراسانلق
 بار مشتاق سنگا اهل عراق
 ماوراءالنهر ایچره [۲۳] شاه وکدا

[۱] بوییتده کی «باز» کله لری «بار» اوله جنی کبی مصراع ثانیده «ایتر ایدی کیم
 مجالیم بار» صورتنده در. — [۲] لطف ایله مرادیه بیت «شکلنده در. — [۳] برله
 [۴] ایرسه بسی. — [۵] ییقی. — [۶] بدعت و فسق ییقی عالمی. فسق حقدین
 آیردی آدمی. — [۷] خاندانلر باربس. — [۸] آب و تاب. — [۹] اوق. — [۱۰] «بنده سفی پاک
 مذهب مین، پیرو علم دین و مکتب مین. — [۱۱] «آینک اوچون بو بدعت اهل دین،
 منکا ییتی جفا و تیغ کین» صورتنده در که «اهل دین» اهلندن مقامنده در. — [۱۲]
 توشمادی. — [۱۳] یالکنز. — [۱۴] ایدی. — [۱۵] امیدوار. — [۱۶] در. — [۱۷]
 بومصراع «لطفینه منتظر بنی آدم» صورتنده در. — [۱۸] اورکیل. — [۱۹] «لیک
 اسلام ایلمنی تیز توزکیل. — [۲۰] «قیل خراسانده داق سلطانلق» — [۲۱] او یله.
 [۲۲] ایومک، شتاب ایتمک معناسنه اولوب منشآت السلاطینده «ایرور» صورتنده در
 [۲۳] ماوراءالنهر دا. — [۲۴] «قیله دورلر سنگا مدام دعا».

کیم سنک دولتک فزون بولغای [۱]
 دولت ونصرت ایله عزم ایله
 قورتر اسلام اهلی غمدين
 لطف ایله [۳] خسته لارغه درمان قیل
 کیم [۵] جهانک نویدی سندن تور
 خواجه حسینه کیم ایر و محزون [۷]
 خواجه صفاهانی وصلکه تیلردا ثم [۹]
 که وجودک کیب آب حیات ابد
 نصرت [۱۲] سنکا مدام اولسون
 و کوندوردکلری نامه نیک بر صورتی دخی بودر که ذکر اولنور: دیکر [۱۴]

الا ای قاصد فرخنده منظر
 بگو ای پادشاه جمله عالم
 اساس [۱۸] دین دردنیاهادی
 مجدو [۲۱] کشت دین از همت تو
 اگر ملک شریعت مستقیم است [۲۲]
 زدهشت [۲۴] در تزلزل فارس و ترک
 سلاحی [۱۵] برازین قاصر بقیصر [۱۶]
 تویی امروز دود مردی [۱۷] مسلم
 توشرعی [۱۹] مصطفی برجان نهادی [۲۰]
 جهان در زیر بار منت تو
 همه از دوست [۲۳] سلطان سلیم است
 چو افکندی ز سر ، تاج قزل برک

[۱] بولغای ؛ اوله . — [۲] « دولت و نصرتیلا عزم ایله ، کفر دفعین قلورنی
 حزم ایله » . — [۳] ای توب . — [۴] « خیر ایچون زارلارغه احسان قیل » . —
 [۵] که . — [۶] ایلینک . — [۷] « خواجه خسته کم اودور محزون . صورتنده در .
 [۸] « بغری پر خون و اشکیدر کلکون » . — [۹] « بیفلیان و صفوکی قیلاردا ثم »
 [۱۰] تیه مک ؛ دیله مک . — [۱۱] « که وجودینک تابوت حیات ابد ؛ کفر و بدعت
 ایلینی قیلغای رد » . — [۱۲] تخت نصرت صورتنده در که « فتح و نصرت . اولسه کر کدر .
 [۱۳] داتی . — [۱۴] مطلع اولمق اوزره « هوفتاح الابواب لکل ملک کریم ، و مناح الاسباب
 لکل قلب سلیم » بیی مندر جدر . — [۱۵] سلامی اوله جقدر . — [۱۶] « نیازم برسوی
 شاه مظفر » صورتنده در [۱۷] . — در مردی . — [۱۸] تو . — [۱۹] شرع . — [۲۰]
 بر جهان نهادی . — [۲۱] مجدد . — [۲۲] مستقیمست . — [۲۳] دولت . — [۲۴] زبیت .

فکن اکنون بمردی از نقش سر [۲]
سرش را تانکوی [۴] نیست نفی
خدا را و محمد را خلیفه
دهد دشنام اصحاب محمد
سرش زنا بریده باز کردی [۸]
بگیرم دامت را وقت فرصت [۱۰]
که ذوالقرنین بود در روم قیصر
که ملک فارس [۱۱] را با روم ضم کرد
بشرق و غرب حکم او روان شد
تخت روم ملک فارس ضم کن
بگیرد باز ذوالقرنین اسلام
چنین آورده [۱۴] کاتب در کتابه
شود دندار ذوالقرنین دیگر
تو ذوالقرنین موعود جهانی
بکش زهار مار و کنج بردار
غرض کنج رضای ذوالجلالست
ترا صد قرن و [۱۷] عمر و مملکت باد
چو ذوالقرنین عالم گیر کردی [۲۰]
آمین آمین بگو تاروز محشر

فکندی تاجش [۱] از سرای مظفر
قزل بر کیست [۳] همچون مارا نفی
تومی [۵] امروز از اوصاف شریفه
روا داری که گیرد ملحدرد [۶]
تو او را بشکنی از روی [۷] مردی
اگر گیرد سازمانی در سلامت [۹]
چنین دیدم زاخبار پیروز
بذوالقرنین ازان خود را علم کرد
دو قرن او پادشاه [۱۲] اندر جهان شد
بیا از نصر دین کسر صنم کن
که شرق و غرب را از دولت کام [۱۳]
زاخبار ملام در صحابه
که در اسلام بعد از [۱۵]
تو آن دین پرور کشورستانی
بیا از روی عالم رنج بردار
مراد من ازین فی کنج مالست [۱۶]
دو قرن ارزانکه ذوالقرنین شد شاد
الهی قیصر [۱۸] مایر کردی [۱۹]
زنور عدل او عالم منور

پس اشبویا زیلان مک توبلرک مفهومی دخی ساهاان سایم خان علیه الرحمة والرضوان
رأس مایه طقوزیوزده دین اسلامی احیاء و تجدید ایلدو کنه دلالت [و] شهادت ایدر لر.

[۱] تاجش. — [۲] تنش. — [۳] برکست. — [۴] نکوی. — [۵] توی.
[۶] کبر و ملحد. — [۷] « تو او را نشکنی از روی مردی » — [۸] سرش را نابریده
باز کردی [۹] اگر گیرد سازمانی در سلامت. — [۱۰] در قیامت. — [۱۱] فارسی. — [۱۲]
شه. — [۱۳] دولت و کام. — [۱۴] آورد. — [۱۵] که در اسلام بعد از قرن مر
[۱۶] کنج و مالست. — [۱۷] و اوفضله در. — [۱۸] سرور. — [۱۹] کردی. —
[۲۰] عالمگیر کردی

ابتدای دولت آل عثمان

حکایت . — تواریخ ندرده کتور مشلرکه نسل عثمان غازی بن ارطغرول بن سلیمان شاه غازی علی هذا جذر جد او توز آلتی نفر در یافته چقنجه تواریخ ندرده مشهور در ویافت نوح پیغمبرک علیه افضل الصلوات واکمل التحیات اوغلی اولوب اوغز (۱) لر آتاسیدرو اوغز بویلرندن (۲) آشنه آغالر ی و خانلری که قالی خان (۳) جماعتیدر و سرور کائنات و بهتر موجوداته زیاده اعتقادلری و محبتلری و ارایدی و ماهان (۴) شهرنده پادشاهلر ایدیلر و ابو مسلم مروی دخی (۵) بو نسلدن

[۱] لهجه عثمانی ۱۳۰۶ ایکنجه طبعی ج ۱ ، ص ۱۲۸ ده اوغوز مخفی اوز طوسون . اوکز کلهسی بونک مرقتی اولتی کر کدر . اوغوز؛ صاف ، پاک طینت ، مبارک ، صاف درون ، صرانی ، طشره آدمی دینلمشدر . — [۲] بوی ؛ عسرتک بر سلسله سی . [۳] قالی خان ، قالی ترکاندن بر عظیم عسرتدر . — [۴] ماهان ؛ قاموس الاعلام ج ۶ ، ص ۱۴۱ کرمانده خطه نک مرکز ی اولان سیر جانن ایکی مرحله لک مسافه ده بر قصبه اولوب عربلرجه ماهات اسمیله معروف اولدینی معجم البلدانده مسطوردر دینلمشدر که معجم البلدانک ۱۸۶۹ لایزیغ طبعی دردنجی جلدی قسم اولنک ۴۰۵ نجی صحیفه سنده بو یابده معلومات واردر . کتاب مذکور طابعی طرفندن بر تکمله علاوه سیله مصرده دخی طبع اولمشدر . قاموس - ۱۲۷۲ مطبعه عامره طبعی - ج ۳ ، ص ۷۴۸ ده ایسه « ماهان نئینه بنیه سیله دینور ایله نهایند نام بلده لره اطلاق اولنور که بری ماه الکوفه و بری ماه البصره در معلوم اوله که ماه پهلوی لساننده شهر و بلده یه دینور وقتا که خذیفه همدان و لایتنی فتح و تسخیر ایدوب آندن نهایند شهرینه کلدی اول زمان نهایند یک مختصر شهر اولغله عسگری احاطه ایلدیکندن امر ایلدی کوفه عسگری شهر دینور کیدوب و بصره سپاهی نهایند ایچره قالدی چونکه شهره ماه اطلاق اولنغله دینور ماه کوفه و نهایند ماه بصره دیدیلر . بناء علیه بین العرب دینور و نهایند ماهان اطلاق اولنور و ماه و ماه دینار ایکی بلده آدیدر و ماهان بر رجل اسمیدر » دینلمشدر فرهنگ انجمن آرای ناصرینک ۱۲۸۸ طهرانده لیتوغرافیا طبعی ماهان لفظنده ده معلومات واردر . [۵] ابو مسلم خراسانی نامیله مشهور اولان ذاتدر که اسمی عبدالرحمن در . پدری مسلم صر قرا سنندن ماخوان قریه لیدر . کندوسی آذربایجانده طوغمش دولت امویه نک شامده انقراضیله خلفای عباسیه نک ظهوری خصوصنده عامل یگانه اولدقدن مسکره ابو جعفر

قوبمشدر (۱) دیوحکایت ایدرلر و جنکیز خان که خطای (۲) ولایتدن چیقوب خوارزمیلردن سلطان محمدنکش (۳) سببی ایله سنجبازرا (۴) و سمرقندی و بلخی و اکثر بلاد خراسانی خراب و بیاب و تالان و اهلی نالان ایتدکه ماهان شهرین بیله خراب ایدیجک سلیمان شاه کیم عثمانک دده سیدر اول فترانده روم ولایتنه عزیم و نیت جزم ایدوب طغرو (۵) ارزنجانه کلوب ارزنجاندن روم ولایتنه که آماسیه طرفیدر کلوب آنده خیلی زمان غزا ایتدی. آندن کیر و حلبه چیقدی حلبدن جعبر قلعه سنه روانه اولوب و فرات صوین کچمک قصدین ایلدی قضا و قدر شو اسلوب اوزرینه جاری اولدیکیم سایر خلقدن اوکدین (۶) کندو اوغرایوب اوکی خود یار ایتمش آتیه بله بلورسز اولوب صویه بوغلدی . بوغلیجق اولتجه خلقی اوشوب نیلرسه ایلدیلر سلیمان شاهی صودن چقروب جعبر قلعه سی اوکنده دفن ایتدیلر که مزاری شمعی آنده (۷) مشهور دروسلیمان شاهک اوچ اوغلی و ارایدی برینک آدی سنقوردکن (۸) و برینک آدی کون طوغ (۹) ایدی و برینک آدی ارطوغرول ایدی که عثمانک آتاسیدر. بو اوچ قرداش دخی جعبردن کوچوب قبور نام صو باشنه واروب آنده بر مقدار اقامت ایدوب آندن صکره سنقوردکن و کون طوغدی بو ایکی قرداش عجم ولایتنه کیتدیلر. اما ارطوغرول آنلردن آریلوب کیرورومه کلدی و سلطان علاءالدینه که آل سلجوقدن ایدی یونان ولایتنده در یعنی قره مانده اولو پادشاه ایدی که قونیه یی و سواسی اول بنا ایتدیرمشدر. ارطوغرول سلطان علاءالدینه آدم

منصور جلوسنی متعاقب ۱۳۷ سنه سی شعبانک یکریمی بشنده دجله کنارنده انباره قریب رومیه المدین دینلین برکوچک شهرده و حضورنده غدرآ قتل ایتدیرمشدر . ترجمه حال . فصلی و فیات الاعیان ترجمه سی ۱۲۸۰ مطبعه عامره طبعی ج ۱ ، ص ۳۲۰ - ۳۱۳ .

(۱) قویتی ؛ ظهور ایتمک . — (۲) طوغریسی ختا ؛ چینک شمالی قطعه سی ، قدیمه آتراکه تابع اولان قسمی . — (۳) نکش ؛ تکش او لسه کرکدر . — (۴) نسخه ده بویله در اسپینچاب و یا خود سنجناب اولمقده محتملدر . — (۵) طوغرو . — (۶) اوکدین ؛ دین ، دن مقابلی اولمقده اوکدن دیکدرکه اولجه مقامنده استعمال اولمشدر . — (۷) عاشق پاشا زاده تاریخی ۱۳۳۲ مطبعه عامره طبعی ص ۳ «مزار ترک» نامیله معروفدر .

(۸) سونفار ؛ طوغان . دکن ، تکین ؛ شهزاده ، پرنس . — (۹) کون طوغدی .

کوندردی کندولرینه قرار ایده جک پیر استدیلر . سلطان علاءالدین دخی . ارطغرولی خوش کوروب قره جه حصارک تکفوری وبله جک تکفوری اول زمانده سلطان علاءالدینه مطیع اولوب خراج ویرورلردی قره جه حصار ایله بله جک آرملی آنلره یایلاق وصولاق ویردی وسکوتجک نام پری دخی قشلاق ویردی . ارطغرول دخی توابع ولواحق ایله واروب آنده توطن ایلدیلر ارطغرول دخی سالها سکوتده ساکن اولوب حق تعالی جل وعلا ارطغروله اوچ اوغل ویردی بری عثمان وبری کوندوز وبری صاوجی [۱] . عثمان جمله سندن بهادر قوبدی خلق دخی عثمانه عزت وحرمت ایدوب اتراکک یکدی یکلی [۲] آوده وشکارده یاننده جمع اولورلردی و بالمله سلچوقیلردن هر قنسی پادشاه اولسه ارطغروله و عثمانه نظر حمایتلرین دریغ ایتزلردی دخی . غایتله دیندار ونامدار ایدی وشجاعتله موصوف کمنه ایدی . ارطغرول پیر فانی اولوب اوغلی عثمان قارداشلی ایله کندو بویلری ایچنده حاکم اولوب تمامت کوچر اولواتراک آنک مخدومی و محکومی اولدیلر . بو ائنده برعورت [۳] سببی ایله اسکی شهر بکی وخرمن قیاسا [۴] کافرلرینک تکفوری کوسه میخال [۵] ایله بر اولوب دخی عثمان غازی اوزرینه جنک قصدینه کلوب واصل جنک اولوب آخر الامر عثمان بونلری پراکنده ایدوب وکوسه میخال طوتوب عثمانه کتوردیلر . عثمان دخی میخال بهادر اولمغین اولدرمه قیاموب وکناهن عفو [و] آزاد ایلدی . کوسه میخال دخی عثمان بکه جان وکوکلدن محبت ایلدی . اتفاق اول ائنده ارطغروله اجل یتشوب اولدیکی وقت طقسان اوچ یاشنده ایدی نکتیم شاعر دیمشدر .

-
- [۱] آیاصوفیه کتبخانه سنک ۳۰۱۸ نومروسنده مقید «تاریخ نسل آل عثمان غازی» نام کتابک آلتنجی صحیفه سی «اردو کولک اوغلی صاروین کم آکا صاوجی دیرلر» دینلمش ولهجه عثمانی ۱۳۰۶ ایکنجی طبعی ج ۱ ، ص ۴۸۶ صاوه جی ، ساوه جی ؛ مبلغ ، خبر رس ، مخبر ، اوکدج . ساوه جی صارویاتی ابن ارطغرول — [۲] یکیدی یکلی . [۳] شیخ اده بالینک کریمه سی . تفصیلاتی نشرینک جهانناماسنده مندرجدر . — [۴] خرمن قیا ؛ خداوندکار ولایتنده برقضا مرکزی اولان خرمنجک داخلنده حصار خرابه سی حائنده در . [۵] جامع الدول ج ۲ ، بالاهندا عبدالله نامی آلمشدر .

نظم

که دور من دور ایدر بو کهنه کردون   سدر چرخه اکر دانا او کردون (۱)
 چون دکلدی بخت دولت پایدار   آنکی چون ناکرک بو کار زار
 چون کیدرسن بونده قالور مال و کنج   پس ندورر بو قامو بیوده رنج
 چاره نه چون بویه کلدی روزگار   کیم دو کیلور کل قالور بیرنده خار

روایت اولتور که عثمان غازی شویله واقع اولور که بر کیجه عجب دوش
 کورر اول دوشدن بلکلیوب او یانور مکر صباح نمازینه یقین ایتمش قالقوب
 آبدست آلوب و صباح نمازین قیلوب کوردو کی دوشک اصلن تأمل و تفکر ایدوب
 و خاطرینه کیتروب مکر اول زمانده عزیزلردن شیخ آدنه بر کمنسه وار ایدی
 آدنه اده بالی (۲) دیرلردی نیجه دفعه کرامتی ظاهر اولمشدی و دنیاسی و نعمتی چوق
 ایدی . آندن عثمان کلوب اول کوردو کی دوشنی اده بالی یه تقریر ایلدی . دیدیکه
 « یا شیخ کوردمکه سنک قوینکدن بر آی طوغدی بنم قوینجه کیددی و بو آی
 قوینجه کیدرکده کوبکمده بر بیوک آغاج بیتر کولکه سنی عالم لری طوتر و کولکه سنک
 آلتنده طاغیر و آغاج لر و اووه لر و یازیلر (۳) اولور و هر طاغک و آغاجک
 دیندن صولر چقوب اول یازیلره و اول اولره آقوب کیدر و بو صولردن کیمی
 ایچر و کیمی باغله صو ویرور و کیمی باغچه لرینه صو ویرور کیمی دخی اکی نلرینه
 صو ویرور و طولابلر یورودر و چشمه لر آقیدوب یورودر کوردیکم دوش
 بودر » دیدی . اده بالی دخی بو دوشک تعیرین برز (۴) فکر ایدوب ایتدی
 « یا یکیت مشتلق (۵) اولسون سکا کیم سنک نسلکه پادشاهلق ویرلدی سن

(۱) نسخه ده بویه اولوب و اودن اولکی الف فضله دره . — (۲) بو ذات اصلاً
 قرامان دیارندندر . مبادی علمی مملکتنده تدرس و شامه عزیمتله تفسیر ، حدیث ،
 و اصول و فروعی بعدالاکمال معاودت ایلهرک ۷۲۶ سنه سی وفات ایشدر . عاشق پاشازاده
 تاریخی ص ۳۰ ، پیله جکده مدفوندر . — (۳) یازی ؛ اووه ، دوزاک . — (۴) بر
 آزه . — (۵) موشتولق ؛ مزده ، بخشش .

بنم قیزم آلاس و اول قیزدن اوغلك اولاه دیدی (۱). عثمان غازی دخی اول شیخک
 قیزین آلوب زماندن صکره اورخان وجوده کلوب ارطغرول وفات ایدیجک
 عثمان غازی آنک یرینه اوتورب سلجوقیلره اتقیاد ایدردی. اوت اول او جده کی (۲)
 ترکر بکلری که اوغزک بویندن اول او جلره تانار شردن یا ئیشلردی . آند
 یازلر قیشلارلردی روزکار ایله خیلی چوغالمشلردی . فی الجمله اول اوغز دیدکلری
 و اول ایلك بکلری و کتخدالری جمع اولوب عثمان غازی قتنه کلوب مشورت
 ایدوب ایشک اوکن و صوکن طانشدیله . چوق قیل و قالدن صکره سوزلرینک
 اختیاری و محصلی بو اولدیکم عثمان غازی به ایتدیله « سز قانی خان (۳) نسلدن سز
 قانی خان خود جمیع اوغز بکلرینک اوغزدن صکره آغالری و خانلری ایدی
 و کوین خان وصیتی و اوغز طره سی (۴) موجبجه اوغز نسلندن کسه

(۱) مورخ و شیخ الاسلام خواجه سعدالدین افندی مرحوم بو روئیایی وجه آتی
 اوزره نظم ایتشد .

مطلی صدر شیخ عالیقدر	کور دیکم طالع اولدی برمه بدر
برشجر بتدی شاخی نامعدود	ناف عثمانه چونکه ایتدی ورود
منبتی ناف پاک عثمانی	برنهال اولکه ظل یزدانی
اصلها ثابت آنک خبری	بردخت اولکه بختدر نمری
ظل اوراق طومش آفاق	شویله اولمش بلند آنک ساقی
هر جبل دامنده ماعزالال	سایه کاهنده وار جبال و تلال
کیبی بستانی صوارمقدمه	اول ینابیه خلق وارمقدمه
کیبی بستانی حاصلینی بیجر	کیبی ماء الحیات کیبی ایجر
کیبی سیران ایدر فنا سنده	کیمی چشمه لر بنا سنده
اده بالیدن ایتدی استعمار	بخت وش دیده سی اولوب بیدار
اولدک اولادکیله مالک تحت	دیدیکم ای جوان عالی بخت
صاحب رایت و سپاه اولدک	مژده اولسونکه پادشاه اولدک
دیوین ایتدی آنلری پیوند	لیک دامادم اولدک ای فرزند
عام ثانیده طوغدی اورخان خان	چونکه اول ایکی سعد ایتدی قران
پرووی ایتدی عالی پر نور	صدق تعبیر خواب ایتدی ظهور
قدس الله سر من عبر	روح الله روح من خبر

(۲) اوج ؛ حدود ، سینور . — (۳) قانی خان . — (۴) توره سی اوله جتدر که عادت
 نظام ، قانون دیمکدر .

اولیجق خانلق و پادشاهلق قانی صوی و ار ایکن اوزکه بوی صوینه دکمز و شمدن کپرو سلجوقیلردن بزه مدد و چاره یوقدر . مملکتک چوغی اللرندن کیتدی و تانار آنلرک اوزرینه غالب اولوب وهم مرحوم سلطان علاءالدیندن بابا کزیه و سزله صفا نظر اولمشدر بو اوجلره سزه اجازت و یروب اول بکلمشدر ایله [۱] اولسه سز خان اولمق کرک سز سز لر [د] ه سلطنه و خانلغه لیاقت وار . اتفاق دخی بولنسون [۲] زیر اسلطنت یا اتفاقله یا استحقاله اولور . بز سزله کرکی کبی مطیع [و] منقاد اولوز تا کیم بو طرفلرده دل خوشلوغی ایله غز ایله لم ، دیدیلر . عثمان غازی دخی رحمة الله تعالی سوزلرین قبول ایدوب پس مجموع بکلر و کتخدالر و اوغز طایفه سن [دن] آنده جمع اولانلر اور و طروب [۳] اوغز رسمنجه اوچ کره یو کئوب [۴] باش قودیلر . آندن دورلو باللردن و قزلردن [۵] کتوروب عثمان غازی یه صفراق [۶] صوندیلر . چون ایچدی چاوشلر « آب و حیاتلر [۷] صحتلر عافیتلر و پادشاهلق مبارک اولسون » دیو دعالر و ثنالر ایتدی . اول جمعیتله واروب بیله جکی و یار حصار ی آلدی . چون عثمان غازی بیله جکی و یار حصار ی فتح ایتدی . غزا و جهاد چاوی [۸] عاله منتشر اولدی هر طرفدن علما و افاضل عثمان غازی الینه کلدیلر . چون عثمان آتاسی یرینه کچدی یکید یکیل [۹] قاتنه جمع اولوب چوق غزالر ایتدی و کوپرو حصارین و اینه کولی و یکیشهری فتح ایتدی . هجرتک سنه آلتیوز طقسان طقوزنده ایدی .

س ۶۹۹ نه

چونکه اورخان یکیت اولدی . عثمان یکی شهره کلوب غازیلره برر او یابدی . آنده طور ایلندی [۱۰] و آذنی یکی شهر قودی و دخی عثمانک براوغلی

[۱] اویله . صحائف آتیه ده کور یله جک « ایله اولیجق لر » اویله اولیجق در . — [۲] اولونسون مقامنده . — [۳] اور و طور مق ؛ طوس طوغری طور مق . — [۴] یو کلک ، ا کلک . یو کوشمک ، تعظیم ایچون دیز جو کمک . — [۵] قیمیز ، قومیز ، ترکستان بوزه سی ، کو کره مش قیصر اق ، دوه سودی . — [۶] صفراق ؛ طوغریسی پیاله ، قدح ، ایاغ ، رطل ، کاسه ، چناق معناسنه اولان سیفراق در . — [۷] و اوفضله در [۸] چاوا ؛ سس ، صدا دیمک اولوب خبر معناسنده قوللاشدر . — [۹] یکیل ؛ ضعیف . — [۱۰] طور اقلنمق ؛ تمکن ایتک . —

طوغدی آدنی علی پاشا قودی آنی یاننده آلی قودی و اورخانی غازیله کوپرو حصارینه کوندردی . آنی فتح ایدوب یغما ایتدیلر . آندن کلوب اذنیق حصار ایتدی . اذنیق اول زمانده معمورجه حصار و معتبر برشهرایدی و دورت یانی سازلق و بتاقلق ایدی . شویله کم آدم یاننه واره مزایدی وهم ایچنده مبالغه کافر وار ایدی شویله روایت ایدرلر کیم دورت قاپوسی وار ایدی هر قاپوسندن بیک آلاجه آتلو کافر چیقردی . کپرو قالان رنکلو آتلی آکا کوره قیاس ایله . اوت غازیله آزایدی اوزایدی شویله کیم آدم باشنه یوز کافر کلسه یوزدوندن مزاردی اعتقادلری محکم ایدی . حق تعالی آنلره اعتقادلری برکتندن فرصت ویردی و اذنیق دایره سن یغما ایتدیلر کافر لرنیجه کره چقوب اوغراشدیلر حق تعالی غازیله فرصت ویردی کافر لری صیوب [۱] حصاره قویر لر ایدی . اوت حصار یاننه واره مزاردی جنکله آلمیوب یکی شهردن یکا اولان طلاغده برحواله قلعه یاپدیلر ایچنه آدم قویوب اذنیقه حواله قویدیلر [۲] . آندن صکره کافر لر زبون اولوب حصارده اوتوردیلر و غازیله دایم سکر دوب ایچرودن آدم چقرتمز اولدیلر طشره دن دخی کیمسه گلزدی نیجه زمان بو حواله اوتوردیلر . عاقبت کافر لر اسلامبول تکفورینه آدم کوندوردیلر که « اوزریمزه ترک کلدی بزى طشره چقرتمز عاجز قالدق اصر بزه درمانك و ارایسه ایت یوخسه ترک بزى اوغلمزله قزمزله اسیر ایدر لر و یاخود آجلقدن قیریلوروز » و اول وقت اذنیقه اسلامبول تکفوری حکم ایدردی . چون اسلامبول تکفوری بو حواله واقف اولدی خیلی کمی جمع ایدوب ایچنه چوق لشکر قویوب کوندردیکیم واره لر غازیله اذنیق اوزرندن آیره لر . کمیلر دخی کلوب یلاق اوه سنه [۳] چقدیلر آندن اذنیق اوزرینه واروب غازیله غافلن بسه لر . مکر غازیله بر جاسوسی و ارایمش کافر لری جستلیوب [۴] قره یه چقاچقارن خبر آلوب

[۱] صیق؛ مغلوب ایتک، قیرمق، کسمک . — [۲] مطبوع کنه الاخباررکن ۴ ، ص ۳۴ ده قلعه نك محافظی طازعلی نامنده برذات اولوب میتنده قرق نفر مبارز بولندینی بیان اولنیور . — [۳] یلاق اوا؛ یلاق آباد، یالوه . — [۴] جستلامق؛ تجسس ایتک، آرامق .

جان آتوب واردی غازیله خبر ایتدی . غازیله دخی یوردمیله کلوب اول کافرلر چقاجق کناره بوسویه کیروب پنهان اولوب طور دیلر بویکادن دخی کافرلر یلاق اوستنده کمیدن اسکله اوروب چقماغه باشلیدلر . پس کافرلر آتلرین واسبابلرین چقارمغه چالشویورکن غازیله دخی بوسولرین آچوب الله تعالی حضرتلرینه صغوب تکبیر کتوردیلر و آت صالوب کافر آراسنه قلیج قویدیلر کافرلری بربرینه قاتوب شویله قردیلرکه وصفن الله تعالی بیلور وبعضیسی دیکزه دوکلوب چونغی غرق اولدی باشنده دولت اولان کشتی کمی یه کیره بیلدی . محصل کلام چونغی هلاک اولوب آز کیمسه اسلامبوله کلوب تکوره اولان حالی خبر ویردیلر . تکور بوخبری ایشدوب جزع و فزع ایتدی والا الذن نه کلور چارناچار صبر ایدوب قرار ایتدی . پس ازنیق کافرلری بو حالی بیاجک چوق آغلشوب یأس ایتدیلر . عاقبت طانشوب آتی تدبیر ایتدیلرکه قلعه و یروب مطیع اولالر وهم ایله ایتدیلر قلعه غازیله ویردیلر دخی قلعه آوب ایچنده اولان اسبابی آلوب طویم وغنی اولدیلر . چونکه ازنیق آاندی بوکنز یلاق اوهمسه طولاشدیلر زیرا که اول وقت بویلاق اوایی طاغلیری صرب وحصارلری چونغیدی والی کونی معمور ایدنی وهم غازیلردن اورکوب کلن خالق چوغالوب زیاده اولدیلر . آندن اول یلاق اواسنه جمع اولنان [۱] کافرلر بری بری ایله لاف وکذاف اوروب ترکی شویله ایدلم بویله ایدلم [دیوب] طور دکن ناکاه برکون برعریان اشق چقه کلدی . کافرلی اسلامه دعوت ایدوب والنده بر آغاجدن قلیجی وارایدی کافرلر آتی کورب کولشدیلر درویشی مسخره لغه آلدیلر . مکرکیرو برکون درویش بونلری اسلامه دعوت ایدوب کافرلر جمله سی سرخوش اولوب درویشک طولاینه [۲] جمع اولدیلر درویشی مسخره لغه آلوب ایتدیلر « آکر سن دیدوکلک بز دیمزسک بزمله نیجه ایدرسن وهم یراغک [۳] یوق » . درویش ایتدی « نیچون یراغم یوق اوشته [۴]

[۱] اولان . — [۲] طولاینه ؛ اطرافنه . — [۳] یراغ ، یارق ؛ سلاح ، آلت ، لازمه . — [۴] اوشته ؛ ایشته کله سنک اصلی .

قلج المده « دیدی اسلامه کز سکز بوقلج ایله قوارین » [۱] . کافر لینه کولشدیلر و ایچلرندن بر سر خوش کافر کلوب درویشک اوکنه طور دی ایتدی « کل ایمدی اول قلجله چال کوره لم کسرمی » . درویش دخی الله تعالی حضرت لرینه صغوب تکسیر کتورب کافری آرقرو [۲] بیلن چالدی حق تعالی نك عنایتدن اول آغج قلج کافری ایکی بولدی والا کافر دخی یرنده اورو طور رکن جانن جهنمه اصهارلادی . قالن کافر لر کنه کولشدیلر ایتدیلر « قلجک قتی کسکون ایمش زمله دخی بویله می جنک ایدرسن » دیدیلر . درویش ایدر « یولداشکزی کورک یرندن دپره دک » دیدی . قاتنه کلوب کورر لر که کافر کف کچمش [۳] دپره دم صاندیلر کافر ایکی پاره اولوب دوشدی . اول جمع اولان کافر لر اول حالی کوروب نیجه سی درویشه اینانوب اسلامه کلدیلر و نیجه سی قاچوب پراکنده اولدیلر . محصل کلام درویش اول آرای فتح ایتدی عاقبت آنده وفات ایدوب زیارتگاه اولدی شمیدیکی حالده دخی اول حمام یاننده اولور مزار شریفی مشهوردر اول حمامه وارائل اول مزاری زیارت ایدر لر [۴] .

بروسه تکوری مسلمانلرک غلبه لغن و کافر لرک زبوناغن بلیجک بی دین غیرت ایدوب بر قاچ تکفور ایله اتفاق ایتدیلر که غازیلرک اوزرینه یوریوب اورته دن کتوره . چوق لشکر جمع ایدوب بورس دن عثمان غازی اوزرینه یورودیلر . عثمان غازی دخی الله تعالی حضرت لرینه صغوب غازیلرله کافر لر ی قارشلادی و بولشوب عظیم جنک ایتدیلر . عاقبت قرغون اولدی کافر لر دن چوقلق کافر دوشدی و غازیلر دن دخی کوندزالب اوغلی آی طوغدی شهید اولدی و حق تعالی نك عنایتدن و رسول الله صلی الله علیه و سلمک معجزاتی برکاتندن اول کافر لر شکست اولدیلر . آندن اورنوس تکفوری [۵] و بروسه

[۱] قیرارین اولسه کرک . — [۲] آرقوری . — [۳] نسخه ده بویله در . — [۴] مطبوع کنه الاخبار رکن ۴ . جزء ۱ ص ۳۵ ده بوذاتک اسمی « عباپوش اولدینی بیان ایدلدیکی کبی ص ۳۶-۳۷ بالوه قابلیجه سی حقنده ده تفصیلات واردر . [۵] عاشق پاشا زاده تارخنک ۲۱ و ۲۸ نجی صحیفه لرینه مراجعت بیورلسون آطرانوس اوله جقدر . قیصر آدریانوسک نامنه منسوب بر شهر قدیم اولوب بروسه ولایتی داخلنده در .

تکفوری قاچوب قورتلایلر اوت کستل تکفوری جنکده دوشوب فی النار فی السقر کیتدی . بروسه تکفوری قاچوب کلوب بروسه حصارینه کیردی غازیلر دخی آنی قواکتوره حصاره قویوب آندن کچوب اولوبادی آلدیلر . اولوباط تکفوری غازیلرله صلح ایدوب آنلره مطیع اولدی [۱] . غازیلر دخی آنی یرینه مقرر ایدوب کلوب بروسه اوزرینه دوشدیلر .

عثمان غازی کوردیکیم جنکله بروسه آلتیق کوچ قبلوجه طرفدن حصاره قارشو برحواله یاپدی قرنداشی اوغلی تیموری [۲] اوزرینه قودی غایت بهادر ویکیت ایدی و دخی یانجه یرار یولداش لر قودی و برحواله دخی طاغ طرفدن یاپدی بلبانجق [۳] دیر لر برقولی و ارایدی آنی اول حصاره قویوب بروسه یه حواله اولدی شمذیکی حالده اول حصاره بلبانجق حصاری دیر لر اول ایکی حواله ایله بروسه یی آکرتدی [۴] حصاردن طشره کمنسه چقمز اولدی ایلن ولایتن آلدیلر حصار یالکمز قالدی . بونلر بروسه اوکر تمکده اما [۵] عثمان غازی کنه یکی شهره کلدی . زماندن صکره اوغلی اورخان بروسه فتحنه کوندوردی کوسه میخالی و طورغود بکی بله قوشدی نیجه غازیلرله اورخان دخی بروسه یی حصار ایدوب کافر لر آجلقدن عاجز قالب نیجه جنکلردن صکره بروسه تکفوری ناچار اولوب اورخانه آدم کوندورب اورخان ایله صلح ایتدیلر . حصاری زیروب عهد و پیمان ایله تکفوری صالیور دیلر اوغلی قزی و مالی اسبابی [ایله] اسلاموله کیتدی [۶] . عثمان غازی یه بروسه فتحن مشتلدیلر و بروسه

---

[۱] عاشق پاشا زاده تاریخی ص ۲۱ ده تفصیلات وازدر . — [۲] عاشق پاشا زاده تاریخی ص ۲۲ و کته الاخبار رکن ۴ ، جزء ۱ ، ص ۳۷ آق تیمور . — [۳] بالابان ؛ برنوع قوجه قتالی چافر طوغان . — [۴] آکرتیق ؛ غلیظ و کر به الصوت بر آدمی تضیق ایله باغرتیق . — [۵] اوکر تمک ؛ کوکسدن باغرتیق ، بوکر تمک . — [۶] عاشق پاشا زاده تاریخی ۱۳۳۲ مطبعه عامره طبی ص ۲۹ و تاج التواریخ ج ۱ ، ص ۲۸ و صحائف الاخبار ج ۳ ، ص ۲۸۲ سلطان اورخان غازی کوسه میخالی سفارته تکفورده اعزام ایتش تکفورده موی ایله واسطه سیله استانبوله عزیمته مساعدده استحصال ایله مشدر .

فتی مھرتک یدییوز اون آلتی سنه سنده [۱] و عثمان غازی دخی اون طقوز ییل ۷۱۶ نه بکک ایدوب صکره حق تعالی امر نه واردی .

عهد سلطان اورخان غازی

اوغلی اورخان بک اولوب باباسی یرینه کچدی مھرتک سنه یدی یوز اون ۷۱۸ نه سکزنده [۲] . آندن صکره قرنداشی علی پاشایی قاتنه اوقیوب ایتدی « ای قرنداش نه دیرسن مملکت باینده » . علی پاشا ایتدی « مملکت سکا مبارک اولسون بکا بکک کرکز » [۳] . آندن صوکره اورخان غازی کلوب ایزنکیمی فتح ایتدی کلیسالرین بیقوب یرینه مسجدلر و مدرسهلر یاپدی و اول دکر کنارلرین بکلندی تا کیم اسلامبولدن کمی کلوب چقمیه و اول یرلرک سنجاغن اوغلی سلیمان پاشایه ویردی . برکون علی پاشا قرنداشی اورخان ایدر « ای قرنداش کل بر ایش ایله که سندن اوکدین اولماش اوله » . اورخان ایدر « نیجه ایتک کرکدر » . علی پاشا ایدر « لشکرک بورک کیسون کیمی آق و کیمی قزل » . اورخان ایدر « خوش قرنداش باشم اوزره » آندن صکره لشکرینه امر ایلدی بورک کیدیلر . اول زمانده بکلر بری برین اولدرمنز ایدی خوش زندکانی ایدرلردی تایلدرم خان زمانه کلنجه . آناطولیده یایا یازمنی اورخان ایتدی . آندن صکره اورخان ازنیقه کلوب بر عمارت یاپدی و کندو ایله آش اولشدورردی و عمارتلرده آش پشورمک آندن قالدی .

---

[۱] عاشق پاشا زاده تاریخی ص ۳۱ تاج التواریخ ج ۱ ، ص ۴۹ و کنه الاخبار مطبعه عامره طبی رکن ۴ ، جزء ۱ ، ص ۳۷ بروسه نك تاریخ فتی ۷۲۶ سنه سیدر . صحائف الاخبارک ۱۲۸۵ مطبعه عامره طبی ج ۳ ، ص ۲۸۲ ده کوریلن ۶۳۶ تاریخی ترتیب سهوی اولسه کرکدر . — [۲] سلطان عثمان غازی نك ارتحال بالاده ذکر اولنان تاریخلرده کورلیدیکی اوزره بروسه نك تاریخ فتحنه تراقق ایتیکله سلطان اورخانک جلوسی ۷۲۶ سنه سنده در . — [۳] عاشق پاشا زاده تاریخی ص ۳۷ کت اوواسنده قرده کوی نك و صحائف الاخبار ج ۳ ، ص ۲۸۲ کته نواچیسنده قورونک کندیسنه تملیکنی اورخان غازی دن التماس ایله بروسه ده بر مسجد و کوکرلدی قابلوچه قرینده بر زاویه انشا ایتدیروب اوراده اقامتله علما و فقرا و سیاحین ایله صحبت ایدره رک امرار حیات ایله مشدر .

بودن صکره اورخان غازی اوبادی [۱] و قراسی ولایتی [۲] و بالی کسری و برغمه

[۱] مطبوع کنه الاخبار رکن ۴، جزء ۱، ص ۴۱، اولو آباد؛ زبازندی اولوباده. — [۲] عاشق پاشا زاده تاریخی ص ۴۰ - ۴۳ و تاج التواریخ ج ۱، ص ۵۱ - ۴۷ قره سی حاکی بجلان بکک ۷۳۳ ده وفاتنده قره سی اهالیسی سلطان اورخانک نزدنده بولمقده اولان بجلان بکک کوچک اوغلی طورسون بکی امارته انتخاب و ایچلرندن بهض معتمد ذواتی حضور اورخان خانه اعزامله طورسون بکک بالیکسری به کوندرلسنی استرحاملری اوزرینه موی الیده آیدتیق و منیاس و بالیکسری و برغمه و ادرمیدک ممالک عثمانیه میانه ادخالیه پیکار حصار و قزله طوزله و آیازمند و سائرته نک - اسامی بلادده عاشق پاشا زاده ایله تاج التواریخ بیتنده فرق وارد - کندوسنه ترک اولنسی رجاسی قبول و طورسون بک استصحاب اولنه رق بالیکسری به عزیمت ایدلکده بجلان بکک بیوک اوغلی اورادن فرار و برغمه حصارنده تخمین ایتکلده برغمه به کیدیلوب طرف اورخان خایدن طورسون بک و بجلان بکک وزیر ی حاجی ایلبکی و ررقاسی دعوت اولنه رق جمله سنه خطاباً « اهل اسلام آراسنده موجب شرعی یوغیکن محاربه به اقدام ممنوع و حرامدر و هم رعایا احوالی مشوش اولوب مأل اعمال وزر و وبال اولق لازم کلور . چونکه بومملکتک ارکانی سنک ایالتکه راغبلر و حکومتکی طالبلر و برادرکدن متنر و هاربلردر . لایق صروت و لازمه اخوت اولدرکه اعیان مملکت ایله پای حصاره و ازوب بیوک برادرک ایله مواجهه ایدوب بطریق المشافهه صلح و صلاح مسلکته دعوت ایدوب شقاقی و فاقه تبدیل و شرائط اخوتی تکمیل ایده سز « دنیسانه متاعیست که ازرد بزاعی » فحواستی منظور دیده حقیقت بین ایدوب مصالحه مقدماننده مطارحه ایده سز و مملکتی انصاف اوزره تنصیف ایدوب هر بیکز بر نصف ایله خشنود و قانع و بری بیکز رضاسنه تابع اوله سز « دینلمکله حصار بوماری بعد التصدیق طورسون بکله برلکده برغمه قلعه سنک قرینه کیده رک طورسون بک برادر یله ملاقات طلب ایدوب اخوت عطفوتته اغتراراً احتیاط سزجه طور مقده ایکن برادری طرفندن اوقله اوریله رق شهید ایدلسی سلطان اورخانک موجب تأثر و غرضی اولمغه قره سی ولایتک بعدما ممالک محروسه عثمانیدن معدود و اصحاب مناصب و ارباب مراتبک برلی یزنده مقرر اولوب بجلان بک زاده به متابعت ایدنلرک اعدام اولنه جتی اعلان ایدلسی اوزرینه قلعه لرده و حصار لرده بولنان قره سی امراسی عموماً اطاعت ایتش و محصورده بالاستمان برغمه قلعه سندن چیمقله بروسه به اعزام ایدلش و ایکی سنه صکره اوراده مطعوناً و فات ایتشدر .

قره سی اوغللری حقنده موسیو یوحان موزتمان « میسپاده ترک بکلرندن قره سی اوغللری » نامیه برار یازمشدر که پروسیا علوم آقاده می قرالیسی انعقاد ضبطلرینک ۱۹۱۱ سنه میلادسی طرفنده انتشار ایدن برنجی جلدندن مستخرجا آبروجه رساله شکلنده طبع اولنمش و عاشق پاشا زاده تاریخنده - ص ۴۳ و ۴۵ - کوریلن معلومات آلمانجه به بالترجه مذکور رساله به درج ایدلشدر .

وادرمیدی فتح ایدوب اوغلی سلیمان پاشایه و یروب کندوسی بورسایه کلوب ساکن اولدی .

سلیمان پاشا دخی اورم ایلنه کچمکه سبب بو اولدی که بر کون سلیمان پاشا ولایتن سیرایتمکه چیقدی . ناکاه آیدنجقده [۱] تماشالغه [۲] واردی تماشالغک عجایبن وغرایبن تفرج ایدوب حضرت سلیمان نبی علیه السلام روحنه دعا ایدوب آندن صکره برز فکره واروب کمسه سویلیدی . تفکر حالنده ایکن آجه بک [۳] دیرلر بر بهادر وار ایدی خیلی دلیرلردن ایدی سلیمان پاشایه ایدر « نه عجب تفکرده سز » سلیمان پاشا ایتدی « بلی بودکزی اوتنه کچمکه فکر ایده رین عجب بکن اولامی که اول یرک کافر لری خبر آلمدین » واجه بکک فاضل آدلو بر یولداشی وار ایدی اول ایکیسی ایتدیلر « اکر دستور ویرسک اول بز کیچلم سکا صحیح خبر کتورلم » . سلیمان پاشا دخی آنلره دستور ویردی آنلر دخی تماشالقدن آشفه کلیولیدن یوقاری چنلک حصارى [۴] مقابله سنده روم ایلینه کچدیلر باغیر آراسنده بر کافر طوتوب علی الصباح سلیمان پاشایه کلدیلر . سلیمان پاشا دخی اول کافره خلعت و یروب دیدی « هیچ چاره وارمیدر که کافر لر بزى طویمدین قلعه کزه وارده وز » کافر ایتدی « بن سزى بر یردن حصاره قویایم که هیچ کیسه سزک حالکزه مطلع اولسون » .

[۱] آیدنجق ؛ خداوندکار ولایتی داخلنده اردک - قپو طاغی شبه جزیره سنده که وقتيله اطه ایمش - قضاسی مضافاتندن اولوب زبازردی ایدنجق در . — [۲] تماشالق ؛ اردک جوارنده قدیم کیزیک شهریدر که اوراده بولنان بال قیزیق بو شهر قدیمک اثریدر . لهجه عثمانی ۱۳۰۶ طبعی ج ۱ ، ص ۶۷۵ قیزیق بعض محله بش اون کوزدن آقان و درونده مواد معدنیه دن بری بولنیمان صیجاق صو دیمکدر . — [۳] عاشق پاشا زاده تاریخی ص ۴۷ و تاج التواریخ ج ۱ ، ص ۵۳ اجه بک . اجه ؛ قوجه واختیار آدم معناسنه اولوب حاجی مخفییدر . — [۴] عاشق پاشا زاده تاریخی ص ۴۸ چین حصارى ، تاج التواریخ ج ۱ ص ۵۴ چنی قلعه سی . مطبوع کنه الاخبار برکن ۴ جزء ۱ ، ص ۴۵ چنلک . صحائف الاخبار ج ۳ ص ۲۸۸ چنی قلعه سی .

سليمان پاشا دخى تيمش سگسن كشى [۱] ايله ساللره بينوب طوغرى چنك قلمه سنه كتوردى وكيجه ايله كافر بونلره قولاغوز اولوب خرمن وقتى ايدى حصارده كمسه اوليوب ايجرو كيروب ساكن اولديلر . آندن صكره اول كافره بر قاچ كييجى كافرلر بولدورب سليمان پاشايه كتورب آنلره استمالت وىردى . دخى دكز ياليسنه واريجق بعضى كميلر وارايدى ايچنه نيجه غازيلر قوشوب اوته يقادن دخى لشكر كچورمسنه كوندردى ينه لشكردن واروب ايكي يوز آدم مقدارى كچورديلر . آندن صكره صباح اولدقده حصارك آتارندن وطشرده بولنان آتارندن آتلنوب اول يرک خلقنه آمان ويروب كمسنه يي انجتمديلر وبولاي ياننده آقجه ليون [۲] ديرلر اول ليونده خيلى كافر كميلرى وار ايدى اول كميلرى واروب اوده اورديلر كيرو كلوب چنك حصارينه كيرديلر چنك قلمه سنك كميلر يي حفظ ايدوب دخى آنلر كه آتن و آمدن برو يقايه كيچورمك آردنجه اولديلر . چوقلق لشكر جمع ايتديلر روم ايلي اول آرادن فتح اولدى يانلرنده اياش آدلو بر حصار وار ايدى اول حصارى آديلر و حصار برايكن ايكي اولدى اول يرک خلقيله بارشوب [۳] آمان وىرديلر . آندن صكره آيدنجق اسكه سندن وافر آدم كچدى . آندن صوكره كليولى تكفورى لشكر جمع ايدوب كلوب بونلره اوغراشدى عظيم جنك اولوب حق تعالى مسلمانلره فرصت ويروب كليولى تكفورين صيدلر آردنجه قوارق كليولى فتح ايتديلر محرتك يدى يوز اللى طقوزنده . چون كليولى بونلرک اولدى آندن مسلمانلره كچمك قولاي اولدى آندن صكره سليمان پاشا بولايى

۷۵۹ نه

[۱] تاج التواريخ ج ۱، ص ۵۴ ساحلده كي دشمن بلادندن غارت ايديلن سيفيرلرک دريسندن چقاريلان قابشلر ايله آغاجلر بربرينه ربطايدلك صورتيله ترتيب اولنان ايكي عظيم سال ايله ، ينه عيني صيفه و صحائف الاخبار ج ۲، ص ۲۸۹ بو ساللردن برينه شهزاده سليمان پاشا ايله آق سنقر و قره اوغلان و قره تيمورتاش و قره حسن اوغلى و آقجه قوجه اوغلى و بلبلانچق اوغلى كي قرق ذات ديكرينه ده حاجى ايلبكي و اجه بك و غازى فاضل و اورنوس بك راكب اولوب بو سالده ده قرق كشى اولديني حالده . — [۲] تاج التواريخ ج ۱، ص ۵۵ و صحائف الاخبار ج ۳، ص ۲۸۹ آقجه ليان . — [۳] بارشوق ؛ ترك محاصمه ، صالحه ايتك .

وطن ایدندی نیجه کافر لشکری کلوب صواش ایتدیلر حق تعالی حضرتلری
مسلمانلره فرصت ونصرت ویردی .

کونلرده برکون مکر سلیمان پاشا آته بنوب اول یرلری سیر ایدرکن آتی
آیاغی بردلوکه کچوب آتيله تکرلنوب اول آراده شهید اولدی هجرتک یدی یوز
س ۷۵۹ نه
الی طقوزنده [۱] . آندن اورخان بکه آدم کوندروب سلیمان پاشانک وفاتن
بلدوردیلر چوق کریه قیلوب خیلی ملول اولدی اول خبردن اورخان بک دخی
خسته اولدی . روایت ایدرلرکه سلیمان پاشا اورخانن ایکی آی اوکدین وفات
ایتدی تاریخ مزبورده اورخانک وفاتی بوتاریخده واقع اولیجق .

نظم

تکریده وعده ایدوبن [۲] اورخان   اولدی بوندن خلد باغینه روان
طوتوبن اوتوز طقوزیل تاج و تخت   جنتک کزارینه ایتدی رخت

عهد سلطان مراد خان اول

آندن غازی مراد یرینه کچوب پادشاه اولدی . تاریخ مذکورده سلطان
مراد پادشاه اولیجق قره مان اوغلی مخالفت ایدوب تاناردن وترکن
وارسقدن [۳] وطورغوتدن [۴] ورومدن وشامدن هریردن قرمان اوغلی ایله
لشکر وارایدی . سلطان مراد دخی کمسنه [دن] یاردم استمیوب حق تعالی
حضرتنه توکل ایدوب قرمان اوغلی ایله بولشوب شیرانه جنک ایدوب قرمان

[۱] مشارالیهک تاریخ اتحالی عاشق پاشا زاده تاریخی ص ۵۱ ، اثنای صیدده
یدی یوز الی سکزده تاج التوارخ ج ۱ ، ص ۶ و صحائف الاخبار ج ۳ ، ص ۲۹۱ ده
آوده ایکن ۷۶۱ تاریخنده اولق اوزره مندرجدر . مطبوع کنه الاخبار رکن ۴ ، جزء
۱ ، ص ۴۸ ده « اورخان غازی وفاتندن ایکی آی اول فوت اولدیله بده اول سنده
اورخان غازی دخی آلتمش درت یاشنده و اوتوز درت ییل تاج سلطنت باشنده ایکن
عالم بقایه رحلت ایلدی ..... وفاتلری یعنی عالم علوی به عزیزمتلری سنه ستین وسبعمائده
واقع اولدی» دینلمشدر. — [۲] تکریدن وعده ایدوبن. — [۳] وارساق؛ ایچ ایله
متفرق اولمش تانار عشیرتی — [۴] طورغود؛ آناطولینسک بعض یرلرینه پراکنده
اولمش وچوغی آق شهر ناحیه لرنده بولمش اولان برتانار عشیرتی .

اوغلی دخی بوقدر لشکرلیله اوکنده طوره میوب آخر کریزان اولدی . بکلرندن و آدملرندن نیجه سی هلاک اولوب خاک اولدیله . حق تعالی سلطان مراده بوقتح عظیمی میسر ایدوب دخی نیجه مملکت آلوب ملکنه الحاق ایلدی آندن کلوب بروسه ده قرار ایتدی . بعده سلطان مراد چوق لشکر جمع ایدوب لاله سی شاهینه [۱] بکلر بکیک و یروب و جنده ره لو قره خلیله [۲] قاضی عسکرلک و یردی کلوب کلیولیدن کچوب روم ایلنده نیجه قلعه لر فتح ایدوب [۳] دیموتوقه و ایل بکی رغوزی [۴] و چورمی و کشانی [۵] فتح ایدوب آندن لاله شاهینه عظیم لشکر و یروب ادرنه اوزرینه کوندردی . لاله شاهین دخی ادرنه یه کلیجک ادرنه کافرلی قارشو چقوب [۶] خیلی جنک اولوب چوق آدم قرلدی کافرلر عاقبت منهزم اولوب سلطان مراده کافرلرک هزیمتی خبری

[۱] لالا شاهین پاشا درکه سلطان اورخان خانک تربیتکرده سی اولوب سلطان مراد خان اوله لالا و مشارالیهک جلوسنده روم ایل بکلر بکیسی اولمش و ادرنه و فلیه بی فتح ایتمکله وزارت و یرلشدر . تاریخ وفاتی ۸۷۲ در . — [۲] اده بالینک اقباسندن و علاءالدین اسودک شا کر دانندن اولوب سلطان اورخان ایام غزاده و وظیفه شرعیه بی حسن ایفا ایچون علامالدین اسوددن طلبه سندن برینک اعزامی طلب بیوردقلرنده بوذاتی کوندرمش و علی روایه زمان عثمان خان اولده بیله حک قاضیسی بولمشدر . ازنیق فتحنده اورایه قاضی ، بروسه ملاسی سلطان مراد خان اولک جلوسنده . تاج التواریخ ج ۱ ، ص ۶۹ ، ۷۶۳ سنه سنده . قاضی عسکر ۷۷۰ ده پاشا عنوانی و خیرالدین لقبی ایله صدر اعظم اوله رق ۷۸۸ ده یکجه ده وفات ایتمکله نعتی ازنیقه نقل ایدیله زک مرمر جره ده دفن ایدلشدر . — [۳] سلطان مراد خان اولک روم ایلی به مرورنده ایلیک فتح اولنان ، عاشق پاشا تاریخ ص ۵۲ و تاج التواریخ ج ۱ ، ص ۶۹ ینتوز ، مطبوع کنه الاخبار رکن ۴ ، جزء ۲۱ ص ۶۶ بطنوس . صحائف الاخبار ج ۳ ، ص ۲۹۲ ینتوز قلعه سیدر . — [۴] صحائف الاخبار ج ۳ ، ص ۲۹۰ ، ۲۶۲ ده « حاجی ایلیکی مرابع کنارنده واقع برغاز نام قلعه بی محاصره و فتح » . برغوس ، برغوز ؛ قلعه معناسنه اولوب غلعلی بورغازدر . — [۵] صحائف الاخبار ج ۳ ، ص ۲۹۳ ، « غازی اورنوس دخی کشان قلعه سنی فتح ایدوب بوژده خبری « چورلی » فتی ائناسنده رکاب هایونه وصول » دینلمش اولغله چورم دکل چورلیدرکه تکفور طاغنده چورلی مع ارکلی قضا سنک مرکزی برشهردر . — [۶] تاج التواریخ ج ۱ ، ص ۷۲ و صحائف الاخبار ج ۳ ، ص ۲۹۳ سالی دره ده .

واریجق شاد اولوب طغرو ادرنه به کلدی . مکر اول وقت مریح صوی
 غایت طاشغون ایدی ادرنه تکفوری کیجه ایله برقایغه بینوب انوسه [۱] طغرو
 قاجدی کیتدی . صباح اولدقده شهر خلقی آمان دیلوب قپولرین آچدیله .
 دخی مسلمانلر ادرنه یی فتح ایتدیله هجرتک یدی یوز آلتمش برنده واول
 حینده سلطان مراد لاهیسی شاهینی زغرایه فله [۲] یه آقین ایتک ایچون کوندوردی
 واروب اول آرلری دخی فتح ایتدی . اورنوس بکی دخی ابصاله وفره یه [۳]
 وکوملجنه طرفه کوندورب آنلری فتح ایتدی وبونک زماننده کلیبولیده

نه ۷۶۱

[۱] عاشق پاشا زاده تاریخی ص ۴۵ «قاجدی اونکروسه کیتدی» . تاج التواریخ
 ج ۱ ، ص ۷۳ «فرارو اینوزده قرار ایله دی» . کنه الاخبار رکن ۴ ، جزء ۱ ص ۶۸
 «برکیجه توابی ایله شیفه لره بینوب بیک بلا ایله جان قورتاردی ماملک ترکن ایلیوب
 تکفور ، جان آتوب غیری قلعه یه واردی» . صحائف الاخبار ج ۳ ، ص ۲۹۳ «اینوز
 طرفنه فرار ایتکین» دینلیدیکی تکفور ایچونده تاج التواریخ ج ۱ ، ص ۷۲ ، «ادرنه
 تکفوری که اندرنه دیمکله مشهور ایدی واول شهر آنک اسمی ایله مذکوردر» .
 صحائف الاخبار ج ۳ ، ص ۲۹۳ «ادرنه تکوری که اسمی اندله اولوب شهر آنک اسمی
 ایله مشهور اولمشدر» دینلمشدر . شهرک نام قدیمی اوسکوداما اولوب آدریه ن طرفندن
 تزین ایدسکله نامنه اضافتله آدریانو پولیس نامنی آلمشدر . فرانسزجه «محیط کبیر»
 ج ۲ ، ص ۱۰۴۸ ده تفصیلات واردر . شهرک تاریخ فتحی کنه الاخبار رکن ۴ ، جزء
 ۱ ، ص ۶۷ «سنه اثنی وستین وسبعماه حدونده میسراولدی» . [۲] تاج التواریخ
 ج ۱ ، ص ۷۶ و صحائف الاخبار ج ۳ ، ص ۲۹۳ تکفور بر مدت مدافعه ایله ایدکدن
 صکره استبان وقلعه یی تسلیم ایتدیکی وتکفورک نامی فلس بولی اولمغله شهرک ده بواسم
 ایله مشهور اولدینی بیان وفتحی تاریخی ۷۶۵ سنه سی اولق اوزره قید وبعده الفتح
 طرف مراد خانیدن مریح نهری اوزرینه ایکی اوق آتیمی طولنده ویوکلی ایکی آرابه نیک
 یان یانه کچمنه مساعد برعرضده شهرک وسطنده برکوپری انشا ایتدیله کیکی تاج التواریخ
 ج ۱ ، ص ۷۶ ده افاده اولنییور . فله ، اسکندرک پدیری ایکنجی فلیب طرفندن
 تأسیس ویا احیا اولنوب ۲۵۰ سنه میلادیسنده غوتلر طرفندن نهب وغارت ایدلش
 ولاتین ایمبرطورانی اواننده — بین المحروین یا کلش اوله رق اشارت ایدلیدیکی اوزره —
 فینه پویل نامیله بر دوقه لقی تشکیل ایدلش و ۱۸۱۸ سنه سی وقوعبولان بر حرکت
 ارضدن همان محو درجه سنده خراب اولمشدرکه فرانسزجه «محیط کبیر» ج ۲۶ ، ص
 ۶۸۸ بوبابده فضله معلومات واردر . [۳] ابصاله قدیمده کویساله . فره ؛ کلیولی
 سنجاغی داخلنده فره جک اوله جقدر .

اسیردن پنجك [۱] آلمق قره رستم [۲] سبيله عادت اولدی . آندن صكرم سلطان مراد واروب بورغازی آلوب بروسده قشلدی هجرتك یدی یوز آتمش ایکیسینده . اول ائناده ناکاه خبر کلدیکم سرف [۳] لشکری ادرنه قصدینه کیکده در قرق الی بیك مقداری لشکرو اردردیو سلطان مراده خبر ویردیله . سلطان مراد غازی دخی اول خبردن بروسه دن [قالتوب] کلیولیدن اورم ایلنه کیچدکن صكره سرف لشکری ادرنه یه یقین کلمش ایکن چرمن یاننده که شمدی اولیره سرف صنغونی [۴] دیرلر اولیرده قونمشدی . لاله شاهین ادرنه دن غازیله برکیجه دون باصغون [۵] ایتدی . سرف لشکری مغرور اولوب سرخوش یاتورکن ناکاه طولباز [۶] و غازیله آوازی [۷] ایدوب

[۱] پنجك؛ اسرآنك حال و شاتئی و صاحب لرینك مالكیت حقنی مبین تمسك، خمس علامتی . پنجك آتی؛ خمس شرعی استیفا سی . — [۲] قره رستم؛ قره مان علماسندن اولوب آستان سلطان مراد خانه کلشدر . خمس شرعی استیفا سی مجاهدین آراسنده غیر مرعی اولدیفتندن موی الیه ، خیرالدین پاشانك قاضی عسکر لکنده کندیسنه مراجعتله خمس شرعی آلمسنی تکلیف ومدعاسنی سورۀ شریفه انفال ده بولنان « واعلموا انما غنمتم من شیء فان لله خمسہ » آیت جلیله سیله تعلیلی اوزرینه قاضی عسکر افندیله حضور مراد خانی به عرض ایتمکله . بو اصولك تنظیمی قره رستمه تفویض بیورلمش اوده هراسیره یوزیکرمی بش عثمانی . کنه الاخبار « ربع درهم شرعی به برعثمانی آقچه دینوردی » . قیمت وضع ایدوب اسیر باشنه یکر می بش عثمانی خمس آلمق قاعده سنی وضع ایله مشدر . مورخ خواجه سعدالدین افندی . تاج التواریخ ج ۱ ، ص ۷۶ - ۷۴ . بوندن بحث ایلدکن و « تواریخ عثمانیه تدویننه تصدی ایدن بعض اترک بی ادراک خمس تعییننی شنایع بدعدن ظن ایدوب قره رستم ستم طریق ایله اختراع ایتمشدر دیو یازمشلر » دیدکن صكره غیرت مسلکيه سابقه سیله حاصل اولان حدتنه غلبه ایده میهرک بعض مورخین علیهنه دها برخیلی آتوب طوتمشدر . رجال مولویه دن منجم باشی احمد دده افندی صحائف الاخبارده - ج ۳ ، ص ۲۹۳ - غنائمدن خمس آلمق اصولك وضعی ۷۶۴ سنه سنده در دیور . — [۳] صرب . — [۴] سرف صنغونی ؛ صینمق مغلوب و منهزم اولوق ، بوزغونلق و یرمک معناسنه اولوب سیندیرغی یاخود سیندینی بوزغونلق محلی ، بر مغلوبتک وقوع بولدینی یر دیمک اولغله صرب سیندینی اولسه کرکدر . تاج التواریخ ج ۱ ، ص ۷۹ دده سرف سیندینی صورتنده در . صینغین ؛ قزاق ، دوکوک ، پریشان ، پراکنده دیمکدر . — [۵] دون باصغونو ؛ دون وتون کیچه دیمک اولغله کیچه باصغینی شبخون ، شیخون . — [۶] طلباز . — [۷] بوراده نقصان واردر .

بر برینه طوقدیلر آتلی اوروکوب بوشندی کافرلر دخی قلیچ چکوب بر برین قرمغه باشلدیلر صکره دن منزه اولوب قاجدیلر . چون کافرلر لشکری صندی غازیلر بی نهایت مال و غنایمله ادرنه یه کلدیلر [۱] . آدن لاله شاهین تیجه مال واسیر و نیجه باشلر سلطان مراده کوندوردی . سلطان مراد بوفتجی ایشدوب شاد

[۱] تاج التواریخ ج ۱، ص ۷۷ و صحائف الاخبار ج ۳، ص ۲۹۳، فله تکفوری قلعه بی بعد التسلیم صرب حاکمی دسپوته — قدیم روم ایمپراطورلرینه و هائله لرینه ویریلن نام و مجازاً آمر مطلق دیک اولغله عنوان مخصوصیدر — التجا و عثمانلیلردن اخذ انتقامی مراد ایدیتمکله دسپوته عثمانلیلری روم ایندن چیقاروق قصدیله بوسنه و انکروس — مجارستان — افلاق قرالریله اتفاق — صحائف الاخبار بوسنه و افلاق و انکروس حاکم لرندن تمدا ایدوب — عسا کر و فیره ایله ۷۶۶ سنه سی ادرنه اوزرینه یوریمش اولغله لالا شاهین پاشا بو حالی و یالکز روم ایلی عسکر یله دشمنه مقاومت قابل اولمه یه جفی حضور مراد خانیه عرض ایتمکله حضرت پادشاه بروسه دن حرکتله دشمن هنوز ده اوزاقده در ملاحظه سنه بناء انای طریقه آیدنجق و کلیبولیده بولنان کیلری احضار له بیفا قلعه سنی برأ و مجراً محاصره ایتدیکی او انده دشمنک ادرنه یه ایکی کونلک مسافه ده مریح کنارینه وصولی لالا شاهین پاشایه اخبار ایدلسی اوزرینه اسرا ایله و قوعبولان مذا کره ده دشمنه حربه فقط اول امرده دشمنک حال و وضعی تدقیق ایله اخبار ایچون حاجی ایلبیکنک بر مقدار عسکر له اعزامنه قرار ویرلمکله میر مومی الهده برئته قلیله ایله کیدوب احوال دشمنی بانتدقیق عسکرینی درده تقسیم ایدرک دشمن اردوگاهنک درت طرفندن بر شبخون اجرا ایتمکله بر قسعی مریحه دو کیله رک مغروق و بر قسیده کندولری میاندمه مقتول اوله رق دشمنک انمزای و قوعه کلش اولغله حاجی ایلبیکی ادرته ده بولنان لالا شاهین پاشایه اخبار کیفته کلوب دشمن اردوگاهنی ضبط ایله مسنی التماسی اوزرینه پاشا بو خبری استبعاد ایدوب بر مدت اعتماد ایده مه مش ایسه ده بالآخره عین حقیقت اولدینی تظاهر ایله مشدر . حاجی ایلبیکنک بو موفقیت عظیمه یه نائلیتی لالا شاهین پاشانک حسد و استرقابنی تحریک ایتمکله تعیین ایتدیکی بر شخص واسطه سیله تسمیم ایتدر مشدر . حاجی ایلبیکی ۲۸ نجی صحیفه نک ۲ رقی استطرادنده کورلدیکی اوزره قره سی بکی عجلان بکک وزیر ی اولوب قره سینک طرف اورخان خاتیدن ممالک عثمانیه یه الحاقی متعاقب روم ایلی فاتحی شهزاده سلیمان پاشانک معینه مأمور ایدلش و بالذات و بالمعیه فتوحات متعدده ده بولندندن و بالاده عرض اولندینی وجهله صرب اردوسنه بویه برغله چالقدن صکره نتیجه حسد و استرقاب اوله رق ۷۶۶ تاریخنده مسموعاً ارتحال ایله مشدر . بو مظفریتک حصولی اثناسنده بیفا فتح اولنمشدر .

اولدی کپرو بروسهیه دوندی واول ییل سلطان مراد اوغللری یلدرم بایزید یعقوب چلبی در سنت ایدوب عالی دوکنلر ایلدی [۱] . بوسهده برعالی عمارت وبرمدرسه یاپدی [۲] و کرمان اوغلنک قزن [۳] یلدرم خانه آلوویردی

[۱] تاج التواریخ ج ۱ ، ص ۸۲ و صحائف الاخبار ج ۳ ، ص ۲۹۵ ، ۷۶۲ تاریخنده یاپیلان بوسورده شهزاده ساوجی بککده ختانی اجرا اولمشدرکه عهد سلطان بایزید اولده وفات ایدهرک بروسهده سلطان اورخان ترههسنده مدفوندر . — [۲] تاج التواریخ ج ۱ ص ۸۱ ده « سرای عامره قارشوسننده بر جامع فاخر بناسنه فرمان جهان مطاع صادر اولدی » عبارهسیله انشاسی مندرج اولان جامعشریف ۱۱۴۲ ده وفات ایدن شعرادن بروسهلی شاهین زاده بلیغ افندینک « کلدسته ریاض عرفان ووفیات دانشوران نادره دان » نام اثرینک ۱۳۰۲ سنهسی بروسهده طبع اولنان نسخه سنک یکرمی اوچنجی صحیفه سننده مندرج « قلعه بروسهده بر جامع لطیف دخی انشا ایتشدردر » عبارهسیله افاده اولنان جامع اولوب کرک بونک کرکسه - میاه معدینه سنک خواص شفاهی سنندن طولای نام قدیمی قورتاریجی شهر معناسنه صوتیروپولیس اولان - چکرکه ده ، تاج التواریخ ج ۱ ، ص ۸۱ و صحائف الاخبار ج ۳ ، ص ۲۹۵ جامع کبیر ، مدرسه ، عمارت و خان واسکی قابلوجه نک ۷۶۷ سنهسی وضع اساسلری اجرا اولمش و تاج التواریخک ذکر اولنان صحیفه سیله کلدسته ریاض عرفانک یکرمی برنجی صحیفه سننده بو مبائی خیره نک معماری حقنده معلومات مندرج بولمشدر . بلیغ افندی مذکور اثرنده اسکی قابلوجه نک بعض طرفنده اثر انهدام نمایان اولغله ۹۱۶ تاریخنده سلطان بایزید ثانی طرفندن تعمیر ایتدیرلدیکنی بیان ایدیور . — [۳] عاشق پاشا زاده تاریخی ص ۵۶ کرمان اوغلی — تاریخ عثمانی انجمنی مجموعه سی جزء ۲ خلیل ادهم بک آل کرمان کتابه لری ص ۱۱۵ ، کوتاهیه ده قلعه بالا جامی قبوسنک بالاسنده اوچ سار عثمانی ثلث ابله طولی ۷۳ و عرضی ۳۸ سانتیمترو اولان صرصر لوحه اوزرینه محکوک کتابه نک ایکنجی سطرلی مفادنجیه - سلیمان شاه بن محمد بن یعقوب - عاشق پاشا زاده تاریخی ۵۶ - کبر سنندن طولای - آل کرمان کتابه لری ص ۱۱۶ کوتاهیه ده کائن طیش مدرسه نک داخل دیوارنده صرکوز ارتقاعی ۳،۳۰ عرضی ۲،۱۰ اولان صرصر لوحه اوزرینه عثمانی ثلث ابله محکوک و صوک سطرلری بوزوق و طوبراق ایچنده قالمش و اوتوز سطر دن عبارت اولوب تورکجه لسان ابله طاش اوزرینه محکوک تاریخی کتابه لر غایت اندر اولغله تاریخ و جغرافیا و اقتصاد نقطه نظر لرندن نه قدر مهم ایسه لسان و کتابت و املا و خصوصات سائره ایچون دخی اوقدر مهم و قیمتمدار بولمش اولان و ققیه نک ایکنجی سطرلی یعقوب بک بن شاه سلیمان — اوغلی یعقوب بکی نزدیکه بالجلب « اوغلم دیلمیسنکم بوولایت سنک الکده قاله عثمانلو ابله برلک - اتحاد - ایدک و بوقزک بری آنک اوغلی بایزیده

وهم عالی دوکنلر ایلدی . آندن واروب حمید ایلن و کوتاهییه فتح ایلدی .

ویرک دیمسی اوزرینه - عاشق پاشا زاده تاریخی ۵۶ اسحق قیمی تاج التوارخ ج ۱ ، ص ۹۵ اسحق قیه ایله بعض کریمان اعیاننی هدایایی حامللاً سفارته نزد مراد خان اوله اعزام ایدرک - عاشق پاشا زاده تاریخی ص ۵۷ - و جامع الدول و خیرالله افندی تاریخی ج ۴ ص ۶۴ کریمه سی سلطان خاتونک - تاریخ عثمانی انجمنی مجموعہ سی جزء ۸ ، ص ۵۰۹ یلدریم بایزید خاتک تره سی دروننده مدفون اولان مشارالیهانک قبرشایی

مرمر اولوب سلجوقی طرزنده دربو طاشک باش اوجنده هذه

تره الشریفه المخدرة الستره | سلطان الخواتین دولت خاتون | وهی والدة السلطان الاعظم سلطان | محمد بن بایزید خان خلد ملکه

ایاق اوجنده | فی تاریخ شهر | شوال لسنة ست عشره | وثمانائه الهجرية الهلالية . عباراتی محکوک اولغاه دولت خاتونک شهزاده یلدریم بایزیده تزویجیه و اوغلی یعقوب . بکک سلك بندکانه ادخالنه مساعدہ ایدلسنی و کریمه سنک جهازی اولرق کوتاهییه و سماو ایله اگری کوز و طواشانلو قلعه لرینک قبولنی تمی ایله مکله حضرت پادشاه ۷۱۳ سنه سی بهارنده بروسه سورولیهی اجرا بیوره رق عروسک بروسه ایصالی ایچون قاضی زاده رومی - ملا زاده اهری موسی پاشا - نک جدی اولان بروسه قاضیسی قوجه محمود افندیکن ریاستیله میر علم آق سنغر آغا و چاوش باشی اوغلی تیمورخان چاوش - عاشق پاشا زاده تاریخی ص ۵۸ چاوش باشی و چاوش اوغلی تیمورخان - ایله قوجه افندیکن و میر علم آغانک زوجهرلی و شهزاده یلدریم بایزیدک دایه سندن مرکب برهیئت کوتاهییه اعزام ایدلس و کریمان اوغلی سلیمان شاه طرفندن بعد الاعزاز بو هیئته کندی . زوجہ سننی ینکه صفتیله بالادخال چاشنیکیر باشیسی پاشاجق آغایی ترفیق ایله مش و میر علم آق سنغر آغا دخی امور قلاعی تنظیم ایتدکن صکره عروسی بروسه ایصاله ایتمشلردر . عاشق پاشا زاده تاریخی ص ۵۹ - ۵۶ و تاج التوارخ ج ۱ ، ص ۹۸ - ۹۴ بوسور هایون حقنده تفصیلات واردر .

کریمان اوغلی سلیمان شاه کوتاهییه عثمانیلره اعطادن صکره اولجه فتح ایتمش . اولدینی - ازمیر ولایتی داخلنده صاروخان سنجاغنده قوله مع چاقرجه قضاسنک مرکزی اولان - قوله چکلمش اولمالی که - قوله قیودات عتیقه ده کریمان قوله سی دینلکده اولدیغندن — ۷۹۰ سنه سی وفات ایدرک قوله ده دفن اولمشدر . تره سی چارشو جامع شریفی قبرنده کورخانه مدرسه سی داخلنده متین و رصین برنادر .

اسحق قیه ؛ پدرینک اسمی کوتاهییه کاش اسحق قیه جامع شریفنک قیوسی بالاسنه . موضوع و کوزل عثمانی نلک ایله محرر مرمر کتابه نک اوچجی سطرنده کورلدیکی اوزرم الحاج خلیلدر . بالاده بیان اولدینی وجهه کریمان اوغلی سلیمان شاه طرفندن

۷۶۴هـ واق شهری وسید شهرین فتح ایدوب [۱] هجرتک یدی یوز آلتش دوردنده

۷۸۲-۷۸۳ تاریخنده ادرنده نزد مراد خان اوله سفارته اعزام و-کرمیان اوغلی یعقوب بکک کوتاهیهده کاش مدرسه سنک داخلأ دیوارینه مرکوز مرمر لوحیه محکوک و ققیه سنک ایکنجی سطرنده کوردلیکی اوزره انشا ایتدیردیکی مبانی خیره ۸۱۴ سنه سی ختام بولورق بش آی کشاده بولندقدن صکره قره مان اوغلی سبیلله ایکی بچق سنه معطل قالمسی نظر دفته آلنجه - ۸۱۷ سنه سی یعقوب بکک اوقافنده ذکراولنان و ققیه نك اون سکزنجی سطرری مفادنجیه متولی تعیین ایدلش و کوتاهیهده اسحق ققیه چشمه سی دینلن چشمه بی - بالاسنده کی کتابه موجبنجه - یعقوب بک ابن شاه سلیمان زماننده و اوائل شوال ۸۲۳ تاریخنده وینه کوتاهیهده واقع اسحق ققیه جامعنی جامعشریفک قیوسی بالاسنه موضوع مرمر کتابه نك دردنجی سطرری اراثة ایتدیکی وجهه ۸۳۷ ده انشا و کوتاهیهده یعقوب بک درکاهنک قیوسی بالاسنه موضوع و عثمانی نك ایله محرر مرمر لوحه طولی ۶۹، عرضی ۶۵، | هذه العمارة عمر و تعداد بعد الانقضا والانداس بالفساد باذن | المولى المعظم السلطان مراد خلدملكه مع نسله الى يوم تناد على من يد | اضعف العباد مولانا اسحاق ققیه بن خلیل المتولی مع الاولاد فی تاریخ سنه ۸۴۴

اشبو کتابه موجبنجهده برمدت حال اندراسده قالان یعقوب بک اوقافی - متولیدی حسیله - زمان مرادخان ثائیده احیا ایله مشدر . ۳ - ۷۸۲ سنه سی سلطان مراد خان اول نزدینه سفارته اعزام اولنان و بالاده مندرج کتابه دن اکلشایدینی اوزره ۸۴۴ تاریخنده یرحیات یولنان اسحق ققیهک پک مسن اولورق ارتحال ایلدیکی تظاهرا یتکده در. کوتاهیهده انشا ایتدیرمش اولدینی جامع - اسحق ققیه جامی - دروننده تربة مخصوصه سننده مدفوندر. کتابه ده کوریلن «المتولی مع الاولاد» قیدی یعقوب بک و ققیه سنک اون سکزنجی و اون طقوزنجی سطرلرینه مستنددر . - [۱] عاشق پاشا زاده تاریخی ۱۳۳۲ مطبعه عامره طبعی ص ۵۹ سلطان مراد خان اولک حمید اوغلرندن حسین بکدن - منشآت السلاطین ۱۲۷۴ مطبعه عامره طبعی ج ۱ ؛ ص ۱۰۱ کمال الدین حسین بکدن - ابناء ایلدیکی « آق شهر ، بک شهری ، سیدی شهری ، قره آغاج » . تاج التواریخ ۱۲۷۹ مطبعه عامره طبعی ج ۱ ، ص ۹۸ ، و صحائف الاخبار ۱۲۸۵ مطبعه عامره طبعی ج ۳ ، ص ۲۹۹ « بک شهری ، سیدی شهری ، یلواج ، قره آغاج ، اسپارته » درکه عاشق پاشا زاده تاریخی ایله تاج التواریخده بوباده تفصیلات موجود اولوب مطبوع کنه الاخبار رکن ۴ ، جزء ۱ ، ص ۷۰ ده ایسه «واقعه ثامنه» سنه سبع وستین - ۷۶۷ - ده حمید ایلنک فتح و تسخیری و آقشهر وسیدی شهری و یکی شهر و قره آغاجک فتوحات دلپذیریدرکه « دینلمشدر .

سلطان مراد کیرو کلیولیدن کچوب ملغره قربنده قونوب لاله شاهین ایله اورنوس بیکی چریله کتورب انجوکز [۱] وچاتلجه [۲] طرفه یونلدیلر [۳] آندن برصرب حصار واریدیکه [۴] آکاتکری یقدوغی دیرلر اوزرینه واروب خیلی زحمت چکوب آلامدیلر . سلطان مراد حصار آلمدوغنه ملول اولوب مکر بونی تکرری یقه دیوآد ایلدی کیتدی [۵] آنده برقوق آغاجی وار ایدی سلطان مراد اول آغاجک دبنده قوندی آرقهسن ویروب سخت اوتوردی اوتورکن ناکاه خبرکلدیکم پادشاه دولتندن حصارک برطرفی یقلدی . سلطان مراد لالهسی شاهینی کوندوردی واروب اسیرلرین و ماللرین آلوب غازیله تقسیم ایلدی و بعض کمنلر اول حصارده اوسکوفلر بولوب باشلرینه کیوب

[۱] تاج التواریخ ۱۲۷۹ مطبعه عامره طبعی ج ۱ ، ص ۸۹ « اول شاه اهل دین - سلطان مراد خان اول - استانبول نواحیسنه عزیمتی تعیین ابتد اولاستانبوله برکونلک یولده انجوکز قلعهسنی محاصره ایلوب ایکی اوچ کونده فتحه میسر اولوب » مذکور قلعه خرابه حالنده در . — [۲] چاتلجه ، عاشق پاشا زاده تاریخی ۱۳۳۲ مطبعه عامره طبعی ص ۶۰ « مراد خان غازی کلدی چاتلجه حصارینک اوزرینه دوشدی » تاج التواریخ ۱۲۷۹ مطبعه عامره طبعی ج ۱ ، ص ۸۹ « چتال برغاز جانبنه آغاز بیوریلوب ضابط برغاز » و صحائف الاخبار ۱۲۸۵ مطبعه عامره طبعی ج ۳ ، ص ۲۹۶ « چتال برغازی امان ایله آلدقلمی وقت ... » دینلمش و مطبوع کنه الاخبار وکن ۴ ، جزء ۱ ، ص ۷۰ ده ایسه بوندن هیچ بحث ایلمه مشدر . لهجه عثمانی ۱۳۰۶ استانبول طبعی ج ۱ ، ص ۲۳۰ چاتال برغوس نام دیکر لوله برغوسی . برغوس قلعه معناسنه اولوب غلطی بورغازدر . — [۳] یونلک ، یوکلک ، دونمک ، توجه ، عزم . قصه ، میل ، سرفروایتک . — [۴] عاشق پاشا زاده تاریخی ص ۶۰ « اینجکزک اوزرنده بلنیه دیرلردی بر حصار » تاج التواریخ ج ۱ ، ص ۸۹ انجوکزده بولونیه قلعهسی ، صحائف الاخبار ج ۳ ، ص ۲۹۷ انجوکز نواحیسندن بولونیه نام قلعه ، مطبوع کنه الاخبار وکن ۴ ، جزء ۱ ، ص ۷۰ « بو سالده - ۸۸۷ - یلنه اوستنه وارلدی اوره نوس بک دلاتی ایله نیجه کونلر محاصره اولنوب » . — [۵] عاشق پاشا زاده تاریخی ص ۶۰ « آخر کوچدیلر » و مطبوع کنه الاخبار وکن ۴ ، جزء ۱ ، ص ۷۰ « منزله بیوردی » دینیه رک وجهه عزیمت کوسترلمش ، تاج التواریخ ج ۱ ، ص ۱۹ و صحائف الاخبار ج ۳ ، ص ۲۹۷ حضرت پادشاهک قره دکز ساحلنه عزیمت ایلدیکی بیان ایلمشدر .

سلطان مراده کلدیلر . اول زمانده اوسکوف کیمک آندن قالدی [۱] شمدی اول قواغه دو اتلو قواغیج [۲] دیرلر شمدیکی حالده اول آغاچک اثرلی واردر .

آندن سلطان مراد اول یردن کوچوب ادرنه یه کلوب وزیر خیرالدین پاشایی [۳] اورنوس ایل کون [۴] آچغه کوندوردی اما خیرالدین پاشا همانکه قویه کلدی پادشاهی طمعکار ودانشمندله مصاحب ایتدردی ظلم پیدا اولدی وشمدیکی حالده ظلم دخی زیاده اولدی و مملکتلرده قدر ظلم و فساد اولسه سبب دانشمندلدرکه علم ایله عمل ایلزلر امی خلق آنلری کوروب ارتکاب ایدرلر بونک اوزرینه بر حکایه کلدی . آناطولیده کی یکیشهر قربنده آق بیق ددهم [۵] وار ایدی .

---

[۱] عاشق پاشا زاده تاریخی ص ۶۰ ، تاج التواریخ ج ۱ ، ص ۹۰ مورخک قولی مؤید بولمش ، مطبوع کنه الاخبار رکن ۴ ، جزء ۱ ، ص ۷۰ سیروز فتحنده کوسترلش ، صحائف الاخبار ج ۳ ، ص ۲۹۷ ده ایسه بوندن بحث ایدله مشدر .

[۲] عاشق پاشا زاده تاریخی ص ۶۰ « دولتلو قبا آغاچ » . — [۳] ۳۲ نجی صحیفه نك ۲ رقلی استطرادینه مراجعت بیورلسون . — [۴] عاشق پاشا زاده تاریخی ص ۶۱ « خیرالدین پاشایه امر ایتدی وارک اوره نوزله اول ولایتی فتح ایدک » . — [۵] آق بیق دده ؛ حاجی بیرام ولینک درویشلر ننددر . کلدسته ریاض عرفانک ۲۲۱ نجی صحیفه سنده بعدالسیاحه بروسه یه کلوب دور سلطان بایزید خانیده وفات ایدره رک جامع کبیره قریب صرافیه مدرسه سی محازیسنده مدفون و مزاری قربنده کندوسنه انما ایله معروف بر مسجد و بر باغچه سی اولدینی بیان ایدلر کدن صکره بعض تواریخنده مسطوردرکه دینلره رک درویش مومی الیهک استانبول فتحنده آق شمس الدین حضر تریله برلکده بولندینی افاده اولدیور . عاشق پاشا زاده تاریخی ص ۱۳۵ ده مورخ درویش احمد عاشق افندی سلطان مراد خان ناینک قوصوده ژان هونیادله وقوعبولان حربی تفصیلاتی میاننده « فقیر دخی برکافر دپه لدم ، خنکار فقیره برآت ویردی ، درویش آق بیغه دخی ویردی » دیدیکی کی ص ۲۰۲ ده مومی اییی سلطان مراد خان ثانی دوری مشایخی میاننده ذکر ایدلر کدن صکره ص ۲۰۳ ده « اوغل سلطان محمدخان غازی زماننده بو عزیزلرک بعضیسی حیاته ایدی « دییور . ژان هونیاد حربی ۸۵۲ ده و استانبولک فتحی ۸۵۷ تاریخنده واقع اولغله درویش آق بیغک استانبول فتحنده حاضر بولمش عاشق پاشا زاده نك قولنه کوره طوغریدر .

بر کون بروسه ده مغلہ یکن [۱] ایله اوتورورکن آق بیق ایتمش «ای مولانا بو امی قوم نقدر کناه ایدرسه هب اهل علم سیدر اول کناهلری حق تعالی سزدن سورسه کرک». منلا یکن ایتمش «نه سیدن». آندن آق بیق ددهم ایدر «آندن اوتروکیم سز زنا ولواطه ایتدوکز آچقه ربایه ویردوکز حلالی حرامی فرق ایتدوکز امی قوم دخی سزه کوره ایدرلر» [۲] وهم انصاف ایدلم واقعه اوپله دکلیدر. آق بیق ددهم دیدوکی کبی شمیدیکی حالده هیچ بر اهل علم وارمیدرکه دایم شهبولو نسنه رد ایده ممکن دکلدر باری عمرنده برین رد ایدیدی حلال اولسون حرام اولسون تک الله کیرسون. اوت حکمت بودرکه کنه قیرمزلر [۳]. بزکیرو مقصود مزه کلهلم. آندن صکره لالاسی شاهین واردی قواله ودرامه و زخانی [۴] فتح ایتدی. آناطولیده صاروخان ولایتده کوچر اولولر وارایدی. شقیلر اولدوغیچون سیروز طرفه سوردیلر [۵]. آندن صکره مناستری فتح ایتدیلر هجرتک یدی یوز سکسان یدیسنده.

۷۸۷ⁿ
نه

[۱] ملایکان؛ نامی محمد بن ارمغان در. آیدینده آچقه قیونلی جاءتندن اولوب مملکتنده تحصیل وبالاخره ملا فناریدن ا کمال علوم ایله ریک ۷۷۱ ده بروسه ده مناستر مدرسه سی مدرسی ۸۲۲ ده بروسه قاضیسی اولوب چه عزیمت وعودتنده آرتق مأموریت قبول ایتمه مش ۸۴۰ تاریخنده وفات ایله مشدر. بروسه ده بیلدریم یازیدخان عمارتی جوازنده کی مدرسه سی قربنده انشا ایتدودیکی مملنخانه حظیره سنده مدفوندر. عاشق پاشا زاده تاریخی ص ۱۹۶ سلطان مراد خان ثانی تک هرسته ارسال ایلیدیکی اوچ بیک بش یوزفلوری صره بی ملایکان چه عزیمتده امر پادشاهی ایله کوتورمشدر. [۲] بومصاحبه مطبوع کنه الاخبار رکن ۴، جزء ۱، ص ۱۰۵ ده ندرج اولدینی کی ملاقاتک بر محله جامع شریف ایدوکی افاده اولینیور. [۳] قایرمازلر [۴] زخنه بی. [۵] عاشق پاشا زاده تاریخی ص ۶۱ بکلر بکی قره تمورتاش پاشا مأمور ایدلشدر.

قره تمور تاش پاشا؛ امرادن قره علی بکک اوغلیدر. امیر، امیرالامرا و لالا شاهین پاشانک وفاتنده روم ایلی بکلر بکیسی اولوب ۷۸۸ ده وقوعبولان قره مان اوغلی حربنده قره مان اوغلینک بالذات اوزربنه مجومله انهمانه سبب اولسنه مکافاة - اوزمانه قدر یالکز صدارته مخصوص اولان - رتبه وزارتق دخی احراز ایله ریک روم ایلی بکلر بکیسی ایله وزارتق عهده سنده جمع ایدن ایلک ذات بو اولمشدر. تمور حربنده اوغلرندن یغشی بک شهید اولنش و دیگر اوغللری علی بک، اوروج بک، عمود بکله

آندن صکره لاز اوغلینه طولاشدیلر. لازاوغلی (۱) دخی سلطان مراده خبر کوندردی «کلسون جنک ایدهلم دولت کیمک ایسه ظاهراوله» [دیو] [۲].
غازی مراد [خان] دخی لشکر جمع ایدوب اوغلی یلدریم بایزیدی و یعقوب چلی بیله آلدی قوصوه یه چیقدی و سرف لشکرین قارشولادی و لاز اوغله کافر لشکری

یرلکده اسیر اوله رق بمدا الحرب تیمورک کوتاهییه و رودنده - موسم صینی اوراده اصرار ایله مشدر - صحائف الاخبار ج ۳ ، ص ۳۱۳ کوتاهییه قلمه سنده پاشانک جواهر نفیسه و اشیاء ثمینه و کوتاهییه باتمانیله - یرینه و مالنه کوره سکر قیه دن ایکی قیه یه قدر اولوز - همان یکریمی باتمان حساب اولنمش اولان نقودینی حاوی خزینه سی بولمغله تیمور دولت علیه نك برپاشانک بویه خزینه یه مالک اولدیغنه تعجیله پاشایی نزدیکه جلب و عتابله «سن بو قدر خزینه ادخار ایده جکنکه نیچون عسکر جمعنه صرف ایدوب ولی نعمکدن بوغائله بی دفع ایتمک» دیدکده پاشا «بزم پادشاهمز طفل دکدرکه وصی یه محتاج اوله . دولته یکی نائل اولمش دکدرکه نودولتان کبی اتباعک اموالنه طمع ایله» جوانی و یرمکله تیمورک وجهی متغیر اولوب «سنی اولادک ایله اطلاق ایتمک عزیمت ایتمدم بوخارج ازادب تعریضک عزیمی فسخ ایتمدی» دیبه رک ینه حبس ایله مش و بمدا الحلاص شهزاده عیسی چلی نك معینده بولنوب ۸۰۸ ده شهزاده مشارالیه چلی سلطان محمد خان بیننده بروسه قربنده اولوباد - اولو آباد - نهری کنارنده و قوعبولان و شهزاده عیسی چلی نك انهمیله نتیجه لنن حریدن فراری ائناسنده - یایان قالوبده پاشانک مرحله آتنک آردینه آلدینی - کوله سی طرفندن خنجرله اوربله رق آتندن ییقلمله عساکر سلطانیه دن بر قاچ کیمسه پاشایی حیانتدن بررمق قالمش اولدینی حالد بولوب و آلوب حضور پادشاهی یه کورتورلرکن تسلیم روح ایتمکله باشی کسلوب شهزاده سلیمان کوندرلمشدر . کلدسته ریاض عرفان ص ۶۳ - جسمی بروسه ده بالق بازارنده مدفوندر . تاج التواریخ ج ۱ ، ص ۹۴ و صحائف الاخبار ج ۳ ، ۲۹۸ سپاهی اوغلی - سپاه اوغلی - عسکرینی احداث و وفات ایدن سپاهیلرک وظیفه و تیمارلرینک اولادلرینه تقسیمیله قول اوغلینک محروم اولمامسی اصولنی وضع و لوازم سفریه نك حفظ و مکاری خدماتنک ایفاسی ایچون وینق - وینوق - عسکرینی ترتیب ایله مشدر . بالاخره تواریخ عثمانیه ده کوریلن آت اوغلانلری بونلر اولسه کرکدر . قاموس ترکیده وقتیله دولت عثمانیه خدمت عسکریه سنده بولنمش بلغار افرادی دینلمشدر . — [۱] هاعمر تاریخنک فرانسزجه «هللر» ترجمه سی ۱۸۳۵ پارس طبی ج ۱ ، ص ۲۸۵ صرب قرالی لازار . — [۳] تاج التواریخ ۱۲۷۹ مطبعة عامره طبی ج ۱ ، ص ۱۱۴ فلبه ده بولنان سلطان مراد خان اول نزدیکه ایلچی اعزامیله .

هریکادن کلوب بکلری کوندورردی. قوصوده بنهایه لشکر جمع اولمشدی (۱).
غایت عظیم جنک اولدی (۲) عاقبت غازیلر غالب اولوب کافری صیدیلر و کافرلر
سرنکون اولوب قاچدیلر کافرلر صینجق سلطان مراد قیریلان کافر لشکرین
تماشا ایدرکن مکر قیریلان کوده لر ایچنده بر یاره لو قانه بولشوب یاتورکن
سلطان مرادی کوره طوررمش اول آرادن قالقوب سلطان مرادی غافلن
اوروب شهید ایلدی (۳) چونکه غازی مراد شهید اولدی [رحمة الله علیه]
رحمة واسعة. آندن بکلر یلدریم خانی بکلیوب قرداشی یعقوب چلبی نک قیدین
کوردیلر (۴) عثمانلوده بکلکندن اوترو بربرینه قیقم آندن برو اولدی ولاز

[۱] تاج التواریخ ج ۱، ص ۱۱۴ بوسنه، فرنک، انکروس، افلاق، آرنابود، بغداد، لهوجه
قرالریله بالاتفاق ایکی یوزبیک عسکر تحمیدایله شدر. ص ۱۱۵. معسکر عثمانی دهده قسطمونی
حاکمی اسفندیار بکک، کر میان حاکمی یعقوب بکک، صاروخان، منتشا ایلی، آیدین ایلی،
حمید ایلی حاکلرینک عسکری بولمشدر وقوصوه طرف مراد خانیدن موقع حرب اولق
اوزره تعیین اولمشدر. — [۲] صحائف الاخبار ۱۲۸۵ مطبوعه عامره طبعی ج ۳، ص
۳۰۳ حضرت پادشاه قلبده قرار ایدوب صاغ طرفلرنده وزیر اعظم علی پاشا وصول
طرفلرنده امیرالامرا تیمور طاش پاشا بولتمق، شهزاده سلطان بایزید ایله صاروجه پاشا
میمنده شهزاده یعقوب چلبی ایله طوردغودجه بک میسردهده واوره نوس بک جناح
یمینده واینه بک صوباشی جناح یساردهده ویکچیری پدشکاه پادشاهیده طورمق واوره نوس
بکک تدبیریه ایکی بیک تیرانداز انتخاب اولنوب بیک نفری میمنه نک و بیک نفری میسرده نک
اوکنده بولتمق اوزره ترتیب صفوف اولنه رق. — [۳] عاشق پاشا زاده تاریخ ۱۳۳۲
مطبوعه عامره طبعی ص ۶۳ «بلش کوبله، میلوش قوبله». تاج التواریخ ۱۲۷۹ مطبوعه عامره
طبعی ج ۱، ص ۱۲۲ اسمی درج ایدله مشن و صحائف الاخبار ۱۲۸ مطبوعه عامره طبعی ج ۳،
ص ۴۰۴ کوریلن «میلوس ایدی لم قونلیش» قیدی ایسه ترتیب سهوندن ایلر وکلشدر.
مطبوع کنه الاخبار رکن ۴، جزء ۱، ص ۷۳ دهده اسمنه تصادف اولمبور. کلدسته ریاض
عرفان ص ۲۳ «میلوش نیقوله». هامه تاریخی آلمانجه متی ۱۸۲۷ یشته طبعی ج ۱، ص ۲۱۲
و فرانسجه هللر ترجمه سی ۱۸۳۵ پارس طبعی ج ۱، ص ۲۸۴ میلوش قوبیلوویچ
[۴] مورخ عالی کنه الاخبارده - مطبوعه نسخه رکن ۴، جزء ۱، ص ۲۷ -
یعقوب چلبی نک شهادته مسبب اولق اوزره وزیر خیرالدین پاشای اراشه ایدیور. یعقوب
چلبی بروسهده چکر کهده کاش تربه مراد خانک اووايه ناظر اولان پنجره لرینه قریب
محلده مدفوندر.

اوغلی دخی اول جنکده طوتلدی . کتورب یلدریم خان اوکنده بوینن اوردیلر
 فی النار [و] فی السقر . سلطان مراد اوتوز ییل بکک ایتدی وقوصوده شهید
 اولدوغی برده برتره یاپدیلر میتن بروسه یه ایلدوب دفن ایتدیلر [۱] . هجرتک یدی
 یوز طقسان برنده . ۷۹۱ نه

عهد سلطان یایزید خان اول

آندن یلدریم یایزید کوچوب ادرنه یه کلدی . اول ییل ایچنده قره طوه
 معدنلرینی نواحیسیله فتح ایدوب وودین دخی اول ییل فتح اولندی . آندن
 صکره فیروز بک [۲] افلاق ایلنه سکر دوپ آقین ایتدی وغایت طویم کلدی
 وبوسنه دخی آقین ایدوب غازیلر دخی نیجه یرلرین فتح ایدوب طویم اولدیلر .
 آندن صکره یلدریم خان واردی جامع وبر مدرسه وبر بیمارخانه یاپدورب تمام
 ایتدردی . [۳] آندن ادرنه یه کلوب بر عمارت بنیاد ایتدی [۴] . آندن صکره
 کیرو بروسه یه واردی لشکر جمع ایدوب قره مان اوغلی [۵] کلوب بعض مملکتن
 انجندوکی سبیدن اوزرینه واروب قره مانه چقیدی . قره مانیلر صورته کلیوب بعض
 یرلرین آلوب آیدین ایلن و آلا شهری و آیا صلوغی آلوب ضبط ایلدی . آندن
 صکره صاروخان و کرمان بکلری [۶] الله تعالی امرینه واردیلر جمله اول ولایتلر
 یلدریم خانه قالدی [۷] بوفتحلرین تاریخی هجرتک یدی یوز طقسان ایکسینده . ۷۹۲ نه

[۱] بروسه نك بر ساعت قدر غربنده چکرکه نام قریه ده در . — [۲] فیروز
 بک ، امرادن اولان بوذات ، محارباتده وقوصوه حربنده بولندقدن صکره ویدین محافظی
 اولوب ۸۰۴ ده تیمور حربنده شهید اولشدر . — [۳] بروسه ده کاش و اولو جامع ،
 جامع کبیر « دینلمکه معروف اولان جامع شریفدن مقدم وبروسه نك جهت شریقینده
 وییلدیریم حمه سی دینلین محله انشا ایتدره مدرکه تربۀ یایزیدخان قرینده در . — [۴]
 بروسه لی شاعر بلیغ افندی نك کلدسته ریاض عرفان ووفیات دانشوران نادران نام اثری
 ۱۳۰۲ بروسه طبعی ص ۲۹ « حمیه ادرنه ده جامع و عمارت » . — [۵] قره مان اوغلی
 علاءالدین بک اولسه کرکدر . — [۶] صحائف الاخبار ۱۲۸ مطبعۀ عامره طبعی ج ۳ ،
 ص ۳۳ و ۳۴ صاروخان اوغلی خضر شاه بک ایله کرمان اوغلی یاقوب بک . —
 [۷] مورخک بوفاده سی وقایع تاریخیه مخالف اولدینی آتیده استطراداً بیان
 اولنه جقدر .

آندن صكره سلطان بايردكليبويدن كچوب قسطنطنيه به دوشدى . اطرافن
 يغما ايدوب حصارلو ايله جنك ايدركن انكروس قرالى [۱] كلوب نيكبولى
 اوزرينه دوشدى وحصار ايتدى [۲] . چونكه سلطان بايزيده خبر اولدى
 اول دخى قسطنطنيه اوزرندن كچوب قراله و لشكرينه هجوم ايدوب قرال دخى
 لشكرى ايله طونه يي كيچه لوم ديوركن مسلمانلردن آردن باصوب ييحد كافرلر
 هلاك اولوب مسلمانلر طويم اولديلر هجرتك يدى يوز طقسان اوچنده .
 آندن يلديرم خان نيكه بولى اطرافنى وسلستره يي فتح ايتدى . آندن صكره
 مورده اطرافنه آقتر كوندروب بعض يرلر فتح اولدى وسلطان بايزيده ولق
 اوغلى [۳] قيزى عورتلغه ويردى . ولق اوغلى قيزى كلينجه سلطان بايزيد
 صحبت وعشرت نيدوكن بلزدي شراب صحبتي اولمزدي . عثمان واورخان غازى
 زماننده شراب ايچمزلردى وهم اول زمانده اهل علم وار ايدى كه سوزلرك بلكره
 كچورلردى . بلكر دخى سوزلردن چقمزلردى شويبه كيم آل عثمانن بر كناه
 وبر ظلم صادر اولسه آنى منع ايدرلردى . اكر منع اولنسلر اول زمان علماسى
 آندن قاچرلردى اول زمانده علما آدنده اولان مفسد دكللردى شمديكى علما
 كچي ومنصلرندن قورقوب تك اوتورمزلردى اولكه شرعه مخالفدر منع ايدوب
 سوزلرين كچورلردى .

۷۹۳ نه

نظم

علمدن كيمده كيم وار ايدى اثر	اول زمانده ماله آلمزدي [۴] نظر
كيم بيلوردى يوقدرر بونده بقا	آخرتده كشى به اولور بلا
نولدى شمدي علم دعوى ايلين	حاكم ديو سوز سويلين
كيم اولپدر صرصرخانى [۵] پايمال	قرنى طويمز دردكنجه [۶] مال

[۱] هاهمەر تاريخنك فرانسزجه «هاللر» ترجمه سى ۱۸۳۵ پارس طبعى ج ۱ ، ص ۳۲۵
 حجار قرالى سيكيزموند . — [۲] حصار ايتك ؛ محاصره ايتك . — [۳] هاهمەر
 تاريخنك فرانسزجه «هاللر» ترجمه سى ج ۱ ، ص ۲۹۵ صربستان قرالى لازارك اوغلى
 آتئينك همشيره سى دينلمش وص ۳۱۶ دده اسمى ذكر ابدله مشدر . — [۴] ايتزدي
 ويا آتمازدي اولسه كرك . — [۵] نسخه ده بوبله در . — [۶] ديرمك ؛ طولامق
 جمع ايتك .

اويله سومش اشبو دنيا منزلن
خبث وتزوير [و] حسد اندیشه سی
زاغ کبی جیفه خوراوشوم وقال [۱]
کنج قارونی ویررسک بیرینه
باشی طولو کبر وایچی خبث کین
بو قو حالیده کوستورب ریا [۳]
وارث پیغمبر اول اوله یقین
علم کیم اول کسبله کلور اله
کشفدر کشف علم انیسا
عاقبت چون کشی مالی قور کیدر

کیم طوتر جانندن عزیز آب وکلن
ایت کبی خلقی طلامق پیشه سی
بوم کبی روزکور وزشت حال
بر بولم یوق دیو کیرو بیرینه
آکارهبر اولمش ابلیس اللعین [۲]
وارث پیغمبرم دیر بی حیا [۴]
کانده اولیه حسدله کبر [و] کین
انیادن نیجه سی [۵] میراث اوله
آنی میراث آلدی انیادن اولیا
قویو بن کتدوکنی دیروب نیدر

نثر و اول زمانده قاضیغه یرار دانشمندی مدرسلردن طلب ایدرلردی .
بر قاضیق نیجه زمان محلول طورردی و کیمی [۶] قاضیغه راضی اولمزدی .
زیرا قاضیق جهنمدن بر حصیر یریدر دیرلردی قاضیلقدن قاچرلردی . بو
عجبدرکه شمدیکی زمانده قاضیق ایچون رشوتلر و یررلر و شفیعلر طوتنورلر
دیلک ایتدورلر [۷] بکلر و قاضیسکرلر قپوسنده خور و ذلیل اولوب ملازمت
ایتمزلردی . هایونک [۸] عثمانلو قپوسنه عجم و قرمانیلر مصاحب اولدیلر عثمانلو
دخی دورلو دورلو کناهلره [۹] مرتکب اولدیلر اول مصاحبلر علمی دیلک
ایله ومنت ایله طولدوردیلر و قره خلیل اوغلی علی پاشا که [۱۰] وزیر اولدی

---

[۱] زاغ کبی جیفه خوروشوم قال . — [۲] ابلیس لعین . — [۳] بو قو حالنده
کوستردی ریا . — [۴] «العلماء ورتة الانبیا» حدیث شریفنه تلیح . — [۵] نیجه شی . — [۶]
کیمسه . — [۷] دیلک ایتک ؛ طلب ایتک . — [۸] هایون . — [۹] کناهلری . —
[۱۰] علی پاشا ؛ صدراعظم جندره قمره خلیل خیرالدین پاشانک اوغلی اولوب ۷۷۰ ده
قاضیسکر ۷۸۸ ده - سلطان مرادخان اول ادرنه یه کچوب پذری خیرالدین پاشای روم
ایلینک جانب غریبسنه ارسال ایله مکلر یکجه یه وصولنده وفات ایتسی اوزرینه . قاضیسکر لکدن
صدراعظم اولمش و ۸۰۴ ده تیمور حربنده بواندقدن صکره شهزاده سلیمان چلبی ایله
ادرنه یه کلرک ۸۱۰ ده اوراده وفات ایله مشدر .

فسق و فحور زیاده اولدی وهم نامشروع ایشلر ظاهر اولدی محبوب اوغلانلر خدمتلمک کبی ورشوت آلمق کبی وخلق بربرینه تزویر ایتک کبی ویکي آنچه یی کسوب اسکی آنچه ایله بازار ایتمک اول تألیف ایتدی وقاضیلرک دخی اکثرینک فسادلری رشوت یونندن [۱] ظاهر اولدی . یلدرم خان دخی حالرینه مطلع اولیجق حکم ایتدی «نقدر قاضی وار ایسه جمع اولسون دخی یکیشهرده بر اوه قویوب اودا وورک جمله سی یانسونلر» دیو امر ایلدی . علی پاشا چون بو حالی کوردی عاجز اولوب قاضیلری قورتارمغه چاره بولمادی . آخر پادشاهک بر مسخره عربی وار ایدی سوزی ایکی اولمزدی ندیملکده نظیری یوغیدی یلدرم خانک غضبی وقتنده آندن غیری کسه سوز سویله مزدی آنک لطیفه لرندن بر ایکی لطیفه بو آراقده بیان اولندی . مکر بر کون بر نیجه کشیلره یلدرم خانک غضبی اولدی اول کمنه لری دیوان اورته سنه کتور . دیلرکم آنلره سیاست ایدلر . وزیرلر کوردیلرکیم یلدرم خان غضبه کلدی قورقولرندن عاجز و فرومانده قالب باشلرین آشقه ایدوب طور دیلر وزیرلرک بری اول ائنده ایدر «اگر بونلره چاره اولورسه مسخره دن اولور» بوکز عربی قغروب [۲] ایتدیلر «ای عرب بونلره چاره سندن اولور کوره لم سنی» دیدیلر . بوکز ایلر و کلوب چاغرور ایتدی «های سلطانم های بونلری قیرآمان ویرمه نه خائن قرمانلوردر بونلر» دیدی . عرب ایله دیجک یلدرم خان ایدر «نیچون بولرک بر غیری صوچی وار اوله» دیو صاندی . آندن عرب ایدر «های سلطانم بونک کبی کشیلر نیه کرکدر طوره اوشته تیمورلنک لشکر چکوب اوزریمزه کلیور بونلری قیر دخی سن سنجاق کوتور بن طبل چالین وارهم تیمورلنکله اوغره شالم بز ایکمز جواب ویرورز» دیدی . یلدرم خان بوجوابی اشیدیلجک برز فکره واروب اول خلقی آزاد ایتدی . یلدرم خان وقتنده عرب هر نه کرکسه سویلردی اوت محلنده سویلردی . آندن علی پاشا مسخره یی قغردی ایدر «ای عرب قاضیلری اگر پادشاهدن قورترزسک سکا نه دیرسن

[۱] یوک ، یون ، بوز ، وجه ، طرف ، جهت . — [۲] قیغرمق ؛ چاغرمق ، دعوت ایتک .

ویرهین « دیدی [۱]. عرب طوردی واردی برچاپک قفتان کیدی وبر بورک اورتدی^{۱۱} دخی یلدرم خان اوکنه کلوب طوردی. یلدرم خان ایدر «ای عرب یوکون غایت چاپک دوشمشسن». عرب ایدر «پادشاهدن بردیلک دیلرین». یلدرم خان ایدر «نه دیلرسن». عرب ایتدی «دیلرنکه بنی اسلامبوله ایلچی لوکه کوندورسن». پادشاه ایدر «اسلامبولده نیلرسن». عرب ایدر «وارهیم تکفوردن قرق‌اللی کشیش دیلیهین» دیدی. پادشاه ایدر «کشیشلری نیلرسن». عرب ایدر «سلطانم قاضیلری قیرهلم یرینه کشیشلری قاضی ایدم». پادشاه ایدر «بره عرب کشیشلری قاضی ایدنجه کندو قوللرم قاضی ایتسم نه اولور». عرب ایدر «سلطانم قاضیلغه اوqmش [۲] کشی کرک سنک قوللرک اوqmش دکلدرد». پادشاه ایدر «بره عرب قاضیلرهب اوqmشلمیدر». عرب ایدر «سلطانم اوقیان قاضی اولمز». پادشاه ایدر «چون اوqmشلردر نیچون اوqدققرین طومزلر». پس علی پاشایی قغرتدی ایدر «بو قاضیلر اوqmشمیدر». علی پاشا ایدر «اوقیان قاضی اولمز». پادشاه ایدر «چون اوqmشلردر نیچون بویله ایدرلر». علی پاشا ایدر «بو قاضیلرک جهتلری [۳] یوقدر بونلره دوشهک [۴] کرک». پادشاه ایدر «بونلرک حالنه مناسب بر دوشهک بولیور». علی پاشا ایتدی هرکشیکه اوله بیک آچه سندن یکرمی آچه قاضی به رسم قودی وهرمکتوبده [۵] ایکی آچه رسم قودی وقاضی عسکرلره دخی بو عادت قیلدی [۶]. بوبدعتی علی پاشا طورغردی [۷] اولده یوغیدی.

ینه برکون قرمان اوغلی [۸] حمید ولایتن [۹] انجیتدی کلوب یلدرم

---

[۱] صحائف الاخبار ج ۳. ص ۳۰۸ یکرمی بیک درهم وعدا ایتشدرد. — [۲] او قومش؛ عالم. — [۳] جهت؛ معاش. — [۴] دوشهک؛ حصه، پای، رسم. — [۵] مکتوب یازلش شی دیک اولغله بوراده حجت و سائره مقامنده قوللانش اولسه کرک. — [۶] صحائف الاخبار ج ۳، ص ۳۰۹ حجت ایچون یکرمی بش آچه وسجل ایچون یدی آچه ونکاح اذنی ایچون اون ایکی آچه و رسم قسمت ایچون هر بیکده یکرمی بش آچه تعیین اولتشدرد. — [۷] طورغرمق؛ رکز، اقامه ایتک معناسنه ایهده بوراده وضع مقامنده قوللانشلرد. — [۸] تاج التوارخ ج ۱، ص ۱۲۸ قرمان اوغلی علی بک. — [۹] سلطان مراد خان اولک حمید اوغلی کمال الدین حسین بکدن ایتباع ایتدیکی بلاد اولسه کرک

خانه شکایت ایتدیلر . یلدرم خان دخی قرمان اوزرینه یوریوب قرمان اوغلی دخی طشره ولایتینه [۱] کتدی یلدرم [خان] دخی قونیه اوزرینه دوشدی قونیه بی آلدی دخی آق سراپی نیکده قیصری [بی] نواحیسیله بالتمام ضبط ایدوب قرمان اوغلی چون بو حالی اشدی ناچار اولوب ایلچی کوندردی [۲] یلدرم خان ایله بارشوب چهارشنبه صوین سنور ایدوب لارنده طرفن قرمان اوغله ویروب قونیه طرفی یلدرم خانک اولدی . سلطان یلدرم دخی کندو قوللرین قویوب اول یرلری ضبط ایتدیلر کندو دونوب بروسه یه کلدی . برقاچ آی قرار ایتدکن صکره قسطمونی یه واردی [۳] اسفندیار اوغلی قاچدی [۴] یلدرم خان دخی قسطمونی [بی] نواحیسیله ضبط ایدوب کیرو بروسه یه کلدی . آندن صکره یلدرم خان آماسیه یه چقدی قاضی برهان الدین [دن] سیواس شهرین آلوب اوغلی امیرسلیمان یوردی [۵] . آندن ارزنجانه واردی

[۱] تاج التواریخ ج ۱ ، ص ۱۲۹ طاش ایلیته . طاش ایلی ؛ قره مانک سمت شمالیسیدر . — [۲] عاشق پاشا زاده تاریخی ص ۷۱ و ۷۲ بوبابه تفصیلات واردر . [۳] تاج التواریخ ج ۱ ، ص ۱۳۱ افلاق حاکنک ۷۹۳ تاریخنده اعلان عصیانته باعث اولدیغنی حاکم موی الیهک بیانی اوزرینه - ص ۱۳۵ - ۷۹۵ سنه سی ایلیک بهارنده بروسه دن قسطمونی یه متوجهاً حرکت ایدلده یلدریم خانک اوزرینه کلکده اولدیغنی خبری نك کندوسنه وصولنده امراض جسمانیه سنه اعراض نفسانی انضمامیه کوترم بایزید وفات ایتسکه قسطمونی ، کره نخاس و عثمانجق قلعه سی و توابعی بلامقاله فتح ایدلش . [۴] تاج التواریخ ج ۱ ، ص ۱۳۶ و کوترم بایزک اوغلی ولی عهدی اسفندیار بک سینوب قلعه سنه فرارله نزدیلدریم خان یه ایلچی اعزام ایدوب کندوسنک سینوبده ابقاصنی استرحام ایتسکه مسئولی اسعاف ایدلشدر . — [۵] تاریخ عثمانی انجمنی مجموعه سی جزء ۱۶ ص ۱۰۱۷ خلیل ادهم بک «سیواس سلطانی قاضی برهان الدین نامنه قیصریه ده برکتابه» نام مقاله سندن : قیصریه ده قپان خان دینلن پامبوق خان جوارنده قیصریه امیری امیرمظفر الدین شیخ مؤید طرفندن ۷۹۲ تاریخنده انشا ایتدیریلن برچشمه نك اوزرنده اولوب غایت گرفت یازی ایله برصرا لوحه یه محکوک و اوچ سطر دن عبارت بولان کتابه یه نظراً بوداتک اسمی برهان الدین احمد اولوب سلطان عنواتی حائزدر . مورخ عزیزبن اردشیر استر آبادینک — کاتب چلبی کشف الظنونده استانبولی طبعی ج ۱ ، ص ۲۲۸ بغدادی اولوق اوزره قید ایدیور - بوداتک وقایعنه دائر بزم و رزم نامیله تدوین ایلدیکی - کاتب چلبی کشف الظنون ۱۲۷۴ بولاق طبعی ج ۱ ، ص ۱۷۷ و استانبول طبعی ج ۱ ، ص ۲۲۸

طهرتن بك ارزنجان بكي ایدی صلح ایدوب یلدرم خانه مطیع اولدی کنه « تاریخ القاضی برهان الدین السیواسی » نامیله درت جلد اولوق اوزره کوسترمشدر - طوبوقبو سراینده سلطان احمد خان ثالث ۱۱۳۱ تاریخنده انشا ایتردیکی اندرون کتبخانه سنده نومرو ۲۸۲۲ و راغب پاشا کتبخانه سنده نومرو ۹۸۲ و آیاصوفیه کتبخانه سنده « کتاب مناقب برهان الدین » نامیله ۳۴۶۵ رقیله بقید اولوب ۸۰۰ سنه سی رجبنده غایت نفیس بر صورتده سیواسده استنساخ اولندیغنه باقیلورسه سلطان برهان الدینک ذاته مخصوص اولدینی آکلاشیلان وقعه نویس اسعد افندی کتبخانه سنده نومرو ۲۰۷۹ برر نسخه سی بولنان - فارسی تاریخنده برهان الدین احمدک اصلاً ترك نسلندن سالور قبیله سنه منسوب بولندینی و پدری اعلم علمادان قیصریه قاضیسی شمس الدین محمد اولدینی کوسترلیبور. قاضی برهان الدین ۷۴۵ سنه سی رمضانک اوچنجی کونی قیصریه ده تولدله بش یاشنده ایکن تعلمه باشلابوب ایترادیندن تدرس ایدرهك بالاخره شام ومصرده تحصیل علومه دوام ایله عصرینک اک بیوک عالم ریه تامسده بولنورق پدریله برابر ۷۶۴ ده فریضه حبی بعدالادا معاودت لرنده پدری معروده وفات ایتمکله برهان الدین حبله کلوب بر مدت مطالعه و تتبع ایله مشغول اولدندن صکره اشتیاق وطنه قیصریه یه کیش ابتدا بعض غرضکارانک القایله قاضی اوله مامش ایسه ده بعد قیصریه یه قاضی نصب ایلدشدر. او عصرده قیصریه و سیواس ارتنا اوغللرینک تحت حکومتنده اولوب آنجق محمد بن ارتناک ۷۶۷ ده قتل ایلدلسی ارتنا دولتته ضعف طرفیانه باعث اولغله قاضی برهان الدین احمد تفرد ایتمکله یول بولوب کندینی مقتول ارتنا اوغلی محمد بکک اوغلی علی بکک وزارتته نصب ایترهرك علی بکک وفاتی متعاقب ۷۸۲ سنه سی مقام حکومته کلن امرادن قلیچ آرسلانی و بونک عموجه سی کیخسروی قلیچ ایله بالذات قتل ایدرهك سنه مزبورده سیواسده مقام امارته جلوس ایله ۷۸۳ ده ده اک بیوک رقیبی اولان آماسیه امیری حاجی شاد کلدی پاشانک قتلی اوزرینه کندی نامه خطبه قرائت و سکه ترتیب ایترمشدر - سکه لری موزه هایونده موجوددر - اطوارندن جزئیجه شبهه اییدیکی آدم لری قتل و تلف ایله مک معتادینه مبنی امراسنک کندیسنه اصلاً امنیتی قالمقوله چوققلغندن بری تحت تربیه سنده بولنوب قیصریه یه. والی تعیین اییدیکی امیر شیخ مؤید مظفر الدین اوراده عصیان و اعلان استقلال ایله مکله بونی تشکیل ایچون برهان الدین معیتنده، آق قیونلیردن اولوبده کندوسنک معیتنده بولنان قره یولوک - قره ایلك قره ایلوك - لقب عثمان بك بولندینی حالده بالذات قیصریه یه کیدهرك شدتلی برمحاربه دن صکره قلعه نك احمدکنه - ارك و احمدک ایچ قلعه دیمک اولوب قلعه دن متین اولغله صوك درجه ده مقاومت محلیدر - تحصن ایتمش اولان شیخ مؤید مظفر الدینی - اجرا ایلدیکی عهد و اعطا اییدیکی آمانه قلعه یی تسلیم ایتردردکن صکره - عهدشکنانک ایدرهك غدراً قتل ایله مسندن منفعل و قلعه نك تسلیمنده خدماتی سبق ایتمش اولان قره یولوك

ارزنجانى طهران بکه ویردی اوغلی وقیزن رهن طریقیله آلوب بروسه یه کتوردی. آندن یلدرم خان کوچوب ملاطیه درنده [۱] بهستی الدین (۲) آندن کلوب بروسه ده قرار ایتدی هجرتک سکز یوز ایکینده .
چونکه یلدرم خان بوایللری کندونک ایلدی آندن کرمان اوغلی [۳]

۸۰۲ نه

عثمان بك نژندن فرار ایله مکه پینلرنده دیوریکى جوارنده اول زمان مصر مالکی حدودی اوزرنده کی قره بلده وقوعبولان حربده برهان الدین احمد مقتول اولمشدر. تاج التواریخ ج ۱، ص ۱۳۴ یلدریم بایزید خانک سیواس اوزرینه یوریمکده اولدیغنی خبر آلان قاضی برهان الدین فرارله دیار بکر حدودینه واروب - ممالک عثمانیه ده عودت پادشاهی بی مستلزم بر حادته ظهورینه مترقبا - خرپوت قربنده بعض جبال شاهقه یه چیقرق اوراده بر مدت وقت کچیرمک ایسته مسنی فرصت عد ایدن قره یولوک عثمان بك آق قیونلوردن بر مقدار عسکرله اوزرینه هجوم ایدرک وقوعبولان محاربه عظیمه دن صکره قاضی برهان الدینک مقتول اولدیغنی وصحائف الاخبار ج ۳، ص ۱۰۵ ده بالاده ذکر اولنان سبدن طولانی قره یولوک عثمان بك آلتی یوز مقداری اتباعیله فرار ایدوب دیوریکیه طوغری کیتدیکی وقاضی برهان الدینک مکمل عسکرله آردندن يتشوب قره یولوک معینده کی فته قلیله ایله بالثبت پینلرنده وقوعبولان حربده قاضی برهان الدینک مقتول دوشدیکی بیان اولنیور . تاج التواریخ ج ۱، ص ۱۳۵ قاضی برهان الدینک قتلی خبری سیواسه اصل اولنجه قاضینک بعض توابعی اوغلی زین العابدینی یرینه اجلاس ایتمکی ایسته مشلرسه ده اهل سیواسک برقسى بونی قبول ایتمه مکه مومی الیهک، انشته سی اولان ذوالقدر اوغلی نصیر الدین بکک نژدینه اعزام ایدیلرک سیواسک یلدریم بایزیدخانه تسلیم ایدلیکی وصحائف الاخبار ج ۳، ص ۱۰۵ ده قره یولوک قاضی برهان الدینی بعدالقتل سیواسی محاصره ایدوب یلدریم خانک اوغلی سلیمان چلیینک عسکرله سیواسک فتحی ایچون کلسی اوزرینه قره یولوک مقاومتدن مجزینی بالادراک محاصره بی ترکه پینلرنده، عداوت اکیده اولان ارزنجان حاکمی طهرانه التجا ایتدیکی افاده ایدلش و ص ۳۰۸ ده ایسه « ۷۹۴ ده قاضی برهان الدین آندن توقات و سیواس و قیصریه و نواحیلری اخذ اولنق ایچون عزیمت بیورلدی قبل الوصول قره عثمان بایندری قاضی برهان الدین ایشنی تورمکه بلانزاع و قتال ممالک مذکورده داخل حوزه تصرف اولدی » دینلمشدر. عاشق پاشا زاده تاریخی صحیفه ۱۷۲۳ ده مطالعه بیورلسون . - [۱] دارنده . - [۲] بهسنی آلوب . - [۳] صحائف الاخبار ۱۲۸۵ مطبعه عامره طبعی ج ۳، ص ۳۴ کرمان اوغلی یعقوب بك - تاریخ عثمانی انجمنی مجموعه سی جزء ۲، ص ۱۲۱ خلیل ادھم بک « آل کرمان کتابه لری » « سلسله کرمانیه ده یعقوب ثانی » - عاشق پاشا زاده تاریخی ص ۷۱ قره مان اوغلتک حمید ایلی اورمسی اوزرینه سلطان بایزیدخان اول قره مان اوغلی لاجل التأدیب

وآیدین اوغلی [۱] و صاروخان اوغلی [۲] و منتشا اوغلی [۳] جمله بونک اوغللری جمع اولوب طهرتن بك [۴] ایله اسفندیار یاننه واردیلر . اسفندیار اوغلی [۵] یونلره ایلچی قوشدی [۶] تیمور خانه واروب حاللرین عرض ایتدیلر [۷] و دیدیلر کیم « آه و دده یرلرومزی آلدی بزه ظلم ایتدی اکر انه کیرسک مجال ویرمز قتل ایدردی » دیو دخی چوق تضرع ایدوب آغلشدیلر . محصل کلام تیمورلنکی ابرامیله [۸] یرندن قوبردیلر . تیمورلنک دخی یلدرم خانه نامه ایله ایلچی کوندروب تعظیم ایله صلح یوزندن « اوغلم یلدرم خان » دیو عزتلی ایدردی .

عزیمتنده تکه ایلندن کچرکن یعقوب بك استقبال ایتمکله وزیرینی ، حصار بکنی ، صو باشینی کندوسیه برلکده اسلی حصارنده حبس ایله مکله بالاخره محبدن فرار صورتیه . یعقوب بك سبب حبسی اوله رق نشانچی محمد پاشا تاریخنده - ۱۲۷۹ مطبعه عامره طبی ص ۱۲۵ - معسکر سلطانیه کچ کلش اولدینی ارائه ایدلمش و صحائف الاخبارده « تکه ایلی تسخیرینه کیدرکن یعقوب بك اردوی هایونه کلوب تقدیم هدايا ایلدی لکن بر خصوصدن طرفنه عقده دار اولملری ایله اخذ وحبس و مملکتین ضبط ایلدیلر » و تاج التواریخ ۱۲۷۹ مطبعه عامره طبی ج ۱ ، ص ۱۲۸ « سلطان آفاق یعقوب بکدن بعض آثار نفاق مشاهده ایتکین وزیر اولان حصار بکی ایله وسائر توابع ولواحق ایله حبس ایلدی » مطبوع کنه الاخباررکن ، ۴ ، جزء ۱ ص ۷۹ « ومن الحوادث فی زمانه . سرلوحه ملی بجمده » کرمان اوغلی یعقوب بك ایصاله قلعه سنده محبوس دینلمشدر . [۱] صحائف الاخبار ج ۲ ، ص ۲۲ آیدین اوغللرندن عیسی بك مخدومی جنید بك [۲] صحائف الاخبار ج ۳ ، ص ۳۳ صاروخان اوغللرندن خضر شاه بك . [۳] صحائف الاخبار ج ۳ ، ص ۳۳ منتشا اوغللرندن الیاس بك . — [۴] تاج التواریخ ج ۱ ، ص ۱۵۸ ارزنجان حاکمی . — [۵] صحائف الاخبار ج ۳ ، ص ۲۹ قسطنوقی حکامی اولان قزل احمدلور - اسفندیار اوغللرندن - اسفندیار بك . — [۶] عاشق پاشا زاده تاریخی ص ۷۴ و ۷۵ اسفندیار بك نزد تیموره ایلچی اعزای بیان ، صحائف الاخبار ج ۳ ، ص ۳۰ ده « تیمور ظهورنده واروب آکا التجا » ایتدیکی افاده اولنیور . — [۷] عاشق پاشا زاده تاریخی ص ۷۴ و ۷۵ کرمان اوغلی یعقوب بك اسبلی - ایصاله - حبسندن فرارله مایمونخیلره اویره رق ، منتشا اوغلی صاچ وصالنی تراشله اشق اولوب ، آیدین اوغلی چرچیلک ایدره رك ، اسفندیار ایلیجیبی ایله طهرتن بك خدمتیجی اوله رق نزد تیموره کیتمشلردر . — [۸] ابرام ایله . تیمور ایله جریان ایدن مباحثه لری عاشق پاشا زاده تاریخنک ۱۳۳۲ مطبعه عامره طبی ص ۷۶ - ۷۵ ده مندرجر .

اوت یلدرم خان آکا آدم کوندورسه خورلق صورتیله کوندرردی [۱] وهم «تجه نك» اریسن اکر کلوب بنم ایله بولشمزسك بن دخی وارمزسم عورتم بوش اولسون» دیدی «کل اوغره شهلم دولت کیمک ایسه ظاهر اوله» [دیدی].

نظم

ایکی یوزلوقلجدن اورمغل [۲] لاف بی وفادن خود وفا اومق کذاف.
 پنجه اورن قلیجه مجنون اولور اول قلیجدن عاقبت مغبون اولور
 یمین کشی یاد الندن اشکنجه دموردندر صانور قولنده پنجه

نثر عاقبت تیمور چریلر جمع ایتدی دخی روم طرفه یورودی چونکه سیواس شهرینه کلدی اوسته دوشوب مجال ویرمدی لغمه آلدی ایچنده کیلری جمع ایدوب قیردی [۳]. مکر یلدرم خان طرفدن سیواسده مالقوچ [۴] آدلو بر بک وار ایدی آنی اولدورمدی صالیوردی وایتدی «وار ییلدرم خانه بزم و صفمزی دی» دیدی. اول دخی سورب یلدرم خانه کلدی هر نیجه کیم تیمورلنک اصهارلمشدی وصف حالی دیدی. یلدرم خان مالقوچه صوردیکم «تاتارک چریسی بزم چریمزدن آرقمیدر». مالقوچ ایتدی «اگر خشم اتمزسك طغروسن دیهین» دیدی. یلدرم خان ایتدی «بنی سورسك طغروسن دی» دیدی.

[۱] سلطان بایزید خان اول ایله تیمور بیننده جریان ایدن مکاتبات منشآت السلاطین - فریدون بک مجموعه سی - ۱۲۷۴ مطبعة عامره طبعی ج ۱، ص ۱۲۰، ۱۲۱، ۱۲۵، ۱۲۷، ۱۲۸، ۱۳۱، ۱۳۲، ۱۳۴، ۱۴۰ ده مندرج اولدینی کبی تیمورک سلطان احمد جلایری ایله قره یوسف حقنده ارسال ایله یکی مکتوب و بوکاطرف بایزید خاندن تسطیر اولنان جواب مطبوع کنه الاخبار رکن ۴، جزء ۱، ص ۸۴ و ۸۵ ده کورلمکده در. — [۲] غل و مخفی اولان کل؛ اسکی ترکیبه ده امر صیغه سنه الحاق اولنه رق مدلولینه تسریع و تأکید معناسنی علاوه ایدر. — [۳] عاشق پاشا زاده تاریخی ص ۷۷ «تور دخی سیواسه کلدی جنکه باشلادی لغم اوردی باروسنی یقندی خلقینی اسیر ایتدی». — [۴] بولفظ حقنده احمد و فیک پاشا مرحوم لهجه عثمانی ده - ۱۳۰۶ طبعی ج ۱، ص ۷۶۲ - «آقینجیلر اوجاغی سرکرده سی و نیکیبولی متصرفی مشهور خاندان» دیمکده اولوب ینه اوراده - ص ۶۴۲ - قوچ کله سنده فتوتلو معناسنه اولدیغنی اراهه ایله مسی مالقوچک مالنه جوهره معناسنی افاده ایدن «مالنه قوچ» ترکیبندن مرخم اولدیغنی ظنی حاصل ایتکده در.

مالقوچ ایتدی « اول کشینک مملکتی سنک مملکتک اونجه اوله چریسی سنک چرکله برابری اولور ». مالقوچ اولیه دیجک یلدرم خان آیروق [۱] ظنمدی . تیمور چون سیواس شهرین آلدی قلعه سن یقدی یله برابر ایلدی آندن کوچوب شام طرفنه یورودی . یلدرم خان تیمورک شامه کتدوکن اشیدیجک یرنده قرار ایدوب اوتوردی . تیمور دخی شامه یورودی مصر سلطانی چریس شامه و حلبه [۲] و ذوالقادر ایلندن و کورددن لشکر جمع ایدوب مرج و ایق [۳] یازوسنده تیمور یله [۴] بولشوب اوغراشدیلر مصر چریسی منهزم [اولوب] سلطان قاچوب مصره کیتدی . تیمور جبرایله حلبی و حمایی و حمصی آلدی آندن کوچدی بعلبکه واردی . شام خلقی باشلری قیوسی اولوب اولکیم حصاره کیره بیلدی کیردی اولکیم کیره مدی یرنده طوردی تیمور آنلری یغمالیوب حصارک اوزرینه دوشدی عاقبت جبرایله آلوب خراب ایلدی [۵] . آندن کچوب [۶] طغرو قره باغه کلدی آنده قشلادی . یاز اولدوغی وقت کیرو روم طرفنه یورودی طغرو انکرویه کلوب انکوروی حصار ایدوب اوتوردی نیجه کوندن صکره یغما دیو یوریش ایدوب شهرین آلوب خلقک هلاک ایتدی . بویکایلدرم خانه خبر اولدیکیم « تیمور کلدی انکوروییه دوشدی » [دیو] . یلدرم خان بو خبری اشیدیجک لشکر جمع ایدوب یورودی انکوروی دخی سیواس کبی اولسون دیو کیجه کوندوزه قاتوب یوردمله [۷] جان آتوب یورودی هیچ کسه ایله مشورت ایتدی [۸] نیجه کیم نصیحت ایتدیلر هیچ اشمندی کندو حالنه مغرور اولوب یورودی .

[۱] آیروق ؛ بشقه ، آرتیق ، فضله . — [۲] چریسن شامدن و حلبدن . — [۳] مرج دابق . — [۴] تیمورایله . — [۵] عاشق پاشا زاده تاریخی ۱۳۳۲ مطبعه عامره طبعی ص ۷۷ ده بویاده تفصیلات واردر . — [۶] کوچوب . — [۷] یوردام ، یلدام ؛ سرعت حرکت ، چاپکک ، آرایش ، دبدبه . — [۸] عاشق پاشا زاده تاریخی ص ۷۶ « یایزید خان وزیر لرینه ایدر تیزیراغ ایلک تمورک اوزرینه کیده لم دیدی ، آنی ولایتندن جری چیقارمازن دیدی . علی پاشا - صدر اعظم - ایدر دولتو سلطانم نه حاجتکله لشکریمزه زحمت ویره وز قویالم کلسون ولایته کیرسون شویله قیرالمکه آنلری ، کندی ولایتلرینه خبرلرینه بز کوندره لم . بکلر بورائی بکنندیلر یایزید خانی کندی رأیته قومادیلر ۲۰ .

نظم

مشورتسز ایشوکی ایش صانمه غل   کندو رأیکله ایشه ال صونمغل
مشورتدن کسه خسران بولدی   مشورت ایدن پشیمان اولدی
مشورتله حاصل اولور هر امید   مشورتسز بغلودر اشدہ کلید

نثر آندن یلدرم خان اول یوردمله بی وقت تیمورک اوزرینه واردی بر
یورده قوندی [۱]. آکر یلدرم خان تیمورک اوزرینه واردوغنلین قونمسه طغرو
تیمورک اوزرینه یوروسیدی لایعلم الغیب الاله تیموری آلمشدی . زیراکیم یلدرم
خانک بویله یوردمله کلدوکنندن تیمور غافل ایدی و تیمورک خلقی طاغلمش ایدی
کیمی آت اوتلامغه [۲] و کیمی آت صوارمغه و کیمی غیرى مصلحتہ . یلدرم
خانک جمه بکلری و اوغللری امیر سلیمان و مصطفی چلبی و سلطان محمد ایتدیله
«کوک تیموری غافلن باصوب کوزین آچدرمیهلم» . یلدرم خان ایتدی «کوک
تیمورک خلقی جمع اولسون . و آایلر بغلیوب عادت اوزره اوغراشملم» دیوب
قوندی نیجه کیم بکلر سویلدی فائده ویرمدی کندو قونوب لشکر دخی بله
قوندی . تیمورک خلقی چون کلوب جمع اولدی علی الصباح جمعه کونی آایلر
طوروب جنکه اولاشدیله [۳] چونکه ایکی چری مقابل اولدی یلدرم خانک

[۱] مطبوع کنه الاخبار رکن ۴ ، جزء ۱ ، ص ۸۷ ده موقع حرب آنقره ده
چبوق اووایی اولهرق کوسترلمش و صحائف الاخبار ۱۲۸۵ مطبعه عامره طبی
ج ۳ ، ص ۳۱۱ ده « تیمور دیار رومه داخل وجبق اوانام محله واصل اولوب» دینلمش
عاشق پاشا زاده تاریخنده - ص ۷۸ - یالکز آنقره اراهه ایدلشدر . — [۲]
آت اوتلامغه . — [۳] عاشق پاشا زاده تاریخی ص ۷۸ ده « جمعه کون اوطوردیلر .
جمعه نمازی قیلندی . سلطان بایزید سنجاقلری چوزدردی و کوسلر چالندی ... »
دینلمش تاج التواریخ ج ۱ ، ص ۱۷۱ و صحائف الاخبار ج ۳ ، ص ۳۱۱ ده حربک
یوم وقوعی ۸۰۴ سنه سی ذی الحجه سنک اون طقوزنجی جمعه کونی اولق اوزره مقید
بولمشدر . تاج التواریخ ج ۱ ، ص ۱۶۹ اردوی عثمانینک مینهنه سنی آناطولی سپاهی
تشکیل ایدوب صربستان قرالی ولق اوغلینک بکرمی بیک سواریدن مرکب اولان
عسکری مینهنه یه ظهیر و آیدین و صاروخان و قره سی سنجاقلرینه متصرف اولان شهزاده
سلیمان روم ایل عسکرینه سردار تعیین اولنهرق میسرهنی تشکیل وقلیده حضرت

اکثر لشکری خاین اولدی منتشالو و کر میانلو و صارو خانلو کبی بکلریله و اوغللریله تیموره واروب تابع اولدیلر . یلدرم خانک وزیرلری اول حالی کورب بیوک اوغلی امیر سلیمانی آرادن آلوب قاچدیلمر [۱]. سلطان محمد دخی روم چریسیله آماسیه طرفنه کیتدی و مصطفی چلبی باباسندن آیریلوب بلورسز اولدی. آندن یلدرم خان قپو خلقی ایله یالکز قالدی اول وقت یلدرم خانک اون بیسک یکچیچریسی وار ایدی اول اوغراشده بیله اولانلر روایت ایدرلر کیم یلدرم خان بزم ایچمزده طوررکن کلدیلر ایتدیلر « خان نه طوررسن لشکرک چوغنی خاین اولدی قاچدی » دیدیلر هانکه بو حالی بیلدی غضبه کلوب ال چوماغه [۲] اوردی دخی آلایدن چیقوب اول قاچن لشکرک آردینه دوشدی های ایسم اول آلایدن چقمه دیوکوردک چاره اولوب یکمدک [۳] هانکه آلایدن چقدی

پادشاه بولنه رق اون ایکی بیسک نفردن عبارت اولان یکچیچری و عزب لشکری سنجاق اوکنده و قاپو قولاری حوالی قلبه ، حمید ایلی و تکه ایلی سنجاقلرینه والی اولان شهزاده مصطفی ایله موسی چلبی و عیسی چلبی ظهر قلبه طورمق اوزره و آماسیه والیسی شهزاده محمد ، معینده وزرا و امیرادن علی پاشا ، تیمور تاش پاشا ، مالتوچ بک ، اورتوس بک ، عبدی بک . فیروز بک ، عیسی بک ، حسن پاشا ، خلیل پاشا ، مراد پاشا ، شاهین بک ، یعقوب بک ، بلبان بک ، داودبالی ، الاکوز ، احمدی ، بشیر ، طاهر ، محمدی ، مقبل ، پاشاچق و ساثر نامداران بولندینی حالده طلیعه یه ناهزد تعیین ایدیلرک ترتیب صفوف اولمشدر . تیمورده اردوسنک برانغار دیتلن میمنه سنه خراسان والیسی امیر زاده شاه رخنی تعیین و کندوسی ده امیر زاده خلیل سلطان و امیر زاده سلیمان و معتبران ساثره ایله اوراده قرار و سلطان حسین نامنده کی اوغلنی صاغ جناحک امدادینه تعیین و جوانغار تسمیه اولانن میسرهنه اکبر اولادی اولان میرزا میرانشاهی و سنجاغنک پیش و پسنه حاکم شیراز میرزا پیر احمدی و اصفهان حاکمی میرزا اسکندر - که عمر شیخ نام اوغلنک اوغللریدر . و میرزا ابوبکر کی میرزالری تعیین و شیروان حاکمی شیخ ابراهیم و ارزنجان حاکمی طهرتن و دیار بکر والیسی قره عثمان بایندری دخی امداده مأمور اوتاق و میمنه و میسرهنه سوارسی عسکر یله تقویه صورتیله تشکیل صفوف ایله مشدر . — [۱] تاج التواریخ ج ۱ ص ۱۷۳ و صحائف الاخبار ، ج ۳ ، ص ۳۱۲ علی پاشا ، مراد پاشا ، اینه بک صوباشی ، یکچیچری آغاسی حسن آغا . — [۲] ابری و آغرباشلی صوبادن عبارت حرب آلتی ، طوپوز . — [۳] عاشق پاشا زاده تاریخی ص ۷۸ «بایزید خان قاپوسی خلیقه قالدی صولاق قرهجه دیرلردی برقولی واردی ایدر » قانی اول کوکندی بک

تاتارلر اله کیردی بر زماندن صکره کوردک طوتمشدر [۱] قارشمه کتوردیلر ناچار بز دخی مطیع اولدق اکر ایچمزدن چقمیه [ایدی] امید وارایدیکیم اله یرمیدی آخسام اولدوغنلین آلوب بریکا قاچر کیدردک اکر یلدرم خان سوز طوتایدی [۲] باشنه اول حاللر کلزدی وهم بز دخی طوتساق [۳] اولوب صویلزددق. چونکه یلدرم خانی طوتدیلر [۴] تیمور اوکنه ایلتدیلر. تیمور دخی سلطان بایزیده قارشو کلوب تمام تعظیمه آلوب اوتاغنه التدی آتدن ایندوردیلر تیمور کندی چادرینه قویدی ایکیسی بر خالیچه اوزرینه اوتوردیلر [۵] اولان سرگذشتی سویلشدیلر. آتدن تیمور ایدر «ای خان الله تعالی حضرتلرینه چق چق [۶] شکرلر اولسونکیم سنکله بکاپادشاهلنی ویردی بر آقصق بن وبر کوترم سن [۷] هندوستان سنوردن تا سیواسه کلنجه پادشاهلنی بنم کبی ضعیف آقصاغه ویردی وسیواسدن اونکروس ولایتنه دکین سنک کبی کوترمه ویردی اکر حق تعالی حضرتلرینک قتنده دنیانک قدر و قیمتی اولسه غیر کسنه لره ویرردیکم صاغ وسلاملتدر امدی دائماحق تعالی حضرتلرینه چوق شکرلر اولسون ودائم شکر ایچنده اولمق کرک» دیدی. «بلکه سن حق تعالی حضرتلرینک شکرین بلدک آنکیچون سکا بوکوشمال اولدی» دیدی. ینه تیمور دونوب ایتدی «غم یمه ای قرنداش آدم صاغ اولمق کرک کیرو دولت بولنور» دیو تسلی ایتدی. آتدن تیمور بیوردیکم یمک کتوردیلر چون صفره اوغللر واول سبجاغک بکری یا اول سرخوش وزیرک نه خوش یولداشلق ایتدیلر سکا، آقچه بی خرج ایتزدک خزینه یه قویاردک اوغلا بچقلم رزقیدر دیردک» دیدی. بایزید خانه بوسوزلر غایت کوچ کلدی «بکا منتمی ایدرسز» دیدی آتی تیدی قولک آراسندن چیقدی». — [۱] عاشق پاشا زاده تاریخی ص ۷۸ کر میان اوغلی کوره رک خبر ویرمکله. [۲] تاج التواریخ ج ۱، ص ۱۷۴ و صحائف الاخبار ج ۳، ص ۳۱۲ اصرادن منت بک اردوی عثمانیک حانی سلطان بایزید خان اوله عرض ابدهرک آرتق میدان حریدن چکلهمنی استرحام ایله مش ایسه ده حضرت پادشاه بوتکلیفی قبول ایتمه مشدر. — [۳] طوتساق؛ اسیر. — [۴] تاج التواریخ ج ۱، ص ۱۷۸ و صحائف الاخبار ج ۳، ص ۳۱۲ تیمورک تعیین ایلدیکی محمودخان جنکیزی طرفندن. — [۵] سلطان بایزید خان ایله تیمورک ملاقاتی صحائف الاخبار ج ۳، ص ۳۱۲، ۷۰۴ سنه سی ذی الحجه سنک یکرمنجی جمعه ایرتسی کیجه سی عشا وقتی. — [۶] چوق چوق. — [۷] تواریخ عثمانیه ده سلطان بایزید خان اولک کورتوروم اولدیغنه دائر برقیده تصادف ایدیله مدی.

اوکلرینه کلدی اول بر چناق یوغرد کتوردیلر . یلدرم خان یوغردی کوروب متحیر اولدی برز فکره واروب طوررکن تیمور خان ایتدی « ای خان نه فکر ایدوب طوردوکنز دیک بز دخی بلهلم » دیدی . یلدرم خان ایدر سلطان احمد [۱] بر کون بکا برسوز دیدی اول دیدوکی سوز اوکمه کلدی آکاتعجب ایدوب طوررین » . آندن تیمور ایدر « نه دیدی کرم ایله بزه بلدر » . یلدرم خان ایدر « اول وقت کیم سلطان احمد بکا کلدی سؤال ایتدمکه بن تیمور خانله بولشوب اوغراشورمین » . دیدی « بولشورسز دخی اوغراشورسز » بن ایتدم « قغمز غالب اولور » . ایتدی « اورایی خدای تعالی بیلور اوت ایکیکوز بر آرایه کلوب بر خالیچه اوزرینه اوتورهسز اوکوکزه کلن طعام اول یوغرد اوله اول یوغردی بیهسزوهم ایله اولدی آکا تعجب ایدرین » دیدی . آندن تیمور خان ایدر « احمد چوق بیلور کشی ایدی اکر سنک یانکدن کیتسیدی بن سکا کلز ایدم » وشویله روایت ایدرلرکیم سلطان احمد رمل علمنده شویله کامل ایدیکیم هر نکیم دیسه بر دورلو دخی اولمزدی والا خونخوار وبدکردار ایدی هیچ کولکنده رحمت اثری یوغیدی [۲] حکایت اولنورکه سلطان احمد تیموردن قاچوب یلدرم خانه کلدی یلدرم خان دخی رغبت ایدوب سلطان احمدی خوش کوردی برنیجه زمان یلدرم خان قاتنده قرار ایتدی [۳] آندن سلطان احمد یلدرمک طالعن طوتوب کوردیکیم طالعی قوتده تیمورک نخوستده ایدی ایتدی « کل پادشاه تیمورک اوزرینه یوریکیم فرصت وغنیمتدر » یلدرم اویمدی وهم نیجه نسنه لر مانع اولدی سلطان احمد ابرام ایده کوردی چاره اولدی . صکره کوردیکیم یلدرمک طالعی نخوستده تیمورک طالعی قوتده هماندم قرار قلمیوب کندو اقلیمه کتمک آردنجه اولدی یلدرم خان منع ایده کوردی چاره

---

[۱] بغداد حاکی سلطان احمدجلایری . — [۲] عزیز بن اردشیراستر آبادینک بزم ووزم عنوانی اثرینک مقدمه سی مطالعه اولنسون بر نسخه نفیسه سی آیاصوفیه کتبخانه سنده ۳۴۶۵ نومروسیله موجوددره . — [۳] عاشق پاشا زاده تاریخی ۱۳۳۲ مطبوعه عامره طبی ص ۲۴۹ درت آی نزد پادشاهیده قالمش وکندوسنه کوتاهیه تیار ویرلشدر .

اولدی . ینه بر کون یلدرم خانله تیمور اوتورورکن تیمور ایدر « ای خان بن سنک الوکه کیرسم بنی ولشکریمی نیجه ایدردک » . یلدرم خان ایتدی « اکر سن بنم الومه کیرسنک بر دمور قفس ایتدورردم سنی ایچنه قویوب جمله ایلومه کنر دورردم وهم لشکرکن بر آدم دیری قومزدم » اولدن او یله عهد ایش ایش . آندن تیمور ایدر « ای خان بن کیم ولایتمدن چیقدم او یله عهد ایلدم اکر فرصت بنم اوله اوغراشدن صکره بر آدم اولدورمیوب . . . [۱] ایدمی معلوم اوله خیره نیت ایدن خیره ایریشور شره نیت ایدن شره ایریشور تیمور خان دخی یلدرم خانه کندوسوزیله قفس دوزدوردی یلدرم خانی ایچنه قویدی بیله آلوب کندی [۲] . کرمان اوغلی ومنتشا اوغلی و صاروخان اوغلی ولایتلرینه کتدیله . آندن تیمور خان واروب آیدین ایلنده قیشلادی تیمور خان کوردیکیم یلدرم خانی کندو اقرباسندن کسه آکوب مقید اولدی اول دخی یلدرمی آلوب کندی . بر کون تیمور یلدرم خانه ایدر « ای خان اوغلك وار ایدی سنک یروکه پادشاه اولدی سنی آکمدی نیجه اولق کرک سنی قیوورسم ینه قبول ایدرلمی » . یلدرم ایدر « تک سن بنی قیوور بن آنلرین حقندن کلورین » . تیمور بو جوابی اشدی ایتدی « های یمان قجه زن اکر قورتلورسه مجال ویرمنز آردمزدن باصر » دیدی « ایلومزه وارنجه بوتی صالیویرمک اولمز » [دیدی] . ینه بر کون تیمور ییلدرمه ایدر « ای خان غم یمه سنی بن سمرقده ایلتورم آندن سنی مملکتنه کوندرورم » . چون یلدرم خان بو جوابی اشدی غایت ملول اولدی وهم غیرت ایتدی تیمورک ایلنه وارمسنه [۳] هاندم کندوقیدین

[۱] نسخده نقصان وارد . — [۲] عاشق پاشا زاده تاریخی ص ۷۹ «بروسه نک برناشی واردی واول بایزید خانک صولاغی ایدی اول وقتکم خانی طوتدیله اول دخی بیله ایش بایزید خانک الله رحمتنه واردی اول دخی بیله ایش فقیر دخی آکا صوردم تیمور بایزید خانی نیجه صاقلادی . ایتدی تخت روان قفس کبی ایکی آت اورتسنده هر وقتکم کوچرلردی کندویی اوکنجه یوریدرلردی قاچان قونسه لر کندی چادری اوکنده قوندرلردی خواجه سعدالدین افندی تاج التوارینخده ج ۱ ، ص ۱۸۶ «بعض ترکی توارینخده اصحاب قصص روایت حبس قفس ایتدکلی کلام مزخرفدر» دیمشدر . [۳] وارمامسنه اولسه کرکدر .

كوب الله تعالى رحمنه واصل اولدی [۱] وبعضیل ایدرلر تیمورلنك اوناردی
[۲] دخی صالیوروب اوچ کوندن صکره وفات ایتدی [۳].

نظم

كسه لردشمان ایلنه [۴] دوشمسون   كافره داخی بو حالت اولمسون
حقدر اولم [۵] هر نه صورته اوله   وای آكا كیم دشمان النده اوله
بیك جفا وجوریله اولمكدن   دشمنك دامنه دوشمكدن بتر [۶]

نثر آندن صکره تیمور کندو ولایتنه کتدی . قیر شهری و سیوری حصاری
وبك بازارنی قرمان اوغلنه ویردی . قسطمونی و كانغری و قلاغچی [۷]
اسفندیار اوغلنه ویردی . کندو ولایتنه کیدوب هجرتك سکز یوز دورنده [۸]

س ۸۰۴ به

نظم

اولور [۹] فتور ایچنده کتدی شهریار   بیقلوب یاقلدی چوق شهر و دیار
چون تیمورك هیچ عدلی یوغیدی [۱۰]   لاجرم کیم جوری آنك چوق ایدی
مملکت چونکیم کیرو الدن کیدر   کشی بویه یاوز ایش ایدوب نیدر

نثر یلدرم خان اون درت ییل بلكك ایتدی آندن الله تعالی حضر تلرینك

[۱] عاشق پاشا زاده تاریخنك سکا نچی صحیفه سی مندرجاتی مورخك قولنی مؤید
ایسه ده نشانچی تاریخی ۱۲۷۹ مطبعه عاصره طبعی ص ۱۳۲ ده حمای محرقه دن ارتحال
ایلدیکی کوسترلمش، مطبوع کنه الاخبار رکن ۴، جزء ۱، ص ۱۰۲ ده « بفته حمای
مخرقه ایله محوم و درعقب خناق وضیق النفس عارضه لری ایله مهموم اولغین منزل
فانی بی مسند باقیه تبدیل بیور مشلردر » دیتلمش و صحائف الاخبار ج ۳، ص ۳۱۳ ده
ایسه ۸۰۰ سنه سی رجبی او اسطنده حمای محرقه و خفقان هر ضرلرندن خسته اولدینی
بیان ایدلشدر . — [۲] اوکارمق ؟ تشفیة ایتمك، اصلاح ایتمك . — [۳] سلطان
بایزید خان اول، مطبوع کنه الاخبار رکن ۴، جزء ۱، ص ۱۰۲ و صحائف الاخبار
ج ۳، ص ۳۱۳، ۸۰۰ سنه سی شعبانك اون دردنچی پنجشنبه کونی آق شهر
قصبه سنده ارتحال ایله مشدر . — [۴] ایله . — [۵] اولوم . — [۶] بویتده مستسخ
خطاسی واردر . — [۷] عاشق پاشا زاده تاریخی ص ۸۰ قلعه جکی . — [۸] هجرتك سکز
یوز بشنده اوله جقدر . — [۹] اولو اولسه کر کدر . — [۱۰] یوق ایدی .

رحمنه واصل اولدی . روایت ایدر لر کیم یلدرم خان شویله غضب لو پادشاه ایدی
اگر قورتلوب پادشاه اولیدی اول قاچوب کیدن لشکردن بر آدم قومازدی
جمله سن قرر [۱] ایدی . اول سبیدن اوترو ایدیکیم تیمور خانه کلوب سویلدیلر
آنکیجون وهم مقدر دخی بو ایدی ویلدرم خانک آلتی اوغلی وار ایدی بر
اوغلی صواشده بلورسز اولدی وبش اوغلی حیاتده قالدی [۲] ویلدرم خانک
وزیرلری علی پاشا وغیری بکلری [۳] امیر سلیمان آلوب روم ایلنه عزیم
ایتدیلر و سلطان محمد کیر و آماسیه یه واردی آنده قرار ایتدی موسی
عیسی قره سی ایلنه بری برین قووه کتدیلر . عاقبت موسی عیسی یی بولوب
آرادن کوتردی آندن موسی بروسه یه واردی . امیر سلیمان دخی بروسه یه
کلدی آندن موسی قاچدی قره مانه کتدی . امیر سلیمان قرنداشی قاسم فاطمه [۴]
قسطنطنیه تکفورینه رهن قودیکه من بعد یاغلیق ایتیه . آندن کلوب اسلامبولدن
کچوب اورم ایلنه کلوب ادرنده قرار ایتدی . چونکه آماسیه ده سلطان محمد
امیر سلیمانک تحته کیچدو کین اشندی . خبر کوندوردیکم « اولو قرنداشمدر
اگر آتامز اولدی ایسه کندولر صاغ اولسونلر » [دیو] پیشکشلر وارمغانلر
کوندوردی . چون امیر سلیمان قرنداشنک تواضعین کوردی اول دخی سلطان
محمد اوغلانلر وقاشلر کوندوردی بارشیدیلر یولو یرنده ساکن اولدیلر .
آندن امیر سلیمان قرمان اوغلینه خبر کوندوردیکم « قرنداشمی قیو ویرمسون
اگر بزمله دوستلق ایدر سه بز دخی ایدرز » دیدی . چون موسی کوردیکم
قره مان اوغلی امیر سلیمانله بارشیدی قاچدی اسفندیاره واردی . اول خبرده
امیر سلیمان بروسه ده ایدی اشتدیکم موسی اسفندیاره قاچدی . سلیمان دخی
[۵] اهل ذوق کمسنه ایدی شراب ایچمک سوردی اولور اولمز یرده ایچردی .

---

[۱] قرار . — [۲] امیر سلیمان ، عیسی چلبی موسی چلبی ، شهزاده سلطان
محمد ، قاسم چلبی . — [۳] ۵۶ نجی صحیفه نك ۱ رقیلی استطرادینه مراجعت بیورلسون .
[۴] سلطان بایزید خان اولک الك کوچوک مخدومی شهزاده قاسم ایله کریمه سی فاطمه
سلطان . — [۵] شهزاده سلیمان .

اسفندیار دخی موسی چلبی سناپده [۱] کمی یه قویوب افلاق ایلنه کوندردی [۲]. افلاقده اول وقت مرچه کافر بك ایدی مرچه کافر موسی یاننه آلوب اورم ایلنه کیچوردی یاننده نیجه عسکر جمع ایدوب [ادرنه] اوزرینه یوریدی. امیرسلیمان قرنداشی روم ایلنه کچوب ادرنه یه قصد ایتدوکن اشدیجک جان آتوب ادرنه یه ایرشدی والاکنه برلظه ایچمک صحبتندن خالی اولزدی . شوپله روایت ایدرلرکیم برآراده [۳] ایچمکه نیجه کونلر آنده قالدوردی و شرابه چوق مشغول اولدوغيچون ادرنده برحامده شراب ایچرکن موسی چلبی اوزرینه کلدی او یوردی او یاندی والا نه فائده . چون موسی چلبی ادرنه یه ایرشدی روم ایلی هپ آکا اویمشدی امیر سلیمان دخی مخمور اوکار [۴] یردن طورو کلدی [۵] موسی نیلر دیجه موسی ایرشدی اوزرینه بصدوشدی. امیرسلیمان قاچدی اسلامبوله عزم ایدوب کیدرکن ناکاه یولده برکویه [۶] اوغرادی اول کویده دوکون وار ایدی دیلدیکم یول صوره دوکنجیلر آتی ایراقدن بیلوب قتل ایتدیلر [۷] صکره موسی چلبی اول کوی خلقن اولرینه قویوب اوده اوردی جمله سی هلاک اولدیلر .

[۱] سینوبده . — [۲] مطبوع کته الاخبارده - رکن ۴ ، جزء ۱ ، ص ۱۱۹ - موسی چلبی نك سلطان محمدخان اولدن روم ایلی یه سرور ایچون استیذان ایله موسی اوزرینه اسباب سفریه و حربیه طرف محمد خانیدن تکمیل و کندوسنه مکتوبلر اعطاسیله میرچوو بوده نزدینه اعزام اولندیفی و میرچوو بوده نك شهزاده مشارالیه قیزی تزویج ایلدیکی بیان اولنیور . — [۳] آرا ؛ محل . — [۴] اوکارمق ایلتبک ، اصلاح ایتمک دیمک اولمغه « مخمور اوکار » مخمورلنی کچهرک مقامنده در . — [۵] طورمق قیام ایتمک معناسنده اولمغه « طوروکلک » قیام ایتمک دیمکدر . — [۶] تاج التواریخ ۱۲۷۹ مطبوعه عاصره طبعی ج ۱ ، ص ۲۲۰ و مطبوع کته الاخبار رکن ۴ ، جزء ۱ ، ص ۱۲۳ دوکنجیلر ، دوکنجیلر کوبی . — [۷] عاشق پاشا زاده تاریخی ۱۳۳۲ مطبوعه عاصره طبعی ص ۸۲ « قاچدی برکویه دوشدی ، اوکویده الله رحمتنه واردی » دینلمش و تاج التواریخ ۱۲۷۹ مطبوعه عاصره طبعی ج ۱ ، ص ۲۲۰ ، صحائف الاخبار مطبوعه عاصره طبعی ج ۳ ، ص ۳۱۶ ده استانبوله فرار ایدرکن دوکنجیلر قریه سندن سرورنده قریه خلقی - اولجه عسکرینک تعدیسندن بیزار اولمغه - کندوسنی طوتوب باغلاقلری و موسی چلبی نك ایلغار جیلری یتشوب شهید ایتدکلری افاده ایدلگدن صکره « بعضیلری دیمشکرکه »

میت

کرچنک [۱] پنجه اور رسه ارصلانه دیری قالورسه واره اوصلا نه

نثر آندن موسی چلبی کلوب ادر نه ده تخته سچوب پادشاه اولدی هجرتک
سکز یوز بیشنده امیر سلیمان بکلک ایدوب تاریخ سکز یوز اون اوچه باصیجق ۸۱۳ نه

دینلهرک لطنی پاشانک افاده سی تأیید ایدلمش، مطبوع کنه الاخبار رکن، جزء
۱، ص ۱۲۳ ده ادر نه سراینده موسی چلبی طرفندن محاصره ایدیلهرک اوکون آخشامه
قدر حرب ایدلدیکی وکیجه اولنجه شهزاده سلیمانک قره جه بک وقره مقبل بش آلتی آتلو
ایله استانبوله فرار ایچون سرایک کیزلی بر قپوسندن چقه رق ادر نه کنارنده بر ترکان
بولوب قلاغوز اتخاذا ایتدکاری وپوشخص کندیلرخی شاهراهه سوق ایتیموب علی الصباح
دکونجیلر نام قریه مقابله وصولرنده شهزاده سلیمانک ورودینی بر بهانه ایله قریه
خلقنه اخبار ایتکلکه آنلرده هجوم ایدهرک مقابله ده بولنان قره جه بک وقره مقبل وخدام
شهزاده فی بعدالقتل شهزاده سلیمانک حیوانی اوقله اوره رق کندوسنی طوتوب بنده
چکدکاری وکیچی قتل وکیچی حسنی اولی کوردکاری ائنده بالذات شهزاده موسی
معیتنده بر قاج یوزچاپک سوار ایله اورایه کلکله شهزاده سلیمانی کندوسنه تسلیم ایتدکاری
ومشارایله طرفندن قیون موسایه تودیع ایدلمکلکه خالی بر یرده آنک شهید ایدلدیکی بیان
اولندقدن صکره « بعض مورخین » دینلهرک مورخک بالاده کی افاده سی تأیید ایدلمش
ویونی متعاقب « اصحنه خدا عالمدر اما که قول اولک اصح ایدوکنی بوبنده بعض دلائل ایله
تحقیق قیلور » دینلمشدرکه نسخه مطبوعه ده بوعباره ترتیب سهویخی حاویدر .

بروسه لی بلیغ افندیکن کلدسته ریاض عرفان ووفیات دانشوران نادره دان « نام
رنده - ۱۳۰۲ بروسه طبعی ص ۴۱ - « سکز یوز اون اوچ سالنده هنوز سن
شریفلری رسیده پایه ثلثین ایکن » دینلمش اولمغه شهزاده سلیمانک تاریخ ولادتی ۷۸۳
سنه سی اولسه کرکدر . پدیری عصرنده صاروخان والیلکنده بولمشدر . بروسه ده
چکرکه ده کاش سلطان مراد خان اول تر به سنده وخاقان مشارالیهک صاغ طرفنده مدفوندر .
قیون موسی؛ سلطان بایزید اول عصری اضراسندن اولوب شهزاده موسی چلبی نک
خدمتنده ایکن ۸۱۴ ده مشارالیه وزیر وپاشا اوله رق ۸۱۶ ده معزول وبعده بروسه ده
فوت اولمشدر . مطبوع کنه الاخبار - رکن ۴ ، ۱ ، ص ۱۳۷ - ده « لوندطاشه سندن
دولته یتمش حتی چوبانلقدن ایلرو کلوب سوری سوری اغنامه مالک اولمغه قیون موسی
دیو مشهور اولمش بر شخص نادان » عباره سنه تصادف اولتمقده در . — [۱] تکچ
معناسنه اولان « خرچنک » اولسه کرکدر .

قرنداشی موسی بك اولدی امیر سلیمان یدی ییل بلكك ایتدی . آندن موسی چلبی ادرنده قرار ایتدی واسکی جامعہ بنیاد برقدی [١] تیر یوزینه چقنجه بناسی یاپلدی [٢] . آندن آماسیہده سلطان محمد اشتدیکیم موسی چلبی روم ایلنه پادشاه اولدی کندو آماسیہدن بروسیه کلوب بروسیه قومی دخی استقبال ایدوب اول دخی تخته کچوب اوتوردی آناطولیده امیر سلیمان حکم ایتدوکی یرلره حکم ایتدی . موسی چلبی دخی اول حالی بیلوب کورشاه ملکی [٣] وزیر ایدندی ومیخال اوغلی محمدبکی بکلربیکی وصامونه اوغلی بدرالدینی [٤] قاضیعسکر ایدندی غرب بکی [٥] امیر علم ایدندی وسائر سنجاقرین کندو قوللرینه ویردی وروم ایلنه سوء ظنی اولوب اعتقادی قالمدی . حتی اورنوس بکی اولدرمك استدکده کندوی کورلوکه اوروب موسی اینانیموب کتوردی دخی اوکنه ات یرینه قوربغه پشوروب اوکنه قودی دخی پی دیدی . اورنوس بك دخی کوردیکیم موسی نك فعلی آزغون کوزسوزلر کبی الین اویکا بویکا اورمغه باشلادی موسی بیوردیکیم الن یمکه قولایلیوب ویردیلر اول دخی اول قوربغه لرك برایکیسن آلوب یدی . موسی چلبی اول حالی کوروب کرچک کوزسوز اولمش دیو دستور ویزدی یرینه کوندوردی . صکره سلطان محمد اورم ایلنه کچدی اول اورنوس بك قاچدی سلطان محمد واردی هم کوزلری کوررمش . موسی چلبی اشیدوب خیلی ملول اولدی الا نه فائده صوک پشیمانلق فائده ویرمز .

---

[١] براقدی . — [٢] بروسه لی بلیغ افندیك كلدسته ریاض عرفان ووفیات دانشوران نادره دان « نام اثرنده - ١٣٠٢ بروسه طبعی ص ٤٢ - شهزاده سلیمانك ترجمه حائنده « ادرنده جامع عتیق بناسنه وضع اساس ایدوب اتمامنه نقود سرمایه عمر عزیزلری ایفا ایتمکله برادرلری موسی چلبی تکمیلنه دامن در میان ایتمشدر » دینلمشدر . — [٣] سلطان بایزیدخان اول امر اسندن ایدی ٨١٦ تاریخندن صکره معزول ومتوفی اولمشدر . [٤] سمانه قاضیسی اوغلی بدرالدین . — [٥] عرب بك ؛ بالآخره سلطان مراد خان ثانی به مصاحب اولان وعاشق پاشا زاده تاریخی - ١٢٢٢ مطبعه عامره طبعی ص ١٣٣ - ٨٤٧ ده وارنه حربی متعاقب سلطان مصر نزدینه سفارتله اعزام اولنان وپاشالی ویریلن واولجه توقاده محبوس بولنان عرب پاشادرکه بروسه ده « عرب پاشا مسجدی » نك بانیسیدر .

نظم

چون بولاسن [۱] دشمنکه دسترس فرصتینی تاخیر ایتمه بر نفس
دشمنوکی کوره سن چو کیم ضعیف [۲] بولمادین قوت قویوسن [۳] بی حریف [۴]
فرستده دشمنه ویرن آمان قیطافه [۵] کبی اولیسر بی کبان
نثر موسی چلبی غایت یا وزایدی وهم روم ایلتی سومزدی قزنداشی امیر سلطان [۶]

یانندن خاین اولوب کندویه کلدکلری ایچون اوت کندو قوللرین غایت
سوردی وهم جو مرد ایدی و سلطان محمد کلیبولدن کچه میوب اسلامبول
تکفوریه باریشوب اسلامبول تکفوری دخی سلطان محمدی روم ایلنه
چوردی [۷] . موسی چون اشتدیکی سلطان محمد کلیسور ادرنه دن لاز ایلنه

[۱] «اولاسن» اولسه کرک . — [۲] «چون کیم ضعیف» اولسه کرک . — [۳] «قویه سن»
اولسه کرک . — [۴] حریف ؛ بوراده آرقداش معناسیله قوللانلشدر . — [۵]
قیطافه ؛ برهان قاطع ترجمه سیله فرهنگ انجمن آرای ناصریده « قیدافه » صورتنده
مضبوطدر . برهان قاطع ترجمه سنده - ۱۲۶۸ طبعی ص ۴۵۱ - فیداقه قافله بر خاتون
آدیدر ملکه بردع ایدی اسکندر ایله محاربه ایدوب عاقبت مغلوبه اولدی و بردع ایرانده
بر مشهور ولایتدر و اولی قاف و آخری فایله ده مرویدر « دینلهدکن صکره ص ۶۲ ده
قیدافه ؛ فیداقه معناسنه درکه ملکه بردع واندلسدر « قیدی کورلمشدر . ینه
اوراده ص ۱۰۸ « بردع ؛ مجمع وزننده آذربایجان نهایتنده بر شهردر . نوشابه - ص
۶۰۱ - نوشابه ؛ رودابه وزننده حاکمه بردع اولان بانو اسمیدر و آب حیاته اطلاق
اولنور - بنا کرده سیدر اسم اصلیبی بردمدر . اسکندر زماننده میم عینه تبدیل
اولدی « دینلمشدر . ص ۱۰۸ بردم ؛ مرهم وزننده بردع شهرینک نام قدیمیدر .
اسکندر میبسی عینه تبدیل ایدوب بردع و بردعه اولدی . معجم البلدان ۱۳۲۴ مصر طبعی
ج ۲، ص ۱۲۲ - ۱۱۹ و قاموس الاعلام ج ۲، ص ۱۲۷۸ ده مطالعه اولنسون . فرهنگ انجمن
آرای ناصریده - ۱۲۸۸ طهران طبعی - « قیدافه » ، « کند » ، « برده » کله لرینک
توضیحنده یو یابده معلومات وارددر . قاموس ترجمه سنده ایسه - ۱۲۷۲ مطبعه عامره طبعی
ج ۲، ص ۵۴۳ - « البردعه ؛ بانک و دالک فتحیله تکلیقیه دینورکه بالانک واکرک
آلتنه قورلر و بردعه آذربایجان السکسنک نهایتنده بر بلده آدیدر . برده دان فارسی
معربیدرکه اسیر محلی دیمکدر شاهان فرسدن بری برسمته غزا ایدوب قتی وافر اسیر
آلوب اورایه وضع ایلمکه اطلاق اولمشیدی ذال معجمه ایله ده زبانزده در « افاده سی
کورلمکده در . — [۶] امیر سلیمان اوله جقدر . — [۷] عاشق پاشا زاده تاریخی ص ۸۳
چلبی سلطان محمد خانک روم ایلی یه کچمک ایچون بایزید پاشا ایله وقوع اولان استشاره سنده
پاشانک سوقیله شاه ملک بک - کور شاه ملک - دخی انجمن استشاره یه جلب اولمغله

قاجدی. سلطان محمد دخی انجو کزه قوندی [١] اورنوس اوغلی علی بک ومیخال اوغلی بخشى بک کلدی میخال [اوغلی محمد بک] خود موسی نک کندو بککر بکیسی ایدی اوت اوغلی کوندردی. والحاصل سلطان محمد ادرنه بک کلدی [٢] روم ایلی بککری هر کیم وار ایسه موسی دن قاجوب سلطان محمد کلدیلر حتی یکیکچریلر آغاسی موسی چلبی نک یاندن کیدوب هان آقینجیلری قالدی. سلطان محمد ادرنه دن کوچوب [٣] صوفیه طرفه واردی صامقوده [٤] موسی

مومی الیهک « استانبول تکفورینه ایلیچی کوندرک کم آندن غیری یردن کچمکه چاره یوقدر « دیمی و کلیبولینک موسی چلبی انده بولنسی حسیله ککبوزه قاضیسی « فضل الله » استانبول ایمپراطوری نزدینه سفارتله اعزام و مشارالیهک نتیجه مذاکراتی اولهرق ایمپراطور طرفندن کیملر ارسال اولمغله خاقان مشارالیه - صحائف الاخبار ج ٣، ص ٣٢٣ معینده اون بش بیک عسکر بولندی حاله - یوروسه عزیمتله اورادن کیملرلر ایلینه کچهرک. مطبوع کنه الاخبار رکن ٤، جزء ١، ص ١٣٩ ده بووظیفه نک کورشاہ ملک طرفندن یفا ایلدیکی بیان اولنیور. تاج التوارخ ١٢٧٩ مطبوعه عامره طبعی ج ١، ص ٢٥٨ و صحائف الاخبار ١٢٨٥ مطبوعه عامره طبعی ج ٣، ص ٣٣٣ بایزید پاشانک یرینه علی پاشا زاده ابراهیم پاشا کوسترلشدر. — [١] تاج التوارخ ج ١، ص ٢٥٩ و صحائف الاخبار ج ٣، ص ٣٢٣ سلطان محمدخان اول ایله موسی چلبی بیننده بوراده برحرب وقوعه گلش و اثنای حربده سلطان مشارالیه یاره لنه رک عودته مجبور اولمش و بروسه به معاونت ایله مشدرکه صحائف مذکورده ده بو باده تفصیلات واردر. — [٢] تاج التوارخ ج ١، ص ٢٦٩ و صحائف الاخبار ج ٣، ص ٣٢٤ چلبی سلطان محمدخان ایکنجی دفعه اولهرق روم ایلی به مرور ایله رک. تاج التوارخ مذکور صحیفه سنده پادشاه مشارالیه جانبندن استانبول ایمپراطورندن سفاین طلب اولندی و ایمپراطور طرفندن بالذات استقبال ایلدیکی بیان اولنیور. مذکور ایکی اریک اراثه ایلدیلن صحائفنده جریان وقعه به دائر تفصیلات واردر. عالی کنه الاخبارده و موسی چلبی زمانی وقایبی میاننده - مطبوعی رکن ٤، جزء ١، ص ١٣٩ - چلبی سلطان محمدخانک موسی چلبی ایله لاجل الحرب روم ایلی به بردفعه مرور ایلدیکی یازدقدن صکره چلبی سلطان محمدخانک بعدالجلوس وقایبی آراسنده دفعه نایه ده روم ایلی به کچدیکنی بیان ایده رک تفصیلات اعطا ایلیور. — [٣] تاج التوارخ ١٢٧٩ مطبوعه عامره طبعی ج ١، ص ٢٦٨ و صحائف الاخبار ١٢٨٥ مطبوعه عامره طبعی ج ٣، ص ٣٢٤ چلبی سلطان محمدخانک ادرنه به ورودنده اهالی شهرک قاپولرخی سد ایله حصارک تسلیمی برادری موسی چلبی به غلبه سنه تعلیق اتمشله و بوعدرلری طرف محمدخانکدن قبول اولهرق اورادن زغره به عربت اولمشدر. — [٤] تیور قالحانه سی معناسنه اولان صاقو.

چلبی ایله بولشوب اوغراشدیلر [۱] موسی چابی صندی قاجدی قاجرکن آتی
چاموره چو کدی موسی نک بر قولی وار ایدی آدینه صاروجه [۲] دیرلردی
موسی نک آتی سکرین چالدی موسی دوشدی صاروجه موسی بی طوتوب سلطان
محمد کتوردی [۳] آخشانن چادرده مصلحتی نه ایسه کوردیلر [۴] اول کیجه
میتن بروسه یه ددهسی یانسه کوندوردیلر [۵] .

نظم

دینه ده کسه وفا بولمایسر بی وفادان هیچ وفا کلیسر
بای اولاین دیو جهدی قلمه سن کندوزکه [۶] فقری بلکل فخری سن [۷]

[۱] عاشق پاشا زاده تاریخی ۱۳۳۲ مطبعه عامره طبعی ص ۸۴ و مطبوع کتله الاخبار
رکن ۴ ، جزء ۱ ، ص ۱۴۰ محل حرب صماقو کوسترلمش ، تاج التواریخ ج ۱ ، ص
۲۷۱ و صحائف الاخبار ج ۳ ، ص ۳۲۵ ده ایسه چامورلی صحاسی اراثة ایدلمشدرکه
بو بایده صحائف مذکوره ده تفصیلات واردر . — [۲] کتله الاخبار رکن ۴ جزء
۱ ، ص ۱۴۰ جامع المکتوناته عطفاً « صاروجه » ، عاشق پاشا زاده تاریخنده
— ۱۳۳۲ مطبعه عامره طبعی ص ۸۴ - « ترزی صاروجه » . — [۳] عاشق
پاشا زاده تاریخنده - ص ۸۴ - و مطبوع کتله الاخبارده - رکن ۴ ، جزء ۱ ، ص
۱۴۰ - جامع المکتوناته عطفاً مورخک بوراده کی تحکیه سنه موافق ایسه ده تاج التواریخ
ج ۱ ، ص ۲۷۲ « بایزید پاشا ایله میخاک اوغلی و براق بک و بعض دلاوران »
صحائف الاخبار ج ۳ ، ص ۳۲۵ « بایزید بک و یحیی بک و بداق بک » طرفندن تعقیب
اولنه رق بتاغه دوشن موسی چابی طوتیله رق حضور پادشاهی یه کتیرلیدیکی بیان اولنیور
مطبوع کتله الاخبارده ده - رکن ۴ جزء ۱ ، ص ۱۴۰ - « سلطان محمد خان ایلغار ایله
پویان اولوب آردینه دوشدی کوز آچدرمیوب ناحیه صماقوده اول مخدومه یتشدی .
تقدم ایدن دلیراندن بایزید پاشا و یحیی بک نامنده امیر ممالک کشا کندوبی طوتدیلر »
دینلیور . — [۴] عاشق پاشا زاده تاریخنده - ص ۸۴ - « آخشانن چادرده
مصلحتی نیسه کوردیلر » دینلمش ، تاج التواریخ ج ۱ ، ص ۲۷۲ یای کیریشی ایله ،
صحائف الاخبار ج ۳ ، ص ۳۲۵ کندی یاینک کیریشی ایله اخناق ایدلیدیکی بیان ایدلمش
مطبوع کتله الاخبارده ده - رکن ۴ ، جزء ۱ ، ص ۱۴۰ - « اول ساعت قیدی
کوردیلر » عباره سی کورلمشدر . — [۵] بروسه ده چکرکه ده کائن تربه مراد خان
اولده خاقان مشارالیهک صول طرفنده مدفوندر . — [۶] کندو اوزکه مقامنده در . —
[۷] « الفخر فخری » حدیث نویسندن اقتباسدرکه « فقری بلکل فخرسن » اوله بقدر .

نثر موسی اوچ بچق ییل بکک ایلدی آندن دنیادن کندی ومیخال که (۱)
بککر بکیسی ایدی طوتدیلر توقاده بر یار طاغنه (۲) کوندردیلر حبسه
وقاضیسکری اولان صامونه قاضیسن دخی طوتدیلر اوغلی قزی ایله ازنیقه
کوندردیلر (۳) . عرب بکی (۴) قاجوب افلاقه کندی .

عهد سلطان محمد خان اول

روم ایلی تمامت سلطان محمد دوندی هجرتک سکز یوز اون دوردنده ۸۱۴هـ
پادشاه اولدی (۵) . آندن صکره اطراف عالمده اولان بککره ایلچیلر
کوندردی بری بری ایله بارشدیلر وسالطان محمد قرنداشی موسی ایله جنک
ایدرکن قره مان اوغلی (۶) کلوب بروسه یه قصد ایتدیکه دورت یانتی یاقه ییقه
بروسه یه کلدی . اول وقت بروسه نك صو باشیسی حاجی عوض پاشا (۷)

(۱) عاشق پاشا زاده تاریخی ۱۳۳۲ مطبوعه عامره طبعی ص ۸۴ میخال اوغلی دخی
— میخال اوغلی محمد بك اوله جقدر — توقاده بدوی چارطاغنه کوندردیلر . — (۲) مطبوع
کنه الاخبار رکن ۴ ، جزء ۱ ، ص ۱۴۰ ده « مقدا خدمتنده بولنان اولاد میخال
امراء لازم الاجلال اولغین سیاستلری محال آنجق دیوتوقات قلعه سنه کوندوریلوب روم ایلی
بککر بکیسی نامنده کی دولتو چارطاق بدوی نام محبسه حبس اولندی » دینلمشدر . —
(۳) صامونه قاضیسی زاده بدرالدین . — (۴) عاشق پاشا زاده تاریخی ص ۸۴
کندوسنه آیده بیک آچقه علوفه ، مطبوع کنه الاخبار رکن ۴ . جزء ۱ ، ص ۱۴۰
یوز آچقه تقاعد ویرلشدر . — (۵) عاشق پاشا زاده تاریخی ص ۸۴ موسانک قولی
عزب بك ، مطبوع کنه الاخبار ۴ ، جزء ۱ ، ص ۱۴۰ میر علم عزب بك ، بوآرده
ص ۶۴ ك ه رفلی استطرادینه ده مراجعت اولنه . — (۶) عاشق پاشا زاده
تاریخی ص ۸۵ ، تاج التواریخ ج ۱ ، ص ۲۷۳ ، مطبوع کنه الاخبار رکن ۴ ، جزء
۱ ، ص ۱۴۴ ، صحائف الاخبار ج ۳ ، ص ۳۲۷ سلطان محمدخان اولک تاریخ جلوسی
۸۱۶ در . — (۷) تاج التواریخ ج ۱ ، ص ۲۷۴ قره مان اوغلی محمد بك . — (۷)
مطبوع کنه الاخبار رکن ۴ ، جزء ۱ ، ص ۱۸۲ اوچ بیک آچقه تیمار سپاهیسی ایکن
صدق کفتاری وسلامت اطواری حسینله نیجه پایه قطع ایدوب بروسه صو باشیسی
اوله رق قره مان اوغلنه قارشو بروسه یی حسن مدافعه سنه مکافاة وزارت ویرلدیکی
بوآلاآخره اول مقامده مقرر برصاحب نظر ایکن ارتحال ایلدیکی وبروسه لی بلیغ افندی

ایدی بروسه خلقن کتوردب مشورت ایتدی «قرمان اوغلی کلدی یراغکز ایله حصاره کیرک» [دیدی] اولکه قادردر مال و اسبابیله حصاره کیردیله . قرمان اوغلی بروسه شهرین اوده اوردی [۱] آدن حصاره لغملر قازدیله . لغملرین عوض پاشا طویوب لغملرینه اود اوروب لغم ایچنده اولنلر [ی] قاوردی [۲] بونلر بو جنکده ایکن موسی نک اولوسنی قبلوجهیه کتوردیلر

«کلدسته ریاض عرفان ووفیات دانشوران نادره دان» نام اثرنده - ۱۳۰۲ بروسه طبعی . ص ۶۴ و ۶۵ - بروسه بی مدافعه سنه مکافاة «سزاوار صدر وزارت اولمش ایدی . نیجه مدت مدبر امور دولت و ناظم نظام صیانت مملکت اولوب راه سفرده آلات جبه و سلاح ایله بساط پوسی پادشاه داد پناه ایتدکده حرکات بی ادبانه سندن سلطان مراد خان حضرتلری دلکیر اولوب دیده لرینه میل حدید چکمک جزاسن ترتیب ایدوب» دیدکدن . صکره تاریخ ارتحالک ۸۳۲ سنه سی اولدیغنی و بروسه ده بیکارباشی مقبره سنده مدفون بولندیغنی و بروسه ده طاوق بازارنده کائن قزازیه مدرسه سی اثر خیری ایدوکنی بیان ایدیور . صحائف الاخبارده - ج ۳، ص ۳۴۹ - کوریلن «مقدما کوزلرینه میل چکیلن صاحب الحیرات حاجی عوض پاشا قیدی بلیغ افندیکنک سوزینی مؤید بولتمقده در . صحائف الاخبارده بوجزائک نفاق حسادله ترتیب ایدلدیکی افاده اولینیور سجل عثمانی ده ایسه - ۱۳۱۵ مطبعه عامره طبعی ج ۳ ، ص ۶۰۶ - بروسه صوباشیسی اولوب شهری مدافعه سنه مکافاة بروسه والیسی و متعاقباً وزیر اولوب ملا شمس الدین فناری ایله عدم امتزاجنه مبنی ۸۳۰ تاریخلرنده عزل ایدلدیکی وملای مشارالیه اولان حدتدن «فناری وفات ایدرسه نمازینی قیلدره جنم» دیمسنه مقابل ملا فناری ده «نماز قیلیمق علمایه دها مناسبدر» دیمش اولدیغنی و وفاتک . فناریدن اول ۸۳۲ تاریخنده ایدوکی افاده اولینیور . — [۱] بروسه حصاری خارجنده کائن سلطان اورخان غازی جامعنی ده احراق ایتشدرکه جامع شریفک قپوسی بالاسنده بولنان وخلیل ادهم بکک تاریخ عثمانی انجمنی مجموعه سنده نشر اولنان «قرمان اوغللری حقنده وثائق محکومه» نام اثرنده - جزء ۱۲، ص ۷۵۲، نو ۳ - کوریلن «امرا هذا العمارة الشريفة | سلطان الغزاة والمجاهدين اورخان بك بن عثمان بك طاب تراها في سنة اربعين وسبعماية و حرق ولد | قرمان ثم امرا الناظر وهو الوزير الكبير بايزيد پاشا باشارة | السلطان بن السلطان سلطان محمد بن بايزيدخان خلدسلطنته في سنة عشرين وثمانماية» . كتابه سی بونی مؤیددر . — [۲] عاشق پاشا زاده تاریخی ص ۸۵ بیکار باشی صوبی بروسه حصاری خارجنده کول تشکیل ایتمش اولغله کولک صوبینی کسوب حصارخلقنی صوسزلقدن مضطرب ایتک ایچون لغم حفرینه باشلادیغنی و عوض پاشا طرفندن لغم جیلرک قیلدیغنی وتاج التوارینجده - ج ۱، ص ۲۷۴ - بیکار باشی صوبی چلمیز دره سنه آقیتیمق ایچون بوتشبتده بولندیغنی ، مطبوع کنه الاخبار - رکن ۴ ، جزء ۱ ، ص ۱۷۵ - دم

قرمان اوغلی آنی کورب قاچدی ایلنه کتدی قرمان اوغلینک مکر بر ندیمی وار ایدی [۱] قره مان اوغلنه ایدر « های شاهم بو عثمانک [۲] اولوسندن بویه قاچرسن اکر دیرسی کلسه حال نیجه اولوردی » دیدی . صکره سلطان محمد یروسیه کلدی چری جمع ایدوب اسفندیار اوغلن [۳] و کرمان اوغلن [۴] بیه آلدی قره مان اوغلی اوزرینه یورودی واروب آقشهری آلدی آندن قونیه یه توجه ایلدی . قرمان اوغلی قونیه اواسنده لشکر یله قارشولوب اوغراشدیلر [۵]

« بیکار باشنه قنوب وافر لغملر قازدیروب آنک ایچندن شهره دخول قصدین » ایتدیکی بیان اولنیور . — [۱] قره مان اوغلنک قدیمی ندیمی و غایتده سمیز و خنده آوراوان یو ذانک لقبی « خرمن طناسی » اولدینی تاج التواریخ ج ۱ ، ص ۲۷۰ و ۲۷۱ ده « لطیفه » سرلوحه سی آلتنده کورلمکده در . — [۲] تاج التواریخ ج ۱ ، ص ۲۷۶ « عثمان اوغلو نك » . — [۳] تاج التواریخ ج ۱ ، ص ۲۷۷ اسفندیار اوغللرندن - قزل احمدلو - اسفندیاربک مخدومی ، قاسم بکی اعزام ایلمشدر . — [۴] تاج التواریخ ج ۱ ، ص ۲۷۷ کرمان اوغلی یعقوب بک . — [۵] تاج التواریخ ج ۱ ، ص ۲۷۸ ، ۸۱۷ سنه سی سید غازی یولندن آق شهره واصل اوله رق یوم وصولده اوراسی فتح و اورادن بک شهری ، سیدی شهری و اوقلق حصاری - اوقلق قره مانده ارچی اوغلی عشرتنک ساکن اولدینی اراضی - وسعید ایلی - نام دیگر یورکان ؛ قونیه یه ملحق بر قضا ، مرکزی لادق قصبه سی - فتح اولنوب قونیه محاصره ایدلش و قره مان اوغلنک استدعای عفو ایلمه سی اوزرینه مصالحه اولمش و ۸۱۸ ده علی وجه المعتاد نقض عهدله ممالک عثمانیه دن بعضیسنه تجاوزی اوزرینه لاجل التأدیب سلطان محمد خانک آنقره یه وصولنده خسته نمسی اوزرینه معیت پادشاهیده بولنان آناتولی بکربکیسی بایزید پاشا سردار تعیین و کزیده امرا کندیسنه ترفیق ایدلش و پاشانک قره مان اوغلی محمد بکله ینلرنده تعارف نهانی دن طولانی مکاتبه و مخابره جریان ایتکده اولسنه منی محمد بکه « سلطانک مزاجی بروجهاله منحرف و قبول علاج حیزندن منصرف اولمشدر که جای رجای خلاص و افاقت اولمقدن قالمشدر و هجوم عوارض و آلام قدیمی لام ایدوب تاب و توانی آلمشدر . عوارض و همیه دن قوتی ضعیف و حمای یومیه دن غایتده نحیف اولمشدر . تدبیر دلپذیر بودر که بو طرفه توجهده شتاب ایده سمیز و مصالحه طلبی ایچون ارسال رسول و کتاب ایده سمیز . خلاصدن ناامید و افاقت احتمالی بید اولمقین مساعده صلحدن مباحده احتمالی یوقدر . اکر افاقت مقدر ایسه باری بینکزده صلح صورتی مقرر اولمش اوله و الا کوی دولتی عثمانیان التدن قائمق و جاه و جلال قصرنی دستیارنی بخت فرخنده فال ایله یایمق محققدر مداوره مشاوره ایچون اختیار مجاوره انسبدر و صوابه اقربدر »

قرمان اوغلی محمد بك ايله [۱] كيردى وبيوك اوغلی مصطفي چلي ايله .
 عاقبت سلطان محمد قيمدى ابو شهر قير شهرى و بك شهرين و سوری
 حصارى و نيكدهني و يروب صلح ايتديلر [۲] سلطان محمد قرمان اوغلی
 محمد بيكه خلعت كيورب سنجاق و یردی یرینه کوندردی [۳] . آندن سلطان
 محمد بروسه يه كلوب آندن دنخي كوچوب ادرنه يه كلدی . آندن افلاق ایلنه
 عزم ایدوب طونه کنارنده ييركوك حصارين [۴] ياپدورب افلاق ایلنه آقچی
 کوندوردی غایت طویم اولوب کلدیله . صکره افلاق بکلری بارشوب خراج
 کوندوردی و اوغلنلرين قاویه رهن کوندردی . آندن صکره سلطان محمد
 کوچوب کيرو بروسه يه کلدی آندن واروب صمصونی آلدی . اوغلی سلطان
 مراده اماسیه و یردی . صمصونی [۵] يوره سنده [۶] نيجه تانار وار ايدیکيم

مضموننده برمکتوب يازمش و ميرمومی الیده بومکتوبی اوقودقدن صکره خدعه احتالی
 و يره رك احوال سلطانیدن استخبار ايتك اوزره بعض جواسيس اعزام ايله مش و سلطان
 محمدخانك مريض اولدینی تحققی ايتمکه بايزيد پاشانك خبری سابقه و داده مبتنی ايدوکنه
 جازم اوله رق کمال شوقله او طرفه کيتمش ، بايزيد پاشاده بر شبت تارده ايلغارايوب قره مانيلرك
 بولندينی محله وصوله بالحاصره محمد بکه اوغلی مصطفي بکی اسير ايليه رك نزد محمد خانی به
 کتيرمشدر . — [۱] اله . — [۲] عاشق پاشا زاده تاريخی ۱۳۳۲ مطبعه عامره
 طبعی ص ۸۸ آق شهری ، سيدی شهری ، اوقلنی ، بك شهری ، سوری حصار ، چام
 آردی حصارى ، نيكدهني . — [۳] تاج التواريخ ج ۱ ، ص ۲۸۱ قره مان اوغلی
 محمد بك ايله اوغلی مصطفي بك بايزيد پاشا طرفندن مأسوراً نزد محمد خانی به کتيرلديکه
 جوار پادشاهيده برخيمه تيه ايتديريله رك کندولری اقعاد والبسه فاخره و اطعمه نفيسه
 اعطاسياه اعزاز اولندقدن صکره برکون حضور پادشاهی به جلب اوله رق طرف محمد خانی دن
 عهد شکنکننه و مساوی سائر سنده دائر وقوع بولان عتابه مقابل اعتراف جرم و مقصور
 و استدعای عفو ايتمککی مرحمت پادشاهينک جوششنه باعث اولغاغه عفو اولمش و بوكا مقابل
 اثنای عودتنده مراکب خاصه سلطانی چرا کاهنه اوغرايوب اسبان خاصه يي غصب ايله مش
 و « بزم عثمانيلر ايله عداوت مزمن المهدي الالحدر . ديمشدر . عاشق پاشا زاده تاريخنده - ص
 ۸۸ - » سلطان محمد قره مان اوغلنه خلعت و یردی و سنجاق و یردی ، قوليله آت و یردی
 کوندردی . همین که اوردی اوچينه واردي ، آت اوغلانلرينک اوتاررکن آتخی آلدی «
 دینلمشدر . — [۴] لهجه عثمانی - ۱۳۰۶ طبعی ج ۱ ، ص ۸۰۱ يركوكی ؛ هاوج
 ج ۱ ، ص ۸۲۸ يركوكی ؛ افلاقدنه هاوج ترلاسی معناسنه و لاشقه قضاسی مرکزی
 بر شهر . — [۵] بوراده بر کله اکسيك اولسه کرکدر . — [۶] يوره ؛ جوار .

تیموردن قالمشرایدی [۱] آنلری اورم ایلنه سوردورب و قونوش طولاینده [۲] قوندوردی اول ایللری معمور ایتدی [۳] و صامونه اوغلی [۴] موسی زماننده قاضیعسکر ایکن بورکلوجه مصطفی [۵] آدلو کتخداسی وار ایدی قاچان اول غوغاده کیدوب آیدین ایلنده قره بورنه واروب اول یرک خلقنه خیلی مضایقه و یردی حتی حاشا کندویه پیغمبر بودر [۶] دخی بوکه بکزر نیجه نامعقول فعللر ایدوب اول ولایتده خیلی شوکت طوتوب باش قالدرمشدی. بایزید پاشا ایله سلطان مراد واروب بر کلوجه ایله بولشوب خیلی جنک

[۱] تاج التواریخ ج ۱ ، ص ۲۸۹ و صحائف الاخبار ج ۳ ، ص ۳۳۳ بونلرک اسکلیب - قسطمونی ولایتی داخلنده قضا مرکزی قصبه - جوارنده مسکون وبکارتیک « منت بک » اولدینی کوستریلیور . — [۲] عاشق پاشا زاده تاریخی ص ۹۱ « قونوش حصاری » تاج التواریخ ج ۱ ، ص ۲۷۹ و صحائف الاخبار ج ۳ ، ص ۳۳۳ قونوش اسنی ایله مشهور مکان . تاج التواریخک ذکر اولنان صحیفه سی هاشمشده « محل مذکور بوسبیه مینی تاتار بازاری دیمکله معروفدر « دینلمش لهجه عثمانی ده ایسه - ۱۳۰۶ طبعی ج ۱ ، ص ۷۶۹ « قونوش ؛ فلبه نواحیسندن مرکزی استمناق قصبه سی » و ج ۱ ، ص ۲۸۷ « تاتار بازاری ؛ فلبه ده تاتار بازاری مع اوه وبقه قضا سنک مرکزی برشهردر » افاداتی کورلمشدر . — [۳] عاشق پاشا زاده تاریخی ص ۹۱ تاج التواریخ ج ۱ ، ص ۲۸۹ و صحائف الاخبار ج ۳ ، ص ۳۳۳ منت بک اوغلی محمد بک اوراده عمارت و کاربانسرای و بعض اینه خیره بنا ایتمشدر . مطبوع کنه الاخبار رکن ۴ ، جزء ۱ ، ص ۱۸۱ چلی سلطان محمد خانک آثار خیره سنی تعداد صره سنده « فلبه قربنده قونش نام قریه ده مدفون منت زاده غازی محمد بک مرقدینه برجامع شریف یاپدردیلر و بر عمارت عامره دخی ملحق ایتدیردیلر « دینلمشدر . — [۴] سماونه قاضیسی اوغلی بدرالدین . — [۵] عاشق پاشا زاده تاریخی ۹۱ بورکلوجه مصطفی ، تاج التواریخ ج ۱ ، ص ۲۷۹ و صحائف الاخبار ج ۳ ، ص ۳۳۳ بورکلوجه مصطفی ، یازمه کنه الاخبار موزه هایون کتبخانه سی نومرو ۳۶۱ ، ص ۹ - ۱۷۸ « بعدالجلوس ولایت آیدین کنارنده تیره نام ساحلده صوفی کسری بر دکلوجه مصطفی شهرتیه » بنام مطبوع کنه الاخبار رکن ۴ ، جزء ۱ ، ص ۱۷۶ اده « بعدالجلوس ولایت آیدین کنارنده طره بوزن نام ساحلده صوفی کسری نام بورکلوجه مصطفی شرفی ایله بنام » . — [۶] بوراده بر قاچ کله اکسیک اولسه کر کدر . تیره ؛ صفله ده تیره مع باینسدر و طوربالو قضا سنک مرکزی . تیره بولی ؛ طربزونده بر قضا مرکزی .

ایتدیلر ایکی طرفدن مبالغه آدم قیرلدی عاقبت بر کلوجه آنده پاره‌لدی [۱] و اول ولایتک تمردن قیروب اول ایلبری ضبط ایتدیلر و مغنیا قربنده طورلق یهودی کال [۲] اول دخی بر ایکی بیک طورلاق ایله چنک و چغانه ایله ایلبری آزدورب یورردی آنلری طاغدوب طورلاق یهودی کالی طوتوب آسه قودیلر و صامونه قاضیسی اوغلی شیخ بدرالدین ازینقده اوتورمیوب اسفندیار اوغانه [۳] واردی آنده طوررکن بر کیجه کمی به بندی افلاق ایلندن کچدی [۴] افلاق ایلندن کلوب آغاچ دکزینه [۵] کیردی دخی آغاچ دکزندن چقوب بر قیچ بدبخت صوفیلری کوندردیکیم زغره اواسنده خلقی کندویه دعوت ایده لر «شمدن صکره بکلک بندر تخت بکا ویرلدی» [دیو] اول صوفیلر زغره اواسنه کلوب خلقی دعوت ایدوب نیجه سی اویوب خیلی خدم [و] حشم صوفیلر یانته جمع اولدیلر و موسی چلبی یاننده قاضی عسکر ایکن کندویه نیجه ناییلر و محبلر وار ایدی جمله سی یانته جمع اولوب کلدیلر صکره کوردیلر کیم اشدند خیر یوق طاغلوب سهل کسه یاننده قالدی. سلطان محمد سلانیکه دوشوب آکر دیورکن بو خبری اشدیچک خیلی آدم کوندورب زغره طرفنده بولوب طوتدیلر [۶]

[۱] مطبوع کنه الاخبار رکن ۴، جزء ۱، ص ۱۷۸ تیره قربنده حرب ایدلدیکی ویورکلو جه نیک مجروحاً طوتیلوب اثر جرحدن هلاک اولدینی افاده ایدیلیور. — [۲] عاشق پاشا زاده تاریخی ص ۹۱ «طورلاق هو کال» تاج التواریخ ج ۱، ص ۲۹۸ طورلاق هود بن کال، صحائف الاخبار ج ۳، ص ۳۳۴ «طورلاق هود». — [۳] اسفندیار بک. — [۴] ایله کچدی. — [۵] آغاچ دکزی؛ واسع اورمان معنا سنه در. دلی اورمانه علم اولسه کر کدر نتکیم تاج التواریخده ج ۱، ص ۲۹۸ «دلو اورمان دیمکله معروف درختستانده» و صحائف الاخبار ج ۳، ص ۳۳۴ «دوبروجه ولایتنده دلی اورمان نواحیسنه» و «دلی اورمانده پنهان اولدی دینلمشدر. هاهمه تاریخنک فرانسرجه «هالر» ترجمه سی ۱۸۳۵ پارس ج طبعی ۳، ص ۲۰۳ بغدادنده «روسبه لی وادیسى». — [۶] تاج التواریخ ج ۱، ص ۲۹۹ طرف محمد خاندن ارسال اولنان عسکر شیخ بدرالدی مغلوب ایتمکله فرار ایده رک دلی اورمانده اختفا اتمش و بو ائنده یورکلوجه مصطفی ایله طورلق هود بن کالک اضمحلالی شایع اولغله شیخ معیتنده بولنانلر بوخبردن توحشله شیخی طوتوب حضور پادشاهی به کتورمشلدر. ادریس بدلیسی ایسه هشت بهشته بایزید پاشا شیخ ایله محاربه ایدوب غالب کلدکده بعض معتمد کسنه لر شیخه یعت صورتنده کوندروب آنلر الی ایله شیخی تحصیل ایتدی دیمشدر. مطبوع کنه الاخبار

دخی سیروز [ه] سلطان محمد ایتدیلر . سلطان محمد صوردیکیم « بونی نتیجه ایدهلم بونجه فساد ایتدی عجب بونی اولدورمک کنهاهی واری » دیدی . اول زمانک پادشاهلری شویله مسلمان ایدیلرکه شونجیلین فسادایدوب عاصی اولنلری اولدورمکه قیامزلردی . مکر اول زمانده خلیل دیرلر براولو دانشمند وارایدی اولفتوا ویردیکیم [۱] قانی حلال مالی حرام [۲] آنک سوزیله سیروزده بردار ایتدیلر [۳] . صکره ینه سلطان محمد واروب بروسهده قرار ایتدی وادرنهده اسکی جامعی امیر سلیمان باشلمش ایمش آندن برز موسی چلی دخی یاپدرمش آندن سلطان محمد تمام ایتدردی [۴] وادرنهده اولان اسکی سرانی اول یاپدردی . آندن صکره پادشاهلر ادرنهده طورر اولدیلر [۵] بروسهده دخی بر عمارت یاپدردی صکره ادرنهده قرار ایدوب طوررورکن

رکن ۴ ، جزء ۱ ، ص ۱۷۹ ده قوجی باشی الوان آغا ایکی اوچ یوز آدمه اعزام اولنوب شیخک زغرهده طوتیهرق سیروزه کتیرلیدیکی ، صحائف الاخبارده - ج ۳ ، ص ۲۳۴ - چاشنیکیر باشی علوان بك ارسال وبعدهالحرب شیخک مغلوباً دلی اورمانده احتفا ایلدیکی صکره یورکلوجه وطورلاغک عاقبت کارلری مسموع اولدقده شیخک آدملری قهر سلطانیدن خوفناً شیخی طوتهرق برروایتده علوان بکه زغرهده وادریس بدلیسنی روایتی اوزره بعدالانهمزام طرف شهریاریدن برمقدار آدم تعیینیله کندوسندن انابت ایتمک بهانهسیله اختفا کاهنه ظفریاب اولوب اخذوسیروزده رکاب هایونه ایصال ایتدکری افاده اولینیور . - [۱] قتلنی افتا ایلین ، عاشق پاشا زاده تاریخی ص ۹۲ حیدر هروی ، تاج التواریخ ج ۱ ، ص ۲۹۹ سعدالدین تفتازانی تلامذه سندن حیدر هروی ، صحائف الاخبار ج ۳ ، ص ۳۳۴ سعدالدین تفتازانی شا کردلرندن « برهان الدین عجمی » دیو معروف اولان حیدر هروی در . مطبوع کنه الاخبار رکن ۴ ، جزء ۱ ، ص ۱۷۹ بمجم حیدر . - [۲] مطبوع کنه الاخبار رکن ۴ ، جزء ۱ ، ص ۱۷۹ ده « مولانا روحی قولنجه اول ملا - حیدر هروی - نك فتواسی که کندویه کوسترلدی قتل حلال ومالی حرام دینلدهوکی قولی کندوسی دخی امضا ایدوب » دینلمشدر . - [۳] عاشق پاشا زاده تاریخی ص ۹۳ سیروزده چارسو ایچنده بردکان اوکنده صلب ایدلمشدر . صحائف الاخبار ج ۳ ، ص ۳۳۵ مزایای آنده زیارتگاهدر . - [۴] مطبوع کنه الاخبار رکن ۴ ، جزء ۱ ص ۱۸۱ « برجامع شریف دخی ادرنهده بنا ایتدیلرکه اسکی جامع دیمکله مشهور معبدلطیفدر قرنداشی موسی خان زماننده تلمن براغوب بنا یروزینه چقدقده فوت اولغله صکره دن سلطان محمدخان اول جامع شریفی تکمیل ایتملردر » . - [۵] تاج التواریخ ج ۱ ، ص

الله تعالیٰ حضرتلر [ی] رحمتہ واردی ہجرتک سکزیوز یکر می دور دندہ (۱)۔ ۸۲۴ نہ

نظم

دنیہ اخی آکا دخی قالمدی
 گاہ تختہ ایرکورور چرخ بلند
 چونکہ باشند کیدہ جکدر صکرہ تخت
 اولمک اولمادقدہ خوشدر مال وکنج
 ہرکہ بومامکہ کلور ایسہ اولور
 شویہ کیتدیکیم صناسن کلمدی
 گاہ ایدر تابوت ایچندہ تختہ بند
 پس نیہ کرک اولور بوتاج و تخت
 اولیجک اولور کشی یہ اول مالرنج (۲)
 بالکوز حقدرکہ اول باقی قالور

۲۹۱، ۲۹۲، مطبوع کنہ الاخبار رکن ۴، جزء ۱، ص ۳۳۳ جامع شریف، مدرسہ، عمارت، تربة انشا ایتدر مشدر. مورخ عالی بومدرسہ نیک «سلطانیہ» دیمکله مشهور اولدیغنی بیان ایدیور. بروسلی بلیغ افندی «کلدستہ ریاض عرفان ووفیات دانشوران نادرہ دان» نام اثرندہ - ۱۳۰۲ بروسہ طبعی ص ۳۱ - تربة «یشیل عمارت دیمکله معلوم پیر وبرنادر» دیمکله و توحید بیک تاریخ عثمانی انجمنی مجموعہ سنک ۱۳۳۰ دە نشر اولنان اون یدنجی جزئندہ مندرج «ایلک آلتی پادشاهمیزک بروسہ دە کاش تربة لری» عنوانی مقاله سندہ «یشیل تربة» نامیلہ یاد ایدلیدیکی بیان اولمقدہ در. ینہ او مقاله نیک «چلبی سلطان محمد خان اولک وحاجی عوض پاشانک اسملری دە شوبله جہ محرردر. برسم السلطان المغفور محمد بن بایزید بن مراد بن اورخان بن عثمان پاشا رة وزیر صاحب تدبیر حاجی عوض ابن اخی بایزید» فقرہ سنی بلیغ افندی نیک ذکر اولنان اثرندہ و تربة حقدندہ کی «هنوز جلوہ کر منصہ اتمام اولدین برادرلری موسی چلبی نیک محمیة ادرنہ ہ استیلاسن اصفا ایتلریلہ تکمیلن عہدہ الحاج عوض پاشاہ تفویض ایدوب» افادہ سی توضیح ایتکدہ در. — [۱] خاقان مشارالہیک ارتحالی حقدندہ عاشق پاشا زادہ تاریخندہ - ص ۹۴ - «سلطنتی تمام اولسی تاریخی ہجرتک سکزیوز یکر می کونندہ واقع اولدی» تاج التوارینجندہ ج، ص ۳۰۰ «سنہ اربع و عشرین وثمانیہ جمادی الاولیسنک اوائلندہ محمیة ادرنہ دە سلطان بلند آستانک کستان عمرینہ باد خزان فنا وزان اولوب ..» مطبوع کنہ الاخبار رکن ۴، جزء ۱، ص ۱۸۰ «سنہ اربع و عشرین وثمانیہ تاریخندہ مرض صداعدن آلتی آی مقداری خستہ وعاقبت داربقایہ رحلتلہ کربستہ ...» نشانجی تاریخندہ - ۲۷۹ مطبعہ عامرہ طبعی ص ۱۴۲ «مرض اسپالدن وفات ایلدی» صحائف الاخبار ج ۲، ص ۳۳۵ دە «جمادی الاولیسی اولندہ کندولرہ برمرض هائل عارض اولوب برقاچ کوندن صکرہ ریاض عدنہ ارتحالی بیوردیلر» دینلمشدر. کرک تربة قیوسنک اوزرنده بولنان

عهد سلطان مروخان ثانی

اندن صکره سلطان محمدیرینه سلطان مراد تخته کچوب اوتوردی .
آندن صکره سلطان محمدك اوغللری [۱] هر طرفدن باش قالدروب عالم قریش
مریش اولدی [۲] . روم ایلنده دوزمه مصطفی دخی بلوردی یاننده خیل آدم
روم ایلی [۳] جمع اولدی دوزمه دخی کلوب ادرنده اوتوروب مملکتی ضبط
ایتدی . روم ایلی لشکرین جمع ایدوب یایاسن مسلم [۴] اولوب [۵] اشته الیشر
آچقه خرجلق ویردی [۶] . شمدیکی حالده دخی بومسلملر و جانبازلر [۷] کیم
واردر اول زماندن قالدیلر وهم عذب [۸] دوشردی. دخی ادرندهن چیقوب
بروسه طرفه یوریوب سلطان مراد اوسته توجه ایتدیلر . سلطان مراده
دخی بروسهده خبر واردیکیم « اوشته دوزمه مصطفی چوق لشکر دوشورب

کرکسه مرقدینک اضلاعنده منقوش اولان کتابه لرده « توفی فی شهر جمادی الاولی سنه اربع
وعشرین وثمانیایه » دینله رک یوم ارتحالی کوسترله مشدر . پادشاه مشارالینک ارتحالدن
صکره جریان ایدن احوال حقنده آثار مذکورهنک ارائه اولنان صحائفنده تفصیلات
واردر . — [۱] انجال سلطان محمدخان صحائف الاخبار ج ۳ ، ص ۳۲۷ « شهزاده
محمود ، یوسف ، مصطفی ، احمد » ؛ کندی حیاتنده « شهزاده محمود ، احمد ، یوسف »
وبادن وفات ایتملردر . — [۲] قارش مورش ؛ پک مشوش . — [۳] بوراده نقصان
بولنسه کرکدر . — [۴] مسلم ؛ عسکر سوقنده بالطه جلیق و آراهه جلیق ایتک
شرطیله ویرکیدن معاف کویلی، ویرکودن معاف بالطه جی و آراهه جی عسکری . — [۵]
بوراده نقصان واردر . — [۶] عاشق پاشا زاده تاریخی ۱۳۳۲ مطبعه عامره طبعی
ص ۹۶ و ۹۷ « روم ایلینک یایاسنی مسلم ایتدی ، بعضیسن بعضینه خرجلق جی ایتدی ،
شمدیکی زمانده دخی چریه کیدن آمده الیشر آچقه خرجلق ویرلر » صحائف الاخبارده
ج ۳ ، ص ۳۳۸ « طوایف عسکریدن خرجلق جی دیدکلری طاشه بی - از میر اوغلی
ودوزمه جه مصطفی نک وزیری - جنید نک احداث ایتمشدر « دینلمشدر . — [۷] فدوی
عسکر سوارسیسی . بالآخره « سردن کچدی » اولسه کرکدر . — [۸] عرب ؛ فتحیتنه
بکار ، ارکن ، مجرد معناسنه اولوب سابقده بحریه تفنکچیسنه اطلاق اولمشدر . دال
معجمه ایله ؛ عذب « ایسه ترجمه قاموسده - ۱۲۷۲ طبعی ج ۱ ، ص ۱۹۹ - هرشیثک
اوجنه دینلمکله « عذب عسکری » تعبیری - اوج ترکیبده حدود معناسنیده افاده
ایتکده اولسنه مبنی - حدود عسکری مقامنده اولسه کرکدر .

اوزرکه کلیور « دیو ». سلطان مراد دخی اولنجه لشکریه بروسه دن چقوب اولوباط طرفه اکنورک کندی . دوزمه مصطفی بجد کتمکله کلیولیدن چکوب مهالیجه [۱] کلدی . سلطان مراد دخی بروسه ایدی آدم کوندروب اولوباط کوپروسن کسوب دوزمه مصطفی کچمسون دیو . سلطان مراد دخی آنده واروب اولوباطک بریقاسنده دوزمه وبریقاسنده سلطان مراد قوندی . اما دوزمه مصطفی نک لشکری غایت چوغیدی کلیاً روم ایلی بله ایدی . آندن سابقده توقاتده حبس اولنان میخال اوغلین [۲] کتوروب [۳] دخی وعده واستالتلر ووروب ایتدیلر « بولایکی روم ایلی » دوزمه مصطفی دن آوروب بزه دوندره سن « اول دخی ایتدی « خوش ممکن اولدجه چالشاین » دیدی . آندن آتته بنوب اولوباط صوی کنارینه کلوب چاغردی ایتدیکیم « ای روم ایلر اول دوزمه قاتنده نیلرسن [۴] پادشاهکز اوغلی یانه کلسکزنه » . روم ایلی ایتدیلر « سن کیمن بوسوزی سویلرسن » . ایتدی « بن میخال اوغلی محمد بکم » . ایتدیلر « یلان سویلرسن قنده کی محمد بک » دیدیلر . زیرا که میخال اوغلی سکزییل اولمشدیکه حبس ایدی [۵] آنکچون اولدی سانورلردی اینامدقلرینه سبب اولدی . عاقبت میخال اوغلی روم ایلندن برنیجه بکلر صوردیکیم « فلان بک یافلان بک صاعمیدر » . آندن صکره بلدیلر کیم میخال اوغلی صاغ اولوب بوایمش . روم ایلر بونی سوردی بردن ایکیدن دوکلوب سلطان مراده کلمکه باشدیلر . دوزمه مصطفی کوردیکیم روم ایلی سلطان مراده دوندی ایچلرندن چقوب کلیولی طرفه کندی وکلوب کلیولیدن کچدی . روم ایلی بکلری کلیاً کلوب سلطان مراده مطیع اولوب بیعت و دوزمه مصطفی کلیولیدن چکوب جمله کیملری قرهیه چکوب قرار ایتدی . سلطان مراد دخی

---

[۱] خداوندکار ولایتی داخلنده بر قضا اولان میخالیج . — [۲] صحائف الاخبار ج ۳، ص ۳۳۸ میخال اوغلی محمد بک . — [۳] عاشق پاشا زاده تاریخ ص ۹۷ و مطبوع کنه الاخبار رکن ۴، جزء ۱، ص ۱۹۷ ابراهیم پاشا و حاجی عوض پاشا و سائر وزراء ک سوقیه جلب اولمشدر . — [۴] ای روم ایلیلر اول دوزمه قاتنده نیلرسن . — و یاخود — نیلرسن . — [۵] ۶۸ نجی صحیفه ایله ۱ رقیل استطرادینه مراجعت اولنه .

آردنجه کلوب لابسکیه دوندی عاقبت سلطان مراد [ی] بر بازرکان کمیسی ایله ایچه اوواسنه [۱] چکور دیلر [۲]. چون دوزمه مصطفی سلطان مرادک ایچه اواسنه کچدوکن دویدی بولایر یولندن قاچوب ادرنه یه کلدی اکلین لشکر دوشورب سلطان مراده قارشو کلدی [۳] کیرو یاننده اولنلر پایدار اولمیوب قاچدیلر. کیرو ادرنه یه واردی آنده دخی قرار ایده میوب قزل آغچ یکیکه سنه [۴] واردی. سلطان مراد دخی آردنجه ادرنه یه کلدی و دوزمه مصطفی بی ال اوشوب [۵]

[۱] صحائف الاخبار ج ۳، ص ۳۴۰ اجه اوواسی. اجه آباد کلیولیده بر ناحیه در. اجه؛ اختیار، قوجه آدم، آق صتال معناسنه اولوب حاجی دن مخفندر. — [۲] عاشق پاشا زاده تاریخی ص ۹۹، تاج التواریخ ج ۱، ص ۳۱۴، صحائف الاخبار ج ۲، ص ۳۳۹ سلطان مراد خان ثانی معینی عسکر یله لابسکیه ورودنده - دوزمه جه مصطفی اولجه روم ایلیه مرورنده بالجمله سفاشتی کتورمش اولغله - مرور ایچون سفینه بولنامغله ابراهیم پاشا - منسوبیندن اولان - کلیولی ضابطی طهارتسز خطیبه سفینه تدارک واعزامی ایچون بر مکتوب یازه رفن سباخته ماهر بر آدم واسطه سیاه ارسال ایتمش و بواشاده امتعه تجاریه حموله لی بر جنویز کمیسی ورود ایتمکله ضابط مومی الیه بعض امتعه مایعسه سی بهانه سیله کمی یه کیده رک قپودانیله بالماذا کره بش بیک آلتونه استیجار ایله لابسکیه اعزام ایله مسی صورتیله. آثار مذکور هک ارائه اولنان صحائفنده بویابده تفصیلات واردر. مطبوع کنه الاخبار رکن ۴، جزء ۱، ص ۱۹۹ «جنویز بازرکانلری ایله بر عظیم پارچه چقه کلدی علی الحصوص آناتولی یقاسنه لنگر صالوب هان وزرا پارچه نک رئیسنه درت بیک فلوری اجرت و بر دیلر» دینلمشدر. — [۳] عاشق پاشا زاده تاریخنده، تاج التواریخده، صحائف الاخبارده دوزمه جه نک سلطان مراد خان ثانی ایله روم ایلنده حرب ایلدیکنه دأر معلومات یوقدر. — [۴] قزیل آغاج یکیکه سی؛ ادرنه ولایتی داخلنده خاتون ایلی قضاسنک مرکزی بر قصبه در. — [۵] عاشق پاشا زاده تاریخنده ص ۱۰۰ قزیل آغاج یکیکه سننده طوتلوب ادرنه یه کتیرلدیکی، تاج التواریخده اورایه وصولنده کندی عسکری بند ایدوب عسا کر مراد خان یه بالتسلیم ادرنه یه ایصال اولندی، مطبوع کنه الاخبارده - رکن ۴، جزء ۱، ص ۲۰۰ - میخال اوغلی محمد پاشا تعقیبنه مأمور ایدلسکله چامورلیده یتشوب یانی کریشیله اخناق ایتردردیکی بیان ایدلسکده، صحائف الاخبار - ج ۳، ص ۳۴۰ - ده ایسه تاج التواریخک تخکیه سی تأیید اولندقدن صکره «بعضیلر دیر لر که میخال اوغلی محمد بک دوزمه جه قاچر کن صوفیه قریبده چامورلی نام موضعد، ایریشوب اخذ و کندی یاینک کیریشی ایله بوغدی و رأس مقطوعنی رکاب هایونه کتوردی لکن بو برعید سوزدر» دینلمکده در.

طوتدیلر و سلطان مراده ادرنه‌یه کتوردیلر و دوزمه [بی] ادرنه حصارینک بربرجده
 آصاقودی. سلطان مراده ادرنه تختنده قرار ایتدی. هجرتک سکز یوزیکرمی بیشنده [۱] ۸۲۵

ینه سلطان مرادک برقرنداشی وار ایدی آنک دخی آدی مصطفی ایدی [۲].
 اول دخی آناطولیده خیلی اشرا ایتدی چوق ایلر انجندی [۳]. عاقبت
 ازنیقه کلدی قرق کون ازنیقی حصار ایتدی آلمادی زیرا که سلطان مراد
 ایچنه یرار آدم قومشدی و سلطان مراد ازنیقلویه ال آلتندن برآدم کوندروب
 « حصار ی ویره سز والا بزدن یکا اولوک بن وار یجق بولا یکیم طوهدین قلعه
 قپوسن بزه آچویره سز » [دیدی]. ازنیقی ایچنده اولان بکه [۴] فیروز بک
 ویردیلر [۵] سلطان مراددن چونکه بو خبری آدی مصطفی چایی به خبر
 کوندروب آندلشدیلر و وعده ایلدیلر کیم بونلره نسنه دیمه آندن قلعه‌یی ویردیلر.

[۱] بشنده . — [۲] عاشق پاشا زاده تاریخی ۱۳۳۲ مطبعه عامره طبعی ص ۱۰۱ ،
 تاج التوارخ ج ۱ ، ص ۳۱۵ ، صحائف الاخبار ج ۳ ، ص ۳۲۰ سلطان محمدخان اول طرفندن
 حمیدایی والیسی نصب - و وقتیه کندی معینده ایکن فرارله شهزاده سلیمانک خدمتی
 اختیار بعده ینه رکاب پادشاهی به کلکله جرمی عفو اولنان شرابدار الیاس بکی لالا
 تعیین ایدرهک اورایه اعزام ایدلشدر . — [۳] ینه مذکور تاریخلرده کورلدیکی اوزره
 سلطان مرادخان ثانی دوزمه‌جه مصطفی وقعه‌سیله مشغول ایکن شرابدار الیاس بک
 شهزاده‌یی عصیانه تشویق و کرمان اوغلی یعقوب بک شهزاده مشارالیه حقه‌ده کی محبت
 فوق‌العاده‌سنه بناءً بومستله‌ده آنلره هوادار قره‌مان اوغلی - محمد بک - ده دوات
 عثمانیه‌یه اهانت و برفتنه جدیده احداث اولتمق قصدیه بوخصوصی تمشیتله طورغودی
 طاقه‌سندن بر خیلی عسکرله شهزاده‌یه معاونتده بولمغله شهزاده مصطفی قره‌مان ، حمید
 و کرمان عسکرله بروسه اوزرینه حرکتله « فدیہ قزاق » قریه‌سنه وصولنده بروسه
 اهاالیسی بینلرنده آنچه و یوز پارچه قماش جمعیله « اخی یعقوب و اخی خوش قدم » و ساطتیه
 بالارسال شهره تجاوز و دخول ایتمسنی رجا ایله ملریله هدایایی آلهرق ازنیقه کیتمشدر .
 طورغود ؛ آناطولینک بعض یرلرینه پراکنده اولمش و جوغی قونیه‌ده آق شهر
 ناحیه‌لرنده بولمش اولان بر تاتار عشیرتیدر . — [۴] تاج التوارخ ج ۱ ، ص ۳۱۶
 مطبوع‌کنه الاخبار رکن ۴ ، ص ۲۰۲ ، صحائف الاخبار ج ۳ ، ص ۳۴۱ فیروز بک زاده
 علی بک . — [۵] بوراده نقصان واردر . تاج التوارخ ، عاشق پاشا زاده تاریخی
 و صحائف الاخبارده کورلدیکی اوزره سلطان مرادخان ثانیکنک ازنیقه و رودینه قدر شهزاده‌یی

نظم

دشمنه جنك ايله بولمزسك ظفر اول مدار ايله آ كا چاره كر
 هر زمانك برايى و اردر يقين كا اول زمانده اول كر كلو [۱] دره مين
 رزم كونده كر كمز اوله بزم بزم وقتنده ير اشمز كم اوله رزم
 نثر چونكه قلعه يي مصطفى يه ويرديلر كو چوب قلعه يه كيردى . قرنداشك
 كلسندن خبرى يوق غافل اولوب اوتوردى [۲] .

نظم

غافل اولسه ارطوتيلور باشن بتر [۳] ايش اولامى دخى غفلتن بتر
 غافل اولوب قاموشلر اولدى مات درلكه مغرور ايكن كلدى ممت
 غافل ومغرور كر كمز دركشى غافل اولان كشنك بتمز ايشى

نثر جمله ايل ولايت سلطان مراده چالشمشردى الا آشكار ايتمز لردى .
 سلطان مراد دخى كيجه كوندوزه قاتوب والغارلر [ايدوب] كيجه ايله ازنيقه
 واروب ازنيقك دورت قپوسن آچيويرديلر . سلطان مرادك لشكري على الصباح
 قلعه يه كيرديلر مصطفى نك خلقى غافل ياتوركن باصه دوشديلر [۴] هر برسنگ

اغفال ايلديكى حالده كندوسنه آناطولى بكار بكيلىكى - صحائف الاخبار ج ۳، ص ۳۴۱ روم ايلي
 بكار بكيلىكى - نك توجيه اولنه جفته دائر شرابدار الياس بكه مکتوب ارسال ايدلشدر .
 شرابدار الياس بك؛ بالآخره قره مان اوغلنه اسير اولمش و حميد ايلي متصرفي ايكن ۸۳۲ ده
 اوراده وفات ايتمشدر . لهجه عثمانى ۱۳۰۶ طبعى ج ۲، ص ۱۱۹۱ شرابدار؛ شريجي
 باشى . — [۱] كر كللى ؛ لزوملى . — [۲] عاشق باشازاده تاريخى ص ۱۰۲ صحائف الاخبار
 ج ۳، ص ۳۴۱ ازنيقده ابراهيم باشانك سراينده اقامت ايتمشدر . — [۳] غائب
 و ضايع ايتك معناسنه اولان بيترمك مصدر نندندر . — [۴] عاشق باشا زاده تاريخنده
 - ص ۱۰۲ - سلطان مراد خان ثاينك ادرنه دن حر كتله ابلاغار ايله طقوز كونده ازنيقه
 واصل اوله رق ميخال اوغلى محمد بكك عسكرله ازنيق حصارينى محاصره ايتديكى واهالينك
 كويالاجل الحرب قلعه قپولرني كشادى اوزرينه محمد بك كيرمكله تاج الدين اوغلى - شهزاده
 مصطفىانك - مطبوع كنه الاخبار ركن ۴، جز ۱، ص ۲۰۲ وزيرى و پاچرخه جيمي -

باشی قیوسی [۱] اولدی کیمن قیردیلر و کیمن طوتوب [۲] و کیمی قاچوب کیزلندی و مصطفی دخی اله کوروب قیدین کوردیلر [۳] بروسه ده دده سی یاننده دفن ایتدیلر [۴]

قره مان اوغلی [۵] اول یکاده همانکه سلطان مصطفی اولدو کین اشتدی

اوراده بولمغه محمد بکی انده کی کوندر - مزراق - له سانجهرق حیواندن دوشه بروب برده ده قلیندن برده سانجوب افنا ایلدیکی ، تاج التوارخ ج ۱ ، ص ۳۱۷ و صحائف الاخبار - ج ۳ ، ص ۳۴۱ - ده سلطان مراد خان نائینک ازنیقه موصلتنده چرخه به مأمور ایتدیکی میخال اوغلی محمد بکله شهزاده مصطفانک چرخه جیسی تاج الدین بیننده وقوعه بولان حربده محمد بکک شهید اوله رق شهزاده اردوسنک مغلوباً تاج الدین ایله ازنیقه فرار ایلدیکی و قلعه خلقی قبولری کشاد ایلدکری بیان اولینیور . — [۱] باشی قایغوسی . — [۲] عاشق پاشا زاده و تاج التوارخ قولنجه تاج الدین اوغلی ، کنه الاخبار و صحائف الاخبارک افاده سنجه تاج الدین ؛ تاج التوارخ ج ۱ ، ص ۳۱۷ ده بر طواق کومسنده اختفایتمکله اوراده بولنوب میخال اوغلی محمد بکک آدمگری طرفندن قتل ایدلش اولدینی و عاشق پاشا زاده تاریخنده - ص ۱۰۲ - میخال اوغلی محمد بکک شهادتی متعاقب میرومی الیهک آدمگری قلیج ارشدرک افنا ایلدیکی بیان اولمش و صحائف الاخبارده - ج ۳ ، ص ۳۴۱ - « امر پادشاهی ایله تاج الدین برقریده اخذ اولنوب میخال اوغلی آئی محمد بک قانی ایچون انواع عذاب ایله قتل ایتدیلر » دینلمشدر . — [۳] عاشق پاشا زاده قولنجه - ص ۱۲۲ - حمامده بولنان شهزاده مصطفایی شرابدار الیاس بک طوتوب قوجاغنه آله رق بر حیوانه بنوب سلطان مراد خان ثانی به ایصال ایله مکله شهزاده افنا ایدلش ، تاج التوارخ - ج ۱ ، ص ۲۱۷ - و صحائف الاخبارک - ج ۳ ، ص ۳۴۱ - افاده سنجه شرابدار الیاس بک طرفندن ، نزد پادشاهی به کتورلمکله امر سلطانی ایله میر آخور مزید بک ازنیق خارچنده برانجیر آغاجی آلتنده افنا ایله مشدر . صحائف الاخبارک ذکر اولنان صحیفه سنده « بعض روایتده کوزلرینه میل چکلوب اول زخمک شدندن وفات ایتمشلدر » دینلمشدر . بو مزید بک بالآخره آلاجه حصار بکی اوله رق وفات ایتمشدر . کنه الاخبارده - مطبوعی رکن ۴ ، جزء ۱ ، ص ۲۰۲ - « مصطفی خانک وزیرری تاج الدینک حق لرندن کلدی » دینلمشدر . — [۴] عاشق پاشا زاده تاریخی ص ۱۰۳ ، تاج التوارخ ج ۱ ، ص ۳۱۷ صحائف الاخبارک ج ۳ ، ص ۳۴۱ بروسه لی بلیغ افندیبنک کلدسته ریاض عرفان ووفیات دانشوران نادره دان نام اثری ۱۳۰۲ بروسه طبعی ص ۴۵ ده بروسه ده پدیری تربیه سنده مدفون اولدینی کوسترلش ، مطبوع کنه الاخبارده - رکن ۴ ، جزء ۱ ، ص ۲۰۲ - « آخر یره نقلی اولنوب ازنیقه کوملدی » دینلمشدر . — [۵] قره مان اوغلی محمد بک .

باش قالدروب تکه ایلنه یورودیلر [۱] کیم آنطالیه حصارن اله . آنطالیه نك
ایچنده سلطان محمدك دده سی قوللردن فیروز بك نام برکمنه وار ایدی . سلطان
محمد آنطالیه یی آکا ویرمشدی اول وقتکه سلطان مصطفی وفات ایتدی اول
دخی آنده وفات ایتدی [۲] و فیروز بك حمزه آدلو بر اوغلی وار ایدی .
قره حصارده صوباشی ایدی . آتاسی اولیجك قره حصاری بر آدمینسه اصمیرلیوب
کندو واردی آنطالیه یه کیردی . بو حالده ایکن خبر کلدیکیم « قره مان اوغلی
اوزریکزه کلدی » هم واقع علی الصباح قره مان اوغلی کلوب حصارده دوشدی
دخی طوبلر کتورب حصاری دوکمه باشلادی . بو طرفدن سلطان مراد
قرنداشی ایله قوشمقده حصاره یردم کوندوردیلر کندو دخی وارمدی . قره مان
اوغلی دخی آنطالیه دن دونمدی تمام آلتی آی حصار ایتدی . آلتی آیدن صکره
قره مان اوغله خبر کلدیکیم « سلطان مراد قرنداشلرینک اشین تمام ایتدی
تخته اوتوردی وهم لشکر [جمع] ایدوب اوشته اوزروکه کلیبور » [دیو] . قرمان
اوغلی بو خبری اشدیجك آت کتورتدی تا کیم آتلا نه حصارک دولاین
یورویه یوریشه قابل نزه در تا کیم یوریش ایده . حصارک دولاین کزدکن مکر
بر بیوک طوب وار ایدی حاضر قورلمش ایدی اول طوبک طوشنه [۳] کلدکده

[۱] تاج التواریخ ج ۱ ص ۳۲۸ تکه اوغلی عثمان چلبی سلطان مرادخان ثابنک غضبندن
فرارله قره مان اوغلی محمد بکه دخالت اوده ملک موروثی استخلاصه تمهد ایله مکه عثمان
چلبی معیتنه طوبلانان تکه خلیفه و قره مان اوغلنک تشویق و تصویبه آنطالیه یی لاجل -
الاسترداد قلعه مذکورده یی محاصره قصدیله آنطالیه نك ایستانوز نام یایلاغنه واصل اوله رق
قره مان اوغلنک و رودینه مترقب ایکن خسته نغله آنطالیه محافظی اولان حمزه بك بوندن
بالاستفاده کار آزموده ذواتی نزدینه جلب ایله بعدالاستشاره کزیده افرادی حاوی
بر مقدار عسکر اعزامیله علی الغفله عثمان چلبی اردوسنی باصدیروب کندوسنی افنا اردوسنی
پریشان وهمشیره سیله برخیلی غنایم اخذ ایدرک قلعه یه کتیرمشلردر . کنه الاخبارده
مطبوعی رکن ۴ ، جزء ۱ ، ص ۲۰۱ - حمزه بك بالآخره عثمان چلبی نك همشیره سنی
زوج ایلدیکی بیان اولینیور . ایشه عثمان چلبی نك بوجله افناسی اوزرینه قره مان
اوغلی محمد بك آنطالیه یه ورود ایدرک محاصره اله مشدر . — [۲] فیروز یکک وفاتی
۸۲۵ تاریخنده در . — [۳] طوش ؛ مقابل ، خدا .

مکرکه قرمان اوغلی چادر اوکنده آته بزرکن نشانلشدیکه بر آلاجه آته بندی اولدمکه طوپ اوکنه کلدی هاندم طوبه اوت و یروب طوپ چقدی آلايه ایرشمدی یره طوقندی یردن صچرایوب قرمان اوغلنه و آلاینه طوقندی حصار خلقی قرمان اوغلنک اولدوغن [۱] آندن بیلدیلرکم بر آلاجه آت آلایدن چقوب چفته صاله صاله کندی . آندن قرمان اوغلی اولدی ایکی اوغلی قالدی بری علی بک و بری ابراهیم بک بر برینه دوشدیلر . لشکر ابراهیم بکه یاردم طوتدیلر علی بک اول حالی کوروب قاچدی حصاره دوشدی [۲] . آندن ابراهیم بک آتاسنک میتن آرقرو [۳] بر آته اورب اکثرختی اوراده . دوکوب قاچدیلر ارته سی بر آرایه کلدیلر کوردیلر بکلرینک اولوسی یوزی و باشی درینسن هپ چالی آلمش اول حاله آلوب واروب یرلرینه التدیلر [۴] . بویکا حصار خلقی کوردیلرکیم قرمان اوغلی بویله اولوب لشکری سیندی حصاردن چیقوب اوردو یرنده قالانلری تراشلیوب طوم اولدیلر نهایتسن نسنه لر ایلرینه [۵] کیردی . آندن اول طوپنی طاشیله [۶] زنجیرلیوب حصار قپوسنده .

[۱] اولدوکن . — [۲] عاشق پاشا زاده تاریخنده ص ۱۱۱ « اوچ اوغلی قالدی ابراهیم ، عیسی ، علاءالدین اوچی دخی سلطان مراده کلدیلر » دینلمشدر . تاج التواریخده - ج ۱ ، ص ۳۳۱ - بوذاتک نامی علی بک ، مطبوح کنه الاخبارده . رکن ۴ ، جزء ۱ ، ص ۲۰۲ - علاءالدین ، صحائف الاخبارده - ج ۳ ، ص ۳۴۴ - علاءالدوله علی بک اولقی اوزره مندرجدر . خلیلی ادھم بکده « قرمان اوغللری حقنده وثائق محکوکہ » نام اثرنده - تاریخ عثمانی انجمنی مجموعه سنک ۱۱ ، ۱۲ ، ۱۳ ، ۱۴ ، نوسرولو جزء لرنده - علی بک دیمشدر . — [۳] آرقوری . — [۴] عاشق پاشا زاده تاریخنده - ج ۱ ، ص ۱۱۱ « طوبله اوردیلر پاره پاره اولدی . پازه لرین صندوقه قویوب آلدیلر قرمانه تبرک ایتدیلر . » صحائف الاخبار - ج ۳ ، ص ۳۴۴ - ده عاشق پاشا زاده نک قولی تأیید اولمش ، تاج التواریخده - ج ۱ ، ص ۳۳۱ - « ابراهیم بک باباسنک میتین آلوب قاچدی » دینلمش ، کنه الاخبارک - مطبوعی رکن ۴ ، جزء ۱ ، ص ۲۰۲ - افاده سی ده مورخک بالاده کی بیاناتنه موافق کورلشدر . خلیل ادھم بک سالف الذکر اثرنده « محمد بکک لارنده ده دفن اولندیغنی شکاری یازیور ایسه ده قبرینک محلی معلوم دکلدور . » دیمشدر . — [۵] اللرینه . — [۶] اول طوپک طاشنی یعنی صرمیسنی .

آصدیلرکه الآن اول شهره کلن قرمانلور اول طاشی کور یجک انجنورلر [۱]. چونکه حمزه بکه بوقیح حاصل اولدی سلطان مراده آدم کوندوردی وهم قرمان اوغلی بله کوندوردی وحصارده اول آخر هر نه واقع اولدیسه علی التفصیل بربر دفتر ایدوب بلدردی . چونکه سلطان مراد اول خبری اشدی شاد و خرم اولدی و حمزه بکه تکیه الی [۲] سنجاغن براتن یازوب کوندوردی نیجه ییللر تصرف ایدوب یدی و سلطان مراد قرمان اوغلی علی بکه صوفیه سنجاغن و یروب وهم قیز قرنداشن دخی و یردی عاقبت روم ایلنده وفات ایتدی و سلطان محمد زماننده قرمان اوغلی زبون اولوب یدی ییله دکن بارشوب آندلشمش ایدی ، سهل وقت اولمدین قرمان اوغلی کیرویاغی اولدی . اول یرک قاضیلری و اولولری اول وقت آرایه کیروب یدی ییله دکن عهد ایتدیرمشلدی . قرمان اوغله ایتدیله « هنوز دخی وعده تمام اولمدین یاغی اولوب عهد و پیمانی صمق ایو اولمز » دیمشله . قرمان اوغلی ایتمش « بن اول وقت ییل دیمدم یل دیدم اول وقتدن برو یدی یل دکل یوزبیک یل کچدی اولا » دیو جواب و یرمش .

بیت

بغاین عهدین صباغه رختنی ییله و یرسه عجیبی تختی

نثر ایمدی قرمانیلر شونک کچی بی وفا قوم اولورلر قرمانلورده عهد و پیمان اولمز حرام و حلال سچمک اولمز هله قرمانلور کندو مقدارین بیلور طایفه دکلدر اولکه عیاندیر بیان ایتمک حاجت دکلدر .

بز کلدک بو طرفه سلطان مراد قرنداشی ایله قوشورکن افلاق بکه صراقولر و یرده طونئه [۳] برو کچوب روم ایلنه خیلی حدث ایتمش ایدی سلطان مراد

[۱] شیخ الاسلام و معلم سلطانی مورخ سعدالدین افندی تاج التواربخده - ج ۱ ، ص ۲۸۳ - « حالا اول سنک سرکوب حصار مزبور بابی اوزره مصلوبدر . قرمانیلر اول رهگذردن مرور ایتدکلر زنده ییحضور اولورلر و اولولرینی آکوب اولورلر » دیمشدر . — [۲] تکه ایلی . — [۳] نسخه ده بویله در . عاشق پاشا زاده تاریخده - ص ۲۰۵ - « افلاق اوغلی دره قله سلستره دن کچدی ... » تاج التواربخده - ج ۱ ، ص ۴۱۹ - « افلاق بکی دراقولانک سلستره دن کچوب ... » دینلمشدر که « شیطان و یوده » دیکلری « دراقول » در .

واروب طونه كچوب افلاق ایلنه یغما ایتدیروب و لشکری طویم اولوب کیرو کلدی ادرنده قرار ایتدی هجرتک سکز یوز یکریمی آلتیسنده . آندن آناطولی یه كچوب از میر اوغلان [۱] ومنتشا [۲] و صاروخان [۳] وحمیدان [۴]

[۱] عاشق پاشازاده تاریخی ص ۱۰۷ و تاج التواریخ ج ۱ ، ص ۳۲۳ از میر اوغلی جنید بک دوزمه جه مصطفی وقعه سنده مومی الیهک وزارتی ایفا و آنک انہزام و افناسنی متعاقب استدعای عفو ایله معفواً حوزة حکومتہ چکلمش ایسه ده دائما آیدین سنجاغی اراضیسنه تجاوز و خلقتی از عاجدن کیرو طور مامسی و برادر لوندن بری خدمت پادشاهیده بولمقله دائما آنک « از میر اوغلی کیتیمینجه ولایت سزک اولماز » دیمکده اولسی و از عاجاتنک تمادی و تکرری سببیه آیدین سنجاغی بکی یخشی بکله آناطولی بکلر بکیسی تیمورتاش زاده اوروج بک تادیبته مأمور اولوب عسا کر عثمانیه ایله از میر ولایتته کیرد کارنده جنید بک مقاومتدن معجزینی بالدرك خوف جان ایله ابلسی - عاشق پاشا زاده تاریخی ص ۱۰۹ اباسی مطبوع کنه الاخبار کزن ۴ ، جزء ۱ ، ص ۲۰۳ ابساله - قلعه سنده تحصن ایتمش اوروج بکده استیلا ایتدیکی محللری تیمار طریقله معزول ملازملره توزیع ایله معاودت ایله مشدره . بونک اوزرینه میدانی خالی بولان جنید بک وضع سابقنه رجعتله یخشی بکک برادری سنان بکی شهید ایتدیکی سلطان مراد خان ثانی یه اخبار ایدلسی موجب غضب پادشاهی اوله رق وزرا دوچار عتاب اولمش و بو اثناده مومی الیه اوروج بک وفات ایده رک ارباب حرب و ضربدن حمزه بک آناطولی بکلر بکیلکنه تعیین ایدلش اولمقله صوابدید وزرا ایله حمزه بک و مومی الیه یخشی بک و بروسه سنجاغی بکی - عاشق پاشا زاده تاریخی ص ۱۰۸ صاروخان سنجاغی - جنید بکک استیصالنه مأمور ایدلش و بونلرله جنید بکک اوغلی « قوردحسن » پیننده صاروخان نواچیسندن آق حصارده - آق حصار مع کوردوک قضاسنک مرکزی بر شم در - وقوع بولان حربده قورد حسن مغلوب اولمقله پدری نزدینه فرار ایتمش و پدری عسکر یله کسب قوت ایده رک اردوی عثمانی ایله تکرار اجرا ایلدیکی حربده معسکر عثمانینک بر جناحنی مغلوب و مجبور فرار ایدوب کندیسیده فرار یلری تعقیب ایله مشغول ایکن عثمانلی اردوسنک بقیه سیله حمزه بک بالهجوم ، جنید بک اردوسنی مغلوب ایتمکله مومی الیه حصاره قاچمش و بو حالدن بی خبر اوله رق عودت ایدن قورت حسنده اسیر ایدلشدر . بونی متعاقب حمزه بک جنید بکی محاصره و اسیر ایدیلن اوغلنی ارأه ایله تکلیف استیجان ایتمش ایسه ده اوغلك اسارتنه اهمیت و برمین جنید بک مقاومتده بالداوام بر کون قرق قدر سواری ایله علی الغفله حصاردن چیقوب محاصرین صفوفنی یاره رق قره مان اوغلی نزدینه فرار و آندن استمداد ایتمش ایسه ده مومی الیه حضرت پادشاهدن خوفاً معاونت ایتمه مکله اورادن عودت ایده رک صورت عزمی و وجهله ینه قلعه یه داخل اولمش و امتداد محاصره ایله محصورینک فلاکتی بالاشتداد آجلق و او یقوسزلقله مرض ساری

فتح ایندی هجرتك سگنر یوز یکر می دیدسنده [۱]. آندن ینه کلوب ادرنده

طاری اولغین عهد و پیمان وعقد استیان ایله حصاردن چیقمشدر . جنید بکک حصاردن خروجنده یخشى بك بالته اوغلی و خلیل بك عقد انجمن مشورتله جنید بکک افسانه قرار ویرمشلر . بو بحث عاشق پاشا زاده تاریخنده یوقدر - و یخشى بکده برادرندن طولایى اقتصاص دعواسنده بولمغله حمزه بکک خبری اولقسزین یخشى بکک چادرنده و پدرینک کوزی اوکنده قورد حسن اعدام و متعاقباً جنید بك دخى افنا ایدیلهرک هر ایکسینک رأس مقطوعی معصورینه ارايه ایدلکلر آنلرده قلعه قپورلینى کشادله عرض انقیاد ایتلری اوزرینه از میر ولایتی تماماً تسخیر ایدلشدر . مطبوع کنه الاخبار - رکن ۴ ، جزء ۱ ، ص ۲۰۳ - قورد حسن ایله اجرا ایدیلن حربك آق حصار آلتنده کلنار موقعنده اولدینی بیان ایدیلیور . صحائف الاخبارك اوچنجه جلدینک اوتوز ایکنجی صحیفه سی ده مطالعه اولته .

آخصار ؛ صاروخان سنجاغی داخلنده آق حصار مع کوردوک قضا سنک مرکزی برشدر . کلنار نامنده ایچ ایلده کلنار مع بوز آغاچ وزینه و عشایر قضا سنک مرکزی برده اسکله واردر .

اوروبك ؛ ۱۰۵۰ ده وقعه تیموریه ده شهزاده سلیمان چلبی نك معینده بولمش بالاخره چلبی سلطان محمد خان نزدینه کلهرک ۸۲۶ ده بکلر بککک و متعاقباً وزارت ویرلش ۸۲۹ ده وفات ایتمشدر .

[۲] عاشق پاشا زاده تاریخی ۱۰۹ تاج التواریخ ج ۱ ، ص ۳۲۲ منتشا اوغلی یعقوب بکک - بو ذات حقنده صحائف الاخبار ج ۳ ص ۳۴ ده منتشا بکک اوغلی اولدینی بیان ایدلر کدن صکره . آنک یرینه مدت مدیده متصدی حکومت اولدی . دینلشدر - وفاتنده «محمود» و «الیاس» نامنده ایکی مخدومی قالب «محمود» وفات ایتکلر الیاس بک مقام حکومت کچهرک ۸۲۹ ده آنکده وفاتنده علی طریق الرهن نزد پادشاهیده بولنان اوغللری «اویس» و «احمد» بکلر فراره تشبث ایله ملری اوزرینه هر ایکسی توقاده ایصال اولتهرق بدوی چار طاغنده حبس ایدلش و منتشا ایالتی ده امرادن بلبان پاشایه توجیه اولتمشدر . «اویس» و «احمد» بکلر حقنده ذکر اولنان اثرلرک ارايه ایدیلن صحائفنده معلومات واردر . الیاس بکک نسبی از میر ولایتی داخلنده و آیدین سنجاغنده سوکویه تابع بلاط - میل - ده ۸۰۶ سنه سی ذی القعدة سنده کندی ایله اساسی وضع ایدهرک انشا ایتدیرمش اولدینی جامع شریفک کتابه سنده «الیاس بن محمد بن ابراهیم بن اورخان» اولوق اوزره مندر جدر . دارالسعادة الشریفه آغاسی حاجی بشیر آغانک ۱۱۵۸ تاریخنده باب عالی قریبده انشا ایتدیرمش اولدینی جامع شریفک - حدیقه الجوامع ۱۲۸۱ مطبوعه عامره طبیبی ج ۱ ، ص ۴۸ آغاجامی - دروننده کاش کتبخانه سنده موجود و ۴۵۲ نومروسنده مفید اولیا چلبی سیاحتنامه سی ج ۹ ، ورق ۳۷ ده بوجامع شریف حقنده

قرار ایتدی واسفندیار قیزی دلیوب آلوب دوکونلر ایلدی هجرتک سکز یوز ۸۲۸

«بو شهر ایچره عمارت قدیمه لرندن آنجق بر جا می قالندرد . غایت مصنع شیرین جامع شریفدر اما آیانلوغده کی کبی بنای عظیم دکلدرد آندن کوچکدر لکن وضع بناسی آکا مشاهدرد» دینلمشدرد . مذکور ورقده بلاط قصبه سی حفته تفصیلات واردرد .

بلبان پاشا ؛ اندرون هایوندن یشوب منتشا و صکره توقاد بکی اولمش ۸۵۰ ده وفات ایشدر .

[۳] صحائف الاخبار - ج ۳ ، ص ۳۳ - ده کوردلیکی اوزره مغنیساده اجرای حکومت ایلین صاروخان اوغللرندن وابندا مغنیساده خاتقاه مولوی بنا ایدن اسحق بکک ۷۹۰ تاریخنده وفاتیله جانشینی اولان مخدومی «خضرشاه بک» سوء اخلاقندن طولانی اهلینک منفور و مبعوضی اولغله سلطان بایزید خان اول طرفندن مملکتی لندن نزع ایدلسی اوزرینه تیموره التجا ایتمش و آنقره حربی متعاقب تیمور کندوسنه ملکنی اعاده ایله مکه عیسی چلی ایله سلطان محمد خان اول بننده وقوعبولان حربده عیسی چلی به معاونت ایله مش و شهزاده مشارالیهک انهرامنی متعاقب نزد پادشاهیده استدعای عفوده بولنامش اولسی تیمور استیلاسنده اجرا ایلدیکی جرایم شنیعه سنه انضمام ایله مکه سلطان محمد خان اول طرفندن مغنیساده باصدیر یله رق بر حمامده ذوق و عشرتله مشغول ایکن طوتیلوب ۸۱۳ سنه اعدام ایدلمش و بو صورتله سلسله لری منقرض اولمشدر . مغنیساده ایوم موجود اولان و «کورخانه» تسمیه ایدیلن اجدادی تره بنده مدفوندر . — [۴] عاشق پاشا زاده تاریخی - ص ۵۹ - و تاج التواریخده - ج ۱ - ص ۹۸ - کوردلیکی اوزره سلطان مراد خان اول ۷۸۲ تاریخنده حمید اعلی حسین بکدن آق شهر ، بک شهری ، سیدی شهری ، قره آغاجی - تاج التواریخ - ج ۱ ، ص ۹۸ ، بک شهری ، سیدی شهری ، یواج - قره آغاج ، اسپازته قلعه لرینی ابتیاع ایتمش و صحائف الاخبارک افاده سنه کوره - ج ۳ ، ص ۳۶ - حسین بکک وفاتی متعاقب بلادینک بر مقدرینه عثمانیلر و بر مقدرینه ده قره مانیلر مالک اولمشدر . مومی ایله حسین بکک سلطان مرادخان اوله تقدیم ایلدیکی عهدنامه و بونک دیمتوقه دن اوائل محرم ۷۷۸ تاریخلو جوابی - بو جوابده «جناب امارتآب ایالتصواب مملکت قباب دولت ایاب کمال الدین حسین بک حاکم ولایت حمید» دینلمشدرد - ونیش قلعه سنک فتجی تهنیتی حاوی خاقان مشارالیه یازمش اولدیغی عریضه و بونک بروسه دن و اواخر جمادی الثانیه ۷۷۹ تاریخلو جوابی منشآت السلاطینک ۱۲۷۴ مطبوعه عامره طبعی ج ۱ ، ص ۷۷ ، ۱۰۱ ، ۱۰۳ ، ۱۰۴ ، ۱۰۵ مندرجدر . — [۱] جنید بکک استیصالی عاشق پاشا زاده تاریخی ص ۱۰۸ و تاج التواریخ ج ۱ ، ص ۳۲۴ و صحائف الاخبار ج ۳ ، ص ۳۴۳ ده ۸۲۹ سنه سی و منتشا اوغللرندن الیاس بکک وفاتیله منتشا ایلینک ضمیمه ممالک اولسیده ذکر اولنان تاریخلرده کوردلیکی اوزره ۹۲۹

یکرمی سکزنده [۱]. آندن لازایلنه سفر ایدوب قوجه دسوت الین آلوب

۸۳۲ نه

کندوسن قودی قلعه لرین آلدی هجرتک سکز یوز اوتوز ایکسینده سلطان

مراد سفر ایدوب غزای اکبردر سلانیک شهرینی فتح ایتدی . آندن یوان

۸۳۳ نه

ایلرین و قلعه لرین فتح ایتدی غازیلر طویم اولوب مال غنایم ایله کلدیله . هجرتک

سکز یوز اوتوز اوچنده سفر ایتیموب سلطان محمد وجوده کلدی . هجرتک سکز

۸۳۴ نه

یوز اوتوز دردنده ادرنده قرار ایدوب اوتور یور [ایکن] اکنده وقتنده کون

طوتلدی کیجه کچی قرا کولق اولوب بریر بلدزلر بلوردی و ظاهر اولدی و اورنوس

۸۳۹ نه

بک اوغلی علی بکی اونکروس ولایتنه آقینه کوندوردی و ایشی راست کلیوب

مسلمانلره شکست واقع اولدی [۲] هجرتک سکز یوز اوتوز طقوزنده سلطان

مراد ادرنده قرار ایدوب ولق قیزی [۳] کتوردب خاتون ایدینوب و اول

ییل اورنوس بک اوغلی علی بک آرنواد ولایتنه آقین ایدوب بی نهیاه -

عظیمت [۴] برله طویم اولوب کلدیله . ینه سلطان مراد قرمانه عزم، قرمان

۸۴۰ نه

اوغلی ابراهیم بکله جنک و محاربه ایدوب آق شهری و بک شهری آلوب صکره

ابراهیم بکله صالح ایدوب کیر و ادرنه کلدی هجرتک سکز یوز قرقنده یکی جامعی

بنا ایدوب جمعه کونی کندو الیه بناسن اوروب [۵] وانکروس ولایتنه سفر

سنه سیدر . — [۱] عاشق پاشا زاده تاریخ ص ۱۰۶ و تاج التواریخ ج ۱ ، ص ۳۲ بو

ولیه حقنده تفصیلات وارد اسفندیار اوغللردن - قزیل احمدلور - اسفندیار بکک

کریمه سیدر . — [۲] تاج التواریخ ج ۱ ، ص ۳۰۱ سلطان مراد خان ثانی مجارستانک

فتحی ایچون امرا ایله مذاکره ایتمکده ایکن اولجه استکشافات اجرایی تفر ایتمش و میرمومی

الیهده بو وظیفه تک کندوسنه تودیعنی طلب ایتمکده ۸۲۳ تاریخند روم ایلی عسکر یله

طونیه بی کچوب مجارستانه دخولنده مجار قرالی طرفدن دوچار مقاومت اولماقله معینده کی

عسکر اغتنام ایچون طاغلقده قرال بوندن بالاستفاده هجوم الله علی بکی مغلوب و عساکر

عثنیه تک قسم اعظمی افنا ایله شد . — [۳] هاهمه تاریخک فرانسزجه هلر ترجمه سی

۱۸۳۵ پارس طبعی ج ۳ ، ص ۲۸۷ صرب قرالی ژورژ برانکوویچک کریمه سی مارا . —

[۴] غنیمت . — [۵] خاقان مشار الیهک انشا کرده سی اولان مبانی خیره حقنده

تاج التواریخ ج ۱ ، ص ۴۰۱ - ده «بلده معموره مزبور» - ادرنه تک چاق وسطنده

«اوج شرفه لی» دیمکله مشهور جامع جدید ... وبلده مزبورده برجامع لطیف دخی بنا

بیورم شلردرکه ام سامیلرینه نسبتله اشتهار بولمشدر « دینله کدن صکره جامع شریف

ایدوب طونه کچوب آلتی پاره قلعہ لرین آلوب کلوب ادرنہ دہ قراریتدی (۱) .

مذکور جنبندہ مسافر خانہ لر و برمکتب وینہ ادرنہ دہ برمولویخانہ - مقابلہ شریف جمعہ کونلری اجر اولونور - وجامع جدید جنبندہ برمدرسه و آبروجہ بردارالحدیث و بروسہ دہ برجامع ، مسافر خانہ ، برمدرسه ، پیشکاه جامعہ برعمارت و طلبہ علومک اطعامی ایچون آبروجہ برخانہ بنا ایتدرمش اولدینی افادہ ایدیلور . صحائف الاخبار - ج ۳ ، ص ۳۵۳ - دہ ادرنہ دہ مرادیہ دیو معروف جامع شریف ، عمارت عالیہ و جوازندہ فقرای مولویہ ایچون تکیہ بناسنہ فرمان بیورمشلر ایدی « افادہ سنہ تصادف اولنقده و مطبوع کنہ الاخبار - رکن ۴ ، جزء ۱ ، ص ۲۲۱ - دہ » سنہ احدی واربعین و ثمانائہ حدودندہ دارالملک ادرنہ دہ برعالی عمارت وجامع کہ شہرتی اوچ شرفہ لو دیمکله واقع وینہ آندہ برجامع و بونلردن ماعدایکی مدرسه و بردارالحدیث و برمولویخانہ انشا ایتدی . کذلک بروسہ دہ عمارتی و برمدرسه سی و کندولر آسودہ اولتی ایچون برترتہ معموره سی واردر « قیدی کورلمکده و بروسلی بلیغ افندی دہ » کلدستہ ریاض عرفان ووفیات دانشوران نادرہ دان « نام اثرندہ - ۱۳۰۲ بروسہ طبعی ص ۳۵ - « اولاحمیہ ادرنہ دہ اوچ شرفہ لی دیمکله معروف جامع شریف وینہ بلدہ مذکورہ دہ ۱۵۰ تاریخندہ برجامع لطیف و عمارت عامرہ طرح ایدوب قربندہ « حضرت مولانا » قدس سرہ الاعلیٰ حضرتلرینک فقراسنہ سماعخانہ و برمدرسه رفیعہ و معلمخانہ و محروسہ بروسہ دہ جامع زیبا و مدرسه مسرت بخشا و عمارت بنا ایدوب « دیمکده در . اولیا چلبی ، سیاحتنامہ سندہ - ۱۳۱۴ استانبول طبعی ج ۳ ، ص ۴۲۲ - اوچ شرفہ لی جامع شریف ایچون « بومعبدک ایلیک بانئسی عیسی و موسی چلبیلردر . آنلر وضع اساس ایتدکن مکرہ مرحوم اولدقرزندہ بوجامعک اساسی خالی و معطل قالب آخر کار اتامی قوجہ مراد بن چلبی سلطان محمد خانہ میسر اولدی » و ص ۴۳۰ دہ دہ « جامع محمد خان اول بن ییلدیرم خان » بحثندہ « بوکا اولو جامع دیرلر . ایلیک بانئسی موسی چلبی بن ییلدیرم خاندنر . مشارالہ موسی چلبینک ناتمام قالان بوجامعی دخی اتام ایله مشدر » دیمکده در . بو اثرک ۶ نجی صحیفہ سندہ کی ۲ رقمی استطرادہ دہ مراجعت اولنہ . اولیا چلبی سیاحتنامہ سندہ - مطبوعی ج ۳ ، ص ۴۳ - اوچ شرفہ لی جامع شریفک بش عدد قپوسی اولدیغنی و هر قپونک عتبه علیاسی اوززندہ طرز قدیم جلی خط مذہبلرلہ عربی تاریخلر بولنوب بونلرک غایت کرشمہ لی خط مغلقلہ محرو ایدوکنی واورتہ قپوسی اوززندہ جلی خط ایله « جامع مرادخان بن چلبی سلطان محمد سنہ تسعہ و ثمان مائة » تاریخنی مسطور بولندیغنی - بشیر آغا کتبخانہ سی نومرو ۴۴۹ اولیا چلبی سیاحتنامہ سی ج ۳ ، ورق ۱۵۰ « هر قپونک عتبه علیالری اوزرہ طرز قدیم جلی خط مذہب ایله عربی تاریخلر واردر اما غایت کرشمہ لی خط مغلق اولتی ایله تحریر اولندی . اورتہ قبلہ قپوسی اوزرہ جلی خط ایله مسطور اولان تاریخ زیادر

هجرتك سکنز یوز قرق ایکسندہ سلطان مرادسفرایمتیوب عالی دوکونلرایلیوب

« جامع مراد بن محمدخان سنه تسعه بغیر الف وثمانه مائه » محرر بولنشدر « عبارہ سی کورلکدہ درکہ اشبو کتابہ لک قالب ویاخود فوطوغرافیالری موجود اولماقلہ مفادینک نهدن عبارت اولدینی آکلاشیلہمدی - افادہ ایلدکن صکرہ جامع شریفک داخل وخارجنی مفصلاً تعریف ایتمکدہ وبونی متعاقب - ص ۴۳۵ - « غازی مراد بک جامی » سرلوحہ لی بختدہ - بشیر آغا کتبخانہ سی نومرو ۴۴۹ اولیا چلبی سیاحتنامہ سی ج ۳ ، ورق ۱۵۱ « ستایش جامع غازی مراد بک ابن [محمد] خان علیہ الرحمۃ والغفران » سرلوحہ سنی متعاقب « اول عصرده پادشاهلره بک دیرلردی تابوالفتح سلطان محمدخان اسلامبولی فتح ایدوب آق شمس الدین حضرتلری سلطان دیدی » دیدکن صکرہ - « ماتقدم جامع دیه بنا اولنمیش ایدی . محبت [حضرت] جلال الدین رومی ایله بوآستانہ بی ایکی قبہ لی بر مولویخانہ اوله رق بنا ایتمشدی . بعده بنا ومعمارلر کوندروب درون آستانہ دن سماعخانہ تختہ لیرینی قالدیره رق یرینه بر منبر بر مناره سرآمد سبز کون انشا ایدوب صوکرہ دن جامع ایتمشدر . طشره حرمنده صوکره دن مولویخانہ بنا اولنمشدر . « دیمکده درکہ صحیفه ۴۵۲ ده مطالعه اولسون . ینہ اولیا چلبی ، بروسه ده کی جامع شریف ایچون سیاحتنامہ سنده - ۱۳۱۴ استانبول طبعی ج ۲ ، ص ۱۶ - بوجامعک تاریخی « زید عمر من عمره سنه ۸۵۰ » در دیور . بشیر آغا کتبخانہ سی نومرو ۴۴۸ یازمه اولیا چلبی سیاحتنامہ سی ج ۲ ، ورق ۶ ده دخی « بوجامعک تاریخی « زید عمر من عمره » سنه ۸۵۰ » صورتده ایسه ده « زید عمر من عمره » عندالحساب ۷۳۶ سنه سنی اراٹه ایتمکده وجامع شریفک تاریخ انشاسی ده ینہ اولیا چلبی نک قولنجہ ۸۵۰ ده اولغله بوعبارده سهومستسخ بولندینی پک بارزدر . تاریخک طوغریسی سروری مجموعه سنده - ۱۲۹۹ استانبول طبعی ص ۴۷ - کورلیدیکی اوزره « جامع زید عمر من عمره » مصراعیدرکہ قائل خضر بک در . جودت پاشا بلاغت عثمانیه نام اثرنده - ۱۳۰۷ استانبولده اوچنجی طبعی ص ۱۸۵ - بوتاریخ حقنده « ۸۵۰ سنه سنده سلطان محمد خان ثانی حضرتلری بوجامع شریف بنا ایتمکده اول عصرک علمای ادباسندن قصیده نوبنه صاحب مشهور خضر بک « جامع زید عمر من عمره » مصراعنی سوبلش وآنندن صکره شعرا منظوم تاریخ بولغه دخی هوس ایلمش ایدی « دیمش ایسه ده ۹۶۸ سنه سنده وفات ایدهرک عاشق پاشاده کاش سید ولایت تره سی حظیره سنده مدفون اولان طاشکبری زاده عصام الدین احمد افندینک « الشقائق النعمانية فی علماء الدولة العثمانية » نام اثرینک ۹۹۰ تاریخنه قدر یازلمش اولان اذیانی جمع والحاقات کثیره وضبط تواریخ عزل ونصبه ۹۹۹ ده وفات ایدن ادرنه لی مجددی محمد افندی طرفندن « حدائق الشقائق فی ترجمة الشقائق النعمانية - کشف الظنون ۱۲۷۴ بولاق طبعی ج ۱ ص ۵۰۱ و ۱۳۱۱ استانبول

اوغولرینی سلطان علاءالدین ایله سلطان محمدی سنت ایلوب و دوکندن

طبی ج ۱ ص ۶۶ « حقائق الشقائق » صورتده مندرج اولوب و بولاق طبی ج ۱ ، ص ۳۲۳ ، استانبول طبی ج ۱ ص ۴۲۱ ده حدائق الشقائق فی ترجمه الشقائق النعمانیة یأنی فی الشین دینلمشدر - نامیله ترجمه سنده - ۱۲۶۹ مطبوعه عامره طبی - و خضر بکک ترجمه حانده ص- ۱۱۴ - « محروسه بروسه ده سلطان مرادک بنا ایتدوکی جامع شریفه تاریخ دیمشدر » عباره سندن صکره

بین کل الانام مؤتمره	من مبرات من اوامره
خلدالله بالعلا ثمره	هوسلطان مراد الغازی
جامع زید عمر من عمره	صار تاریخ ختم میناه

۸۵۰

منظومه تاریخیه سی کورملکده در .

خضر بکک « قصیده نوبه » نامیله ایکی اثری واردر . برینک مطلی « لقد زاد الهوی فی البعدینی . و بین الین بعدالمشرقین » درکه صاحب قصیده نیک « الایایها السلطان نظمی ، بحاله لیله اولیلتن » بیتندن اقتباساً اسمی « بحاله لیلتن » در . ایکنجیسی علم کلامدن باحثدر . مطلی « الحمدلله علی الوصف والشان ، منزله الحکم من آثار بطلان » در . بوقصیده سنی مشارالیه بروسه ده سلطان مدرسه سی مدرسی ایکن مترجم شقایق کولنجه معیدی و کاتب جلیبنک افاده سنجه تلیدی اولوب کشف الظنون بولاق طبی ج ۲ ص ۱۱۷ و استانبول طبی ج ۲۲ ص ۲۳۶ - ۸۶۰ ده وکلدهسته ریاض عرفان - ص ۲۷۳ - ۸۷۵ سنه سنده - ازنیق اورخانیه سنده - خدمت تدریسه اشتغال و کذارنده چندسال ایکن ۳۳ یاشنده وفات ایدوب بروسه ده زینلر قربنده مدفون اولان و مشاهیر علمدان اولان خواجه زاده دن ده فاضل اولقله وفاتنده خواجه زاده مصطفی افندیبنک « بعدالیوم لحاف آسایشده بی باک و بی پروا مستریخ اولسه سزادر » دیمش اولدینی شمس الدین احمد خیالی چلبی ابن موسی طرفندن شرح اولشمشدر .

خضر بکک ؛ نسبی حقنده ، کوتاهیله مولویخانه سی مشیختنده ایکن ۱۱۴۸ ده وفات ایدن مصطفی ثاقب دده « سفینه نفیسه مولویان » نام اثرنده - ۱۲۸۳ مصرطبی قسم اول ص ۱۱۹ - و یعقوب چلبی و شاه جلیبنک ترجمه حاللری نهایتنده « اولاد واحفاد کرام حضرت امیر عالم کبیر و اولو عارف و مطهره سلطانندن خضر بکک و سنان پاشا و پیری پاشا و یعقوب و شاه افندی و قاضی پاشا و امثالهم امثال انسانل زکیه صدیقیه و جلایله اولوب آنلرک مناقب نفیسه لری و مفاخر جلیله لری شقایق و سائر تواریخده مبسوط اولقله هر برندن یرنکته لطیفه ایله اکتفا و « درخانه اکر کسست یک حرف بسست » مضمونیله استعفا اولشمشدر . اسرار دده ، تذکره سنده - غلطه مولویخانه سی کتبخانه سنده و مختلف

صکره سمندرزه اوزرینه دوشوب فتح ایتدی و صکره بلغراده دوشوب آلیوب

ذوات طرفندن وقف اولنان کتابلر میانده ۱۰۹ نومروسيله مفید و ۱۲۱۱ نارینخنده یازلش اولان نسخه سی ورق ۳۱ - « احفاد کرام امیر عالم کبیردن » سماعخانه ادب - ۱۳۰۹ طبعی ، ص ۱۴۸ چلبی عابد افندیکن مخدوج اولوب امیر عادل ابن اولوعارف چلبی دن صکره بالفعل چلبی اولمشدر - و سماعخانه ابددهده ص ۵۳ « امیر عالم کبیراحفاد معالینژاندن اولوب » دینلمشدر . ثاقب دده بالاده کورلدیکی اوزره « مناقب نفیسه لری ومفاخر جلیله لری شقایق وسائر تواریخده مبسوط اولغله » دیمش اولدینی حالده حدائق الشقایقه - ۱۲۶۹ مطبعه عامره طبعی ص ۱۱۱ - نصرالدین خواجه نیک نیره سیدر . تاج التوارخ ج ۲ ، ص ۴۴۹ « خضر بیک چلبی ابن جلال الدین » کنه الاخبار - مطبوعی رکن ۴ ، جزء ۲۱ ص ۲۲۹ - « مولانا خضر بک بن جلال الدین » دینلمش کلدسته ریاض عرفان ووفیات دانشوران نادره دان - ۱۳۰۲ بروسه طبعی ص ۲۲۷-ده سکنر یوز اون بر سنه سنده بلده آقشهرده وفات ایدن خواجه نصرالدینک نیره سی « حدیقه الجوامع - ج ۱ ، ص ۸۵ - ده « پدرلری اولان مشهور ومعروف جلال الدین افندی آقشهرده مدفوندر نصرالدین خواجه نیک اوغلیدر » ، ۱۳۱۰ ده وفات ایدن معلم ناجی افندیکن « اسامی » نام اثرنده - ۱۳۰۸ طبعی ص ۱۳۳ « مشهور نصرالدین خواجه نیک کریمه زاده سیدر » ، احیا افندی حفیدی فائق رشاد بکک « اسلاف » نام اثرنده - ۱۳۱۱ طبعی ج ۱ ، ص ۲۰ - « مشهور خواجه نصرالدین افندیکن قیزینک اوغلیدر » افاده لری کورلمش وسپی بکک هشت بهشتی - تذکره سپی ۱۳۲۵ طبعی ص ۳۹ - ایله ۱۰۱۲ ده وفات ایدن قتالی زاده حسن چلبی نیک تذکره شعراسنده نسیبه دائر برقیده تصادف اولنه مامشدر . مولدی - تاج التوارخ ج ۲ ، ص ۴۴۹ مطبوع کنه الاخبار - رکن ۴ ، جزء ۱ ، ص ۲۲۹ وحدیقه الجوامع ج ۱ ، ص ۸۶ - سیفری حصاردر - آقره ده سیفریحصار مع هرکه وصیغه جق قضاسنک مرکزیدر احمد وفق پاشا لهجه عثمانی ۱۳۰۶ ایکنجی طبعی ج ۱ ص ۴۵۹ بوجهله قید ایله مش ومذکور صحیفه ده سیوری ؛ سیفری ، قاموس ترکی ۱۳۱۷ طبعی ص ۷۵۹ سیوری یاخود سیفری دینلمش فائق رشاد بک اسلافده ۹۴۰ ویا ۴۱ ده وفات ایدن غزالی محمد افندیکن ترجمه حالنده - کلدسته ریاض عرفان ص ۴۹۶ یه ده مراجعت اولنه - « مرویدرکه بر مقتضای مشرب سیوری حصار دده - اولجه اورایه مدرس تعیین ایدلش اولغله - چوق طوره یوب کلدیکنده « نه چابوق کلدیکز » دینلره « اوراسی برسویوری یر ، بردرلو راحت ایدمدم » لطیفه سنی ایراد ایله مشدر « دیدکدن صکره استطراداً « شو فقره دن ده استدلال اولنورکه « سیوری حصار » « سفریحصار » دکلدز مطالعه سنده بولمشدر - حدائق الشقایق - ص ۱۱۱- ده « نشئه اولیه سی کندنک والد ماجدی سوریحصار نام

کیرو دونوب کلدی . نوآبرده حصارن فتح ایدوب آندن کلوب ادرنده قرار

قصبهده قاضی ایکن واقع اولمشدر « دینلیور . مبانی علوم پدردن علوم عقلیه ونقلیه بی ملا یکاندن - حدیقه الجوامع ج ۱ ، ص ۸۶ « پدردن وغیردن » تاملده سیفرمحصاره - متن شقایق کتبخانه عمومی مکرر نومرو ۱۴۷^{۰۰۳} ، ۷ ذی القعدة ۱۰۰۱ ده یازلمش نسخهسی ص ۶۳ « ثم صار قاضياً في سنة سبع وثلاثين وثمانماية بالبلدة المذكورة » مطبوع کنه الاخبار رکن ۴ ، جزء ۱ ، ص ۲۲۹ قاضی ، متن شقایق کتبخانه عمومی نومرو ۵۰۵۲ قیصریهده ۱۰۰۱ تاریخنده یازلمش اولان نسخهسی ص ۷۸ « وهو مدرس بالبلدة المذكورة » ، حدائق الشقایق ص ۱۱۱ ، تاج التواریخ ج ۲ ، ص ۴۴۹ ، حدیقه الجوامع ج ۱ ، ص ۸۶ ، اسلاف ج ۱ ، ص ۲۰ - مدرس وملا یکانه داماد اولمشدر - حدیقه الجوامعهده بوضهریته دائر برقید یوقدر - عالینک قولنججه - مطبوع کنه الاخبار رکن ۴ جزء ۱ ، ص ۲۲۹ - حضرت فایغ ، ملا فناریدن صکره علوم عربیه بی مستجمع برفاضل بولنمادی دیهرک متأسفاً اطراف وجوانبی تخری ایتدرمکده ایکن خضر بکک موجودیتنی استخبار بیورمقله سیوری حصاره مأمور مخصوص اعزامیله پای تخته کتیرتمشدر و او ائشاده دیار عربدن استانبوله ورودله بالمباحثه علمایی الزام ایلین اهل علمله حضور شاهانه لرنده مباحثه ایتدیرمشدرده . خواجه سمدالدین افندی تاج التواریخده - ج ۲ ، ص ۴۴۹ - بلاد عربدن علوم غربیه به مطلع برعالم کلوب حضور سلطانیده علمادن علوم غربیه به متعلق بعض مسائل مشکله سؤال ایدوب تعجیز ایتمکله اظهار تفوق ایتدکده طرف پادشاهیدن بهمه حال بر صاحب کالی بولنق کرکدرکه بوشخصی الزام واسکات ایده بیورلقله اول ایامده خضر بکک چلبی سفربحصارده مدرس ایدی علوم غربیه به وقوف واطلاعی سده سعادتیه معروض اولیجق احضارنه فرمان سلطانی صدور ایلدی دیبور . خضر بکک اوزمان عالینک افاده سنجه « سپاهی لباسنده هنوز تازه جوان ولوندانه اطوار ایله دستاری پریشان » - جمعیت تدریسیه اسلامیه نیک ۱۳۳۲ سنه سی طبع اولنان سالنامه سی ص ۱۶۹ مشارالیهک اکتسا ایتدیکی قاووق دارالشفقه کتبخانه سنده محفوظدر - مدرس اولدیننی حالده تاج التواریخ ج ۲ ، ص ۴۴۹ « سپاه زنی ایله متزنی » اولمقله کرکک قیافتی کرکسه هنوز اوتوز یاشنه واراممش بر بابایکیت بولنمسی حاضر نیک موجب حیرتی اولمش وشخص بجائکده خنده استهزائی جلب ایلمش ایسهده اذن پادشاهی ایله باب مباحثه تکرار کشاد اولنه رق اولجه یوقدر علمایی مبهوت ولال ایدن مسائل غامضه یکیدن موقع مناظره به قونولمقله خضر بکک جمله سنه اقتضا ایدن جوابلری ویردکدن صکره سائله ، مطبوع حدائق الشقایق ص ۱۱۲ « اول شخصک بیامدوکی اون آلتی فندن مجایب کثیره وغرائب اثیره به متعل مسائل مشکله معضله سؤال » تاج التواریخ ج ۲ ، ص ۴۵۰ « اون آلتی فندن ایرادات معضله واعترا -

ایتدی . آبدن اسفندیار اوغلنه قیزن ویردی [۲] و مبالغه ایله دو کونلر ایدوب

ضات مشکله عرض ، مطبوع کنه الاخبار رکن ۴، جزء ۱، ص ۳۲۹ «اون آلتی فنه متعلق غیر مندفع اون آلتی سؤال» حدیقه الجوامع ۱۲۸۱ مطبوعه عامره طبعی ج ۱، ص ۸۶ «اون سکر سؤال» ایرادیه مومی الیهی الزام واسکات ایله مسی اوزرینه حضرت فاتح ، حدیقه الجوامع مؤلفی حسین افندینک قولنجبه حضرتکه - مذکور اثر ج ۱، ص ۸۶ - «کنندی کورکی الباس و پدیری سلطان مرادک مدرسه سنی دفعه توجیه ایله اجلال و اکرام» حدائق الشقائق ص ۱۱۲ «بوسیدن پادشاه اول فاضله ثناء جمیل و تحسین جزیل ایدوب محروسه بروسه ده سلطان مدرسه سنی» مطبوع کنه الاخبار رکن ۴، جزء ۱، ص ۱۸۱ چلبی سلطان محمدخانک بروسه ده کی آثار خیریه سنی تعداد صره سنده «سلطانیه دیعکه مشهور مدرسه بی همتا» تاج التواریخ ج ۲، ص ۴۵۰ «ثنای جمیل واعطای جزیل ایله مولانای مفتخر ایدوب محروسه بروسه ده جد امجد لری اولان سلطان محمدخان حضرت تلرینک مدرسه رفیه لرین عطا» ، مطبوع کنه الاخبار رکن ۴، جزء ۱، ص ۲۲۹ «خضر بکه نیجه انعامه جدی سلطان محمدک بروسه ده کی مدرسه سنی الی ایله صدقه و بعده معاشنه وسعت کلسون دیو اینه کول - خداوندکار ولایتی و سنجاغی داخلنده اینه کول و طومانچ و بازار جق قضا سنک مرکزی بر شهر در ، صاروخانده آلا شهره مضاف بو نامده بر قضا ده و ار در - قضا سنی الحاق» ایله منش خضر بکه فزاغ بال ایله مدرسه مذکوره ده تدریسه دوام ایتمشدر . بو مدرسه ده ، عصر فاتحی اوخرنده قاضی عسکر اولوب بمذالزل ۹۰۱ ده وفات ایلین مصلح الدین قسطلانی ایله ۸۹۳ ده شیخ الاسلام اوله رق ۹۰۱ ده وفات ایدن علاء الدین علی عربی خضر بکه تلامذه سنندن و سالف الذکر ملا خیالی و خضر بکه بر محله استشکال ایتمسه «عقل سلیمه عرض ایده لم» دییه رک کندوسندن صور دینی خواجه زاده مصلح الدین مصطفی افندی معیدی - ترجمه قاموس ۱۲۷۲ مطبوعه عامره طبعی ج ۱، ص ۶۵۵ ده و المعید لفظنده «مترجم دیرکه مدرسین اصطلاحنده معیده تعبیری «اعاده» دن مأخوذ درکه در سنی طالب علمه بردخی تقریر و تذکیر ایدن کسه در . اول طالبه مضاف دیر لر «لهجه عثمانی ۱۳۰۶ طبعی ج ۲، ص ۱۳۹۳ ده «معید» درس اعاده ایتدیر یجی ، مدرسه خلیفه سی ، مذاکره جی «وقاموس ترکی ۱۳۱۷ طبعی ص ۱۳۸۷ ده «عود» دن ؛ طلبیه درس اعاده ایدن مدرس معاونی» - ایمنش . عالی افندی کنه الاخبار - مطبوعی ، رکن ۴، جزء ۱، ص ۲۲۹ - ده «فلا جرم مولانای اعلم مدرسه ده کلی جمعیت ایتمشیدی حتی خواجه زاده و ملا خیالی کندولره معید اولمشلریدی «دیور . استانبولک فتنی متعاقب خضر بکه بروسه دن جلب ایدیلهرک استانبول قاضی لفته تمین ایدلش و بوتیمینی ثاقب دده سفینه سننده قسم ۱، ص ۱۱۹ «مأموریت جانب جناب

ویزید بکی (۳) آفته کوندوردی اونکروس ولایتته ایشی راست کلیوب شکست

حکیم قاضی الحاجتله ابتدای فتح بلده طیبه ده قاضی القضاة اولدقده مشایخ عصرلری ظاهر حاللرین تخلف طریقه اسلاف ذوی الاحترامه حمل ایلدکلری عکس انداز مرآت ضماثر ناملری اولنجه « قضای مابتقلید قضااست و رضای قضا کمال نفس راضیه و شمه مرضیه اصول ماضیه است » فایحه شریفه سیله مشام منصفان بی مرایی معطر و دماغ متعصبان خودرایی مکدر ایشمدر و الحق احق بالقبول و الراد جدر للفضول «، صورتنده افاده ایش اولدینی کبی سماعخانه ادب ص ۳۰۳ ده « فاتح سلطان محمدخان غازی طاب ثراه حضرتلرینک استانبولی فتحنده مشارالیه « قاضی القضاة » نصب اولمشدر که اول زمان بومنصب عالی مقام فتوایه تقدم ایدر ایدی « دینلشدر . شمس الدین سامی بک قاموس الاعلام - ج ۳، ص ۲۰۴۷ - ده « بروسه ده بعض مدرسه لک مدرس لکی توجیه و بر جوق وظائف و مخصصات تعیین بیورلمش و بعده آناتولی و روم ایلنده بعض قضالره دخی نصب اولنمش ایدی « دیبورکه بالاده ذکر اولنان آئارده آناتولی و روم ایلنده بعض قضالره دخی نصب اولندیفته دأثر برقیده تصادف ایدیله ۱۰۰۰ مش اولغله سامی بک بو افاده سی نه کبی بروثیقه تاریخیه مستند اولدینی اکلشیله مدینی کبی رفعت افندینک لغات تاریخیه و جغرافیه نام اثرنده - ۱۲۹۹ طبعی ج ۳، ص ۱۱۹ - حاء مهمله ایله بعد الفید « عصرینک فحول علماسندن ایدی . بروسه ده آچیلان بر مدرس لک امتحاننده کستلی و علی عربی و خیالی و خواجه زاده کبی فضلانک جمله سنه حق تقدم قرانندی « دیمی سالف الذکر آثار مندرجاتیه تلفیق اولنه مدی . خضر بک متن شقایق، حدائق الشقایق، تاج التوارخ، کنه الاخبار ده کورلدیکی اوزره تاریخ وفاتی اولان ۸۶۳ سنه سنه قدر ایفای وظیفه ایله سنه مذکور ده وفات ایله مشدر . یوم وفاتی و بونک هانکی آیه تصادف ابتدیکی مع التأسف آکلشیله مدی . مدفنه کلنجه عصام الدین احمد افندی شقایقده - کتبخانه عمومی نومرو ۲۴۵۲ مکرر و ۵۰۵۳ ص ۶۷ و ۷۸ - « دفن بها » دیمکله تاج التوارخ ج ۲، ص ۴۰ « آنده مدفون اولمشدر » مطبوع کنه الاخبار رکن ۴، جزء ۱، ص ۲۳۰ ده « آنده دفن اولندی » دینلش، حدایق الشقایق ص ۱۱۳ ده « مزار شریفی شیخ وفا قربنده نجاتی مرحوم یادتینی تکیه در » ، سهی بک هشت بهشت یعنی تذکره سهی - ۱۳۲۵ استانبول طبعی ص ۴۰ - ده « مزاری شیخ وفا قربنده نجاتی مرحوم مرقدی اولدینی تکیه در » دیدکن صکره ص ۷۶ ده و نجاتینک ترجمه حائنده مدفی حقنده « مزاری شیخ وفا تکیه سی قربنده در مرقدینی فقیر بنام ایتدم » دیمکده در . قتالی زاده حسن چلبی تذکره سننده - نور عثمانیه کتبخانه سی نومرو ۳۷۱۶ - « مزاری شیخ وفا جامی قربنده نجاتی مرحوم یتدونی مقامده در » دیمکده و مطبوع سفینه مولوبده ص ۱۱۹ و اسرارده تذکره سی بالاده ذکر اولنان نسخه ورق ۳۱ و سماعخانه ادب ص ۵۳ - ۵۵ تاریخ وفات و مدفی کوسترله مکده در .

اولوب اندن سلطان مراد ادرنه دن کوچوب صوفیه ده قرار ایدوب بکلر بکی

اولیا چلبی . سیاحتنامه سنده - استانبول طبعی ج ۱ ، ص ۳۴۲ - نجابتینک مدفن حقنده « وفا قربنده مدفوندر » و ص ۳۵۸ ده « شیخ وفادن آشاغی اون قیانی یولی اوزرنده اسکی پهلو ان تکیه سی جوارنده مدفوندر » دیور . احیا افندی حنفی فائق رشاد بک اسلاف - ج ۱ ، ص ۲۲ - ده « قبر برانوری شیخ وفا قربنده شاعر نجاتی مرحومک مدفون بولندینی تکیه دروننده در ، دیمکده و مطبوع سهی بک تذکره سنک نهایتنده مندرج اولوب صاحب تذکره نك ترجمه حالی حقنده یازمش اولدینی بحث مخصوصده «نجاتی بکه خدمت ایش ، حتی نجاتی ایچون خانه سی قربنده شیخ وفا تر به سی جوارنده برتر به ، برسیدیل یاپدر مق صورتیله ابات مدعای وفا کاری و صداقت شعاری ایلمشدر . دیدکدن صکره استطراداً « شیخ وفا تر به سندن آشاغی ، اون قیانه کیدن یول اوزرنده اسکی پهلو انلر تکیه سی جوارنده اولدینی تذکره لرده وسائر ده کورمش اولدینغ بوتربه بی زیارت قصدیله مساعد برکونده محل مذکور کیتمشدم . برقاچ ساعت دور و دراز ، عرضی و عمیق تجریات و تحقیقاتده بولندم ؛ و اسفا که نه تر به دن ، نه سیدیلن ، نه ده تکیه دن بر اثر و خبره دسترس اوله مدم » دیور . حافظ حسین افندی حدیقه الجوامعده - ج ۱ ، ص ۸۵-۸۶ - « حاجی قادین مسجدی در قرب زبرک سرلوحه لی یخنده « مسجد مزبوره قریب وینق - قاموس ترکی ص ۱۵۱۰ وینق صورتنده مضبوط اولدینی کچی مطبوع حدیقه الجوامع - ج ۱ ، ص ۸۶ دهده ترتیب سهوی اوله رق « و یائق » صورتنده در - شجاع مسجدی محرابنک وراسنده دفن اولندی ، دیمش و اثرینک ۲۱۸ نجی صحیفه سنده « وینق شجاع مسجدی در قرب وفا » سرلوحه لی یخنده « مسجد مزبور فوقاندر . بانسی شجاع الدین ابراهیم افندی در . کندی دخی محراب اوکنده مزراستانده مدفوندر . مسجدی صره سنده ذکر سبت ایدن - حدیقه الجوامع ج ۱ ، ص ۸۵ حاجی قادین مسجدی در قرب زبرک - خضر بک افندی دخی بونده مدفوندر . مسجدک مقابله مکتب تحتنده شاعر مشهور نجاتی افندی مدفوندر . تاریخ وفاتی « میت نجاتی ۹۱۴ » تاریخ دیگر « کتدک نجاتی آه ۹۱۴ » محله سی واردر « دیور که الیوم مسجد کار کیر و سقنی کره میدله مستور اوله رق موجود در ونه سطح زمیندن نردبانسز کیرلمکده در . تاریخ انشا ویا تجدید و تعمیرینه دائر کتابه دن عاری اولوب قبرستانده ده بانسی سنک قبری کوریه له مکده در . مشارالیه خضر بک افندی مسجدک محرابنه متوجهاً ضلع یعنی منتهاسنده و قبرستانک شاهراهه ناظر اولان قسمنده مدفون اولوب کتابه سنک مزاری بوجه آتیدر :

خیر	خلق الله	استاذ الوری	مفتی ایران زمین مشکل کشای
خضر بک	آن آب روی مملکت	روح پاکش کرد عزم آن سرای	
بهر	یادش از زبان قدسیان	کفته شد تاریخ او « دار رحمت ای »	

شهاب‌الدین پاشا [۴] روم ایلی [عسکری] و آقچی ایله ویکیکچری ایله افلاقدن

عالم العلم خضر بك چلی افضل العصر خیر الامه
قد قضی النحب فنی تاریخه قلت « لازال علیه الرحمة »

خضر بکک تاریخ ارتخالی سالف الذکر آثارده کورلدیکی اوزره ۸۶۳ سنه سی اولدیلی حالده کتابه‌نک فارسی قسمنده کوریلن و تاریخی احتوا ایدن « دار رحمت ای » جمله سنک عندالحساب ۸۶۴ رفنی ارائه ایتمکده اولسی و بونکده مشارالیک تاریخ ارتخالندن بر فضله بی کوسترمسی و تعیمیه دار اولماسی اساساً جمله‌نک « در رحمت ای » اولوب بالاخره سنک تراشک خطاسی نتیجه سی اوله رق « دار رحمت ای » صورتنده حک ایدلدیکی ظننی حاصل ایتمکده در . نته کیم « لازال علیه الرحمة » جمله سی ۸۶۳ تاریخی تضمن ایتمکده در . قاموس الاعلام - ج ۳ ص ۲۰۴۷ - ده « حضرت ابا ایوب انصاری جواننده دفن اولمشدر » دینلمسی شمس‌الدین سامی بکک ذهولی و عاشق پاشا زاده تاریخنده - ۱۳۳۰ مطبعه عامره طبعی - ایکی یوز اوجنجی صحیفه‌نک ۴ رقی استطرادنده کوریلن « انشا کرده سی اولان جامی حظیره سنده مدفوندر » قیدی ایسه محشی و مصحح حقیق اثر خطاسیدره لغات تاریخیه و جغرافیه - ج ۳ ص ۱۱۹ - ده مدفنی کوسترلمه مشدر . نجایتینک قبری و کتابه سی حفته سهی بک ، تذکره سنده - ۱۳۲۵ استانبول طبعی - ص ۷۶ « مرقدینی فقیر بنا ایتمد و فوتنه بو فقیردن اشبو تاریخ صادر اولدی که ذکر اولنور :

نقل نجاتی عالمه تاریخ اولمغین تاریخی سهی دیدی « کتدی نجاتی های »

و هزاری لوحه سنه تاریخ مذکور ایله کندی اشعارندن بو بیت فقیرمثنی خط ایله یازدردم :

بر سنکدل فراقنه اولن نجایتینک . بالله مرمر ایله یاپاسز هزارنی

دیمکده در . اولیا چلی ، سیاحتنامه سنده - مطبوعی ج ۱ ، ص ۳۵۸ - تاریخ وفاتی ۹۱۴ اولق اوزره بعدالقید « تربه منوری ایچنده بر سبیل خانه سی و برچاه ماسی واردر « سبیل نجایتین نوش ایدن نجاتی بولور » سنک هزارنده قره حصاری خط - بوقره حصاری ، حفته « خط خوب ایچره بیاضه چیقاراندر اوزنی ، یازینک قاره حصاریدر آغاردن یوزنی » دینیلن شمس‌الدین احمد افندیدر که تاریخ وفاتی ۹۶۳ اولوب سودلیجه ده جعفر آباد تکیه سی پیشکاهنده مدفوندر . کتابه قبری کندی خطیله اولوب تاریخ رقمیسی آزاد کرده سی و شا کردی حسن چلیبیکدر . خط و خطاطان ص ۸۴ و حدیقه الجوامع ج ۱ ، ص ۳۰۳ مراجعت اولنسون - و دامادی سهی بک گفته سیله تاریخ بودر « کتدی نجاتی های » دیبور که « کتدی » کله سی « کتدی » صورتنده حساب ایدلدیدر .

کچوب اونکروس ولایتہ آقجیلر پراکنده اولوب بکلر بکی خادم پاشا خلوت

خضر بکک شعرده مخلصی - قنده نور عثمانیه کتبخانه سنده ۳۷۲۵ نومروسيله مفید و ۹۸۲ تاریخنده تحریر اولمش اولان لطیفی تذکره سنده « خضری : رحمة الله علیه زمان سابقده بروسه مفتیسی اولان احمد پاشانک اوغلی السنه ناسده اسم و رسمی خضر بک چلبی دیمکه مشهوردر و میان شعرا ده جدی و کندی خضری تخلصی ایله مذکوردر » دینلمکده و ذکر اولنان تذکره نک ۱۳۱۴ استانبول طبی ص ۱۴۵ ده ومومی الیهک ترجمه حالنده « جدی و کندی خضری مخلصیه مذکوردر اما دده لرندن چندان شعرا صدر اولمامشدر و شعر ایله شهرت بولمامشدر . اکثریا خضری آدینه اوقونان اشعار بونلرک کفتار فصاحت شعاریدر » افاده سی کورلمکده در که لطیفینک بو بیاناتنه عاشق چلبی - علی بن محمد - تذکره سنده - مشاعر الشعرا ، نور عثمانیه کتبخانه سی نومرو ۳۷۱۹ ، ۱۰۰۴ ده یازلمش نسخه سی - « خضری ؛ لطیفی ، تذکره سنده بروسه مفتیسی احمد پاشانک اوغلی خضر چلبیدر . دده سی و کندی خضری مخلصیه مذکوردر دیمشدر . مذکور خضر بک چلبی که احمد پاشاجفک اوغلیدر قپلوجه مدرسی ایکن امیر بخاری حضرتلرینه قدس سره صوفی اولمشدر . آنکله بزم ما بینمزده قرابت صهر واردر اولادی اقربا مزدر . فی الحقیقه نامی خضر بکدر اما امیر بخاری ملا بسه سیله بخاری تخلص ایدر . شعری تصوفه متمحض اولغین باب باده ایراد اولمش دکلدر . دده سی که استانبول قاضیسی اول اولمشدر . عربی و ترکی شعری واردر اما قید تخلصدن مطلقدر « دیبه رک اعتراض ایدیور . ایشته مترجم شتایق مجدی افندینک حدائق الشقایقه - مطبوعی ص ۱۱۴ - « تذکره الشعرا صاحبی مولانا لطیفی ، فاضل مزبور ایچون خضری تخلص ایدر دیو کتابنده بو بیتی ایراد ایلدی « کل لشکری خبر لرینی لاله دن ایشتم ، کیم شمدی کلدی توی آباغنده در دخی » اما عاشق چلبی مخلصی یوقدر دیوب مولانا لطیفی بی تخطئه ایلدی « دیمش اولسی بوکا مبنیدر . فقط کرک اسرار دده تذکره سنده - بالاده ذکر اولنان نسخه ورق ۳۱ - کرکسه آندن نقلاً سماعخانه ادبه - ص ۵۵ - مندرج اولوب خضر بکه نسبت ایدیلمش و سالف الذکر بیتی محتوی و مطلی « قیل لاله صحبتی که چاغنده در دخی ، وار کل مسافرینه که باغنده در دخی » مطلعی غزلک مقطعی « آب حیات حسنی ظلمات قاپلادی ، خضری هنوز یارسراغنده در دخی » صورتنده در ، ریاضی - مصطفی - تذکره سنده - ریاض الشعرا نور عثمانیه کتبخانه سی نومرو ۳۷۲۴ - خضر بکه دائر بر بحث یوقدر . مشار الیهک حفیدی اولان خضری نک ترجمه حالی کلدسته ریاض عرفان - ۱۳۰۲ بروسه طبی ص ۴۶۳ - ده مندرجدر .

هامه ر « جامع محاسن ظرفای اهل الذوق والعرفان فی تراجم شعرای دولت آل عثمان » نام آلمانجه اثرینه - ۱۸۳۶ پشته طبی ، ج ۱ ، ص ۱۴۲ - خضر بکک ترجمه حالی

قلوب [۵] یانقو ملعون هجوم ایدوب مزید بکی غافل بولدوغی کبی بونی دخی .

اولق اوزره مشارالیهک مخدومی اولان سنان پاشانک حدائق الشقایق - مطبوعی ص ۱۹۳ - ۱۹۶ - ده مندرج اولان ترجمه حانی بالترجه یازمش و نارینخنده ایسه - آلمانجه متنی ۱۸۲۸ پشته طبعی ج ۲ ، ص ۵۶۶ ، نوط ۲۸ و فرانسوزجه هللر ترجمه سی ۱۸۳۶ پارس طبعی ج ۳ ، ص ۳۸۳ و ۳۸۴ ، نوط ۱۳ - خضر بکک سلطان مراد خان ثانی عصری مدرسین ممتازهند اولوب استانبولک فتحنی متعاقب حضرت فاتح طرفندن همان استانبول قاضیسی تعیین ایدلدیکنی و ۸۶۳ تاریخنده وفات ایتدیکنی یازدقدن صکره مؤلفات کثیره سنندن بشقه قصائد عربیه سی دخی اولوب بولردن برینه وزن اصلینسی تعقیماً برجوق علما طرفندن یکدیگرینی متعاقب علاوه لرایلدیکی جهتله پک مشهور ایدوکنی و مشارالیهک ترجمه حانی ، عالینک سلطان مراد خان ثانی عصری نهایتنه طوغری یازمش اولدیغنی و بوراده قصیده یه ملا اسحق ، بن نجار ، شاعر احمد پاشا طرفندن علاوه ات اجرا ایدلش اولدیغنی بیان ایتدیکنی یازیور .

عالی ایسه کنه الاخبار - مطبوعی رکن ۴ جزء ۱ ص ۲۳۰ - ده « کتب مدونه ده تألیقاتی یوقدر اما عربی قصایدی وسائر منظوماتی چوقدر . جمله دن بری عقاید متعلق قصیده تونیه سی و بحاله لیلین نام منظومه سنیه سی واردر . خصوصاً « یامن ملک الانس بلطف الملکات ، فی حسن صفاتی » مصرعی ایله مفتوح اولان مستزاد لطیفه سی واردرکه مولانا احمد پاشا و بعض علماء متأخرین نظایر دیمش لردر . حتی سنه ثمان و تسعین و تسعمانه تاریخنده بو حقیر یعنی مؤلف کثیرالتقصیر آز مایش طبع متیسر ایچون اول مستزاد لره اولی مولانای نادره دانک ثانیسی احمد پاشای کاسرانک ثالثی ابن نجار معارف بنیانک رابی بو ثنا کار قلیل العرفانک اولوب دیدکدن صکره ینه اوراده « قد اخترع المولی خضر بک ذلك المستزاد » دیهرک مشارالیهک مستزادنی و متعاقب صحیفه ده « ثم نظم المولی احمد پاشا ابن ولی الدین » و « ثم تتبع الیهما مولى اسحق » و « ثم يتبع الیهم مولى محی الدین بن النجار » و « ثم ختم التبع العبد المترف بقلة البضاعة » دیهرک نظائرینی یازیورکه خضر بکک مستزادی حدائق الشقایقک - مطبوعی - « اصناف اشعاردن مستزاد طریقه سی اوزره واقع اولان تأثیه قصیده سی . سرلوحه سیله ۱۳ نجی صحیفه سنده مندرج اولوب مطبوع کنه الاخبارده کی صورتیه مقابله ایدلده بعض کلماتده تخالف بولندی و کنه الاخبارده برقاچ مصرعک مع زیاده نقصان اولدیغنی کورلییور . احمد پاشانک نظیره سی ده ینه حدائق الشقایقک ۲۱۹ نجی صحیفه سنده « مولانا خضر بک حضرت تارینک قصیده عصیده سنه نظیره بی نظیر تصدیر و تسطیر ایلدی » دینلکدن صکره « قصیده » سرلوحه سیله مقیدرکه بوئکده بالمقایسه بعض تخالی بولندیغنی تظاهر ایدیور . احتمالک بتخالف مطبوع کنه الاخبارده کوریلن ترتیب سهولردن نشئت ایتکده در .

شکست ایدوب باشن کسدى [۶] .

اسحق افندى ؛ اسكوبى ابراهيم افنديك مخدومى ومدرس اولوب ۹۴۲ ده شام قاضيسى اولدوقده كندوسى بو مأموريتنه « شهر ذى الحجه ده عزم سفر شام اولدى ، باشلدم يازمغه تاريخى اخشام اولدى . اخشام = ۹۴۲ » تاريخى سويله مش ۹۴۳ ده اوراده وفات ايتمدر . سلطان سليم خان اول حضرتلى عصرى وقايع تاريخيه سنى جامع بر اثر يازمدركه بونك حقنده حدائق الشقائق - مطبوعى ص ۴۷۰ - ده « مرحوم ومغفورله سلطان سليم خان اول حضرتلى مقرر سلطنته وتحت خلافته جلوس ايدوب حضرت يوسف كى اخوانى اورتاسندن عزيز مصر سعادت اولديغنده تفصيل حالى بيان ايدوب دلکشا انشا ايله بر كتاب لطيف تأليف ايلديكه « دينلهر ك كتابك اسمى كوسترله مش ، كشف الظنونده ايسه - بولاق طبى ج ۱ ، ص ۱۶۹ واستانبول طبى ج ۱ ، ص ۲۱۹ » وفي مناقبه - سلطان سليم خان اول - مختصر ايشا مشهور باسحاق نامه انشاها المولى اسحاق چلبى بن ابراهيم الاسكوبى المتوفى ۹۴۴ اربع واربعين وتسبعمائنه وذكرفيه وقايعه مع ابيه الى جلوسه « وبولاق طبى ج ۱ ، ص ۴۷۶ ، استانبول طبى ج ۲ ، ص ۳۲ » سليم نامه ؛ تركى لاسحق ابن ابراهيم الاسكوبى المتوفى .. وقد ذكرناه فى باب التاريخ « دينلمشدر .

معمار زاده محى الدين محمد افندى ؛ مدرس وايكى دفعه حلب قاضيسى اولوب ۹۳۴ ده اوراده وفات ايتمدر . حدائق الشقائقك - مطبوعى - ۳۶۱ نجى صحيفه سنده كى « علماء حلبدن مولانا حنبلى زاده بازدينى تواريخ حلبده « افاده سندن مقصد ابن الحنبلى ديمكله معروف اولوب ۹۸۲ تاريخنده وفات ايدن رضى الدين محمد بن ابراهيم الحنبلى كى « الدرالحبيب فى تاريخ اعيان حلب » نام اثرىمى يوقسه « الزيد والضرب فى تاريخ حلب » نامنده كى تأليفىمى اولدينى آكلاشيله مدي . بو اثرلر ايجون كشف الظنون بولاق طبى ج ۱ ، ص ۳۶۷ و ۴۵۵ واستانبول طبى ج ۱ ، ص ۲۲۴ و ۴۷۸ ، ج ۲ ، ص ۴ مراجعت اولونسون . استانبول طبعنده مؤلفك تاريخ وفاتنده ترتيب سهوى واردرد . — [۱] عاشق پاشا زاده تاريخنده - ۱۳۳۲ مطبعه عامره طبى ص ۱۲۴ « آقچيلرله ويدينه وارديلر . ويدندن كچديلر يوريديلر برنيجه باره حصارلرين آلديلر . تادينه دكين وارديلر » ، تاج التواريخ ج ۱ ، ص ۳۶۱ ده « ويدندن كچوب انكروس ديارينه كيروب زينه دك وارديلر وآلتى باره حصارلرين آلديلر » ومذكور صحيفه هامشنده « اشبو زينه قلعسى اليوم هرمانشتاد ناميله مشهوردر » دينلمش ومطبوع كنه الاخبارده - ركن ۴ ، جزء ۱ ، ص ۲۰۶ - فتح ايديلن قلاعلك عددى واسملرى كوسترله مش ، صحائف الاخبارده - ج ۳ ، ص ۳۵۲ - « انكروس ممالكتندن آلتى قلعه تسخير اولندى » افاده سنه تصادف اولمشدر . هرمانشتاد ايجون فرانسزجه محيط كبير ج ۱۹ ، ص

مھرتك سگنز يوز قرق بيشنده دفعه قره مان اوغلي ابراهيم بك ينه خروج

۱۱۸۱ هجرت اولته. بولده يه رومنجه ده « زيبين » ديتلمكده در. هاهمير تاريخنك فرانسزجه هللر ترجمه سي ۱۸۳۵ پارس طبعي ج ۲، ص ۲۸۹ ده هرمانشتادك برهفته محاصره ايديلوب بعده محاصره نك رفع ايدليكي بيان ايدلكده در. — [۲] تاج التواريخ ج ۱، ص ۳۶۳ ده « جمعيت مزبور » - سلطان علاء الدين ايله سلطان محمد خانك ختان جمعيتلى - تقريبي ايله پادشاه مكارم دستگاه حضرت تاريتك مخدره صلبه سي دخى اسفنديار بك اوغله عقد نكاح بيورلدى و صحائف الاخبار ج ۳، ص ۳۵۳ ده « سور هايون ترتيب و شهزاده سلطان محمد و سلطان علاء الدين ختان و كريمه ليرن اسفنديار اوغله تزويج بيورديلر » افاده سي كورلمكده و مطبوع كنه الاخبارده - ركن ۴، جزء ۱، ص ۶۲ - « اون يدنجي واقعه ؛ شهربار منصور سور مسرت مأثور ايدوب طرفيندن بذل مرفور ايله بر جمعيت عظمى ظهوره كلديكه « سلطانه » نام دختريني كه فرخنده اختريه ر امير اسفنديارك اوغله ويردى قاضيعسكر اولان مولانا ولي الدين - شاعر مشهور و صدر اعظم احمد پاشانك پدرى - نكاح ايدوب عطاياي كونا كونه رعيت قلندى . بعده قيا بك نام امكدار پير روشن ضمير مختار عروس عزت مأنوسله كيدن اكابر و خواتينه سالار قوشيلوب كوندرلدى . ديتلمكده و عاشق پاشازاده تاريخنده ايسه - ص ۱۰۷ - « ايكي سي ده اسفنديار اوغلانلرينه ويردى برين ابراهيمه و برين قاسمه » و نشانجى تاريخى ۱۲۷۹ مطبوعه عامره طبعي ص ۱۵۴ « اسفنديار اوغلي قيا بكي سلطان مراد كويكو ايدندى » عبارسته تصادف اولتمقده در. — [۳] مزيد بك اوله جقدر . تاج التواريخ ج ۱، ص ۳۶۷ و صحائف الاخبار ج ۲، ص ۳۵۵ افلاق حاكمى دراقوله - هاهمير - تاريخى فرانسزجه هللر ترجمه سي ۱۸۳۵ پارس طبعي ج ۱، ص ۲۸۵ افلاق پرنسى و لاد - دراقول اولاجه شيطان ديمكدر - ايكي اوغليله - دراقول كليبوليده اوغللى كرميان ولايتنده اكرى كوز قلعه سنده - حبس ايدلكله حاكسز قالان افلاقه مجارستان قرالى طرفندن افلاق حاكملى خاندانندن برى رغم پادشاهى يه اوله رقى حاكم تعيين ايدلش و مومى اليده سمندره محاصره سي ائناسننده طونه دن كچوب ممالك عثمانيه يه تعرض ايتمش اولغله مزيد بك آقينه مأمور ايدلش مير مومى اليده افلاقه كيره رك هيئت مخالفيني پريشان ايتدكن صكره . معيتنده كي عسكر اغتنامه مشغول اوله رقى نردندن آيرلغله كندوسنك بك جزئي بر معيتله قالديني ائشاده مجار قرالنك افلاق حاكمنه لاجل الامداد كوندرمش اولديني عسكر . رود ايتمكله افلاق حاكمى ده تحصن ايتديكي يوكسك طاغلىر و مواقع منيعه دن معيتله ايترك مجارلرله بالاشتراك مزيد بكك اوزرينه هجومه اطرافى احاطه ايدرك كندوسنى شهيد و لاجل الاغتنام طاغلمش اولان آقنجيلرك بر قسمنى افنا و بر قسمنى ده اسير ايتمشلر و بو حالى كورنلرك بر قسمى ده طونه ني بالروور عودت ايديه يامشاردر . مطبوع كنه الاخبارده - ركن ۴، جزء ۱، ص ۲۰۷ - « كندوسى

ایدوب آناتولی ولایتی تفرقه اولوب سلطان مراد دخی اوغلی علاءالدینی قرمان اوغلی اوزرینه کوندورب سلطان علاءالدین دخی یوریوب قرمان اوغلی قاچوب صکره طاش کردوب [۷] صلح اولوب و سلطان مراد ادرنه ده قرار ایدوب اوتورورکن

وبر یرار اوغلی اولمده شهید سعید اولوب « دینلمشدر . — [۴] مطبوع کنه .
الخبارده ده - رکن ۴ ، جزء ۱ ، ص ۲۰۷ - خادم شهاب الدین پاشا دینلمش ، عاشق پاشا زاده تاریخده - ص ۱۹۶ - و صحائف الاخبارده - ج ۳ ، ص ۳۵۴ و تاج التواریخده - ج ۱ ، ص ۳۶۸ - قوله شاهین پاشا کوسترلمش و آثار مذکورده کندی طلیله مأمور ایدلمش اولدینی افاده اولمشدرکه ذکر اولنان صحائفده بو آقین حقیقده تفصیلات موجوددر .
تاج التواریخ ج ۱ ، ص ۳۷۰ ده « بعض تواریخ عثمانیه ده قوله شاهین یرینه شهاب الدین پاشای خادم یازیلوب اول هنگامه هنگامنده سلطان مراد صوفیه شهرنده بسط سایه عدل و داد ایدوب بلده مزبورده آرام اوزره اولدقلری مذکوردر » دینلمشدر . — [۵] « خلوت قالب » اوله جقدر . مطبوع کنه الاخبارده - رکن ۴ ، جزء ۱ ، ص ۲۰۷ - پاشانک معینده بولسان سواری لاجل الاعتنام منازل بعیده و پیاده اطرافه طاغیله رق پاشا جزئی بر معیتله قالمغه . عاشق پاشا زاده تاریخ ص ۱۲۹ تاج التواریخ ج ۱ ، ص ۳۶۸ و صحائف الاخبار ج ۳ ، ص ۳۵۵ مشغول عیش و طرب اولان پاشایه مجار عسکرینک و رودی اخبار ایدلمکله پاشانک فرار ایلدیکی افاده اولینیور . [۶] کرک مطبوع کنه الاخبارده - رکن ۴ ، جزء ۱ ، ص ۲۰۸ و کرکسه تاج التواریخ ج ۱ ، ص ۳۶۸ - ۳۷۰ و عاشق پاشا زاده تاریخ ص ۱۲۹ و صحائف الاخبار ج ۳ ، ص ۳۵۵ ده پاشانک افنا ایدلدیکنه دائر بر قید یوقدر . — [۷] عاشق پاشا زاده تاریخ ص ۱۳۲۲ مطبوعه عامره طبعی ص ۱۲۹ ، تاج التواریخ ج ۱ ، ص ۳۷۰ و صحائف الاخبار ج ۳ ، ص ۳۳۵ عسا کر عثمانیه نکه انهمانی فرصت عد ایدن قرمان اوغلی ابراهیم بک ، دامادی اولان طورغود اوغلی حسن بک و ساطیله بولوا دین و بکیا زارینی و عمر طاغنده - عاشق پاشا زاده تاریخ امیر طاعی - آرام ایدن یایلاق نشینلری نهب و غارت ایتدرمکله حضرت پادشاه ادرنه دن حرکتله آناتولی به کچوب آماسیه والیمی اولان شهزاده علاءالدینی معیق عسکر یله بالاستصحاب قونیه به قدر تخریب ایتدیرلمش و ابراهیم بک ده طاش ایلنه فرارله همشیره پادشاهی اولان زوجه سنی و وزیر سرور بکی و بعض مورخین قوی اوزره فضلا و علمادن صارو یعقوبی و ادیس بدلیسی قوی اوزره انجال کرام حضرت مولانادن عارف چلبی استشفاع ایچون توسط و اعزاز ایله مش اولمغه خواهر پادشاهینک اشک نثار اوله رق و قوعبولان استرحامی اوزرینه حضرت پادشاه ، قره مان اوغلتک وزیر خواجه

سلطان علاءالدینک وفاتی [۸] خبری کلوب سلطان مراد ماتم ایچنده ایکن بو طرفده اونکروس قرالی ویاقولعین ولاز اوغلی دسبوت اوکنه دوشوب اضلادی دربندنه [۹] کلوب روم ایلی بکلر بکیسی قاسم پاشایی روم سروره «نقض یمان وفسخ ایمان عادت قره مانیان ایدوکنین بیلور ایکن خصوصاً ابراهیم بک بو خاندانک چراغ افروخته سنی اولوب جرائم سابقه سندن اغماض وایمان واهیه سیله مؤاخذه سندن اعراض ایتدوکمز معلومک ایکن اول سست یمان جانبدن نقل ایمان ایله مصالحه یه نه وجهله اقدام ایدرسین ونه جرأت ایله آکا تکفل مقامنده قیام ایدرسین» صورتنده عتاب ایتمکه سرور بک ده «سابقاً صدور بولان جریمه سنده بوبنده افکنده بیله دکل ایدی شمدی ظهور ایدن خطاسی دخی بو حقیرک رضاسی ایله اولماشدر طورغود اوغلرینک تحریکی ایله اولمشدر اول دخی تمام نادم اولوب کنشانه معترف اولمشدر. من بعد وضع ناسزاسی ظهور ایدرسه جزاسی بو حقیره اولسون» دیهرک صحت عهد وميثاقته تعهد ایتمکه ابراهیم بک مظهر عفو اولمشدر. «طاش ایلنه کیروب» اوله جقدر.

صاری یعقوب؛ ۸۳۳ تاریخنده وفات ایلین نیکده لی قره یعقوب اقدینک معاصریدرکه تفسیر ومناسک حجه متعلق رساله لری واردر.

اولو عارف چلبی نیک «مناقب العارفين و مراتب الکاشفین» ده - اثر مذکور قونیه ده درگاه حضرت مولانا نیک آرقه جهتنده کاش «طوب باش خواجه خانه سی» دینلن خانه نیک شرق جهتنده واقع قبرستانده مدفون وکتابه قبری، خلیل ادهم بکک صورت مخصوصه ده جلب ایتدیردیکي استامپاژندن قرائت اولنان.

الله الباقی

انتقل من دارالفنا الی دارالبقا | الصدر الکبیر والخبیر البحر فرید دهره | وحید عصره المرحوم المغفور شیخ افلاکی العارفی تغمده الله بفقرانه | یوم الاثنین اخر رجب سنه احدى وستین وسبعماية | اولان افلاکی احمد دده نکدر. ثاقب دده، سفینه سنده - ۱۲۸۳ مصر طبعی قسم ۳، ص ۷ - «وئالک استواء خلافت نشانله محترم» دیمکده اولسنه نظر آ کتابه ده کوریلن «شیخ» تعبیری طوغری اولدینی کبی بوکتابه، کاتب چلبی نیک بو اثر حقنده کشف الظنونده - ۱۲۷۴ بولاق طبعی ج ۲، ص ۳۴۰ و ۱۳۱۱ استانبول طبعی ج ۲، ص ۵۳۲ - «فارسی لاحمد الافلاکی المتوفی . . . وفرغ منها سنه ۷۷۰ سبعین وسبعماية» افاده سنی تتیم وتصحیح ایتمکده در. اترک ۱۰۱۶ ده ابوبکر چلبی - مشارالیهک ترجمه حالی سفینه ثاقب قسم ۱، ص ۱۶۴ ده در. تاریخ نعمانک ۱۲۸۰ طبعی ج ۳، ص ۳۳۰ ده مطالعه اولونسون - خطیله یازلمش اولان نسخه سی غلطه مولویخانه سی کتبخانه سنده ۳۲۱

ایلی [عسکری] ایله صیوب شکست واقع ایدوب کافر صوفیه اوده اورب سلطان مراد خانہ خبر اولوب ادرنه دن کوچدی قپو خلقیه و آناطولی چریسی ایله وعذب ایله اضلادی دربندنده زمهری وقتنده کافرلر ایله بولشوب عظیم نومروسیه موجود و ۱۰۲۸ ده نسخه اصلیه سندن شام مولویخانه - نده درویش محمد قنوی طرفندن یازلش اولان نسخه سی د بایزید جامع شریفی دروننده شیخ الاسلام ولی الدین افندی تک تأسیس ایلیکی کتبخانه تک ۱۸۴۳ مومروسنده مقیددر - کورلیدیکی اوزره تاریخ ولادتق ۷۷۰ ذی القعدده سنک سکننجی بازار کونی قبل العصر - عبدالوهاب الصابونی الهمدانی تک « ثواقب مناقب » نام اثرینی ۹۹۸ سنه سی ذی القعدده سی غره سنده سلطان مراد خان ثالثک امریله مثنویخوان محمود دده قونیه ده قبه خضرایه قارشو ترجمه یه شروعله « ترجمه ثواقب » تسمیه اییدیکی اثرنده ولی الدین افندی کتبخانه سی نومرو ۱۸۴۴ ، سکننجی صالی کونی دینلمش - اولوب چلیلیک مقابله عیسانه قعودی ایسه حضرت سلطان ولدک - مناقب المارین ، غلطه مولویخانه سی کتبخانه سی نسخه سی ورق ۱۹۳ - تاریخ ارتحالی اولان ۷۱۲ سنه سی رجینک اونجی جمعه ایرتسی کیجه سندن صکره ، وفاتی - ذکر اولنان نسخه ورق ۲۲۷ ، فریدون ابن احمد سپهسالارک مناقب حضرت مولانا حقنده یازلش اولوب کشف الظنونده بولونمیان اثری و بو اثرک « ترجمه ساله سپهسالار بنماق حضرت خداوندکار » و مناقب حضرت مولانا جلال الدین رومی « نامنده کی مطبوع ترجمه لرنده کورلیدیکی اوزره - ۷۱۹ سنه سی ذی الحجه سنک یکریمی دردنجی صالی کونی - ترجمه ثواقبک ، غلطه مولویخانه سی کتبخانه سی ذوات مختلفه طرفندن وقف ایدیلمن کتابلر میاننده کی نسخه سنده نومرو ۵۱ ، ورق ۱۸۰ ، ۷۲۹ ذی الحجه سنک یکریمی دردنجی کونی و ولی الدین انندی نسخه سنده ۷۲۹ ذی الحجه سنک یکریمی دردنجی بازار ایرتسی دینلمسی سهو مستسخندن عبارت اولسه کرکدر - وقوعبولش وقره مان اوغلی ابراهیم بکک ، خلیل ادهم بکک « قرمان اوغللری حقنده وثائق محکوکه » نام اثرینک تاریخ عثمانی انجمنی مجموعه سنک ۱۳۳۰ تاریخنده نشر اولنان ۱۲ نجی جز شده و ص ۸۳۲ ده کورلیدیکی اوزره اله بولنان ایلیک کتابه سی ۸۲۷ - کرک بوحقیقه ده کرکسه اثرک کتاب شکننده طبعنک قرق یدنجی صحیفه سنده کوریلن ۷۲۷ سنه سی ترتیب سهویدر . سکن یوز یکریمی بش وقرقنچی صحیفه لرده مندرج اولان کتابه « سبع وعشرین وثمانیایه » تاریخنی محتویدر - حاوی اولدیغندن بونی دکشدره جک بشقه وناقنک ظهورینه دکین سنه مزبوه قرمان اوغلی محمد بکک اوغلی ابراهیم بکک مبدأ حکومتی اولق اوزره قبول ایدیله بیله جکندن و تاریخ وفاتی ایسه لارنده ده عمارت مدرسه سی اتصالنده کی تربه داخلنده بولنان قبرینک (۱ آمالوت ۲) انتقل من دارالفنا الی دارالبقا (۳) المرحوم المغفور السعید الشهید (۴) ابراهیم بن محمد بن قرمان سنه ثمان وستین وثمانیایه صورتنده

جنگ و محاربه ایدوب کافر چریسی کیرو دوندی کتد کدن صکره آردیجہ چری کوندوردی کافر لردن خیلی آدم آلوب اوت کافر لر آردیجہ کلنلری صویوب

اولان کتابه سنده کورلدیکی اوزره ۸۶۸ سنه سی بولغله ادریس بدلیسینک هشت بهشته مومی الیه ابراهیم بکک سلطان مراد خان ثانیدن لاجل الاستشفاع اعزام ایلدیکندن بحث ایتدیکی آل مولانادن عارف چلی نك ، مشارالیه اولو عارف چلی اولمدینی تظاهر ایتمکده دره . واقعا مناقب العارفینده - غلطه مولویخانه سی کتبخانه سی نسخه سی ورق ۲۱۳ - و اولو عارف چلی نك مناقبی میاننده « همچنان مؤلف کتاب روایت میکند که در خاتقاه تربۀ مقدس قدسنا الله بسر ساکنها که مسکن حضرت چلی بود خوش حوضی بود از سنک مهر رسید در نهایت لطف و اصول و آنرا از شهر کوناهیه بمحضرت ولد فرستاده بودند . مکر در ایام فترت قونیه که حضرت چلی بسفر ملک بالا رفته بود . از نواب اولاد قرمان که جلال کوچک کفتمدی آن حوض را بطریق حیل و تغلب و جسارت بی اعتقادی از خاتقاه نقل کرده بجانب لارنده برد تادر سرای خود کند و از نصب آن اندیشه نکرد . بعد از مرور ایام چون حضرت چلی از آن سفر مبارک بقونیه رسید و حوض را در مقام خود ندید . حوض دیده را پر آب کرده بغایت منفعل شد و متأم کشت جهت آن قضیه . قضیه بنزد اولاد قرمان اصدار کرده . چون مکتوب بمطالعۀ امیر بدرالدین ابراهیم بک اعزاز الله انصاره رسید در تجسس حوض حوض کرده . آن شخص را تعزیر فرمود و از نیابت معزول کرده از چشم انداخت و در آن فلاکت جان داد . در حال حوض را برکردون نهاد بجانب تربۀ مبارک فرستاد و تمهید عذر فرمود بسی تحفها ارسال کرد » فقره سی - که صاحب مناقب الشیخ احمد افلاکی روایت ایدر که تربۀ مقدسه نك خاتقاهنده بیاض مهر مردن بغایت زیبا و اعلا بز حوض وار ایدیکه کوناهیه دن سلطان ولد حضرتلرینه تحفه هدیه دیو ارسال ایلشلا ایدی . قونیه ده فترت واقع اولدینی زمانده قرمان اوغلی توابعلرندن جلال کونه نامنده برکیمسه اول حوضی آلوب لارنده یه کتمشدی . قوناغنده برحمله قویوب شادالروان ایلکه نیت ایشیددی . چآنکه عارف چلی حضرتلری سفر دن کلدیلر اول حوضی سعادتخانه لرنده بولامادقلرنده جلال کوتهک آلوب لارنده یه کتوردیکی مسموعلری اولدقده امیر بدرالدین ابراهیم بکه رقعہ یازوب اشارت بیوردیکه « اول دیارده بزم حوض کیمده در تجسس و تفحص ایدوب بولوب طرفزه ارسال ایده سین » دیوب رقعہ بی کوندردیلر . رقعہ ابراهیم بکه واصل اولدقده بونجه درلو تدارک ایله اله کتورب لارنده دن برآرابه یه یوکلدوب قونیه یه آستانه جائنه ارسال ایلدی » صورتنده کی نقصان ترجمه سی ترجمۀ ثواقب - غلطه مولویخانه سی کتبخانه سی ذوات مختلفه طرفندن وقف اولنان کتابلر نومرو ۵۱ ، ورق ۱۷۳ - ده مندرجدر - کورلمکده ایسه ده بو « بدرالدین ابراهیم بک » لارنده ده امیر موسی مدرسه سننده کی تره ده مدفون اولان قره مان اوغلی محمود بکک حفیدلرینک

مسلمانلره خلی بشکست واقع اولدی . آندن صکره سلطان مراد ادرنهیه کلدی لاز اوغلی ایله بارشوب الن ولایتن وقلعه لرن ویردی . صکره قرمان اوغلی ابراهیم بک هجوم ایدوب آناتولی ولایتن قریش مریش ایدوب سلطان

قبرکتابه لری اولوب خلیل ادھم بکک بالاده مذکور اثرنده - تاریخ عثمانی انجمنی مجموعہ سی جز ۱، ص ۷۰۵ - ۴ و ۵ نومر و سیله نشر ایلدیکی «هذه المرقد الامیر الاجل المغفور به المرحوم الغازی السعید الشہید | فخر الدنیا والدين احمد بن ابرھیم بن قرمان اسکنم الله فی جوار رحمتہ | وانتقل من دار الفنا الی دار البقا | فی یوم الاحد من السابع من ذیا القعدة لسنة خمسين و سبعماية هجرية » و « هذا التربة السعید الشہید المرحوم [المحتاج] الی الرحمة الله | شمس الدين بك بن ابرھیم بن محمود بن قرمان [ایکی سطر بوزوقدر] فی التارخ سنة ثلث و خمسين و سبعماية هجرية » کتابه لرنده کوریلن محمود بک زاده ابراهیم بکدر که خلیل ادھم بکده مذکور اثرنده [ص ۷۰۴] « محمودک مخلصی بعض مؤلفر طرفندن مصرأ آرزو ایدیلدیکی وجهله بدرالدين اوله بيلمکه برابر براوغلنک اسمی ده ينه بدرالدين اولقده بر محذور کوريله من فی الواقع شکاری محمودک اکبر اولادی اولقی اوزره بر بدرالدين قید ایدرک باباسنک یرينه اولا بونک وبعده خلیک حکمدار اولدیغنی ده علاوه ایدیور » دیور . افلاکی ددهنک « جون مکتوب بمطالعة امیر بدرالدين ابراهیم بک اعزاز الله انصاره رسید ذرتجسس حوض حوض کرده . آن شخص را تعزیر فرمود و ازیابات معزول کرده از چشم انداخت ودر آن فلاکت جان داد » دیسی شکارینک بوقولنی مؤیدر . وسفینه ناقبده بیوک امیر عادل چلبینک مخدومی کوچک امیر عارف چلبی نک ترجمه حالنده - ۱۲۸۳ مصر طبعی قسم ۱، ص ۱۲۹ - « اکثر اوقاتده سیر و سیاحت دار و دیار و تفرج باغ و راغ و انهار اوزره اوائل نوبت خلافتلری استقلال ابنای قره مانه و اواسط و اواخری زمان یلدرم خانه تصادف ایدوب هنوز فترت تیموریه سرایت کرده عروق ممالک مرزبوم روم اولیوب احوال اهالی نظام تام اوزره بی کلال و ملال اولغین » دینلمسنه نظراً ادریس بدلیسینک قره مان اوغلی ابراهیم بک طرفندن لاجل الاستشفاع سلطان مراد خان ثانی نزدینه اعزامندن بحث ایتدیکی عارف چلبی نک بوذات دخی اولمدینی تظاهر ایتکده در .

[۸] کلدسته ریاض عرفان ص ۴۶ ، شهزاده مشارالیهک تاریخ ولادتی ۸۲۲ اولوب بیوک برادری شهزاده احمدک آماسیه والیسی ایکن وفاتنده اورایه والی اولمش و قره مان اوغلی حربنده معیت عسکر یله بولونقدن صکره ۸۴۶ سنه سی آماسیه ده ارتحال ایله نعشی بروسه یه کتیر یلرک پدری سلطان مراد خان ثانی تره سی قربنده برقبه ده دفن اولمشدر . قاموس ترجمه سی - ۱۲۶۹ طبعی ج ، ص ۲۱۵ - بدلیس ؛ بانک کسریله شهر خلاط - اخلاط - قربنده برکوزل بلده اسمیدر . — [۹] لهجه عثمانی ۱۳۰۶ طبعی ، ج ۱ ، ص ۹۷ ، از لادی ؛ صوفیه سنجاننده قضا مرکزی قصبه .

مراد که و آناتولی به کچوب [۱] قابو خلقی و آناتولی چریسی ایله واروب قرمان اوغلی قاجوب طاش کردی [۲]. کیروحیله اولوب قرمان اوغلی بونی عادت ایدندیکیم کافر بدوندن [۳] یوریجک اول دخی اول طرفدن یورودی [۴] حتی قرمان اوغلنک برندی می و ارایدی قرمان اوغلنه ایتمش « ایووارد و کز » دیمش . قرمان اوغلی ایتمش « بره نیچون ایوایتدک » ایتمش « بو طرفدن سلطان [۵] اوته طرفدن یانقو قرداشکمز امیددرکه سهل وقت ایچنده مسلمانلوغی کافر آیاغی آلتنده پایمال ایدوب هلاک ایدلر » کافره نسبت ایدلر حالی خود معلومدر .

آندن صکره سلطان مراد یکیچری به وغیری طائفیه دستور ویروب بکلوکنی ترک ایدوب مغنیساده قرار ایدوب سلطان محمدی [تخته] کچوردی . خلیل پاشا [۶] وزیر اولوب منلا خسرو [۷] قاضیسکر اولدی سلطان محمد

[۱] بوراده نقصان واردر . — [۲] « طاش ایله کیردی » اوله جقدر . لهجه عثمانی ج ۱، ص ۶۲۵، قرمان؛ قره مان . ن ۰ — [۳] « بودین » یاخود « بدون »، مجارجه « بودا »، آلمانجه « اوفن » اولجه مجارستان قرالغنک پایتختی اولوب ۱۸۷۲ سنه میلادیسندن بری « پشته » ایله برلشهرک « بودا پشته » نامی آلمشدر . قانونی سلطان سلیمان خان عصرنده ۹۴۸ تاریخنده صورت قطعیله ده کی فتحی تحکیه صره سنده استطراداً تفصیلات ویریله جکدر . — [۴] قره مان جهتدن . — [۵] سلطام اولسه کرک . — [۶] ترجمه حالی حضرت فاتح عصری وقایبی میاننده استطراداً یازیله جقدر . — [۷] ملاحظه فرمائید؛ اسمی حدائق الشقایق ص ۱۳۵، تاج التواریخ ج ۲، ص ۴۶۲، کلدسته ریاض عرفان ص ۲۵۸ حقیقه الجوامع . مطبوعی - ج ۱ ص ۱۸۵ و ۲۰۱، رفعت افندینک نواقصی ترجمه شقایق و تواریخ سائرهدن اکمال و ۱۲۸۳ سنه سی ربیع الاولنک یکرمی یدنجی پنجشنبه کوننه قدر تذیل ایله یکیدن قلعه آلمش اولدینی دوچه المشایخک لیتوغرافیا طبعی ص ۸، اسلاف ج ۱، ص ۱۰۰ ده کورلدیکی اوزره - محمد و یاخود کنه الاخبار - وقعه نویس اسعد افندی کتبخانه سی رکن اول، ثانی، ثالث نومرو و ۲۱۶۱ و رکن رابع نومرو و ۲۱۶۲، ص ۳۱۲، اثرک رکن رابعنک بر قسمنک - فاتح سلطان محمد خان عصری علماسندن علی قوشچینک ترجمه حالی بقیه سنی محتوی ۳۱۹ نجی صحیفه سنک اوست هامشنده کوریلن « بوخلدن آشاغیسنی امام افندی تحریر اندورسه کرکدر » عباره سندن و رکنک نهایتنده کی « بزنی » امضاسندن آکلاشلدیفته کوره - مسکنخی، سالم تذکره سی ۱۳۱۵ طبعی ص ۱۶۹ قومقوبوربنده بالی پاشا محله سنده چادرچی زاده

تخت ایصارلندی هجرتک سکز یوز قرق یدیسنده .

نام صاحب الحیرک بنا ایلدوکی۔ حدیقه الجومع ۱۲۸۱ طبعی ج ۱، ص ۷۳ جادرجی مسجدی درقرب قوم قپو، بانسی احمد اغادر۔ مسجد شریفک مؤذنی عیسی خلیفه تک مخدومی وساقزلی شیخ الیاس افندینک مریدی وحضرت نیازی مصری به ملاقی اولان شاعر بزمی خلیل افندیدرکه سبجل عثمانی ج ۲ ص ۱۶ وزیریه امام ونیم اولورق اسلاف ج ۱، ص ۲۳۲ وبوندن طولای «امام بزمی» لقبی آلمش و۱۱۳۱ هـ ساقزده وفات ایتمشدر۔ ده کورلدیکی اوزره «محمد جلال» در . پدري، حدائق الشقائق ص ۱۳۵، تاج التوارخ ج ۲، ص ۴۶۲، کنه الاخبار یازمه اسعد افندی نسخه سی ص ۳۱۲، کلدسته ریاض عرفان ص ۲۵۸، دوحه المشایخ ص ۸، حدیقه الجوامع مطبوعی ج ۱، ص ۲۰۱ «فرمرز» در ۔ بوکله تک اصلی شکوه زمین معناسنه اولان «فرمرز» اولدینی فرهنگ انجمن آرای ناصریده کورلمکده در۔ یالکز حدیقه الجوامع مطبوعی ج ۱، ص ۱۸۵ ملاخسروک آثار خیریه۔ سندن اولان وکل جامی۔ بو جامع حقهده حدیقه الجوامع مطبوعی ج ۱، ص ۱۸۶ «کلیسادن منقلبدر۔ فی الاصل ترسانه تک آلات ولوازمات سائره سی ایبون مخزن اولوب بعده سلطان سلیم خان ثالث حضرتلرینک امریله مناره وسائر مالزمه سی بنا اولنهرق جامع شریف قلدشدز، دینیلور ایسهده تاریخ نعمانک ۱۲۸۰ مطبعه عامره طبعی ج ۶، ص ۲۸۱ و ۱۰۶۷۔ سنه سی وقایق میاننده «شوکتلو پادشاه حضرتلری۔ سلطان محمد خان رابع۔ کاه ویکاه تبدیل طریقله کشت وکذار ایدرکن وقت صلاته کل جامی قربنده مصادف اولوب جمعیه ی آنده ادا بیوردقلرنده جامع مزبورک خطیبی پادشاه عالیناهی فراستله بیلوب محرابه کچدکده۔ «ص» سوره شریفندن۔ «یادارد انا جملناک خلیفه فی الارض فاحکم بین الناس بالحق» آیت کریمه سن قرائت ایلدی . پادشاه صاحب ذکا حضرتلری آیت کریمه تک معنای شریفندن آگاه اولغین نمازی ادا ایتدکن صکره چوقه دار۔ تاریخ عطا ۱۲۹۰ طبعی ج ۱، ص ۲۰۱ الی ۲۰۴ مطالعه اولونسون بو یابده معلومات مفصله واردر۔ کنعان اغا۔ بالآخره سلحدار شهر یاری اولورق ۱۰۷۲ ربیع الاولنده وزارتله دیار بکر والیسی اولان چرکس کنعان پاشا اولسه کرکدر۔ قوللرینه امر ایدوب « وار خطیبه سؤال ایله کسنه دن شکایتی وارمیدر » دیو ارسال ایلدکده خطیب مزبور جوابنده کندوبه مشروطه اولان منزلی ویران اولوب متولیبی ترمینده امال ایتدوکندن شکایتی اولدوغین عرض ایلدکده عنایتلو پادشاه عالیناه حضرتلری ناظروقف اولان دارالسعاده اغاسی دلاور آغا۔ رسمی احمد افندی حمیله الکبیرا۔ ۹۸۲ دن ۱۱۶۵ تاریخنه قدردارالسعاده الشریفه آغاسی اولان ذواتک تراجم احوالندن باحثدر۔ ده دلاور اغانک، سلفی اولان بهرام آغا ۱۰۶۶ سنه سی جمادی الاولاسنده وچنار وقعه سنده ۔ نعمیا ۱۲۸۰ مطبعه عامره طبعی ج ۶، ص ۱۴۷ مطالعه اولونسون۔ مقتول اولیشندن صکره بومقامه تعیین ایلدیکنی بیان ایتکده ونعمانک مذکور صحیفه سی ده بونی مؤید بولونغده در

دفعه قرال ویانقو بلیدکه کنه هجوم ایدوب اونکروس وصاص [۸] والامان

— یه تنبیه بیوروب خطبیک خانه ویرانه سنی آباد ایتدیرمکله قلب خزینن شاد بیوردیلر .
 قهره سی کورلیکده در . اولیا جلی سیاحتنامه سنک برنجی جلدنده کل جامعنه دأثر بر معلوماته
 تصادف اولنه مدی - قرینده کاشن کوچک مصطفی پاشا مسجدی بمختده « قره میرزا » دینلمشدر .
 مومی الیه ایچون حدائق الشقائقده « امراء فرانجه دن » تاج التواریخده « رومی الاصل ،
 دوحة المشایخده « امراء فرانسه دن » اسلاف ج ۱ ، ص ۱۰۰ « عن اصل فرانسه زامراسندن
 ایکن اسلام ایله تشرف ایتمش وفرامرز نامنی آلمش برذاتدر » دینلمش و حدائق الشقائق
 ص ۱۳۵ هامشنده « مرویدرکه مولانا خسروک باباسی فرامرز اکراددن وارساق
 ولایتده سیواس ایله توقات اورته سنده - منجم باشی احمد دده افندی جامع الدول - کتبخانه
 عمومی نومرو $\frac{۵۲۰}{۱۲۱}$ ج ۲ - ده « الحرف الثانی عشر فی امراء وارساق - نسخه ده
 « قارسلق » صورتده ایسه ده سهو مستنسخ اولدینی ینه اثرک عباره سیله ثابتدر . اسعد
 افندی کتبخانه سی ، جامع الدول نومرو ۳۱۰۳ ج ۲ ، ورق ۵۵۸ ، وارساق صورتده در - کأنوا
 مسلطن علی جبال ایچ ایل و متغلبین علیها ولم نظفر لایاحوالهم ولا باسماهم غیر ماورد ذکرهم
 فی بعض الوقایع الی جرت بین القرامانین - عاشق پاشا زاده تاریخی ص ۱۲۱ ، ۱۷۳ ،
 ۲۱۶ ، ۲۳۲ ، ۲۶۶ مطالعه اولونسون - و بین العثمانین و کأنوا من قدماء امراء اوج
 وعظماهم واما ایچ ایل فهی سلنتی ونامور وکننار وارمناک وناحیه و سلفنکه و سنانلی
 وصاری قواق وموت - بو بحث صحائف الاخبارده یوقدر - دیدیکی کبی لهجه عثمانی ده -
 ج ۱ ، ص ۷۹۵ - وارساق ؛ تاتاردن برعشیرتدر ، ایچ ایله متفرق اولمشدر » دینلیور .
 ینه اوراده ج ۱ ، ص ۱۰۸ ایچ ایل ؛ آدنه ولایتده سنجاق ، قضالری سلفنکه ، قره طاش ،
 موط ، ارمناک ، آنامور ، کلنار » افاده سی کوریلور - توطن و تمکن ایدوب اول قریه ده
 یرزاویه بنا ایلدی . درر غرر - کشف الظنون بولاق طبعی ج ۱ ، ص ۳۷۴ واستانبول
 طبعی ج ۱ ، ص ۴۴۸ « درر غرر » شریف مرتضا - ابی القاسم علی بن حسین - نک محاضراتدن
 و « درر غرر » رشید الدین محمد بن ابراهیم الوطواط الکتبی نک « ابن العربی » - قاموس الاعلام ج ۱
 ص ۶۴۷ ، ابوبکر محی الدین محمد بن علی الطاطی الحاتمی الاندلسی اولوب ، مغربده ابن العربی
 اسمیله معروف ایسه ده شرقده ابوبکر ابن العربیدن فرق ایچون حرف تعریف سزاستعمالی
 تعهم ایتمشدر . محی الدین عربی و شیخ اکبر اسمریله دخی معروفدر - نک « کتاب شعراء
 اندلس » نام اثرینه - ابی الولید عبدالله بن محمد بن القرظی نک ده بواسمه برامری واردر -
 ذیل مقامنده یازمش اولدینی کتابک اسمی اولوب ملا خسروک بوایکی اثرندن برینک
 نامی « غرر الاحکام فی فروع الحنفیه » اولوب متن و دیکری ده ینه بو کتابک کندی طرفندن
 شرحی اولان « درر الاحکام فی شرح غرر الاحکام » درکه کشف الظنونده « وهو المعروف
 یدرر مولانا خسر » دینلمشدر - نام کتابک خاتمه سنده - ملا خسرو - انا الفقیه محمد بن

وجه ولایتی بوسنه و پولیه [۹] چریسی و افلاق و فرنگ و قرمان اوغلی اتفاقیه

فرامرز - نسخه ده فرامرز صورتنده ایسه ده ترتیب سهویدر - بن علی عاملهم الله بلطفه الحفی والجلی دیدی بوندن فیهم اولنورکه جدینک آدی علیدر « افاده سی وحدیقه الجوامع - مطبوعی ج ۱ ، ص ۱۸۵ - ده « شیخ الاسلام ملاخسرو عمدا فندی ابن قره میرزا بن علی « عباره سی کورلمکده وکلدهسته ریاض عرفانده - ص ۲۵۸ - شقایقه عطفاً « فرا مرز مرزبور اوائل حالنده صناید قبائل تراکه - لهجه عثمانی ج ۲ ، ص ۱۰۰۷ تراکه ؛ ترکمانر . معانی لهجه ۱۸۹۰ استانبول طبعی ، ص ۵۲۷ تراکه ؛ ترکمان کله سنک جمع عربیسی - بوکله قاموس ترکیده یوقدر - دن روی نژاد اولوب بعده شرف اسلامه مشرف اولدوقده « ملاخسرو حقنده ده « مولانا محمد بن فرامرز التوقاتی « دینلمکده دره ملاخسروک مولدینه کلنجه ینه کلدسته ریاض عرفانده - ص ۲۵۸ - « نازنده خرام جلوه گاه صحت اولان بعض احفاد امجادندن کوش زد اولدینی اوزره « دینلکدن صکره سیواس ایله توقات پیننده واقع « قرنین « قریه سی اولدینی بیان و پدرینک قریه مذکورده ده زاویه سی بولوندینی حقنده ده « منقول تحقیق نویسان طومار بیاندر « دینلمکده دره بالاده ذکر اولونان آتارده کورلدیکی اوزره ملانک پدری ، کریمه سنی امراء عثمانیه دن « خسرو « نامنده برذاته بعد الترویج وفات ایتمکله ملا ، حال صغرنده انشته سنک تحت تربیه سنده قالمش و بوندن طولایی بین الناس « خسرو قانی « - کلدسته ریاض عرفان ص ۲۵۸ « خسروک زوجه سی برادری « دینلمکله شهرت شعار اولمش و صکره لری مطلوباً بالاختصار سادجه « خسرو « دینلمشدر . حدائق الشقائق و تاج التواریخ - ج ۲ ، ص ۶۳ - سعدالدین تفتازانی تلامیذندن اولان برهان الدین حیدر هر ویدن ، کلدسته ریاض عرفان ص ۲۵۹ آندن صکره والد ملا فناری شیخ حمزه و ملا یکان دن بعد التلمذ ادرنده شاه ملک مدرسه سنه - اولیا چلبی ، سیاحتنامه سنده مطبوعی ج ۲ ص ۴۴۶ « ادرنه نک مدرسه لری « سرلوحه لی مبعثده بوندن بحث ایتمه مشدر - مدرس اولمش بعده ، ینه ادرنده حدائق الشقائق چلبی ، تاج التواریخ و کلدسته ریاض عرفان حلیه مدرسه سنده - دوحه المشایخ ص ۸ ده ایکی برده چلبی مدرسه سی دینلمسی کتابی لیتوغرافیا ایله طبع ایچون استنساخ ایدن مستسخک تصحیفی اولسه کرکدر . اولیا چلبی ینه اوراده مدارس سائرهن دن مانعدا « مدرسه کوچک چلبی « و « مدرسه چلبی سلطان محمد خان « نامیه ایکی مدرسه دن بحث ایتمکده در - مدرس اولان برادری ملاجلال الدین - حدائق الشقائق و تاج التواریخده بوذاتک اسمی کوسترلمه مش و حدائق الشقائق - ص ۱۳۵ - هامش سنده « هر ویدرکه مولانا خسروک جلال الدین آدلو براوغلو اولوب مدارس شریفه دن تبریزده الی آقچه ایله مدرس ایکن وفات ایلدی « دینلمشدر - وفات ایتمکله مدرسه مذکوریه نقل ایله مش و بروسه لی بلیغ افندیکن قولنجه - کلدسته ریاض عرفان ص

[۱۰] بیله اما قرمان اوغلندن غیریبسی جمله قرال ملعونک یاننده ایدی تیش

۲۵ - ۸۴۸ سنه سی ادرنه قاضیبی اولمشدر . مترجم شقائق ادرنه لی مجدی افندی حدائق الشقائقده « مولانای مومی الیهک محروسه ادرنه ده قاضیلق عنوانیه . عنون تمسکات شرعیه سی بنیهایه در . بوجه دن « صح ماتضمنه عندی حرره محمد بن فرامرز القاضی بادرنه الحمیه » توقیعیله برجتی کوریلوب تضاعف حجتده ثلثة آلاف درهم - نسخه ده درسم صورتنده ایسه ده ترتیب سهویدر . - سلطان مرادی - اسماعیل غالب بکک « تقویم مسکوکات عثمانیه » نام امری - ۱۳۰۷ طبعی - ص ۳۰ الی ۳۶ مطالعه اولونسون - سوزی مسطور و محرر و خاتمه کتابده « جری هذا فی اوائل شوال المبارک لسنة ثلث وخمسين وثمانمئة تاریخى مرقوم و مقرر بولندی وسکزی یوز الی بر تاریخیه مؤرخ برجتی دخی کورلدی . مولانا خسرو سلطان مراد خان غازینک زمان سلطنتنده ادرنه قاضیبی اولدوغی مقرردر « دیدکن صکره بونک متن شقائقده مذکور و مسطور اولدیغی سویلیور . ملا خسرو ، حدائق الشقائقک قولنجه ایلیک جلوسنده سلطان محمدخان ثانی طرفندن سائرلرینه تقدیماً قاضیعیسکر نصب اولمشدرکه بویاده تاج التواریخ - ج ۱ ، ص ۳۷۷ - ده « مولانا خسرو اول تاریخده - ۸۴۷ - قاضیعیسکر اولوق نقل اولنور « دینلمش و ج ۲ ، ص ۴۶۲ و ۴۶۳ ده مندرج ارلان ترجمه حالنده ایسه بوندن هیچ بحث اولنمشدر . عاشق پاشازاده تاریخنده - ۱۳۱ - « مولانا خسروی قاضیعیسکر ایتدیلر « عباره سی ، صحائف الاخبار - ج ۳ ، ص ۳۵۷ ده - « علی قول ملا خسرو قاضیعیسکرک منصبنده قالمشدر « افاده سی کورلکده در . دوحه المشایخده - ص ۸ - ملانک قاضیعیسکرلکه تاریخ تعینی - ۸۳۲ سنه سی کوسترلمش و « جلوس سلطان محمد خانیده ابقا قلنمشیدی « دینلمش و کلدسته ریاض عرفانده ایسه ادرنه قاضیلکنندن تاریخ انفصالی ۸۵۵ سنه سی اولوق اوزره کوسترلمشدر . سلطان محمد خان ناینک مغنیسیایه عودت لرنده ملا خسروه خطاباً « سائر ارکان کبی سنده منصبکنن آبرلیوب برنده قالمق کرکسن « صورتنده اولان ابراملری اوزرینه ملانک « قالمازین زیرا جناب شریفکی زمان عزنده ترک ایلیک حدود دوائر مرؤندن خارجدر « دیهرک مشارالیه حضرتلریله برلکده مغنیسیایه کیتدیکی حدائق الشقائقک - ص ۱۲۷ - جمله روایاتندن اولوب کلدسته ریاض عرفان و دوحه المشایخک افاده سی ده بونی مؤید ایسه ده سعدالدین افندی تاج التواریخ - ج ۱ ص ۳۸۶ - ده

دونوب عزم ایلکده شهره بربر
دیدى شهزاده به ای شاه خوشرو
ملول اوله ایکی اوچ ییلق ایسه
ایو کیشدر . صحفده فالک

چو کوندر دیلر اول شاهى اکابر
محیط علم و عرفان ملا خسرو
جهان باغنده شادان اول همیشه
که آزدرد مدتی بو انفضالك

سکسن بیک چریسی (۱۱) جمع ایدوب برنیجه بیک طوب عربہ لری طوپلرله

سن اولورسین رعایانک پناهی	سنکدر عن قریب اورنک شاهی
که زود آبی بر اورنک هایون	بخوابت دیده ام ای شاه کردون
میاور بردت از غم غباری	مکش از ثقلت افکار باری
نصح وپند کونه کرده را	بدین کونه تسلی داد شه را
عزیمت ایلدی شهزاده راهه	وداع ایدوب دعا لر ایتدی شاهه
آکا ویردی عطایای کثیره	آنکچون کلدوکی لحظه سریره

دیمش و صحائف الاخبار - ج ۳ ، ص ۳۶۰ - ده « محمد خان حضرتلری مأمور آسنجاقلری اولان مغنیسا طرفنه روانه اولدقلرنده ملا خسرو مشار الیه حضرتلرینی بر مرحله تشییع وینه قریباً رجوع بیوررسز دیو بعض بشارت آمیز کلمات ایله خاطر هایونلرین تسلیه ایدوب آنلر دخی مولانای مواعید جمیله برله تطیب بیوردیلر » عیاره سی کورلمشدر . سلطان محمد خان ثانی مغنیسادن عودتله دفعه ثانیه جلوس هایونلرنده ملا خسروه - یا مه کنه الاخبار اسعد افندی نسخه سی رکن ۴ ، ص ۳۱۲ - یومی یوز آقچه وظیفه تعیین ایله مشدر که حدائق الشقائق - مطبوعی ص ۱۳۷ - ده « ملا خسروه هر کون آقچه وظیفه تعیین ایلدی ، دینلمش ودوحه المشایخده - ص ۸ - ده « آقچه وظیفه تعیین ایلش » افاده سی اثر مذکورک یکیدن نلمه آلدینی ائنده احتمالکه حدائق الشقائق نسخه مطبوعه سنه مراجعت ایلده سندن نشأت ایشدر که حدائق الشقائقده ترتیب سهوی دوحه ده ایسه مدون و یا مستسخ خطاسی واردر . تاج التواریخ - ج ۱ ، ص ۴۶۳ - ده بوندن بحث ایلده مشدر . ملا خسرو ، استانبولک فتحنی متعاقب قاضی اولان خضر بک - ۸۸ نجی صحیفه نکه ۵ رقلی استطرادینه مراجعت اولونسون - ۸۶۳ سنه سی ارتحالنده استانبول قاضیسی اولمش وبو مأموریتنه ، حدائق الشقائق ، تاج التواریخ ، کلدسته ریاض عرفان ، دوحه المشایخ افاده سنجه غلطه ، اسکدار و خواص رفیعه - ایوب - قاضیلکلی و آیاصوفیه مدرسه کی ضمیمه ایدلش ویا لکز کلدسته ریاض عرفانک - ص ۲۶۰ - افاده سنجه ۸۶۷ سنه سی بومأموریتندن انفصال ایشدر . - بلیغ افندی ، ملا خسروک یرینه ملا کورانی نکه تعیین ایدلش اولدیغنی بیان ایتش ایسه ده ملای مشارالیه ک حدائق الشقائق ص ۱۰۲ ، تاج التواریخ ج ۲ ، ص ۴۴۱ ، دوحه المشایخ ص ۱۰ ده مندرج اولان ترجمه حالنده استانبول قاضیلکنه تعیین ایلدیکنه دائر بر بحث یوقدر . ملا خسرو بر آراتق بروسه یه عزیمتله اوراده بر مدرسه انشا ایتدیره رک تدریس ایله مشغول اولمشدر که بونک سببی اولتی اوزره حدائق الشقائق - ص ۱۳۷ - ده « سلطان محمد خان حضرتی ولیمه عظیمه ایدوب زمهره علما نه کیفیت اوزره اوطورمقی مناسبتدر دیو مولانا کورانی ایله مشاوره ایلدکه مولانا کورانی

بله چکوب چریسی کوم کوك دموره غرق اولوب بونك کبی هیتیله باغراددن

بزم ایچون اوطورمق لازم دکدر خدمت بزمدر دیوجواب بیوردیلر . بوجوابدن پادشاه
 حضرتلری کمال مرتبه حظ ایدوب نهایت سرور ایله میسرور اولدوغندن مجلس هایونده
 جانب یمنی مولانا کورانی به وجانب یساری مولانا خسروه تعین ایلدی . مولانا خسرو
 بوترز بدیع الاسلوب سمته مخالف وبوجلوس مقتضای مقامه ناموافقدر . دیو جانب یسارده
 اوطورمق اختیار ایتموب حمت جلیق مقتضاسنجه اول مجلسه وارمائی مقرر ایلدی .
 بو معنای ورفه ایله ارکان دولته اعلام ایدوب « بنم اول مجلس هایونه وارمادوغم غیرت
 علیه مک اقتضاسیدر » دیدکن صکره ۸۷۷ سنه سنده کمی ایله محروسه بروسه یه کچوب ،
 الخ فقره سی کوریلدورسده بوققره تاج التواریخ ج ۲ ، ص ۶۶۴ ودوحه المهایخ ص ۹ دده
 مندرج اولوب تاریخی کوسترله مش وکلدسته ریاض عرفانده بوندن بحث ایلدله مشدر .
 ملانک بروسه یه مزیمتی تاریخی اولق اوزره بالاده کی ۸۷۷ سنه سی قبول ایدیلور ایسه
 ققرده کوریلن « ولیمه عزیزه » نک عاشق پاشا زاده تاریخی ص ۱۴۸ ، تاج التواریخ
 ج ۱ ، ص ۶۶۰ ، صحائف الاخبار ج ۳ ص ۳۷۳ ده کورلدیکی اوزره ۸۶۱ سنه سی
 ادرنده اجرا اولونان شهزاده سلطان بایزید و سلطان مصطفانک سور ختالری وینه
 مذکور اثرلر - ص ۱۸۰ ، ج ۱ ، ص ۵۳۵ ، ج ۳ ، ص ۳۸۹ - ده بیان ایدلدیکی
 اوزره ۸۷۸ سنه سی ربیع الاولنک اون آلتنجی کونی وقوعبولان اوزون حسن
 حربنده مومی الیهک اوغلو اوغورلو محمد پدربنک اردوسی میسره سنده قوماندا ایتمش
 اولغله - مومی الیه ، جامع الدوله ، کتبخانه مومی نومرو ۹۰۰ و ۹۰۱ کورلدیکی اوزره
 ۸۷۹ سنه سی سلطان محمدخانه التجا ایتشدور . عاشق پاشا زاده تاریخی ص ۲۴۸ ده مطالعه
 اولونسون - حضرت پادشاهک کریمه سی کوهرخان سلطانک اوغورلی محمد پاشایه تزویجی
 ولیمه سی ده اولیوب واقعات جم - تاریخ عثمانی انجینی مجموعه سی جزء ۲۲ تفرقه سی ص
 ۱ - ده کورلدیکی اوزره سلطان جهانک ۸۷۷ سنه سی صفری اوائلنده اجرا ایدیلن ختانی
 سوری اولدینی آکلاشلیبور . ملا خسرو برمدت بروسه ده قالدقن صوکره اصرا پادشاهی
 ایله استانبوله عودت ایتمش وکندوسنه منصب فتوی نوجیه اولونمهدر . کرك حدائق الشائق
 کرکسه تاج التواریخده عودتی بوو مأموریتی تاریخی کوسترله مش و بلیخ افندی کلدسته
 ریاض عرفانده « ملا علی عربی برینه نائل صدر فتوی اولمش ایدی » دیمشدر . حدائق
 الشقائق ص ۱۷۵ ، تاج التواریخ ج ۲ ، ص ۴۸۶ ، دوحه المشایخ ص ۱۳ ملاعلام الدین
 علی عربی مفتی ایکن ۹۰۱ سنه سی وفات ایتمش اولغله کلدسته نک عباره سی یا کلش
 اولوب فخرالدین عممی برینه اوله جقدر - دوحه المشایخده - ص ۷ - فخرالدین عممی نک
 تاریخ وفاتی ۸۶۵ - تاج التواریخ ج ۲ ص ۴۳۱ وحدائق الشقائق ص ۸۳ تاریخ وفاتی
 کوسترله مشدر - وملا خسروک مأموریتی دخی - ص ۹ - ینه بوسنه اولق اوزره اراشه

کجوب شومنی و نیکه بولی ولایتی خراب ایدوب و پروادی (۱) حصار

ایدلشدر. ملا خسرو مفتی الآم ایکن ۸۸۰ سنه سی شعبانی جمعہ لرندن برنده - دوحہ المشایخ ص ۹ سطر ۶ ده کوریلن ۸۸۰ تاریخک سہومسنسوخ اولدینی مذکور صحیفہ سطور باقیہ سنک مطالعہ سندن آکلاشیلور - ارتحال ایدہ رک، حدیقة الجوامع ج ۱، ص ۲۰۱ نمازی سلطان محمد خان جامعندہ بعدالادا جسدی بروسہ یہ نقل اولونہ رق، حدائق الشقائق ص ۱۳۸ «مدرسة شریفہ سندن» تاج التواریخ ج ۲، ص ۴۶۵ «جوار مدرسه سندن» دوحہ المشایخ ص ۹ «مدرسه سی قربندہ» حدیقة الجوامع - آنف الذکر صحیفہ ده - «مدرسه سنک حولیسندن» کلدستہ ریاض عرفان ص ۲۶۰ «مدرسه سی قربندہ حظیرہ ده» دفن اولونمشدر. قبری کتابہ سی «منبع علم و هنر | وارث علوم خیر البشر | فاضل خورشید اثر | صاحب الدرر و الغرر | مولانا محمد خسرو» در. لغات تاریخیہ و جغرافیہ - ۱۳۰۰ طبی ج ۷، ص ۲۶ - ده ۸۸۵ ویا ۸۸۶ تاریخندہ بروسہ ده وفات ایلش، دینلمسنک اثر ذہول اولدینی بالادہ کی مسروداتن آکلاشیلور. تاریخ وفاتی اولتی اوزرہ حدائق الشقائقندہ کوریلن منظومہ تاریخیہ

عالمًا فی امر فتوی قائما	خسرو قد کان فی ایامہ
فی فراش العز کان ناثما	مات فی شعبان یوم الجمعة
«رحمة الله عليه دائماً»	وهو مرحوم لما تاریخہ
عالمًا فی امر فتوی قائما	کلدستہ ده : خسرو قد کان فی ایامہ
قائماً. لیلًا نهاراً صائماً	جامعاً للعلم والتقوی معا
«رحمة الله عليه دائماً»	وهو مرحوم لما تاریخہ

صورتندہ در. تاریخ مصریحی بوجهہ حساب اولونور ایسہ ۸۷۶ سنہ سنہ ارثہ ایتمکدہ اولدیفندن تاج التواریخ ج ۲، ص ۴۶۵ ده کورلدیکی اوزرہ «رحمة الله عليه دائماً» صورتندہ حساب اولونمشدر. «مات رئیس العلماء» وحدیقة الجوامع ج ۲، ص ۲۰۱ «جامہ خسروی» ترکیبیلرہ : کرد خسرو از جهان مکتوب طی «طی خسرو» آمدہ تاریخ وی بنتی ملای مشارالیک وفاتہ تاریخدر. نشانیجی تاریخندہ - ص ۱۷۳ و ۱۷۴ وفاتندن وتاریخندن بحث اولونمشدر. عثمانلی، وائلری نام اثر ۱۳۳۳ مطبعہ عاصہ طبی ج ۱، حلما فصلی ص ۲۹۲ ده کوریلن «مات رئیس العلماء» و «رحمة الله عليه دائماً» ترکیبیلرینک ناطق اولدینی ۸۸۶ تاریخندہ «عبارہ سی یا ذہول اثری ویا ترتیب سہویدر. چونکہ برنجیسی ۸۸۴ ی ایکننجیسی ۸۷۶ بی کوسترر. ینہ اورادہ «ارساق» کلہ سی حدائق الشقائقک مطبوعی ص ۱۳۵ ده کوریلن وپورادہ ۲ رقمی استطرادی تشکیل ایدن هامہ نظراً «ارساق» اوله جقدر. ینہ بو استطرادده «بوترجه نلک هامشندن سیواس ایله توقاد آرہ سندنہ کی «برکوی» قرہ سندن اولدینتہ دینلمش ایسہ ده مطبوعی هامشندہ «سیواس ایله توقاد اورتہ سندنہ تمکن ایدوب» دینلمکدہ وبالادہ کی مسرودات حقیرانہ مدہ ده کورلدیکی اوزرہ ملائک مولدی «سیواس ایله توقاد پشندہ کائن قرقین قرہ سی» ایدوکی احفادنن روایة بلیغ اتندی طرفندن

ایتدی. آندن صکره نیکبولی بکی فیروز بک اوغلی محمد بک چریسی ایله وحاضر
گلدسته ده بیان ایدلکده در . اولیا چلی، سیاحتنامه سنده - مطبوعی ج ۲ ، ص ۱۷ -
«مدارس بروسه» سرلوحه لی مبحثده ملا خسروک مدرسه سنه دأر بر قید یوقدر .
مدرسه ، بروسه نك شرق جهتنده و - طریقت زینیه به مخصوص اولان درگاهك اوراده
بولونه سندن طولایی - زینیلر دینیلن محله در .
سلطان مرادخان ثانیك سلطنتدن فراغتی تاریخی اولق اوزره عاشق پاشا زاده تاریخی
ص ۱۳۱ ده ۸۴۴ ، تاج التواریخ - ج ۱ ، ص ۳۷۷ - ده ۸۴۷ ، نشانی تاریخنده
- مطبوعی ص ۱۵۵ ، ۸۴۶ سنه سی اراشه ایلمش ، کنه الاخبار مطبوعی رکن ۴ ،
جزء ۱ ، ص ۲۱۱ - ده «یکرمی دردنجی واقعه» دینلرک تاریخی کوسترله مش ، منجم
پاشی احمدآندی صحائف الاخبار - ج ۳ ، ص ۳۵۷ - ده «سنه ضربوره - ۸۴۶ - ده
وبر روایتده ۸۴۷ ده که بهم یآمده صحیح اولان دخی بودر. شهریار مراد خان حضرتلری
سلطنتی ولد ارجمندلری محمدخان حضرتلرینه فراغت بیوردیلر» دیشدر. سلطان مرادخان
ثانیك هفتسیسایه حین عزیمتلرنده رکاب شاهانه لرنده بولونان ذوات حقنده تاج التواریخ -
ج ۱ ، ص ۳۷۷ - ده «مجلس رفیعلمری بحرملرندن بعضی خواصی خصوصاً اسحق پاشایی» ،
کنه الاخبار - مطبوعی رکن ۴ ، جزء ۱ ، ص ۲۱۱ - ده «شراپدار حمزه بکی واسحاق
پاشایی بیله آلوب» دینلمش وسلطان محمد خان ثانیك معیتنده خلیل پاشا ، شهاب الدین
پاشا ، صاروجه پاشانك قالمش اولدقلری بیان ایلمشدر. ملا خسروک قاضیسکرلکه تعیینی
حقنده ده تاج التواریخ - ج ۱ ، ص ۳۷۷ - ده «مولانا خسرو اول تاریخنده قاضیسکر
اولق نقل اولنور». صحائف الاخبار ج ۳ ، ص ۳۵۷ - ده «علی قول ملا خسرو قاضیسکرک
منصبنده قالمشدر» افاده لری کورلمش ، کنه الاخبار - مطبوعی رکن ۴ ، جزء ۱ ، ص ۲۱۱ - ده
«درر فرر مؤلوی ملا خسروه قاضیسکرک تعیین اولندی» ، نشانی تاریخنده -
مطبوعی ص ۱۵۵ - «ملا خسرو قاضیسکر اولدی» دینلمشدر . عالی ، کنه الاخبار -
ص ۲۱۱ - ده خاقان مشارالیه حقنده «کندولر آیدین وصاروخان ومنتشا سنجاقلرینه
بروجه تقاعد قناعات ایلدی» دیشدر . [۸] زبده القصص - ۱۳۱۶ طبعی -
جزء ۲ ، ص ۲۱۳ - مجار قرالی لادیسلاس . ینه بو اثر جزء ۲ ، ص ۲۱۰ ، اردل
بکی یانقر هونیاد - اردل ؛ مجارجه اردلی ، آلمانجه یدی قلعه معناسنه زینیه
بورکن . لهجه عثمانی - ۱۳۰۶ طبعی ، ج ۱ ، ص ۶۲ - لاینجیسی طرانسیلوانیا ،
مجار ایله افلاق آراسنده یدی قصبه لر ، ساس طاغلیری دیدکاری ولایت ، مرکزی
هرمانشتاد . فرانسزجه محیط کبیر ج ۲۰ ، ص ۲۵۵ و ج ۲۸ ، ص ۱۰۲۵ و ج
۲۰ ، ص ۴۱۴ «هونقری، رومانو ، هونیاد-زان - ، کله لرله لغات تاریخیه وجغرافیه
ج ۲ ، ص ۲۴۱ و ج ۷ ، ص ۱۸۱ و قاموس الاعلام ج ۳ ، ص ۱۶۳۴ و ج ۶ ،
ص ۴۷۷۷ «ترانسیلوانیا وهونیاد کله لرینه مراجعت اولونسون . اونکروس یاخود
انکروس ، اونفروس» مجار قومنه ذیلوب بالتعمیم مجارستان معناسنه کلور . لهجه

آفتنجيسيله كافرك آردن باصوب كافرك نجه سن قيروب هلاك ايتدى زرخلو [۲]

عثمانی - ۱۳۰۶ طبعی ج ۱، ص ۷۵۸ - ده «ماجاز» مجار اونكروس قومی، طوائف تورانیه نك شعبه شماليه سندن لهجه لرلی السنه ترکیه به قریب اولان قوم . متن قاموس ۱۲۷۲ بولاتی طبعی ج ۱، ص ۴۴۹ ده مراجعت اولونسون. ترجمه قاموس «ماجر : هاجر و زنده ضرایه ایله آزاق میاننده بربلده آیدر و بوحالا مجار تمیر اولان طائفه نك و بلتری اوله جقدر و ضرایه دیدیکی دراوه اوله جقدر ، تحدیدی تقریبیدر « دینلمشدر . دراوه ؟ آوستریاده برنهر اولوب طونه نك الك بیوك تابعلرندندز. تیرول خطه سنك قسم شرقیسنده « نوبلاش ، سرتدن نبعانله وارادین و اوسك شهرلری ایچندن کچدکن صوکره طونه به منصب اولور . لهجه عثمانی - ج ۱، ص ۴۳۱ - ساز ، صنص ، صنسونیالو معناسنه اولده اولان نجه لولر . — [۹] ناپولی حکومتی. زبدة الفصص جزء ۲ ، ص ۲۱۲ . افلاق حاکمی دراقوله - دراقول . — [۱۰] قره مان اوغلی ابراهیم بك ، سلطان مراد خان ناینك سلطنتدن فراغتی اوزرینه مجار قرالی لادیسلاسه - عالینك ، كنه الاخبار - مطبوعی ركن ۴ ، جزء ۱ ، ص ۲۱۱ - ده « انكروس قرالی بتو ، دیمسی یا كلشدر - عاشق پاشا زاده تاریخی - ص ۱۳۲ - تاج التوارخ - ج ۱، ص ۳۷۸ - كنه الاخبار - مذکور صحیفه - حضرت خداوندكار حالا تقاعده كناره چكلمدی و بر فرزند صغیرینه تخت سلطنتی روا كوردی . سز اول سمتدن بز بو طرفدن عسكركه چكلم بونلری اورتادن كوتورب مملكتلرینه نغم شراكلم . حتی بعد حصول المرام سز كه اخوت ایدوب كوروشلم سمتی ستملر منه مناسب اولان مملكتلرینی رضا ایله بولشلم « صورتنده کی افاداتی، قراله ابلاغ ایچون عاشق پاشا زاده تاریخی - ص ۱۳۲ - نشانی تاریخی - ص ۱۵۵ - سفیر اعزام ایله مش و یاخود تاج التوارخ - ج ۱، ص ۳۷۸ - بالاده کی وجهله اخباراتده بولونمش ، كنه الاخبارك - آنف الذك صحیفه - افاده سنجه مکتوب یازمشدر . صحائف الاخبار - ج ۳ ، ص ۳۵۷ - ده « بوخبر - سلطان مراد خان ناینك فراغتی - رئیس المناقین قرمان اوغلنه واصل اولیجق انكروس قرالنه خبر كوندروب « دینلمشدر ، منظور حقیرانهم اولوب مقدمه سی تماماً وابتداسی « عثمان غازی ابن ارطغرل ابن سلیمان شاه بن كوك الب ابن قرا الب ابن اورخان « سرلوحه لی بمخه قدر موجود اولمیان و - واقعات جم تاریخ عثمانی مجموعه سی جزء ۲۲ تفرقه سی ، ص ۵ - سلطان چك فریضة جمعی بمدالایفا ۸۸۷ سنه سی محرمك یكری برنجی كونی مصره بالعاوده سلطان مصرله وقوع بولان ملاقاتی بمختك برقمسنده نهایت بولغله مع التأسف نهایتك ده نقصان اولدی كرك بمختن ، كركسه محتوی اولدی بصر صحیفه هامشندن آ كلاشیلان ومدونی محشی حقیقجه معلوم اوله میان ۲۲۱ صحیفه دن عبارت بولونان نقصان بر تاریخ عثمانی ده ایسه - ص ۱۲۲ قرمان اوغلی فرستدر دیودرحال استنبول تكورینه آدم كوندروب ایتدیكه « نه طور رسن عثمان اوغلو ایكن - چوقلق - قومشولق سومره . ایدری شمدن كبروینتلی سزك اوزریكه ایدوكی مقرردر . لکن شیمیدیكی حالد بونلره فرصت بولجق زماندر . زیرا مرادخان عیش وعشرته مقید اولوب بادشاهلقدن وعسكركه حالی كورمكدن فراغت ایلشدر و اوغلو

وجه جوشنلو کافرلری طوتوب سلطان مراده مغنیسایه خیر اولوب سلطان مراد-
کلیوب « بکوکز آنده در وارک اوغراشک » دیوجواب ویردی [۳]. عاقبت بکار
« بز سنسز وارمز بزم بکومز سنسن » [دیو] اقدام ایتدیلر [۴]. ناچار اولوب
سلطان مراد یرندن کوچوب کلیویله کلدی فرنج لعین دخی مبالغه کیملر کوندروب دریا
یوزنی طوتودی [۵]. سلطان مراد عاقبت غلظه فوقندن یکی حصار طوشندن [۶].

تازه اوغلان - لغت چغتای و ترکی عثمانی - ص ۳۵ - اوغلان : چوقق، مغول لساننده
شهرزاده لرینک عنوانیدر - اولغین-وزیرلر و بکار ایکن سوزینه التفات ایتزلر ایش
و مراد خانک ایسه جمله عالم بیقلوب خراب اولسه عیننه کلز . اعدی سکا لایقدرکه
بو حالی انکروس قرالنه بلدوره سن که انتقامن آلهلر وسن دخی آنلرک شدتندن امین
اولوب شهر قسطنطنیه تورکه آلدیرمیه سن « دیدکده بو سوزلر تکورک عقلمه ملایم کلوب
همان قره مان اوغلن کئندینه تمامیله یار و غدار ایدوب ویرار آدملر حاضر لیوب بوحوالاری
کلیاً یازوب انکروس قرالنه اعلام ایلدی « دینیلور . — [۱] بوراده نقصان واردر .
صحائف الاخبار - ج ۳، ص ۳۵۷ - اصح اقوال اوزره سکسان بیک عسکر ایله . —
لهجه عثمانی - ج ۱، ص ۲۶۶ - بر اودای؟ وارنه جورانده بر قضا مرکز قصبه در . — [۲]
برهان قاطع ترجمه سی - ص ۳۱۹ - زرخ ، زره محرفیدر . — [۳] عاشق باشزاده تاریخی
- ص ۱۳۲ - « سلطان مراد غازی یه دخی مملکت خلقی ایتدیلرک « سلطانم نه طور رسون
ولایت خراب اولدی ، اسلام بوزلدی « دیدیلر . سلطان مراد غازی دخی یوریدی «
دینلمش ، تاج التواریخ ج ۱، ص ۳۷۹ ده بین الوزرا استشاره ایدیلهرک سلطان محمد خان
ثانی یه عرض اولونوب مساعده استحصال ایدیلهرک سلطان مراد خان ثانی یه عریضه یازلدی ،
صحائف الاخبار ج ۳، ص ۳۵۷ ، سلطان محمد خانک وزرا ایله استشاره و رأیلری اوزره
مکتوب یازلدی افاده اولمش و نشانچی تاریخده . - ص ۱۵۵ - « مغنیساده سلطان مراد اشدوب
ینه غزایه کلوب « دینلمشدر . — [۴] تاج التواریخ ج ۳، ص ۳۷۹ « اکر سلطنت
و جهانداری جنابلرینه متعلق ایسه دفع عدویه مباشرتلی فرض عیندر و اکر یوجانیه
متعلق ایسه اولوالامر اطاعت لزومی ضمیر منیرلرینک مهلومیدر . مقتضای وقت اولدرکه
مخلف بیورلیه . تانظام اسلام خلل پذیر اولیه « صورتنده یازیلان عریضه ، صحائف الاخبار
ج ۳ ، ص ۳۵۸ « اکر سزله بادشاه ایسه کز هجوم کفاری دفع ایچون کلک واجبدر
واکر بز بادشاه ایسک امر یزه اطاعت سزله واجبدر « دیو خبر کوندولسی اوزرینه . —
[۵] تاج التواریخ ج ۱، ص ۳۷۹ « آلمش بيش باره فرنک قادر غه سی ، « کته الاخبار -
مطبوعی رکن ۴ ، جزء ۱، ص ۲۱۲ « آلمش یاره قدر غه ، زبده الفصص جزء ۲ ، ص
۲۱۳ و ندیک کیملری . — [۶] تاج التواریخ ج ۱ ، ص ۳۷۹ « یلاق آباد - لهجه عثمانی
ج ۱ ، ص ۸۲۲ یالوه ؛ یلاق آباد ، قره مرسله ملحق بر قضانک مرکزی اسکهدر .
ص ۸۳۶ یلاقوه ؛ یلاق آباد یازارلر ، یالوه - جانبته عطف عنان ایدوب نعر اسکندریدن .

بر فرنك كمنسيه آناطولى جريسي كچوب ادرنده طور ركن فيروز بك اول
گذار ايده لر. لاجرم جميع خيل و خدم برله اول بوله متوجه اولوب كوزلجه حصاره -
بانيسي بيله يرم بايزيد خاتدر . عاشق پاشا زاده تاريخي ص ۶۷ و ۷۹۳ سنه سي وقايي
مياننده « بايزيد خان كنديسي بروسه دن كوچدى » بوغاز كسن «ك اوست ياننده بر
حصار يادى » كوزلجه حصار» ديرلردى، حصار كم تمام اولدى ، ار قودى بر كيتدى .
تاج التواريخ - ج ۱ ، ص ۱۴۸ - ده « قوجه ايلي يولندن اسكندر بوغازى ديمكله مشهور
اولان محله كلوب « بوغاز كسن » ك اوست ياننده بر حصار بنا ايتديلر كه حالا « كوزلجه
حصار » نامى ايله اشهار بولمش و دريائى شمالدن كه قره دك زدر كافر كيليرينك ره كذري
كششدر « دينلهر ك تاريخ انعامى كوسترله منش ، صحائف الاخبار ج ۳ ، ص ۳۱۰ - ده
۷۹۸ سنه سي وقايي مياننده « شهر يار كامكار قوجه ايلي اوزرندن استانبول فتحه عازم
واسكندر بوغازى نام محله واصل اولدق زنده بر قلعه بنا وكفار كيليرينى مرور و عبور دن
منع ايچون طويلر و مستحفظلر قوديلر كه الان كوزلجه حصار ديو تسميه اولمششدر «
دينلمش ، كنه الاخبار - مطبوعى ركن ۴ جزء ۱ ص ۸۱ - ده « سنه ثلاث و تسعين
وسبع مائه ده يلدرم خان استانبول واردى ، غلظه جانبدن بالفعل برقرار و بناسى استوار
اولان برج عظيمى يادردى اول قلعه دن نيجه كونلر استانبولى دو كوب طويلرى آفاقه
ولوله براقدى و اول حواليدن استانبول حواليسنى تمام اضطرابه دوشوردى » افاده سي
كولمش و بالاده تعريف اولونان نقصان تاريخده - ص ۶۶ - قوجه ايلنه اوغرايوب
آندن بورسيه كلوب عسكر عظيم جمع ايدوب تمامت يراغله ينه كليبوليدن كچوب بوغاز
كسن قلعه سنك اوستى ياننده كوزلجه حصار ديمكله مشهور بر حصار بنا ايتدوروب برج
و باروسن محكم بر كيدوب و ايچنه براق قيوب و حصار اري نصب ايدوب « دينلمششدر .
كلشن معارف - ج ۱ ، ص ۵۲۰ - ده حصار ك اسمى « يكيجه حصار » اولق اوزره ندر و جدر .
جلال اسمدبك « اسكى استانبول » نام اثرنده - ۱۳۲۸ طبعى ، ص ۲۸ - بونك بوغاز ايچنده
« ژوپيتر اوربللو » - فرانسه زجه محيط كبير ج ۲۱ ، ص ۳۰۲ ژوپيتر كله سنه باقلسون -
معدينك خرابه سي اوزريشه تأسيس ايلديكنى و - ص ۳۳ - بوغاز كسن - روم ايلي
حصارى - قلعه سنك انعامى اثناسنده بونك ده تعمير اولونديغنى بيان ايديبور . مذكور
اثرده - ص ۲۸ - قلعه نك بر عصر اولكى حالتى مصور بر رسم واردر . اوليا چلبى ده
سياحتنامه سنده - مطبوعى ج ۱ ، ص ۴۴۶ - « لب درياده كوكسونك دكزه قارشدينى
محلده بر پشت قيا اوزرنده اولوب بيله يرم بايزيد بناسيدر كه صكره ابوالفتح خان تعمير
وترميم ايتدريدكندن ا كتريلر بناسنى آ كا نسبت ايدر لر . شهادى بنا اولتمش على
حومتين بر قلعه در اما كوچكدر جرمى بيك آدمدر . غربه ناظر بر قوسى واردر . ايچنده
دزدارخانه سي ، نفرات اولرى ، ايكى بوزقدر تيار اهلى نفرى وار . قرارلى هپ قوجه
ايلي سنجاغنددر . جيغانه سي لب درياده قارشو روم ايلي حصارينه و آ قندى برونه ناظر
طويلرى واردر . قلعه او كنده فاتح محمد خاك بر جامى واردر . ديكر آتارى يوق »

جبهه لو کافر لری کوندردی [۱]. سلطان مراد دخی بوقتی قال ویمین طوتوب دیور . اهدر المنتخبات المنثوره - ص ۱۶۹ - ده « دزدار ؛ قلعه محافظی معناسنه کسر دال ایله استعمالی شایمدر فارسیده کلتیندن مرکب ضم دال وسکون زرا ایله دزداردن غلط اولوب عربیده حافظه قلعه دیرلر » دینلیور ایسه ده تییان نافع - ص ۲۷۱ - ده « دز ، بز و زننده قلعه و حصار معناسنه در » . « دزدار ، دال ایله بسیار وزننده قلعه ضابطی و قلعه محافظنه دینور کتوال - ترتیب سهویدره کوتوال اوله جق - دخی دیرلر ، ص ۲۹۰ و « دیز » کله سنک معانی سائره سی میاننده « دیز ؛ حصار و قلعه معناسنه کلور » . ص ۵۰۵ « کوتوال ؛ لوتمال و زننده محافظ قلعه معناسنه در که دزدار تعبیر اولنور . بودخی فارسیدر بعضلر اشبو کوتوال لفتی هندیدر دیرلر » . فرهنگ انجمن آرای ناصری ده « دز ؛ بکسر دال قلعه و حصار عموماً و قلعه بالای کوه خصوصاً » افاده لری کوریلور . قاموس ترجمه سی « البرج ؛ برنسته نک قوی و محکم اولان جانیدر و حصن معناسنه در که طایبه و قلعه و شانص و پلانقه و حصار مقوله سی تحصن ایده جگه محملردن عبارتدر . « السور ؛ شهرک چوره سنه دائراً مادار چکیلان بارویه - دیوار ، سد - و حصاره دینور » . « الحصن ؛ شول صرب و منیع و محکم موضعه دینور که دروننه وصول قابل اولیه » . « القلعه ؛ داغ باشنده یا پلش صرب و منیع و متین حصن و حصاره دینور حالا لسانزده قلعه دینور ، لامک فتحیله ده جائزدر ، جمی قلاع در » : « المحاصرة و الحصار ؛ قتال و زننده دشمنک اطراف و جوانبی احاطه ایله تضییق ایلمک معناسنه در ، شارح دیر که حصن معناسنه اولان حصار سور ایله مسور اولدیفی چوندر و قلعه باروسته حصار اطلاق حاصر اولدیفنه مبنیدر » . لهجه عثمانی ج ۲ ، ص ۱۲۷۶ « قلعه ؛ حصارک بیوک ، حصن » . ص ۱۰۸۴ « حصار ؛ اطراف بارو ایله مستحکم دیز » . ص ۱۲۷۶ « ارك ؛ ایچ قلعه ، بالاحصار ، نارین قلعه » . لغت چغتای و ترکی عثمانی ص ۲۸۲ « نارین ؛ قلعه ، ایچ حصار » . لهجه عثمانی ص ۶۴۷ « قووغان ؛ ترکیده حصار » . ص ۱۲۴ « اور ؛ خندق ، یوکسک بارو ، طوپراق طایبه که اوکی خندق اولور ، اوربکی ؛ محافظ » . ص ۴۴۶ « سنجر ؛ سنجار ؛ مترس ، طایبه ، طابور ، استحکام » . ص ۲۶۲ « پلانقه ؛ مجارجه ؛ آغاج و طوپراقله یا پلش حصار جق ، شرابیوی چورلمش بیوک طایبه ، خندقلو واروش ، اور » . ص ۷۹۶ « واروش ؛ بارو ایچنده بارتمش محله ، قلعه خارچنده شرابیو و خندق ایله محفوظ محلات » ص ۴۶۵ « شرابیوی ، مجارجه ؛ پلانقه ، قلعه واروشنک قازیق آغاج قاقلهرق یا پلان باروسی شرابیول دخی دینور » . قاموس ترکی ص ۱۴۸۲ « واروش ؛ مجارجه دن ؛ بر شهر و قصبه نک قلعه خارچنده بولنان قسمی که اکثریا خرستیان محله لری حاویدر » دینلمش و رسملی قاموس عثمانی - ص ۱۰۷۸ - واروش صورتنده بعد الضبط کلمات اجنبیه دن اولدیفی کوسترلمشدر . لهجه عثمانی - ج ۱ ص ۱۷۵ - ده « بارو ، ملاذ ، ملجأ ، سد ، باروش ، واروش ن .

ایشومز راستدر دیو حق تعالی نك عنايتده [۲] جوق شسكر لر ايلوب نيت

فارسيده مستعملدر « افاده سي كوزلسي ومعاني لهجه - ۱۸۹۰ طبعي ص ۲۱۲۲ - ده
 بونك توركيه اولديني قيد ايدلسي لغت چغتاي و تركي عثمانی - ۱۲۹۸ طبعي ج ۱ ، ص
 ۱۷۵ ده كوزيلن و « محافظه ايتك ، حفظ وقايه ايتك ، قتراني صيانت ايتك معنايرينه
 اولان بارمق و بارومق » مصادر تركيه سندن مشتق اولسي ذهانبندن نشئت ايله مش اولسه
 كر كدره برهان قاطع ترجمه سي - ص ۹۶ - « باره : خاره و زننده قلعه و حصار ديوارى
 و سوري و شرانبول معناسته در » . ينه اوراده « بارى - معاني سائره سي ده وار - شهر
 و قلعه حصارينه و ديوارينه و شرانپوله دخي ديرلر » . ص ۴۰۴ « شهرستان : بلده
 سوريدركه دائراً مادار اطرافنه چكيلان ربض و حصاردر » . ترجمه قاموس « الربض -
 معاني سائره سي ده واردر - شهرك سور و باروسنه و شرانپويه دينور اساسك بيانه
 كوره واروشه اطلاق اولنور » . بوراده كي اساسدن مقصد ۴۶۷ سنه سي خوارزم
 فراسندن زخمشر نام قريه ده تولده ۵۳۸ ده - سكرنجي صحيفه نك ۶ رقمي استطرادنده
 كوزيلن ۵۲۸ تاريخي ترتيب سويدر - جرجانيه خوارزمده وفات ايدن « ابوالقاسم محمد
 بن عمر بن محمد ابن عمر الخوارزمي الزخمشري » نك « قاموس ترجمه سنده - ۱۲۶۸ طبعي
 ج ۱ ص ۸۷۹ - زخمشر كله سنده مراجعت اولونسون - مجازات لغويه و مزايای ادبيه
 و تعبيرات بلغايى حاوی يازمش اولديني اساس البلاغه - كشف الظنونك بولاق طبعي ج ۱
 ص ۷۱ و استانبول طبعي ج ۱ ص ۸۹ مطالعه اولونسون - نام ايريدركه ايكي جلد اوزرينه
 ۱۲۹۹ ده مصرده طبع اولونمشدر « ربض » كله سي ج ۱ ، ص ۲۰۵ ده كوريلور - ۱۲۶۲
 سنه سي رجبك اون آلتيسنه مصادف اولان سنه مذ كوره حزرانك ۲۷ نجى جمعه كوني
 تولده مجلس معارف اعضاسندن ايكن ۱۳۳۲ سنه سي محرمك ۱۷ نجى كوني ارتحال ايدن
 و زمانده اعظم علمای فقهدين بولونسي حسييله اصحاب عرفاندين برذاتك مجلس مذكوري قصدله
 سويلديكي « مجلسك كيتدى امام اعظمي » مصراعى مفادينه احرى و صحيح بخارى و مسلمك
 مطبوعه عامره طبعلرده محشى و مصححى اولان « الحاج محمد زهني افندي » نك مؤلفاتندن « مشاهير
 النساء » نام اثر كيايكنجى جلدنده - ۱۲۹۵ مطبوعه عامره طبعي ص ۷۳ استطرادى - كورلديكي
 اوزره « لولا الاعرجان لما ظهرت بلاغه القرآن » ستايشنده كي اعرجاندين برى ايسته بو
 زخمشري ، ديكرى ده ترجمه قاموس - ۱۲۶۷ طبعي ج ۱ ، ص ۱۴۹ - ده « رنپويه »
 لفظنده ده ذكر ايديلن امام كسائى يعنى « ابوالحسن على بن حمزة بن عبدالله بن عثمان بن
 فيروز الاسدي بالولاء الكوفي » دركه هر ايكي سنك ترجمه حالى متن و قيات بولاق طبعي
 ج ۲ ، ص ۱۱۹ و ج ۱ ، ص ۴۶۹ ، ترجمه و قيات ۱۲۸۰ مطبوعه عامره طبعي ج ۲ ، ص ۲۰۱
 و ج ۱ ، ص ۳۴۲ ده مندر جدر . سالف البيان « شانس » لفظنك كلات تركيه دن اولوب
 طاشدن يابلس استحكام و مترس منناسنى افاده ايتديكنى محشى « حفير يالكز معاني لهجه
 - ص ۱۱۱ - ده كوره بيله م . شرنپو ، شرانبول ، لفظلرينك تجارجه « سورومبو »

غزایه بیل باغلیوب وادرندن کوچوب بونجه بکیچری وروم ایلی چریسی و آقچی و عذب و سر آخور [۳] اطراف عالمده اهل اسلام دخی فقیر عامدر دیو جمع

کله سندن محرف اولدینی ینه اوراده - ص ۱۱۲۰ - مذکوردر « کنزلفات » - ۱۸۷۶ بیروت طبعی ص ۳۴۲ ده « واروش : ظاهر المدینه ، ضواحی البلد » دینلمش ایسه ده ضواحی ، ضحک جمی اولوب بوده قاموس ترجمه سنده « کورولدیکی اوزره - ج ۱ ، ص ۴۹۳ - « اصلا ستره سی اولیوب صحرا کبی آجیق و بارز و ظاهر یره دینلمکده اولمسیله « واروش » مقابلی اولدینی آ کلاشیلور . « الفراند الدریه فی اللغتين العربیة والفرنسیة » نام لفت کتابک ۱۸۸۸ ده ایکنجی طبعنک ۲۱۶ نجی صحیفه سنده ربض : فوبورغ و په لونک فرانسه زجه دن عربجه یه اولان لغتی - ۱۸۹۰ بیروت طبعی ص ۵۰۰ - « فوبورغ : محجز ، ربض ، ضاحیه » دینلشدرد . قاموس ترجمه سنده ایسه « المحجر » منبر و زنده - دیگر معنالی ده وار - باغجه یه اطلاق اولنور حدیقه معناسنه . اطرافنه حاجر و حاجز یا پلغله بیکانه ممنوع اولور و کویک و چفتنکک چوره و حوالیسنه دینور . امره ایمنک مخصوص قورولغرینه بحر و مجموعنه محاجر اطلاق بوندندر « افاده سی کورلشدر . لهجه عثمانی ج ۱ ، ص ۷۳۳ کوزلحصار ، کواکسوده آناتولی حصاری - واردیلر خلیل پاشا دخی محل مزبوردن عبوره قصدلری ملاحظه ایتمکین روم ایلی دلاورلری ایله حصار مزبور مقابله سنده پادشاهی استقبال ایدوب صیانت عابرن ایچون طویلر قوروب متوقف وفرمان همایون ایله برقاچ کشتی اول ساحل سمنه جاری اولمشیدی وجه یسیر اوزره عبور میسر اولوب . عاشق پاشا زاده تاریخی ص ۱۲۲ ده « طوغری قوجه ایلندن - لهجه عثمانی ج ۱ ، ص ۶۴۳ قوجه ایلی ؛ خداوند رکارده بر لوادرد . کرسیسی ازمید ، قضالری : ازمید مع نواحی قاندری مع کنج ایلی و قیاس و شیخلر - آقجه حصاره کلدی « دینلشدرد . قوجه ایلی سنجاغی داخنده بر آقحصار واردرد . کنه الاخبار - مطبوعی رکن ۴ ، جزء ۱ ، ص ۲۱۳ - ده « یلاق آباده واردیلر . یعنی کیلر تدارک ایدوب روم ایلنه کچدیلر » و صحائف الاخبار - ج ۳ ، ص ۳۵۸ - ده « قره دکزده اسکندر بوغازی نام محلدن کیمک اوزره اول طرفه توجه بیورلدی « افاده لری کورلش و زبده التصص جزء ۲ ، ص ۲۱۳ ده « ایوم آناتولی حصارینک بولندی موقعه سیر سریع ایله مواصلت و کلیتلو پاره منابلنده جنوز کیلرینه عسکری ارکاب ایله روم ایلی یقه سنه کچوروب « دینلشدرد . - [۱] تاج التوارخ ج ۱ ، ص ۳۷۸ و صحائف الاخبار ج ۳ ، ص ۳۵۷ فیروزک زاده محمدک . کنه الاخبار - مطبوعی رکن ۴ ، جزء ۱ ، ص ۲۱۲ و ۲۱۳ ، عاشق پاشا زاده تاریخی ص ۱۳۲ محمد بک بو موقعینه دائر بر بحث یوقدر . - [۲] عنایتنه ۰ - [۳] سر آخور : لهجه عثمانی ج ۱ ، ص ۴۹۲ « صلاحور ؛ سلاحشور سر آخور قیوجی باشیلقدن دون

اولوب سلطان: مراد دخی اونکروس لعین اوزرینه یوریوب واروب [۱] بولشدی وعظیم جنک اولوب طوپلر وتفنکرلر وزنبرکلر [۲] قضا یغموری کچی

پایه . قاموس ترکی ج ۲ ، ص ۸۳۰ « صلاخور ؛ سرآخوردن غلط ، قیوچی باشیدن دون اسکی بررتبه صاحبی . سلاحشوردن غلط ، وقتيله برقله وموقعك محافظه سیله موظف اولوب بوخدمته مقابل تکالیف امیره دن معاف جنکاور آدم » . فرهنگ انجک آرای ناصری - طهران لیطوغرافیا طبعی « سر آخر ؛ اسی را کویندکه از همه اسبان بهتر باشد وبر همه مقدم بندند » . معانی لهجه ۱۸۹۰ استانبول طبعی ص ۱۰۴۷ سرآخور: عثمانلی سپاهی آایلرندن ایکنجی آلیک عنوان قیدمیدر . — [۱] تاج التواریخ ج ۱ ، ص ۳۸۰ « کفار خاکسار افلاقدن کچوب وارنه به کیشلرایدی عسکر اسلام دخی اول مقامه کلوب مقابله کفارده قیام ایتدیلر . عاشق پاشا زاده تاریخی ص ۱۳۲ « وارنه طاغنده اوغراشدیلر » . کنه الاخبار - مطبوعی رکن ۴ ، ج ۱ ، ص ۲۱۳ - « منزل بمنزل وارنه یه واروب آنده کی کفار له مقابل اولدیلر » . نشانچی تاریخی - ص ۱۵۵ - « وارنه طاغنده » . محائف الاخبار - ج ۳ ، ص ۳۲۸ - « وارنه خارجنده تقابل صفین واقع اولدی » . زبدة القصص - جزء ۲ ، ص ۲۱۳ - « وارنه قرینده » . سعدالدین افندی تاج التواریخده - بالاده کی صحیفه - فرایلدن بحث اناسنده « حتی مولانا ادریس دیمشدر ، معركة قتالندن که دوریجه صحرا سیدر . قامچی صوینه - لهجه عثمانی ج ۱ ، ص ۶۱۱ بالفاندن شمنی جوارنده قره دکزه این نهر - دیک که مابینی اوچ کونک یولدر . فرار اهلنک دو کندوسی اول کون یتشدی » دیبور . — [۲] معانی لهجه ۱۸۹۰ استانبول طبعی ص ۱۰۱۵ « زنبرک ؛ بیوک اوق آتغه مخصوص تاناریایی ، میل اوستنده دوزر اولان چقالوس طوبی ، یاخود اسلحه ناریه دن اوکا مشابه بر آلت حرب زنبرکیلر ؛ یکچیری بلوکلرندن سکسان ایکنجی بلوکلک نام مخصوصی » . لهجه عثمانی ج ۱ ، ص ۳۳۵ « چقالوز: چاقل آتان اوقاق طوب » . قاموس ترکی ص ۴۹۹ « چقالوز: چاقل طاشلرندن عبارت مرمی آتان برنوع طوب » . رسملی قاموس عثمانی ص ۳۶۶ « چاقل طاشلرندن عبارت مرمی آتان برنوع اسکی طوب » زنبرک کله سنک بالاده کی معناسی قاموس ترکیده بو قدر . رسملی قاموس عثمانی ص ۵۱۶ « زنبورک: حیوان اوزرنده نقلی ممکن اولان برنوع کوچک طوب » . برهان قاطع ترجمه سی - ص ۳۲۳ زنبورک کله سنده - « زنبرک تعبیر اولنان کوچک طوبه دخی دینور و برنوع سلاحدر ، اوجی غایتده نیز اولور » . ص ۳۲۳ « زنبوره: برنوع سرتیز اوق دمرنیدر ، زنبرک دیدکلری کوچک طوبه دینور » . شیخ الاسلام عاشر افندیکن مخدومی حفید افندی - شانی زاده محمد هطاه الله افندی تاریخی ۱۲۹۱ استانبول طبعی ج ۱ ، ص ۵۳ و ج ۲ ، ص ۷۹ مراجعت اولونسون - « الهدرر المنتخبات المنثوره فی اصلاح الغلطات المشهوره » نام اثرنده - ۱۲۲۱ مطبعه عامره طبعی ص ۲۰۱ - « زنبرک:

یاغوب بربرینه آتشدیلر . قرال لعین اورتاده کوکسده طوروب یانقو لعین بر حیوانه تحمیل ایله انداخته اولان معروف صغیر طوبک اسمی ، فارسیده زبور کدن غلط اولوب محدثاتدن اولدیغنه مبنی عربی فصیحی اولیوب لغت مولدهده «مدفع» ک مصغری اولیق اوزره «مدفع» دیرلر « قاموس ترجمسی - ۱۲۶۹ طبعی ج ۲ ، ص ۵۷۲ - المدفع : « منبر وزنده دفع ایده جک آله دینور . کذلک بغایت دفع ایدیجی آدمه دینور حالاجنک آلتندن اولان طوبه مدفع دیدکلری بوجهته در . شیخ الاسلام ابواسحق اسماعیل افندیکن - ترجمه حالی ، تاریخ راشد ذیل اولان کوچک جلی زاده شیخ الاسلام اسماعیل حاصم افندی تاریخچی ۱۲۷۲ طبعی ، ص ۲۷۲ - ودوحه المشایخ ۸۵ - مخدومی شیخ الاسلام اسعد محمد افندیکن - ترجمه حالی ، وقعه نویس سیدحاکم افندی - حقنده مورخ واصفک ، تاریخی مقدمه سنده - اثرک نامی « محاسن الآثار وحقایق الاخبار اولوب ۱۲۴۶ ده بولاق طبعی ، مقدمه سی ص ۳ - وقایع نویس و تشریفاتی ایکن مجتاز راه حجاز اولان عنزی سلیمان افندیکن تاریخی تدبیل ایدن حاکم السید محمد افندی هنر وکمال ایله مألوف واطلاع علوم ایله معروف ایکن فن انشاده راجل بلکه اعی من باقل - بومثل ایچون جمع الامثاک برنجی جلدی ایله فرآئدالاک مطبوعی ج ۲ ، ص ۳۶ و نخبه الامثاک ۱۲۸۹ دیار بکر طبعی ص ۹۵ مراجعت اولونسون - اولوب مع مافیہ ضبط ایندیکی وقایع دخی عزل و نصب دیوانیدن عبارت واسباب وقوعاتی ترک واهمال ایله مقتضیات وقت وحالی رعایتدن کنایت اولوب موضوع فن تاریخ اولان صحت نقل وفوائددن خالی وعبارات وکیکه سی اصحاب مطالعه نیک باعث سآمت - مطبوع نسخه ده سهو ترتیب اوله رق سامت صورتده در - وملالی اولوب ، دیمش اولدینی زاندکره کرکک تاریخی کرکسه نظم ایتمش اولدینی همینی تاریخلری وشوکت بخارینک دیوانه یازدینی ترکیه شرحی مطالعه اولونورسه بو سوزلرک خرضکارلق سائقه سیله سوبلنمش اولدینی نظاهر ایدر - ترجمه حالی ایچون آخر صفر ۱۲۰۶ ده وفات ایدن مورخ ابی الفضل السید محمد خلیل افندی المرادینک «سلك الدرر فی اعیان القرن الثاني عشر» نام اثرینک ۱۳۰۱ بولاق طبعی ج ۴ ، ص ۴۰ ، فطین نذکره سی ۱۲۷۰ لیتوغرافیا طبعی ص ۵۲ و ۵۳ ، سجل عثمانی ج ۲ ، ص ۱۰۲ مراجعت اولونسون . سلك الدررده کورلیدیکی اوزره «عبدی بن اسماعیل الکاتب» دن اخذ خطوط ایله انواعی اتقان ایله ممش ومستقیم زاده سلیمان سمدالدین افندیکنک معاصر ی بولونمش و ۱۱۸۴ سنه سی وفات ایتمش اولدینی حالده «تحفة الخطاطین» ایله آندن تفلاً ویاخود آکا علاوه خط وخطاطانده ذکر ایله مشدر . اک مکمل ترجمه حالی سلك الدررده در - تاریخی ایله دوحه المشایخ ص ۹۶ ده مندرجدر - لهجه اللغات نام اثرنده - ۱۲۱۶ مطبوعه عامره طبعی ص ۵۶۰ - «طوب» عربیسی مدفع ، فارسیسی زبورده در و آخرده ها برینه کاف ایله زبورک کوچک طوبه اطلاق اولنور وکشکنجیر بال یمز طوبدر . وکاف اولادن صکره برواو زیاده سیله کوشکنجیر دخی دینوره . یرهان قاطع ترجمه سنده

طرفدن وقره میخال بر طرفدن یورویوب سلطان مراده زیاده غلبه ایدوب
 ص ۸۶ «کشکنجیر؛ در زنجیر و زنده بر آلتدرکه کاشکشلر ابتدا آنکه مشق
 وادمان ایدرلر واول بر تپسی یاریق ستوندر کرکی کبی زمینه نصب ایلدکن مسکره
 اول یارغه بر بقاره - مقره ، بکره - استوار ایدرلر واوزندن بر ایپ آتوب براوجنی
 اول یارقدن کچرلر وایکی اوجنه آغر طاشلر ایله ملو ایکی طوربه بسند ایدرلر واول
 ستونک میاننه کان قبضهسی شکنده برنسنه نصب ایدوب صول ایله اول قبضهسی طوتوب
 وصاغ ایله اول ایپی پیدرپی چکر هر یار بو کونه عمل ایدرک آغر کان چکنکه الری
 مستعد اولوب ادمان پیدا ایدر . شیرازده منجل وعریده مجیر وهندیده منجر دیرلر .
 صیان وفلاحن معناسنه در . ص ۷۰۷ «کوشکنجیر؛ کشکنجیر معناسنه درکه طوب
 یوارلنی ومنجنیق طاشیدر، اصلده کوشک انجیردر . کوشک، دلچی معناسنه . ص ۷۸
 «انجیر؛ - معانی سائره سی ده وار- سوراخ، دلیک . ص ۷۴ «منجل؛ کشکنجیر معناسنه در» .
 معانی لهجه ص ۱۷۵۳ «مجیر؛ - معانی سائره سی ده وار- یای قوللانه دن اول عضلاتی آلتدرمق
 ایچون استعمال اولونان آلت» فرهنگ انجمن آرای ناصریده کشکنجیر کله سنده مسرودات سالفه
 تکرار ایدلمکده وکوشکنجیر لفظنده، بونک برکله مرکه اولوب معناسی ده بیوک طوب اولدینی
 و آکا «دیک رخشنده» نامی ویرلیدیکی بیان اولونمقده وینه اوراده زنبورک و زنبوره توپ کوچک
 وفتنک بزرک بمانند تفنک بیاروت وکاوله پر کرده آتش زنده و آن معروف است ونوعی
 از پیکان سر تیزرا نیز گویند ، ایضا حانی کورلمکده در - برهان قاطع ترجمه سی - ص
 ۵۳۰ - «کاوله ؛ غلوله و زنده و مراد فیدرکه یوارلنی و یومق و طوب معناسنه در .
 اولیا چلبی سیاحتنامه سی - ۱۳۱۴ طبعی ج ۱ ، ص ۵۸۰ - «اوصاف زنبورک جیان :
 آت میداننده یکچیری تعلیمخانه سنک بر طرفی زنبورک تعلیمخانه سیدر . یکچیری اوچاننده
 براوظه نفریله جماعتدن مرکه بدر . طشره ده ۱۰ دکان ۸۰ نفرات وارددر . پیرلری ..
 حضرت حمزه مکر بسته سیدر . قبری بلیس ده در . بوفلرده یایلرینی قوروب اوق آتورق چیره
 بشیر آغا کتبخانه سی نومرو ۴۴۸ یازمه اولیا چلبی سیاحتنامه سی ج ۱ - مراجعت اولونسون .
 حضرت حمزه ؛ پیغمبر صرافند صرک عم اکرمی سیدالشهداء حمزه بن عبدالمطلب درکه
 مدینه منوره قربنده - اطراف جبالدن توحدی باعث تسمیه سی اولان - احدده - زبده
 القصص جزء ۱ ، ص ۸۶ - هجرت نبویه نیک اوچنجی سنه سی شوالنک اون ایکنچی
 کونی طائفه قریشک مکمل مساح اوله رق معاویه نیک باباسی و بدر غزاسنک مسببی اولان
 ابو سفیان بن حرب معیننده بولونان اوچ بیک کیشلیک بر اردوسیله وقوعبولان حربده -
 رفاقت حضرت پیغمبریده بولنان اودوی اسلام یدی یوز ذاتدن عبارت ایدی - وحشی
 دینیلن غلام حبشینک پوصودن آتدینی حربه ایله شهید اولمشدر . وحشی ، شهید مشار
 الیهک صدرنی یاره رق جکرینی چیفاروب ابوسفیانک زوجه سی اولان هنده کتیرمش اوده
 فوق العاده سوبنه رک جگری کمال حرص ایله آغزینده آلوب چیکنه شد . وقعه صفین -

ایکی قولن کتوردیلر . آناتولی بکلر بکیسی قره‌جه پاشا شهید اولدی .

قاموس ترجمه‌سی ۱۲۷۲ طبعی ج ۳ ص ۶۵۹ «صفین؛ سبجین وزنده : - ذهنی افندی مشاهیرالنسا ج ۲ ص ۲۷۱ استطراذنده سکین وزنده دیدکن صوکره خلق غايط ادوب فانی مفتوح اوکور دینشدر - رقه قربنده نهر فرات کنارنده بر موضع اسمیدرکه آنده امام بالحق امیرالمؤمنین [علی] کرم‌الله وجهه و معاویه بن ابی سفیان بیننده هجرتک اوتوز یدنجی سنه سنک ماه صفری غره‌سندده وقعه عظیمه مشهوره واقع اولدی ، لغات تاریخیه وجغرافیه ج ۴ ، ص ۱۸۰ «صفین؛ اورفه شهرینک ۱۳۰ کیلومترو جنوب شرقیسندده و فراتک شرق‌جهتندده واقع دیر قصبه سیله طوزله آره‌سندده بر موقعک اسمیدر .»
- ده حضرت حیدر کرارک معاویه به «ایکیمز خود بخود مقاتله ایدلم» دیبه‌رک کوندرمش اولدینی مبارزه تکلیفی موی‌ایله قبول اتمه‌مکله قبولی ایچون وقوعولان ابرامی اوزرینه کندوسنه معاویه طرفندن «علی‌ایله کیم میدان مبارزه‌یه چیقئیده صاغ قورتلادی . ای قصاب اوغلی سندده بنی آره‌دن قالدیروب یالکزجه اقتطاف ثمرات ایتک ایستر-سین ، دینین معاویه‌نک متفق و مستشاری اولاه عمرو بن‌العاصک - مشاهیرالنسا ۱۲۹۴ مطبعه عاصره طبعی، ج ۱ ص ۲۴ «اروی بنت الحارث ؛ حارث بن عبدالمطلب کریمه‌سی اروادرکه رسول اکرم صلی‌الله تعالی علیه وسلم افندمن حضرتلرینک عم زاده‌لری بر صحابه خاتوند . تاریخ‌نابی الفداده - مطبعه عاصره طبعی ج ۱ ، ص ۱۹۹ - معاویه‌نک حامی بنه بوائز ج ۲ ، ص ۷۱ ، استطراد ۲ «لیس بحلم من سفه الحق وقاتل علی بن ابی طالب قاله ابو‌عبدالله شریک القاضی المتوفی سنه ۱۷۷ .» بو ذات ابو عبدالله شریک بن عبدالله بن ابی شریک النخعی درکه مهدینک ایام خلافتنده کوفه‌یه قاضی اولمش و هادی زماننده عزل ایدلشدر . وفاتی ۱۷۷ ذی‌القعدة سنده . کوفه‌ده در . خبر وفاتی حیره‌ده - قاموس ترجمه‌سی «الحیره . حانک کسر یله نیسابورده برحمله و کوفه‌قربنده بر بلده و فارس‌الکاسنده برقریه و عانه‌قربنده بر بلده آدیدر -» بولونان هارون الرشیده واصل اولدقده نمازنی قیلدی ایچون کوفه‌یه کلش ایسه‌ده صلاة جنازه‌یه یتشمه‌مشدر . ترجمه‌حالی متن و فیات ج ۱ ، ص ۳۱۸ و ترجمه‌ و فیات ج ۱ ، ص ۲۴۸ ده مندرجدر . بالاده‌کی عبارده ترجمه‌ده «حقه راضی اولیوب علی بن ابی طالب رضی‌الله عنه حضرتلریله مقاتله ایدن کسننه حلیم اولمز - صورتنده در - بیان صرده مذکوردرکه اروی بنت الحارث پک اختیار اولدینی حالده معاویه‌نک نزدینه داخل اولوب معاویه آنی کوردکده «مرحبا بک یا خاله نه‌حاله‌سین» دیو تطفیف و استفسار ایتشیدی . اروی جواب اوله‌رق «ای همشیره زاده‌م حالم خیر ایله در . آنجق سین کفران نعمت ایلدک و ابن عمک خنده اساتمت ایتدک و سنک نام و شانک اولیمان اسم خلافت ایله کندیکی تسمیه ایلدک و حقک اولیمان نسنه‌نی غصب ایتدک . نزلوکه اهل بیتز بودین عالیده کرفشار بلا اولدقده جمله ناسک اعظمی بز . جناب مولا حضرت نبی اکرمی سعی مشکور و منزلی صرفوع اوله‌رق جانب بقایه قبض و اصطفاه

اول حالی کوریجک آناطولی [چریسی] طاغندی روم ایلی چریسی آناطولینک

ابتدی ایدهلی « یم » و « عدی » و « امیه » - قاموس ترجمه سی ۱۲۷۲ طبعی ج ۳ ، ص ۴۰۹ ، ۸۶۹ ، ۷۶۳ باقلسون - بزم اوزریمزه و ثوب و اقتحام ایله حقمزی بزدن نزع و اغتصاب ایلدیلر ، اوزریمزه والی و منصرف سز اولدیکنز . سزک ایچکنزده بز آل فرعون ایچنده بنی اسرائیل کبی قالمق . حضرت علی کرم الله وجهه ایسه حضرت پیغمبردن صکره حضرت هارون علیه السلام حضرت موسایه اولان منزله سنده در ، دیمکله عمرو بن العاص حدت ایدرک « یا عبوز الضاله آوتق کس ، سوزیک قیصه طوت کذاتاً عنک قالمش » دیدی . اروی « یا ابن النابغه سنی سوز سویلیورسین حالوکه سنک آتان مکده پک مشهوره و ارخص الاجزه ایدی . طوغدیفک وقت بنم اوغلدیر دیو سنی قریشدن بش کشی ادعا ایتمیدی . والله کدن صورله قدمه آلرک بشیده بمله جمع اولدیلر باقک چوجق قنغیسنه زیاده مشابه ایسه آتک اوغلدیر دیو جواب و یروب عاص بن وائله مشابهنک غالب اولغله سنی اوکا الحاق ایلدیلر « دیمشدر . ینه بو اثر ، ج ۲ ، ص ۲۵۲ « نابغه بنت حرمله ، عمرو ابن عاصک و الله سی اولوب مستطرفک - اثرک اسمی « مستطرف من کل فن مستطرف » اولوب ۸۰۰ حدودنده بحیات اولان « محمد بن احمد الخطیب الابشینی نک تدوینیدر . ترجمه سنک برتجی جلدی مقدمه سنده کتابک اسمی بوراده کی کبی اولوب جلد نایسنک مقدمه سنده ایسه « المستطرف فی کل فن مستطرف » صورتنده در . « ابشیه » - ینه ترجمه سنده ج ۲ ، مقدمه ده کورلیدیکی اوزره - قراء شرقیه مصر دندر . معجم البلدان ج ۱ ، ص ۹۲ و مرصدا الاطلاع ج ۱ ، ص ۱۵ مراجعت ایدلسون ، هرا یکی اثر بیننده فرق واردور . مستطرفی اندرون هایونده خزینه اوپله سنده درس خواجه سی اولان آتکچی زاده حافظ احمد افندی - ترجمه حالی سبجل عثمانی ج ۱ ، ص ۲۸۸ و حافظ خضر الیاس افندی نک « لطائف وقایع اندرونیه » نام اندرون تاریخی ۱۲۷۶ مطبعه عامره طبعی ص ۴۰۴ - با اراده سلطان محمود خان ثانی « محمود الاثر فی ترجمه المستطرف المستأثر » نامیله ترجمه ایتمش و وقعه نویس و تقوی مخانه ناطری اولان اسعد افندی بالاخره ینه اراده محمود خانی ایله ترجمه ده « تغییر عبارات و اخطارات » ایتمش و ایکنجی جلدینک ۱۴۵۱ نجی صحیفه سنه نظراً بالاخره اثرک رأساً ترجمه سنه مرخص اولمش بو صورتله « مظهر حسن ۱۲۶۳ » ده ختام بوله رق سنه مذ کوره طرفنده مطبعه عامره ده طبع ایدلمشدر . تقویم وقایعک ۲۸ رمضان ۱۲۵۳ تاریخلو و ۱۵۸ نومرولو نسه خه سی ده مطالعه اولونسون . معلم ناجینک « اصطلاحات ادبیه » نام اثری ۱۳۰۷ طبعی ، ص ۱۷۷ یه ده مراجعت ایدلسون - هغو وحلمه داتر اولان اوتوز آلتنجی باینده حقنده شووجهله بر فاحشه منقولدرک - ترجمه سنده مطبوعی ج ۱ ، ص ۳۹۴ دن باشلایان بو بایده ، ص ۳۹۷ ده « عمرو بن العاصک حلمنه داتر بوجهله بعض نسخه انصح وان کذب برقاچ حکمایه درج اولنمشدر . لکن ترجمه اولتامق مناسب کورله می . آ کلیلم دینلر اصلنه باقسونلر والسلام » دینلشدور -

طاغلدوغن کوريجك كندولره كافر گلدين قاچديئر اولدورينه يقماديلر. سلطان عمرو ابن عاص واليلي ائنده استر سوار احتشام اولديني كونك برنده بعض بي پروا ذوات كندی ميانه لرنده « هر كيم كيدوب اميره والده سنی سؤال ايدرسه آ كا اون بيك درهم (صاغ آتچه قرق بيك غروش ديمكدر) واردر ديو اغرا وتشويقده بولنلريله ايجلرندن بري واروب عمرو بن عاصك راكب اولديني استرك ديز كينه يابشهرق « جناب حق اميره صلاح وعافيت احسان بيورسون . پذريكز عاص معلومزدر آنك شرف نسبنی بيلورز . آنجق والده كز كيمدر » ديدكده عمرو بن العاص قطعاحداث ايتيرك جوابه تصدى ايدوب نام بيلنه تصادف ايتدك سؤالي اربابندن ايلدك . نم آ نام نابغه بنت حرمه بن عزه دركه عرب حربه لريله آلمش وسوق عكاظه كتوريلوب صالشددر . اورادن عبدالله ابن جدعان آلوب پدرم عاص بن وائله باغشلامشدر . آنك صلبندن حامل اولوب طوغرغوش وولدی نجيب اولمشدر . اكر سكا بوسؤاله جرآنك اوزرينه برشي وعد اولنديسه كيت آل . استرك عناتي قويور » ديمشدر . ينه مستطرفده مسطور بعض اقواله كوره نابغه مذ كوره موسى اليه عبدالله ابن جدعانك حزينه سي اولوب آنكه طهر واحده « ابولهب » و « امية بن خلف » و « اوسفيان » و « عاص ابن وائل » جمع اولمش اولغله « عمرو » ي طوغرديغنده بونلردن هر بري ولد بنمدر ديو ادعا ايدوب مزبوريني حكم نصب ايتدكلرنده كنديسني انفاق ايدن عاص ابن وائل اولدنيچون مزبورده آني عاصه نسبت ايلشدر . مع هذا كه عمروك اوسفيانه مشابهي دها زياده ايمش . بوقول اصول منا كه وثبوت نسجه بر عادت جاهليه ي اشراب ايتديكندن بوجه آني آنك شرح وتفصيله ابتدار اولور . بخاري شريفده كتاب النكاح ابوابك برنده - صحيح بخاري ۱۳۱۵ مطبعه عامره طبعي جزء ۶ « باب من قال لانكاح الابوي » ص ۱۳۲ - عروة بن الزبير روايتيله حضرت عائشه دن نقلاً مذ كوردركه حضرت عائشه مشاراليه عروه حضرتلرينه كه كندی همشيره زاده لريدر خبرويروب بيورمشركه زمان جاهليتده نكاح درت نوع اوزرينه اولور ايدى . آنلردن بري حالا جارى اولديني اوزره اولنه جك آدم قزك وليسنه خبر و آغراق ارساليه اولوردى . ايننجيسى : بر آدم كندی قارىسنه دم حيصدن طاهره اولديني بر زمانده بللو باشلو بر آدمك دولتي آلق ايجون كنديسيله مجامته دعوت ضمننده خبر كوندرمى امر و تنبيه ايدو و آوتق قارى او آدم ايله جمع اولدقدن صكره حمل تبين ايدنجيه قدر زوجي آنك ياننه و ارماز ايدى بوكا « نكاح الاستبضاع » تعبير اولنور . - قاموس ترجمه سنده « اُبْضِعْ » و « بَضِعْ » كله لرينه باقلسون . - اوچنجيسى : اون كشيبدن اقل اولقى اوزره بر جماعت برقارى ايله جمع اولوب قارى وضع حمل ايتدكدن برقاچ كون صكره آنلردن هر برينه خبر ارساليه جمله سنى جلب و جمع ايلر ايدى و هيچ بري گلكدن امتناع ايدمه مز ايدى كلوب طوليلاندق لرنده قارى آنلره « معلومكزدركه سزك هر بر كز نغله جمع اولدكز شمدى بن طوغر دم » ديوب بعده ايجلرندن هر قفغيسني ديلرسه آدني چاغهرق « يا فلان بوولد سنكدر » دير و اوده امتناع ايدمه ميوب قبول ايلر ايدى .

مراد حالی کورینجک حق تعالی حضرتنه چوق نصرعلار ایدوب ایندی «الهی

دردنچیسسی: برطاقم روسبیلر وار ایدیکه قبولرینک اوکنه علامت اولوق اوزره بیراق دیکرلر ایدی هرکیم کلورسه رد ایده منزلر ایدی. آنلر برجوق آدمله جمع اولورلر ایدی. کبه قالب وضع حمل ایتدکلرینده قائلرله - ص ۲۵۴ استطرادی: قائف دیوایز - سورمکده ومشابهت طایفده ماهر اولان کیمسه به دبرلرکه عندالعرب برعلم مخصوص ومعنا ایدی. - صحیح بخاری مذکور طبعی ص ۱۳۳ هامشی «القافة جمع قائف کفاده و قائفه - حالابعض مذهبده اعتباری واردر - خیر کوندروب کتوردرلر ایدی. آنلر ولدی هرکیمه تنسیب والحاق ایدرلر ایسه ولد و عورت آنک اولوردی ردوانکاره مقتدر اوله ماز ایدی. وقتاکه جناب حق ذات حضرت رسالتی مبعوث بالحق اوله رق بخت و ارسال بیوردی. ذات هایون «رسالتهنپاهیملری الا آن جاری اولان اصول مناکه نکه غیرینسی کلیاً هدم وابطال بیوردی». بویحث حقنده لیب افندیکنک مطبوع اولان جواهر ملتقطه نام آنزنده ده معلومات و بعض زیدده واردر - متن قاموس ج ۱، ص ۲۱۷، ترجمه سی ج ۱، ص ۳۰ «النکح»: نونک ضم و کسریله اسمدر. نکاح معناسته در. زمان جاهلیتده کلمه مزبوره الفاظ نکاحدن ایدی. برکتی برخاتونه «خطب» دیدکده خاتون «نکح» دیوب ینلرنده عقد و نکاح متحقق اولور ایدی وزمان مزبوره «ام خارجه» نام برخاتون وار ایدیکه برکتی کندیسنه خطب دیدکده بی توقف نکح دیوب اول آمده وارر ایدی بوجهتله ضرب مثل اولوب پک سریع نسنه حقنده «اسرع من نکاح ام خارجه» دیوب ضرب ایلدیلر «دینلمشدرکه مشاهیر النساء ج ۱، ص ۶۴» بوییش ام خارجه تک نکاحندنده سریع «مأئنده در. ام خارجه عرب جاهلیه دن وبعیله قبیله سی نسوانندن عمره بنت سعد بن عبدالله بن قدار بن ثعلبه، خارجه آنک صدری اوغلیدر. بومثل ایچون ۵۱۸ تاریخنده وفات ایدن ابی الفضل احمد بن محمد النیسابوری - الدرر المنتخبات المشوره ص ۴۹۸ «نیشابور: جرجان اقلیمنده صرو وهرات ودامغان و جرجان ایله ینلرنده اونر مرحله اولوب بالنسبه جیحون و بحر حزره قریب بلده کبیره مشهوره تک اسمی فارسیده اصلی ایکی جزءدن مرکب «نه» «شاپور» اولوب بین الامجم حذف هبا ایله «نشابور» دخی دیرلر. لکن نیشابورک استعمالی شایع اولدیفته مبنی تعریب اولنوب «نیسابور» دیمشدر. «نه» فرس قدیمده شهر معناسته اولفله شهر شاپور شاه دیمک اولور». قاموس ترجمه سی ج ۱، ص ۸۸ «شاپور: کافور وزننده «شاه پور» معربیدرکه شاهان مجمدن بر شاهک اسمیدر و فارس الکاسنده برایالت آدیدر نوبند جان آنک شهریدر». ص ۹۰۸ «شاپور» بر رجل آدیدر. مترجم دیرکه شاپور نام پادشاه ایران «شاهپور» معربیدرکه شهزاده دیمکدر» برهان قاطع ترجمه سی ص ۶۰۳ «نه» ظهور هایله شهر وبلده معناسته در. مثلاً «نشابور» که معروف شهر در اصلی «نه شاپور» در یعنی شهر شاپور». ص ۶۰۵ «نیشابور: خراسانده برشهر در اصلی «نه شاپور» در قاموس الاعلام ج ۶، ص ۴۶۳ و لغات

اسلام دینہ سن عون و عنایت قیل نور محمد حرمتی ایچون « دیو زار یلق ایتدی . تاریخیه و جغرافیہ ج ۷ ، ص ۱۰۲ یمده مراجعت اولونسون - نك که میدانی - متن و فیات ج ۱ ، ص ۶۵ نيسابور محلاتندن اولان میدان زیاد بن عبدالرحمانه منسوبدر - دینلمکه معروفدر « مجمع الامثال » نام اثر نيك بولاق طبعنك - امثال حرکه لی اوله رق اوله رق طبع ایدلشدر - برنجی جلدینه مراجعت ایدلسون . شاعر فاضل سید ابراهیم الاحدب افندی « فرأئد اللال فی مجمع الامثال » نامنده کی اثر نده - که ۱۳۱۲ سنه سی بیرونده طبع ایدلشدر . ج ۱ ، ص ۲۹۴ - « اسرع من نکاح ام خارجه ، ومن حذاجه » له یا خارجه « صورتده نظم ایله مشدر . حذاجه بنی عبس قبیله سندن بر شخصدر میدانی نك ترجمه حالی متن و فیات ج ۱ ، ص ۶۵ ، ترجمه سی ج ۱ ، ص ۸۰ ده مندر جدر . مدفی حقیقه ترجمه و فیاتده « نیشابورده باب میدان زیاد بن عبدالرحمانده که بر محلدر . دفن اولندی » دینلمشدر . قاموس ترجمه سی ج ۱ ، ص ۶۹۵ « المیدان ؛ میمک فتحی و کسریله که یایه مجاورتدن ناشیدر معروفدر که عرصه واسعه دیه دینور جمعی میدا دیندر . مسابقه ده حرکتگاه اولدی بی باعث تسمیه در میدان نيسابور شهرنده بر محله آدیدر . امثال وسائر تصانیف ادبیه صاحبی ابوالفضل محمد بن احمد المیدانی اورادندر . کذلک اصفهانده بر محله آدیدر ابوالفضل المطهر بن احمد المفید المحدث اورادندر . کذلک بغدادده بر محله آدیدر اعلامدن عبدالرحمن بن جامع و صدقه بن ابی الحسین و محدثیندن بر جماعت اورایه منسوبلدر و خوارزم شهرنده بر محله آدیدر و شارح المیدان بغدادده بر محله در که حالخبره در میدان بر شاعر قعیمی آدیدر . ج ۲ ، ص ۲۷۲ « فقعس ؛ حففر و زننده اسم ابن طریفدر که اسد قبیله سندن بر جماعتک پدری ایدی و بو علم مرتجل و قیاسیدر . ج ۱ ، ص ۲۲ . « الحطب ؛ خانك کسریله تزوج ایچون طلب اولنان یعنی دو کور لکنه و اریلان قادینه دینور و خانونه طالب یعنی دو کور اولان ارکشی یه ده . دینور . بو معناده خانك ضمیله ده جائزدر و خطب جاهلیتده عقد و تزوج اداتندن ایدی . بر کسه بر خانون تزوج ایده جك اولدوقده کندسیسی یا خود طرفندن کیدن کیمسه اول خانونه یا خود طرفندن اولان کسه یه خطب دیر ایدی خانك کسری و ضمیله و مخطوب نکح دیر ایدی نونك کسری و ضمیله بو تعبیر ایله همان پتله ننده نکاح منعقد اولور ایدی . « لهجه عثمانی ج ۱ ص ۴۱۰ « دو کور ؛ دو کر ؛ مربوط ، صهر ، کلین ایله کویکو بابالری ، دو کونده کویکو یه بابالق ایدن . قاموس ترکی دو کور ؛ بر برینه نسبتاه زوجینک پدر لری ، دو کوند . کویکه پدرک ایدن آدم . استانبولجه متروک اولوب آناطولیده ایوم مستعمل و مقابلی اولماغله واجب الاستعمال بر لغتدر - ترتیب و تعلیمیله لشکر شام مزراقلر اوجنه مصاحف شریفه باغایوب امام علی فرقه سنه « بیننا و بینکم کتاب الله » دیه هایقیرملریله فرقه مرتضویدن بر قسمنك موقع حربدن کری چکلمکه باشلامسی اوزرینه حضرت امام آلی ائنه اوره رق « هند جکر خوارک اوغلی بزه

دعاسی اوقی نشانه ایروب قرال لعینک کوکلنه غرور دوشورب کندویه مغرور

غالب اولدی» بیورمشدرکه آدم الاولیا - بوتعیر مترجم عاصمکدر - نك بوقولنده کی « هند جگر خوار» ویا « آکله الاکباد » ایشته بوقادین ، اوغلی ده حقنده خاتم الانبیا افندمزک - متن وفيات الاعیان ۱۲۷۵ بولاق طبعی ج ۱، ص ۲۹ و ترجمه سی ۱۲۸۰ مطبوعه عامره طبعی ج ۱، ص ۳۶ - « لاشبع الله بطنك » بیوردینی - صدق رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم - معاویه دره - هجرت نبویه نك ایکنجی سنه سی رمضانک اون یدنجی کونی وقوع بولان بدر غزاسنده - قاموس ترجمه سنده « البدر » کله سنه ده باقلسون - بولونان ونی اکرمک اک زیاده سویدیکی ذواتدن اولوب کندوسنه خطاباً تاریخ ابی الفدا مطبوعه عامره طبعی ج ۱، ص ۱۸۵ « وفي الصحيح المتفق عليه ان رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم قال - « ستقتلك الفئة الباغية » یعنی « سنی اهل بنی کروهی قتلی ایده جکدر » بیوریلان « عمار بن یاسر » - رضی الله عنه - سنی طقسانی متجاوز اولدینی والنده بدر کونی حضور رسالتناهیده جنک ایتدیکی حربیه بولندینی حالده رجزلر اوقویه رق - حق عالیسنده حبیب اکرم افندمزک - سادات کرام شافیه دن السید مؤمن بن حسن مؤمن الشبلنجی - الشبلنجی ؛ مؤلفک بو اثرینک ایلک صحیفه سی ظهرنده مندرج اولان ترجمه حالنده کورلدیکی اوزره قرای مصردن برقریه اولوبینه بلده مذکورده قراسندن بنه ایه ایکی ساعت مسافه ده کاتئدر . بوکله معجم البلدان ایله آنک مختصری اولوب ۱۸۵۲ ده فلمنکده کاتئ « بریل » شهرنده متنی اوچ و بالاخره یازیلان حواشی دخی اوچ جلد اولوق اوزره طبع ایدلش اولان « مراصد الاطلاع علی اسماء الامکنه و البقاع » نام اثرده یوقدر . بو اثر ایچونده کشف الظنون استانبول طبعی ج ۲، ص ۴۱۵ و ۴۶۳ مرارجت اولونسون . قاموس ترجمه سی « بنها ؛ بانک کسری و الفک قصریله « سطاط مصره آلتی فرسخ مسافه ده برقریه در بغایت اعلا عسلی اولور . عسل بنها مشهوردر » . مؤلفک ترجمه حالنده « ابن الاثیر - علم تاریخده « کامل » و تراجدن « اسد الغابه فی معرفة الصحابه » نام مطبوع اثرلرک صاحبی اولان « ابوالحسن عزالدین علی بن ابی الکرم - بنها کسریا ایله در عامه فتحیله تافظ ایدرلر دیدی » افاده سی کوریلدور . قاموس ترجمه سی « الفسطاط ؛ فانک ضمیله - سائر معانیسی ده وار - اسکی مصرک علمیدرکه عمر و بن العاص اول الکابی فتح ایلدکده بنا ایلشدی حالیا خرابدر » . ۱۲۹۰ تاریخنده تألیف ایدوب ۱۳۱۲ سنه سی مصرده طبع اولونان « نور الابصار فی مناقب آل بیت النبی المختار » نام اثری ص ۷۱ « و اخرج احمد و الترمذی و النسائی و ابن ماجه عن حبشی بن جناده قال قال رسول الله صلی الله علیه وسلم - « علی منی و انا من علی و لایؤدی عنی الاعلی » و « انا مدینه العلم و علی بابها » و غدیر خم - متن قاموس ۱۲۷۲ بولاق طبعی، ج ۲، ص ۴۳۰ و ترجمه سی ۱۲۷۲ طبعی، ج ۳، ص ۴۶۶ « غدیر خم ؛ بین الحرمین جحفه یه اوچ میل مسافه ده بر موضعدر - یاخود خم موضع هر قومه بر میشه اسمیدر . آنده برکول واردرکه صوبی سمیتلودر » . متن قاموس ج ۲، ص ۱۰۳ و ترجمه سی ج ۲،

اولوب سلطان مراد اوزرینه یورودی غروردن کندونی بهادر صانوب « یالکز

ص ۷۳۲ « جحفه ؛ - معانی سائرہ سی ده وار - شام حجاجنک میقاتی اولان موضعک اسمیدرکہ مکہ بہ سکسان ایکی میل مسافہ ده واقعدر . سلفده بر جمعتلو قرہہ ایدیکہ آکا مہیعه دیر لر ایدی اخوۃ عاد اولان بنوعیل قبیلہ سنی قوم عمالیق یثرب زمیندن اخراج ایتدکلرنده محل مزبورہ تزیل اولوب ناگاہ بر کون سیل الجحاف ظہور و مجموعنی اجتحاف یعنی آلوب کوتوروب تلف وتباہ ایلمکله جحفہ تسمیہ اولنمشدر . متن قاموس ج ۲ ، ص ۸۶ و ترجمہ سی ج ۲ ، ص ۷۰۰ « مہیعه ؛ مفزعہ - قاموس بالادہ کی صحیفہ هامشی یاخود معیشہ - وزندہ حرمین پیندہ جحفہ اسمیلہ متعارف موضعه دینورکہ حجاج شامک میقاتیدر . ترجمۃ قاموس ۱۲۶۸ طبعی ج ۱ ، ص ۳۳۳ « المیقات ؛ میمک کسریلہ بودخی وقت معناسنہ درکہ مراد عمل مخصوص ایچون تعین اولنان وقتدر . مکان موقوتہ اطلاقی اتساعہ مینی اولور و میقاتک اصلی موقات ایدی و میقات اسم زمان اولور وقت موعد معناسنہ و مقادیرت علاقہ سیلہ اسم مکان اولرق استعمال اولنور . میقات الحج بومعنادندرکہ حجاج احرام قوشندقلری محلدن عبارتدر . اهل مدینہ ذوالحلیفہ دن و اهل عراق ذات عرق و اهل شام جحفہ و اهل نجد قرن و اهل یمن یلملم نام موضعدن و بحر یلر رابعدن احرامند اولورلر . ج ۲ ، ص ۷۳۴ « ذوالحلیفہ ؛ جہنیہ وزندہ مدینہ یہ آلتی میل مسافہ ده بر موضعدرکہ بنی جشم یوردندہ اولان صویک اسمنہ مضافدر . مدینہ و شام حجاجنک میقاتلریدر و حادہ ایلہ ذات عرق نام محل پیندہ بر آخر موضع آدیدر » ج ۳ ، ص ۲۱ « ذات عرق ؛ بادیدہ بر موضعدر . ج ۳ ، ص ۶۸۷ « القرن ؛ طائف یانندہ بر قریہ در . علی قول آندہ و ادینک بکلہ و بتامہ اسمیدر . ج ۳ ، ص ۵۶۰ « یلملم ؛ یای تحتیۃ مفتوحہ ایلہ یاخود « الملم » کہ ہمزہ ایلہ در یاخود « یرصم » مکہ یہ ایکی مرحلہ مسافہ ده برطاغک آدیدر . ج ۳ ، ص ۴۶۹ « یرصم ؛ فدقد وزندہ یاخود یرصم برطاغک آدیدر . ج ۲ ، ص ۷۰۶ « الرابغ ؛ بین الحرمین بحراجرہ قریب بروادی اسمیدرکہ حالا آندہ رابغ نامیلہ برقریہ واردر ، - ده « من کنت مولاه فعلی مولاه » - صدق رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم - یہ سائف الذکر اثر ، ص ۷۱ سفیان بن عینیہ - ابو محمد - الہلالی ؛ قدمای علما و ائمۃ حدیثدن اولوب ۱۰۷ ده کوفہ ده طوغمش پدیری طرفندن مکہ مکرمہ یہ نقل اولونمشدر . کندوسندن بر جوق ذوات و ازان جملہ امام شافعی حدیث روایت ایتشلردر . وفاتی ۱۹۸ ده اولوب مکہ ده ججون مقبرہ سندنہ مدفوندرکہ ججون برطاغک آدی و بر موضع اسمیدر - دن سورۃ شریفۃ « معارج » ده بولونان « سأل سائل بعداب واقع » آیت جلیلہ سی کیمک حفندہ نازل اولدی دیبہ سؤال ایدیلیر . مشار الیہدہ سائلہ « بر مسئلہ صور دککہ سندن اول بکا بونی ہیچ کیسہ صور مامش ایدی » دیدکدن صکرہ « بکا پدیرم اودہ جعفر بن محمد - حضرت امام جعفر الصادق بن امام محمد الباقر - دن اودہ آباشندن

بولشکری تارمارایدم» دیو سلطان قلبنه اوردی [۵] . حق تعالینک عنایتی وفضلی

تحدیث ایتمدیکه حضرت رسول الله صلی الله علیه وسلم غدیر خمده ناسه ندا ایدرهک اجتماع ایتملی اوزرینه حضرت علینک النذن طوئوب حاضر ونه خطاباً « من کنت مولاه فعلی مولاه » بیوردقلمری شایع اولدقده حرث بن النعمان الفهری ناقه سنه بینوب حضور پیغمبری به کلرهک بعدالزول « یا محمد - صلعم - طرف الهیدن اولهرق الاهدن غیری الله اولمدیفنه وسنکده رسول الله اولدیغنه ایمان ایتمکلمکمزى امر ایتمک قبول ایتمک، اوقات خمسه بی امر ایتمک قبول ایتمک ، زکاتی امر ایتمک قبول ایتمک، رمضانده صومی امر ایتمک قبول ایتمک ، حجی امر ایتمک قبول ایتمک ، بونلره اکتفا ایتمیوبده ابن عمکی بزم اوزرمزه تفضیل ایلمک و « من کنت مولاه فعلی مولاه » دیورسین، بوشی سندغی یوقسه بوده طرف الهیدغی « دیمسی اوزرینه حضرت نبیدن « لاله الا هو ان هذا من الله عزوجل » - صدق رسول الله - جوانی آلمغله - ملعون - منفعل اولهرق راحله سنه - یعنی دوه سنک یاننه - کیدرکن « یارب اکر محمد - صلعم - ک شو سویلیدیکی شی طوغری ایسه اوزرمزه سادن طاش یاغدر یاخود بزه عذاب الیم ویر » دیمسی متعاقب ناقه سنک یاننه وارمقدن اول جناب حق آکابر طاش آلمغله باشی اوزرینه سقوط واسفلندن خروج ایدرهک خبیثی اهلاک ایتمسی اوزرینه نازل اولدی « جوانی وبردیکنی امام ابواسحق الثعلبی - وفيات الاعیان ترجمه سی مطبوعی ج ۱ ، ص ۳۹ « ابو اسحق احمد بن محمد بن ابراهیم الثعلبی النیشابوری اولوب تاریخ وفاق ۴۲۷ در . کاتب جللی ، مشارالیهک نسبتی « عرائس المجالس فی قصص الانبیاء » نام اثری بختنده کشف الظنونده استنبول طبیی ج ۲ ، ص ۱۱۱ - « احمد بن محمد الثعلبی » صورتنده ضبط الیهدر . شمس الدین سامی بک ، قاموس الاعلام - ج ۱ ، ص ۶۸۴ - ده ثعلبی یاخود ثعلبی دیمکده در - تفسیرنده - « الکشف والبیان فی تفسیر لقرآن » درکه وفيات ترجمه سنده « سائر تفاسیر اوزره فائق اولان تفسیر کیری » وقاموس الاعلامده « اکثر تفاسیره فائق اولان بر تفسیر کیری » دینلمشدر . ذکر ایدیور - بر نسخه سی ولی الدین افندی کتبخانه سنده ۱۳۰ نومروسيله مقیددر - بیوردیفنی عمزاده سی و دامادی ومن جهة المؤاخات برادری - ینه نورالابصار ص ۷۱ « واخرج الترمذی عن ابن عمر قال آخى النبي صلى الله عليه وسلم بين اصحابه فجاء على تدمع عيناه فقال يا رسول الله آخيت بين اصحابك ولم تؤاخ بيني و بين احد فقال صلى الله عليه وسلم « انت اخي في الدنيا والاخرة » - صدق رسول الله صلى الله عليه وسلم - وزبدة القصص جزء ۱ ، ص ۱۷۴ استطرادی « بدايت اسلامده قريشک جورينه قارشو یکدیگری مدافعه ایتمک اوزره اصحاب کراملرنی جناب فخر الانبیاعلیه افضل التحایا ایکیشر ایکیشر قرداش قیلمشدی حضرت علی یالکمز قالمغله آکا « سنده بتم قرداشم اول » بیورمشلر ایدی . مؤاخات ایشته بودر . من جهة المؤاخات قرداش اولانلر آیت میراثک نزولنه دکن برلرینه وارث دخی اولورلر ایدی . میراثه دائر اولان آیات جليلة تک اکثریسی

یتشوب قرالك آتی سورچدی دوشدی کندو یوزی اوزرینه زیروزبر اولدی.

سوره شریفه نساوده در - برادری اولان اسدالله الغالب علی ابن ابی طالب کرم الله وجهه نیک معیتنده حرب ایده رک مجروح اولسی اوزرینه کوله سندن صو ایسته مش کوله ده بربراداق سود ویرمکه عمار بارداغه باقوب تکبیر کتیردکن صوکره « صدق رسول الله » دیمش و حقیقت حالدن سؤال ایدنلر ده « حضرت پیغمبر بکا » یا عمار سنک دنیادن صوک نصیبک سود اوله جقدر « بیورمش ایدی » جوابی ویره رک تسلیم روح ایتشدر . حضرت ابو تراب عمارک باش اوچنه کلهرک بعدالاسترجاع - قاموس ترجمه سننده کورلیدیکی اوزره « الترجیع » مصیبت دمنده « انا لله وانا الیه راجعون » دیمک معناسنه اولدیبنی کبی « الاسترجاع » دخی ترجیع فی المصیبه معناسنه عرف شرعیدر - « عمارک ارتحالندن غمناک اولیمان ذوق اسلامدن بهره دار دکلدور - صدق ولی الله - بیورمشدر مشار الیهک شهادتی اوزرینه عمرو بن عاصک اوغلی عبدالله ایله معاویه پیننده شوسوز لر جریان ایتشدر : عبدالله : عماری اولدر دیلر . معاویه : اولدر دیلر ایسه نه غم . عبدالله : « حضرت پیغمبرک آکا خطاباً » ستقتلک الفئته الباغیه « بیوردیغنی ایشتمدکمی » معاویه : آنک قاتلی بز دکلز، آتی بوچنکه کتیرن علیدر . عبدالله : اوله اولنجه حمزه نک قاتلی وحشی اولوب حضرت پیغمبر اولیق لازم کلیر ، چونکه احد غزوه سننه حمزه یی کتیرن رسول الله ایدی . عبد اللهک بو جوابی اوزرینه معاویه مبهوت اولشدر . اکثر کتب سیرده بو جواب حضرت امامه اسناد اولنور . ینه نور الابصارک مذکور صحیفه سی « واخرج الترمذی عن ابی سعید الحدری قال کنا نعرف المناقبین بیغضم علیاً » صفین حربی ایچون تاریخ ابی الفدا ج ۱ ، ص ۱۸۴ مراجعت اولونسون . متن قاموس ۱۲۷۲ بولاق طبعی ج ۱ ، ص ۵۱ و ترجمه سی ۱۲۶۹ طبعی ج ۲ ، ص ۲۱۸ « بللیس ؛ غریق و زنده و بعضاً بای اولی مفتوح اولور . مصر دیارنده بر بلده آیدر » . مستطرفک - کشف الظنونک کاتب چلبی خطیله اولان مسوده سننده « المستطرف من کل فن مستطرف - صورتنده در - بالاده ذکر و تعریف اولونان ترجمه سندن مقدم اولیق اوزره بر ترجمه سی ده ا واردر . نامی « اسنی التحف فی ترجمه المستطرف » اولوب مترجمی طویقوب سرای هایونی داخلنده کاش سلطان احمد خان ثالث کتبخانه سی حافظ کتبی آهنلی سید محمد ابی افندی ابن یحیی در . دارالسعاده آغاسی بشیر آغاک امریله اون آلتی آی طرفنده ترجمه ۱۱۶۲ سنه سی جمادی الاخره سنک آخرنده امام ایتشدر بر نسخه سی نور عثمانیه کتبخانه سنده ۳۷۳۷ نوم و سیله مقید و یوقاروده کوریلن عمرو بن عاصک استر سوار اولسی فقره سی ده بونسخه نک ۲۳۵ نجی ورقنده مندر جدر . بو بشیر آغا رسمی احمد افندیکن - دارالسعاده آغالریکن تراجم احوالندن باحث - حمیه الکبرا نام اثرنده وسجل عثمانی ج ۲ ، ص ۲۰ ده کورلیدیکی اوزره ۱۱۵۹ سنه سی جمادی الاول سنک اون اوچنده دارالسعاده آغاسی اوله رق یته بو اثرلرک افاده سننجه

هائیکیم بویه واقع اولدی برایکی یکچیری حاضر بولنوب باشن کسدیلر سلطان مراده

۱۱۶۵ سنه سی شعبانی اواخرنده بر بازار ایرتسی کونی بعدالغزل قیز قاه سننده اعدام ایدیلن - عزلیله قبرسه نفنیه و بالاخره اثنای راهده اعدام اولونمسنه دأثر اولان ایکی قطعه خط هایون حمیلة الکبراده مندرجردر. ینه بو اثرک اسعد افندی کتبخانه سی نومرو ۲۲۵۸ تاریخ استنساخی مقید اولیان نسخه سیله منظور حقیرانهم اولان دیگر بر نسخه - سنده تاریخ اعدامی اولوق اوزره « عرشه اصدی قلیچی داد ایله سلطان محمود » مصرعی کوسترلمش ایسه ده عندالحساب ۱۱۳۶ تاریخی اراهه ایتکده اولغله « عرشه اصدی قلیچی دادله سلطان محمود » صورتنده حساب ایدلسی لازم کلدده در - بشیر آغا درکه سلفی بولنان بشیر آغادن - ۱۱۲۹ دن ۱۱۵۹ تاریخنه قدر بو مقام عالیده بولونمشدر - فرق ایدلک اوزره قاموس الاعلام ج ۲ ، ص ۱۳۱۳ ده « کوچک بشیر آغا » وحمیلة الکبراده « خزینه دار بشیر آغا » - سلفی اولان حاجی بشیر آغانک باب عالی قارشوسنده انشا کرده سی اولان مبانی خیره دن مدرسه سنک که تاریخ انشاسی « دیدم بناسنه تاریخ بی بدل رحمی ، مقام درس وافاده کتاب قولنجه » تاریخی مفادینجه ۱۱۵۷ در قیوسی بالاسنده کی منظوم کتابده « حاجی بشیر آغا » صورتنده در . کتابه محتویاتی بو بشیر آغانک اثر خطی اولغله کتبه سی « کتبه الفقیر الی رب رحمة القدیر بشیر خازن شهر یاری ، اولدینی کبی طوققبو سرای هایوننده کی دارالسعاده آغاسی دأثره سنک اوست قاتنده کاش « شهزاده مکتبی » نامیله معروف اولان اوطنه نک دیوارلری طولنجه قسم خشینک یوقاروسنده محرر بسمله ایله باشلامق اوزره اسماء حسنی وخواصنه دأثر ایکی حدیث شریف ینه کندوسنک اثر خطی بولونمغله کتبه سی « اصف امته بشیر آغای دارالسعاده راجیا مجرمة اسمائه الشفاعة سنه ۱۱۶۲ در - ومطبوع حدیقه الجوامعده - ج ۱ ، ص ۱۶۶ « قلدرخانه جامی » سرلوحه لی مبعثده - « مقتول بشیر آغا » صورتنده ذکر اولونمغده در . ینه حدیقه الجوامعده و بومجئده - اسعد افندی کتبخانه سنده ۲۲۴۷ نومرو سیله مقید ۱۲۳۰ ده یازلمش و اسعد افندیکنک خطله محشی نسخه سیله ۲۲۴۸ نومرو سنده مقید ۱۲۲۶ ده یازلمش نسخه سنده که هرایکیسی علی ساطع افندیکنک تذیل وتوسیع ایتس اولدینی نسخهلردن دکلددر و مطبوعنده « مزبور بشیر آغانک احوالی دایه خاتون جامعنده تفصیل ایلشزدر » دینلمش ایسه ده مذکور یازمه نسخه لرده « دایه خاتون جامی در قرب محمود پاشا » و نسخه مطبوعده « دایه خاتون مسجیدی در قرب جامع محمود پاشا » سره لی مبعثده بوکا دأثر هیچ برشی سویله نلمشدر . ترجمه حالی سجل عثمانی ج ۲ ، ص ۲۰ وقاموس اعلام ج ۲ ، ص ۱۳۱۳ وحمیلة الکبراده مندرج اولوب اعدامندن صوکره ترجمه حانی صاحب حمیله تذیل ایله مشدر . حفید افندی غلطاتنده - الدرر المنتخبات النثوره فی اصلاح الغلطات المشهوره - ۱۲۲۱ مطبعه عامره طبعی ، ص ۲۴۵ ده وشباط لفظنک تصحیحنده کوربان لطیفه ، صاحب کتبخانه حاجی

کتوردیلر [۶]. سلطان مراد آنی کورب حق تعالی حضرتنه شکرلر ایدوب
 بشیر آغانک حضورنده جریان ایتشدورکه ترجمه: حالی سجل عثمانی ج ۲، ص ۲۰ و لغات
 تاریخیه و جغرافییه ج ۲، ص ۱۱۴ و قاموس الاعلام ج ۲، ص ۱۳۱۳ ده وحدیقه
 الجوامع مطبوعی، ج ۱، ص ۴۹ ایله حمیلة الکبراده مندرج اولوب آثار خیریه سندن
 بولونان جامعنک صوک جماعت محلندن درون جامعه کیریله جک قیوسی بالاسنده الیوم موجود
 اولان کتابه ایله مطبوع حدیقه الجوامعک برنجی جلدینک ۴۸ نجی صحیفه سنده « آغا
 جامی در قرب پاشا قیوسی » سرلوحه لی مجتده مندرج اولان کتابه نک بعض ابیاتی
 پیئنده کی تحالف جامع شریفک بالاخره سلطان محمود خان ثانی طرفندن تعمیر ایتدیرلسندن
 و اثنای تعمیرده حدیقه الجوامعه کوریلن کتابه نک یرینه الیوم موجود اولان کتابه نک
 وضع ایدلسندن نشئت ایله مشدرکه نهایتنده کوریلن « حرره الفقیر العبد الداعی یساری
 زاده مصطفی عزت غفرلها » کتبه سی ده - خط و خطاطان ۱۳۰۵ طبعی، ص ۲۴۸ ده
 کورلیدیکی اوزره یساری زاده مصطفی عزت افندیکنک ۱۲۰۲ تاریخندن سوکره بمالک
 عثمانیه ده یتیشن خطاطین میاننده بولونسی حسینله - بونی مؤید بولمقده در - برهان قاطع ترجمه سی
 ص ۴۳۰ « غلوه ؛ کلوه و زننده و مراد فیدرکه مطلق طوب کی مدور اولان نسنه یه
 دینور ، خمیر زواله سی - ینه اوراده ص ۳۲۶ زواله ؛ خمیر یوانی - اولسون ، تفک
 و طوب یوانی اولسون ». معانی لهجه - ۱۸۹۰ طبعی استانبول طبعی ص ۱۰۶۷ -
 کله ؛ فارسی کلوه لفظندن ». لهجه عثمانی - ج ۱، ص ۷۲۷ « کورله ؛ یوارلاق کروی
 طاش دانه ، طوب دانه سی، غلطی کولله ». ج ۲، ص ۱۱۰۹ « دانه ؛ تفنک قورشونی ». -
 ص ۸۴۰ یوارلاق ؛ اصلی یومارلاق ، غلطی یوارلاق، مدور - کروی ، موصوفنده کره ،
 دانه ، کوی ، کورله ؛ فارسیده تحریفله کلوه ». ص ۷۳۷ کولله ؛ « کورله غلطی .
 قاموس ترکی ص ۱۱۷۹ » کله ؛ کوله - ترتیب سهوی بولونسه کرک - بازهغه حاجت
 یوقدر ، طوب مریمیسه که وقتیه دمیردن یووارلاق و شمدی اکثریا چلیکدن اسطوانی
 و اوچی سیوری اولور. ص ۶۰۰ « دانه ؛ اسلحه تارییه طولدیریلان صرمی، قورشون،
 کله ». ص ۱۰۵۷ « یوارلاق - معانی سائره سی ده وار - طوپک لوازیمی بولنان آرقه ده کی
 صندیق ». رسمی قاموس عثمانی ص ۶۵۸ « طوپارلاق ؛ طوب. آرابه سنک مر بو طاتندن
 اولان جیخانه صندوق ». برهان قاطع ترجمه سی - ص ۲۹۰ - دیک ؛ - معانی
 سائره سی ده وار - بویوک بال یمز طوپه ده چی دینور. قاموس ترکی ص ۲۷۶ « بالیه منی ؛
 موجدی اولان بر ایتالیانک اسمیله مسبادر . غلط فاحش اوله رق « بال یمز » یازلوب
 هر شیتی فارسی و عربی بر اسمله تسمیه یی مدار ظرافت عد ایدن کهنه کتابک بری
 طرفندن « غسل نیمخورد » دیه ترجمه اولندینی مشهوردر . اسکی برجنس طوب ». -
 رسمی قاموس عثمانی ص ۱۷۰ « بالیه منی ؛ بر نوع بیوک اوزون منزل طوپی که الیوم
 استعمالدن ساققدر . بو طوب موجدی اولان بالیه منی نام ایتالیانک اسمنه اضافته

باشنی ماعون قرالک جدایه [۷] سانجوب تایوقارو قالدردیلر دورت یکا منادی

مسی ایکن قدماجه ترکیه ظن ایدیلهرک « بال یز » شکلنه قولنش ودها صکره لری اصطلاحپوران طرفندن « عسل نمیخورد » یعنی « بال یز » دیه ترجمه بیه ایدلشدر . قاموس عثمانی - ج ۲ ، ص ۸۷ . « بالیه مزی ؛ ایتالیانجه دن بر نوع اوزون قولومبر ، منزل طوی ایدی . بولفظ ترکیه ده غلط اوله رق بال یز طوی دیه مشهوردر . دها غریبی وقتیه بونک عسل نمیخورد دیه ترجمه ایدلسیدر . لهجه عثمانی - ج ۱ ، ص ۱۸۸ - « بال یز صحیحی بال یز » . ص ۱۹۳ « بال ییزی ؛ ایتالیانجه دن ، یارم کورله معناسنه بر اوزون قولومبر و منزل طوی ، غلطی بال ییز » . ص ۶۶۳ « قولومبور ؛ ایتالیانجه ، - معنای دیکری ده وار - منزل طوی نوعندن اوزون مدفع » . رسمی قاموس عثمانی - ص ۸۲۵ - « قولومبور ؛ - معنای دیکری ده وار - اسکی سفائنه مخصوص بر جنس طوب که باش و قیچ لومبارلرینه قونیولورایدی » . ص ۹۱۵ - « لومبار ؛ سفینه لرده طوپلرک اخراج و ادخال ایچون آلابانده لرده - کینک یانلرینک ایچ سطحی - آچیلان دلکیر . قاموس ترکی ص ۴۸ ده آلابانده کله سنده کی ایضاحات کتابک نهایتده « کینک یانلرینک ایچ سطحی ، کینک عومیتله یانلری ، بوردا مقابلی » صورتنده تصحیح ایدلشدر . قاموس ترکی - ص ۱۱۱۲ - ده « قولومبور ؛ ایتالیانجه ، - معنای دیکرندن بشقه - اسکی اخشاب سفائنه حریبه باش و قیچ لومبارلرینه قونیلان اوزون بر جنس طوب ، فرانسه جه سی قولورین » . بوفرانسه جه کله نك بوراده کی صورت تحریری قاموس فرانسوینک ۱۳۱۸ سنه سی مصوراً اوچنجی طبعنک ۶۳۰ نجی صحیفه سنده کوریلن و « اسکی اصولده اوزون دمیر طوب ، قولورین طوی ، ال قولورینی ، محاصره قولورینی » ایضاحاتی حاوی اولان کله نك صورت ضبطنه موافق ایسه ده یته قاموس فرانسویده - بالاده کی نسخه سی ص ۳۱۴ - « بوله » کله سنک حرکباتی اراشه میاننده « قو - له و - رین » صورتنده اولدینی کی فرانسه جه محیط کبیر ج ۱۳ ، ص ۴۸ ولاروسک لغت کبیری ج ۵ ، ص ۳۰۵ « قو - له و - رین » شکلنده مضبوط و تفصیلات لازمه بی جامعدر . بال یز ویا بالیه مزی دینلن طوپک وجه تسمیه سی ایتالیانجه « یاریم کورله » اولدینتک قبولی حالنده قاموس فرانسوی - ۱۳۱۸ - مصورطبی - ص ۲۲۴ و ۳۱۴ ده کوریلن و کورله معناسنه اولان « بال » و « بوله » کله لرینک مقابلی - تورن دارالفنونی معلمیندن فرارینک لغت کتابی ص ۵۲ و ۳۲۵ - ایتالیانجه ده « بالالا » و « بالالا » اولغله و نصف معناسنی ده - یته مذکور اثرص ۲۹۳ - « موزو » کله سی افاده ایتمکده اولوب - « او » حرفیه نهایت بولان صفتلرک مؤنث کلماتی حین توصیفنده آخرلرنده بولونان « او » حرفنک « آ » به تحویلی ایتالیانجه نك قواعد لسانیه سندن اولسنه وبالالا وبالالا کله لرینک ایسه مؤنث بولوغسنه مینی بوده « موزا » صورتده افراغ ایدلکده بواسمک « باللاموزا » ویاخود « باللاموزا » کلمات

ندا قیلوب قرال باشیدر دیو . ینه طاغلان چری سلطان مراد قاتنه جمع اولدیلر
 مرکه سندن محرف اولدینی تظاهر ایدر . « آ » حرفیله نهایت بولان کله لر جمعلند کده
 « آ » « نه » حرفنه تحویل ایدلک ینه قاعده لسانیه دن اولغله بو کله مرکه نك جمعیده
 « باله مرزه » یا خود « باله مرزه » اولور . دفتر غلطات نام اثر - ۱۳۲۴ طبعی ،
 ص ۵۵ ده « بونک اصلنک لاتینجه « بال وویز » اولدینغی و « بال » ک کره
 و « وویز » ک یارم معنا سنه اولسنه کوره « بال یمز » ک نصف کره شکلنده طوب
 دیمک اولدینغی ادعا ایدنلر واردر . دینلمشدر . قولومبور کله سنه کلنجه - فرارینک لغت
 کتابی ص ۹۷ - ایतालیاچه « قو - لو - برینا » کله سندن محرفدر . قاف زاده فیض الله
 افندینک مخدومی و « زبده الاشعار » جامی - کشف الظنونده ودواوین شعرای عثمانیه
 مباحثنده کاتب جلیبنک « فی الزبده » دیه رک اشارت ایلدیکی اثردر که برنسخه سی باغچه
 قیوسنده حیدیه کتبخانه سنک قسم اولنده موجود و ۱۰۶۵ نومروسیله مقیددر - اولوب مدرس
 وبعض بلادده قاضی اولدقدن صکره ۱۰۳۱ سنه سی رجبنده وفات ایدن و اشعار ی جقنده
 یحیی افندینک - بوذات ایچون عطایا استاد اعظم معروف عالم دیور . پدری یحیی افندی « نوعی »
 تخلص ایتمکله اوچ دفعه مقام مشیخته تعیین ایدیلن شیخ الاسلام اولان یحیی افندیدر - « پیروی اولوب
 نوله یحیی تتبع ایلمس ، بوزمین بر کامل عالی هم وادیسیدر » دیمش اولدینغی - آیا صوفیه کتبخانه سنده
 ۳۷۸۳ نومروسیله موجود اولوب یالکز غزلیاتی حاوی اولان دیواننده کورلیدیکی اوزره
 مشارالیهک « چاک سینهم سیل اشک دمبدم وادیسیدر ، صولری خونین آقرسه نوله غم
 وادیسیدر » مطلعی غزلندندر . ترجمه حالی ایچون سبجل عثمانی ج ۴ ، ص ۶۳۶ و دوچه
 المشایخ ص ۶۴ و تاریخ نعما ۱۲۸۰ طبعی ، ج ۴ ، ص ۵۹ مراجعت اولونسون . فاضی عبدالحمی
 افندیکنک - تاریخ نعما ۱۲۰۸ مطبعه عامره طبعی ج ۱ ، ص ۲۳۴ کورلیدیکی اوزره ۱۰۰۹
 سنه سی ربیع الاخرینک اون دردنجی بازار کونی قنیزه - مجارستانک غرب جنوب سنده و دراوه
 نهری اوزرنده کاش بر قلعه در . لغات تاریخیه و جغرافیه ج ۶ ، ص ۳۱ « قنیزه »
 اوستریاده سکتوار پچوی پوزغه نداژالپوه و شیفولوس سنجاقرینی حاوی بر ایالتدر .
 مقدمات دولت علیه اداره سننده ایدی . قاموس الاعلام ج ۵ ، ص ۳۵۸۵ ده
 مراجعت اولونسون . لهجه عثمانی ده « قانیجه » خرواتلنده بر قلعه در « دینلمشدر که
 ایوم شهر حالنده موجود اولوب اساساً مستحکم اولغله ۱۷۰۲ تاریخنده قلعه سی هدم ایدلمشدر .
 فرانسزجه محیط کبیر . ج ۲۱ ، ص ۴۰۱ مراجعت اولونسون - نک فتحندن بر آزا اول باشلا بهرق
 فتحنده - قلعه نك فتحته تاریخ اولق اوزره نعما - ۱۱۴۷ طبعی ج ۱ ، ص ۱۲۷ و ۱۲۸
 مطبعه عامره طبعی ج ۱ ، ص ۲۳۴ - ده « عالی مرحوم بووجهله تاریخ دیدی » دینلکدن صوکره
 « فتح اولوب قلعه بوزلدی طابور » و « تاریخ دیگر » « قنیزه قلعه سن آلدی سردار » مصرعاری
 اراثة ایدلش و آتی التعریف قنیزه رساله سنده - ۱۲۹۰ طبعی ص ۳۴ و ۱۳۰۳ طبعی ص
 ۳۷ - « قلعه نك فتحته عالی مرحوم « فتح اولوب قلعه بوزلدی طابور » وادبادن بردیگری

کافر چریسی: بوحالی کوروب یا تقولعینه خبر ویردیلر یا تقولعین چون بوحالی «قنیزه قلعه سن آلدی سردار» مصراعلرینی تاریخ دوشرمشلردر «دینلمش ایسه ده سطور آفنده کورلدیکی اوزره قلعه نك فتحی ۱۴ ربیع الاخر ۱۰۰۹ اولدینی حالده بومصراعرلردن برنجیسی عندالحساب ۱۰۱۵ وایکنجیسی ۹۹۷ تاریخلرینی ازانه ایتمکده بولونمسیله ۱۰۰۹ سنه سنی تضمن ایچون هر ایکی مصراعک «فتح اولب قلعه بوزلدی طابور» و «قنیزه قلعه سن آلدی سردار» صورتنده اولسی و «آلدی» کله سنک مدی دخی داخل حساب ایدلسی ایجاب ایله مکده در. مصراع اولک عالی - سبجل عثمانی ج ۳، ۶۰۹ ده کورلدیکی اوزره ۱۰۰۲ ده وفات ایدن - کشف الظنونده تاریخ وفاتی کوسترله مش، ریاض الشعرا ده نور عثمانیه کتبخانه سی نومرو ۳۷۲۴ «اواخر دور مرادیده انتقال ایتدی» دینلمشدر - عهدی بغدادی - ریاضی، ریاض الشعرا ده «عهدی» نامی مهدیدر. مولانا شمسینک فرزندیدر. والد ماجد - سبجل عثمانی ج ۲، ص ۴۲۵ برکیلی مصطفی افندی - دارالخلافه بغداده مسند آرای حکومت ایکن بر قصیده پر بلاغت ویرمشیدی اول ملاسه ایله بر مقدار دادوستد دوستکامی معاشرت اولمشیدی «دیمش، سبجل عثمانی ج ۳، ص ۶۰۹ ده «شمس بغدادینک مخدومیدر» افاده سی کورلمش قاموس الاعلام ج ۵، ص ۳۲۲۷ ده پدرندن بحث ایدله مشدر - «کلشن شعرا» نامیله یازمش اولدینی تذکره سنده - که اثرک نامی تاریخ تدوینی اولان ۹۷۱ سنه سنی ازانه ایدر کتبخانه عمومی، تاریخ قسقی نومرو ۳۲۳، ۱۷۰۱۷ ده یازلمش نسخه سی - عالی حقنده «کلیبولیدن دانشمند طائفه سنندن ایدی. سابقا منظور ارباب نظر ونور دیده اصحاب هنر وعشاق دلریشک مرهمی اولدوغی جهندن «چشمی» مخلص ایتمش آخر همت طبعی بلند اولغین «عالی» مخلصی کندولره ارزانی کورمشدر «دیوریه اسنادی حالنده، مشارالیهک تاریخ وفاتی کشف الظنون - استانبول طبعی ج ۲، ص ۳۳۷ -، حسن چلبی تذکره سنده - ۱۰۱۴ و ۱۰۲۰ ده یازلمش نسخه لری نور عثمانیه کتبخانه سی نومرو ۳۷۱۶ و ۱۸، ینه اوراده تاریخ تحریری معلوم اولیان نسخه نومرو ۳۷۱۷ و کتبخانه عمومی ده نومرو $\frac{۴۹۸۸}{۹۳}$ نسخه سیکه ۱۰۱۷ ده یازلمشدر - «سنه احدی و سبعین و تسعمائه ده والدندردوس مکان قاضی ولایت شام اولوب فاتح قبرس اولان مصطفی پاشا - ترجمه حالی سبجل عثمانی ج ۴، ص ۳۷۷ - سنه اثنین ده امیر الامراء شهر مزبور اولدقده عالی دخی خدمت عالی رنده سعادت وار دولت کردار بر دوام و برقرار ایدی اول زماندن برو مایمنزده بناء الفت و محبت ثابت واستواردر . . . بوندکره یه تحریر اولنغچون ارسال ایتدیکی ورقده دیمشدرکه «دیمکده و کندوسنک وفاتی حدائق الحقائق فی تکملة الشایق مطبوعی، ج ۲، ص ۴۹۲ ده کورلدیکی اوزره ۱۰۱۲ شوالنده - علاولی اثمار التواریخ ده ۱۰۱۳ دینلمش رضاتذکره سنده مطبوعی، ص ۳۰ ده تاریخ

کوروب کافرلری طاعلمغه قومادی کافرلره ایتدی « بزبونده دینز ایچون کلدک وفاتی کوسترلمشدر - اولدینی حالده تذکرهسنده عالینک تاریخ وفاتی کوسترلمشدر . ریاضی - کاتب چلبی کشف الظنون بولاق طبعی ، ج ۱ ، ص ۲۱۰ده «مصطفی افندی الشهبز ریاضی » و ینه مذکور جلدک ۳۹۱ نجی صحیفهسنده « دیوان ریاضی ؛ ترکی وهومولی محمد بن مصطفی الاصمکان الاکن حیا » دیمکده تذکره رضا مطبوعی ، ص ۳۸ ده « موالی عظامدن اولوب اسم شریفلری محمددر « افادهسی کورلیکده وسجل عثمانی ج ۲ ، ص ۴۲۵ ده بونی مؤید بولنمدهدر - « ریاض الشعرا » نام تذکرهسنده - که ۱۰۱۶ده تألیف وترتیبینه باشلادقده هاشمی بروسوی « اخبار ادوار » و ۱۰۱۸ رجبنده آماننده فاضلی « کستان زیبای اهل معارف » تاریخلرینی سوبله مشاردر . سیدرضا تذکرهسنده مطبوعی ، ص ۳۹ « بیک اون طقوزده تذکره الشعرا ایشرلدر » دیبور - نور عثمانیه کتبخانهسی نومرو ۳۷۲۴ درویش محمد فزایی - مطبوع سالم تذکرهسی ص ۵۲۹ باقلسون - طرفندن ۱۰۷۱ ده یازلش نسخهسی - عالی ایچون « بیک اون برده فوت اولمشدر » دیمکده وعالینک قاموس الاعلام ج ۴ ، ص ۳۰۵۰ ده مندرج اولان ترجمه حالنده تاریخ وفاتی کوسترلمشدر . مصطفی ریاضی نک « ریاض الشعرا » نام تذکرهسی - ینه مذکور کتبخانه نومرو ۳۷۲۴ - و ۱۰۸۲ ده ادرنده وفات ایدن - فائق رشاد بک طرفندن لطیفی تذکرهسی حقسنده یازلوب مذکور تذکره نک مطبوعی نهایتنده مندرج بولونان مقاله مخصوصده هاهمردن بالترجمه نشر ایدیلن بر مقاله دن آئمش اولان قسمده صاحب تذکره نک تاریخ وفاتی ۱۱۵۹ کوسترلسی هاهم رک خطاسیدر - قضاتدن زهر مار زاده سید رضا افندینک ۱۰۰۰ تاریخندن باشلیهرق ۱۰۵۰ یه قدر یازمش اولدینی تذکره شعراسنده - که تاریخ آتیمی « جامع مضمون ۱۰۵۰ » اولوب ۱۳۱۶ ده استانبولده طبع ایدلش وصاحب تذکره ، کاتب چلبی نک همعصری اولدینی حالده بو اثر کشف الظنونده ذکر اولنمه مشدر - وسجل عثمانی ج ۳ ، ص ۲۹۰ خط وخطاطان - ۱۳۰۵ طبعی ، ص ۱۰۳ - ده کورلیدیکی اوزره ۱۰۰۸ اولدینی حالده ۱۰۰۹ ده برحیات بولوندیغنی قبول ایتمک اقتضا ایلیه جکندن بومصرع تاریخینک قائل مورخ عالی اولیوب رضا تذکرهسنده حقنده - مطبوعی ص ۶۷ - « حقا که زمانه نک عالیسی ومملکت هنرک والیسیدر » دینیلن وقضاتدن اولوب - سجل عثمانی ج ۳ ، ص ۵۱۳ کورلیدیکی وجهله - ۱۰۵۶ تاریخنده وفات ایدن - ترجمه حالی تذکره فطین ۱۲۷۰ لیتوغرافیا طبعی ، ص ۲۳۹ ، سالم تذکرهسی مطبوعی ص ۴۲۹ ، سجل عثمانی ج ۳ ، ص ۲۲۸ قاموس الاعلام ج ۴ ، ص ۲۹۵۶ وممالک عثمانیه نک تاریخ وجغرافیا لغاتی نام اثر ج ۴ ، ص ۱۱۳۴ ده مندرج اولوب تاریخ وفاتی سجل عثمانیه ۱۱۳۷ هجادی الاخرهسی فطین تذکرهسیله قاموس الاعلام وتاریخ وجغرافیا لغاتنده ۱۱۹۶ سنهسی کوسترلین ودفتردار شق ثالث ایکن وفات ایلین صفای مصطفی

قرال ایچون کلدک» [دیدى] چرىنى تکرار ضبط ایتدی دونوب برایكى دفعه

افندی ، تذکره شعرا سنده ۱۰۵۷ سنه سنى ارانہ ایدیور - شاعر بو سنه لى « على عالی افندی » اولسى اقواى ملحوظاتدر . ینه قنیزه رساله سنده - ۱۲۹۰ طبعی ، ص ۳۵ و ۱۳۰۳ طبعی ، ص ۳۸ - « دشمنك اوزمانلر حكمنجه » طابور « دیدكلرى قوجه بر اردوسنى ده بوزمشلر » دینلیور ایسه ده لغت چغتای و ترکی عثمانی - مطبوعی ، ص ۹۷ - ده « تابور » آرابه لر بر برینه قوشادیلوب درت و جهلو قلعه شكنه کیرهش استحکام ، طابور ، مفروزه « ولهجه عثمانی - ۱۳۰۶ طبعی ، ج ۱ ، ص ۵۱۱ - ده « طابور » دپقور دخى یازلور ، مخفی قور ، دیزیلو ، تصنیف اولمش ، صره طوبله ، قدیم اتراك پیننده آرابه لر بر برینه زنجیره قوشادیلوب درت یوزلو قلعه شكنه کیرمش استحکام . ینه اوراده « طابور » دیزیلو عسکر ، فوج ، دردی بر آلاى اولان بیك نفر اعتباری ، حالاسکز بولو کدن عبارت هیئت منتظمه ، قلعه اولان شکل مرابده طوران عسکر ، قلعه قورمش صف وطوب ، سابقده بری برینه باغلو آرابه لر دن یابلیش مترس ، بارو « قاموس ترکی ص ۸۵۷ « طابور » ؛ طابورک اصلیدر که اسکی ترکیه ده درت یاندن دیزیلوب استحکام شكلی آلمش و آره لری زنجیره باغلامش آرابه لر . ینه اوصیغه طابور « ت » ؛ [اصلی طابور ، تاب قور] بر برینه آرقه سنى و برمش درت دیزیدن مرابک مرابع الشكل بر عسکر و یاطوب و سائره جموعی که هر طرفدن دشمنه مقابله ایدوب استحکام تشکیل ایدر » ایضاحاقی کورلمکده و صحائف الاخبار - ج ۳ ، ص ۶۰۳ - ده و قنیزه حر بنده « بر متین طابور احداث و اطرافنى خندق ایله تحصین ایتدیلر » دینلمسى بونی مؤید بولونمقده در . ینه نعبا - ۱۱۴۷ طبعی ج ۱ ، ص ۱۳۱ و ۱۲۸۰ مطبوعه عامره طبعی ج ۱ ، ص ۲۴۲ - ده قنیزه فاتحی اولان سردار و صدراعظم ابراهیم پاشا - ترجمه حالى ۱۱۳۶ ده وفات ایدن عثمان زاده تائب احمد افندیك حدیقه و زرا - مدون اثر ، مقدمه سنك نه پیننده « اسمی بوکاستان نو طر حك ، وضع اولندی حدیقه و زرا » دیمکده در - نام اثری ۱۲۷۱ طبعی ص ۴۵ و سجل عثمانی ج ۱ ، ص ۹۷ ده در . پچوی - پچوی ، مجارجه پچس ، آلمانجه بش کلیسامعنا سنه اولان فونف کیرجن ، مهاجک غرب شمالیسنده اولوب قنیزه ایالتك بر لواسی مرکزی ایدی - تاریخی ۱۲۸۳ مطبوعه عامره طبعی ج ۲ ، ص ۲۲۹ ده مطالعه اولونسون - نك تاریخ وفاتی ۱۰۱۰ سنه سى محرمنك طقوزنجی کونی اولدینی کوسترلکدن صوکره « شعرای عصر تاریخ وفاتی بو وجهله ادا ایتشیدی « اولدی سخن عدن پاشایه مکان » تاریخ دیگر « ماتم سردار » دینلمش و زبرده تعریف ایدیله جك قنیزه رساله سنده - ۱۲۹۰ طبعی ص ۳۸ و ۱۳۰۳ طبعی ص ۴۱ - « بیك اون تاریخی محرمنك طقوزنجی کونی قبل العصر ارتحال ایتدی . تاریخ وفاتی « ماتم سردار » در . فائضی نك روایتنه کوره تاریخ تریاقی حسن پاشا مر حومك ایمش . نعبا ، تاریخدن بحث ایده یور ایسه ده صاحبینی سویلیور « افاده سى کورلمش ایسه ده نعبانك بحث ایتمش اولدینی مصراع نقصان اولوب

حمله ایتدیلر کوردیکیم مسلمانلر کنه چوغلدی همان باش آلوب قاجق آردنجه عندالحساب ۷۵۳ تاریخنی افاده ایتکده در . تمامی « اولدی صحن عدن ابراهیم پاشایه مکان » صورتده اولوب ۱۰۱۲ تاریخنی تضمن ایدرکه بوده پاشانک شهزاده جامع شریفی حظیره سنده براوغلی وبرقیزیله مدفون بولوندیغی درونی کاشیلرله مزین تره نك - حدیقه الجوامع مطبوعی ج ۱ ، ص ۱۶ - وفاتندن ایکی سنه صکره آنام ایدلمش اولدیغی کوستر . بومصرای حاوی اولان کتابه جامع شریف حظیره سنک شهزاده شاهراهنه اولان پنجره لرینک تره نك اشغال ایلدیکی قسملری اوزرنده محکوک اولوب بروجه آتیدر:

صدراعظم سرور غازی و سردار کزین	یعنی ابراهیم پاشا آصف قدس آشیان
ایلیوب ملک بقا سیرینه عزم سفر	ایلدی الله ایچون راه غزاده بذل جان
مرغ روحی عالم توییه پرواز ایلیوب	مرقد اولدی جسمنه تره نك جنت نشان
هاتف غیبی دیدی تاریخ اتمان آنک	اولدی صحن عدن ابراهیم پاشایه مکان

بوکتابه صحائف الاخبار - مطبوعی ج ۳ ، ص ۶۱۶ - ک « شهزاده جامع شریفنده بنا ایتدوکی تره سنده دفن اولدی » صورتده کی افاده سنی تصحیح ایتکده در . « مأم سردار » ترکیبی ایسه ۹۴۶ سنه سنی مشعردر . و بعدالفتح نجه ایمراطوری فردیناند طرفندن محاصره سی ائناسنده قنیزه رساله سنده - ۱۲۹۰ طبعی ، ص ۴۲ و ۱۳۰۳ طبعی ، ص ۴۶ - حقنده ، نجه ایمراطوری فردیناندک مجلس مشاوره سنده زرین اوغلتک - خروات جنرالرندن قونت زرینی ؛ فرانسه زجه محیط کبیر ج ۳۱ ، ص ۱۳۳۷ ایله لاروسک لغت کبیری ج ۱۵ ، ص ۱۵۱۳ و اولیاچلی سیاحتنامه سی ۱۳۱۵ طبعی ، ج ۵ ، ص ۵۲۴ « زرین اوغلی ولایتی » و ص ۵۲۹ « زرین اوغلتک اشکال و اخلاقی » سرلوحه مباحثه مراجعت اولونسون - قلعه یه قیاناں بر سر جریز تلکیدر . اوتوز بش سنه دئیری سرحد خلقنک کولکنی کاسه یرینه قوبدی ، آنکله همیزه قان یوتدیردی . حسن حالنه اعتماد ایتدیکمز ره بانلریزه جین دعوت ایتدردک ، ینه حیله سنه قارشو طوره جق تدبیر اوکرنه مدک . حسن پاشا آدمه قلعه ویرمز . ایسترسه کز بیورک محاصره یه کیده لم . اوزمان رأیك طوغری اولدیغنی کوزیکزله کوروب تصدیق ایدرسکز « دیمش اولدیغنی غازی » نامدار تبریاکی حسن پاشا - ترجمه حالی سجد عثمانی ج ۲ ، ص ۱۲۹ - نک مآثری و قلعه یی صورت مدافعه سی حقنده بر قسمنی مشاهده و بر قسمنی ده برادرندن سماعاً یازمش اولدیغنی « حسنات حسن » نام ائرینی - نوعی یحیی افندی زاده عطائی - عطاءالله - افندی نک ، شقائق ترجمه سی اولان حدائق الشقائق ۱۰۴۴ سنه سی ربیع - الآخرینه قدر تذیلاً یازمش و کاتب چلبی نک کشف الظنونده ۱۳۱۱ استانبول طبعی ج ۲ ، ص ۶۶ ، حقنده « لم یؤلف مثله فی الروم » دیمش اولدیغنی حدایق الحقایق فی تکملة الشقائق نام ائرنده - ۱۲۶۸ مطبعه عاصره طبعی ج ۲ ، ص ۶۶۱ - وفائض نک ترجمه

اولدی . چونکه کافر چریسی منهزم اولدی اسلام لشکری آتی کورب کافری

حالنده وفاتنه لفظاً ومعناً « یکدی بیک اوتوز بر رجبی عبدالحی » و « اوقوک عبدالحی افندی جانی ایچون فاتحه » تاریخلرینی سویلهمش و بوبابده کی تأثرینی « بو حقیر ایله اولان یکجهتی واتحاد بر فهوای محبة الالباء قرابة الاولاد لازم ماهیت و مادر زاد اولغین حمامه لازمه حسرت سائره - نسخه مطبوعه ده ترتیب سهوی وارد - موجب دردسر ایسه قفیره مرض هائل و جرعه جام محنت غیره نسبت باعث چین پیشانی ایسه قفیره سم هلاهل اولمشیدی « دیه رک بعدالافهام آثارینی دخی تعداد ایتمش ایسه ده بوندن بحث ایتمه مشدر - محمد نامق کمال بک مرحوم - تاریخ ولادق اولان ۱۲۵۶ سنه سنی « ایردی شرف بوده ره محمد کمال ایله » مصرعی ارانه ایندی کی وفاتی ده ۱۳۰۶ سنه مجریه سی ربیع الاولنه مصادف ۱۳۰۴ سنه سی تشرین نایسنک یکرمنجی کونی اولوب بولایرده شهزاده سلیمان پاشا تربیه سی حظیره سنده مدفوندر . « نامق » مخلصنی سالم تذکره سنی خاتمه الاشعار نامیله ۱۲۷۰ تاریخنه قدر تذیل ایتمش اولان فطین افندی ویرمشدر - اساس اتخاذا و اکثر عباراتی لسانمزک شیمدی کی شیوه سنه نقل ایده رک - مقدمه بی متعاقب یازمش اولدینی اخطار مطالعه اولونسون - تحریر ایلدیکی « قنیره » نام رساله سنده - میر مشار ایله قبرس - قاموس ترجمه سی « القبرس : قفندوزنده باقر قسمنک بک ایوسنه دینور . اجود النحاس معناسنه . لهجه عثمانی ج ۱ ، ص ۶۲۱ « قبرس ؛ صحیحی مضمومدر ، یونانیدن باقر معناسنه » - جزیره سنده کاش ماغوسه قصبه سنده تقریباً بولوندینی ائشاده ۱۲۹۰ تاریخنده « احمد نافذ » نام مستعار ایله ایلك دفعه اوله رق خیال مطبعه سنده ۱۳۰۳ [ده] مشار الیه کی نامنی وطایبی اولان ابوالضیا توفیق بک بوبابده اوافق براخطارینی حاوی اوله رق کتابخانه ابوالضیا میاننده طبع اولونمشدر که ایلك طبعنده مندرج اولان مقدمه بونده یوقدر - و قنیره نك لاجل الفتح محاصره سی ائشاننده عچه ایمراطوری فردیناند ایله اردوی عثمانی بیننده وقوع بولان حربده - رساله نك ایلك طبعی ص ۳۰ و ایکنجی طبعی ص ۳۲ - « طوچیلریش ضربزن ایله ایکی قلبورنه (یعنی قلمبور) کتوردیلر سردار اوکنده برقاچ کره انداخت ایندیلر » و نعیاً ۱۱۴۷ طبعی ج ۱ ، ص ۱۲۶ و ۱۲۸۰ مطبعه عاصره طبعی ج ۱ ، ص ۲۳۲ - ده « طوچیلریش ضربزنله ایکی قولنبورنه کتوروب سردار اوکنده برقاچ کره آندیلر و کفاری بربرینه قانیدیلر » دینلمکده اولسنه نظراً قولومبورک یالکز قدیم سفائن حربیه ده استعمال ایلدیوب محاربات بریه ده ده مستعمل اولدینی آکلاشیلور . لهجه عثمانی ج ۱ ، ص ۵۰۹ « ضربزن ، قلعه دوکدکلی طوب ، ترکیده قزان » . ص ۶۰۳ قازان کله سنده « ترکیده بطل طوب ، ضربزن » . قاموس ترکی ص ۸۵۳ « ضربزن ؛ قلعه دوکن طوب » . ص ۱۰۶۹ و قزغان کله سنده « قزغان ؛ اسکی برنوع بطل طوب » . رسمی قاموس عثمانی ص ۶۳۱ ضرب کله سنک معانی متعددده سی میاننده « ضرب ؛ قلعه دوکن دینلن بیوک چانده طوب » صورتنده تعریف اولونمش و معانی لهجه - ۱۸۹۰ طبعی

قوه کتیدلر آندن صکره یکیکچری وعذب کافرلرک عربہ سی اوزرینہ کلدیلر
ص ۱۲۰۹ - ده « ضربن ؛ براسکی نوع طوب » ص ۱۴۵۱ قزغان لفظنده ومعانی
سائرسه میانده « قزغان ؛ آغزی واسع بر صورتده آچیق طوب یاخود هاون » دینلشدیر
هاون لفظی ایچونده لهجه عثمانی ج ۲ ، ص ۱۴۴۵ « هاون ؛ خنبره و اوبوس انداختی
ایچون مدفع » . ص ۳۸۶ « خنبره ؛ غلطی قومبره ، خنپاره ، ایچی بوش یوارلاق که
تیوردن دوکوب اجزاء ناریه ایله طولدروب طوب و اوبوس و هاون و یاخود ال ایله آتارلر » .
صورتنده تعریف اولونمشدر . کوریل کتبخانه سنده و کوریل محمد یاشا طرفندن وقف
ایدیلن کتابلر میانده ۱۱۲۲ نومر و وسیله مقید اصول قدیمه ده کی طولیلره دائر مصور
وعربجه « الغز و المنافع للمجاهدین بالمدافع » نامنده بر اثر موجود اولدینی کبی شعرادن
اسعد مخلص پاشانک - دیوانی ۱۲۶۸ طبعی ، ص ۳۷ و ۳۸ - « غزای اکبر » ترکیبنک
ارائه سی وجهه ۱۲۴۱ ده یکیکچریلکک الفاسندن ۱۳۱۶ سنه سنه قدر طوب یحلیق و شعباتنه دائر
یازلمش اولان آثارک اساسی و محتویاتی و مؤلفلرینک بجملاً ترجمه حالندن باحث متقاعدین فریقاندن
موزه عسکری مدیری احمد مختار پاشانک « احوالنامه مؤلفات طوبیچیان » نامنده ۱۳۱۶ ده
طبع ایدلش بر اثری واردر که « احوالنامه مؤلفات عسکریه عثمانیه » نام اثرینک برنجی قسمیدر .
زمانه زده مستعمل طوبلرک بعضری حقنده رسمی قاموس عثمانی ص ۶۵۷ ده معلومات واردر .
الدرالمنتخبات المنوره - ۱۲۲۱ مطبعه عامره طبعی ص ۳۳۶ - « قومبره ؛ صیانک پاره
جمی و حین محاربه ده اضرا اعدایه استعمال اولنان شیئن معروفینک اسمی فارسیده خنبره
ویاخنبره دن غلط اولوب محدثان دن اولقله عربیده افصح و اصحنه ظفر یاب اوله مدق »
دینلکده ولهجه اللغات - ۱۲۱۶ مطبعه عامره طبعی ص ۶۶۱ - ده : قومبره
کله سنده « عربیسی بستوقه ، کذا فی بابوس ، مظموره در . لغت مولده در » افاده سی
وقاموس ترجمه سنده - ۱۲۶۹ طبعی ج ۲ ، ص ۸۷۰ - « البستوقه ، بستوی فارسی
معربیدر که کوچک کوبه و خنبره ده دینور » عباره سی کورلکده در . ترجمه برهان قاطع
ص ۲۵۰ « خنبره ؛ سنبله و زننده کوچک کوبدر که کوچک تعبیر اولنور ، قنبره بوندن
محر فدر » . ص ۲۵۲ « خنبره ؛ سنبله و زننده خنجه معناسنه در که کوچک کوب و دستق
وقوانوزه دخی دینور و خاصه آغزی طار طپراق برداغه دینور که خلقک تحریفله قنبره
دیدکلریدر » . ترجمه قاموس - مذکور جلد ص ۲۱۵ - « البابوس ؛ کابوس و زننده
ناقه نك کوچک یاورینسه دینور و سود امر صبیبه علی قول مطلقا ولده دینور و بولفت
رومیه در » . بابوس ؛ - قسم اعظمی کاتب چلبینک خط دستبها محرر اولان کشف الظنون
نسخه سنده « وسمه البابوس » دینلمش و آیاصوفیه کتبخانه سنده ۴۲۰۴ و ۴۲۰۲
نومر و لریله بولونمش و ۱۱۴۱ و ۱۱۴۶ تاریخلرینده یازلمش اولانلرله تاریخ استنساخلری
مقید اولیان ۴۲۰۱ ، ۴۲۰۳ نومر و لو نسخه لرده و وقعه نویس اسعد افندی کتبخانه سنده
۲۳۸۵ نومر و وسیله بولونوب ۱۱۷۰ تاریخنده مسوده مؤلفله مقابله و تصحیح ایدلش و اسعد افندیبنک

خیلی جنک ایبتدیله عاقبت عرب به لری دخی یغما ایلیوب طویم اولدیله و سلطان

خطیله محشی بولونمش اولان نسخه سی بونی مؤید و بابوسک عاطف افندی کتبخانه سنده ۲۶۹۲ نومرو سیله مقید و مدنونک خط دستیه محرر اولان نسخه سنده و مقدمه سنده « و سماء بالبابوس لتولده من القاموس الکبیر بجمع ماله من الزیاده و التماء » - بو عباره اسعد افندی کتبخانه سنده ۳۱۹۶ نومرو سیله بولونان نسخه سنده « و سماء بالبابوس الصغیر لتولده من القاموس الکبیر مع ماله من الزیاده و التماء » صورتنده در - دیمسی بونی مؤید اولدیغی حالده کشف الظنونک ۱۲۷۴ بولاق طبعی ج ۱، ص ۱۴۰ و ۱۳۱۱ استانبول طبعی ج ۱، ص ۱۸۰ و ج ۲، ص ۲۱۴ ده « بابوس » صورتنده مندرج اولمسی ده تکراریدن برسهور تییدر - قاموس ترجمه سیدرکه مترجمی، حدیقه الجوامع - مطبوعی ج ۱، ص ۱۶۲ ده کورلیدیکی اوزره قوجه مصطفی باشادرا کاهی پوست نشینی و طریقت خلوتیه شعباتندن سنبله شعبه سنک مؤسسسی اولان بورلیلی - عثمانلی مؤلفلری نام اثر ۱۳۳۳ مطبعه عامره طبعی ج ۱، مشایخ فصلی ص ۷۸ ده « مسقط رأسلری مرزیفون جوارنده کی بوری » و لغات تاریخیه و جغرافییه ج ۴، ص ۶۸ « مسقط رأسی بور یاخود مرزیفون اولوب » دینلمشدر . لهجه عثمانی ج ۱، ص ۲۱۸ « بور؛ نیکده ده بور مع قایی و شجاع الدین مع اولو قشلا قضاسی » . ینه لغات تاریخیه ج ۷، ص ۱۰۲ « نیکده؛ قونییه ولاتی داخلنده و قونییه نیک اوتوز سکز ساعت شرقتده لوا مرکزی برشهر » . دینلمشدر . لهجه عثمانی ج ۱، ص ۲۲۰ « بوری؛ صاروخانده تیمورجی به ملحق بر قضا » ص ۱۰۸ « اولوبورلی؛ حمیده اولوبورلو مع کچی بوری و کونان قضاسی مرکزی برشهر » . ص ۶۸۵ « کچی بوری؛ اولوبورلی به ملحق بر قضا در، صحیح اسمی کیچیک بورلو یعنی کوچک » . ص ۳۱۱ « تیمورجی بوری؛ صاروخانده تیمورجی مع بوری و مرمره جنک » ص ۷۶۹ « مرزیفون؛ آماسیه ده مرزیفون مع مرزیفون آبادنضاسی » قاموس الاعلام ج ۲، ص ۱۰۹۹، ۱۳۷۱، ۱۳۷۶ و ج ۵، ص ۳۸۳۰ و ج ۶، ص ۴۲۰۹ ایله ممالک عثمانیه نیک تاریخ و جغرافیایا لغاتی ج ۱، ص ۱۲۹، ۲۰۵، ج ۳، ص ۷۴۹، ۶۵۳ ده باقلسون - شیخ یوسف سنبل سنان الدین افندی نیک - حدائق الشقائق مطبوعی ص ۳۷۱ « شیخ سنان الدین، سنبل سنان دیمکه مشهوردر » عثمانلی مؤلفلرینک مذکور صحیفه سنده « سنبل افندی؛ سنبل یوسف سنان افندی » دینلمشدر - خلفه سی و مشارالیهک ۹۳۶ تاریخنده ارتحالنده - مترجم شقایق مجدی افندی تاریخ و فاتی مشاعر اولق اوزره تذیلاً « ایلدی بستان زهدک سنبل ماوایه عزم » و « جنته عزم ایلادی پیر عزیز » مصراع تاریخیلرینی بعدالقیید ارتحال ۹۳۶ ده در دیبور . عثمانلی مؤلفلرینک بالاده کی صحیفه سنده « رحلتلری « جانینه سنبل سنانک فاتحه » مصراعیله « استاد عشق » و « فیض الهی » ترکیبلرینک ناطق اولدیغی ۹۳۶ ده اولوب - دینلیدیکی حالده « نور اوله سنبل سنانک فیری هب » مصراعنک ده بو تاریخی اراثه ایبتدیکی بیان اولومسی ذهول اثریدر . چونکه عندالحساب بو مصراع ۹۴۰ سنه سنی کوسترر . « جانینه سنبل سنانک فاتحه » مصراع تاریخینسک قائل حدیقه

مراده کلوب بیرام مبارک اولسون دیو بیراملشدیلر آندن اوغراش یرنده
 الجوامع - مطبوعی ج ۱، ص ۱۳۶ - ده مستقیم زاده اولمق اوزره کوستریلیور - جانشین
 و مرکز افندی تکیه سی و جامی بانسی اولان - لغات تاریخیه و جغرافیه ج ۶، ص ۲۸۳
 «سلطان سلیمانک والده سی ایچون یاپدیردینی شمدیکی مرکز درکاهی» دینلمشدر . -
 و حدیقه الجوامع - مطبوعی ج ۱، ص ۲۳۰ و ۲۵۷ - افاده سنجه کوتاهیہ سنجاغنده
 لاذقیه قضاسی قراسندن صاری محمودلی نام کوی مسقط رأسی بولونان - حدائق الشقائق
 مطبوعی ص ۵۲۲ ده «لازق» دکزلی و لغات تاریخیه و جغرافیه ج ۶، ص ۲۳۸
 «مسقط رأسی دکزلی قضاسی» و «آیدین ولایتنه منسوب مشایخ، علما، شعراء، مورخین
 و اطبانک تراجم احوالی» نام اثر ۱۳۲۴ از میر طیبی ص ۲۶ ده «دکزلی قراسندن چاقاق
 قریه سی» و عثمانلی مؤلفلری ۱۳۲۳ مطبعه عامره طبعی ج ۱، مشایخ فصلی، ص ۱۶۰
 «مسقط رأسلری دکزلی» دینلیور . لغات تاریخیه و جغرافیه ج ۶، ص ۱۲۹ «لازقیه
 یاخود لاذقیه؛ آیدینده دکزلی قضاسنک دخی نام دیکریدر. اشبو قضا داخلنده سرای
 کونی نامیله معروف قریه ده دخی بعضاً اذینه لازقیه دیندیکی کبی آیدین ولایتنده بولادان
 قصبه سنه ده چهارشنبه لاذقیه تعبیرایدلر». لهجه عثمانی ج ۱، ص ۷۴۸ «لاذقیه؛ بولادان
 اتصالده برقصادر قصبه سی چهارشنبه». ص ۳۵۵ «چهارشنبه نام دیکر بولادان؛
 آیدینده چهارشنبه، لاذقیه و سرای و کوک اوپوک قضاسنک مرکزی شهر قدیمدر». .
 ص ۷۴۸ «لاذق؛ قره مانده برحضرالق قضا، یورکان سعیدابی - ص ۴۴۰ «سعید ابلی
 نام دیکر یورکان؛ قونییه ملحق برقضا مرکزی لاذق قصبه سی». ص ۸۴۳ «یورکان؛
 آناتولینک خیمه نشین ترکمانلری غیرمسکون کوچبه خلق». ینه بو صحیفه «یورکان لاذیق؛
 قونییه ده ملحق قضا» - لغات تاریخیه و جغرافیه ج ۶، ص ۲۶۲ «یورکان لاذیق، قونییه
 ولایتنده ولواستنده عشرت» - لهجه عثمانی ج ۱، ص ۷۴۸ «لاذق؛ آمانسیه سنجاغنده
 قضا مرکزی برقصبه در». ص ۴۰۰ «دکزلو؛ آیدینده دکزلو مع اذینه لاذقیه
 و خوناز قضاسنک مرکزی برشهردر». ص ۶۲ «اذینه لاذقیه؛ دکزلو قضاسنده
 سرای کویی دیدکلری جمعه محل، سابقده کریمیان بکلرینک صیفیه سی لاذقیه» تاریخ
 عثمانی انجمنی مجموعه سی جزء ۱۳ «دکزلی (لاذیق) امارتی» نام مقاله ص ۸۰۹
 «لاذیق شهر قدیم مشهوری جوارنده کاش اولان دکزلی» - حدیقه الجوامع ج ۱، ص ۱۶۳
 «مصلح الدین موسی افندی»، ص ۲۳۰ «الشیخ مصلح الدین مرکز موسی افندی ابن مصطفی
 ابن قلیچ بک ابن حیدر»، ص ۲۵۷ «الشیخ مرکز افندی اسم شریفی موسی ابن مصطفی
 بن قلیچ بک بن حیدر لقی مصلح الدین کنیه سی ابوالتی»، - حدائق الشقائق مطبوعی، ص
 ۵۲۲ ده «مرکز مصلح الدین دیمکله معروفدر» و ترجمه حالنک نهایتده تذیلاً «بعض
 ثقات مدرسینک خطندن منقولدرکه موسی الیه مرکز افندینک اسمی موسی بن مصلح الدین
 بن قلیچ در کتب تواریمده بویله مسطور و مقیددر» و آیدین ولایتی مشاهیرینه هائبالاده

اوج کون اوتراق ایدوب دوردنچی کون کوچوب مال غنایمله ادرنهیه

مذکور اثر ص ۲۷ ده « اسم عالیبری مصحح‌الدین اولق اوزره معروف ايسه ده بعض آثارده موسی بن مصحح‌الدین بن قلیچ اولق اوزره مقیدر » عثمانلی مؤلفلری ۱۳۳۳ مطبعه عامره طبعی، ج ۱، مشایخ فصلی، ص ۱۶۰ ده « مرکز موسی مصحح‌الدین افندی » دینلمشدر - اولان مرکز افندیکن حدائق‌الشقائقده کورلدیکی اوزره سنی طقسانی متجاوز اولدینی حالده ۹۵۹ سنه سنده - حدیقه‌الجوامعک مطبوعی ج ۱، ص ۱۶۳ « وفاته بومصرع تاریخدر » دائره‌سن مرکزک نور ایده الله ۹۵۰ « و ص ۲۳۱ ده » ۹۵۹ تاریخنده جوار حقه واصل اولدقده جمعه کونی سلطان محمد جامع شریفنده صلاحه جنازه سن ابوالسعود افندی ادا ایدوب وفاته دخی تاریخ دیمشدرکه بودر : « دائره‌سن مرکزک نور ایده الله » دینلیورکه صحیفه ۱۶۳ ده کوریلن تاریخ مصرعی بوجهله حساب اولوندنده ۹۵۰ تاریخنی اراهه ایدر ايسه ده حضرت شیخک ارتجالی ۹۵۹ ده اولغله بو ایکی صحیفه ده مندرج اولان مصرع یا کلشدر . طوغریسی « دایره‌سن مرکزک نور ایده الله » درکه ۹۵۹ تاریخنی کوسترر . آیدین ولایتنه عائد اولان بالاده کی اثر ص ۲۷ ده « مرکزک دائره‌سن نور ایده الله » مصرعک دلالتی بولونان ۹۵۹ تاریخنده « عثمانلی مؤلفلری ج ۱، ص ۱۶۰ و ۱۶۱ ده « وفاتلری » مرکزک دائره‌سن نور ایده الله . مصرعيله « مات تقی » ترکیبک دلالتی اولان ۹۵۹ تاریخنده « دینلمسی ذهول اثریدر . چونکه مصرعک شکل اولی ۹۵۰ وشکل نایبسی ۹۶۰ سنه سنی کوستردیکی کبی « مات تقی » ترکیبی ده ۹۵۱ تاریخنی اراهه ایدر . حدیقه‌الجوامع ج ۱، ص ۲۵۸ افاده سنجه شیخ مشارالیه کتیه سی « ابوالقی » اولغله ترکیب مذکور « مات بوتقی » شکلنده حساب اولونور ايسه ۹۵۹ سنه سنی تضمن ایدر . مشارالیهک ترجمه‌حالی حدائق‌الشقائقک مطبوعی، ص ۵۲۲ ده مندر جدر . حدیقه‌الجوامع مطبوعی، ج ۱، ص ۲۵۷ ده و بهاریه قرینه کائن « شاه سلطان جامی وتکیه سی » بختنده مبانی خیریه مذکوره‌نک سبب انشاسنی بیان ائناسنده حضرت شیخه عائد اولق اوزره « بوروایت شقایق ذیلی عطایده تفصیلاً مینندر » دینلمشدر - ارتخالنده جانشینی و مخدومی و خلیفه سی اولان شیخ سید احمد افندیدر . خط دستیه محرر اولان بابوس نسخه سنده کندوسی « العبد الاذل الموقی احمد بن موسی بن مصطفی بابن‌المرکز اسمع مقفی » دییور . عثمانلی مؤلفلری نام اثر - ۱۳۳۳ مطبعه عامره طبعی، ج ۱، مشایخ فصلی ص ۲۳ - ده « مرکز افندیکن مخدوم فضائل موسومیدر . والده لری یاوز سلطان سلیمک کریمه لردن شاه سلطاندر » دینلمش ايسه ده سلطان مشارالیه‌نک، صدراعظم لطنی پاشا زوجیه سی و مرکز افندیکن منیه سی اولدینی حدیقه‌الجوامع مطبوعی ج ۱، ص ۲۵۷ و سیجل عثمانی ج ۱، ص ۴۵ ده کوریلیور . حدائق‌الشقائقده و سلطان سلیم خان اول عصری مشایخی میاننده - مطبوعی ص ۴۵ « شیخ احمد بن شیخ مرکز » سرلوحه سندن سوکره « اول عصرک

کلدیلر هجرتک سکز یوز قرق سکز ندہ . دفعہ سلطان مراد بر قاج [زمان] بکلکن

علماسندن علوم عربیہ ، حدیث ، تفسیر تعلمندن سوکرہ طریق تصوفہ سالک اولدینی و ۹۶۳ سنہ سنده وفات ایلیکی افادہ و تدبیرلده زاهد افندی نامنده بر ذاتدن نقلاً مرکز افندیکن اوغلی باباسی بیرینہ بش آلتی آی اوئوردقن صکرہ مرکز لینک - دکزلی اولسه کرکدر - یانده آچقہ کویده ساکن اولدینی و علم ظاهرده قوت و قدرتیله قاموس کبی کتابی ترجمہ ایلدی « کی بیان ایلیبور . حدیقة الجوامع - مطبوعی ج ۱ ، ص ۱۶۳ ده » آنک - مرکز افندیکن - بیرینہ اوغلی و خلیفہ سی قاموسی ترجمہ ایدن شیخ احمد اندری جانشین اولمشدر . فی الاصل عشاقدن اولغله صلہ رحم آرزوسیلہ روانہ اولوب آنده ساکن ایکن وفات ایلیکی ذیل شقایق وسائر تازیخردہ مضبوطدر فی ۹۶۳ « دینلیبور . شقایق ذیلی اولان حدائق الحقائق فی تکملة الشقائق - ۱۲۶۸ طبعه عامره طبعی ج ۱ ، ص ۲۰۵ ده و مشار الیه احمد افندیکن جانشینی اولان « شیخ یعقوب کرمانی » نك ترجمه حالی میانده » ۹۵۱ سنه سنده مرکز افندیکن قطب شمالی وماده حیاتی نقطه اعتدالذن زائل و پرکار راست رو عمری کرپوه فنایه مائل اولدقده اوغلی سید احمد افندی جانشینلری اولشیدی ۹۶۱ سنه سنده اول سردفتر عشاق پدرلرینک ضلہ سی اولان قصیة عشاقه هجرت ایلیوب « ج ۱ ، ص ۶۳ ده و مشایخ خلوتیه سلسله سی ارانہ میانده « سنبل سنان افندیکن خلیفه سجاده نشینی دکزلیلی مرکز مصلح الدین افندیدر . آنلرک خلیفہ سی اوغلی شیخ احمد مرکزیدر قاموسی ترجمه ایشدر » افاده لری کوریللیبور . احمد افندی خط دستیلہ محرر اولان بابوس نسخه سنک نهایتده « قد وقع الفراغ لمؤلف البابوس احمد بن موسی یوم السبت شهر الربیع الاول سنة خمسین وتسعمائة » دیدیکی کبی مترجم قاموس احمد عاصم افندی ، ترجمه سنک مقدمه سنده « درت یوز الی سنه سی متجاوزدرکه الی الآن اساتذہ پیشین وجهابذہ دیریندن بر صاحب فضل و بیان کتاب مرقومک ترجمه سی خصوصنه تصدی واول خطه خطیره یه پای افراز عزم و تمدی ایلدی « دیبورکه ترجمه یه ۱۲۲۰ سنه سی رمضان غره سنده باشلایهرق ۱۲۲۵ سنه سی ذی القعدة سنک لیلہ بدرنده یعنی بش سنه یه قریب بر مدته امام ایله « الاوقیانوس البسیط ، فی ترجمه القاموس المحيط » تسمیه ایشدر . مرعش نواحینندن بازارجق اوواسنده - قاموس الاعلام ج ۲ ، ص ۱۱۷۳ « بازارجق ؛ حلب ولایتک مرعش سسجاغنده و مرعشک شرق جهتنده بر قضا اولوب مرکزی « اوقه جقلی » نام قریه در « دینلمشدر . ولایت مذکورہ نك ۱۲۹۰ سنه سنه مخصوص سالنامه سی ص ۱۴۹ ده « اوقه جقلی » ، لغات تاریخیه و جغرافیہ ج ۱ ، ص ۲۴۹ ده کی جدولده « اوفرحقلی » وینه حلب ولایتک ۱۲۸۸ و ۱۳۰۰ سنه لری سالنامه سنده ص ۹۹ و ۱۵۵ « اوقه جقلی » صورتنده مندرج اولوب ۱۳۱۷ سالنامه سنده « مرکزی بغدین نامنده بر قریه در » دینلمشدرکه بو اسم ۸۸ و ۹۰ سنه لری سالنامه سنده ص

ترك ايدوب سلطان محمدی تخته كچوردی استقلالی پادشاه اولوب كندوسى

۱۵۶ و ۱۵۰ « باغدين » و ۹۳ سالنا سنده « بغديفين » صورتده مقيددر. لهجه عثمانى ۱۳۰۶ طبعى ، ج ۱ ، ص ۱۷۶ ده « بازارجق ؛ مرعشه بروسيع قضانك مركزى كويدر » و مالك عثمانيه نك تاريخ و جغرافيا لغاتى ج ۱ ، ص ۱۴۷ ده « مركز ادارهسى او قه جقلى نامنده برقيه در » افادهسى كورلمشدر - مدفون اولان كبار اوليان « شيخ عثمان سمر قندى سلاله سندن « نظم الملل » ناظمى « شيخ احمد افندى » نسلندن شاعر « حصولى افندى » - تذكرة فطينده ترجمه حالته تصادف اولنه مدي - زاده عينتاب محكمهسى باش كاتبي « محمد جنابى افندى » نك مخدومى اولان عاصم افندي نك تاريخ وفاتى سبجل عثمانى ج ۳ ، ص ۲۸۳ ده كورلديكى اوزره ۱۲۳۵ سنهسى صفر نيك طقوزنجي كوني اولوب مدفن حننده « مسكنيلرده مدفوندر » دينلمشدر. تذكرة فطين ۱۲۷۰ ليتو جغرافيا طبعى ، ص ۲۶۶ ده ۱۲۳۵ سنهسى خلا نده دينا نك مدفن « اسكدارده نوح قيوسى نام موقعده واقع قبرستانده كوسترلمش ، اسامى ص ۲۰۴ ده « ۱۲۳۵ ده وفات ايتمشدر . اسكدارده نوح قيوسى جوازنده كى قبرستانده مدفوندر » ، قاموس الاعلام ج ۴ ، ص ۳۰۶ « ۱۲۳۵ ده استانبولده وفات ايدوب نوح قيوسى قبرستانده مدفوندر » ، لغات تاريخيه و جغرافيه ج ۵ ، ص ۳ ده « ۱۲۳۵ : ۱۸۱۹ تاريخنده وفات ايلدى . قبرى اسكدارده نوح قيوسندر » ، مالك عثمانيه نك تاريخ و جغرافيا لغاتى ج ۴ ، ص ۱۱۴۲ ده تاريخ وفاتى كوسترلي نك « نوح قيوسى قبرستانده صفة مخصوصه ده مدفوندر » ، عثمانى مؤلرلى ۱۳۳۳ مطبعة عاصره طبعى ، ج ۱ ، ص ۳۷۵ ده ۱۲۳۵ تاريخنده اسكدارده نوح قيوسنده كى خانه سنده ارتحال ايله بوب خرم نلقدن مسكنيلره كيدن بولاك صاغ طرفنده كى سد اوزرينه دفن ايلدى « دينلمشدر . كتابه سنك مزاري » ولتم هذا قبر فاضل الزمان وحيد الدوران مترجم القاموس المحيط والبرهان القاطع و مترجم سير المنظومة الحلبي و شارح منظومة الامالى و صاحب التصانيف فى الفنون المتنوعة اعنى والدنا و استاذنا ابى الكمال الحاج السيد احمد عاصم العينتابى المأمور فى تحرير وقايع الدولة المحمودية العثمانية سابقا رحمة الله عليه الى يوم البقا روحه الفاتحه ۱۲۳۵ » اولوب كتابه ده كوريلن « والدنا » لفظندن مقصد مشاراليهك ۱۲۳۵ ده وفات ايدوب يانسه دفن اولنان مخدومى مدرس « اسماعيل نورس افندى » ايله خواجهكندن ، باش مقاطعه جى - لهجه عثمانى ۱۳۰۶ طبعى ، ج ۲ ، ص ۱۳۹۶ « مقاطعه ؛ سابقده مبالغ معين بازار قلله تملك كبي و يريلان اراضى - غرباء بين كاتبي اولدقدن صوكره عينتابه عزيمت و عودتله بشر آغا جامعنده - حديقہ الجوامع مطبوعى ، ج ۱ ، ص ۴۸ . آغا جامعى بحمى مطالعه اولونسون - فارسى او قودان و ۱۲۵۸ ده وفات ايدن حامد محمد افندي نك بوده ياننده مدفوندر . عاصم افندي نك ترجمه حالى ايجون آيينه ظرفا : عثمانى تاريخ و مورخلى - تقويم مصححى ايكن ۱۲۶۱ ده بروسه ملاسى

مغنیسیاه واروب سلطان محمد دخی یکچریسن ضبط ایده میوب ادر نه لویه و لوله اوله رق قبل الضبط سنه مذکوره جمادی الاخره سنده وفات ایدن قارمی زاده جمال الدین محمد افندیکن اراده سلطان عبدالحمید خانی ایله جمع و تلیق ایله یکی اتردرکه بعد التوسیع والتذیل « عثمانی تاریخ و مورخری » نامیله ۱۳۱۴ ده طبع ایدلشدن - ص ۶۵ و مطبوع اولان تاریخی حقنده ده تاریخ جودت ۱۲۸۸ مطبعه عامره طبی ، ج ۷ ، مقدمه ، ص ۵ ایله طیار افندی زاده احمد عطا بک اندرون تاریخنک ۱۲۹۱ طبی ، ج ۳ ، ص ۷۳ و ۹۴ مراجعت اولونسون .

اکثر صحافی صحافتلر شیخی زاده وقعه نویس اسعد افندیکن خطیله یازلش و منظور حقیرانه اولش اولان برجموعه ده ینه اسعد افندیکن خطیله « احوال مستقیم زاده سعدالدین سلیمان روح الله تعالی روحه نقلناها من بعض مجموعة المحررة بخطه » سرلوحه سیله مندرج و سلیمان سعدالدین افندیکن بالذات ، طوب قیوسی داخنده ارکلی محله سنده - حدیقه الجوامعک مطبوعی ج ۱ ، ص ۱۳۲ شهر امینی جامی بحی مطالعه اولونسون . کندوسی ، حقنده سطور آتیده ایضاحات و یریله جنک اولان « السنه ثلاثه » نام اثرده و « المستقیم » لفظنده « بولفظ جدم مرحومک مخلصی اولغله مترجم فقیر پدرم کبی مستقیم زاده دیمکله شهر اولشدر » ینه السنه ثلاثه نک نهایتده « ابوالواهب سعدالدین سلیمان امین الله العریف بمستقیم زاده » دیمکده در - اقامت ایله یکی خانه ده ، سعادت خانه ۱۱۹۱ سنه سی ذی القعدة سنک منتصفی اولان صالی کیجه سی قبل الطلوع یازمش اولدینی ترجمه حالتدن استفاده ایله یکم وجهله پدری محمد مستقیم افندی - وفاتی « محمد مستقیم همدم ایده دار ، اواده ۱۱۲۴ - زاده الحاج محمد افندی - ولادت ۱۰۹۱ - رمضان لفظی اوائله ایدر ، وفاتی سورة السجدة ۱۱۶۴ محرمی سلخی - نک قره کرکی قرشده خرقة شریف جوارنده تحته مناره - حدیقه الجوامعک مطبوعی ج ۱ ، ص ۶۹ و ۲۸۴ مطالعه اولونسون - مقابلنده خدیجه سلطان مکتبی قارشوسنده واقع خانه سنده - ینه اوراده کورلیدیکی اوزره بالاخره بلاط حریقنده محترق اولشدر - « الشيخ سلیمان ۱۱۳۱ » - کندوسی ینه السنه ثلاثه ده و « سلیمان » لفظنده « ضم و فتحله که مصفرک تنبیه سی صیغه سیله در . الف نون زائده در ، معربدر ، غیر منصرفدر ، مترجم فقیرک دخی اسمیدر » دیمشدر - سنه سی تولده یلیجا حسن افندی و یوسف زاده محمد افندیکن مخدومی شارح بخاری عبدالله افندیکن بدالتلند - ۱۱۶۴ تاریخنده « امتحان سید مرزاده بغیر سکین ذبح اولنوب بردخی طلب تدریسی ترک ایتش » - امتحان سید مرزادن مقصد ، فیض الله افندی زاده مرتضی افندیکن ۱۱۶۲ جمادی الاخره سنک اون سکزندن ۱۱۶۳ ربیع الاولک بکرمی سکزینه قدر دوام ایدن مدت مشیخته ده و ۱۱۶۴ سنه سنده اجرا ایدیلن رؤس امتحانیدرکه یازمش اولدینی اثرلر دلیل فضل و عرفانی اولان مستقیم زاده رؤسدن محروم ایدلشدن . تاریخ جودت - مطبعه عامره طبی ج ۴ ، ص ۲۳۷ -

دوشوب عاقبت خلیل پاشا و وزیر لر اتفاق ایدوب کرو سلطان مرادی تحتہ
چکور دیلر سلطان محمدی مغنیسیاہ کوندر دیلر .

« صالح زاده امین افندی مشیختندہ رؤس ویرہ جک اولدیغندہ » قرق سنہ مقدم مطلب اولوب لیکن الحالہ ہذہ عمر مک تحملی بقدر « دیو اعتذار واستنکاف ایتمکہ امین افندی دخی کندویہ بولی سنجاغندہ کاش چیغہ قضاسی معیشتی بروجہ تأیید توجیہ ایلہ حقندہ اجرای قاعدہ اهل نوازی بیورمشدر » . قاموس الاعلام ج ۳ ، ص ۱۸۹۲ « چیقا ؛ قسطنونی ولایتندہ بولی سنجاغندہ کردہ قضا - سندہ ناحیہ مرکزی بر قصبہ اولوب ہمانی اولان بر کوچک کولک کنارندہ واقدر ناحیہ سی ۱۶ قریہ دن مرکبدر » . لغات تاریخیہ وجغرافیہ ج ۳ ، ص ۷۲ بولی لوانسندہ ناحیہ دینلمشدر . ممالک عثمانیہ نک تاریخ وجغرافیا لغاتی ج ۱ ، ص ۳۰۹ « چقا کولی ؛ قسطنونی ولایتندہ بولی سنجاغندہ تقریباً اون کیلومترہ محیطندہ کوچوک برکولدر » - مستقیم زادہ نک تاریخ وفاتی ، تاریخ جودت - بالادہ کی نسخہ - سجل عثمانی ج ۳ ، ص ۸۷ و تذکرہ فطین - خاتمہ الاشعار ۱۲۷۰ لیتوغرافیا طبعی ، ص ۱۹۴ - « لفظ تثبت رحلتہ تاریخ واقع اولمشدر » ۱۲۰۲ و خط و خطاطاندہ ۱۲۰۳ اولق اوزرہ کوسترلمشدر . السنہ ثلاثہ نام اثرینک بر قسمنی حاوی اولوب اسعد افندی کتبخانہ سندہ ۳۱۸۲ نومرو وسیلہ مقید بولونان نسخہ سنک ایلک صحیفہ سی . طہرندہ مندرج اولان مختصر ترجمہ حالندہ « ورد زبانلری اولوب ارتحاللرینہ تاریخ واقع اولان توکلت علی الہی الفیوم » ۱۲۰۲ شوالنک یکریمی ایکنجی احد کونی دینلییور . حدیقہ الجواہرک اسعد افندی کتبخانہ سندہ ۲۲۴۸ نومرو ولویازمہ نسخہ سندہ - کہ ۱۲۳۰ دہ یازلمشدر - « صوغوق قیو جامی » سرلوحہ خلی مبشک ہامشندہ « شہر امینی قریبندہ کی کورکچی باشی جامی - حدیقہ الجوامع مطبوعی ، ج ۱ ، ص ۱۸۷ - جوارندہ آرپہ جامی - آرپہ امینی جامی اولسہ کرک - قریبندہ خانہ سندہ منزوی توقادی محمد امین افندی خلفاسندن شیخ سلیمان سعدالدین ابن محمد امین [العریف] بمستقیم زادہ جنابلری ۱۲۰۲ تاریخندہ ، فات ایدوب شیخی مشارالہ توقادی محمد امین افندی یانندہ دفن اولمشدر » دینلمشدر کتابہ قبری « اہ من الموت | اللہ سبحانہ و تعالیٰ حضرتلری | مرحوم و مغفورلہ طریق نقشبندی | توقادی شیخ محمد امین افندی | حضرتلرینک خلفاسندن علماً و طریقاً و سنأً شیخ مستقیم زادہ | سلیمان سعدالدین | افندیکن روحی ایچون | عامۃً جمیعاً مؤمنین و مؤمنات | ارواحی ایچون الفاتحہ | سہ ۳۳۱ - ۱۲۰۲ - نہ در - بو کتابہ زائر و یاقارہ ، کوزلجہ رستم پاشا کریمہ زادہ سی و صدراعظم ایاز پاشانک اقرباسندن اولوب « الثفات بقا » ۱۰۱۵ تاریخندہ ارتحال ایدن و مشہور « حلیہ شریفہ » صاحبی اولان خاقانی محمد بکک ، سلطان سلیمان خان اول کریمہ سی مہرماہ سلطانک انشا کردہ سی اولان ادرنہ قیوسی جامی مکتبینک پنجرہ سی اوکنندہ کی قبرینک « ہوالباقی » | حلہ خاقانی حصرتر روحیچون الفاتحہ « صورتندہ کی کتابہ سی خاطر لاتسہ کرکدر .

آندن سلطان مراد قیش وقتنده سفر ایدوب مورده ولایتلرین فتح ایدوب
حدیقه الجوامعده - مطبوعی ج ۱، ص ۲۴ - « سنک هزارنده خط یوقدر » دینلیدکن
صوکره « زمانه مزده حین تحریر - اثرک تبیضی ترویحه القلوب ۱۱۹۳ اواسطنده در - ده
بو خصوص ۱۱۹۲ رمضاننده واقع اولدی ، افاده سی کورلمکده اولقله بوکتابه تک
بالاخره یازلدینی آکلاشلیبیور . مشارالیهک ترجمه حالی معلم ناجینک « اسامی » و
« عثمانی شاعرلری » نام اثرلرله اسلافک ایکنجی جلدنده مندرجدر - سلیمان سعدالدین
افندی ، شیخی و ایوانسرائی داخنده امیربخاری درکاهی مشایخندن اولان توقادی شیخ
محمد امین افندیکن - وفاتی « اولدی لاهوته روان الله دیوب روح امین ۱۱۵۸ در
که بومصراع تاریخی مشارالیه امین افندیکن ، کاتب زاده محمد زفیع افندی - ترجمه حالی
مطبوع خط و خطاطان ص ۱۴۲ و ۲۴۳ - خطیله محرر اولان و کتابه سنک هزاری
بولونان منظومه تاریخیه دندر . تمامی حدیقه الجوامع مطبوعی ، ج ۱، ص ۴۵ ده کوریلن
« امیر بخاری مسجدی در قرب ایوانسرائی » سرلوحه لی مبعثده و ص ۴۷ ده مندرج اولوب
اصطلاحات صوفیه فی حاویدر ، منظومه ینه بواثرک ۶ نجی صحیفه سیله سروری مجموعه سنک
۱۲۹۹ طبعی ، ص ۴۷ ک افاده سنجه مستقیم زاده افندیکندر . ترجمه حالی خط و خطاطان
ص ۱۵۵ ده کوریلن خطاط مصطفی افندی ابن عبد الرحیم « آقسرائی کاتب زاده »
دینلمکده معروفدر - زیرک جامی قربنده صدراعظم و شاعر پیری محمد پاشانک - ترجمه حالی
حدیقه وزرا مطبوعی ، ص ۲۲ ، حدیقه الجوامع ج ۱، ص ۱۳۸ ، سبج عثمانی ج ۲ ، ص ۴۳ -
انشا کرده سی اولان و صوغق قویی دینلن جامعک مدرسه سی دیوارینه ملاصق حظیره ده
آیاق اوچنده مدفوندر . کرک امین افندیکن کرکسه مستقیم زاده تک خط و خطاطان -
ص ۱۳۵ و ص ۱۱۳ - ده کوریلن ترجمه حاللرنده کی « هزاری پیری پاشا جامی
پشکاهنده » و « زیرکده دور خوان محله سنده » عبارلرندن مقصد ایشته بوجامع و بو
محلدر . پاشانک خاصکویده « پیری پاشا مسجدی نامیله بر مسجدی ده واردر - پاشای
مشارالیهک مخلصی تذکره سی : هشت بهشت مطبوعی ، ص ۲۴ ، حدائق الحقائق
فی تکملة الشقایق مطبوعی ج ۱ ، ص ۱۰۳ ، حدیقه الجوامع اسعد افندی کتبخانه سی
نوصو ۲۲۴۷ و ۴۸ ، یازمه نسخهلری و مطبوعی ، ج ۱ ، ص ۱۳۷ و ۳۰۸ ، بچوئی تاریخی
مطبوعی ، ج ۱ ، ص ۲۰ ، علاوله لی امار التوارخ ۱۲۹۵ لیتوغرافیا طبعی ، ص ۹۱ ،
لغات تاریخیه و جغرافیه ج ۲ ، ص ۱۹۰ ، سبج عثمانی ج ۲ ، ص ۴۳ ، قاموس الاعلام
ج ۲ ، ص ۱۵۸۵ ده « پیری » صحائف الاخبار مطبوعی ، ج ۳ ، ص ۷۴ ، قره
پیری « لطیفی تذکره سی ۱۳۱۴ طبعی ، ص ۱۶۸ ، حدیقه وزرا ۱۲۷۱ طبعی ، ص
۲۲ ده « پیر » صورتنده مندرجدر . ینه حدیقه وزرانک اسعد افندی کتبخانه سنده
۲۲۴۶ نوصو سیله مفید اولوب تاریخ استفساخی محرر اولیمان یازمه نسخه سنده « پیری
لقب شاعر بی مدانی رضوی مخلص محمد پاشای قرمانیدر » دینامشدر . قاموس ترجمه سنده

اهلنى خواجه كسدى كلوب ادرنده قرار ايتدى . هجرتك سكر بوز اللىسندہ
 « قرمان ؟ سلمان وزنده و بعضاً راسى مفتوح اولور ، روم الكاسندہ بر اقليم آديدر ،
 حلالاً آنا توليدہ قرمان ايالتى اوله جتدر كه فتحاتله زباتزدهدر » ديتلمشدر كه معجم البلدان
 مصر طبعى ، ج ۷ ، ص ۶۲ ايله لغات تاريخيه و جغرافيه ج ۵ ، ص ۲۸۱ ده ده بوشكلده
 منير جدر . قاموس الاعلام ج ۵ ، ص ۳۶۴ و ۴۵ ، عمالك عثمانيه تك تاريخ و جغرافيا
 لغاتى ج ۲ ، ص ۶۰۶ ده « قرمان » لهجه عثمانى ۱۳۰۶ طبعى ، ج ۱ ، ص ۶۲۸ ده
 « قرمان » صورتندہ كورلكدهدر . لطيفى تذكره سيله صحائف الاخبارده شعرده مخلصك
 « رضى » اولدينى بيان ايديلور . باشانك تاريخ وفاتى حديقه الجوامعك اسعد افندى
 كتيخانه سى نسخه لرى و مطبوعندہ ، علاوه لى اعمار التواريخ ، لغات تاريخيه و جغرافيه ،
 قاموس الاعلامده ۹۴۰ سنه سى اولقى اوزره كوسترلندر . حديقه وزرانك بالاده كى
 اسعد افندى نسخه سيله ، مطبوعى ، ص ۲۲ ده « بيرى باشانك مكانك عدن ايدہ حى و دود »
 مصراعى و ۹۴۰ تاريخى ارانہ ايدلش ايسده مصرع مذكور عند الحساب ۹۳۹ سنه سى
 كوسترلكده و حدائق الحقائق فى تكلمة الشفايقده « مات فى ۹۳۹ » ديتلمكده ، سجل
 عثمانيدہ ۹۳۹ سنه سى ارانہ اولونقده ، صحائف الاخبار و بچونى ده تاريخ وفاتندن بحث ايدله مكدہدر .
 سليمان سعد الدين افندى يازمش اولدينى ترجمه حالنده سلسله نسبى - استانبولده
 نم الجيشدن اولوب . لاكورانى - مشاراليك تاج التواريخ ج ۱ ، ص ۴۴۳ و حدائق الشقائق
 مطبوعى ص ۱۰۴ و ۱۰۵ سجل عثمانى ج ۳ ، ص ۱۶۱ قاضيسكرلكه تعيين و بروسه
 اوقاف سلاطينى توليقى انضماميله بروسه قاضيلكنه تعيينى صورتله قاضيسكرلكه دن انفكاكى
 تاريخى كوسترلشمش ، دوو المشايخ مطبوعى ص ۱۰ ، ده ۸۵۰ و ۸۵۷ سنه لرى
 و علاوه لى اعمار التواريخ ۱۲۹۵ ليتوغرافيا طبعى ص ۱۶۴ - احمد پاشا ابن ولى الدين عزل
 اولدى ۸۵۵ ، ملاكورانى احمد شمس الدين افندى عزل اولدى ۸۵۷ ديتلمشدر .
 تاريخ وفاتى - دولت جنت - ۸۹۳ در . استانبولده نامنه منسوب اولان جامع كبرى
 حظيره سنده مدفوندر سجل عثمانى ج ۳ ، ص ۱۶۱ ده بروسه ده مدفوندر ديتلمسى
 ذهول اثريدر - يرينه قاضيسكر اولان فضيلت رهين محمد مجد الدين افندى فى الاصل ادرنه لى
 اولوب استانبولده بعد العزل - علاوه لى اعمار التواريخ ص ۱۶۴ تاريخ عزلى ۸۶۲
 كوسترلشدر - الحفنان - ۸۶۲ تاريخنده فوت اولدى و قبرى بزم قرب مرقد مرده
 دركه صرت تكيه تعبير اولنان محله معروف قيردر سنك مزارى مرور ايام ايله قرانت
 اولنمز - حدائق الشفايقك مطبوعى ص ۱۱۱ ده « اول خير اخبار اجبار سيرت محموده
 صاحبى بر ذات بزرگوار ايدى سلطان محمد خان عليه الرحمة والفران حضرت لرى مولانا كورانيدين
 سيكره آنى قاضيسكر نصب ايندى ضبط و ربط احوال عساكر و حل و عقد مناصب
 علماء ذوى المآثرى آكا تفويض و تقليد ايدى » صورتنده ترجمه حالى مضبوط اولان
 مجد الدين افندى بو ذاتدر . سجل عثمانيدہ ترجمه حالى مضبوط دكلدر - آنك اوغلى

سفر ایتمدی سلطان یازید وجوده کلدی . هجرتک سکر یوز اللی برنده کنه ^{۸۵۱} نه

مصطفی افندی ادرنه قاضیسی ایکن وفات الیشدرکه آفتاب عرفان ۸۸۵ تاریخیه ادرنه هجتی کورلشدر . آنک اوغلی محمد مجدالدین دیکر آناتولی قضاتنددر . آنک اوغلی الشیخ مصطفی اصلح الدین مصطفی . آنک اوغلی فاضل سیدی رکن الدین استانبول مدرسی ایکن سیروز فتواسیله بقاعد و آنده توطن ایتمشدر . آنک اوغلی سیروز اعیانندن سردنکجدی جعفر آغا . آنک اوغلی سیروزده رئیس القراء حافظ یوسف امین افندی ، توکت علی الله ۱۰۳۲ . ۵۱ رحلت الیشدر . آنک کریمه سی علیه بانو ، زوجی قسطمونلی حافظه مظفر نصیب افندی . آنک اوغلی قسطمونی مفتیسی ایکن خیرالمعلمین ۱۰۸۱ تاریخنده فوت اولان طالب یوسف افندی . آنک اوغلی محمد مستقیم افندی آنک اوغلی الحاج محمد افندی « اولق اوزره یازمش و بناء علیه کندوسنه «مستقیم زاده» عنوانی بیوک پدروی محمد مستقیم افندی ن طولانی ویرلمش اولغله مشارالیده «السنه ثلاثه» نام اثرنده و «المستقیم» لفظنده « و بولفظ جدم مرحومک مجلصی اولغله مترجم فقیر پدویم کبی مستقیم زاده دیمکله شهر اولمشدر » دیمکده در - سنبل سنان افندیکن تاریخ ارتخالی اراثة ایدن و بالاده کوریلن « جانبینه سفیل سنانک فاتحه ؛ ۹۳۶ » مصراعی مستقیم زاده سلیمان سعید الدین افندیکن بالآخره تبرکاً سوبله مش اولدینی آکلاشلمقده وحیدقه الجوامعک اسعد افندی کتبخانه سنده ۲۲۴۸ نومروسیله مقید ۱۲۳۰ . ۵۱ یازمش اولان نسخه سنده - علی ساطع افندیکن توسیع و تزییل ایتمش اولدینی نسخه دن مستنسخ دکلدر - سنبل سنان افندیکن « وفاته تبرکاً بوصرح تاریخ مستقیم زاده نکدر » دینلمسی بونی مؤید بولونمقده در ، مستقیم زاده افندیکن تاریخ جودنده کورلدیکی اوزره صغیرو کبیر ۱۰ جلدی متجاوز تألیقاتی واردر . آثارندن بری ده ابی الفضل حبیش بن ابراهیم بن محمد التفلیسی - کاتب چلبی کشف الظنون بولاق طبعی ، ج ۱ ، ص ۱۶۰ ده مؤلفک « بیان الصناعات » نام اثرینی تعریف صدندده « ابن ابراهیم التطیب التفلیسی » و ص ۱۶۱ ده ینه مؤلفک قانون الادب دن مقدم تألیف ایتمش اولدینی « بیان النجوم » نام اثرندن بحثی صره سنده « بن ابراهیم التفلیسی » دیمکده در . معجم البلدان ۱۳۲۳ مصر طبعی ، ج ۲ ، ص ۳۹۶ ده « تفلیس ؛ بفتح اوله ویکسر » ، قاموس ترجمه سنده « تفلیس ؛ تانک فتحیله ، عامه مکسور ایدرلر » ، ینه اوراده « تفلیس ؛ تانک فتحی وقلیلاً کسریله حالاً ایشخه دن اوته بربلده آباداندر » . فرهنگ انجمن آرای ناصری مطبوعنده « تفلیس ، بکسر اول » دینلمکده و قاموس الاعلام ج ۳ ، ص ۱۶۵۷ ده ده تانک کسریله مضبوط وحضرت عثمان زماننده حبیب بن مسلمه طرفندن صلحاً فتح ایدلدیکی بیان ایدلمکده اولوب آثار و صحائف مذکوره ایله لغات تاریخیه و جغرافیه ج ۲ ، ص ۲۶۴ ده تفصیلات واردر . دیوان ندیم ۱۲۹۱ استانبول طبعی « تاریخ برای تفلیس واعتذار املا : شهریار بن قولک تفلیس املاسن مکره حق بیلیور یاسزده جائزدر صانوردم بیگمان ، یاپیلن تاریخلرده صکره کوردمکه آتی ، جمله هب یا ایله یازمشلر کروه شاعران ، بنده یازوب یا ایله ناچار تاریخن دیدم ، داد

سلطان مراد یوان ایله و آرنود ایله سفر ایدوب قوججق حصارن ایکی باره قلعه سلطان احمدی تغلیسه دک اولدی روان ۱۱۳۹ « بوباده تاریخ راشد ذیلی اولان کوچک چلی زاده تاریخی ۱۲۸۲ مطبعة عامره طبعی ، ص ۴۵ « ذکر مسخر شدن قلعه تغلیس و کوری » سرلوحه لی بمجده صراحت اولونسون . مؤلفک تاریخ وفاتی کشف الظنونک بولاق طبعی ایله قاموس الاعلام ج ۳ ، ص ۱۹۲۷ ده کوسترله مش ایسه ده قانون الادبک برقمینی حاوی اولوب اسعد افندی کتبخانه سننک ۳۲۵۲ نومروسنده مقید بولونان و اواسط ربیع الاول ۷۳۰ ده استنساخ ایدلمش اولان برنسخه قدیمه سنک برنجی صحیفه سی ظهرنده کی « مصنف کوید : تمام کردم درسال بانصد و جهل و پنج ، زفضل بزدان اندر ادب من این قانون » قیدینه نظراً ۴۵۵ دن ۶۰۰ تاریخه قدر اولان سنه لرده اولسی ظنی حاصل اولقده در قاموس ترجمه سی « حییش » لفظنه ده صراحت اولونسون - تک « قانون الادب فی ضبط کلمات العرب » نام اثرینک ترجمه سیدرکه متن اثر حفته ده کاتب چلی کشف الظنونک بولاق طبعنده « کتاب نفیس لانظیره فی بابه فی غایة الضبط والاتقان » دیمکده در . یته عثمانلی مؤلفری ۱۳۳۳ مطبعة عامره طبعی ، ج ۱ ، مشایخ فصلی ، ص ۱۶۸ ده مستقیم زاده سلیمان سعدالدین افندیکنک ترجمه حالنده و آثارینک اسامیسی تعداد میاننده . « ترجمه لغات قانون الادب للزنجیری » و مذکور صحیفه تک ۳ رقمی استطراننده « اسحق خواجه سی احمد افندی طرفندن یاپیلان ترجمه مطبوعدر » دینلمش ایسه ده « قانون الادب فی ضبط کلمات العرب » کشف الظنونک بولاق طبعی ، ج ۲ ، ص ۱۰۱ و استانبول طبعی ، ج ۲ ، ص ۲۱۵ و لوندرد طبعی ، ج ۴ ، ص ۴۹۴ ده کورلیدیکی اوزره سالف الذکر « ابنی الفضل حییش » ک اثری اولوب ۵۳۸ ده وفات ایدن علامه جارالله محمود الزنجیری تک دکدر . مترجمی ده مستقیم زاده افندیدر . کشف الظنونک ۱۱۷۰ ده تصحیح ایدیلوب اسعد افندی کتبخانه سننده ۲۳۸۵ نومروسوله مقید اولان نسخه سنک بواثرک نامی محتوی اولان صحیفه سنک هامشنده صاحب کتبخانه وقعه نویس اسعد افندیکنک خطیله « و ترجم قانون الادب مولانا مستقیم زاده الی التریک و سماء السنه ثلاثه و اعداد هذا الاسم مطابقة لاعداد سنة الترجمة » افاده سی وزیرنده امضای کورلمکده و مترجمه یازمش اولدینی مقدمه ده « هر لفظنک در پی اولان معنای فارسی الی اداسنه ترکیلری دخی ارداد ایله السنه ثلاثه اولق جهتندن بولفظله تسمیه و تاریخ اولق دخی غرائب واقعاتن اولدینی » دیمکده در که « السنه ثلاثه » ترکیبی ۱۱۸۳ سنه سی آراهه ایشکده در . یته مترجم ترجمه سنک نهایتنده « ترجمت تلك النسخة المتبعة من اولها الی آخرها مع ابقاء معانیها فصارت السنه ثلاثة فسميتها بذلك فوق تاريخها السنه ثلاثه لابتناسنا بترجمتها فاعتمت فی سبع سنین بمنون القوی المغین تعالی و بهمة الامیر نوری نورالله قلبه و عمره مع اولاده الاحقاد و وقفه لامثالها آمین بالنبي الامین » دیمکده در . اسحق خواجه سی احمد افندیکنک ترجمه سنه کلنجه ؛ کشف الظنونک بولاق طبعی ، ج

فتح ایتدی و یوان ایلن یغما ایدوب آرنود بکی خاین اسکندری قاجورب
 ۲، ص ۳۱۸ ده کورلیدیکی اوززه علامه زغمشرینک ابی المظفر اسمز بن خوارزم شاه
 - قاموس الاعلام ج ۱، ص ۷۷۷ و ج ۳، ص ۲۰۶۵ مطالعه اولونسون . قوروی
 ضعیف اولدیغیبن اسمز لقبیله شهرت بولمشدر - نامنه تألیف ایتمش اولدیغی « مقدمه
 الادب » نام اثرینی « اقصی الارب فی ترجمة مقدمة الادب » نامیله ترجمه ایتمش و ۱۳۱۲
 ده مطبعه عامرده طبع اولونمسیدر . کاتب چلبی نك آتارندن اولوب حقتده « میزان
 الحق فی اختیار الاحق » عنوانی رساله سنک کندی ترجمه حالته متعلق میخشنده « ۶۱ ده
 ۶۲ ده سلم الوصول الی طبقات الفحول نام طبقات نك اول جلدی حرف بایه و ارنجه بیاض
 اولندی کتاب حن بوردده اولین و آخرین کباری توارینی یازلشدر « دیمش اولدیغی سلم
 الوصول الی طبقات النحول » ک شهزاده جامعشرینی قریبنده کاتب صدر اعظم سلحدار شهید علی
 پاشا - ترجمه حالی تاریخ عطا ج ۲، ص ۸۴ و سجل هائی ج ۳، ص ۵۲۸ ده در - کتبخانه سی - که
 خزانه الکتب پاشای مشارالیهک قوناغنک خزینه اوطه سی اولقله داخله پک دلنشین
 اولوب کتبخانه نك تاریخ انشاسی اولان ۱۱۲۲ سنه سی مشعر بولونان منظومه تاریخیه ایچ
 قیوسنک بالاسنده منقوشدر . کتبخانه نك باغچه قیوسنک اوزرنده کی کتابه نك بالاخره
 دکشدیرلمش اولدیغی محتویاتی مفادندن آکلاشلمقده در - اسمی کتبنده « لکاتبه الفقیر
 الی عناية ربه القدير مصطفى بن عبدالله القسطنطيني المولد والدار » مشروحاتی - جارالله
 لقب ابو عبدالله ولی الدین افندی ابن مصطفانک فاتح جامعشرینی جهت غریبسنده چورکچیلر
 قیوسی دینلن طرفده فوقانی ایکی حجره لی اولهرق ۱۱۴۷ تاریمخنده - تأسیس ایتمش
 اولدیغی کتبخانه سی کتبندن برینک ظهرنده « الحاج محمد المعروف بکاتب چلبی الاستانبولی
 المتوطن فی جنب الشمالی لجامع سلطان محمد الفاتح » عباره سی کورلشدر . صاحب کتبخانه
 حقتده مطبوع حدیقه الجوامع ج ۱، ص ۵۱۲ و « مدرسه جدید » سرلوجه لی میخنده
 « ادرنه دن مزول جارالله ولی الدین افندی آباق مدرسه اتصالنده بنا ایلدیکی کتبخانه
 و حجرات حولیسندن مدفوندر . فی سنه ۱۱۵۱ کتبخانه مذکورک قیوسی جامع شریف
 - فاتح جامی - ک حولیسندن در - دینلشدر - حاوی اولهرق ۱۸۸۷ . نوصه وسیله کوریلن
 نسخه سنده کندوسی « خاتمه النسم الاول فی ترجمه مؤلف الکتب » سرلوجه سی
 متعاقب « وهو العبد المذنب الفقیر الی رحمة ربه القدير مصطفى بن عبدالله القسطنطيني
 المولد والمنشأ الحنفي المذهب الاشرافي المشرب ولما كان التحديث بنعمة الله وشكر
 النعمة كان بعض المشايخ يكتب ترجمته في آخر كتابه وبعضهم افرد بالتأليف فلا بأس
 علی بسطیرکلات فی ما من الله تعالی تقلید الیهیم وتمدیناً لنعمة ربی فاقول کان ولادی
 علی ما اخبرتنی والدی فی یوم من ایام ذی القعدة سنه سبع عشرة والف و کان والدی
 عبدالله دخل الحرم السلطانی و خرج بالوظيفة المعتادة ملحقاً الی الزمرة السلحدارية
 وصار یذهب الی السفر ویجی فابقا بتلك الوظيفة وکان رجلاً صالحاً ملازماً لمجالس العلماء

ولايترين آلوب وكليسارين يقوب برنيجه مسجدلر يابلدی . اهل اسلام اول
 والمشاخ مصلياً يابداً في الليالي ولما بلغ سنه الى خمس اوست عينه لي معلماً لتعليم القرآن
 والتجويد وهو الامام عيسى خليفه القريمي قرأت منه القرآن العظيم والمقدمة الجزرية في
 التجويد وشروط الصلوة ثم اسمعت ماقرأته منه حفظاً في دارالقراء لمسيح باشا وللمولى
 ذكريا على ابراهيم افندي ونفس زاده واكتفيت بعرض النصف الاول ثم ابتدأت قراءة
 التصريف والعوامل على الامام الياس خواجه وتعلمت الحط من الخطاط المعروف بيوكري
 احمد چلبى ولما بلغ سنه الى اربعة عشر اعطاني ابي من وظيفته كل يوم عشرة دراهم
 والحقنى بزمته وجعلنى تلميذاً في القلم المعروف بمحاسبه آناتولى من انلام الديوان فاخذت
 قواعد الحساب والارقام والسياسة من بعض الخلفاء فيه وكنت اسبقه في مدة قليلة . ثم لما
 خرج العسكر الى قتال ابازه باشا سنه ثلثه وثلثين والف سافرت مع ابي وشاهدت الحرب
 الواقع في تلك السنة بناحية قيصرية ثم سافرت سفرة بغداد مع والدى وقاست الشدايد
 والمحصنة مدة تسعة اشهر من الحروب والقتال وانقطاع الامال باستيلاء القحط و الغلا
 وغلبة الاعداء وليكن البلية اذا عمت طابت ذلك تقدير العزيز العظيم ولما رجعنا ما يوسين
 مخدولين ودخلنا الموصل مات والدى في يوم من ايام ذى القعدة سنه خمس وثلثين والف
 وسنه في حدود الستين ودفن في مقابر الجامع الكبير ومات عمي ايضا بعد شهر في منزل
 جراحلو بقرب من نصيبين . ثم كنت رفيقاً من بعض اقربائى الى ديار بكر فاقت هناك
 وكان رجل من اصدقاء ابي يقال له محمد خليفه جعلنى تلميذاً في القلم المعروف بمقابله السوارى
 ديمكدهدر . فائق رشاد بك اسلاف ، ج ١ ، ص ١٢٤ ده و كاتب چلبى نك
 ترجمه حالنده استطراداً « استغراب ، دها طوغروسى تأسف ايديلير كه كندى ترجمه
 حالتي ، كندى همده مفصلاً يازدينى حالده تاريخ ولادتي يازمامشدر » ديمش و « كاتب
 چلبى » نام رساله ١٣٣١ استانبول طبى ، ص ٦ « مرحومك كرك كندى يازدينى
 ترجمه حالنده كرك ذيل شقايق و اسلاف كى تراجم احوال كتابلر يمزده تاريخ ولادتي محور
 دكلسه ده شهرى زاده نك « بويدا » سنه ١٠٠٤ اولقى اوزره مفيد اولديفته و تاريخ
 وفاتى ده ١٠٦٧ بولنديفته كوره مدت عمرينك ٦٣ سنه اولدينى آكلاشليبور و قاموس
 الاعلام ج ٥ ، ص ٣٨٠٦ ده « ١٠٠٠ تاريخلر نده استانبولده بر سپاهنك صلبند
 دنيايه كلش » افاده لرى كورلش ايسه ده كاتب چلبى كرك تاريخ ولادتي كرك اوان صباوت
 وابتداى تحصينى بالاده كورلديكى وجهله يازمش و تاريخ ولادتي يه كندوسى ١٠١٧
 سنه سى ذى القعدة سى كونلرلندن برى اولقى اوزره اراه ايتمش اولغله حين ارتحالنده ٥٠
 و١١٥ ياشنده ايدوكى تظاهر ايتكدهدر . « كاتب چلبى » نام رساله نك بالاده كى عباره سنه
 كورلش « ذيل شقايق » دن مقصد ترجمه حالى مطبوع ستالم تذكره سى ص ٥٥٩ ده
 مندرج اولوب ادرنه قپوسى خارچنده امير بخارى زاويه سنه ١٠٨٦ ده شيخ اولان
 و « معراجنامه ، غمزه و دل ، جواننامه » نامنده كى منظومه لرك - كشف الظنون بولاق

ولایتلره شوکت طوتوب طورورکن سلطان مراده خبر کلدیگیم « یانقو لعین طبعی ، ج ۱ ، ص ۳۱۱ ، شیخ زین‌الدین محمد بن ابراهیم الطارک احوال سلوکن باحث اولارق سؤال وجواب طرزنده قرق مقاله‌ی حاوی فارسی و منظوم جوابنامه عنوانی بر اثری وارد - ناظمی بولونان سیمکش شیخ فیضی حسن افندیکن مخدومی اولوب ۱۰۷۸ رجبنده تولده ۱۰۹۶ جمادی الاخره سنده ابوسعید زاده فیض‌الله افندیکن دفعه ثانیه آناتولی قاضی‌سکر لکنده تذکره جیلک - لهجه عثمانی ج ۲ ، ص ۱۰۰۶ « تذکره جی ؛ عرضحال خلاصه سی مأموری . قاموس ترکی ص ۳۹۲ « تذکره جی ؛ قدیمه دعاوی خلاصه سنی ضبط و تحریر ایدن مأمور - تشریفندن ملازم - لهجه عثمانی ج ۲ ، ص ۱۳۹۹ « ملازم ؛ بر ایشه کیرمک اوزره نامزد ، تدریس ملازمی ، عسکر ملازمی ، سائر طریق‌لر ملازمی . قاموس ترکی ص ۱۳۹۹ « ملازم ؛ بر صنفه و هیئته داخل اولق مقصدیله معاش‌سز دوام و خدمت ایدن - قرق - قرق آقچه مدرسه - دن منفصل اولدقن صوکره ۱۱۰۲ صفرنده پدری وفات ایتمکله جانشینی اولان شیخی محمد افندیکن - عصام‌الدین ابوالخیر احمد افندیکن ۹۶۵ رمضاننه قدر یازمش اولدینی - « الشقائق النعمانیه فی علماء الدولة العثمانیه » یه نوعی زاده عطائی افندیکن ۹۶۵ دن ۱۰۴۲ تاریخنه قدر بالتحریر « حدائق الحقائق فی تکملة الشقایق » تسمیه ایتمکی ذیلین تزییلاً یازمش اولدینی اثر درکه میرزا زاده سالم محمد امین افندی - فطین تذکره سی ۱۲۷۱ لیتوغرافیا طبعی ، ص ۱۷۸ ده مشارالیه حقنده « ۱۴۳ سالنده آناتولی و ۴۸ سنه سی خالنده روم ایلی صدارت‌لرینه نائیلته بن الاقران متمایز اولدقن صکره ۱۱۵۶ سنه سی عازم دارالسلام اولوب دروسعادته بوز دغان کمری نام بجلده واقع قبرستانده مدفوناً مترقب ووز قیام اولمشدر » دینلمش وقاموس الاعلام ج ۴ ، ص ۲۴۹۴ ده تاریخ وفاتی ۱۱۵۶ کوسترلمش ایسه ده مطبوع حقیقه الجوامع ج ۲ ، ص ۱۳۶ ده « ۱۱۴۳ جمادی الاولیسنک اون دودنجی سبت کونی صدر آناتولی اولان زلالی حسن افندیکن عزلنده صدر آناتولی یه نصب قلمش و ۱۱۴۶ سنه سی - نسخه مطبوعه نیک بوراسنده ترتیب سهوی وارد - واسط ربیع ثانیه روم ایلی پایه سی احسان اولدقن صکره ۱۱۴۸ سنه سی آرپه لئی اولان ساقزه نئی اولنوب بر سنه هرورنده مکه مکرمه قضای توجیه و تکمیل مدننده طرابلس شام آرپه لئی ویریلوب اول بلده ده اقامته مأمور اولدقن صکره ۱۱۵۱ سنه سنده شامه کلمسی ایچون امیرالحاج حسین پاشا ایله فرمائی کوندرملکه مفرق نام بجلده - معجم البلدانه بوجله دائر بر قیده تصادف اولنه مادی - ۱۱۵۲ محرمنده رحلت داربقا ایله مشدر « عباره سی ومدفنی حقنده ده یته مذکور نسخه ج ۱ ، ص ۱۶۶ « قلندر خاه جامی » بچنده بیوک قبوسنده اولان مکتب ارپه امینی مصطقی افندیکن اثر خیری اولدینی بیان ایلدلکن صوکره « شیخ الاسلام میرزا مصطقی افندی و اوغلی قاضی‌سکر محمد سالم افندی بومکتبه مدفوندرلر » وینه مذکور نسخه ج ۲ ، ص ۱۳۵ ده

کندوبی قرال یرینه قویوب هجوم ایدوب اونکروس و صاص وچه وآمان
 سالم افندینک پدري شيخ الاسلام ميرزا مصطفي افندینک ترجمه حالنده « مرحوم مشارالیه
 استانبولده قندرخانه تکیه سی پیشکاهنده کندی اثر خیری اولان مکتبی حظیره سنده
 دین خاک اولمشدر » افاده سی کورلمش و سالم افندینک سجل عثمانی ج ۳ ، ص ۳ ده
 مندرج اولان ترجمه حالنده « ۵۱ ده شامه کلمسی امر اولندی اوراده ۱۱۰۲ هجر منده
 فوت اولدی شهزاده باشنده پدري یاشنه برطاش رکز ایدلدی » دینلشددر . کندیبی ده
 تذکره سنده ترجمه حالنک تاریخ ولادقی اولان ۱۰۹۹ سنه سی جهادی الاخره سندن ۱۱۳۳
 سنه سنه قدر اولان قسمی یازمشدر - مطبوع تذکره سی ص ۴۰۰ ده « عطایی مرحومک
 ذیلنی ۱۰۴۲ تاریخندن ۱۱۳۰ سنه سی آخیره کلنجه ذیل ایدوب نازک برائره موفق
 اولمشدر بوجمله جلیله بی - تذکره سی - اثنای تحریر مرزده اثر لردن قتی چوق انتفاع اولوب
 اکثر صحفته عزم و جزمهر اولغله تاریخ و حیاتی اقتضا ایلین کسنه لریک ترجمه سی اثنای تحریر ده
 اشتباه ایتدیجه انفاص طیبیه شیخدن استمداد و اثر پاکنه نظر ایدیلوب صحیفه بالده مرکوز
 اولان شهره لری دائره دروندن اباد ایدردک . سلیقه سی تاریخ سمتنه دو شمله هر شیک
 صحتی بیلیمده عظیم اهتمام و دفاتر قدیمه سلطانیه لره و شیخ الاسلام دفتزلینه دست
 رسیده اولغله امر توارینجده سی تام و خدمت مالا کلام ایدوب بلکه امر بردن بعض
 امرک کرکی کبی صحفته وقوف ایچون اختیار مشاق سفر و اتعاب وجود ایدوب ترک
 حضور ایتکلله البته امر مهمک صحفته ظفر بولوب اثر مذکور دن ایکی جلدینی تام و بوندن
 صکره دخی مقدوری مره بنه سنه بندنطاق اهتمام ایلشدری » دیمکده در . مطبع حقیقه
 الجوامع ج ۱ ، ص ۲۹۷ ده و « امیر بخاری زاویه سی جامی » سرلوحه لی مبعثده
 « ذیل شقایق عطایی به ذیل یازوب یوز سنه لک علما و مشایخ و شعرا بی و ملوک و وزرا بی
 درج ایلشدر . عید خجسته ۱۱۴۴ تاریخنده رحلت ایلشدر . مناره دیننده مدفوندر .
 تاریخی اکری قاپولی خطاط بنام محمد راسم افندینک خطیدر » افاده سی کورلمکده در که
 شیخینک تاریخ وفاتی کشف الظنون بولاق طبعی ، ج ۱ ، ص ۵۰۲ ده ۱۱۴۵ اولقی
 اوزره مقیددر . شیخ ده اثرینک مقدمه سنده - نور عثمانیه کتبخانه سی نومرو ۳۳۱۲ ،
 ج ۱ - « ذیل مذکور - حدائق الحقائق فی تکمیل الشقائق - ده مسطور اولان جمهور دن
 ماعدار سیدکان پایه مولویت و محفل نشینان اجرای شریعت اولان مولی عظام علی طریق
 الولی کتبات وزیرور باقمه سرای امارت اولان خانان قریم و فلکه نشین امارت قلم بیضا
 اولان وزیر و عزیزان مصر ذات الاهرام اولان دلبران معدلت پیرا و آغایان یکچریان احوال
 عبرت انما لیرین بیانه جست وجو و هر طبقه نیک آخری علی ترتیب حروف الهجایان زمره
 شعرائک مقری قلنمق درون اخلاص مشحونده جایکیر » دیمکده و ایکنجی جلدینک -
 عثمانیه کتبخانه سی نومرو ۳۳۱۳ هر ایکی جلدک تاریخ تحریر و مستسخنی مقید دکلددر -
 نهایتنده « وقوع ختام هذا التاريخ المفیده فی سنة ۱۱۳۴ » عباره سی و متعاقب صحیفه ده

ولاطین و افلاق چریسی اتفاق ایدوب بلغراددن کچوب کلیورر « دیدیلر .
 شیخینک محدومی اولان ذانک - پدرینک، اثرینی ذیل شقایقک متهانی اولان ۱۰۲۲
 تاریخندن ۱۰۹۸ سنهسی غایتنه قدر جلد اول و ۱۰۹۹ سنهسی ابتداسندن ۱۱۳۰
 سنهسی منتهاسنه قدر جلد ثانی اولق اوزره تحریر و تدوین ابتدکیکنی بیاندن صوکره -
 « بعده مدت حیاتی منقضى اولنجه و قوعبولان و فیات اعیانی دخی ضبط و جریدهسنه
 قیدایدوب بقضاءالله تعالی بیاضی مقدر اولیوب بودار وحشت مداردن گذر وداربقاده قرار
 ایدوب - تاریخ ارتحالنی کوسترمه مشدر - اول زماندن بوآنه کلنجه صحائف مسودده قالمشدی .
 بوقیرسست تدبیر علی قدرالاستطاعه بعض نقصائی تکمیل و تبییضنه تعجیل ۱۱۳۱ محرم
 الحرامی ابتداسندن ۱۱۴۳ سنهسی نهایتنه کلنجه مسودهده ذفر بولدیم مرتبه پستراحتده
 غنوده اولان علمای کرام ، مشایخ فغامک احوالترین تنقیح برله بیان و تحریروعیان ایلدم «
 افادهسی کورلمشدر . یازمش اولدینی مدمهده سلطان محمود خان اولک تام هایونلرینی
 بدالباد صدر عظیم علی پاشادن آلمش اولدینی امر اوزینه تکمیل و تبییضنه مباشرتی
 سوبله مکده و بوعلی پاشادن مقصدی ، سر اطبا نوح افندی زاده لکنندن طولانی « حکیم
 اوغلی « دینلمکله عریف اولان « علی عالی پاشا « اولقله پاشای مشارالیهک عهد سلطان
 محمود خانیده ۱۱۲۴ رمضانندن ۴۸ صفرینک سکرینه قدر و ۱۵۵ صفرینک اواسطنندن
 ۱۵۶ شعباننک دردینه قدر اولق اوزره ایکی دفعه مقام صدارتده بولدینی کورلمکله
 و شیخینک تاریخ فاتی ده ۱۱۲۴ و یا ۱۵۲۵ اولقله شیخی افندی زادهک ۱۵۵ صفرندن
 ۱۱۵۶ شعباننک دردینه قدر اولان زمان طرفنده تنظیم و تبییض اثره باشلامش اولدینی
 روش افادهسندن آکلاشلققدر . علی پاشانک ترجمه حالی تاریخ - ییدنجا مکده مفصلاً
 موجوددر . حدیقه و زرا ذیلی اولان کل زبیا ۱۲۷۱ طبعی ، ص ۲۲ ایله سبجل عثمانی
 ج ۳ ، ص ۵۳۹ ده مراجعت اولونسون . شیخینک ثمری حقیقده کی کشف الظنون
 الحاقاتنده - بولاق طبعی ، ج ۱ ، ص ۵۰۱ - « و ذبله الشیخ الفاضل محمد بن الشیخ
 حسن الفیضی المروفي بالشیخی المتوفی ۱۱۲۵ من سنة اثنتین وأربعین وألف حتی
 انتهى الی ثلاث وأربعین ومائة بعدالالف وهو فی ثلاث مجلدات « دینلمشدر . فائق
 رشاد بکده لطیفی تذکرهسی حقیقده یازمش اولدینی مقالهده - که مذکور تذکرهک مطبوعی
 نهایتنده ص ۳۷۵ ده مندرجدر - « عثمانلی علما وادباسنک ترجمه حالرینه دائر اولق
 اوزره شدیمی قدر یازیلن کتابلر میاننده اک مکملی شقایق ایله نوعی زاده عطایینک آکا
 یازدینی ذیل و شیخینک ذیل الدیلیدر . هر اوچی ده منحصرأ دولت عالیده ظهور ایدن
 اجله علما و مشایخ صوفیهک ترجمه احوالندن باحث و شیخینک ذیل فضل اولهرق صنوف
 سائریه منسوب شعرانی ده محتوبدر - « دیمشدر . قاموس الاعلام ج ۴ . ص ۲۸۹۴ ده
 شیخی حقیقده « طیب زاده دینلمکله معروف اولوب اسمی محمددر . صاحب تذکره قتالی
 زادهک معاصری ایدی . طاشکبری زادهک شقایق نعمانیسنه بر ذیل یازمشدر « دینلمشکنک

سلطان مراد چون معلوم ایدندی آرن او ددن چقوب کلوب صوفی ده قرار
 اثر ذهول اولدینی ده کربک بالاده کی سرود آندن کربک قنالی زاده حسن چلبی نک - شقایق
 ترجمه سی حدایق الشقایق ذیل اولان حدائق الحقایق فی تکملة الشقایق مطبوعی، ج ۲،
 ص ۴۹۱ ایله سبجل عثمانی ج ۲، ص ۱۲۷ ده مندرج اولان ترجمه حالنده کورلدیکی
 اوزره - ولادتی ۹۵۳ و فاتی ۱۰۱۲ شوالنده اولدینی وینه قاموس الاعلام ج ۵، ص
 ۱۳۶۹۷ ۹۵۳ سنه سی بروسه ده تولده ۱۰۱۲ ده آریه لق صورتیله رشید - معجم البلدان ۱۳۲۴
 مصر طبعی، ج ۴، ص ۲۵۲ رشید، لغات تاریخیه و جغرافیة ج ۳، ص ۲۹۳ رشیدیه -
 قضا سنده بولونور ایکن وفات ایتدیکی بیان ایدلدیکی حالده حدائق الحقایق مذیلی اولان
 شیخی محمد افندیکن ولادتی ۱۰۷۸ رجبی و وفاتی ۱۱۴۴ و یا ۱۱۴۵ اولسندن تظاهر
 ایتکده در. سبجل عثمانی ج ۳، ص ۱۸۳ ده مراجعت ایدلسون. شهری زاده کلنجه،
 ترجمه حاله مکملی سرای عتیق تبرداران اوجاغندن مفیض اولقله تاریخ عطا ۱۲۹۱
 طبعی، ج ۳، ص ۵۳۶ ده مندرج اولوب اثنای خدمنده و بایزید جامعشریفنده بعدالتحصیل
 سرای هایونندن خروجنده قلابلی قوز احمد پاشایه دیوان کاتبی و ۱۱۰۹ ده صدر اعظم
 عموجه زاده حسین پاشانک انتخابیله وقعه نویس، ۱۱۱۶ ده آناتولی محاسبه جیسی اولوب
 بالغزل کلیبولییه تفریبیدن عودتنده ۱۱۲۱ ده تشریفاتیله که ضمیمه قالیونلر دفترداری،
 ۱۱۲۴ ده آناتولی محاسبه جیسی، ۱۱۲۵ رجبنده دفتر امینی، ۲۶ - خلاننده باش محاسبه
 خواجیه سی، ۲۷ صفرینک ۲۷ نجی کونی سلحدار کاتبی اوله رق ربیع الاولنده اردوی
 هایونله موره یه عزیمت واردونک عودتنده موره دفترامانی و کاتبی نامیله اوراده برافقله
 ۱۱۲۸ سنه سی بالیابادره - لغات تاریخیه و جغرافیة ج ۲، ص ۴۳ « بالیابادره یاخود
 بادره؟ موره شبه جزیره سنده مستحکم برشهر در. شهر مزبور یونانیلر پاتراس و بالیا
 پاترا دخی دیرلر ». قاموس الاعلام ج ۲، ص ۱۴۵۴ پاتراس یاخود پاتره کله سنه ده
 مراجعت اولونسون - ده وفات ایله اوراد: مدفون اولان مورخ حلبی نعمامصطفی افندیکن -
 ترجمه حالی شیخی محمد افندیکن حدائق الحقایق فی تکملة الشقایق ذیلی، نور عثمانیه
 کتیبخانه سی نومرو ۳۳۱۲ تاریخ تحریری محرر اولیان نسخه سنده سلطان محمد خان رابع
 عصری مشاهیری میاننده کوریلن و شارح المنار عبدالحلیم افندیکن مخدومی اولوب مدرس
 ایکن ۱۰۶۷ سنه سی شعباننده وفات ایدن - شارح المنار زاده احمد افندیکن بالتحریر
 تبییضنه موفوق اوله مدینی تاریخ مسوده سنی - که شیخی، ذیلنده « آفرینش عالمدن تاریخ
 تحریرینه بدأ ایدوب ۱۰۶۵ سال فرخنده فالنه کلنجه وقایی جمع و ترتیب ایلیوب کامل وشامل
 تاریخ قلمش ایدی » دیمشدر - عموجه زاده حسین پاشا - ترجمه حالی مطبوع حدیقه
 وزرا ص ۱۲۴، سبجل عثمانی ج ۲، ص ۲۰۲ ده مندرجندر - نک اسریله و الحاقات
 کثیره اجزاسیله یکیدن قلمه آلهرق پاشای مشارالیهک اسمنه بالاضافه - « روضة الحسین
 فی خلاصة اخبار الخاقین » نامیله یازمش اولدینی تاریخنک - که ۱۰۰۰ دن ۱۰۷۰

ایتدی اطراف عالمه نامه لر پراکنده ایدوب روم ایلمنده چریلر جمع ایتدی اون
بیک عذب [۱] ویکچرینک واریله و سراجور [۲] چقرسایر خلق دخی غزای ا کبر

[۱] عذب : قاموس ترجمه سنده «هرشیک اوجی» مناسنی ده افاده ایتکده اولسنه
بناءً سرحد عسکری ایدوکی متبادر خاطر اولیورسه ده قانون مخصوصنه توفیقاً وموقه
جلب و جمع اولونان عسکر در . - تاج التواریخ - مطبوعی ، ج ۱ ، ص ۳۰۸ - ده
« سپاه پیاده که عذب دیمکه معروفدر « دینلیور . وقعه نویس عبدالرحمن شرف بک
تاریخ دولت عثمانیه نام ارنده - ایکنجی طبعی ، ج ۱ ، ص ۱۳۳ - « ازیر اوغلی جنید
بک دوزمهجه مصطفی نك وزارتی قبول ایتش اولدیغندن آنک تربی وجهله روم ایلی
طوائف عسکریه سندن ماعدا عذب نامیله ایقنلی بر چوق پیاده عسکری ده یازبله رق «
افاده سی کورلییور . — [۲] سراجور : تیان نافعدر ترجمه برهان قاطعه ده بولکه « سرآخر
صورتنده مضبوط اولوب ضم خای معجمه ایله صفرا بر وزننده طوبله باشی اولان آته
دینور واو معدوله ایله ده جائزدر « دینلمکده «رهنک انجمن آرای ناصری ده بونی مؤبد
بولوننده در . قاموس ترکیده ایسه «صلاحور ؛ سرآخوردن غلط ، قیوجی باشیدن درن
اسکی بر رتبه صاحبی . سلاحشوردن غلط ، وقتیله بر قلعه وموقت محافظه سیله موظف
اولوب بوخدهمه مقابل تکالیف امیره دن معاف جنکاور آدم» دینلمکده در . تیان نافعه
«سلاحشور ، سلیحشور : سلاح قارشیدیرجی وآلات حربله اوغراشیدیر و سپاهی وعسکری
و متقی جدال کسنه یه دینور و مرحد مسلح و پیاده صاحب سلاح مناسنده در « افاده سی
کورلییور . معانی لهجه ده « سراجور : عساکر عثمانیه سوارینک ایکنجی آلابی
افزاینده و پریان نام قدیم « دینلیور . ملی تقبلر مجموعه سنده - صانی ۴ ، ص ۱۷۹ -
« دولت عثمانیه نك ایلك دورلرنده اردونك بر محله عزیزمتیده یوللرک تنظیمی ایله برابر
اردونده کی آغراقلرک نقل وسائره سی ویاخود زلزله کبی بر آفتک وقوعیله خراب اولان
محللرک تعمیری ضمننده استخدام اولنان کسه لره سر آخور دینور ایدی . بونلر اهالی
خرستیانیه دن ایدی . حرب وسائر آفتوقوعنده اسلامردن بونلره مقابل عزبلر قولانیلور
ایدی « افاده سی کورلییور . عالی کته الاخبار - مطبوعی ، رکن ۴ ، ج ۱ ، ص ۲۱۸ - ده
« جهاد اکبر نیتته یارار آته وسلاح وآلاته قادر اولان شهر خلقی یوردیلر « دیور .
تاج التواریخ - مطبوعی ، ج ۱ ، ص ۳۹۳ - ده « ممالک محروسه یه احکام منیفه توزیع
بیوردیکه مدافعه نفیر عام ایچون عامه سپاه اسلام جمع اولوب مصکر هایوز صوبنه خرام
وامنتال فرمان موقعنده قیام ایدلر وملازمت زکاب مستطابری ایله سرفراز اولان اناطولی
عسکرینه دخی فرمان صدور ایتدیکه نیارلرینه خرجلقی کوندره لر . « صحائف الاخبار -
مطبوعی ، ج ۳ ، ص ۳۶۱ - ده « بالجمله روم ایلی نفیر عام و اناطولی بکلیرینه دخی
طفرلندن خرجلقی کوندرملری ایچون اوامر علیه اصدار اولندی « دینلیور هر ایکی

ونفیر عامدر دیو سلطان مراد قاتنه کلدیلر وجمله جنک آتن مهیا ایدوب سلطان محمدی بیله آلوب یوریمک آرنجه اولدیله (۱) وبوطرفدن افلاق چریسی نیکبولی اوزرینه کچوب اول طرفلری یقمق استیوب آندن اوج بکلری (۲) فیروز بک اوغلی محمد بک وحسن بک واحمد بک (۳) افلاق چریسنک آردین آلوب بر نیجه بیک آتجیلرله کافرلری باصوب هلاک ایتدیله اول اول غزا حاصل اولدی (۴). آندن صکره سلطان مراده بشارت خبری ایریشوب شادا اولدی.

مورخک افاده سنده کی «خرقلقچی» تعبیری حقنده ده ینه تاج التواریخ مطبوعی، ج ۱، ص ۳۰۸ - ده و دوزمه جه مصطفی و فعه سنی بیان صدندنه «ازمیر اوغلی جنید بک دخی اهوانی ایله دوزمه یانته وارمشیدی واول دخی وزارت رتبه سنه ایرمشیدی وروم ایلیک یایاسنی مسلم ایدوب بعضی بعضنه خرقلقچی ایلوب الیشر آقچه ویرمک آنک تدبیری ایله دوزمه ایامنده پیدا اولشدر»، کنه الاخبار - مطبوعی، رکن ۴، ج ۱، ص ۱۹۸ - ینه عینی مبحثده «روم ایلیک یایاسی مسلم نامنه ایدی وقت عزیمتلرنده الیشر آقچه خرقلق توزیع قلدی که مسیلم اولنلره سفر اولدقده الیشر آقچه ویرمک اول زماندن قالدی. صحائف الاخبار - مطبوعی، ج ۲، ص ۳۳۸ - ده «طوائف عسکریدن خرقلقچی دیکلری طائفه یی جنید بک احداث ایشدر» دینیور. تاج التواریخ، کنه الاخبار و صحائف الاخبارک افاده سنجه دوزمه جه مصطفی حادثه سی ۸۲۵ تاریخنده وقوعولمش اولقله بوتبیرکده سنه مذکورده ن اعتباراً قولالقلغه باشلادی کلایشیلر. — (۱) عاشق باشا زاده مورخ درویش احمد عاشقی افندی - تاریخنده کورلیدیکی اوزره مطبوعی، ص ۱۳۵ - بوهریده اردوی هایونده بولونمش وحره بالاشترک کندوسنه طرف شاهانه دن براسب احسان بیورلش اولدینی حالده سلطان محمد خانک معیت بادشاهیده بولوندیغندن بحث ایتمش تاج التواریخ، کنه الاخبار، صحائف الاخبارده ده بوبابده بر افاده به تصادف اولونه ماشدر. — (۲) سرحد امراسی معناسنه اولوب تاج التواریخ و صحائف الاخبارده بونی مؤیددر. — (۳) تاج التواریخ - مطبوعی، ج ۱، ص ۳۹۳ - ده «امرای حدوددن فیروز بک اوغلی محمد بک وحسن بک اوغلی مصطفی بک واوزغور اوغلی عیسی بک» صحائف الاخبار - مطبوعی، ج ۳، ص ۳۶۱ - ده «نیکبولی والیسی اولان فیروز بک زاده محمد بک وحسن بک زاده مصطفی بک واوزغور زاده عیسی بک ایله اتفاق ایدوب» دینیور که بو فیروز بک مشاهیر امرادن اولوب سلستره محافظقنده بولونمش ۸۴۵ ده وارنه حربنده شهید اولشدر. حسن بک: سلطان بایزید خان اول عصری امراسندق اولوب صکره باشا دخی اوله رق تیور حربنده اسیر و شهید اولشدر. مصطفی بک: عصر حضرت فاتمه ده ارتحال ایله مشدر. عیسی بک: بالاخره آناتولی والیسی وبعده وزیر اوله رق ۸۸۴ ده انکروس حربنده شهید اولشدر. — (۴) کنه الاخبار

اول شادباقله یا نقولینه قوصوده (۱) بولشوب جنك ایتدیله قوندیلر اما برکون وبرکیجه بربرینه قارشو طورب طوبلر و تفنکله و زنبکرلر بربرینه قارشو اجل یغمورلری کبی یاغدورب ایکی چری بو حال ایله جنك ایتدیله . آندن یا نقولینه اهل اسلام اوزرینه هجوم ایدوب پادشاهك ایکی قولن آنا طولی وروم ایلولو چریسنی کتورب پادشاهك قوسوی خلقی (۲) یالکوز قالدی یکیچری و عذب اوکلرینه قلقانلر چاتوب طوبلر و تفنکله بربرینه اوردیله شول قدر جنك اولدیکم وصفه کلز . سلطان مراد شوبله محکم طور دیکیم نه قدر کیم جنك اولدی کافر چریسی یرندن دپرتدیله . آندن صکره مسلمان لشکرینک بعضیسی کوردیلر کیم کافر کومکوک دموره غرق اولمش دموره قارشو طور مق اولمز دیوب صاویلوب یول ویردیله . کافرلر کچدوکی کبی آردندن کروب کافرلی قیرمه باشلیدیله و کافرک کیرو دونمسه مجاللری اولیوب قاجمه یوز طوتدیله . اسلام لشکری کافر چریسنی آخشامه دکین قیروب جنك عظیم ایتدیله کافرلرک قیرلانی قیرلادی قیرلیانک بعضیسی ینه عربیه (۳) کیروب و بعضیسی بیانه قاجدیله . بیانه چان کافرلرک آردلر نیجه مسلمانلر کیدوب کافر آملری دخی زبون اولوب عاجز اولوب آنده برکوی وازایدی کافرلی آلیله اول کویه قویدیلر و قبولرینی برکدوب مسلمانلر (ک) قورقوسندن طشره چقمیوب جمله سی هلاک اولدیله یاندیلر . آندن صکره غازیله عربلری اورتیه آلدیلر آخشامدن صباحه دکین بربرینه طوبلر اورب صواش ایتدیله . یا نقولینه کوردیکیم حال ایرقیسی (۴) اولدی کافرله حمله ایدوب « سز بروک زده طورک بن واره بن تورکک آردندن کیچه بن سز اوکندن بن آردندن ترکی قیره لم » دیدی اولکه کندویه تابع آدم ایدی . آلدی قاجدی و عربله رده اولان کافرلری قودی . ذکر اولان کافرلر صباحه

— مطبوعی — ده بو آقیدن بحت ایدله شد . — (۱) قوصوه اووه سنه بویه نك افاده سنجه « قره طلاوق اووه سی » ده دینلیر . (۲) بالاخره باش دفتر دار اولان « لیبی » مخلص « طور سینا — طورسون بک — ک تاریخ ابوالفتح نام اثری — ایاصوفیه کتبخانه سی نومر ۳۰۳۲ ، ص ۸۱ — « غلامان خاص و ملازمان درگاه نك اختصاص یعنی قپو خلقنه (۳) عربیه به — (۴) ایرقیسی . »

دکن جنگ ابتدیلر. صباح کوردیلر ایچلرینده یانقو [۱] لعین یوق طشرده دخی بلورمز مسلمانلر دخی هر به لرین اورته به المشلر کافرله باش قیوسی اولوب قاجق آردنجه اولدیلر مسلمانلر دخی کافرلری قیرمنه بانسلدیلر عرب لرین آلدیلر و ایچنده اولان خوریاتن [۲] قلجدن کچورب باقیلرین اسیر ایلدیلر طویم اولدیلر. آندن صکره بکلر کلوب سلطان مراده غزرا قوتلی اولسون دیوب الین اویدیلر اوغراش یرنده اوچ کون [۳] کوردیلر. سلطان مراد اوغراش یرین کیزوب اول کافرک قیرلدوغن تماشا ایتدیکم اول صحرا طیطلو لش اولوب بر برینک اوزرنده یاتورلردی عذب بکی [۴] دیرلردی براسکی آق صقلو بک

بشقه درلو. — [۱] هونیاد - ژان - لقی « قوروهن » در . - شمس الدین سامی بکک رسملی قاموس فرانسوی نام اثری، قوروهن: قارغه به بکزه بن - خاندانه مخصوص آورده غاغاسیله بر آلتون خلقه طوتار قارغه مرتم اولسنه بناء بولقی آلمش اولسی محتلدن . عثمانیلرده بوکا اول وقت « شیطان » تسمیه ایدرلر ایدی دینلیور . ولادق ۱۴۰۰ تاریخلرنده در . عثمانیلری بر قاچ دفعه مغلوب ایتدیکیچون مجارستان و لهستان قرالی دردنجی لادیسلاس طرفندن ۱۴۴۰ ده ترانسولوانیه - یعنی اردل - وویوده لغنه نصب ایدلش ۸۴۴ = ۱۴۴۴ ده وارنه حربنده قرال لادیسلاسک مقتول اولسی اوزرنه مجار قرالی اولان بشنجی لادیسلاسک صغر سنندن طولای نیابت حکومته تمین اولومش و ۱۲ سنه بووظیفه یی ایفا ایله مشدر . ۸۴۸ = ۱۴۴۸ ده قوصوه حربنده مغلوب و مهزم اولش ۸۶۰ = ۱۴۵۶ ده بلغراد حربنده حضرت فاتحه قارشو مقاومتده بولونهرق یاره لشمس وسنه مذکور طرفنده جریحه سنندن متأراً ترک حیات ایله مشدر . لغات تاریخیه و جغرافییه - هونیاد لفظنده - هونیاد - قوصوه حربنده - الدینی یاره نك تأثیریه مؤخرأ وفات ابلسدر « دینلمسی - قاموس الاعلام و بویه به نظراً ذهول اثری اولسه کرکدر . — [۲] خوریات: غلطی خوریات؛ زوجه خوریاتیس لفظندن مأخوذ اولوب کوبلو ، قبا ، تربیه سز ، الی برشینه یاقشیمان ، بر شیتی کوزل محافظه ایتکی بیلیم معناسنده در « بزمه باصدقده خوریاتلر ایچی « واصف » ، آلوب اول دلبر مینوشی تیزالندن قاجدم . . تواریخ قدیمه ده ارباب حرب و ضرب مقامنده مستملدر . — [۳] بوراده نقصان واردره . — [۴] تاج التواریخ ، مطبوعی ، ج ۱ ، ص ۳۸۲ - کنه الاخبار - مطبوعی ، رکن ، ۴ ، ج ۱ ، ص ۲۱۴ ده « عزب بک » صورنده در . صحائف الاخبار - مطبوعی ، ج ۳ ، ص ۳۵۹ - « عزت بک » صورنده ایسه ده ترتیب سهوی اولسه کرکدر . آلمش دردنجی صحیفه نك ه رقبلی استطرادی ده مطالعه بیورلسون . عزب لفظی قاموسک افاده سنه نظراً ارکن ، و بکلر معناسنه اولقله

وار ایدی سلطان مراد ایدر اكا «عذب بكي كوره قيرلان كافرلك ايچنده بر آق صقلو يوق» دیدی . آندن اول بك ایتدی «ای پادشاه بونلرك باشنه- آنکیچون بو حال كلدی اكر بونلرك ايچنده ايش كورمش آدم اولسه ایدی بو حاله اوغرا مزلردی» [۱] . آندن سلطان مراد ادرنه کلوب قرار ایتدی اول ییل سفر ایلوب واروب یر کوکی [۲] اکیلین [۳] یا بدردی . آندن

عزب بك بكار بك ديمك اولور . «عزب بكي» صورتنده ایسه بحریه عسکری قوماندانی معناستدر . کاتب چلبی نك تحفة الکبار فی اسفار البحار نام اثری - ۱۱۴۱ طبعی ، ورق ۶۶ - عزیزستان : انلره نرسانه خلقی دخی دیرلر . قپودانلر ورئیسلر و قلفاچیلر و قومره جیلر و نجارلر و غیره ، مجموعی بیک سکیز یوز طقسان اوچ نفردر . بر آیلق مواجیلری یتمش بونک آقچه ایدر . تاریخ دولت عثمانیه - ایکنجی طبعی ، ج ۱ ، ص ۳۰۴ - ده قپوقولی اوچالارندن بری دخی نرسانه خلقیدرکه عزب طاقه سی دخی دینلیور . مقدارلری اوچ بیک کسیدن آز اولوب بونلرده سفینه قپودان و رئیسله ضابطان و کیجیلردر . ص ۳۰۵ ده «عزب طاقه سیله قپودان پاشانک و طیفه سی یالکز دکر مانوره لرینه منحصر قالیر ایدی» دینلیور . «عذب بكي» صورتنده قبولی حالنده «عذب» لفظی - قاموس ترجمه سنده کورلیدیکی اوزره - هر شیتک اوجی معناسنی ده افاده ایتمکه «اوچ بكي» یعنی سرحد بكي ديمك اولدینی کی حدود قلعه لرنده بولسان سرحد عسکری و یا خود قانون مخصوصنه توفیقاً و موقتاً یالکز حرب ایچون جلب و جمع ایدیلن آیلغلی و پیاده عسکرک قوماندانی معناسنی افاده ایدر . — [۱] بوققره تاج التواریخ - ج ۱ ، ص ۳۸۲ - ده «حکایت» ، کنه الاخبار - مطبوعی ، رکن ۴ ، ج ۱ ، ص ۲۱۴ - ده «علیفة نادره» سرلوحه سیله و صحائف الاخبار ، ج ۳ ، ص ۳۵۹ - ده و هراوچ ائرده وارنه حربی وقایع میاننده ذکر ایدلشدور . — [۲] بر کوکی = جورجروا : اولیا چلبی ، سیاحتنامه سنده ۱۳۱۴ طبعی ، ج ۳ ، ص ۳۱۴ - «اوصاف قلعه چول یعنی بر کوکی : ۸۱۶ تاریخنده چلبی سلطان محمد خانک بناسیدر . اوزی ایاتی حکمنده خاص و یوز الی آقچه و باشقهجه قضادر . قلعه سی طونه کنارنده بر دوز چنزار یرده صربع الشکل بیاض سنک تراشیده ایله بنا ایدلش بر قلعه اولوب دائراً مادار جرمی بیک آدیدر» دیور . لهجه عثمانی ده «بر کوکی : افلاقده هاوچ ترلامی معناسنه و لاشقه قضاسی سرکزی بر شهر ، طونه اوزرنده بندردر» ینه اوراده «ولاشقه : افلاقده بر قضادر ، سرکزی بر کوکی قصبه سی» و «بر کوکی : هاوچ ، هوچ» معانی لهجه ده «بر کوکی ، یر کوی : افلاقده جورجروا» دینلیور . — [۳] عاشق پاشا زاده ناریخنده و چلبی سلطان محمد خان وقایع میاننده - ص ۸۷ - یر کوکی بی یاپدی ، و سانساف الله کر نقصان تاریخ - ص

افلاق ایله آقین ویردی وهم طراقلو اوغلی قازقلوبی [۱] افلاق ایله بک دیکدی. آندن کلوب ادرنه ده قرار ایلهدی هجرتک سکز یوز اللی اوچده. آندن آرنوده سفر ایدوب آخه حصاره [۲] دوشدی طولره دیوارین برله برابر ایدوب یوزیش ایتدورمیوب اومار دیکیم کافر لر قاعه کندولره ویره [کافر لر] قلعه ویرمیجک بکلر سلطان مراده « یوزیش ایدلم قلجه آلام، دیوب سلطان مراد ایتدی « یوزیش ایدم جک آدم هلاک اولور بن خود بر آدمی اللی بونک کبی قلعه یه ویرمزن، دیوب وهم قیش یتشوب قلعه قویوب کوچدی [۳]. آندن ادرنه یه واروب اوغلی سلطان محمد ذوالقادر

۱۳۵ - ده « سلطان مراد - قوصوه حریندن - ادرنه یه کلدکه روم ایلی بکلر بیکسی کوندروب وروم ایلی عسکرینی کوندروب طونه کنارنده اولان یر کوکی نام قلعه یاپوب تعمیر ایلدیلر « دیندسنه لغت جفتای ترکی عثمانی ده « ایکیلای : ایکی دفعه، ایکیشر کره، ایکیشر مره « افاده سنه نظراً ایکنجی دفعه اولسه کرک . — [۱] عاشق پاشا زاده تاریخی، ص ۱۶۲ « نه حیل ایتدی ووده قازقلو، نجس سردار لغت آرقلو، دره قوله اوغلی اول سردار، دیز قرار ثوابلیدر یازقلو « نظمنده کورله بکی اوزره دره قوله - دراقول - اوغلی قازقلو و یوده درکه اسمی « ولاد « اولوب افلاقلورده کندیسنه « جلا، قاتل، غدار معنا سنه اولان چیلپوش « نامنی ویرمشلدر. لغت جفتای ترکی عثمانی « یازوق: کنه، قباح، سوچ - صوچ « لهجه عثمانی و قاموس ترکی ده کله تک بو معنلری یوقدر. — [۲] آثار صولری و چشمه لری بک جوق اولقله اسمی آرناوودجه چشمه دیمک اولان « قرویا « در. غایت صرب و طبیی اوله رق مستحکم برته تک اوزرنده مبنی اولوب بک متین استحکام طله مستحکم ایدی. قبل الفتح ارناوودقلده حکم سورن پرسلردن « یان قاستریوتی « تک مقری اولوب مؤخرأ مومی الیهک اوغلی « اسکندر بک « قرف سنه امتداد ایدن محارباتنده دفعاتله بوراده تحصن ایتشدر. قلعه ۱۲۴۸ ده رشید پاشانک امریله هدم اولوشدر. عمالک عثمانیه تک تاریخ و جغرافیای نام اثرده « آخه شهر « صورتنده ذکر اولینیور. — [۳] بونک فتحه حضرت پادشاهی، اسکندر بکک عموجه زاده سی حمزه بک تشوق ایتشدرکه خانان مشارالیه وعصر فاهی امراسندندر. عاشق پاشا زاده تاریخی، ص ۱۳۳ و ۱۳۴ و تاج التواریخ ج ۱، ص ۳۹۱، صحائف الاخبار ج ۳، ص ۳۶۱. مطالعه اولونسون. آخه حصارک تاریخ فتیحی انار مذکورده ده ۸۵۲ و کنه الاخبار مطبوعی، ۴ رکن، ج ۱، ص ۲۱۷ - ده ۸۵۲ و نشانی تاریخی - مطبوعی ص ۱۵۶ - ده ۸۵۰ سنه سی اولوق اوزره مندرجدر. محاصره ایکی آی دوام ایتش و قلعه یه خارجدن جریان ایدن صو قطع ایدلسکه استیان ایتشلدر. آثار مذکورده تک جمله سنده

اوغلتك قيزين آليويروب عالي دوكونلرايىلدى [۱] وهم اول يىل ادرنه ده قرار

آقچه حصار تىجى قوصوه حربىدن اول اولقى اوزره ذكر ايدىلىش و نىشانىجى تاريخىدن
ماعداسنده سلطان محمد خانك مغنىسادن دعوت ايديلهرك بو حربده نرد پادشاهيده بولوندىنى
بيان اولونمشدر . كاتب چلبى - جهانخانك غير مطبوع قسمنده - « اشم و لش و ماط
و البىان - نسخه ديكرده ايشم و ماط و البىان - قىضالرى پىننده برقلعه و قىضادر . استانبولدن
يكرمى كونده و اريبور . جنابى قولنج ۸۷۱ ده مرحوم سلطان محمد خان البىان فتحته
واردقده كىفارايله بلاد اسلاميه پىنى سداچون بو قلعه يى بنا ايدىلشدر » دييور . — [۱]
ذوالقدر اوغلى سلىمان مك ابن ناصرالدين محمد بك در . صحائف الاخبار ج ۳ ، ص
۳۶۳ - ده ذوالقدر اوغلى اسفنديار بك « دىنلسنك ذهول اثرى اولدېنى ينه مذكور
جلده ۱۶۹۱ نجى صحيفه سنك مطالعه سندن اكلانمشده در . سلىمان بكك بش دانه كرمه سندن
جرىنك اتخابى اچون طرف پادشاهيدن ، اماسيه حاكمى خىضراغا ويا بكك حرمى البىستانه
اعزام ايدىلىش و مومى اليهاده « ستى خاتون » نامنده كى كرمه سنى بالاتخاب معاودت ايلهرك
حضور پادشاهى به به العرض تكرر البىستانه كىدوب عروسى ادرنه به كىترمشدر . هاشق
پاشا زاده تاريخى - ص ۱۳۷ - تاج التواريخ - ج ۱ ، ص ۳۹۹ - كنه الاخبار - ركن ،
ج ۴ ، ص ۲۲۰ - صحائف الاخبار - ج ۴ ، ص ۱۶۹ و ۳۶۳ - ده مطالعه اولونسون
مشاراليهاتك ۸۷۱ سنه سى اواسط رمضاننده وفات ايتدىكى عارف پاشانك « مرهش
و البىستانده ذوالقدر اوغلى حكومتى » نام اثرنده - تاريخ عثمانى انجمنى مجموعه سى ،
يدىنجى سنه ، ن ۳۸ ، ص ۹۳ - ده مندرج ۱) هذا القبرست خاتون بنت سلىمان بك بن
ذوالقادر ۲) فى اواسط شهر رمضان المبارك سنة احدى و سبعين وثمانىة الرحمة لله تعالى
۸۷۱ « كىتابه سندن اكلانمشده در . ادرنه رهناسى - طوسيهوى زاده طيب رفعت
عثمان بكك اثرى ۱۳۳۶ ادرنه طبعى ، ص ۴۳ - نك افاده سنه نظراً سرايى بىنچه سنه دفن
ايدىلشدر كه اليوم « سلطان جامى » حظيره سيدر . بوسرايك عرصه سنده مفرز برقمه بالاخره
مرزىفونى قره مصطفى پاشا سرايى انشا ايدىلشدر . صحائف الاخبار - ج ۳ ، ص ۱۶۹ - ده
« مشاراليها ادرنه ده بر جامع شريف بنا ايلوب اليوم سلطان جامى ديو معروفدر »
دىنلىيور ايسه ده مذكور جامع شريفك قاپوسى اوزرنده كى كىتابه - عارف پاشانك ذكر
اولونان اثرنده و مذكور صحيفه ده « رخصت بنىان هذا المقام الكرم فى دولت سلطان العظيم
السلطان ابن السلطان الغازى ابوالفتح بايزيد خان ادام الله تعالى بالخير و درة الحسنات تيجان
خواتين الزمان ست شاه بنت سلىمان بن ذوالقادر سنة وثمانين وثمانىة ۸۸۷ » و ادرنه رهناسنده
ص ۴۴ - « رخصت بنىان هذا المقام الكرم فى دولت السلطان العظيم السلطان ابن السلطان
الغازى ابوالفتح بايزيد خان ادام الله بالخير و درة الحسنات تيجان خواتين الزمان ست شاه بنت
سلىمان بن ذوالقادر تاريخ سنه سبع وثمانين وثمانىة » صورتده مندرج اولمغه جامعك

ابتدی هجرتك سکنز بوز اللی دورنده . آندہ سلطان محمدہ دستور و یروب
مغنیسیایہ کوندردی و سلطان مراد ادرندہ قرار ایدوب اوتوررکن اجل
چریسی مجوم ایدوب اجل جامن ایچوب محرم آینک اول چهارشنبه کونی [۱] نقل
ایدوب حق تعالی حضرتلرینک امرنه واصل اولدی . اوتوز میل بلكك ایلوب
هجرتك سکنز یوزاللی بیشنده وفات ابتدی . رحمة الله تعالی علیه [۲] .

۸۵۴

۸۵۵

مشارالہبناک و فائندن سوکرہ نامنه انشا ایدلیدی آکلاشیلیبور . ادرنہ لی عبدالرحمن
حبری افتدی « اینس المسامیرین » نام ادرنہ تاریخنک فصل ثالثندہ کہ جوامع شریفہ دن
باحثدر « ابوالفتح محمد خان حضرتلرینک حلیلہ جاہلہ سی و ملوک ذوالقادرہ دن امیر
سلیمان دخترینک اختری « حق سلطان » بنا ایتدوکی جامع شریفدر کہ سقی قبہ در . بنا سی
سنہ سیم و ثمانین و ثمانیادہ تمام اولشدر « دیبور . و ادرنہ رهناسندہ ص ۴۳ - « مکتب
سلطانی جوارندہ قرہ جہ بواب محلہ سندہ بر قبلی و بر مارہ لی جنیم بر جامع اولوب
سلطان جامی نامیلہ معروفدر . ۸۸۷ تاریخندہ فاغ سلطان محمد خان حلیلہ سی ذوالقدرہ
بکارندن سلیمان بک کریمہ سی « ست شاه » نامنه بنا اولشدر « دینلیبور اولیا جللی
سیاحتنامہ سندہ - مطبوعی ، ج ۳ ، ص ۴۳۰ » ادرنہ شہرینک سلاطین ووزرا جامعلربلہ
سائر جامعلری « سرلوحہ لی مبحثدہ بوجامہ دائرہ معلومات یوقدر . — [۱] عاشق پاشا
زادہ تاریخندہ یوم ارتعمالی تصریح اولونامش تاج التواریخ - مطبوعی ، ج ۱ ، ص
۴۰۶ - و صحائف الاخبار - مطبوعی ، ج ۳ ، ص ۳۶۳ - کلدستہ ریاض عرفان - بروسہ
طبی ، ص ۳۵ - ۸۵۵ سنہ سی محرمک اوچنجی جمہ کونی دینلمش نشانجی تاریخی - مطبوعی ،
ص ۱۵۷ - دہ خاقان مشارالہبک ارتخالندن ہیچ بحث اولونامش ، روضۃ الابرار - ۱۲۴۸
یولاق طبی ، ص ۳۷۳ - دہ « فی محرم سنہ خمس و خمین والف » قیدی ایسہ ترتیب
سہویخی حاوی بولوعسدر . غزوات نامہ - منظوم مقدمہ سندہ « برغزوات نامہ دوزیم سکا ،
ایشت الاعتراض ایتمہ بکا » ، مؤانی عبدعاجزہ معلوم اولہ مامشدر - دہ « محرم آینک اولندہ
شنبہ کونی » دینلیبور . — [۲] کتہ الاخبار - مطبوعی ، رکن ۴ ، ج ۱ ، ص ۲۲۱ - دہ
« برنادرہ عجیبہ دخی - السالار عصرک وفائتہ متعلق اولان حکایت عجیبہ در » سرلوحہ لی مبحثدہ
سلطان محمد خانک ولیمہ سورینی متعاقب اولتی اوزرہ - « مہمات سور و تجملات موفور ترتیب
اولنوب سنہ خمس و خمین محرمندہ بو مرہام دخی انجام بولدی » - کوستریلیبور . حالبوکہ
سور ہایونک عاشق پاشا زادہ ، تاج التواریخ ، صحائف الاخبار ، نشانجی تاریخندہ ۸۵۳
سنہ سی اجرا ایدلیدی ذکر اولنورہ . خاقان مشارالہبک وفائتہ بلیغک کلدستہ دہ کی افادہ سنہ
فظر آ - « شہ غازی مراد بن محمد ، کہ جملہ روم و شام اولشدی رامی ، کذر قلدی جہانندن
اکہ تاریخ ، ملک اصحابی جنتدہ مقامی » تاریخی سویانمشدر کہ حدائق الشقائق ایلہ ایس -

نظم

بویله در چرخ کردونك ایشی بولمز آندن هیچ وفا اومان کشی
 بورایه کیم کلدیکم اول کتمدی بکا کوستر چرخ کمی دلریش ایتدی

المساحر بنك افاده سنه نظر آشرح عقائد محشیسی خیالی - شمس الدین احمد بن موسی - چلبی نکدر - تاج التواریخنده ده «رحمة ربه» جمله سیله - بوجهله حضرت فاتمك تاریخ جلوسنی ده ارانه ایدر - خان مراد بن محمد ابن سلطان بایزید، هشتصد و ششش بوده و لودش چو دیدم در کتاب، یافت سلطانی گذشته هشتصد و بیست و چهار، از حساب هجرت ان شافع یوم الحساب، هشتصد و پنجاه و پنج از دار دنیا در گذشت، کشت سلطان سر بر کشور دار الثواب «نظمی کورلمکده در - بلیغ - کلدسته ده - پادشاه مشارالیهك - لطیفی تذکره سنده مندرج بولوندیغنی بالیان - برغزللی یازیورکه تخلص بیتندن شعرده مخلصك «مرادی» اولدیغنی مفهم اولیور بوغزل مطبوع تذکره لطیفی ده مندرج اولیوب تاریخ عطا مطبوعی، ج ۴ - ص ۹ ده کورلمکده در. مشارالیهك انحال کرامی؛ بیوک احمد چلبی ارشد اولادی اولوب آماسیه والیاکنه تعیین ایدلش وعصر مشارالیهده اوراده وفات ایتمش صحائف الاخبار - ج ۳، ص ۳۶۴ - ك افاده سنه نظراً آماسیهده مدفوندر. کلدسته ایله سجل عثمانی به نظر آده نعلشی بروسه به نقل اولنه رق قبوسی پدربنك تره سنه آجیلان براوطه دروننه دفن ایدلشدر. شهزاده علاء الدین ولادتی ۸۲۲ ده در. بیوک برادری احمد چلبی نك وفاتنده آماسیه والیسی اولوب ۸۴۶ ده قرمان اوغلی حربنده معیت بادشاهیده بولوغمش و آماسیه به معاودتله سنه مذکورده وفات ایله مشدر کلدسته به نظراً بروسهده پدیری تره سی قربنده برترهده صحائف الاخبار نظر آده غازی خداوندکار جوانده مدفوندر. شهزاده حسن؛ تاریخ وفاتی ادرنه رهنا سنك بیانه کوره ۸۵۳ در. ۸۴۷ ده - مولویخانه اولتی اوزره - انشا ایدیلن «مرادیه» جامعك محراب جهتنده کی ترهده صحائف الاخبار نظر آ تونجه قربنده دارالحدیثده مدفوندر. اورخان چلبی؛ تاریخ وفاتی - ینه رهنامه کوره - ۸۵۵ اولوب مرادیه جامعنده کی ترهده صحائف الاخبار نظر آ دارالحدیثده کلدسته به نظر آده بروسهده پدیری قربنده مدفوندر. شهزاده کوچک احمد؛ تاج التواریخ، - ج ۱ ص ۴۰۷ صحائف الاخبار - ج ۳، ص ۳۱ - ك افاده سنه کوره قزل احمد لوردن اسفندیار بک کریمه سندن متولد اولوب ۸۵۵ مرمند. پدربنك ارتحالی متعاقب مخنوقا وفات ایدوب پدربنك نعلیه برابر بروسه به نقل اولنوب دفن ایدلشدر. توحیدك اسفندیار اوغلرلی و یاخود قزل احمد لیلر، نام مقاله سنده - تاریخ عثمانی انجمنی مجموعه سی سنه ۱ ص ۳۹۱ - سلطان مرادخان ناینك نزوج ایتدیکی خدیجه سلطان اسفندیار بک کریمه سی دکل حفیده سی و ابراهیم بک قیزی اولدیغی ۹۰۶ تاریخلی وقفیه سنده خدیجه بنت الامیرالکبیر المرحوم ابراهیم

عهد سلطان محمد خان ثانی

نثر: آندن سلطان محمد مغنیسانن کلوب تخته کیچدی محرم الحرام آینک اون آلتنجی کونی پادشاه اولدی [۱]. آندن قرمان اوغلی خروج ایدوب خيله اللر اوردی [۲]. سسلطان محمد دخی قرمان اوغلی اوزرینه یورویوب عاقبت

بك بن اسفندیار، یازلمش اولمسیله ثابتدر. مشارالیها خدیجه سلطان بروسه ده یکی قابلیجه قارشوسنده کی تره سنده مدفونه در، دیور. اسفندیار بك بن یازیدك مدت امارتی ۸۴۳ - ۷۹۵، ابراهیم بك بن اسفندیار ك زمان امارتی ۸۴۷ - ۸۴۳ در ابراهیم بك سینوبده کی تره ده مدفون اولوب تاریخ وفاتی سنك هزاری کتابه سنه نظراً اواخر محرم ۸۴۷ در. بولیمه نك تاریخ اجراسی ۸۲۸ اولوب بو باده عاشق باشازاده، تاج التواریخ، صحائف الاخبارده تفصیلات وارد. — [۱] صحائف الاخبار - مطبوعی، ج ۳ ص ۳۶۵ ده «ابتداء جلوسلری ۸۴۷ ده وسلطنت بنه پدرلرینه انتقال ایتدو کی ۸۴۸ و برروایتده قرق طنوزده و ایکنجی جلوسلری ۸۵۵ محرمك اون آلتنجی پنجشنبه کونی ادرنده» دینیلورینه بو اثرده - ص ۳۵۷ - سنه مزبورده - ۸۴۶ - و برروایتده ۸۴۷ ده که بنم یاننده صحیح اولان دخی بودر شهریار مرادخان حضرتلری سلطنتی ولد ارجمندلری محمدخان حضرتلرینه فراغت بیوردیلر افاده سی کوریلور. عالی، کنه الاخبار مطبوعی، رکن ۴، ج ۱، ص ۱۹۵ - ده وسلطان مرادخان ثانی وقایعی میاننده «تاسنه ست واربعینه دك سایه سعادت نرنده خلق عالم حضور و راحت بولدیلر اما بعض حوادث ایجابیله اول تاریخده حسن اختیار لرله تخت سلطنتلرینی فرزند اسعد ارشد ابو الفتح سلطان محمد جنابنه تسلیم قیلوب ایکی بیل مقداری انلرك حکومتی مقرر اولدی. تکرار بعض فترات طهوری واعظم وزیر اولان شخص پرحیلک مکرموفوری ایله استدعا ایدوب سنه ثمان واربعین ده جلوس ثانیلری مقرر و بعض شعرالسانندن «دزد دولت نشان» تاریخ معتبر قلندی» دیور. بوتاریخ ایسه عند الحساب ۱۰۴۵ سنه سنی ارابه ایدیلور. اسماعیل طالبك تقويم مسکوکات عثمانیه نام اثرده - ص ۳۹ - «مشارالیهک اشبو برنجی سنه جلوسلربنك ۸۴۷ اولسنده مورخین بعض اختلاف ایتمشلر ایسه ده قول صحیح المزده کی سکه لرنده بولنان ۸۴۸ تاریخی اولقی لازم کلور» دیور. — [۲] خیل ابلر اوردی. قاموس ترجمه سندن «قرمان: سلمان و زننده و بعضاً راسی مفتوح اولور حالا اناطولیده قرمان ایالتی اوله جقدر که فتحانله زبانزده در». تاریخ ابو الفتحده «قرمان اوغلی پیرنکی تقدمدن طن ایدوب بوفرمان فرمای شاه جوانختك تعظیم شاننه موافق تبجیل و عظمتته لایق حرکت کوسترمدی. لایق مقدارنی کندویه بلدر ب کوشمال و تعریك الاذن واجب

قرمان اوغلی ابراهیم بك آرایه آدملر براغوب سلطان محمدایله صلح ابتدیله [۱]. آذن سلطان محمد ادرنه یه كلدی . تونجه کنارنده اولان سرايه بنیاد براقدی هجرتك سکز یوز اللی ییشنده [۲]. آذن صكره قسطنطنیهك اوستی یاننده

۸۰۰

اولدی « دینلیور . تاج التوارخ - ج ۱ ، ص ۴۱۰ - و صحائف الاخبار - ج ۳ ، ص ۳۳۶ - ك افاده سنه نظرأ قرمان اوغلی ابراهیم بك اظهار عصیان ایدوب آیدین امراسی اولادندن برخی برمقدار عسکر له ایدین ایلنه و کرمان اولادلرندن برخی کرمان ایلنه ، منتشا و صاروخانه دخی برر بکزاده لرینی عسکر ایله ارسال کندیس ده علائیه و یاخود آنطالیه اوزرینه حرکت ایله مکه اناطولی بکر بکیمی اوزغور اوغلی عیسی بك حادثه بی حضور پادشاهی به عرض ایتش واسحق پاشا - پاشایکیتك کوله سی و ولدمعنویسی اولوب ۸۷۰ هـ صدر اعظم اولش ۸۸۶ هـ بومأمورتی تکرر ایله هدر - اناطولی بکر بکلیکنه تعین اولونوب عسکر له اناطولی به اعزام ایدلسی اوزرینه ابراهیم بك بر معتاد طاش ایلنه و منصوبی اولان بکرده بر طرفه فرا ایتش لر در . — [۱] تاریخ ابوالفتح ایله تاج التوارخ نظرأ سلطان محمد خان ده متعاقباً اناطولی به کچوب آق شهره و صحائف الاخبار ك افاده سنه نظرأ بالجله قرمان ایلی بعدالتسخیر قونییه وصولنده ، ابراهیم بك - تاریخ ابوالفتح دن - «طاش ایلدن مولانا ولی [بی] کوندر ب آق شهری و بک شهرنی و سیدی شهرنی و لانتلیله پیشکش ایدوب و هر یل مقدار معدود چریك و کاب خدمت نواب کامیاب کوندر می التزام کوسترمش .» بوراده کوریلن مولانا ولی - سبی بک قولجه - مطبوع تذکره سی ص ۶۰ ملا ولی - عصر فاتحی شعرا سندن نظامی قرمانی ک پدری قونیلی « ولی الدین قرمانی » اولسی ملحوظدر . عالی ، کنه الاخبار - مطبوعی ، رکن ۴ ، ج ۱ ، ص ۲۴۹ - ده « اناطولی جانیرنده غارت و خسارتی اکسک اولدقین جمله دن اول انک اوستنه عسکر چکلدی لکن مقدارین بیلوب ذیل اعتذاره تشب قیلوب و رکاب مستطاب لرینی بولده فارشولیوب بعض علما توسطی ایله صلحه طالب اولغین کنشاهی عفو بیوردی « دیور . حدائق الشقائقده - مطبوعی ، ص ۱۱۴ - « سلطان مراد خان حضرتلرینک زماننده قرمان اوغلی ابراهیم بك نام بر بدعهد و پیمان شکن کندونك مرسله کردن آمالی و تقویت بند بازوی احوالی اولان عقد میثاقی نقض ایدوب حدود دود مخدره ملک عثمانیه به تجاوز ایله کده بوسوء ابدن اعتذار اچون سلطان محمد خان مرحومه قرمانی مولانا حمزه ای رسال ایله دی . . . . . مولانا حمزه کتدکن صکره آردنجه مولانا شکر الهی رسالت طریقیله قرمان اوغله کوندروب » دینلیور که بوفاده ایله تاج التوارخ - ج ۱ ، ص ۳۵۷ - مفادی ییننده تخالف واردر . صحائف الاخبار - ج ۳ ، ص ۳۵۱ - مطاله اولونسون . ۸۵۵ سنه قدر اناطولی و الیری انقرده اقامت ایتمکه ایکن قرمان اوغلی حادثه سی اوزرینه کوتاهییه مقدارده اولدی . — [۲] انیس المسامیرین «نهر تونجه کنارنده اولان سراي جدیدی ابوالفتح سلطان محمد خان حضرتلری سنه ست

بوغاز کسن حصارى بنا ابتدى (۱) وکيرو ادرنه يه کلوب طوپلردو کدورب (۲)

وخسين وثمانيامهده بشير چلي نام حکيم اول محلك هواسنى مدح اتمکله بنا الميشره . ادرنه سرايلرى قننده بو اثرله ادرنه رهساننده تفصيلات واردر . تاج التواريخ ج ۱ ، ص ۴۱۹ - بوغاز کسن حصارک انشاسندن سوکره يابلش اولدينى بيان ايديلور . — [۱] على ، کنه الاخبار رکن ۴ ، ج ۱ ، ص ۲۰۱ - ده «عمدة المهندسين معمار مصلح الدين ايله بربرغوسه عمل براغلى اتام بناسى خليل باشايه فرمان اولدى . . . . بعد ايهي برغوس دخی يادير يلوب آره برينى کره ايتدردى . ديور . تاريخ ابو الفتح ده مطالعه اولونسون . خليل ادهم بکک « استانبوله الكاسکى عثمانلى کتابه سى » نام مقاله سندن - تاريخ عثمانى انجمنى مجموعه سى ، ايکنجى سنه ، ص ۴۸۴ - «روم ايل حصارينک غرب شاليسى منتهاسنى تشکيل ايدن يعنى بيک طرفه ناظر اولان گوشه ده کى جسم قله نك داخل حصارده بولتان خراب قيوستک بالاسنده بولنوب بياض صرصر او زرينه قبارتمه ناک ايله محکوک وايکى سطر دن عبارت (۱) امر ببناء هذه القلعة والقاعة المنيعه الرفيعة السلطان الاعظم والحاقان المعظم محمد بن مرادخان (۲) خلدت مملکت له بعد المکره ووزيره المعظم زغنوس پاشا بن عبدالله وفرغ منها تمام شهر - من شهر سنه ست وخسين وثمانيامهده صورتنده برکتابه کورويلور . مير مشاراليه مذکور مقاله سنده « خيرالله افندى ۸۰۶ سنه سى مارتانک ۲۱ نجى کونى انشا آت باشلانوب غوز او اخرنده ختام بولدينى درميان ايديلور . ۸۰۶ سنه سى رجنک برى ۱۴۵۲ سنه سى غوزينک اون سکزننجى کوننه تصادف ايتديکندن هر حالده غوز ايچنده انشا آتک ختام بولدينى تعين ايدر » ديور . بومقاله ده زغنوس پاشا قننده تفصيلات واردر . لغت چغتاي و ترکى عثمانى ده « زغنوس برنوع طوغان اسميدر . فرهنگ شعورى ده - لسان العجم - مطبوعى - « طغرى : بوزن قمرى ، زغنوس ديدکلرى اوجى قوشدرکه اکثر يا پادشاهلر اتى اللرينه آلوب آوه سالرلر » تبيان نافع ده « طغرل : بلبل وزنده برشکلرى قوشدر بعضلر طويغون وبعضلر زاغنوس ايله تفسير ايتدیلر . قاموس ترجمه سنده « اليؤؤ : هدهدو زنده برنجى قوشلردن آتاجه کى برقوش آديدر . ترکيده موعول دبرلر بعضلر دلوج » طغان ايله وبعضلر زاغنوس ايله تفسير ايتدیلر . لهجه عثمانى ده « زاغنوس : يؤؤ ، طوغان » . قاموس ترک ده « زاغنوس ؛ طيور صائده دن شاهين نوعندن برقوش » دینلمس نه نظرأ « زاغنوس » کله سى ترک ده . — [۲] تاج التواريخ - ج ۱ ، ص ۴۱۹ - « صاروجه پاشا دوکديکى طوب اوچيوز قنطار باقر دن حاصل اولمشدر ديور وروایت اولتور » کنه الاخبار - رکن ۴ ، ج ۱ ، ص ۲۰۱ - « صاروجه نام استاد اوچيوز قنطار دن برئمان نشان طوب آتش قشان دوکدى وينه زهره کفاردن دو - يازمه نسخه سنده دونان که اوربان اوله جقدر - نام هنرمند صنعت نهاد دخی اوچيوز قنطار دن برمدف هولناک دخی ايجاد قيلدى » صحائف الاخبار مطبوعى - ج ۳ ، ص ۳۶۷ - ده « وافر بيوک و کوچک طوپلردو کلدی . از جمله بوفنده مهارتى اولان صاروجه نام - نقصان واردر - اوچيوز قنطار باقر دن برطوب دوکدى که اول وقت کلتجه بومقوله طوب دوکلش دکل ايدى »

مبالغه لشکر جمع ایدوب غزای اکبردر دیوب اسلامبولک [۱] اوزرینه یورودی و طوبلری عربیه بندورب طوبلره نیجه اوکوز قوشوب یانجه اورغانلر طاقوب بونجه بیک آدماری اورغانلره یاشوب قسطنطنیه اوزرینه ایدلوب قودی [۲]

حرب مجموعه سنده - میل ۲ ، صائی ۱۹ ، ص ۲۹۴ - « عثمانیلرده اسلحه و مهمات اعمالی » نام مقاله دن « فاتح ادرنده دو کبردیکی طوب غایت جسم ایدی . بو طوب حقیقه ده تیه و سائر ذاتک و یردکری مفصل معلومانه نظر آچانی ۱۲ قاریش ، آغیرلنی ۸۰،۵۹۶ لیبره ، اوزونلنی ۳۲ قدم ایدی . آتدینی مرینک آغیرلنی ۶۰ کیلوگرام ، باروت حق ایسه ۲۰۰ لیبره ایدی » دینلیور . — [۲] « حقیق افندی ، غلطانده - الدرالمختبات المنثوره فی اصلاح الغلطات المشهوره - لفظ اسلامبول عربی و رومی ایکی لفظدن مرکب و کلاب و سیاب کله لری کی مضاف الیه ی مضاف اوزره تقدیم ایله « مدینه الاسلام معناسنه وصف ترکیبی اولق دخی محتلدیر . اما استانبول براصله منبی اولیوب مخترعاندن اولسی ملایمدر . زیرا الفاظ رومی ده ایکی جزدن مرکب اولوب علی حاله معنی دخی افاده ایلدیکی آشکاردر . لسان مرقومده استا عربیده الی ، یول بلده معنارلرینه در... مخترعان الفاظ تحسین کلام ایچون زیاده نون و سکون لام ایله استانبول دیملری ملایمدر و سکوک شرعیه و سکوک بادشاهی ده استانبول تحریر و ترسیم اولسی لاصل اولدیفته برهاندر . « غالبک تقویم مسکوکات عثمانیه ده « اسلامبول نامنک اشبو املا ایله مسکوکاتده درج و استعمالی اک اون سلطان احمد ثالث زماننده عادت اولمشدر . سلطان سلیم ثالث دورینه قدرسکه لرك برقسمنه و مشار الیه زماننده کافه سنه بو اسم ضرب اولنمشدر ، و سلطان مصطفا ی رابع عصری مسکوکاتی بمشئوده ده « عهد سلطان سلیم ثالث مسکوکاتنده عموماً « ضرب فی اسلامبول » یازلمش ایکن بو عصرده یته ترک ایدیلره ک کک آلتون و کک کوش سکه لره قدیمی وجهله قسطنطنیه اسمی درج اولمشدر « دیور . وفق پاشا ، لهجه عثمانی ده « استانبول ؛ و وجه دن بلده قسطنطنیه ، تصرفله اسلامبول دخی یازلور » دیور . کاتب چلبی جهانماده - غیر مطبوع قسمنده و « بناء سور و سبب تسمیه » سرلوحه لی مبشئده - « لفظ استانبول اطلاقک وجهی معلوم اولیوب تواریخده کورلمشدر « دیور . قاموس الاعلامده استانبول کله سنک و وجه « شهره » ویا « شهرده » دیمک اولان « ایس تین پولین » تعبیرندن غلط اولوب بواسمک عثمانیلر طرفندن اثنای فتحده ویرلمش اولدینی صوی ایسه . عثمانیلردن اول شهرک بواسمه دخی یاد اولنمده اولدیبنک محقق ایدوک حتی بدیخی قرن مجری اواسطنده یعنی فتحدن ایکی قرن اول یازلمش اولان یاقوت خوینک « معجم البلدان » نده بواسمک مسطور بولندینی بیان اولنور . — [۳] « تاریخ دولت عثمانیه - ایکنجی طبعی ، ج ۱ ، ص ۱۵۳ ، استرطاد ۱ - ده « فتح قسطنطنیه ایچون پایلان بیوک طوب اون ایکی قاریش تحظرنده و اون قطار نقلتنده طاش کله آثار و الی چفت صغیر ایله تبدیل مکان ایدر و خدمتی ایچون دیدیوز کشی به احتیاج کوستردی . ادرنده اجرا اولنان ایلك تجربه سننده منادیلر

طوپلر هر طرفدن آتلوب حصارك برجلرين بدنلرين قديلر. آندن صكره غلظه نك {۱} اوستی يانندن نجه پاره كيملى قره دن آشورب ايوب انصاری دكزينه كتورب شمديكى ترسخانه اولديني يردن دكزه قويوب {۲} اسلامبوله فنار قپوسندن {۳} يوريش ايدوب اسلامبول كافرلىرى ايجرودن بونلر طشره دن چوق جنك ايتديلر اما فايده ویرمدي . قاقبت سلطان محمد يقمادر ديوا امر ايديجك غازيلر هر يردن يوروش ايدوب اسلامبولى جبراً وقهراً آلدیلر كافرلك كيمين قيروب عورت واوغلان وقزلىن اسير واسيا بلرين ينما ايدوب عظيم [طويم] اولديلر هجرتك سكر يوزاللى يديسندهربيع الاول آينك يكر ميسنده شنبه كوني فتح واقع اولدى {۴}.

واسطه سيله طوپك آتيله جنى اولجه اهالى به اعلان ايدلش وطوپك صدا سندن درون شهرده جاملر قيرلديني وبهض اسكى بنالريفالديني كچي دوماني دخی بتون بلده ني احاطه ايتشیدی. بويه برطوپك مثل تاريخده غير سابقدر « دینیلور . سن {۱} لغات تاريخيه وجغرافيه ده « غلظه : غالاتيه نك غلطيدر ». قاموس الاعلامده « غلظه اسمى لسان روميده سوت كارخانه سى ديك اولوب اول امرده استانبوله سودورمك اوزره اينك وقيون بيلر برقاچ قله دن عبارت بر كوى حالنده بولتمش اولسى محمددر . لهجه عثمانيه ده « غلظه : قلافات برى معنا سنه كليولى و وارنه جوارنده بر محمددر « دینیلور . — {۲} تاريخ ابوالفتح « قلعه قلعا اكسا سندن بوغز دكزندن ليون دكزه صلديلر . تاج التواريخ « يكي حصار جاتندن كيلر سوروب غلظه اردندن دريا به اشوره لر . كنه الاخبار « تمش پاره سنى قورى بردن عربه كچي تکرلكر اوستنه آلوب . . . حالاقاسم پاشا نام قصبه هويدا اولدوغى بردن دريا به ايندردي . « صحائف الاخبار « محاصره ايجون ندارك اولنان سفاشنى بوغاز كسن قله سندن قره دن چكوب قاسم پاشا دره سى ايجندن . تاريخ دولت عثمانيه « طوليه باغچه دن قزاقلر واسطه سيله بر كچه ده تمش قدر چكديرى بك اوغلى اوزرندن قاسم پاشا دكزينه نقل ايدلى « ديور . — {۳} خريطه قپودانان دريا ، مطبوعى ، ص ۱۱ - بالطه اوغلى سليمان بكك ترجمه حالنده « بشكطاش او كندن دونماي قزاقلر اوستنه [آلوب] غلظه آرقه سندن طولشديره رق فنار حذا سندن دكزه اينديرمك . « صحائف الاخبار « سفينه لرى جبه على قپوسى مقابله سنده بربرينه ربط ايدوب اوزرينه مترسلر وطوپلر قورديلر وقلعه ني دو كككه باشديلر . صحائف الاخبارك افاده سنه نظراً بروسه صو باشيسى « جبه على بك « اليوم جبالي قپوسى ديتلن قپودن استيانله شهره داخل اولديغندن « جبه على قپوسى « نامى ويرلشدر . — {۴} تاريخ ابوالفتح « وقتي كه محاصره امرى تمام اولوب سنه سبع وخمسين وثمانه جمادى الاخر آينك يكرمى يديسنده چهارشنبه كوني حق تعالى عناقبتدن وحضرت رسالتك روحندن استمداد ادب يوريش . « عاشق پاشا زاده . —

قوله تعالى و تبارك «بلده طيبة» تاریخ دوشدی . بوآئی حساب ایسک کبیر عددیله تاریخ دوشر [۱]. بز کلدک [۲] سلطان محمد قسطنطنیه یی فتح ایتدو کندن صکره ایچنه کیروب بونجه عجایب وغرایب بنار تماشای ایدوب حیران اولدیکه هیچ انسان ایشنه بنکزه من [۳] . آندن صکره حکم ایدوب رومدن فرنکستاندن ره بانلر و بطریق و تواریخ بیلنری جمع ایدوب قسطنطنیه یی کیم بنا ایلشدر [۴]

تاریخنده «الی برنجی کون شنبه کونیدی حصار فتح اولندی» تاج التواریخ «عاشق باشا روایتی اوزره بوفتح عظیم سه شنبه کوننده ایدی که ابتدای محاربه نك الی برنجی کونی ایدی . لیکن جنکه شروع ربیع الاول منتصفنده اولوب فتح و ظفر جادی الاخره نك یکرمنجی کوننده اولیق روایتی دخی مولانا نشری تاریخنده مذ کوردر . «کنه الاخبار» سنه سبع و خمسین و ثمانه ربیع الاول نك یکرمنجی کونی که سه شنبه ایدی قوشلق زمانی فتح اولندی» . صحائف الاخبار «۸۵۷ سنه سی جادی الاخره سنک یکرمنجی صالی کون و قوعولمشدر . بعض روایتده ربیع الاول آئنده اولیق اوزره در . مورخ نشری دیرکه سنه من بوره ربیع الاول نك نصفنده محاصره یه ابتدا اولندی و بالاده ذکر اولتان یومده فتحی میسر اولدی . «غزوات نامه» مبارک ربیع الاخره یکر میسندسه سه شنبه کونده شهر قسطنطنیه فتح اولندی . قاموس الاعلامده «سنه مذ کوره - ۸۵۷ - جادی الاخره سنک ۲۰ سنهده و ۱۴۳۳ سنه میلادیه سی مابستک ۲۹ نده استانبول فتح اولمشدر» دیور . — [۱] بوراده نقصان واردر . فتح حقهده تواریخ سائره : تاج التواریخ : «فتح قسطنطنیه فرصت بولدیلر اولون ، فتح ایدوب سلطان محمد یازدی تاریخ آخرون» که مطبوع کنه الاخبارده «فتح استانبوله فرصت بولدیلر اولون ، فتح ایدوب سلطان محمد دوشدی تاریخ آخرون» صورتنده مندرج اولوب تاریخ عطا - مطبوعی ، ج ۴ ، ص ۱۰ - ده مصراع ثانی «فتح ایدوب سلطان محمد دیندی تاریخ آخرون» شکنده اولوب پتده خاتان مشارالیه نسبت ایدلکده در . سروری جموعه سی مطبوعی ، ص ۳۶ «لا : اهل دین استانبولی آلدی جدال و جنگله» . — [۲] بوراده نقصان واردر . — [۳] مشابهت ، تقلید ، مماثلت ، ایتک ، شبیه نظیر عدیل اولیق معناسه اولان بنگزماق مصدرندن . بکزه من . — [۴] قاموس ترجمه سنده عاصم افندسک بیانته کوره اصل قسطنطنیه یادر . تعریبله یای ثانیه تشدید ایدلش و بعضاًده تخفیفه یای اولاسی حذف اولونمشدر . اسماعیل غالب ک تقویم مسکوکات عثمانیه - ص ط ، استطراده ۱ - ده «فتحدن صکره ایکی یوز سنه قدر مرور ایدن زمانلرده مسکوکات عثمانیه اوزرنده علی العموم بر «یا» ایله «قسطنطنیه» یازیلورایدی . سلطان محمد رابع ایله آف . متعاقب سلطان سلیمان ثانی دورلرنده تجدید مسکوکات ایله برابر ایکی یا ایله «قسطنطنیه» یازلغه باشلامش و آرتق بعضی اوفق ایچله لرده استثناسی اولیق اوزره بو کونکی کونه قدر اشبور

و کیملر کلوب پادشاه اولوب حکم ایلمشدر بلمک مراد ایدندی. جمع اولان رهبانلر
 وبطریقار و اهل توارینجندن سؤال ایتدیکیم بو بنا کیملردن قالدی و بوشهری کیم
 یایدی [۱]. آنلر دخی بیلمک لرندن و کتابلرندن سلطان محمدخان حضرت تلیینه خبر
 و یروب دیدیلر کیم روم دیارنده بر پادشاه وار ایدی آدنه ینقو ابن مادیان
 دیرلردی عملاق [۲] اوغلنلرندن ایدی عملاق شدادک سپهدارلرندن ایدی .
 بر کون ینقو شمسه سراینه واردی بو تاریخی [۳] بولدی . اول تاریخی
 آلوب وزیرلری قاتنه کتوردی وزیرلر [۰] ایدر « بز دخی بر شهر بنیاد
 ایدلم » دیدی . بر وزیر وار ایدی آدینه قنتوز دیرلردی ایتدی « پادشاه سن
 یوزمانک سلیمانی سن و باخودشدادیسن سن دخی بر شهر بناییتسک اولوردی » زیرا
 یونک لشکری یحیی و بیقیاس ایدی اونکروس ایلمنه و جمیع فرنکستانه طربلوسه
 و شامه و چرکبه و هندستان دکزیننه وارنجه حکم ایدردی قرق کز یوز بیک
 لشکری وار ایدی . شول تاریخ ایچنده حضرت آدم یره اندوکی دورت بیک
 ییل اولمشدی اول تاریخده ینقو ابن مادیانی ایراغ ایتدی [۴] قره دکز آق
 دکزه قرشدوکی یرده صمصمه شککنده [۵] و شمال طرفنده جزیره کی [۶]
 اولمشکه شمدی استانبول آنده در اول یری بکنندی اول خندقن قازدرتدی

صورت املا دوام ایلمشدر « دیور . — [۱] بومبعث ایچون تاریخ ابنی القدا - مختصر
 فی اخبار البشر - ده « قسطنطین و بناء سور القسطنطیه » بحیثله کنه الاخبار ایله جهانمانک غیر مطبوع
 قسمنده « شهر قسطنطینیه ، بناء سور و سبب تسمیه » سرلوحه لی مباحث مطالعه ایدلسون
 و لغات تاریخیه و جغرافیه ایله قاموس الاعلامده « استانبول کله سنه بافلسون . — [۲]
 تاریخ ابنی القدا ده » ذکر امه عادو ذکر العمالقه « سرلوحه لی مباحث لغات تاریخیه و جغرافیه
 ده « عمالقه » کله سنه بافلسون . — [۳] بوراده نقصان واردر . — [۴] بوراده نقصان
 واردر . — [۵] غزوات نامه ده « قره دکزدن آق دکزه کیدن بوغازه سنسوسه
 شککنده » دینیلیور . تبیان نافعه ده « سنسوسه : ما نوسه و زننده عموماً مثک الشکلن سنسوسه
 و خصوصاً دیار شرق قادیلرینک لیک تعبیر ایلمک لری اوچ کوشه لی باش اورتولرینه وارچ
 کوشه لی یاپیلدیفندن « صمصمه » تعبیر اولنان بورکه دخی دینور عربیده قطاب دیرلر
 و صمصمه سنسوسه ، بحر فیدر ، دینلمسینه نظراً بو کله « صمصمه » اولسه کر کدر . —
 [۶] غزوات نامه ده « جزیره بکی » دینیلیوردی . بناء علیه بکی - بکی - و یاخودکی اولسه کرک .

وطاش کتوردی قرق کز یوز بیک لشکروار ایدی ومنجملر بر ساعتده بنایه حکم ایتدیله که اول ساعت اوتوز ییلده برکلوردی اول ساعت ایچون مناره لر یایدیلر [۱] اوستمه چانکدر [۲] آصدیلر شوپله کیم اول ساعت کلیچک چانکدر جالار جمیع لشکر اول دم تمل طاشلرخی قویوب بیاد ایدرلر [۳] اول کون اولدی منجملر اول ساعتی کوزلیوب طوررکن هنوز اول ساعت کلشدی [۴] شنه کونی مرخی ساعتده بر لکلک بر یلانی کتورب اول یلان جان آیسندن طولاشوب بر چانکه کندوی اوردی چانکک بریسی اوتیچک اول ساعتی کلدی دیوب صالوب مجموع چانکدری جالدیلر . بر اوغوردن اول لشکر طاشی دو کدیلر معمار کلوب فریاد ایلدی . اول ساعت کلدی دیوب سوبدی . اول کافر پادشاهی طول اولدی ایتدیله «تمک کرک چونکیم حال بویه اولدی اولسون کتسون» دیو بکر می کونده قرودن یاتن یایدیلر و بوقدر لشکر برله یدی ییلده تمام یایدیلر اوچوز آتمش آلتی برغوز [۵] ایتدردی هر برغوزک آراسنده اوتوزیدن ایتدردی تمش قبو و بیک کلیسا و آتمش بیک او بیک حمام و بیک کاربانسرای و اوتوز بیک دکان ایتدردی و بیک سرای ایتدردی و مجموع اونکروس ایلن وروم ایلن ظلم برله سورب بوشهری طولدردی اول خاق اول وقت اسلامبول خراب اولسنه بددعا قیلدیله و بوشهرک آدن یانقو ابن مادیان قودیلر کیم کندو آدیدر و اسلامبول محرابلرنده اوچوز آتمش قلمه یایدردیلر کیم لشکر آنده اوله چری جمع ایتمک محتاج اولیلر و بوشهرک ایچنده بشیوز آرشون یرک یوکسکلکی بر میل یایدیلر کیم شمدی باقر آت آتک اوزرنده در شوپله کیم اول میلک اوزرینه باقردن یدی باشلو آذردها ایتدیله و یانقو ابن مادیان کندو صورتن باقردن ایتدورب [۶] اول آذردهانک

[۱] بولرده اولان میلر ، نشاهر ، قله معناسی ده افاده ایدر . — [۲] لغت جغتای و ترکی عثمانی چانک : جرس . — [۳] بنیاد ایدر اولسه کرک . — [۴] کله شمدی اوله جق . — [۵] قله معناسه اولوب غلطی بورغازدر . معانی لهجده برغاز کله سنک فارسی اولوب اصل ووجهده بیرغوس ایدوک بیان ایدیلیور . — [۶] بوراده نعمان واردر .

اوزرینه برکتدی و بر کلیسا یابدردی اون بیک حجره سی وار ایدی هر حجره سنده
 یدی رهبان اولوردی بر کون نوروز کونی اولدی جمیع لشکر آنده کلدیله
 مکر کلیساده هود پیغمبر علیه السلام زمانندن قالمش بر کشیش وار ایدی
 هر ییل زیارت ایدرلردی یا قو کلدی اول میل اوزرینه جقدی کوفشه قارشو
 سجده قیلدی اول میلدن اشاعه ایندی اول کشیشی زیارت قیلدی اوچوز
 آلمش کافر پادشاهلریله اول کلیسایه کیردیله بس اول غیور پادشاه لم نزل ولایزال
 آنلره بر خشم ایندی اول ساعت بر عظیم زلزله اولوب اول کلیسه یقلدی یا قو
 و جمیع بکله و یتیم بیک رهبان مجموع قبه آئنده قالدیلر اول شهرک چوغی
 یقلدی خراب اولدی اباصوفیه نکه یاننده یا قو کلیسای اولدر . چونکیم
 حال ایله اولدی خلق طاغدی شهر اسوز قالدی اول کونکه اول کلیسا یقلدی
 قبه محزا (۱) دخی بیت المقدس دخی بله یقلدی آنلر دخی رهبانلر و پادشاهلر
 ایدی اول کون یوزاوتوز بیک کشیش و اوچوز آلمش کافر پادشاهی اولدی .
 یا قونک اوغلی بوزنتون جیقوب اونکروسه کندی شهر خراب اولوب ویران
 قالدی اذرههار ویرنجی جانور (۲) بر ایندی . فرق ییلدنصکره بوزنتون
 لشکر چکوب کلدی اول شهری ینه یابدردی و بر میلکه اول پالمش (ایدی)
 آنجیلین بر میل دخی یابدردی اوزرنده کندی صورتن ایتدردی زیرا بوزنتون
 فیله بندی آت چکمز بوشهرک ادی یا قو ابن مادیان ایکن بوکز شهر بوزنتون
 اولدی (۳) و بوزنتون حکم ایندی خلق (۴) کندی صورتنه طایفه کتوردیلر هر کیم
 کلدی ایسه جقروب اول میلدن اشاعه آتدردی و فسق و فساد مشغول اولدی
 حق تعالی جل جلاله ینه آنلره بر عظیم خشم ایلدی بوکز طاعونله ایله قیردیکیم
 عیش و عشرت ایدر آدم قالدی قالانی طاغدی قاحدی شهری بوش قودیلر بوزنتون
 دخی هلاک اولدی براوغلی قالدی آدنه کبر محال (۵) دیرلردی اول زمان اسکندر
 رومی زمانی ایدی آنک زمانی دخی کجدی بوزنتون اولدکن صکره طوقوز

(۱) قبه صخره - بناء صخره قدس شریف بحکم عبدالملک ۶۹ : اعمار التواریخ -
 (۲) جانور ، جانوار . — (۳) یزانتیون . — (۴) خلق . — (۵) میخال .

یوزتیش بیلدن صکره اسکندر رومک آلتی یوز برنده رسالتک (۱) ایکی یوز آلتیش بیل اوکدین (۲) ینه بوزنتون اوغلنلرندن ابن هلاله (۳) یایمق استدی خلق جمع اولوب قزقرنداشی آصفیه (۴) قسطنطینه ویردیلمر براقاچ کون مزاجی ضعیف اولدی هواسی خوب یر استدیلمر کنه بوزنتون شهرینی بکندیلمر بوشهری ینه قسطنطین معمور ایتدردی (۵) و آذنی قسطنطینه قودیلر بو کوز اختیارله شهری طولدردی آصفیه فوت اولدی آنک مالیه ایاصوفیهنی یایدیلر محرابی قدس شریفه طوغری ایتدیلمر زیرا قسطنطین حضرت عیسی بیغمبر علیه السلام دینی اوزره ایدی . آندن صوکره قسطنطین هلاک اولوب اوغلی ریشه بک اولدی آکا دخی دنیا وفا ایتدی اوغلی مهران بک اولدی . اول دخی وفات ایتدی . اوغلی عراقیل (۶) بک اولدی سخاوت اسی ایدی (۷) رسالت صلوات الله تعالی وتبارک علیه زمانده بک ایدی . آندن صکره اوغلی یورکی پادشاه اولدی رسول الله صلی الله تعالی علیه زمانی کچدی دورت یار زمانی دخی کچدی هجرتک سکنز یوز قرق اوچنچی (۸) بیلنده معاویه بشیر ابن نطاس (۹) قرق بیک کئیمله غزایه کوندوردی کلوب چوق جنک ایدوب قوحیله اسیرلره اولوب (۱۰) شامه کلوب طقوز بیل کچدی . هجرتک سکنز یوز الی

(۱) بوراده نقصان واردر. — (۲) اوکدین: اقدام، اول. — (۳) هیلالی یاخودایلاق: رومایمیراطورلرندن برنجی قونستانس. — فلور یعنی ضاری لقیبله ملقبدر. — ک ایلمک زوجہ سی و برنجی قسطنطینک. — فلاویوس والرئوس آوریوس. فلاویوس. — ک والده سی اولوب ۳۲۸ سنه میلادیه سنده ترک حیات ایدن «هالنه» به توارخ اسلامیه اصحابنک ویردکلری نامدر. — (۴) آصفیه نی: فاؤسته. — فلاویا ماقسیبیانا. روما ایمپراطورلرندن ماقسیبیانوس هرکولسک قیزی و قسطنطینک زوجہ سی اولوب ۳۲۷ تاریخ میلادیه سنده زوجی طرفندن حماده اتلاف ایتدیلمشدر. — (۵) ۳۳۰. تاریخ میلادیه سنده. — (۶) هرقل: عراقیلوش. — (۷) بوراده نقصان واردر. — (۸) بوراده سهومتسنخ واردر. قرق اوچ اوله جقدر. — (۹) بسر بن ارطاة. — ابو عبدالرحمن. — اوله جقدر. — (۱۰) بوراده نقصان واردر. عالی کنه الاخبار. — غیر مطبوع قسمنده و «قلعه قسطنطینک سلطان محمدخان فتحه کلنجه طقوز کره محاصرانی اوچتی ده اول شهر یار بزر کوارک تسخیر ایتدر» سنرلوحه لی مبخنده «کتب نفیسه معتبره ده بو وجهله بیان اولمشدر که دیدکدن صوکره

ایکسندہ [۱] ابویوب انصاری کلدی بش کیلہ قسطنطنیہ بی آئی آی حصار
ایتدیلر [۲] . جمعہ کوئی ابو ایوب انصاری بی جکر اوق برلہ اوردیلر
[۳] وصیت ایتدیکم « بنی بونذہ دفن ایدک قبرمی پنهان قیلک » دیدی
هم ایله ایتدیلر . یورکی دخی اول زمانده هلاک اولدی اوغلی قسطنطین بک
اولدی ابو ایوب تره سنه نور برقدوغندن اول بلدی اوزرینسه قہ ایتدیردی
بر لطیف صو چیقدی شیشہ لرله اول صوی کفارت ایچون فرنگستانه

معاویہ نك زمان حکومتده و ۴۴ سنه سنده بشر اړطال - بسر ابن اړطاة اوله جق -
نام سہسالارک ایکیوز کمی به ارکاباً قرق بیک کشی ایله استانبول فتحه اعزام ایدلیدیکی
وآلنان غنائمکه اکثفا اولونوب عودت ایدلکری بیان ایدیور . ابن جریر طبری - ابو
جعفر عمده ۲۲۴ - ۲۱۰ - تاریخنده و ۴۳ سنه سی وقایمی میانده « فن ذلک غزوة بسر
بن ابی اړطاة الروم ومشتاه بارضهم حتی بلغ القسطنطیة فیما زعم الواقعی وقد انکر ذلک
قوم من اهل الاخبار فقالو لم یکن لبسر بارض الروم مشق قط » دیور . [۱] مچرتک
الی ایکسندہ اولسه کرک . [۲] عالی، ینہ اوراده ۵۲ سنه سنده ابویوب انصارینک
عبدالله بن عباس عبدالله بن زبیر ایله برابر بشیوز کمی به ارکاباً الی بیک کشیلہ کلوب آلی
آی محاصره ایتدکری سوبلیور . طبری - ۴۹ سنه سی وقایمی میانده - ابن جوزی -
ابوالفرج جمال الدین حافظ عبدالرحمن بن ابی الحسن علی تیمی ۵۰۸ - ۵۹۷ . تاریخنده -
منتظم فی تاریخ الامم - و ۴۹۰ دە یزید بن معاویہ نك قیادتیلہ ابن عباس، ابن عمر، ابن زبیر و ابو
ایوب الانصارینک و رودنی سوبلیور . ابوالفدا ، تاریخنده - غزوة القسطنطیہ سرلوحه لی
مبختده ۴۸ تاریخنده ابن جوزی - منتظم ده - ابن اثیر - ابو الحسن عزالدین علی بن ابی
الکرم ۵۰۰ - ۶۴۸ - تاریخنده - کامل النوارخ - ۵۲ سنه سی وقایمی میانده سفیان
بن عوفک قیادتیلہ ذوات مشارالیه کلمش اولدقلری سوبلیور . [۳] مشارالیهک
تاریخ ارتحالی ابوالفدا ۴۸ ده ابن اثیر ۵۲ ده کوستریور . عالی، سالف الذکر مبختده
زبیرک اوقیلہ مجروحاً ۵۰۲ ده ارتحالی بازیور . عالی ینہ کنه الاخبارک غیره مطبوع قسمده
و « تصیر جامع ومدرسه وحمام و تریه ابی ایوب » الخ سرلوحه لی مبختده ۳ تاریخنده
یزید بن معاویہ قیادتیلہ استانبوله کلش اولدیغی سوبلیور . ابن اثیر ، « اسد الغابہ
فی معرفه الصحابه » نام اثرده - ج ۲ ، ۱۲۸۵ بولاق طبعی، ص ۸۹ - « توفی ابویوب
مجاهدا سنه خمسین وقیل سنه احدی و خمسین وقیل سنه اثنین و خمسین وهو الا کثر
وکان فی جيش وامیر ذلک الجيش یزید بن معاویة فرض ابو ایوب؛ دیور . حدیقه الجوامعده
یزید بن شجرة الرهاوی قیادتیلہ ۵۱ ده کلوب علت زخیردن وفات ایدلیدیکی بیان

التورلردی اول تر به معزز و مکرم دونارلردی [۱] . بوندن صکره قرق بیل کجدی
 بنی امیه زماننده سلیمان ابن عبدالملک سکسن بیک چریله غزنا ایدوب استانبول
 اوزرینه کلوب قوری طرفنی اسیز قودیلر [۲] بش بیل اراده کجدی . تاریخ طقسان
 یدی به کجدی ینه سلیمان ابن عبدالملک یوزبیک چریله قسطنطنیه اوزرینه دوشدیلر
 طقوز آی حصار ایتدیلر قیش قتی اولدی آیدنجدده [۳] قشلدیلر یازین حصار
 ایتدیلر قلمده شوله اولدیکیم کافر لر نجاستن برلردی اسلام لشکری دخی اوت
 اوتلرلردی قویوب کتدیلر [۴] . عمر ابن عبدالعزیز کلدی غلطه حواله
 یابدی [۵] کافر آندن قتی زبون اولدی صلح ایله شهری ویردیلر اللی بیک

اولتیور . — [۱] حدیقه الجوامع افاده سنه نظراً بعد الفتح در حال برتر به بناسنه شروع
 اولنوب ختاندنده برجاع علاوه ایدلشدر . جامع کتابه سی « چون سکز یوز آلتش اوچ
 سالنده بو ، جامی سلطان محمد یابدی نو ، کان هذا مثل جنات النعیم ، جمع لله من قوم
 اتقوا ، در . — [۲] عالی . ینه مذکور مبعثده ۹۲ سنه سی سلیمان بن عبدالملک ، قیز
 قرنداش-نک اوغلی عمر بن عبدالعزیزی سکسان بیک کشی ایله کوندروب برآ محاصره
 ایتدکاریخی سویلیور سه ده تاریخ ابی الفدا ایله ابن جریرده ۹۲ سنه سی وقایحی بیاننده بویله
 یرشینه تصادف اولونه مدی . — [۳] آیدنجدی یا خود ایدنجدک : خداوندکار ولایتنک
 قره سی سنجاغنه ملحق باندرمه قضایی داخلنده ناحیه مرکزی برقصه . — [۴] عالی ،
 ینه او مبعثده ۹۷ سنه سی سلیمانک قیز قرنداشی اوغانی یوزیکرمی بیک عسکرله کوندردیکینی
 یازیورکه بو ذات سلیمانک برادری مسلمه بن عبدالملک بن سرواندر . ابوالفدا و ابن جریر
 سلیمانک ۹۷ سنه سی تدارکات عسکریه ده بولونوب صرح دابقه قدر کلوب اورادن برادری
 مسلمه بی فتح ایدنجه به قدر محاصره بی رفع ایتمه سی تنبیهله ۹۸ ده استانبوله کوندزمش
 اولدیفنی وموی الیهک امریله عساکرک ، ترکیلرنده ممکن اولدیفنی قدر ذخیره نقل ایتدکاریخی
 وائشای محاصره ده زرعیاتده بولونورق تمیش ایله کلریخی سویلیور . غلطه ده کی « عرب جامی »
 بو محاصره ده یالشددر . عالی ، کنه الاخبار . مطبوعی ، رکن ۳ ، جزء ۱ ، ص ۱۰۷ . ده وعمر
 بن عبدالعزیزک ولی عهد اولسی مبعثده « قسطنطنیه فتحه دیار بکر وموصلدن یوزیکرمی
 بیک عسکر یزید طرفندن کوندردی ومصر وافریقیه جابلردن یوزیکرمی بیک لشکرله
 دخی طفرنامه چیقاریلوب سفاین عسکرله ودریادن روانه قیننق وکیلرده کی عسکره
 عمر بن هبیره وعامه جنوده قرنداشی مسلمه سردار نصب اولتیق تقویت ایچون اوغلی
 داود بن سلیمان بیله کوندرمک جمیعاً انلردن اولدی» دیور . — [۵] عالی ، ینه مذکور
 مبعثده عمر بن عبدالعزیزک بالذات استانبوله کلرک غلطه حصارنی حواله یابدیروب «مدینه

فلوری خراجہ کسب کندیلر۔ تمش دورت پیل ارادہ کندی تاریخ ایکی یوز
 اوتوزطقوزہ اردی خلفای بنی عباس زمانندہ یحییٰ ابن علی ملاطیہ چرئیسیلہ یکر می
 بیک ارالوب اون بر کون قسطنطنیہ نی اکر دوپ شهری آلمایوب کندی [۱]
 اون آتی پیل ارادہ کندی تاریخ ایکی یوز اللی بیشنه اردی الیان بک اولدی
 یوز اوتوز بیک ارایله ہارون الرشید اوغلی معتصم کندی [۲] دورت آی حصار

الفہر ، تسمیہ ایلدیکنی یازیورسہدہ ینہ کنہ الاخبار مطبوعی - رکن ۳ ، جزء ۱ ، ص ۱۱۵
 - دہ عمر ابن عبدالعزیزک خلافتی وقایہ میاندہ « ایکی ییلدن برو مسلمہ وداوولہ
 قسطنطنیہ محاصرہ سنک شدایدنہ کرتار اولان عسکر اسلامہ وافر ذخیرہ ابلہ خصوصاً
 بشیوز رأس آن ونہایتسز صراکب وجمالہ برجیش کثیر کوندروب رخصت مراجعت
 بیوردی ، بونجہ روز کار غموم آزارلہ پریشان روز کار اولان غزاة و مجاہدین دلاورلرم
 دیو ستایش بی شمار ابلہ خبر کوندروب شادان وفرحناک برلو برلرنہ عودت ایلدیبر
 دیور و خلیفہ مشارالیک استانبولی محاصرہ ایچون کلدیکندن بحث ایتمور۔ ابوالفدا و ابن
 جریردہ بوکا دائر برشی سویلہ میور۔ مشارالہ حفقندہ ابوالفرج ابن جوزی «سیرة العمیرین»
 نامیلہ بر اثر یازمیش اولدینی کبی عالی دہ کنہ الاخبار - رکن ۳ ، جزء ۱ ، ص ۱۱۴ - دہ
 سفیان ثوری «نک خلفائش ذوات کبرادر دیدیکنی وحضرت علی دن صوکرہ عمر بن
 عبدالعزیزی عدابتدیکنی سویلدور۔» [۱] عالی، ینہ سالف الذکر مجتہدہ ۲۳۹ تاریخندہ
 خلفای بنی عباسدن یحییٰ بن علی نیک عسکرلہ اولا ملاطیہ نی آلوب صکرہ استانبولہ
 کلوب بعدالحرب عودت ایلدیکنی یازیورسہدہ ایشو ۲۳۹ سنہ سی . توکل علی اللہ جعفر
 بن محمد المعتصمک - عالی، کنہ الاخبار مطبوعی، رکن ۳ ، جزء ۲ ، ص ۲۰۵ - دہ متوکل
 علی اللہ جعفر بن واثق دیمسی ذہول اثریدر - سنین خلافتی میاندہ - صحائف الاخبارہ
 نظراً مشارالیک تاریخ ولادت ۲۰۵ ، جلوسی ۲۳۲ ، وفاتی ۲۴۷ - سوالنک اوجنجی
 چهارشنبہ کبجہ سی - اولوب زمانندہ استانبولک محاصرہ ایلدیکنہ دائر برقید تاریخی بہ
 عبدعاجز تصادف ابدہ مدم . یوحییٰ ابن علی، تاریخ ابن جریردہ ۲۴۶ - سنہ سی وقایہ
 میاندہ اسمنہ تصادف اولونان علی بن یحییٰ الارمینی اولسی ملحوظدرکہ مستعین بالله احمد
 بن محمد المعتصم - ولادت ۲۲۱ ، جلوسی ۲۴۸ ، قتلی ۲۵۴ - زمانندہ ۲۴۹ دہ آذربایجان
 وحوالیسی حا کہی ایکن صافہ ابلہ وقوہ بولان برحربدہ شہید اولشدر۔ [۲] عالی ،
 ینہ سالف الذکر مجتہدہ ہارون الرشیدک ۲۵۵ سنہ سندہ یوز اللی بیک عسکرلہ کلوب
 استانبولی دوت آی محاصرہ دن صوکرہ عودتلہ برسہ صوکرہ تکرار کلبرک بعد الحرب
 معاودت ایلدیکنی بیان ایدیورسہدہ ہارون الرشید بن محمد المہدی بن ابی جعفر المنصورک
 - ینہ عالیک قولنجہ مطبوع کنہ الاخبار، رکن ۳ ، جزء ۱ ، ص ۱۹۳ - ولادت ۱۴۸

ایشدی کافر زبون اولدیبلر آخر شهری صلح ایله ویردیبلر اون ییلق خراجله

سنه سی ذی الحجه سی، ولی عهد اولمشی ۱۶۶۶ ده، سرب خرافته قعودی ۱۷۰۰ سنه سی ربیع الاولک اون نتیجی همه ابرسی کجه سی اولوب تاریخ وفاتی کوشتره میورکه نشانی تاریخی وروضه الابرارک افاده سنه کوره ۱۹۳ سنه سی جمادی الاخره سنه در . صحائف الاخبار کوره جمادی الاخره تک اوجنده در . عالی ، بنه اوزاده - ص ۱۸۶ - وقتا که یوز التمش سنه سی شهوری داخل اولدی مهدی ، فرزند رشیدی هارون الرشیده عسکر قوشوب و خالد برمکی همراه تعیین ایدوب روم جانبته غزایه کوندردی ... تا خلیج قسطنطنیه به دیک واروب دیبور . اولفدا ابن جرید هارون الرشیدک اسکداره قدر کلوب مفتاح عودت ایله بکنی ۱۶۵ سنه سی وقایعی میانده ذکر ایدیورلر . «عاشق» مخلص منجم باشی احمدده افندی صحائف الاخبار - ندیم افندی تک ترجمه سی ، مطبوعی ، ج ۲ ، ص ۸۹ - ده « یوز التمش بشده مهدی اوغلی رشیدی طقسان بنش بیک بدیوز طقسان اوچ نفر آدم ایله شاهه اوزر لر بنه ارسال ایدوب یوز تمش اوچ بیک دربیوز الی التون ویکرمی بر بیک کره بیک درهم مصارف سفریه ایچون هارونه ویردی . هارون اول عسکر ایله قسطنطنیه یاننده دریا کنارینه دیک واردی . اول وقت الیونک عورنی عطسه استانبول قرالی اولوب اوغلی هنوز صغیر اولغله بحر نده ایدی . بهر سنه تمش بیک دینار ویرمک اوزره رشید ایله مصالحه اولدی ، دیبور . قاموس ترجمه سی «الصائغ» روم طرفته واقع اولان غزوه و جهاده دینور . الاز روم برف وبرد موقی اولغله عربلر موسم سفده غزایه ایدکلر ایچون اطلاق اولندی . الیون عورنی عطسه : بیزانس امپراطور لر ندرین دردیجی لئون خازارک - ۷۷۵ الی ۷۸۰ - ۷۶۹ تاریخ میلاد سنه تروج ایله بیک ابرنه درکه ۷۸۰ ده اون یاشنده بولونان اوغلی بشنجی قسطنطنیه وصابت ایله مش وون سنه سوکره اوغلی تک کوز لر نه میل چکدیرمشدر . صحائف الاخبارک اولنجه خراج دفتر داری ، قاموس الاعلامه کوره خزینه داری ، بویه به نظراً «غران تره زوریه» سی یته بو مؤلفه کوره لوغوفت اولان - نیکفور - صحائف اخبار مطبوعی ، تقفور - ۸۰۲ ده حکومتی ضبط ایدرک موسی الیهانی مدالی به نفی التمش ، اوراده کجتمک ایچون ایلیک بوکجه مجبور اولمش و ۸۰۳ ده وفات ایشدر . صحائف الاخبار - مطبوعی ، ج ۲ ، ص ۱۰۷ ، سطر ۱ ده ترتیب شهوری اولسه کر کدر . موسی الیه نیکفورک مد کرر تمش بیک دیناری تسویه اتمه جکنه دایر هارون الرشیده یازمش اولدینی مکتوب اوزرینه - بومکتوب ایله جوانیک مفهوم لر ی صحائف الاخبار - ج ۲ ، ص ۱۰۷ ده کوریلور - خلیفه مشارالیه ۱۷۸ تاریخده هرقله = ارکلی به قدر کلوب اورانی فتح ایله مش و نیکفور صلحه طالب اولغله بالمصلحه عودت ایشدر . مشارالیه معاودتی متعاقب نیکفور شدت شتادن بالاستفاده نقص عهد اتمکل هارون الرشید و کراز دروب مطلوبته واصل اولدقن سوکره عودت ایشدر . ۲۵۵ تاریخنده هارون الرشید

کندیلر بغداده کندیلر . آندن صکره الی بونا هذا اسلامبولی کاه فرنک کاه اورملی ضبط ایتدیلمر (۱) .

بز کیرو سلطان محمد قه سه کلهم . سلطان محمد قسطنطیه یی فتح ایتدکن صکره لاز ایله واردی سوری حصارین (۲) فتح ایدوب ولایتین یغما ایلدی . ولایتدن نیجه کوبلر سورغون ایدوب اسلامبول دولاینده قوندوردی . اسلامبول دایره سنده اولان کافر لک اکثری آندن چیقانلدر . آندن بلغراد و اروب آلمیوب بکربکیسی شهید اولوب (۳) کیرو کلوب ادره ده قرار ایتدی و اول ییل ایچنده ایکی قورقلو یلدر طوغدی بری مغریده بری مشرقده اول ییل سلطان محمد دوکون ایدوب سلطان بایزید ایله سلطان مصطفی یی سنت ایدوب هجرتک سکزیوز آلتیش برنده . آندن موریه و اروب فتح ایدوب آندن صکره کلهسی ییل سمندردیه و اروب و بوسنه قرالی سمندره یی اختیار ایله و اروب هجرتک سکزیوز آلتیش اوچنده کیرو موریه دن خیانت ظاهر اولیجق

۸۶۱

۸۶۳

اوغلی معتصمک استانبولی محاصره سنه کلنجه : معتصم بالله - ابواسحق محمد بن هارون الرشید - ک صحائف الاخباره نظراً - تاریخ ولادت ۱۸۰ سنه سی شعبانی، جلوسی ۲۱۸ رجبی، وفاتی ۲۲۷ سنه سی - عالی، کته الاخبار مطبوعنده ۲۲۸ دیور - ربیع الاولک اون طفوزنجی یچشده کونی - ۲۲۰ تاریخده تأسیس ایتش اولدینی - سامرا - سر من رأی : سامن رأی : سامراه : سامرا ابن اب البرکاتک تاریخ سامرا نامنده بر اثری اولدینی کشف الظنونده کوریلور - ده در . معاراله - صحائف الاخبارک افاده سنه کوره - ۲۲۳ سنه سی انا موریه اسمی الله مسمی اولان عموره یی محاصره و مقاتله شدیددن صکره فتح و خراب اولان مواضعی تعمیر ، مساجد و منابر بنا و معموره تسمیه ایله شددر . بو ائشاده امپراطورلق مقامنده ایکنجی میخاک اوغلی و خلفی توفیل بولوغنده ابدی ۷۲۹-۸۴۲ - (۱) قاموس الاعلامه استانبول کله سنه باقلسون - (۲) تاج التواریخ ج ۱، ص ۴۴۹، ۴۶۶ سیور یجه حصار صورتنده مندرج اولوب برنجی صحیفه هامشده طابع طرفندن ایوم سترو یجه ایکنجیسی هامشده « حالا استرو یجه اسمیله معروفدر ، دینیلور . تاج التواریخک برنجی جلدینک تاریخ طبعی ۱۲۷۹ در . لاس ایلی : صربستان . لاس : لازارو لاداسلاس علملرینک تحقیق . - (۳) بوراده نقصان وارددر . عاشق پاشازاده تاریخی ص ۱۴۷، تاج التواریخ ج ۱ ص ۴۵۵ نظر آروم ایلی بکربکیسی طای قره جه پاشا صحائف الاخبار ج ۳، ص ۳۷۲ کوره بکربکی قره جه پاشا اوله جقدر . چلی سلطان محمد خاتک دامادی و اناطولی بکربکیسی

موره به واروب جمله سنی توابعه فتح ایتدی آندن کلوب ادرنده قرار ایتدی. هجرتک سکز یوز آتمش دوردنده آناتولی به کجوب قسطنونی و سناپ شهرینی وولایتلرینی فتح ایتدی و بک اولان اسماعیل بک اتباعیه و اشباعیه و اول یرک سپاهی ایله جمله سنی اورم ایلته سورب درلکلرین تعین ایتدی [۱] آندن صکره واروب طریزوننی فتح ایتدی و طریزون تکفورینی دخی ایلته کچوردی [۲] آندن کلوب ادرنده قرار ایتدی. هجرتک سکز یوز آتمش بشنده افلاق ولایتته سفر ایتدی طونه یی کجوب طرفلو اوغلی قازقلو یوزه کلیوب کیجه ایله دون بصقون [۳] ایتدی. آندن ظفر بولیعجق کنه کندو چریسی قریلوب هلاک اولدی. کندو یالکیز قاچوب اونکروس ولایتته واروب اونکروس

۸۶۴

۸۶۵

اولان قرهجه پاشا ۸۴۷ هـ واره حر بنده شهید اولمشدر. — [۱] بو بابده کی تفصیلات عاشق پاشا زاده تاریخی ص ۱۵۴، تاج التواریخ ج ۱، ص ۴۷۲، صحائف الاخبار ج ۳، ص ۳۷۵ ده مندرج اولوب اسماعیل بک - تاج التواریخک افاده سنجه اوتاغ هایونه کلدیکنده حضرت قاغ وفای عهد و میثاق مقتضای اوزره اوتاغ هایونلرندن برایکی خطوه مقداری خروج و قصد یاپوس ایتدیکنده، صافحه و معانقه ایله مشر و اخوت عنوانیه بعد التشریف کندو طلبیه - هرا وچ اترک افاده سی وجهله - یکیشهر، ابنه کول، یار حصار خاص تعین ایدلش صحائف الاخبار «برزمان آنده مکث و آرام ایلدکن صکره روم ایلنده بر بیوک ایالت توجیه و اول طرفه واروب فوت اولنجه انده اقامت ایلدی» دیور. توحید بک «اسفندیار اوغللری یاخود قزل احمد لیلر» عنوانی مقاله سنده - تاریخ عثمانی انجمنی مجموعه سنک برنجی سنه سنده مندر جدر - اسماعیل بک قسطنونیه کوزل برجامع، مدرسه و برکتخانه بنا ایتش اولدیفنی و جامه ک تاریخ انشاسی ۸۵۰ بولوندیفنی، کندوسنه اولابولی صکره قلبه سنجاغی توجیه ایلدیکنی، قلبه ده و جوارنده مارقوه چفتاکنده بر خیل اوقافی اولدیفنی قلبه ده وفات ایدوب بک مسجدی قرینده مدفون ایدوکنی سویلیور. بولی سنجاغی، تاج التواریخک قولنجه - ج ۱، ص ۴۷۶ - اسماعیل بک اوغلی - حسن بکه - توجیه اولونمشدر مذکور اوچ اترک افاده سنه نظراً اسماعیل بک اوغلتک اسمی «حسن» در. اسماعیل بک قههدن «حلیات شاهی» نامیه یتش سکز بانی حاوی ترکیه تألیف ایتش اولدیفنی اترک مقدمه سنده کندوسنی «ابوالحسن» له اکنا ایدیور. — [۲] بوراده نقصان واردر. روم ایله کچوردی اوله جقدره عاشق پاشا زاده، تاج التواریخ، صحائف الاخبار استانبوله اعزام ایلدیکنی - سویلیور. — [۳] دون بصقونی: کیجه باصفینی، شیخون.

قرالی دخی قازقلوبی طوتوب آسه قودی. سلطان محمد افلاق ایله قزقلونک قزداشن بک دیکوب [۱] ادرنه به کلدی قرار ایتدی. آندن صکره مدلولو جزیره سنه قیصد ایدوب دکتر یوزندن طوبلاره کیمله کوندورب کندوسی قزادن واروب مدلولو قلعه سن جزیره سی ایله فتح ایتدی تکفورین آلوب کلدی افلاقه [۲] مدلولو قلعه سنک فتحی هجرتک سکره یوز آلتش آلتیسنده

۳۲۹

۸۶۶

۵۲۸

واقع اولدی. کیروفرنگ کافر ی موره به کلوب کریمه یابدی [۳] و بعض حصار لر آکر دوب طور زکن سلطان محمد کندو هجوم ایدوب اوزرینه واروب کافر، سلطان محمد کلدوکن ایشدیجک قرار ایده میوب قاچدی. کافر قاچیق سلطان محمد کیرو دوندی وزیر ی محمود باشایی کوندورب اول و لایتر ی فتح ایتدی. هجرتک سکره یوز آلتش یدیسنده بوسنه ولایت به واروب یایجه حصارین آلدی [۴]

۸۶۷

دخی نیجه حصار لر آلدی و بوسنه ولایتک نیجه برلین فتح ایدوب قواج [۵] و هر سک ولایتن به فتح ایدوب کلوب قسطنطنیه ده قرار ایتدی. هجرتک سکره یوز آلتش سکره نده انکروس قرالی یایجه اوزرینه دوشوب آلدی. سلطان محمد یایجه وارنجه انکروس قرالی اذور نیقه کلوب حصار ایتدی. سلطان محمد یایجه به واروب آلمیوب کافرک غلبه سن آکلجق صوفیه به کلوب قرار ایتدی. آندن اطراف عالمه نامه لر پراکنده ایدوب کافر لر اذور نیقی آکر تمکده ایکن سلطان محمد محمود باشایی اذور نیق یار دمنه کوندورب کندو آردنجه کتمک صدنده ایکن رکیجه کافر له حق سبحانه و تعالی بلا و یروب اهل اسلام کلدی دیو حصار ی قویوب

۸۶۸

کافر لر شویله قاچدی لر کیم پراکنده اولوب ایکی سی بریده بولتمزدی حصار اهل و محمود باشا ایله اولان غازی لر طوم اولدی لر کیم وصفه کلز سلطان محمد کیرو قسطنطنیه به واروب اول ییل سفر ایتدی و هجرتک سکره یوز یتیم ییلنده

۸۷۰

[۱] تاریخ دولت عثمانیه ج ۶۱، ص ۱۶۲ - تک افاده سنجه در افوله و یوده تک اوغلی ولاد، برادر ی ده زاد اولدر. [۲] نسخه ده بویه در. [۳] کریمه یی یابدی. کریمه حصار : شالان موره به هجومی منع ایچون کوردوس = قورینت - برزخته عرضاً باشند باشه سد چکیلوب آره سنه برتیجه حصون و بروج پایله رق تأسیس ایدیلن قلعه. [۴] تاج التواریخ ج ۶۱، ص ۴۹۳، صحائف الاخبار ج ۳، ص ۲۸۰، یایجه اوله جق. [۵] تاج التواریخ ج ۶

آر بود ایله سفر ایدوب یوان ایلرن آلوب غزای ا کبر ایلدی وطویمقلر اولدیکم وصفه کلز و آرنووده بر حصار یابدی آدی ایلبصان قودی و کبروکلوب قسطنطنیه ده قرار ایتدی و هجرتک سکنز یوز تمش دور دنده ا کربور سفرین قصد ایدوب سلطان محمد قرودن و وزیر ی محمود پاشا دکز یوزندن کیملره کربوزک اوزرینه واروب حصار ایتدی و عظیم جنک اولدی طویلریله حصارک اطرافن یقوب آندن صکره ایکی یانندن کمی اوستده کورولریابدورب حصاری اورنایه آلدیلر . فرنک ملعون دخی نیچه قادرغله و کوکلاکر [۱] دونادوب حصاره کلوب کره مدبلر حصار قارشوسنده طوررکن یوریش اولوب حصاری کافرلرک کوزی قارشوسنده آلدیلر کافرلرک خوریا تلمین قیروب عورتن و قیزلرین اسیر ایدوب طویم اولدیله قاعه فتح اولنجق توابعی دخی تابع اولوب اطاعت ایتدیلر . آندن صکره سلطان محمد کلوب قسطنطنیه ده قرار ایدوب اول ییل سفر ایتدی و هجرتک سکنز یوز تمش آلتیسنده سلطان محمد قرا ایدوب طوررکن اوزون یوسفجه بکیچریسیله کوندورب [۲] یوسفجه دخی توقات شهرینی اورب تالان ایدوب بغما ایلدی . آندن یوسفجه قرمان ولایته واروب سلطان مصطفی قرمان بکی ایکن و یوسفجه بکی قارشولوب صواش اولدی یوسفجه [۳] اسیر ایدوب سلطان محمد کوندردی اول وقت سلطان محمد قسطنطنیه شهرنده ایدی و هجرتک سکنز یوز تمش دیدیسنده سلطان محمد اطراف عالمه نامه لر پراکنده ایدوب « اوزون حسن اوزرینه سفرم واردر » دیو روم ایلی لشکرینی و موره و سرف [۴] سپاهلرین بیله آلوب آناطولی لشکرینی جمع ایدوب اون

۸۷۴

۸۷۶

۸۷۷

ص ۴۹۶ ، صحائف الاخبار ج ۳ ، ص ۳۸۰ قواج ایلی ، قواج اوغلی . — [۱] قادرغه : بکزی بش اترافل کمی هر کورکنی دردر آدم چکر . کوکه : ایکی قات اولوب التی ماونه اوستی قلیون شکلده کمی . — [۲] بوراده نقصان واردر . تاج التواریخ - ج ۱ ، ص ۵۲۲ - ک قولنج اوزون حسن وزیر ی بکتاش اوغلی امیر عمر بکی ، صحائف الاخبارک افاده سنجه - ج ۳ ، ص ۳۸۷ - وزیر ی عمر بکی - هر ایکی اثره نظراً - مجموع سی زاده سی یوسفجه بیرزانی اعزام ایله شددر . بو حربه داتر تفصیلات صحائف مذکورده کوریلور . — [۳] یوسفجه ن . — [۴] صرب .

بيك يكيچرى و بىكرى بيك عزب و اون بيك آنلو قپو خلقى و نچه بيك
 صراخور يوز بيك مقدارى آدم اوزون حسن اوزرينه بوربوب اوغلى
 سلطان مصطفي بنى و سلطان بايزيدى بيله آلوب دريائى عمان كې لشكرى كرانى عجم
 ولايته آقئدى . اوزن حسن قارشو كلكدين حيله و تلبيس ايدوب اوروم ايلي
 [عسكرى] آريلوب سلطان محمد دن ايلرو كيدوب بىكربكى خاص مرادى و لشكرى
 باصوب على الفغله خاص مرادى طوتوب روم ايلي چريسى تارومار اولدى . خاص
 مرادى آنده شهيد اينديلر . سكره سلطان محمد اوزن حسن اوزرينه
 كندو واروب اردن سورب اوزن حسن دخى غيرت ايدوب سلطان محمد
 قارشو كلكدى ايكي لشكر بربرينه قارشو عظيم جنك اولدى . آناتولى بىكربكى
 داود پاشا وزيرى محمود پاشا و سلطان بايزيد و سلطان مصطفي دورت يكاندن
 بوربوب اوزن حسن اوغلى زينك باشن كسوب سلطان محمد كئورديلر
 و لشكر سلطان محمد اوزن حسن لشكرى اوزرينه جراد مثال اوشوب اوزن حسن
 كوردىكم اورتا يه آلورلر باش قورتارمغه جهد ايدوب قاچمغه يوز طوتديلر اوزن حسن
 قاچىچى لشكرى دخى تارومار اولدى و سلطان محمد لشكرى اوزن حسن
 قووه كيدوب ريشامبوب اوردوسن يغما ايدوب صاروخان بك اوغلى عمر بك
 دخى نچه بىكلره خاص مراد صنفوننده طوتلش لردى حبس اولمش لردى
 اوردوده بولنوب خلاص اينديلر . آندن سلطان محمد دونوب قره حصارى
 فتح ايندى و نچه غنيمته دونوب اسلامبوله متوجه اولديلر . اوزن حسنك
 صنفونى بو آيتك حروفى حسابى اوزرينه تاريخ واقع اولدى قوله تعالى
 « و ينصرك الله نصرأ عزيزأ » [۱] ربيع الاول آيتك اون طقوزنده چهارشنبه
 كونى اوزن حسن منهزم اولدى حيرتك سكر يوز يمش سكرنده . اوزن
 حسن چهارشنبه كونن كندويه يمن ايمشدى زيرا كيم چهارشنبه جهان شاه
 و ابو سعيدر كه چقتاى پادشاهيدر چهارشنبه كونى بولشوب صيمش ايدى .

۸۷۸

[۱] اوزون حسنك انهماننه « بطلان كيد الحائنين » تاريخى . كه الحائنين صورتنده حساب
 ابدلى . حدائق الشقائق « اخى يوسف بن جنيد توفانى » به ، تاج التواريخ رئيس الاطبا
 اخى چلبى . محمد بن كمال . به استاد ايديبور . « حلى فتح قريب » ده اخى يوسفكدر .

سلطان محمدله دخی اول کون بولشوب والا اول ایتدوکی یمن کندوبه اولدی.
 آخر الامر اول قهرک او جندن ناصیه دوشوب رنجلو اولدی اول رنج ایله هلاک
 اولدی [۱]. کیرو سلطان محمد قسطنطنیهده قرار ایدوب بکلیر بکی خادم سلیمان
 پاشایی اسکندریه [۲] اوزرینه کوندردی عظیم جنک اولوب طویل اسکندریه نیک
 بر طرفن بقوب ایچنده چوق کافر هلاک اولدی عاقبت آلمیوب سلطان محمد
 اسلامبولده قرار ایدوب وزیر محمود پاشایی شهید ایتدی ربیع الاول اوچنچی
 کونی بو طرفدن سلیمان پاشا اسکندریه بی آلمیوب کوچوب قره بغداد
 اوزرینه واروب بولشوب اسلام لشکری دخی اسکندریه سفرندن ضعیف بولتوب
 صوق زحمتدن شکست واقع اولدی . هجرتک سکز یوز تیش طقوزنده ینه
 سلطان محمد اسلامبولده قرار ایدوب وزیر کدک احمد پاشایی دکز بوزندن نیچه
 بیگ لشکرله کفیه کوندردی واروب کفیه و منکوبی فتح ایدوب ودخی المرین
 آلوب قرم ورشت [۳] چریسی مطیع اولوب هجرتک سکز یوز سکئنده
 واقع اولدی . آندن صکره سلطان محمد قره بغداده سفر ایدوب اطراف
 عالمده [۴] چریلر جمع ایدوب ربیع الاول آئنده قره بغداد چریسیه بولشوب
 قره بغداد منهزم اولوب لشکری قریلوب کندو قاچوب کیدوب سلطان
 محمد دخی ولایتین یغما ایدوب کلدی . قیش تکرار سفر ایدوب سمندره نیک
 آلتی یاننده طونه نیک اوتیه یغما سننده قویلوچ نام موضعده اونکروس یابدوغی
 حصاری آلوب یقدی و طاشن طونه یه دوکدی کیرو کلوب قسطنطنیهده قرار
 ایتدی و سرایک چوره سننده حصار یابدورب بکلیر بکی خادم سلیمان پاشایی
 آینه بخت [۵] کوندورب واریمیوب [۶] و میخنال بک اوغلی علی بک
 افلاقدن کچوب انکروسه آقین ایدوب ایشی راست کلدی هجرتک سکز
 یوز سکسن ایکینسنده . آندن صکره سلطان محمد اسکندریه اوزرینه واروب

۸۷۹

۸۸۰

۸۸۲

[۱] صحائف الاخبار - ج ۳، ص ۱۶۵ - ک افاده سنه نظرأ ۸۸۲ سنه سی بایرام کیجه سی
 تبریزده وفات ایدوب بنا کرده سی اولان مدرسه نصریه بانجه سنه دفن اولومشد .
 [۲] لغات تاریخیه و جغرافییهده . اشقودره نیک نام صحیحی ، دینلیور . - [۳] قرم و دشت
 اوله کرک . - [۴] اطراف طالمن . - [۵] ابنه بختی . - [۶] نسخهده بوله دره

جنگ ایدوب طویل و تفنکر آیلوب حصاردن برطرفن یقوب بوریش ایدوب
 نیچه آدمیر شهید اولدقلرندن صکره آلتیوب اوزرندن کچوب اوزرنده اورنوس
 بک اوغلی احمد بکی نیچه لشکرله قویوب حواله یاپوب عاقبت کافرلر زبون
 اولوب صلح ایله کندولرین ویردیلمر هجرتک سکز یوز سکسن اوچنده. آندن
 صکره سلطان محمد اسلامبولده قرار ایتدی. میخال اوغلی علی بک وحسین بک
 اوغلی عیسی بک و مالفوج اوغلی بالی بک نیچه بیسک آقینجیله افلاقندن
 کچوب انکروس ولایتنه کیروب نیچه یرلرین یغما و تالان ایدوب علی الفقه
 انکروس لشکری حاضر طوررکن اوزرلرن باصوب عیسی بک شهید اولوب
 اهل اسلام واقعهیه اوغرایوب کیرو دوندیلمر هجرتک سکز یوز سکسن
 دور دنده. ینه سلطان محمد قسطنطیهده قرار ایدوب وزیر مسیح پاشایی
 دکر یوزندن اخر لشکر ایله ردوس قلعهسنه کوندردی فتح اولتیوب کیرو
 دوندیلمر وبوطرفده کدک احمد پاشا کیلمرله دکر یوزندن فرنک ولایتده بولیه
 یقاسنی فتح ایتدی (۱) هجرتک سکز یوز سکسن یشنده ینه سلطان محمد
 آناطولییه کچوب ربیع الاول آسنک اوچنجی کونی پنجشنبه کوننده ایکنده
 وقتنده ساعت مرینجده مال دپه نام موضع قربنده تکفور چارنده (۲) آخرته
 انتقال ایدوب آندن یکچیری دونه کلوب شهر قسطنطیه یغما ایدوب محمد
 پاشایی قتل ایتدیلمر .

۸۸۳

۸۸۴

۸۸۵

(۱) تاریخ دولت عثمانیه ج ۱ ، ص ۱۷۸ نابولی قرالنی داخلنده زانطه اطهسنی وساحل
 مجرده کاش او طرانتیه شهرینی فتح ایتشد . — (۲) تاج التواریخ ج ۱ ، ص ۵۷۶
 ومخائف الاخبار ج ۳ ، ص ۴۰۰ ده ۸۸۶ سنهسی ربیع الاولک دردنجی پنجشنبه کونی
 دینلیور . خاقان مشارالیهک تاریخ ارنحالی مشعر اولق اوزره تاج التواریخده :

خان محمد شهنشه غازی	ابن سلطان مراد غازی خان
هشتصدوسی و سه چوشد تاریخ	خیمه زد ازعدم ملک جهان
هشتصد و پنج و نیچه از هجرت	شاه شد بر فراز تخت کیان
کرد قسطنطیه را چون فتح	بت کفار را شکست آسان
هشتصد و شش گذشته باهشتاد	شد روان سوی روضه رضوان

محمد سلطان بایزید خان ثانی

آندن سلطان بایزید آماسیه دن کلوب تخته جلوس ابتدی [۱] . قرداشی
جم سلطان دخی قرداشی بروسه به کلوب کندو آذنه خطبه او قودب سسکه
بازدردی [۲] بر مقدار آذنه پادشاهلیق ایدوب صکره دن سلطان بایزید ایله یکی شهرده
مقابل اولوب جسیک ایدیجک جنکه متحمل اولوب دیار عرب به چیقوب
کیدوب [۳] واروب کبه شرفه الله زیارتن ایدوب تکرار کلوب سلطنت

اولدی شه محمد بن مراد

باکه باغ جنازه قیلدی سیر
اولدی تاریخ اکا دماه خیر

ایشی خیر اولدوغی ایچون خلفه

نظم تاریخلر یله ملالطفنک

هشت تاریخ بهترین اورا

نورالله قره نورا

تاریخی کورلییور . نمازی ۸۹۶ ده ارتحال ایدن شیخ وفا - حدائق الشفاک افاده سنجه
«شیخ مصلح الدین بن مصطفی الشهبز بابن الوفاء» کندو امضاسته نظراً «مصطفی بن احمد
الصدری الفتوی المدعو بوفاء» امامتله ادا ایدلدکن صوکره نقش مبارکتی سلطان بایزید
ثانی دوشنه آیشدر . [۱] تاج التوارخ و صحائف الاخبارک افاده سنه نظراً ورود
شاهانه به قدر شهزاده سی قورقود - ابوالخیر محمد - نیابت ایشدر . صحائف الاخبار، تاریخ
جلوسنی ۸۸۶ سنه سی ربیع الاولک اون بدنجی بازار کونی اولتی اوزره قید ایدیور . —
[۲] اسماعیل غالب بک تقویم مسکوکات عثمانیه ده «تاریخ عثمانیه مشارالیهک سکه ضرب
ایتدیردیکندن بحث ایتیموب بالکرن نامه خطبه قرائت ایتدیردیکنی بیان ایدرلرکه بوده
۸۸۶ سنه سی ربیع الاخرینک اون بشته ده واقع اولشدر» دیدکن صوکره سکه کی
بروجه اتی تعریف ایدیور :

مکوش

بن

جم سلطان

محمد خان

ضرب سنه

۸۸۶

نظری ۱۲

[۳] مشارالیه خنده عاشق پاشا زاده تاریخی ص ۲۲۰، تاج التوارخ ج ۲ ص

۷۸۸

۸۸۸

۷۸۸

دعواسن ایدیجک ینه سلطان بایزید قرمانه سفر ایدوب جم سلطان حجازدن کلیجک قرمان ولایتده سلطان بایزید ایله جنک و محاربه ایدوب عاقبت سلطان جم شکست اولوب قاچوب دکیز یوزندن فرنگستان ولایتنه قلعه نسیه واروب [۱] سلطان بایزید کیرو کلوب قسطنطنیه ده قرار ایدوب رمضان آینک اولنده ادرنه یه کلوب شوال آینک آلتنجی کیجه سنده وزیرلری و اکابر اعانلری دعوت ایدوب اول کیجه نصف الیلده ساعت زجلده [۲] نفس ادرنه ده یکی سرایده اکابری خلعتلوب وزیرلری کدک احمد پاشایی شهید ایندی هجرتک سکز یوز سکسن یدیسنده . آندن سلطان بایزید صوفیه طرفه واروب آرنودسفرن ایدوب قسطنطنیه ده قرار ایندی . هجرتک سکز یوز سکسن سکزنده آندن ربیع الاولک یکریمی برنجی کوننده سه شنبه کیجه سنده شهر ادرنه تمام یانوب هلاک اولدی . ربیع الاخرک یکریمی آلتیسنده شنبه کوننده ادرنه ده تونجه قرینده سلطان بایزیدک عمارتیه و مدرسه سنه و بیمارخانه سنه بنیاد اولدی [۳] آندن کچوب قره بغداده سفر ایدوب واروب کلی قلعه سن و آق کرمانی فتح ایندی و کلوب ادرنه ده قرار ایندی . هجرتک سکز یوز طقساننده ینه سفر [۴] آینک یکریمی طقوزنده چهارشنبه کونی ایکنده ایله آخشام ازاسنده کون طوتلوب اوچ بخشندن بر بخشی [۵] قالوب سلطان بایزید چونکه یابلاغه چقوب [۶] مصر و هندستان و انکروس ایلچلری کلوب مرادلری نه ایسه کوریلوب کیدوب آندن صکره بکلی بکی خادم علی پاشا روم ایلی چریسیله و قپو خلقنک بعضیسیله پادشاه دستوریه واروب قره بغداد اوزرینه اوتوز قرق بیک ادا ایله قره بغداد ولایتی یغما ایدوب کیرو ادرنه یه کلوب

۸۸۷

۸۸۸

۸۹۰

۸، ۱۰، ۲۰، صحائف الاخبار ج ۳ ص ۴۰۳ ده تفصیلات بولوندی کبی دفتر داروندی ایلوب برلکده اورویا به عزیمت ایدن حیدر بکله ده واقعات جم نامیله بر اثری واردر که تاریخ عثمانی انجمنی مجموعه سنده طبع و نشر ایلهدر . — [۱] نیس ، نیه . — [۲] زخلده . — [۳] بومانی خیره خنده اولیا چلی سیاحتنامه سی ج ۳ ده تفصیلات واردر . — [۴] صفر . — [۵] بخش : تیان نافعک افاده سنه نظراً جزو و یاره مناسنی ده افاده ایدر . — [۶] تاج التواریخ ج ۲ ، ص ۴۴ ده نظراً

قرار ابتدای . هجرتك سگمز یوز طقسان برنده . ینه سلطان بایزید ادرنه دن
 كچوب [۱] قسطنطنیه ده قرار ایدوب علی بك قوندانی اسکندر ملقوج
 اوغلی بالی بك افلاق چریسیله قره بغداده واروب آقین ایلوب ایکی اوچ دغه
 الله تعالی نك عنایتده و محمد مصطفی نك [صلی الله علیه وسلم] معجزاننده راست
 کلوب بی نهایت مال و غنایمله و اسیرلرله کلوب بو طرفدن عرب دیارنده
 مصر سلطانی قایتبای وودیدار [۲] اوز بکی و تیمور بکی مصر و شام و حلب
 چریسیله کوندروب آنلره [۳] دخی کلوب آدانه [۴] ایله ترسوس [۵]
 دیارنده عرب چریسی ایله جمع اولوب بو طرفدن اول یرك سنجانچی بکی
 موسی بك و پادشاهك کویکوسی فرهاد بك و آناتولینك صو باشلردن
 و غیرلردن یرار آدلر سچوب آدانه ده حصار یاپوب ایچنه قومشلردی .
 اتفاق عرب چریسی هجوم ایدوب موسی بكك باشن کسیدیلر وهم فرهاد بکی
 هلاک ایتدیلر آنده اولانلره شکست واقع اولدی . کیرو سلطان بایزید امریله
 آناتولی بکله بکیسی خضر بك اوغلی محمد بك یله واروب آدانه سنورنده
 اوز بك و تیمور بك ایله عظیم جنك و قتال اولوب لشکر منهزم اولوب هرسك
 اوغلن [۶] طوتوب و نیجه بکله نا بدید اولوب شکست واقع اولوب
 سلطان بایزید بو خبری ایشدوب وزیرى دارد پاشایی دورت بیك یکبچری

« چوکه یابلاغنه چقوب » اوله جتدر . — [۱] کوچوب . — [۲] دوادار . تاج
 التواریخ ج ۲ ، ص ۴۹ ایله صحائف متعاقبه ده مصر محاربانته دائر تفصیلات واردر . —
 [۳] آنلر . — [۴] ۱۶ رجب ۱۲۹۰ تاریخی اعلان رسمی : « ادرنه » ایله « ادرنه »
 لفظلری یبئنده فقط « را » حرفی علامت فارقه اولدینی جهتله بورالرله تمطیر قلنان
 محرراندن بعضیلرینك اثنای بییضنده سهوقلم وقوعیله گاه ادرنه ولایتنه عائد اولان برماده
 مهمه ادرنه ده دائر بولنان ایش ادرنه یه یازلقده اولسندن طولابی بوسورت مصلحتجه
 تأخرانی استلزام ایتکده اولدیغندن بومثللو سهویاتك ظهورینه محل قلامق ایچون بعدازین
 کاوه محررآنده ادرنه لفظنك « طا » حرفیله « آطنه » شکل وهیئتده یازلسی انجمن مخصوص
 مشورنده تسیب بیورلدیفنك اعلانه ابتدای قلدی . — [۵] طرسوس . — [۶] هرسك
 اوغلی احمد پاشادر . خلیل ادهم بك « هرسك اوغلی احمد پاشانك اسارننه دئر قاهره ده
 یرکتابه » نام اثرنده . تاریخ عثمانی انجمنی مجموعه سنده مندر جدر . تفصیلات مکمله واردر . —

و قو خلقیدن نیجه آدیلمر روم ایلی و آناتولی چریسی و خادم علی پاشا کیلیولدن صلح اولوب کندی. [۱] آندن داود پاشا عظیم لشکر ایله دیار عرب سفرنده طولقادر اوغلی علی الدوله بیکله بولشوب [۲] دخی عرب اوزرینه یوریوب عرب چریسی کلوب ایچرو کیدوب [۳] آندن داود پاشایه پادشاهدن امر کلوب « شمعی بی وقت اولوب چری به دستور ورسون بویکادونسون» دیوامر کلوب داود پاشا دخی کیرو دونوب طولقادر اوغلی قاجوب وارسق بکری کنه صلح ایدوب بر قاجنی طوتوب حبس ایدوب دخی داود پاشا اول آرادن دونوب کلوب چری به دستور ویروب کندوکلوب ویزه ناحیه سنده سلطان بایزیده بولشوب شوال آینده کلوب ادرنده قرار ایتدیلر و شوال آینک اواسطنده انکروس ایلیچسی بخشی اوغلی دیمکله معروف کافر کلوب سلطان بایزید ایله بولشوب مذکور بخشی اوغلی حرمتلیوب عادت اوزرینه قوتقلیوب آغیر خلعتلر و نیجه مال برله کیرو و مملکته کوندردی سمندره یاتنه وارد قده اول دیارده بوغازی [۱] دلاور شیرین نیت غزا ایدوب اولدن ماینلرنده کدورت اولدوغی اجلدن علی الغفله بخشی اوغلی ایلیچی لعینک اوزرینه آت صالوب رستم وار هجوم ایدوب نیغ ضحاک ایله یوزندن و باشندن زخم اورب اول زخمدن بخشی اوغلی کافر هلاک اولوب اوغازی دخی اوراده شهید ایتدیلر، هجرتک سکز یوز طقسان برنده . آندن سلطان بایزید اطراف عالمه امرلر پراکنده ایدوب روم ایلمنده و آناتولیده عزبلر جمع ایدوب وزیر ی خادم علی پاشایه روم ایلی بکلی بکیسی سنان پاشایی قوشوب و یکبچری و قو خلقی به اولوب انکروس ایلیچسی دخی اول حینده قسطنطنیه ده پادشاهله بولشدی . آندن علی پاشا ایسلام بولدن چقوب دکزی کچوب قرمان ولایتدن کیدوب عرب دیارنده آدانه یکی یاپوب آندن صکره بدی سکز پاره قاعه لرین آلوب آنده قرار ایدوب طور درکن عرب لشکری بقرار بلندن کچوب کیملر اوکنه کلوب حکمک

۸۹۱

[۱] نسخه ده بویله در . — [۲] تاج التواریخ ج ۲ ، ص ۶۲ ذوالقدر اوغلی علامه الدوله بک . — [۳] بوراده نقصان واردیر . — [۴] برغازی اولسه کرک .

استیجك كى خلقى آنلرى قومايوب جنك ايدر كن ناكاه قضا ايله برييلر چقوب
 كيملى بربرينه اورب بر نيجهسى هلاك اولوب عرب لشكرى آندن كچوب
 وايكى اولو صولرى يوزدورب على پاشا اوزرينه هجوم ايدوب بولشوب اول صاغ
 قولده اوللرى طاغدى. آندن صكره عرب لشكرى على پاشا اوزرينه يوروديلر.
 بو طرفدن على پاشا دخى يكيچرى قبو خلقينك آتلوسى ايله اول كون تايكندويه
 دكن جنك ايتديلر. عاقبت عرب لشكرى دخى دونوب كتمك اوزرنده اولديلر
 صويه دوكلوب اوتيه يقايه كچديلر اوردولرينه وارديلر كورديلر كيم آنلك دخى
 اوردولرى كتمش اول طرفده آنلك اوردوسنده اولان خلق بر [ى] بكاكى
 لشكر بربرينه قارشىچق كندولرك لشكرى صندى [صانوب] باشلى قىوسى اولوب
 قاچديلر قاچه قاچه بقرازبلى دبنده اسكندر بكارى قربنده بزم كيلر ومزك
 طور دونغى يپردكز كنارينه وارديلر. اول زمانده اول بردن غيرى چمك [ايچون]
 يرلى يوغىدى كيمده اوللر دخى طشره قاچوب كلنلى تاراش [۱] ايتديلر
 كمين اولدورب كمين صويديلر. آندن صكره بوندن وارن شاملو اوردولرين
 اول حالده كوريجك بر آرايه كلوب طانشق ايتديلر [۲] كه نيجه ايدلم ديوفكرده
 متحير اولوب طورديلر محصل الكلام آنلر دخى قاچمه يوز طوتديلر. بو طرفدن
 على پاشا وسائر بلكر چقوب كتمسون صواب كورديلر كه لشكر دن كيمسه قالمدى
 نيلسونلر همان آنده اولان اسبابى و چادرلى و طوبلى و عربلى هر نه كيم
 وارايسه اول آرايه قويوب كتمك آرد نيجه اولديلر قلعه نك يراغن تمام كوردمش
 ايدى قلعه نى قويوب ايتديلر. ايرق اول آرايه روم لشكرى حصار دن طشره
 ديار قالمدى صباحه دكين كيمده بلد كلرى يره دكن ايتديلر. عرب لشكرى اول
 طرفده سهل قالمشديكيم طاغله كيمده ناكاه بر وارسق يتشه كلدى ايتدى.
 « مشتولق [۳] روهلو قاچدى سز قنده كيدر سز » ديدى. بو خبرى شاملو
 ايشديجك صباحه دكين آت اوستنده طورديلر چون صباح اولدى شايد بزم

[۱] تاراج اولسه كرك . -- [۲] طانشق ايتك : مشاوره ايتك . -- [۳] لهجه عثمانى
 مشتلق : مزده ، بخشش . قاموس تركى موشتو وموشتولق : مزده ومزده لك دن غلط .

بر آل اوله دیو قوشلوغنه دکن طوردیله صوی برویه کچدیله دورت یکا
جاسوسلر صالدیلر کوردیلر کیم کسه یوق صوی کچدیله علی پاشا اوردوسنه کلوب
حاضر چادرلره کیروب اوتوردیلر. ایکی کون طوردیله کیم کوردیلر هیچ کسه
کلز بلدیله کیم عثمانلو قاچدی کوچوب حصاره اوشوب آکرتدیله طویلر دوزوب
حصاری دوکمه باشلادیله. آنلر آنده حصاری آکرتمکده بو طرفده روم
چریسی قاچوب کیدرکن وارسق [ک] آنلره ایتدوکی واقعه لرك وصفن [۱]
دیله شرح اولنمز. عاقبت اللامر ارکلوپه [۲] چقیدیلر آنده نیچه زمان قرار
ایتدیله کوردیلر هم لشکر زبون وهم پادشاهدن امر اولدیکیم «علی پاشاوبکر
کلسون» علی پاشا دخی بکلر یله قسطنطنیه عزم ایدوب کلدیلر ارکلوده اناطولی
لشکری بر نیچه کون طوردیله آخر آنلره دستور ویردیله اول طرفده عرب
لشکری کوردیلر کیم روملی لشکرینه دستور ویردیله آنلر دخی حصاری
کاکنجه [۳] آکرتدیله زماندن صکره حصاری آلدیلر هجرتک سکز یوز طقسان
ایکیسنده. آندن سلطان بازیدخان ذوالقادر اوغلی بوداق بك [ی] علاءالدوله
اوزینه کوندوردی روم ایلی بکلر بکیسی محمد پاشای روم چریسیله قوشدی
ویخال اوغلی اسکندر بکه قیصری سنجاغن و یروب بیله کوندردی. واروب
غافل ایکن هجوم ایدوب علی الدوله نك بر اوغلن طوتوب کوزلرین جقروب
علی الدوله بوایشدن خبردار اولیجق لشکرین جمع ایدوب بونلری قارشولوب
عظیم جنک اولوب عاقبت بوداق بك قرار ایده میوب قاچوب بله اولان لشکری
دخی طاغلوب قاچدیله میخال اوغلی اسکندر بکی طوتوب مصره کوندردی.
حال بویله اولیجق روم لشکری قارش موریش [۴] اولوب اورکدیله. آندن
علی الدوله قیصرایله [۵] کلوب یاقوب یتمق ایشندی [۶] کنه اقدام ایده میوب
یرنده قرار ایتدی هجرتک سکز یوز طقسان دورنده و تارینک طقوز یوز
یرنده اوغزلو اوغلو علی کوده احمدکه سلطان یعقوبلین [۷] سابعدن

۸۹۲

۸۹۴

۹۰۱

[۱] وصفی. — [۲] فرمان ارکلیسی. — [۳] نسخه ده بویله در. — [۴] پریشان، قارمه
قاریشیق. — [۵] قیصره ده. — [۶] ایتندی. — [۷] سلطان یعقوب کبی.

قاچوب سلطان بايزيدہ کلوب صفميش ايدى . سلطان بايزيد دخی آنى خوش .
 کورب وقزین و یروب کویکو ایدمیش ایدی [۱] . رومده خیلی زمان بو حال
 اوزره قالب اول انشارده بعض کسنلر تحریکی ایله رومدن قاچوب عجمه
 چقوب عجم پادشاهی اولمق قصدن ایدوب واقعه واروب پادشاه اولدی . مکر
 اول زمانده کندو اقراسندن ملک شرقده رستم [۲] آدلو برپادشاه وار ایدیکم

نظم

آدله رستم ولی نور اله	ملک شرقده وار ایدی بر پادشاه
زلفنه سنبل نسیمی مشکله	حسنه کل غنچه ایدی عشقله
جان ودل بولمازدی آندن آمان	کوزلری خونریز قاشلاری کان
یوزسورردی طاپوسینه صبح وشام	چهره سینه آفتابیدی غلام
نیجلر عشقندن آنک ویردی جان	غمزه خونریزی ویرمیوب آمان
ملک عهدندن [۴] اتی معمور ایدی	عدلی دخی حسن [۳] وش افزون ایدی
قدی دخی سروش موزون ایدی	ظلم وجور وفتنه لردن دور ایدی

نثر : و بورسمه دن انجمن کسنلر [۵] کلیاً واروب اوغرلی اوغلی کوده احمده .
 اطاعت کوستردوب یاغی اولدیله والحاصل بونلر دونجک کلیاً عجم لشکری روم
 پادشاهی کویکوسیدو دیو انقیاد ایدوب رستمی اله ویردیله و هلاک ایدوب
 کوده احمدی عجمه پادشاه ایتدیله . تابع اولدیله [۶] جمله دن بری ایبه سلطان
 ایدی آخر آلتی آی مقدرای پادشاهلق ایدیجک ایبه سلطان ایله اورتالرنده
 فته و جنگ پیدا اولوب اول جنکده اوغرلو اوغلنک باشن کسوب اسبابن

[۱] عاشق پاشا زاده تاریخی ، ص ۲۳۸ ، ۲۴۲ ، ۲۴۵ ، ۲۴۸ ، ۲۴۹ ده
 بوباده تفصیلات وارد . — [۲] صحائف الاخبار - ج ۳ ، ص ۱۶۶ - به باقلسون اوزون
 حسن حنفیدی رستمک بن مقصود بکدر . — [۳] حسنی . — [۴] عهدنده . — [۵] انجمن
 کسنلر . — [۶] بوراده نقصان وارد .

یغمالدیلر [۱]. بو خبر سلطان بایزیده کلیچک خیلی یحضور اولوب رومدن کتدکده
بعض اکابر معرفتی ایله کندی دیو داود پاشایی عزل ایدوب اوتراق ویردی [۲]
وعلی پاشایی دخی عزل ایدوب بروسه بی ویردی. بو عجم فترانده شاه اسمعیل
که شیخ حیدر اوغلیدر کیلاندن خروج ایدوب ارزنجانه کلوب مکان ایدندی
ارزنجانده کلیچک دده لرینک و بابالرینک مریدلرندن و مجلرندن روم ولایتده
نهایی اولمغین واروب ارزنجانه شاه اسماعیله ملاقی اولدیلر کیمی آت کتورب
و کیمی یراغ کتورب شاه اسمعیل دخی بونلره « کیم بنم مهمم واردر بکا
معاونت ایدر میسر » ؟ [دیچک] اول کلنلر دخی ایکی اوچ بیک آدم اولوب
دیدیلر کیم « شیخمز اوغلیسن یولکه جان و باش ترک ایدرز خدمت بیور ،
دیدیلر . شاه اسمعیل دخی دیدیکیم « شروانده بنم بابامی شروانلو قتل ایدوب
هنوز قانی قرومامشدر آنک قانی طلب ایدهرین » آنلر دخی سمعاً طاعاً
دیو بورودیلر [۳].

نظم

یور یوب اول نامنرا اول قوم خام	ملک شروانی ایدر لر قتل عام
الارنده قتل اولوب اولدی شهید	اولکه شروان شاهی دیر لر اول سعید
تهب ایدوب مال وکنج و رختنی	دیدیلر [۴] تاراجه تاج و تختنی
ملک شروانه اولوبن پادشاه	اول دیاری جمله قیلدیلر پناه
کربه ایکن اول آراده اولدی شیر	یوریدی ترکانک اوستنه دلیر
آلوبن اول قومی ایله دی هلاک	ملک شرقی هب اولدر قیلن خاک
مذهب رفضی ایدوبن اختیار	مفسدوبن دینلر اولدی بختیار

[۱] صحائف الاخبار ج ۳ ، ص ۱۶۷ مطالعه اولونسون هر ایکی مورخک اقوالی بیننده
تخالف واردر . — [۲] تقاعد ایتدی . — [۳] عاشق پاشا زاده تاریخی ص ۲۶۷ ایله
صحائف الاخبار - ج ۳ ، ص ۱۷۹ - ده ملوک صفویه بحثی مطالعه اولونسون . —
[۴] ویردیلر .

لشکر: لوب یورودیلر فوج فوج خون آدم یر یوزنده موج موج
هریکا کیم صوندی اول اوردی الی مهدی صاحب قرانم دیر ایدی
ملحد وزندیق هر کیم قنده وار جمع اولوبن جمله سی آکا او یار
اونک اولدی اول خراسان حصرات (۱) ایرشمنجه تالب آب فرات

تئو: ینه سلطان بایزید قسطنطینه [ده] قزار ایده طوررکن مصر سلطانی لشکر
کوندورب هجوم ایدوب قرمان سنورنده کلابدن صکره سلطان مصر سلطان
بایزیده ایلچی کوندورب سلطان بایزید دخی ایلچی به مغرور اولوب قرار ایتدی
چنکه [۲] ایلچی اسلامبوله کلوب قراو ایتدی [مصر] لشکری دخی قرمان
ولایتته یورویوب خیلی مملکت یغما ایدوب تالان ایتدیلر . بو طرفدن سلطان
بایزیده خبر اولوب اول دخی روم ایلی لشکرین جمع ایدوب وقبو خلقی ایله
کوجوب بشک طاشنه [۳] قوندی و اطراف عالمه نامه لر پراکنده ایدیلر کیم
لشکر جمع ایدولر . عربیه دخی خبر کوندردیکیم وقتکه حاضر اول ، [دیو] .
یوحینده سلطان بایزید بشک طاشه چیقمزدن اوکدین برکون صاعقه لر اولوب
علی الصباح یلار السوب یغمور یاغدی ناکاه کون کورمنز محله سنده طوبوخانه یه
[۴] یلدرم اینوب ایچنده اولان کیسه لرله طوب اونی [۵] طوآشوب کلیسانک
قبه سن هوایه بران ایدوب نیچه محله لر خراب اولدی . بو واقعه دن صکره
ارتهمی سلطان بایزید بشکطاشنه قوندی . جمله بکلر اولولر حاضر اولوب طانشق
ایدوب سلطان بایزیدی آناطولی یه کچمکه قومادیلر « بی وقتدر وهم اول طرف
قرلفدر [۶] شمیدیکی حاده لشکره زاد وزواده بولنمز ، دیدیلر . بو آراقده
دخی عرب لشکری دزدی کتدی . سلطان بایزید دخی یایلاغه چقدی .
یایلاقدن کیدرک ادرنیه واردی اول طرفلر غایت طاعون اولدوغی اجلدن

---

[۱] تاهرات اولسی ملحوطدر . — [۲] چونکه . — [۳] بشکطاشه . — [۴] صحائف
الاجبار ج ۳ ، ص ۴۱۵ آت میدانی قربنده کون کورمنز محله سننده واقع باروت
محزنه . — [۵] طوب اونی : قاموس ترکیک افاده سنجه قوری صتیق ، عباریه نظراً
باروت . — [۶] قیزاق : قحط ، قیناق مناسنه در .

بر یرده قرار ایده میوب ابصالیه [۱] واردی حاجیلر بیرامن آنده ایلدی کنه ادرنه یه کلوب برهفته قرار ایتمدی. صکره قسطنطنیه یه عزیم ایتمدی. قسطنطنیه ده.

[۲] واروب نیجه زمان قرار ایدوب آندن صکره آینه بخنی قلعه سن فتح ایتمدی. هجرتک طقوز یوز بشنده. آندن صکره متون قلعه سن فتح ایدوب. آلدی هجرتک طقوز یوز آلمیسنده. سلطان بایزید متون قلعه سن آلدقده قرمان اوغلی مصر دن کلوب ایچاله کیروب وایچ الدن لارنده یه وقونیه یه ونواحیلرینه چقوب خیلی فتنه وفساد وشناعت ایدوب آندن صکره عودت ایدوب کیرو ایچ ایلده قرار ایتمدی. سلطان بایزید دخی بوخبری آلیجق اسلامبوله کلیجک وزیر ی مسیح پاشایی نیجه بیک یکیکچری ایله وقبو خلقی ایله کوندورب اول دخی واروب قرمان اوغلی دخی مصره چقدی. آندن سلطان بایزید قسطنطنیه ده نیجه زمان کندو حانده اولوب طوررکن ناکهان شهزاده سلطان علم شاه وفاتی خبری کلدی هجرتک طقوز یوز طقوزنده [۳]. آندن صکره شهزاده سلطان محمد وفاتی خبری کلدی هجرتک طقوز یوز اوننده [۴]. آندن صکره سلطان بایزید مریض اولوب شهر قسطنطنیه ده متمکن [اولدی]. تاریخ [هجرتک] طقوز یوز اون اوچنه تیجک اوغلی سلطان محمود وفات ایتمدی [۵]. تاریخ [هجرتک] طقوز یوز اون اوچدن کذر ایدیجک شاه اسمعیل ولایت شرقدن علی الدوله

۹۰۵ نه

۹۰۶ نه

۹۰۹ نه

۹۱۰ نه

۹۱۳ نه

[۱] ابصالیه . — [۲] قسطنطنیه یه . — [۳] بلیفک کلدسته ده کی افاده سنه نظراً تاریخ ولادتی ۸۷۱ اولوب صاروخان والیسی ایکن ۹۰۸ ده وفات ایتمش ولامی « چونکه الف قامتی دوشندی او شاهک یره ، دل دیدی تاریخنی مات علمشاه بک » تاریخنی سویله مشدر . بروسه ده مرادیده مدفوندر . تاریخ وفاتی صحائف الاخبارده ۹۱۸ کوسترلشدر. — [۴] بکشهری متصرفی، کفه والیسی اولوب ۹۱۰ ده اوراده وفات ایده رک نعشی بروسه به نقله خداوندکار خان تره سنه دفن ایدلشدر . — [۵] ولادتی ۸۸۰ ده در . ابتدا قسطنطونی ۹۱۰ ده صاروخان والیسی اولوب ۹۱۳ ده مغنیساده وفات ایتمشدر . بروسه ده مراد خان ثانی قرینده مدفوندر . وفاتنه لامی « دار فنادن ایتمدی جو محمود خان سفر ، تاریخ کلدی فوتنه « حق رحمت ایلسون » تاریخنی سویله مشدرکه صحائف الاخبار - ج ۳، ص ۴۴۴ - ده مصراع ثانیسی « تاریخ دیدی لامی حق رحمت ایلسون » صورتنده مندرجدر . شرادن نجاتی ، موقی - نشانیسی -

اوسته هجوم ایدوب قیصری قربنده قونوب اوت سلطان بایزیدک انه وولایته بر وجهله دخل ایتموب وایچنه دخی دخول ایلیوب بعض خصوصدن اوتوری علی الدوله اوسته گلش ایدی . سلطان بایزید دخی بو خبری آلیجاق یحیا پاشا [۱] نام وزیرینی بر نیچه بیک قپو خلقی و یکیچری ایله انکوریه کوندورب و آناتولی و قرمان لشکرین بیله قوشوب [۲] اول دخی واروب انکوریده درنک [۳] ایلدی شاه اسمعیل کپرو دوتنجیده [۴] انکوریده اوتوردی . شاه اسمعیل دخی علاءالدوله به ظفر بولموب اما ایکی اوج اوغلان آلوب [۵] اندن فرات صوین کچوب دیاربکری بالتام ضبط ایلدی . بعده تاریخ هجرتک طقوز اون پیشنده سلطان بایزید قسطنطنیه ده اوتوررکن ناکهان زلازل عظیم [۶] واقع اولوب نیچه لرخراب اولوب قسطنطنیه نك حصارینک اکثری دیوارلری [خراب و] یباب اولوب وزلزله نیچه زمان متصل اولوب عاقبت سلطان بایزید کوردی قسطنطنیه ده طورمق خطرناک درناچار [۷] ناچار ادرنه به کوچوب اول قیش ادرنده فرار ایدوب و قسطنطنیه حصارینک وغیرلرک خراب و یباب اولان یرلرین تعمیر اولنمه امر ایدوب و هجرتک طقوز یوز اون آلتیسنده سلطان بایزید چلمکلو [۸] نام کویه واروب آندہ یازلیوب و اول قیش کنه کلوب ادرنده فرار ایتدی و هجرتک طقوز یوز اون یدیسنده تکه ایانده شیطان قولی خروج ایدوب آناتولی ولایتک اکثر یرلرین خراب ایدوب و آناتولی بکلر بکیسی قره کوز پاشایی قتل [ایلدی] . بوخبر سلطان بایزیده کلیجک خادم علی پاشایی قپو خلقیله کوندورب کندو ادرنده اوتوررکن اول ائشاده شهزاده سلطان سلیم طربوزندن [۹] کفیه کچوب و کفهدن آق کرمان وکیلو [۱۰] به

۹۱۵

۹۱۶

۹۱۷

ذاتی، ندیمی ایدی . — [۱] یحیی پاشا . — [۲] قوشمق: ترفیق، ضم و اضافه ایتمک، برابر کوندرمک، معینته ویرمک . — [۳] درنک، دیرنک: جمعیت . — [۴] دوتنجیده: دوتنجیه قدر مقامنده اولسه کرک . — [۵] بوراده نقصان واردر . عالی، کنه الاخبار - مطبوعی، رکن ۳، جزء ۳، ص ۴۳ - ده «علاءالدوله نك شاهرخ اعمی نام اوغلی آلدیلر و بعض اولادنی مەرکده دوشوردیلر» دییور . — [۶] عظیمه . — [۷] فضله در . — [۸] چولمکلی، جوملک کله سنک صحیحی بودر . — [۹] طربزوندن . — [۱۰] کیلی .

کلوب بوخبر سلطان بازیده ایریجک ادرنه قربنده اولان آدایه [۱] ولشکر جمع ایدوب آندن صکره آدادن کچوب [۲] چقر چاری [۳] نام موضعه کلوب و سلطان سلیم دخی آق بیکار نام موضعه قونوب سلطان بازید دخی سلطان سایمه خبر کوندردیکیم «نیه کلدک ونه مصلحتک وار» سلطان سلیم دخی جواب وبردیکیم «بابای زيارت ایدوب دست بوس شریفاری ایله مشرف اولمغه کلدیم» دیدکده سلطان بازید «غیری مرادی وار ایسه کورسون» دیدوکنده سلطان سلیم دخی باباسنه خبر کوندردیکه «دین اسلام غیرتن الدن قویوب اهل ایلدک بونجه مدترکه کفار بدکردار ایله مجادله و محاربه ایلدک [۴] جهاد قیوسن معطل ایلدک ایمدی چونکه بی زیارتکه قبول ایلدک روم ایلنده کفار بدکرداره یقین او جلوده طربوزونه بدل سنجاق ویرکه واروب کافره مجاهده و مقاته ایدیم». سلطان بازید دخی قبول ایدوب روم ایلنده سنجاغه بدل سمندره دخی نیچه سنجاقلر برکدورب سلطان سلیمک منشورین یازوب کوندردی. سلطان سلیم دخی سنجاغه عزم ایدوب فلبیه واردقده سلطان بازید ادرنه دن استانبول طرفه لشکر یله کوچوب کندی. جاسوس سلطان سلیمه خبر کتورب «باباک اسلامبوله واروب دخی سلطان احمدی بکلیوب اوزروکه کوندورسه کرکدر» دیجک سلطان سلیمک جان باشه صچرایوب فلبه دن کوچوب وکیجه کوندوزه قاتوب باباسی اردینه دوشوب چورلودن ایکارو [۵] ضرت کوینده که شمدیکی حالده «صواش کوی» دیمکله مشهوردر [۶] انده یتشوب باباسنه خبرله الچی کوندزمک صدنده ایکن ایکی جانبدن لشکر اولشوب بر عظیم جنک اولدیکه ایکن [۷] خیلی نفس تلف اولدی. سلطان سلیمه هزیمت واقع اولوب قره دکز جانبنده آخیولیده [۸] واروب و آخیولیده حاضر طونامش کیمیری اولوب آنله

---

[۱] بوراده نقصان وارد. — [۲] کوچوب. — [۳] صحائف الاخبار ج ۳، ص ۴۴
 ادرنه قربنده چقر چار. — [۴] ایلدک اولسه کرک. — [۵] اکارو. اوته یان. —
 [۶] صحائف الاخبار ج ۳، ص ۴۳۵ اوغراش دره سی. — [۷] ایکن : چوق،
 کثیر. — [۸] آخیولی به.

بینوب کفیه طوغری واروب آندہ نیچہ زمان اقامت ایدوب قالن خلق یانہ
 دیریلوب سلطان بایزید دخی قسطنطنیہہ واروب آناتولی ولایتدہ علی پاشانک
 شیطان قولی لندن هزیمتی وقتلی خبری کلوب سلطان بایزید دخی خیل یحضور
 اولدی . آندن سلطان بایزید لشکرینہ دستور ویروب کندوسی اسلامبولدہ
 اقامت ایدوب آندہ قشلدی . و تارینک طقوز یوز اون سکنزندہ کبرو سلطان
 بایزید اوغلی سلطان سلیمی اعزاز و اکرام و احترام برله اسلامبولہ کتورب
 کناهندن کچوب طیب خاطرله پادشاهلی ویروب مصر لودن عثمانلوناک و قزلباشدن
 اهل اسلامک انتقامن آلیورہ سن و فرنداشلرکله ممکن اولدقچہ حسن زندکانہ
 [۱] ایده سن ، دیو وصیت ایدوب و کندوسی تقاعد اختیار ایدوب آندن
 اسلامبولدن کچوب [۲] دیمتوقہ جانبدن کلورکن [۳] حصصہ قریندہ عیالر
 [۴] نام قریہ قریندہ وفات ایدوب الله تعالی رحمتہ واصل اولدی رحمة الله
 علیه رحمة واسعة [۵] اوتوز ایکی ییل پادشاهلق ابتدی . آندن میتنی آلوب
 اسلامبولدہ کندو بنا ایتدوکی عمارتندہ دفن ایتدیلر .

۹۱۸

- [۱] حسن زندکانی . — [۲] کوچوب . — [۳] جانبہ کلورکن . —
 [۴] نسخده بوبله در . تاج التواریخ ج ۲ ، ص ۲۰۷ و صحائف الاخبار ج ۳ ، ص
 ۴۴۳ ، ادرنه جوارندہ سکودلی دره نام موضعده دینلیور . تاج التواریخه نظراً بوم
 ارتحالی ۹۱۸ سنه سی ربیع الاولنک اونی در . — [۵] تاج التواریخن :
 آفتاب اوج عزت پادشاه ملک و دین نخل کلزار محمد خان سلطان بایزید
 هشتصد و پنجاه و یک طالع شد از برج شرف بهترین ساعات از ایام مابین دو عید
 هشتصد و هشتاد و شش بگرفت تخت ملک روم نهصد و هزده شراب از ساقی کوشرچشید

عهد سلطان سلیم خان اول

سلطان سلیم [۱] دخی باباسی وصیتی اوزره طورورکن بورسهدن خبر کلدیکیم سلطان احمد اوغلی سلطان علاءالدین [۲] بروسهیه کلوب وبروسهیه ضبط ایدوب صو باشیسنی و سلطان سلیمه تابع اولتلی اکتزین قلیجدن کچورب ومیرییه متعلق احوالی [۳] ضبط ایدوب و شهرلوسندن دخی نیجه مال و منال آلوب وباباسی سلطان احمدآدنه خطبه اوقودب آکا بناء سلطان سلیم دخی قپو خلغن و روم ابلی عسکرین جمع ایدوب قرنداشی سلطان احمد قصده آناتولی یقاسنه کچمک قصدین ایتدکده

نظم

سویلدی اعیان رومه شهریار   کیم عداوتچون بن اولمزدم سوار
لیک قرداشمدن اولدی ایش تحت   یوخسه عهدمده درست ایدم درست

[۱] خاقان مشارالیهک تاریخ جلوسی تاج التواریخه - ج ۲ ص ۲۲۲ - نظرا ۹۱۸ سنه سی صفرینک سکزنجی - صحائف الاخبار کوره یدنجی - جمعه ایرتسی کونیدر .
سعدالدین افندی « اطیعوا الله واطیعوا الرسول واولی الامر » آیت جلیله سنک ۹۱۸ سال هجریسنی ارئه ایلدیکنی بعدالبیان :

چون بیوردی بزه اطیعوا الله	واطیعوا الرسول دیدی اله
واولی الامر اوچنجی فرمانی	کیمکه ایمانی وار طوتر اتی
برسحر کوش جانه ایردی نوید	اوقنورکن کلام رب مجید
که بو اوچ امرده اشارت وار	آل عثمانه خوش بشارت وار
که او نسل ایچره خادم الحرمین	شاه سلطان سلیمدر بی مین
که بو اوچ امر کیم بشارتدر	سال اقبالنه اشارتدر
هر کیمه بو اوچ امر اوله تاریخ	شاخ اقبالی صاله عالمه بیخ
چونکه سلطان سلیمه اولدی نصیب	که بو اوچ امره اولدی سالی نصیب

دیور. — [۲] پدرینک افتاسندن صوکره مصره کیده رک ۹۲۰ ده اوراده وفات ایتدیکی سبجل عثمانیده بیان اولتیور. — [۳] اموالی .

رحلتند که وصیت ایندی شاه اولغل قرداشلرکله کینه خواه
 بن دخی پیمان و عهد ایتمم تمام کالیبایم قرداشمدن انتقام
 وار ایدی قلمده عهدمده وفا یوغیدی کولکده جز صدق وصفای
 بالضروره بوزدیلمر پیمانی قره تبدیل ایندیلمر احسانمی
 اشبو سوزدن صکره شاه بهر دور [۱] بی تکلف ایندی دریادن کذر

نثر: آندن صکره سلطان سلیم قرداشی سلطان احمد قارشو کلیوب عرب
 ولایتند درندهیه [۲] واروب سلطان سلیم اول قیش سلطان قورقود اوزرینه
 مقنسیابه ایلغار ایدوب سلطان قورقود دخی اله کیرمیوب غیت ایدوب سلطان
 سلیم کیرو بروسه به کلوب قرا ایندی. عاقبت قورقود دخی اله کیروب حق امرنه
 اولاشدی [۳] آندن صکره سلطان احمد درنده دن آماسیه به کلوب آند قیشلدی.
 تاربخک طقوز یوزاون طقوزی کلیجک سلطان احمد آماسیه دن کوچوب یکی شهره
 کلوب سلطان سلیم دخی بروسه دن کوچوب یکی شهرده سلطان احمدله بولشوب
 صواش اولوب عاقبت سلطان احمد مغلوب اولوب ولشگری پرا کنده اولوب
 کندوسی دخی اله کیروب قیدین کوردیلر بروسه به کوندروب دفن ایندیلمر [۴].
 چون سلطان سلیم قرداشلرین و قرداش اوغللرین اله کتورب سریر ملک عثمانه
 پادشاه اولدی.

۹۱۹ نه

[۱] بهر دور . — [۲] دارندهیه . — [۳] مشارالیهک — قتهدن « حل اشکال
 الافکار فی حل اموال الکفار » نام اثریک بر نسخه سنک ظهرنده کی قیده نظراً - اسمی محمد،
 تکنیسی ابوالخیردر . اضافی فریضة حج ایله یکنندن طولانی « حریمی » تخلص ایتمشدر .
 ولادت ۸۷۲ و یا ۷۷۴ده اولوب صاروخان، تکه بالآخره تکرار صاروخان والیسی اولوب
 ۹۱۸ده تکه ده افنا ایلمشدر . قهنده کی تفصیلات تاج التواریخ ج ۲، ص ۲۳۰ده مندوجدر .
 مشارالیهک بالاده کی اثرندن بشقه « فتاوی قورقودخانیه » سبی بکک افاده سنه کوره
 « قورقودیه » نامیله بر اثری و بلیغک افاده سنه نظراً شرح مواقف جرجانی به حواشیسی واردر .
 آماسیه ده « شیخ حمدالله » دن تمشقی اتمش، بلیغک قولنجه ایراندن زین العابدین نامنده بر استاد
 موسیقی جلب ایده رک آندن ده موسیقی تعلم ایلمشدر . قتالی زاده تذکره سننده ده ترجمه
 حالی واردر . بروسه ده سلطان اورخان تره سننده مدفوندر . — [۴] تاج التواریخ ج ۲،
 ص ۲۳۴ مطالعه ایلسون .

نظم

چون سلیم‌خانه ایرشدی سلطنت طوتدی رونق آنوکیله مملکت
 اولدی برسوورکه [۱] دورروزگار کورممشدی آکابنکر [۲] تاجدار
 هیبتی طوتدی جهانی سرتسر جمله عالم ایلدی آندن حذر
 نثر: آندن سلطان سلیم کلیولی به دولاشوب بوغازحصاری که کلید البحر دیمکه
 معروفدر تماشایدوب آندن اسلامبول جانبه عزم ایدوب هر سک اوغلی [احمد]
 پاشا که وزیر اعظمی ایدی لورس [۳] نام کویده اولان چفتلکده سلطان سلیم
 وسایر وزراوا کابری ضیافت ایدوب و آغز پیشکشلر و یروب آندن اسلامبوله
 و اذوب نیجه زمان اقامت ایتدکن صکره ادرنه جانبه شکار ایدرک چقوب
 اول قیش ادرنه ده قرار ایتدی .

نظم

اشبو حاله کیچمدین جق روزگار [۴] کندی قش آیلری کلدی نوهار
 اشبو زیبا فصل ایچنده روزگار دزونور [۵] دور زمانه لاله زار
 پس اوتوردی شاه دولت تیخته غره اولدی کندو تخت و بختنه
 بلدیکیم بخت آکا باقی دکل دمدم دوران آکا ساقی دکل
 بو وفاسز دهره ایتدی اعتماد دیمدی بهمن قنی یا کقباد

نثر: آندن سلطان سلیم دولت ارکانلری جمع ایدوب دیدیکیم های نم جان
 و کولکدن مریدلرم سز لره بو نیجه سوزم واردر کوزو کوزی و قولاغکزی بندن
 یکا طونک . برسوزم بودر که چلتمده قونلان شجاعت جوهری برق اورب جنک
 آرزوسن ایدر و دشمنه یر یوزینی تنک ایلک دیلر و برسوزم دخی بودر که بوقدر
 مال و منال بوقدر اسباب بوقدر عسکر حیفا کیم بونلر شویلجه [۶] خالی طوره .

[۱] سورکه اولسه کرک . — [۲] بکزر . — [۳] یوروس اولسی ملحوظدر که قضا صرکزی
 بکفوزدر . قره مهسل قربنده کی هر سک ده پاشانک تاسیس کرده سیدر . — [۴] داشبو حاله
 یکمدن چوق روزگار صورتنده اولسی ملحوظدر . — [۵] دوزنور . — [۶] شویله جه .

نظم

بویله لشکر بویله حشمت کیمده وار بویله ملکت بویله قوت کیمده وار
 حیف کیم کچمش فریدون یوخسه بن کوستردم آکا بزم و انجمن
 وبر سوزم دخی بودرکه چونکه بزه ظل الله و سلطان اهل اسلام دیو لقب
 قومشردر نیچون اهل اسلام معنی [۱] وهوادار اولمیاوز و بر سوزم دخی
 بودرکه شاه اسمعیل قلموزدرکه سلطان احمد اوغلی سلطان مراد یانه واروب
 صغندوغی ایچون قتل ایلدی [۲]. والحاصل مراد بودر کیم سردار عجم شیخ
 حیدر اوغلی شاه اسمعیل رفض مذهبن اختیار ایدوب سنیلر قتلنی کندویه
 وکندو اتباعی شیاطین رهبرینه حلال کورب مسجدری ومدرسه لری اوده
 اورب کفرک غایت رواجن ووروب و دین اسلام [۳] غایت ذلیل ایدوب

نظم

عزم [و] جزم ایتم بوم تبریزه من صدقیله قصد ایتم اول خونریزه من
 کر بکا توفیق اولورسه رهنمون سرخ سردن کوسترم دریای خون
 اردبیل اوغلن دیدی آلم کرک ربع مسکون ایچره بن قالم کرک
 آلام مغرب زمینی حربله دو نیم [۴] اول ملکی سیف و ضربله
 شرقی دوتسون سر بسر رومی سپاه بندن اوکدین هنده وارسون بارکاه
 مغریله مشرقک شاهی بنم سلطنت افلاکنک ماهی بنم
 شرقله روم ایلنی بن بر ایتم اول دیاری تیغله تسخیر ایتم
 اول دیاری یقدی ظلمیله تمام دین عدوسی اولدی امدی [۵] والسلام

نثر: آندن سلطان سلیم و زراسته امر ایدوب «چدومز سلطان محمد زماننده

[۱] اسلامه معین . — [۲] ۹۲۷ تاریخنده ایرانده وفات ایتدیکی سبیل عثمانی ده
 کوریلنور. — [۳] اسلامی. — [۴] طوتهیم. — [۵] امدی.

حسن دراز اوزرینه نه مقدار یراق ایله واردی ایسه سز بر نیچه اولقدر ایلك ، دیو امرایتدی و سلطان سلیم تاریخ [هجرتك] طقوز یوز یکر میسندنه محرم آیتك یکر می ایکنجی کونی ادرنه دن کوچوب اون قوتقده [۱] اسلامبوله واردی و اطراف عالمه نامه لر پراکنده ایدوب « هرکشی مکمل یراغله اوته یقابه کچسون » دیو امرایدوب و کندوسی اسلامبول قریبنده فیل چاری نام موضعه یکر می ایکی کون مقداری اوتورب آندن لشکر جمع اولوب دریادن کچدکری خبری کلیجک سلطان سلیم دخی خلقی ایله و یکیچری اوته یقابه عبور ایدوب و شاه اسمعیله مکتوبلر کوندردی که « اوشته [۲] اوستوکه واردم و قنکه حاضر اول حق تعالی نك تقدیرنده نه ایسه اوله و صکره غافل بوئدم لشکر جمع ایتمکه اقتدارم اولمدی دیمیه سن » [دیو] و سلطان سلیم شاه اسمعیله یازوب کوندردوکی مکتوبلردن بریسنک صورتی بودر [۳] .

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ قَالَ اللّٰهُ الْمَلِکُ الْعَلَامُ « ان الدین عند الله الاسلام و من یتبع غیر الاسلام دیناً فلن یقبل منه و هو فی الآخرة من الخاسرین فمن جاءه موعظة من ربه فانتهى فله ما سلف و امره الی الله و من عاد فاولئك اصحاب النار هم فیها خالدون » اللهم اجعلنا من الهادین المهتدین [۴] غیر المضلین ولا الضالین و صلی [۵] الله علی سیدنا العالمین [۶] محمد المصطفی النبی الامین وآله و صحبه اجمعین [۷]

این خطاب مستطاب از جناب جلالت مآب که [۸] قاتل الکفره و المشرکین قامع اعداء الدین مرغم انوف الفراعین معقر [۹] تیجان الحواقین سلطان الغزات و المجاهدین فریدون فرسکندر [۱۰] در کیخسرو عدل و داد دارای عالی نژات [۱۱] سلطان

[۱] قوناقدو . — [۲] ایشته . — [۳] بونامه هایونک تاجی زاده . جعفر چلی - انشاسیله اولدیفنی نشانجی فریدونک منشآت السلاطین ده سوبلیمور . بوراده ، تاج التواریخ ج ۲ ، ص ۲۴۶ ایله منشآت السلاطین ج ۱ ص ۳۷۹ ده مندرج بولونان صورتلریله مقابله ایدلس و « ت » تاج التواریخه « م » منشآت السلاطینه اشارت اعماذ اولومشدر . [۴] ت : المهیدین . — [۵] ت : وصل . — [۶] ت : م : سید العالمین . — [۷] ت : م : اجمعین اما بعد . — [۸] ت : جلالت مآب ما که . م : خلافت مآب ما که . — [۹] ت : م . معقر . — [۱۰] ت : اسکندر . — [۱۱] ت : نژاد . دارای عالی نژاد . جمله سی یوقدر .

سلیم شاه [۱] بن سلطان بایزید بن سلطان محمد بن مراد [۲] خاتم [۳] سوی [۴] نوکه فرمانده عجم سپهسالار اعظم و [۵] سردار معظم فحاک روزگار [۶] داراب کیرودار افراسیاب عهد امیر اسماعیل نام داری سمت صدور یافت تاخیر و آگاه باشی که فعل فعال بر حق وضع جواد مطلق جل جلاله [۷] هر چند معال بالعرض نیست متضمن مصالح گاهی و حکم نامتناهی است کاورد فی الکتب المبین « وما خلقنا السموات والارض وما بینهما لاعین » [۸] حکمت خلقت [۹] انسان که عین اعیان زمان [۱۰] و نقاوه جهان و خلاصه ا کوانست خلافت الهیه [۱۱] کما قال عز و علا [۱۲] « و هو الذی جعلکم خلایف الارض [۱۳] امازان [۱۴] جهت که افراد این نوع بجا معیت لطافت روحانیت و کثافت جسمانیت مظهریت [۱۵] اسماء متقابله را [۱۶] قابلیت دارد ترتب غایت [۱۷] و تحقق خلافت بی اطاعت شریعه مقدسه و الی خطه نبوت [۱۸] علیه افضل الصلوات و ا کمل التحیات صورت بنده هر آینه [۱۹] شرایع نبوی فوز سعادت [۲۰] دو جهانی و سبب مغفرت جوادانیت پس هر که از مطاوعت احکام الهی رخ تابد و از دائره انقیاد او امر و نواهی [۲۱] بیرون آید و هتک پرده دین و هدم شرع مبین را [۲۲] قیام نماید بر کافه مسلمین عموماً و سلاطین [۲۳] عدل آیین خصوصاً و اجبست که نداء [۲۴] « یا ایها الذین آمنوا کونوا انصار الله » بکوش هوش بشنوند [۲۵] و در دفع مکاید و رفع مفاصد ان مفسد بحسب الاستطاعة

[۱] ت : سلطان سلیم خان . — [۲] م : بن کله لری ابن صورتند در . — [۳] ت : خاتم . — [۴] ت . م : بسوی . — [۵] م : او یوقدر . — [۶] ت : او و وردر . — [۷] م : جل جلاله جمله سی یوقدر . — [۸] ت : او و اردر . — [۹] ت . م : خلقت . — [۱۰] ت . م : زمان کله سی یوقدر . — [۱۱] ت : حلات الهیت . م : بو جمله یوقدر . — [۱۲] ت : عز و جل . — [۱۳] م : خلافت فی الارض . — [۱۴] ت . م : ازان . — [۱۵] ت . م : مظهریت . — [۱۶] ت . م : متقابله را . — [۱۷] ت : ترتب نیابت . م : ترتب غایت . — [۱۸] ت : شریعت مقدسه و الی ولایت خطه نبوت . م : شریعت مقدسه و الی خطه نبوت . — [۱۹] ت . م : هر آینه . — [۲۰] ت : باعث فوز . — [۲۱] ت : او امر بزادانی . — [۲۲] م : شرع متین را . — [۲۳] ت : و بر سلاطین . — [۲۴] ت . م : ندای . — [۲۵] ت : بنوشند .

والامكان بجان بکوشند [۱] مقصود ازین تشبیه آنست که گاه [۲] تفرقه
جماعت پابندریه [۳] بحکم

نظم [۴]

چو بیشه تھی گردد از زره شیر   شغال اندر آید به بیشه دلیر [۵]

از طریق تعدی امارت بلاد شرقی را متصدی کشتی واز کنج مذلت فرمان
[۶] بری بصفه باحشمت فرمان فرمایی [۷] قدم نهادی ابواب [۸] ظلم
و بیداد را بروی مسلمانان باز کرده زندقه و الحاد را بر [۹] یکدیگر ازدواج
دادی [۱۰] و اشاعت فتنه و فساد را شمار و دثار خود ساخته علمهای [۱۱]
ستمکاری برافراشتی [۱۲] شاهی و فرمان روائی را [۱۳] بر حسب دواعی [۱۴]
هوای نفس و رغبات طبیعت حل قیود شریعت و اطلاق از [۱۵] نواهی ملت بندا
شتی قبایح [۱۶] افعال و مساوی [۱۷] احوالت چون اباحت فروج محرمه
و اراقه [۱۸] دماء مکرمه و تخریب مساجد و منابر و احراق مراقد و مقابر
و اهانت علما و سادات و القاء مصاحف مکرمه [۱۹] در قازورات و سب شیخین
کریمین رضی الله عنهما همه بحد توأتر پیوست [۲۰] ایتمه [۲۱] دین و علماء [۲۲]
مهدین رضوان الله علیهم کفر و ارتداد ترا باتباع [۲۳] و اشیاعت که

---

[۱] م : کوشند . — [۲] م : گاه یوقدر . — [۳] پابندریه . — [۴] م :
یت . — [۵] م : شغال اندر آید بیانک دلیر . — [۶] ت : و فرمان . — [۷]
ت : باحشمت فرماندهی . — [۸] ت : و ابواب . — [۹] ت : م : با . — [۱۰]
ت : م : ازدواج و امتزاج دادی . — [۱۱] م : علمها . — [۱۲] ت : برافراشتی . —
[۱۳] ت : را یوقدر . — [۱۴] م : دواعی . — [۱۵] ت : از یوقدر . — [۱۶] ت :
مفاتیح صورتند در که ترتیب سهویدر . م : مقایح . — [۱۷] ت : م : مساوی . —
[۱۸] ت : م : اراقت . — [۱۹] ت : م : مصاحف کریمه . — [۲۰] ت : بحد توأتر
پیوست . م : همه تجدد توأتر پیوست صورتند اولوب ترتیب سهوی وادرد . — [۲۱]
ت : م : ایتمه . — [۲۲] ت : علمای . — [۲۳] ت : م : اتباع .

موجب [۱] قنلست و [۲] بنفق الکلام والارقام [۳] باسر هم فتوی [۴] دادند بنساء علی ذلك [۵] مانیز بجهت [۶] تقویت دین و اعانت مظلومین و اغانت [۷] ماهوفین و اطاعت اوامر الهی و اقامت مراسم پادشاهی [۸] بجای حریر و پرنیان زره و خفتان پوشیدیم بعنایة الله تعالی [۹] و حسن توفیقه بالویة [۱۰] ظفر دثار و عسکر [۱۱] نصرت شعار و شیران کارزار و دلیران خنجر کذار که چون تیغ از نیام غضب بر آزند عدوی [۱۲] مدبر را قاطع بدرجه طالع کر آید [۱۳] و چون تیر بکمان کین درآرند [۱۴] سهم الموت خصم را بیرج قوس درآید [۱۵] در شهر صفر ختم بالخیر و الظفر از دریا عبور فرمودیم بدان نیت که اگر تأیید باری عزاسمه [۱۶] باری کند بسر نیچه قوت دست کامکاری دست و بازوی ستمکاریت برکنیم [۱۷] و از سر قدرت سروری بسودای صفدری [۱۸] از سر سراسیمه ات بدرکنیم مفاسد شر و شورت از سر عجزه و مسکینان برداریم و ازین [۱۹] آتش که در خانمانها زده از دودمانت بر آریم که [۲۰] «من زرع الاحن حصدا لحن» چون قبل السیف تکلیف اسلام حکم شریعت مصطفویه است علیه السلام [۲۱] این نامه نامی حلیة تحریر

---

[۱] ت . م : موجیش . — [۲] ت : سی . م : سی صورتند در که سهوتر تیدر . . .
 [۳] ت . م : علی رؤس الاشهاد متفق الکلام والاقلام . — [۴] م : فتوی . —
 [۵] ت : بناء علی ذلك یوقدر . — [۶] م : جهت . — [۷] ت . م : اغانت . —
 [۸] ت : و اقامت ناموس پادشاهی . م : و اقامت مراسم ناموس پادشاهی . —
 [۹] م : تعالی کله سی یوقدر . — [۱۰] ت : بالویة . م : الویة . — [۱۱] ت . م : عساکر . — [۱۲] عمر عدوی . — [۱۳] ت : طالع آید . — [۱۴] م : درآرند . —
 [۱۵] ت : سهم الموت بیرج قوس درآید . م : سهم موت الحضم بیرج قوس درآید . —
 [۱۶] ت . م : عزوجل . — [۱۷] ت : بسر نیچه دست کامکاری و دست و بازوی ستمکاریت برکنیم . م : بسر نیچه قوت کامکاری دست و بازوی ستمکاریت برکنیم . —
 [۱۸] ت : و از سر قدرت و سروری سودای صفدری . م : و از سر قدرت سروری بسودای صفدری . — [۱۹] ت . م : ازان . — [۲۰] م : که یوقدر . — [۲۱] ت : چون قبل از سیف تکلیف اسلام حکم شریعت مصطفویست علیه الصلوات والسلام . م : چون قبل السیف تکلیف الاسلام حکم شریعت مصطفویست علیه السلام .

و تجیر یافت لاریب فیه که نفوس آدمی زاد متفاوتست که « معادن [۱] کعادن الذهب والنفضة » ملکه ردیه [۲] در بعض مزاج طبیعت است [۳] قابل زوال نیست « که زنگی بشتن نکردد سفید » و در بعض عادتست که از فراوان شهوات [۴] و ممارست خسایس و اهل طبیعت ناشیست [۵] اورا امکان ازاله هست از آنکه گفته اند [۶] فقه اشرار بتأدیب و تعلیم [۷] از مقوله اخیار باشد بنا بر احتمالی اگر خود را در سلك زمره [۸] « والذین اذا فعلوا فاحشة او ظلموا انفسهم ذكروا الله فاستغفروا والذینوبهم » منسلك و منخرط گردانی در همه حال [۹] خدای متعال رادانی [۱۰] از کار های بد و کردار های ناصواب و سیر تهای زشت پشیمانی نمایی [۱۱] وار درون دل و صمیم جان بتوبه استغفار [۱۲] درایی و آن بقاع و اقلع که [۱۳] زمینش در زمان پیش ستم ستور [۱۴] لشکر منصور ماراروی مالیده و از نعل مطایا هر گوشه [۱۵] ازان نواحی حلقه افکنده کی بکوش کشیده بود از مضافات ممالک حمیه عثمانی [۱۶] محسوب داشته بندهکان سده [۱۷] عظمت پناه مارا [۱۸] بسیاری سعادت تراست از نواب کامکار غیر از نکویی [۱۹] و دلجویی عاطفت و خوش خوبی و [۲۰] دیگر چیزی نه بین و کر چنانکه [۲۱]

[۱] ت: و تجیر یافت « لاریب فیه » نفوس آدمی زاد متفاوتست که الناس. م: و تجیر یافت که نفوس آدمی زاد متفاوتست که الناس. — [۲] ت: م: ملکات ردیه. — [۳] ت: طبیعتست. م: طبیعی است. — [۴] ت: و در بعض عادت که از مزاوله شهوات. م: و در بعضی عادیست از مزاولات شهوات. — [۵] ت: ناشی است. م: ناشی ایست. — [۶] ت: م: ازان گفته اند که. — [۷] ت: و تعلیم ابرار. م: ابرار کله سی یوقدر. — [۸] ت: اخیار باشد با احتمال ثانی اگر خود را در سلك. م: اخیار باشد بنا بر احتمالی اگر خود را در سلك زمره. — [۹] ت: و در هر حال. — [۱۰] ت: م: خدای متعال را حاضر و ناظر دان. — [۱۱] ت: و او وارد. — [۱۲] م: نماید. — [۱۳] ت: م: بتوبه و استغفار. — [۱۴] ت: م: و قلاع که. — [۱۵] ت: در زمان پیشین ستم ستور. م: در زمان پیشین ستم ستور. — [۱۶] ت: م: هر گوشه. — [۱۷] ت: حلقه افکنده کی. م: حلقه افکنده کی. — [۱۸] م: ممالک عثمانی. — [۱۹] ت: محسوب داشته بندهکان سده. — [۲۰] ت: را یوقدر. — [۲۱] ت: م: نیکویی. — [۱] ت: م: و او یوقدر. — [۲] ت: م: ته بینی و اگر چنانچه. —

نظم (۱)

خوی بددر طبعی که نشست   ترود جز بوقت مرک از دست
 بر آن اعمال قبیحه و افعال فضیحه [۲] مصر و مجد بائی ان شاء الله تعالی
 [۳] عرصه آن مملکت که از روی تغلب بدست تصرف [۴] افتاده است
 عن قریب مخیم اردوی عسا کر نصرت مأثرشد و [۵] مدتیست که [۶] ازغایت
 سبکساری سودای سرداری در سرداری و از فرط خودرایی دعوای جهانگیری
 و کشور کشایی بر زبان آری

نظم

چو مردی بمیدان مردان درآی   که هر چه نهاد [۷] برده تقدیرست بظهور آید
 « والامر یومئذ لله ، السلام [۸] علی من اتبع الهدی [۹]
 اسماعیل بهادر [۱۰] اصلح الله شانه مثال لازم الامثال واصل اولیجق معلوم
 اونه که هتک برده اسلام وهدم شریعت سید الانام علیه السلام [۱۱] ایتمکه قیام
 تام [۱۲] کوستردکک حد تواتر یشوب [۱۳] نقطه طینت مضرت نهادکی کی

[۱] م: بیت. — [۲] ت: بران افعال قبیحه و اعمال فضیحه. — [۳] ت: ان شاء الله الاعز. —
 [۴] ت. م: تصرفت. — [۵] ت. م: و او یوقدر. — [۶] م: که یوقدر. — [۷]
 ت. م: نهاده. — [۸] ت. م: والسلام. — [۹] م: حرر ذلک فی شهر صفر المظفر سنه
 عشرین وتسعمائة بیروت از نکمید. — [۱۰] بونامه هایون ۹۲۰ سنه سی - تاج التواریخ
 نظراً - جمادی الاول سنک یکر می بشنجی کونی اردوی هایونک ارزنجانه متوجها یسی چنه
 وصولنده شاه اسماعیل طرفندن ورود ایدن ابلیچینک - شاه قولی افاکک - کتیرمش اولدیینی
 نامه جوابی اولتیق اوزره تاج التواریخده مندرج ایسه ده اونامه تک جوابی دکلدر آنک
 جوابی منشأت السلاطین مطبوعی ج ۱ ص ۳۵۷ ده تکرار شاه اسماعیل در دنجی دفعه
 کوندر یلان نامه هایون صورتیدره سرلوحه سیله مندرجدر. — [۱۱] ت. م: علیه الصلوة
 والسلام. م: ده ترتیب سهوی وارددر. — [۱۲] ت: تام یوقدر. — [۱۳] ت: ایریشوب.

۱) مرکز دائره قنده و فساددر اظفار تيغ آتشیار و خنجر آبدارله صفحه
 خطه روز کاردن حک ایلک کافه مسلمینه عموماً و سلاطین اولوالامر و خواقین
 ذوالقدره خصوصاً جمله واجباتدن ۲) ایدوکنه ائمه علما ۳) کثر الله
 امثالهم ۴) الی یوم الجزا باسرمم فتوی و یروب اکا بناء محضا احیاء مراسم
 دین محمدی ۵) واقامت سنت شرایع احمدی اجلیچون ۶) لشکر بی شمار ایله
 سنک قصد که ۷) بلاد شرقه توجه هایون کوسرتروب ۸) دریادن عبور
 اوندوغی زمانده خطاب مستطاب کوندروب ۹) مضمون شریفنده تغلب
 جهندن ۱۰) تصرفکده اولان نواحی و اراضی ظل ظلیل رایات فتح آیتمله
 مستعد اولیجق ۱۱) ارایسک میدانه کله من حق سبحانه و تعالینک مشیق و ارادتی
 ۱۲) نیه متعلق ۱۳) ایسه ظهور بوله دیویورمشدم ۱۴) غرض بوایدی که
 بر قاچ آی اوکوردی ۱۵) سن دخی متنبه اولوب تدارک اوزره اولاسن ۱۶)
 غافل بولتدم حومه ۱۷) حکومتده اولان خلقی جمع اتمکه ایام مساعده

۱) ت : نهادک که . م : نهاد یکی که . — ۲) ت : فساددر صفحه روز کاردن اظفار
 خنجر و تیغ آبداریلله آتی حک ایلک عامه سلاطین اولی الامر و کافه خواقین ذوی القدره
 جمله واجباتدن . م : فساددر صفحه خطه روز کاردن اظفار خنجر و تیغ آبدارله حک ایلک
 کافه مسلمینه عموماً و سلاطین اولی الامر و خواقین ذوی القدره خصوصاً جمله واجباتدن . —
 ۳) م : ائمه و علما . — ۴) ت : کثرهم الله . — ۵) ت : دین احمدی . — ۶)
 ت : و امضای قوانین شریعت محمدی ایچون صلی الله علیه و سلم . م : دین محمدی واقامت ناموس
 شرایع احمدی اجلی ایچون . — ۷) ت : لشکر پیشمار خصم شکارله سنک قصد که . م :
 لشکر بی شمار خصم شکار ایله سنک قصدیکه . — ۸) ت : دیار شرقه توجه هایون
 ایلیوب . — ۹) م : ده بو عباره یوقدر . — ۱۰) ت : تغلب جهندن تحت . م :
 شاهلق جهندن تحت . — ۱۱) ت : اراضی و نواحی سعادت ظل ظلیل خسروانه ایله
 مستطل اولیجق . م : نواحی و اراضی صورتنده در . — ۱۲) ت . م : مشیت و ارادتی . —
 ۱۳) ت . م : اولمش . — ۱۴) ت : بیورمش ایدم . — ۱۵) ت : پس بوندن
 غرض بوایدی که بر قاچ آی و کون اوکوردیدن . م : غرض بوندن بر قاچ
 آی اوکور دیدن . اوکوردی : مقدم ، دها اول . — ۱۶) ت : متنبه اوله سین
 تدارک ایده سین . متنبه اولوب تدارک ایده سک . — ۱۷) م : حوزه .

اولدی دیو عذر و بهانه ایلیه سن [۱] پس مدت مدیددر که مزاحمه نفوس متکثره دن جهان ضیق النفس و مصادمه سلاح و ستاندن هوا ضیق النفس و نعال مطایادن جرم زمین آهن پوش و طینت ناس رویندن [۲] طاسجه علیین برخوردار اولمشدر [۳] . بواننده سرآ و جهراخیرا و سرآ جرأت [۴] ایهام ایدر بر وضع صادر اولدی [۵] سیما [۶] شمدیکی حالدی دیار آذربایجانده [۷] اولان تلال و جبال نشان سم ستور لشکر منصوردن [۸] سپهر پرهلال اولمش ایکن [۹] دخی سندن نه نام و نه نشان پیدا [۱۰] و نه وجود کدن اثر هویدادر بروجهله مستور الحال سن که وجودک و عدمک [۱۱] علی السوادر قلیج دعواسن ایدنلرک سبرکی بلالره کوکسن کر مک [۱۲] دایم پیشه سی و سرورلک سوداسنده [۱۳] اولنلرک مغفرکی زخم تیغ و تبردن سر صقمنق اندیشه سی اولمق کر کدر [۱۴]

نظم [۱۵]

عروس ملک کسی در کنار کیرد تنک که بوسه بر لب شمشیر آبدار دهد
صدر سلامتده برده نشیناقی اختیار ایدنک [۱۶] ارلک آدی خطادار
واولدن قورقان کسنلره قلیج قوشنق آتہ بنک [۱۷] ناسزادر .

[۱] ت: تحت دمدده اولان عسکری جمع ایلمکه ایام مساعد اولدی دیو عذر و بهانه ایلیه سن . م: حوزة حکومتده اولان خلقی تمام جمع ایتمکه ایام مساعد اولدی دیو عذر و بهانه ایلیه سن . —
[۲] ت. م: وطنین نای رویندن . — [۳] ت: پس مدت مدید و عهد بعیددر که نعال مطایادن جرم زمین آهن پوش و طینت نای رویندن کوش جهان برخوردار اولمشدر . —
[۴] ت. م: سندن جرأتی . — [۵] ت. م: اولامشدر . — [۶] م: لا سیما . — [۷] ت: سحرای آسمان سیما آذربایجانده . — [۸] ت: منصور ایله . — [۹] ت. م: اولمشیکن . — [۱۰] ت: سندن نه نام و نه نشان پیدا . م دخی هنوز سندن نه نام و نه نشان پیدا . — [۱۱] م: وجودکله عدمک . — [۱۲] ت: کوکس کر مک . — [۱۳] م: دعواسنده . — [۱۴] ت: زخم تیغ و تبردن باکی اولمق هر نفس اندیشه سی اولق کر کدر . م مغفر کی زخم تیغ و تبردن سر طوتمق هر نفس اندیشه سی اولق کر کدر . — [۱۵] ت: بیت . — [۱۶] ت. م: حذر - حرز - سلامتده برده نشینک اختیار ایدنلره . — [۱۷] ت: خطا و اولومدن قورقن کسنلره آتہ بنک و قلیج قوشانق . م:

نظم

در مرثیہ انکس بگوید به پای [۱] بزین آندر آیدر بخنبد زجای [۲]

حالیاً بو متابده [۳] اختفا و بو درجده [۴] زاویه خمولده انزوا که سبب
اغلب [۵] کثرت لشکر بی قیاسدن استیلاء رعب و هراس اول مقدار ایله
اولسه [۶] بومعنیٹک ازالهسی مصلحتی ایچون قرق بیک نفر مقداری اولشکر
ظفر رهبردن افراز اولتوب [۷] قیصریه ایله سیواس [۸] مایینده اقامت ایتمک
امر اولمشدر خصمه ارخای عنان و توسیع دائره میدان بو قدر [۹] اولور
آرتق [۱۰] اولمز. اکر سنده دخی غیرت و حمیتدن فی الجمله شمه [۱۱] واریسه کلوب
عسا کرنصرت مأثرمه [۱۲] مقابل اوله سن ازل آزالده مقدر اولان هر نه ایسه معرض
بروزده [۱۳] جلوه کر اولان انشاء الله تعالی والسلام علی من اتبع الهدی [۱۴].
اسمعیل [۱۵] بهادر اصاح الله شانه. توقيع رفیع جهاتمطاع و حکم
شریف [۱۶] واجب الانقیاد و الاتباع واصل اولیجق معلوم اوله که درکاه
سعادت دستکاممه مکتوب کوندورب جرأته متعلق نسنهلر افطار اولنسون که
[۱۷] گلکده مسارعة ایده سز بزدخی انتظاردن خلاص اولوز دیو بلدرمش سز

خطادر و اولدن قورقن کسنه لره قلیج قوشانوب آته بتمک. — [۱] م: بیای. —
[۲] ت: بو بیت بو قدر. — [۳] ت: بو متابده. — [۴] م: اختفا و درجه. —
[۵] ت. م: غلب احتمال. — [۶] ت: و هراس اولقدر ایمدی. م و هراس اولقدر
ایله اولسه. — [۷] ت: بومعنیٹک ازالهسی ایچون عسکر ظفر رهبردن قرق بیک مقداری
ار افراز اولتوب. — [۸] ت: قیصریه و سیواس. — [۹] م: بو قدر. — [۱۰]
ت. م: بوندن آرتق. — [۱۱] ت: اکر ذاتکده فی الجمله غیرت و حمیتدن شمه. —
[۱۲] م: مأثره. — [۱۳] ت: سهو ترتیب واردر. — [۱۴] م: حررفی و اخر اولی
الجمادین سنه ۹۲۰ بیورت ارزنجان. — [۱۵] سعدالدین افندیٹک تاج التواریخ ج ۲،
ص ۲۵۲ ده. بحث ایتمش اولدینی نامه هایون بودرکه ص ۲۵۶ ده اوچنجهی نامه اولق
اوزره مندرجدر. منشآت السلطینده دردنجهی نامه دینلیور. — [۱۶] ت: جهاتمطاع
و برلیغ بلیغ. — [۱۷] ت: جرأته متعلق کلمات ایدوب ازدیاد جرأته باعث اولور نسنه.
ارسال اولندی که. م: جرأته متعلق کلمات ایدوب ازدیاد جرأته سبب اولور نسنه ارسال

معلوم اولدی [۱] بز ذامزده قونلان حالتی [۲] و جبلتمزده اولان جراتی عمله کتورب مسافه بمیده دن سنک قصد که لشکر بی کران [۳] و رایات فتح آیات نصرت نشان برله بونجه مراحل [۴] و منازل قطع ایدوب کلوب حوزة [۵] حکومتکده اولان مملکتده دخول ایتدک آیین سلاطین اولوالامر و مذهب خواقین ذوی القدر [۶] پادشاهلرک تحت تصرفلرنده [۷] اولان مملکت منکوحه سی مثابه سنده در رجویندن حصه سی و فتوندن بهره سی بلکه دروننده فی الجمله زهره سی اولان کسنه لر [۸] کندودن غیری بر [۹] فرد آکا تعرض ایتدوکنه تحمل ایتدک احتمالی یوقدر اویله اولسه بونجه کوندرکه عسا کر نصرت مآثرم [۱۰] مملکتکه داخل اولوب کامرانلقلر [۱۱] ایدرلرهنوز سنندن نه نام ونه نشان پیدا ونه وجود کدن اثر هویدادر حیاتک ممانک علی السوادر [۱۲]

نظم [۱۳]

ازین سنک تاجاوران محتران نکویند باطوررامشکران [۱۴]

عارضی جرات کسب ایتدکه کیمده احتیاج ایدوکنه [۱۵] ظامر حال تمام شاهددر واقع قضیه بودرکه شمديهك [۱۶] سندن بر فعل وجوده کله مشدرکه آندن و مردانه لن [۱۷] فهم اولته صورته گلن عمل دخی نه ایسه نمره

اولندی که . — [۱] ت: بیلدرمش سین معلوم اولدی امدی . م: بیلدیرمش سز معلوم اولدی امدی . — [۲] ت. م: حالت . — [۳] ت: لشکر بیکران ظفر نشان . — [۴] ت: نصرت عنوانه مراحل . م: نصرت شان ایله مراحل . — [۵] ت: قطع ایدوب کلوب حومه . — [۶] ت: ذوی القدرده . — [۷] ت: تصرفده . — [۸] ت: کسنه . — [۹] م: بر یوقدر . — [۱۰] ت: مآثر . — [۱۱] م: کامرانلق . — [۱۲] ت: هنوز سنندن نه نام و نشان پیدا ونه وجود کدن اثر هویدادر حیات و ممانک علی السوادر . م: هنوز نه نام و نشان پیدا ونه وجود کدن اثر هویدا بروجله مستور الحال سن که حیاتکله ممانک علی السوادر . — [۱۳] ت: بویت یوقدر . م: ازین سنک تاجاودان مهتران، بکوبندباردر لشکران . — [۱۴] ت: عارضی جرات کسب ایتدکه حاجت کیمده وار ایدوکنه . م: دده بو بهدر . — [۱۶] ت: شمديهك کین . م: شمديهك کین . — [۱۷] ت: وجوده

مکرو حبله [۱] شك بوقدر که جرأت عارضیه نک اثری آنجق تلیس [۲] اولورغیری اولمز هله [۳] مبتلا اولدوغنک دردک هواسی معلومک [۴] ایمش اول مقوله نسنه لر استعمال ایتمکده قوت قلب تحصیل ایدرمش سز سزه مجربک اولانی دایم استعمال ایله باشد که مقابله به جرأت قویمغه [۵] باعث اولا بو جانبدن دخی سکا عنایت بلورسک [۶] فوق الحد اولمشدر سنک ضعف قلبک ازاله سی اجلیچون [۷] قرق بیک نفر مقداری ارلشکر ظفر ره بردن افزاز اولنوب سیواسله قیصریه مابیننده توقف ایتمک امر اولندی [۸] خصمه مرؤت آنجق بودکلو [۹] اولور [۱۰] اکر من بعد [۱۱] برقراروضع [۱۲] سابق کنج زاویه [۱۳] هراسده منزوی اوله سز سکا ارلک آدی حرامدر [۱۴] مغفر یرینه معجر [۱۵] وزوه یرینه چادر اختیار ایلیوب جهاندارلق سوداسندن [۱۶] فراغت ایلیه سن [۱۷] والسلام علی من اتبع الهدی [۱۸].

کلش دکادر که اندن جلادت و مردانه ک . ن [۱] ت : عمل دخی سراسر ثمره مکرو حیلدر . م : ده بویه در . — [۲] ت : تلیس و تدلیس . م : ده بویه در . — [۳] ت : هله بوقدر . — [۴] ت : هله معلومک . — [۵] ت : غایت مجربک اولانی استعمال ایله باشد مقابله به و جرأت قویمغه . م : اول مقوله نسنه استعمال ایتمکده قوت قلب تحصیل ایدرمش سن امدی غایت مجربک اولانی استعمال ایله باشد که مقابله به جرأت قویمغه . — [۶] م : دخی بیلورسن عنایت سکا . — [۷] ت . م : ازاله سیچون . — [۸] ت : لشکر ظفر ره بردن قرق بیک افزاز اولنوب سیواسله قیصریه مابیننده توقف امر اولمشدر . م : قرق بیک مقداری ارلشکر ظفر ره بردن افزاز اولنوب قیصریه ایله سیواس مابیننده اقامت امر اولمشدر . — [۹] م : بوقدر . — [۱۰] م : بوندن ارتق اولمز . — [۱۱] ت . م : دخی . — [۱۲] ت : بوکله بوقدر . — [۱۳] ت . م : رعب و . — [۱۴] ت : منزوی اوله سین ارلک سکا حرامدر . م : منزوی اوله سن اولک آدی سکا حرامدر . — [۱۵] قاموس ترجمه سی « معجر : منبروز ننده نسوان عربیه مخصوص برنوع باش اورتوسی » . — [۱۶] ت : سردارلق و شاهلق سوداسندن . م : سردارلق سوداسندن و سپهسالارلق هواسندن . — [۱۷] ت . م : مصرع زنو این کار برناید توبا این کار برنایی . م : برنایی . — [۱۸] م : تحریراً فی اواخر شهر جمادی الاخره سنه عشرین و تسعمائة . بو نامه هایون - تاج التواریخک افاده سنه نظراً - اردوی هایون جورموک منزله واصل اولدوقده بالی و بووده نک مأموراً کوندردیکی ایکی ایرانی به نودبیا ارسال ایلمشدر .

وقتی کیم یو خبرگر شاه اسماعیله یئشدی زیاده خوف و هراس ایتدی اما خوفی اظهار ایتیموب قلبنده کزلیوب لشکر ضلالت رهبر نه ایدرکه « دیار رومدن برکاربان کلورمش سزه فراوان کنج و مال کتورر اوشمک قورقک که آنلری اماملر بزه ویروبدرکه شمدی اون ابکی امام لشکر [یله] کلوب بنده [۱] علم دیکمشدر الان بزمه درلر، دیوندا ایتدورب تحت حکومنده اولان لشکرک جمله سی یانه جمع اولوب کوهکوک دموره غرق اولدیلر . شاه اسمعیل دخی لشکرینک جمع اولوب یانه درلر وکن [۲] کوریحک لشکری برله تبریزدن جیقوب منزل بمنزل یوریوب طوغری چلدوران [۳] اواسته کلوب که شمدی اول بره «صوفی قران» دیرلر آنده قونب سلطان سلیمه منظر اولوب طوردی . سلطان سلیم دخی بو طرفدن آدم [آدم] کیدوب قوناق به قوناق یوریوب عاقبت نیچه زماندن صکره چالدران اواسنک اوزرنده برحواله یرده نزول بیورب که شاه بدزاه دخی اول اواده قونمش ایدی ، ایکی لشکر دخی جنکه یراقنوب طوردیلر وایکی جانبدن دخی قات قات قراولار قویوب صبح صادق منظر اولوب طوردیلر . وقتا کیم صباح اولدی سلطان سلیم طوروب باک وضو آلوب الله تعالی قبلنه جان و دلدن توجه تام ایله صبح نمازن قیلوب حق تعالی دن فتح و نصرت دیلدی دخی قبل حقه توکل ایدوب بر آنه سوار اولدیکیم دیلرله شرح اولتمز وروم ایلی دلاولری دخی سلطان سلیمک آه بندوکن کوریحک آنلر دخی کلیسی آهن پولاده غرق اولوب و امره منتظر اولوب طوردیلر . سلطان سلیم دخی روم دلاولرینی بوشوکت و بووصفه کوریحک خیلی حظلر ایدوب دخی آنلرک آدلوو سانلو بهادرلرین یانه کتورب بونلره دیدیکیم «بوکون بویوکسک یردن شرق شاهی اولدوغی صحرا به روم لشکرین بر طورله اندوره لم کیم عجم شاهی دمبسته و سرکردان اولسون» وهم او یله ایدوب لشکر دن صف و بلوک بلوک ایدوب عجم سرداری شاه اسمعیل اولدوغی صحرا به یونلدیلر [۴] .

---

[۱] بونده . — [۲] دیرلک، دهرلک : طوبلانیق، جمع و تحشید ایدلک. — [۳] چالدران آذربایجانک شمال غربی جهتنده و یازید سمنجاغیله وان ولایتک شرقنده اوزون پروادی . — [۴] یوکک ، یونلک : وجه، دونمک ، توجه ایتک .

نظم

یر یوزین طوتدی سراسر اهل روم   آت آیاغندن یقلدی مرزبوم
 طوتدی کوه و دشتی کونا کون علم   صور ظاهر اولدی اسرافیل دم
 آل یشیل بیراغله طولدی هوا   لاجورد ایکن سیاه اولدی سما

نثر اول طرفدن دخی عجم شاهی طورب صباحن ایچی طلو [۱] کبرو کین
 تکری تعالی دن قورقیسی یوق ابدست یوق نماز یوق علمن قالدورب صاغن
 و صوان دوزادوب [۲] نته [۳] صول یاننه اوستجملو اوغلی محمد خانه [۴]
 دخی نیچه آنک کبی خیشلری و بی دینلری قویوب و صاغ یاننه دخی دیو علی
 خلیفه نیچه بیک فدایی مریدلریه وحیدر اوغلی شاه اسمعیل قبلده طورب [۵]

نظم

چالدران صحراسن ایتدی لاله زار   قرمزی تاجیله اول چابک سوار
 طوتدی اول صحرا یوزین رنگین درفش   کیمی قزل کیمی یشل کیمی بنفش
 نیزه دن اولدی نیستان اول قرا   اورتیه کیردی رضا ایچون قضا

نثر : عجم شاهی اسمعیل بن حیدر لشکرین ترتین بو وجهله ایدیجک روم
 پادشاهی سلطان سلیمدن بکا کوز قولاق اوروب طوردی لشکری ایله اول
 یوکسک یردن نیچه اینر دیورک . روم دلاورلری و سر کرانلری پادشاه عالم پناه
 امر ایتدوکی اوزره آلائی آلائی بلوک بلوک صحرايه اینمکه بشلابجق شاه اسمعیل

---

[۱] طولو . — [۲] دوزتمک : تنظیم و ترتیب ایتک ، یولنه قویق . — [۳] بوراده
 نقصان اولسه کرک . نته : ناصلکه ، اولدیکی کبی [۴] خان . تاج التوارخ : استجالو محمدخان .
 منشآت السلاطین : اوستاجه اوغلی محمد . صحائف الاخبار : محمد خان استاجلو . — [۵]
 تاج التوارخ و صحائف الاخبارک افاده سنه نظراً اردوسنک مینه سنه اوستاجلو محمد خان ،
 قبلنه نجم ثانی دیکله معروف اولان سید نعمه الله اوغلی میر عبدالباقی ایله سید شریف
 جرجانی احفادندن سید شریفی تعیین و میسره سنی کندوسی اداره ایله مشدر .

خیت احباسنه دیدیکیم « بزه بر کمسنه اولسه کیم روملونک اوضاعنی دخی عثمانلونک قاعدهسنی دخی لشکرینک آایلرینی وبلوکلرینی اسملرین ووصفلرین بلوب صور دوغمز احوالک جوابنه قادر اولسه ». اوکدنمی کون قره ولده روملودن مالقوج حاجیسنی دل آلوب شاهه کتورمشلر ایمنه شاه صور دیکیم « اول ارقاندهدر نیچه اولدی آنی بکا کتورک اولاکه عثمانلونک قاعدهسنی بلوب صور دوغمز احوالک جوابنه قادر اوله » ایله اولیجق قنده ایسه آنی کتورب شاه کمرهه یتردیلر. شاه دخی مالقوج اوغلی حاجیسندن صورب « بوعثمانلونک طر سنی [۱] و قاعدهسنی بلورمسن » اول دخی شاهه خدمت ایدوب « فردا فردا روم لشکرینک آدلرینک و اوصافلرینک [۲] بلورین » [دیدنی] . پس شاه حاجیه دیدیکیم « سویله ایشیدهلم اکا کوره ایش ایدلم »

نظم

روم اوصافن و احوالن بکا سویله بربر چونکه روشندر سکا
آل عثمانک سپاهن بلزم آنلرک بن رسم و راهن بلزم
چق [۳] سپاهیه کلوبدر اون فرید کیمدر آنلر آشکار ایت [۴]

نثر « شمدی آنلر اول یوکسک یردن بربر صحرایه اینلر آنلری بکا بربر ایدی ویر » [دیدنی] . شاه بوسوزده ایکن بر آلائی کورندیکیم کونک دموره غرق اولوب کلور ایچلرنده قزل سنجاق وار و اول قزل سنجاغک طولاینده قیرمنی بیراقلرک نهایتی یوق شاه صور دیکیم « بو آلائی ندر و بونک حاکمی کیمدر ». رومی جواب و یروب دیدیکیم « بو آلائی روم ولایتده نیکه بولی سپاهیلریدر و بکلری میخال اوغلی محمد بکدر .

[۱] توره : عادت ، نظام ، قانون . — [۲] آدلرین و اوصافلرین ویاخود آدلرینی و اوصافلرینی اولیه کرک . — [۳] چوق . — [۴] بوراده نقصان واردر .

نظم

بکبری اولور میخال اوغلنلری   آل عثمانه فدادر جاتلری
 سابق عثماندن بولارتا اشبو دم   بنده لردر صادق و ثابت قدم
 بو میخال اوغلی محمددر کلن   اشبونک امثالی ییحد در کلن

بوندن صکره آنی [۱] واحده یشل بیراقتر ایله آدمیسی جمله آق کیمشله
 اما چوقلوغنک نهایی یوق نشان [۲] صور دیکیم « [بو] حدسز لشکر قنی
 کشوردن کلور و اول یشل سنجاق کیمکدر و بونجه بیراقترکه جمله نه یوزدن
 یشلدر». رومی جواب و یروب دیدیکیم «اسفندیار اوغلی میرزا بکدر طوراقلری
 قسطمونی و بولیدر آل عثمانه جد بر جد مرید و مجلدر در و بوایی آایلرکه کلدی
 ایکیسی دخی قراوللردر اما شمدن صکره لشکر چوقلنی و ایشک قیوسی ظاهر
 اولوب فتنه آخر زمان قوپار». شاه رومی ایله بوسوزی سویلدر رکن نا کهان
 بر طوز بلوردیکیم دار و دیاوی ظلمته غرق ایلیوب بالاخر [ه] ییل اسوب توز
 نابید اولیجق توز ایچنده بر عظیم لشکر یلوردیکیم حد و پایانی یوق جمله سنک
 لباسلری قرمنی صناسن که دریای قاندر جوش ایدوب کلور و ایچلرنده دورلو
 دورلو رنگی [۳] علملری واردر. شاه رومیدن صوروب «بو ییحد خلق ندر»
 دیدی .

نظم

رومی دیدی ای شه جم اقتدار   کامیاب ایتسون سنی پروودکار
 اشبو بی پایان سپاه ای ذو قنون   کیم کوردنی کوزلره دریای خون
 نثر: بو کوروب کلن [۴] لشکر [ک] کلیمی یا [یا] طائفه سیدر. رومیلر بوکا

---

[۱] آن . — [۲] شاه . — [۳] رنگلی اولسه کړک . — [۴] نسخه ده بویه در .

عرب [۱] دیو آد ویرمشدر جد عن عثمانلویه مربدالردر و بونک عقبنجه
 بر لشکر دخی چقه کلدیکم جوقلق یونسندن حد و حصری یوق و دخی جبه
 وجوشن شمله سنک یلدرمه سندن [۲] شاه بدراه بالضروری آم چکوب حیران
 اولوب دردی [۳] و اول لشکر ایچنده غایتسز آتون باشاو علملر وار ایدی
 و هر علم آتنده بر صاحب سرور وار ایدی . شاه رومی یه صور دیدیم « مکر
 سلطان سلیم بولشکر ایچنده در بوقدر جوقلق خلق و بوقدر زینت که بونلرده
 واردر . »

نظم

رومی دیدی ای زمانه فردی شاه اشبو سن بکزتدوکلک شمدی سپاه
 بر بکیدر اول ارنلر شاهنک کترین بر بنده سی درکاهنک
 اشبو حشمت و بولشکر لر تمام آناطوللو ملککنکدر رومه رام
 میر میرانی بو شوکتله عیان خود سنان پاشادر اول نر پهلوان
 نثر: و بونک عقبنجه بر طوز بلوردیکم نه بنکزر اولکنه توزدن بر هیبتلو
 عظیم لشکر بلوردیکم قیاسه و فهمه صغمز . شاه اسمعیل اول مبالغه اشکری
 کور یجک رومی یه دیدیکم « شک دکدر که سلطان سلیم بولشکرده در بوشوکت
 و بوزینت آنکدر غیرینک دکدر . « مردم رومی دیدیکم « اشبو کوردیکم
 لشکر قرمان ولایتک لشکریدر و بونلرک بکلر بکیاری سلطان سلیمک برقولیدر .

نظم

بر قولیدر اشبو عثمان اوغلینک بنده سیدر بویله اول خان اوغلنک
 اول معلا سنجاق آنکدر عیان آکا تابعدر بو جمله بی کران
 شاه بوتقریری چون کوش ایلدی کندو کندوی فراموش ایلدی

[۱] عرب اولسه کرک . — [۲] یلدرامق: ییلدیرامق؛ باربار ویا آرهلق بارلامق . —
 [۳] طوردی .

نتر: و بونك عقبنجه بر توز بلوردیكیم اولکی توزلره نسبتی یوق ناکاه یل
 اسوب آیریلیجق بر عظیم مهیب لشکر بلوردیكیم دللره وصف و دهملره قیاس
 اولنمز. طاغ و طاشی [۱] دره و دپه طلب صحرايه [ایندی] . آندن شاه
 رومی به دیدیکیم «وار ایسه سلطان سلیم بولشکر ددرکه شوبه پرواسز قورقوسز
 کلور» . رومی دیدیکیم «ای شاه بو کوردو کک لشکر روم ولایتی لشکریدز یعنی
 سیواس و آماسیه بکیر بکیسیدرکه سابقده سلطان احمد ملکی ایدی شمدی بونک
 حکمنده در. شاه بدراه رومی ایله بو کفت و کوده ایکن ناکاه بر طوز بلوردیکیم
 سرتر سر جهانی طوتدی اول روشن کونی کیجه به دوندروب تنک و تاریک
 ایلدی .

نظم

کلدی [۲] ظلماتیله دنیای دنی	لاجوردی چرخ اولدی سه-وسنی
کنبد مینای [۳] بونک ایندی کرد	توزدن اولدی مهر و ماه [۴] لاجورد
بصدی اول کهساری بر لشکر که شاه	دیدى ذی [۷] لشکر زهی خیل و سپاه
دزدی اول طاغ هیبتدن تمام	طاغی پامال ایندی یکسر خاص و عام
جه جوشن بر توندن آفتاب	اندی یوز طپراغه سوردی آلدی تاب
شاه دیدی شه اشبو دردارای روم	شوکتیله کلدی کوستردی هجوم
رومی دیدی ای فرید ارچند	کورمه دوران آفتندن سن کزند

نتر: اشبو چوقلق آدم که واردر و اشبو جبه جوشن شعله سی و اشبو سنجاقلر
 کثرتی بولرد کزدن چقوب روم ایلی ولایتندن کلویدر اول ولایتلرده کیجه
 و کوندز کافره غزاده در و بونلرک بکیر بکیسی حسن پاشا در. بو سنجاقلر
 و بو آدم چوقلقی جمله سی آتی کوزلر لر « چون رومی قصه شاه که راه عرض
 ایلدی. شاه دخی اول قصه دن چوق حصه آلوب پرمانغن آغزیننه آلدی دخی

[۱] طاغ و طاش . — [۲] طولدی . — [۳] مینایی . — [۴] ماهی . — [۵] دزی . زهی مخنی .

حردیه برصوق آه ایدوب دیدیکیم « خان محمد الله تعالی سندن بیزار اولسون که
سنخی بوقدر رنجبه طوش ایدوب و بوقدر دوزخی بوزمغه سبب اولدک و بوقدر
جازارمنه زیان ایدوب بونجیلین سلطانه بی همسر ایدوب سرگردان ایلدک .
شویله کیم ربیع مسکون یرله درلسه بوقرشو بر ییغنی وارمیوب یاره دولر [۱]
شاه بی دین بونک کبی تأسف و غم چکرکن ناکاه بر توز بلوردیکیم حد و پایانی
یوق ایچنده رعد و برق صداسی کولکره چقبوب نیجه لک کوز و قولقلرین
صغر [۲] ایدوب و حر به لر یلدرمه سی و زنبکرار فشلسی و آدم لر چوقلغنک
غوغاسی عالمری ینقولندردی [۳] .

نظم

یاجوج [۱] مأجوجه بنکسزر بر فریق
یورودی مورو ملح تک آدمی
بصدی کوه و دشتی صف صاف اول گروه
شاه چون کوردی بو ییحد آدمی
دیدى هی هی سلیمی [۸] سر فراز
کورنه خوش کیرمش بو اود دریا سنه
رومی دیدی کای زمانه سروری
یوق بولشکرده سلیم شیر دل
اود ایچنده هپ سمندر تک [۴] غریق
چرخه چیقدی بوروهر نانک [۵] آدمی
دشت ییخود اولدی لرزان قیلدی [۶] کوه
کتدی عقلی وهوش [۷] بغلندی آدمی
ایلزیمی بویله اوددن احتراز
تکیه ایتمشلر مکرر اسماسنه
شاه معنی حیدر اوغلی حیدری
حیرت ایچره قالمه و اولمه مجل

نثر: « بو کوردوک بیحد و بی قیاس عسکر یکیمچری دیر لر دو کلیسی [۹]
یا یادر و ییاق [۱۰] یورمکدن پروالری یوقدر و دخی بونلرک ایشلری کیجه

[۱] نسخه ده بویله در . — [۲] صاغر . — [۳] یانقولاندیرمق: انعکاس صدا حصوله
کتیرمک . — [۴] تک: مثل، مانند، کبی . — [۵] چرخه چیقدی راهوارانک اولسی
ملحوظدر . — [۶] لرزش قیلدی اولسی ملحوظدر . — [۷] عقل وهوشی . — [۸]
سلیم . — [۹] دوکلی یاخود توکلی: هپ، بتون . — [۱۰] یایاق: یایا کله سنک اصلیدر .

و کوندوز طوب و تفنك و زنبك آتمقدر و دخی اوق آتمقده [۱] و قایچ و مطرق
 اوینا مقدره. و الحاصل هر هنر که دنیا ده وارد بر بونلرده بونلور و بونلر بر آمانسز
 یاغیدر که یادیرلره [۲] اوغراسه لر تالانده یا جوجه و مأجوجه بکزرلر و اول
 قزل سنجاغله صارو سنجاق آنلرک سنجاغیدر و اول سنجاق دبنده آغالری
 وییا باشلری [۳] و بلوک باشلری [۴] و اول طایفه نك دخی نهایتسزی آتلوردر
 اول یکیکچری ضبط ایتک ایچون .

نظم

چون بوسوزی آلدی گوشه شاه شرق درلدی اولدی غرق ایچنده غرق
 اولدی بیوش اول پریشان روز کار قاجدی آندن عقل و هوش ایتدی فرار
 اشبو نك تك اضطراب ایچنده شاه ناکهان اولدی جهان ملکی سیاه
 شرقی غربی طوتدی یکسر کرد خاک توزه غرق اولدی سما ایله سماک
 کیجه کوندز بر زمان فرق اولدی عین ظلمت اولدی اول شرق اولدی

نثر : عالم ظلماته بو مرتبه به واریجق یرده کی کوکده کی ملکار الله تعالی به
 تضرع ایدوب دیدیلر که « یاربنا بو ظلماتی اورتهدن کیدروب بزى شاد ایله که
 تحقیقا بزى سنك طاغتكده قاصر ایلدی . پس حق تعالی اول ملکلرک
 دعاسن قبول ایدوب بیل اسدورب توزن یاروب طاغتدی و ایچندن بر لشکر
 ظاهر اولدی که شش جهندن بریدر و فهم و قیاسدن طشره در . تمامت بونلرک
 غریبندن و حوش و طیور یرلرندن اورکوب سرکردان آواره اولدیلر اول حدسز
 لشکرک صاغ طرفی جمله قزل بیراقلو و صول یانی دخی تمامت صارو بیراقلو
 اولوب اول بیراقلر که اورتاسنده ایکی سنجاق بر قرمزی و بر [ی] آق . شاه
 کمره بو سنجاقلری و آلایلری و بوعظمت و مهابت برله دریا این [۵] کلوب
 کوویجک رومیه صور دیلر « بوسنجاقلر و بو آلایلر ندر » .

[۱] آتمی . — [۲] بات : بیانچی، خصم، دشمن، معارض . — [۳] باشلری .

[۴] باشلری . — [۵] دریا کبی .

نظم

اشبور اول پادشاه خوش خصال	رومی دیدی ای شه فرخنده فال
بو علملر اول سلیمان کدر	آق علم قزل علم آنکدر
سرور دوران سلیم بی نیاز	اول علم آتنده شاه سر فراز
هپ سپاهی اوغلنی در بی شمار	اول قزل بیراقلو اولنلرکه وار
اول سلحدار زمره سیدر شهسوار	اول صارو بیراقلر اولنلرکه وار
ایندی اول صحرایه چون بیر بیان [۱]	اشبو آیین ایله دارای جهان

نثر: آندن صکره روم پادشاهی سلطان سلیم لشکرین اول صحرایه بو ترتیبه
 ایندورب کندو شاه اسماعیله مقابل اولوب و لشکرین عادت قدیمه عثمانی وقاعدۀ
 سابقه جنک سلطانی مقتضاسنجه یمین ویسار آایلر باغلدرب و صفرلر یصایوب
 [۲] و صاغ قوله آناطولی بکلر بکیسی سنان پاشانی عموماً آناطولی لشکریه
 و آناطولویه قوشه لاشی [۳] قرمان لشکریه وصول قوله روم ایلی بکلر بکیسی
 حسن پاشانی روم ایلی دلاورلیله و بکیچری اول صغه طورغدوب و عرب [۴]
 طایفه سن بکیچرینک ایکی یانسه آناطوللو غربی [۵] صاغ قوله و روم ایلی غربی
 [۶] صول قوله و دخی بونلرک اوکلرینه بشیوز ضربزون [۷] عربیه سی
 چکوب سد ایستدیلر . جمیع ضربزونلر آغزلرن دشاندن یکا ایدوب منتظر
 اولوب طوردبلر [۸] . شاه کمره چون بو قدر آدم چوققلنی دخی بو ترتیبه
 آایلر بغاندوغن کوردی .

[۱] بر بیان . — [۲] آراسته ایتک ، صف صف دیزمک ، معناسنه اولان یاساق
 مصدرندن . — [۳] قوشه لاشی : ملحق . — [۴] عرب . — [۵] عربی . — [۶]
 عربی . — [۷] ضربزون : قلعه دوکن طوب . — [۸] تاج التواریخ ج ۲ ، ص ۲۶۵
 و صحائف الاخبار ج ۳ ، ص ۴۵۳ ده . مطالعه ایدلسون .

نظم

شاه چون کوردی بوریا [۱] موجنی	کوه و صحرا رده آدم فوجنی
نا امید اولدی وجودندن تمام	کندو کندویه دیدی زی فکر خام
قطره دریایه برابری اولور	خاک غیرا چرخه همسرمی اولور
بو همان بر کوهدر بن برک کاه	بن کدایم شمدی بدم اوشته شاه
پادشاهی شمدی کوردی روز کار	جاه جم افسانه در اسفندیار
شاه همان عالمده عثمان اوغلمش	شاهلق اسمی بزه بهتان ایمش
بویله عالی شانله کیم جنسک ایدر	بو جهانی باشنه کیم تنک ایدر
ذلیک چون میدانه کیردی اشبو ار	اوله کیم تیغندن آنک بهره ور
صوصه شدر [۲] قانه آنک خنجری	قندوره لم طوغره سون قوی منجری
چون قدم رنجیده قیلدی شهریار	مقدمیه [۳] جانلر ایده لم نثار
لیک بو دریایه عاقل اوغره من	عقله بقسک کسه عقلن طوغره من

نثر: آندن صکره شاه اسمعیل عقان باشنه کتورب اوستجمللو اوغلی محمد
 خانی و کور امیری و نور علی و چبان سلطان [۲] دخی بونلره بکزر نیچه
 خینلری جمع ایدوب دیدیکیم « کوردو کز می روم پادشاهی سلطان سلیم نه
 عظمتله و نه لشکر چوقلغینه کلوب قارشومزه . مقابل اولدی . عاقل اولان
 کسه نه ایقاه بونده ایشی باشرمق خیلجه ایشدر هر کسه که بی سوب بکا تابع
 ایسه شراب ایچون [۵] نیم مست اولق کرک تا که بر ایش باشریله « دخی
 شاه بی دین امر ایدوب دیدیکیم شراب کورسونلر [۶] آن واحده شراب
 کلکونی کتوروب و صراحیدن قیوب اول کندو ایچون [۷] آندن صکره سایر
 خینلرینه ویروب بالتمام لشکری نیم مست اولیجق هر بریسی لاف و کذاف
 اوروب شاه بدراه بونلرک لاف و کذافدن خیلی صفالر ایدوب

[۱] بودریا . — [۲] صوصه شدر . — [۳] مقدمنه . — [۴] چبان سلطان اولسی
 ملحوظدر . — [۵] ایچوب . — [۶] کتورسونلر . — [۷] ایچوب .

نظم

سرخ سرهپ مست و مدهوش اولديلر	جنسکه اقداميله چاوش اولديلر
کيرديلر ميدانه سرمست و خراب	الده هپ شمشير و باشلرده شراب
تيغ هندی چتمدی قينندن سلف	بغلديلر جنک ايجون مستانه صف
کوردي اول ميدان ايجنده شاه شرق	آت و آدم اولدی پولاد ايجره غرق

نثر: شاه بدراه دخی عسا کر شياطين رهبرله نیم مست او ایجق لشکرنی ایکی بلوک ایدوب بر بلوکنه دیار بکر بکلر بکیمی اوستجعللو اوغلی محمد خانی سردار ایدوب صاغ قوله آنا طوللو اوزرینه کوندروب و کندو باقی عسکر یله صول قوله روم ایلی لشکری اوزرینه یوریوب دخی ایکی طرفدن جنسکه شروع اولنوب قتاله باشلديلر [۱].

نظم

بری قلزم بریسی دریای روم	نه حساب آکا ونه بوکا علوم
بقلیوب قلب و جناح و بیش و پس	بولیه یول شه قتیله هیچ کس
دوزدیله میدان یمینله یسار	جان و باسار اولمغه آنده نثار
چون دوزلدی اشبورسم آیین رزم	شیر نرلر قیلدیلر میدانه عزم

نثر: آندن شاه اسمعیل لشکرین ایکی بلوک ایدوب بر بلوک آنا طوللو قولنه کوندروب و روم ایلی اوزرینه کندو واروب ضربنلر منزله کلیجک آندن ضربنلره اود و یروب جهانی توتون [۲] و ظلمت یوریوب بر طراقه قوپدیکیم نیچه لک عقللری باشلرندن کیدوب اول نیم مست اولان و کلن قزلباشلر طار طغن [۳] اولوب شاه اسماعیل اتبعا عیله اول طراقه لری و اول هیبتی کورب

[۱] حیدر چلبی نك، روزنامه دهک افاده سنه نظرأ ۹۲۰ سنه سی رجینک غره سی اولان چهارشنبه کونی . — [۲] توتون : دومان . — [۳] طارطغان، تار تاغین : پریشان .

دہستہ اولدی . زماندن صکرہ توز و توتون کیدیجک عقلنی باشنه دیوشورب اول بوزیلان آلایلری دورودب دخی روملو اوزرینه واروب هاندم ایکی لشکر بولشوب قوچلرکی اورشدیلر و طاغیر کبی یرندن قیوب طوقشدیلر و آرسلانلر [۱] کبی آکرشدیلر و دریا لر کبی آقشدیلر و بربرینه اجل قدحلیرین صونشدیلر و آدمیلر و آتار توز آراسنده بلورسز اولوب بو صورتله چوق زمان جنگ و جدال ضرب و قتال ایدوب و الحاصل نضیره کبراندن شروع اولوب ایکندونک آخر وقتنه دک صواش اولوب نیچه شیر زبهدارلر و نیچه سرورلر هلاک اولوب یوزلیرین یره اوردیلر . سلطان سلیم طرفندن روم ایلی بکلر بکیسی حسن پاشا زخم ییوب شهادت میسر اولدی و آرنیجه مورہ بکی سنن آغا و مالتوچ اوغلی علی بک و قرنداشی نورعلی بک [۲] و پرزیرین بکی سلیمان بک و آناطولیده قره سی سنجاغی بکی محمد بک و قیتیری بکی اویس بک و نیکده بکی یوز بش اوغلی [۳] اسکندر بک و بک شهری بکی قارلو اوغلی سنان بک [۴] و بونلردن ماعدا نیچه آلائی بکلرک و نیچه دلاورلرک عمرلرینه زوال ایریشوب زمره شهادیه اصل اولدیلر و قزلباش بد معاش طرفندن طعمه شم شیر اولوب هلاک اولنلر بونلردن قاضی عسکر شریف صدری و وکیل السلطنه عبدالباقی و بغداد جا کمی خاف بک و خراسان جا کمی لاله بک و همدان جا کمی تکلی بکان بک و سلطان علی بک و قورچی باشی و شهید علی تقیب اشرف و علی استانه سی [۵] محمد زلی و موغان جا کمی ارزووار بک و کنیچه و بزده جا کمی سزواز بک و بونلرک امثالی نیچه بکلر و نیچه یرارلر فرقه اشقیایه لاحق اولدیلر [۶] چونکه قزلباشک بو اصل

[۱] آرسلانلر . — [۲] حیدر چلبی روزنامه سی : صوفیه سنجاغی بکی مالتوچ اوغلی بک و قرنداشی سلستره بکی طور علی بک . — [۳] ینه اوراده : یوریش اوغلی . — [۴] تاج التواریخ ج ۲ ، ص ۲۶۶ ، ۲۶۸ و صحائف الاخبار ج ۳ ، ص ۴۵۳ ، مطالعه ایدلسون . — [۵] نسخه ده بویله در . بوراده نقصان وارد . — [۶] حیدر چلبی روزنامه سی : قاضی عسکر شریف الصدر و وکیل السلطنه عبدالباقی و بغداد جا کمی خلفا بک و هرات خراسان جا کمی لالا بک و همدان جا کمی تکلی بکان بک اوغلی و سلطان علی بک و کوسه همزه بک و قورچی باشی صارو پیروی و شهید علی تقیب الاشراقیله رومایه جا کمی اولان محمد کونا و موغان جا کمی اغزی وار بک قرنداشی و کنیچه و بزده جا کمی سردار بک . تاج التواریخ ج ۲ ، ص ۲۶۵ ده مطالعه ایدلسون .

یرار بکلری وسردارلری هلاک اولوب اورتمه لقدن قان دریا مثال آقیجق شاه
 بد فعالک کوزلرینه جهان تنک وتار اولوب اضطرابه دوشدی وعسکر عثمانی
 واردقجه غلبه ایدوب لشکر کمراهی حرکتیه مجال ویرمیوب اوکلرینه قات قات
 طورب وطرف طرف قرمغه باشلدیلر . شاه کمرام طالع بداخترن کورب ستاره
 نخوسته زوال ایره جکن بیلوب مقاومت ایده میوب

نظم

تارمار اولدی قزلباش شتی   خاکه بیقلدی شقیمک سنجی
 رومیدن شاهه ایکی زخم اولدی بکار   جان ایچنده طودی آنی یادکار
 کوردی جانن هم چقراول شیره بخت [۱]   باش آدی چقدی قالدی تحت ورخت
 چالدران صوینک اوزره بی درنک   تیز شاهه ایردیله ایکی پلنک
 یقیدیلر آتشدن اول بد اختری   دوشدی باشندن یره تاج زری
 سرخ سرلر چکدیلر بیسک روان   بندی بداختر روان قورتردی جان
 صاغ یانندن سنان پاشا مکر   او ستجعللو خلقنی قووب کیدر
 اورادن فرصت بولوب چاپک سوار   بر طرفدن اوده قودی بیشمار
 طولدی اول صحرا سراسر قانیله   کسه جان قورتاریمز امکانه
 شاه قورتلدی و بر قاچ بد سگال   تاج احمر دشت ایچنده پایمال
 اشبو دمد، چقدی بر کساره شاه   ایتدی روم اهلینه اول طاغدن نکاه
 کوردی مجموع آایلر بر قرار   بر آلائی بوزلماش هپ پایدار
 شاه حیران قالدیکیم زی پادشاه   زی حکومت زی تحمل زی سپاه
 بونجه جنک اولدی و بونجه کیر [و] دار   داخی آنک هپ صفونی بر قرار
 بوکا کویا جنک اظهار اولدی   جنکدن قطعاً خبردار اولدی

نثر: آندن شاه اسمعیل بو حال مشاهده ایدیجک باش قورتارمق [۲] سعادت
 عظیم بیلوب و بو ایاتی اوقیوب کیدر نفسنه تسلی ایدردی .

[۱] تیره بخت . — [۲] باش قورتارینی .

نظم

چون سلامت اولاتن اوستنده سر
اون ایکی امام قویوب اول همان
لشکرینه ایده بانک الفراق
باش کیدیجک باشه ار اولمز آیاق
قانی اول دعوی ایدن کیم بوجهان
بکا [۱] دیرلودی بنم اولدی تمام
دیدکن شمدی کریزان اولدی اول
شاه اولانک حالی چونکیم بو اولا
آندن شاه اسمعیل کریزان اولیجق

نظم

آت و آدم جبه سن صوندی روان
اول کونک یارندسی صاحب کزین [۲]
عزم تبریز ایتدی آندن یک عنان
کیردی سکنز کیشیله تبریزه تیز [۳]
نثر : آندن ماعدا لشکری دخی پرا کنده اولوب سلطان سلیم لشکری دخی
آردلرندن کیمن قیروب و کیمن اسیر ایدوب واردوسن یغما ایدوب کیمی آت
و کیمی باش و کیمی طوتساق [۴] کتورب سلطان سلیمه عرض ایتدیلمر . سلطان
سلیم دخی امر ایدوب هر کس طوتساقلو [۵] طوتساقنک بوینی اوروپ
طویملقترین [۶] آنلرک اولسون کندوسی برجه آلیوب هرکشیه طویملقن
بفشلدی وجنک یرنده اوچ کون اوتراق ایتدی [۷] و سلطان سلیم دخی شاه .

---

[۱] با که . — [۲] کریز اولسی ملحوظدر . — [۳] صحائف الاخبار ج ۳ ، ص ۴۴۱
« تبریزه واصل اولدقده بر قوجه عورت ائک الله صومزلنگیزی دفع ایدک دیو بر قارپوز
ویروب نیسکی تبدیل ابله که عانبزک خیر اولسون دیدی . — [۴] طوتساق ، توتساق : اسیر . —
[۵] طوتساقلو : اسیر صاحبی . — [۶] طویملقترین . طویملق : غنیمت . — [۷] اوتراق :
اوتوراق : اثنای سیر و سفرده یول اوزرنده بریده اولان مکث و استراحت .

اسماءك منزه اولدوغن ولشكر شقاوت رهبرينك كيمي قليجدن وكيمي جنك اولنان يرلري بتاق اولمغين بعضي يرلري لشكرينك ا كثرى اول بتاغه اوغرايوب هلاك اولوب وكيمي اسير اولوب مال ومنال يغما وتالان اولدوغن مشاهدم ايديجك اشبو برقاج فارسى ابياتى اول حاله مناسب وبهادرلغنه موافق ديمشدر اول ابيات بودر [۱]

نظم

شكر از تخت ستبول [۲] سوي ايران تاخيم [۳]
 سرخ سر را غرقه [۴] خون ملامت ساختيم [۵]
 شد غلام ممتم از جان و دل والى مصر
 نالواي خسروى در نه فلک افراخيم [۶]
 کرد از ملك عراق [۷] اين مرده آهنگ حجاز
 چنگ نصرت راجو در بزم ظفر [۸] بنواخيم [۹]

[۱] بوغزل هايون، خاقان، شاراليه ديوانك عاطف افندى - اوچ دفعه شق اول دفتردارى اولان استانبولى - قاموس الاعلامه كوره مصطفى، سجل عثمانى به نظراً محمد امين عاطف افندى در كه ۱۱۵۵ جمادى الاول سنك يكرمى ايكي سنده وفات ايده رك حيدر ياشاده مدفوندر - كتيخانه سنده بولونان ايكي وعثمانيه كتيخانه سنده كي يازمه نسخه سنده موجود دكلدر. بوراده، موزه هايوندم بولونان يازمه نسخه سيله ملت كتيخانه سنده بولونوب ۹۸۰ سنه سى فتوحى عثمان در فندن، يازمش اولان نسخه سى ۱۳۰۶ ده استانبولده ، ۱۹۰۴ تاريخ ميلاديسنده برلينده ، استراسبورخ دارالفنونى السنه شريقه معلمى هر باول هورن طرفندن بعد التريب والنصحیح والمقابله طبع اولونان نسخ مطبوعه سيله مقابله ايدلش «م» موزه هايونده «ت» ملت كتيخانه سنه «ا» استانبول، «ب» برلين طبع لرينه اشارت اخذ اولومشدر. — [۲] ت. ا : ستانبول. ب: سنبل. — [۳] م. ت. ا. ب: تاخيم. — [۴] م. ت. ا. ب: غرقه. — [۵] م. ت. ا. ب: ساختيم. — [۶] م. ت. ب: برنه فلک افراخيم. ا: از نه فلک افراخيم. — [۷] ا : كردن از اهل عراق. — [۸] ت. ا: بزم طرب. — [۹] م. ت. ا. ب: بنواخيم.

ماوراءالنهر ازینغم همه [۱] غرقاب خون
 چشم دشمن را ز کل اصفهان [۲] پرداختیم [۳]
 آب آمو از سرمو [۴] روان شد خصم را
 شد عرق ریز از تب غم چون نظم [۵] انداختیم [۶]
 شاه بنده از شکر فرزانه ام شد پیل مات
 بر بساط ملک چون شطرنج دولت باختیم [۷]
 ای «سلیمی» شد بنامم که ملک جهان
 تا چو زر درپوته [۸] مهر وفا [۹] بگدانتیم [۱۰]

نثر: آندن صکره سلطان سلیم عسا کر نصرت شعار مال بسیار و کنج بی شمار ایله
 کوچوب تبریزدن یکا یوریوب منزل بمنزل طقوز قوناقدنه تبریزه واروب نزول
 ایلدکده تبریزک خلقی دخی استقباله چقوب سلطان سلیمدن آمان دیلدیلر [۱۱]

[۱] م. ت. ا. ب. : شده . — [۲] ا : چو کل اصفهانی . — [۳] ا : ساختم
 م. ت. ب. : پرداختیم . — [۴] م. ت. ا. ب. : از سرهمو . — [۵] م. ت. ا. ب. :
 نظر . — [۶] م. ت. ا. ب. : انداختیم . — [۷] م. ت. ا. ب. : باختیم . — [۸] م. ت. ا. ب.
 درپوته . — [۹] م. ت. ا. ب. : مهر و وفا . — [۱۰] م. ت. ا. ب. : بگدانتیم . — [۱۱]
 حیدرچلی نك افاده سنه نظرأ حضرت پادشاهك اردوی هایونله برابر ۹۲۰ سنه سی رجینك
 اون بشفی چهارشنبه کونی سرخاب نام دیگر آجی سو منزله وصولنده استقبال ایشلردو.
 تبیان نافع: « سرخاب : مرغاب و زنده ، تبریز جنوبنده شهره متصل برطاغ آدیدر .
 تره اهل اسلام و مرقد اولیای کرامدر » باریه دومینارک « ایرانک جغرافی، تاریخی،
 ادبی لغاتی» نام اثرنده بوکله یوقدر .

نظم

دیدیلر ای دین اسلام سروری   پادشاهان جهان سر دفتری
 سد اسکندر کجی سن سن دینک   بشته بانینن قوم دین اهتک (۱)
 سنیلارز جمله من بل یاولی   عشق بو بکر و عمر عثمان علی
 شفقت ایت تبریزه ای شاه سعید   دائم اولسون دولتک عمرک مزید
 قلمبجکدن غرق خوفدر ملک شرق   خشمک اودی قلمسون تبریزی حرق
 دیوبانک قیلدیلر آم و فغان   الامان ای شاه عادل الامان
 چون کورر بونلاری اولداری کی (۲)   خشم طومارین رحمت دست (۳) طی
 قیلوبن بونلاره باغشدر تمام   ملک آذربایجان والی السلام (۴)

نثر : سلطان سلیم تبریز خاقنه آمان و یروب و لشکرینه تنبیه و تائید ایدوب
 دیدیکه « اولیه کیمسنگ (۵) اهل تبریزه ضرر و زیانی اولوب ونجیده حال
 اوله لر » و سلطان سلیم سعادتله تبریزه وارده جنی کون بر آلی پوستانلو اشقر
 کلوب آنلر دخی استقبال ایتدیلر . اما ایچلرندن برینه غایت عظیم تعظیم ایدوب
 انواع دورلو رعایتلر ایدرلر . سلطان سلیم بونلره دقتله نظر ایدیجک دیدیکیم
 « ابدالر خود ابدالدرر اما بو ایچلرنده اولان جوان نه شخصدر »

نظم

شه سؤال ایدوب بوجمع شوقیه   ایردی تحقیق ایله جمعک شوقیه
 دیدیلر ای پادشاه کامران   خسرو دوران خداوند جهان
 اشبو مجموع قلندرلر درر   عالمی پاهال ایدن ارلر درر

[۱] پشتیبان ، پشتیوان : حامی ، پناه ، ظهیر ، مساعد معنای نجیده افاده ایدر . — [۲]
 کی : تبیان نافع افاده سنه نظراً پادشاه اعظم و شهنشاه معنای اولوب عربیده ملک الملوک
 دینور : برده ترکده کی واردر که چوق ، ابو معنای درر . [۳] دستی . — [۴] تبیان نافع
 « آدر : آذر مراد فیدر » ینه اوراده « تبریز شهرینه دخی آذربادکان اطلاق ایدرلر » .
 ینه اوراده : آذربایجان آذربایکانک معریدر . — [۵] کیمسه نک .

شمعی تابعدربولار [۱] برسروره تخمه سلطان حسین بیقره [۲]
 سویلنور اسمیله اول بدیع الزمان شاه ایکن درویش اولوپدر ناکهان
 اشبو ارتخت هراتک خانیدر هم خراسان ملکینک سلطانیدر
 چون قزلباش ویشیلباش ایتدی جنک قرشولاشدی طوردی اول ایچی پلنک
 اویتادی اول مملکتلرده سمند اورتهلقدده اشبو که ایردی کزند

نثر : آندن روم پادشاهی سلطان سلیمه دیدیلرکه « بوارحسین بیقره اوغلی
 بدیع الزمان [۳] در شاه اسمعیل خراسان ملکینی غصباً آندن آلوب
 وکندویی خور وحقیر ایدوب دخی تبریزه کتورب وشام غزان کنبدن بوکا
 مکان ووروب یساق ایشدر آته وقآتره ودوهیه وایشکه بنوب [۴] قانده واررسه
 یایاق واره ویاننده سپاه صورتلو آدم اولمیه . سلطان سلیم بدیع الزمانک حالی
 بیلجک انواع دورلو رعایتلر ایدوب ودخی وافراناملر ایدوب آلتون ایر [۵] لر
 وبجری حوتازلر [۶] و تازی آتلی کوندروب دخی انواع لباسلر ووروب
 وروم ولایتیه بله کتورب وعنده ایدوب دیدیکم «ا کر حق جل وعلا اجلدن
 آمان ویررسه سنی تختکه قاوشدورم » وبوعهدی ایتدی اما بدیع الزمان
 رومده سهل زمان عمر سوردی آخرته اولاشدی وسلطان سلیم وزراسنه امر
 ایدوب دیدیکم جهان شاه [۷] وبوسعید [۸] واوزون حسن وسلطان

[۱] بونلر کله سنک شکل قدیمی . — [۲] حسین باقرا : میرزا سلطان حسین باقرا : اولاد
 تیموردن معزالدین عمر شیخک تورونی میرزامنصورک اوغلیدر ۸۷۵ ده خراسان پادشاهی اولوب
 ۹۱۱ ده وفات ایشدر . هراتده مدفوندر . مجالس العشاق نامیله برائری واردر . — [۳]
 بدیع الزمان میرزا : پدرینک وفاتی متعاقب کوچک برادری مظفر حسین میرزا ایله مشترکاً
 برسنه خراسانده حکم سوردکدن صکره اوزبکیله مغلوب اولوب عراقه فرار واسماعیل
 صفوی یه التجا ایشدی . استانبوله کتیرلکدن براز مدت صوکره طاعوندن وفات ایدرک
 حضرت خالد جوارینه دفن اولوشدر . — [۴] بینیبوب اوله جق . — [۵] ایر : ا کر
 - ایکار . — [۶] خوتاز اصلی قوتاس در . آت وبارکیرک بوون وکردینته آسیلان
 علامت . — [۷] میرزا جهانشاه : قره قیونلی دولتک اوچنجی حکمداری اولوب قره
 یوسفک اوغلیدر ولفی شپره در . ۸۴۱ ده آذربایجان حاکمی اولوب اوتوزسنه حکومت
 ایش ۸۷۲ ده دیاربیکره مجوم ایش ایسه ده اوزون حسنه مغلوب اولوب تبریزه عودت
 ایدرکن معقی اولان اوزون حسن طرفندن یوله قتل ایشدر . — [۸] ابو سعید

یعقوب [۱] بوذ کر اولان پادشاهلرک نهایتسز خزینهلری واردر آنلرک جملهسی اردبیل اوغلنه دکوبدر بولمق کر کدر .

نظم

شمدی اول کنج و دینه لاحال اردبیل اوغلنده در یوق قیل وقال
 اول عجایب اول غرایب تحفه لر قیمتی طشرله کونا کون کوهرلر [۲]
 نثر : روم پادشاهی امر ایتدوکی اوزره و زراسی آن واحده ده اول دیدوکی
 تحفه لری و یادکارلری تبریزده بولدورب خزینیه تسلیم ایتدیلر و تجاردن و اهل
 صنایعدن ایکوز خانه مقداری سورب اسلامبوله کوندردیلر و جنک کوننده
 شاه اسماعیلک بر عورتی طوتوب کتوردیلر سلطان سلیمه عرض ایتدیلر .
 سلطان سلیم شرعیتین [۳] خوب بلوردی شاه اسماعیل دخی جمله اتباع و اشاعی ایله
 مرتدلر منزله سنده در عورتلری بوشدر دیوب اول عورتی نکاحله نشانجیسی
 تاجی زاده [۴] یه عورتلوغه و یردی [۵] آندن تبریزده طقوز کون اقامت ایدوب
 اوزون حسن جامعنده نماز قیلوب [۶] آندن واروب شام غزانک تر به سن [۷]

میرزا : بن میرزا محمد امیرانشاه بن تیمور : اولغ بکک وفاتندن سوکره ۸۵۵ ده سمرقنده
 جلوس ایش ماش ماوراءالنهر ، خراسان ، غزنه ، کابل ، سیستان و عراقی ضبط ایله مش
 ۸۷۳ ده قره باغ حدودنده اوزون حسن طرفندن قتل اولومشدر . — [۱] یاخود
 یعقوب بک : آق قیونلی دولتک اوچنجی حکمداری و اوزون حسنک اوغلیدر . ۸۴۴ ده
 مقام حکومتک کچوب ۸۹۶ ده وفات ایشدر . — [۲] نسخه ده بویلدور . — [۳]
 شرعیاتی اولسه کرک . — [۴] تاجی زاده جعفر چلی در . آناتولی قاضی مسکری
 اولمشدر . « واه کیتدی بوجهندن جعفر ۹۲۰ » تاریخنده افنا ایدلشدر . سلطان سلیم
 جوارنده بنا کرده سی ارلان - اسکی نشانجی جامی - مسجدی حظیره سنده مدفوندر .
 دیوانندن بشقه « هوستامه » نامیله منظوم برائری واردر . — [۵] صحائف الاخبار ،
 مشاهیرالنسا ، قاموس الاعلامک افاده سنه کوره « بهروزه » خاتوندر . تاج التواریخ ،
 ج ۲ ، ص ۲۷۲ ده مطالعه ایدلسون . — [۶] حیدر چلی روزنامه سنک افاده سنه نظراً
 ۹۲۰ سنه سی رجبنک اون یدنجی جمعه کونی . — [۷] غازان خان : بن آرغون
 خان بن هلاکو بن توی بن جنکیز . ایرانده حکومت ایدن ملوک ایلخانیه نک یدنجیسیدر .
 ۱۲ یاشنده خراسان و ایسی اولمش شیخ ابراهیم حموی نک تلقینی ایله اسلامنی اظهار ابدرک

زیارت ایلدی . آندن تبریزدن جقوب قره باغده قشماق مراد ایدینوب آندن اول بهار اولیجق شاه اسماعیل قنده ایسه حقندن کتتمک قصد اولندی . اکرچه روم پادشاهنه بعض لشکر تابع اولدی اما یکچیری طایفه سی رضا و یرمیوب

نظم

دیدیلر ای حیدر دلدل سوار   بهره مند ایتسون سنی پروردکار
اشبو دریا کبی لشکر کیم سپاه   بر عدوسز لشکری دوللو شاه
نه قره باغه صغر نه اق بغا   نه بیابانه نه طاشه نه طاعه
زادوتوشه ناکهان کیمیا ب اولور   کاه اولور کیم باغلی بی آب اولور

نثر : آندن صکره یکچیری طایفه سی دیدیلر کیم « ای شهجم اقدار بورلر قتلقدر بو قدر لشکره زاد وزواده قنده بولور روم ولایتنه یعنی آما سیه واره لوم کیم اول یرلر اوجوزا قدر آنده قشایوب ایلك یازه هر قنده کیدرسک اوکوجکه دوشوب کیده لم ». سلطان سلیم دخی بالضروری آنلره تابع اولوب بالضروری رومه عزم ایدوب [۱] کلورکن بایبورد حصارن آلوب وبویولده سلطان سلیم اوچ وزیرن [۲] عزل ایدوب پیری پاشا [۳] که دفتر دار ایدی آتی وزیر ایلدی

محمدخان اسمعی اختیار ایشدر . سنه مذ کوره نه جلوس ایدوب ۷۰۳ . ده ۳۳ یاشنده اولدینی حالده قزوین حدودنده وفات ایدر که نهمی تبریزه نقل اولونوب انشا ایتدیردیک تربه به دفن اولونمشدر . تربه سی « شنب غازان » دینلکه که معروفدره تبیان نافع : « شنب ذنب و زنده کنبد معناسنه در . حالا آذربایجان ولایتنده شهور کنبد عالی به که سلطان غازان بنیادیدر شنب غازان اطلاق بو جهته در . خلق غلط ایدوب « شام قزان » دیرلر . فرهنگ انجمن آرای ناصرینک افاده سنه نظراً ارتفاعی ۱۲۰ قطری ۶۰ آرشون اعمش . پنچوی تاریخی ج ۱ ، ص ۱۸۰ « جکیزی تمیز نسلندن ایتدا شرف اسلام ایله مشرف اولان غازان خان ایچون بنا اولنان تربه شریفه که الا کن شنب غازان دیومشهوردر . بیهوده مال تلقیه معمور و آبادان ایدوب برقلعه متینه قلدی و ایچنه تورار شاه نسلندن میرزا محمد بعض امرا و بر مقدار سپاه ایله وضع و تمین اولندی . صحائف الاخبار - ج ۳ ، ص ۹۰ ، ده مطالع ایدلسون . حامی آمدی : « قازوب بیخ یاتن روزنی شام ایتدی اعدانک ، اولنجه تیشه قهری حواله شام قزان اوزره » . — [۱] حیدر چلبی روزنامه سنه نظر تبریزدن ۹۲۰ سنه سی رجبینک یکریمی دردنجی جمعه کونی حرکت ایدلشدر . تاج التواریخده یکریمی بش دینلمش کون تصریح اولونماشدر . — [۲] صحائف الاخبار - ج ۳ ، ص ۴۵۶ - ک افاده سنه کوره هر سک اوغلی احمد پاشا ، دو قه کین زاده احمد پاشا ، مصطفی پاشادر . — [۳] ترجمه حالی سهی ولطیفی تذکره لر نده ده کوریلن « رمزی » مخلص پیری محمد پاشادر .

آندن کلوب آماسیهده قشادی [۱] و سلطان سلیم آماسیهه کلیجک زماندن صکره شاه اسماعیل بر قاضی الحلی کوندروب سلطان سلیمه خلی پشکشلر وتضرع نامه لر کوندروب بعض نسنه مراد ایدمشدی . اوت سلطان سلیم پشکشن آلوب و جوان ویرمیوب الحلی سن حبس ایلیوب رومه کوندردی [۲] و سلطان سلیم اول قیش آماسیهده قشایوب تاریخک طقوز یوز یکریمی برنده اول بهار اولیجق ینه لشکرین جمع ایدوب دخی کلخ قلعه سنک فتحنه عزم ایدوب وکلخ قلعه سی بر حصار ایدی کیم پادشاهان پیشین و سلاطین دوربین آنک فتحنده عاجز و سهر کردن و بی درمان اولمشردی . تکیم شاعر آنک وصفده دیمشدر .

نظم

کله کوه اوزره همچو بر عمود   همسر ارلمشدی سمايله چودود
صندقی [۳] ایدی آنک آب فرات   نهري کوثر لذتی قند و نبات
سویانوردی درجهان اول کهنه کلخ   جباه دلارده آدی حصن کلخ
یورودی شاه اول آنک اوسته   تا کیره اول درج شاهک دسته
شه کوریک اول حصار احوالی   لشکره باغشادی اموالی
قورولنجه شاهه خیمه و اوتاق   اولدی لر [۴] یغما اول حصار طمطراق

علمای وزاردن اولوب بالاخره صدراعظم اولمشدر . ۹۳۹ ده وفات ایدوب سلوری ده جامی حظیرد سنده مدفوندر . — [۱] حیدر چلبی روزنامه سنه نظرآ آماسیهه ۹۲۰ سنه سی شوالنک آلتنجی کونی مواصلت ایدمشدر . — [۲] تاج التواریخک افاده سنه کوره اشراف سادات و علمای تبریزدن میر عبدالوهابی و صاحب الحاوی نسلندن قاضی اسحاق که قاضی پاشا دیمکله مشهور ایدی و شکرالله غانی - تبیان نافع : « مغان آذربایجانده بروایت آدیدر . موغان آنک کرسی مملکتیدر - و خلفای حیدریه دن حمزه . خلیفه بی اعزاز ایله مش و طرف پادشاهیدن سید عبدالوهابله قاضی پاشا استانبول نغرنده اولان یکی حصارده ، دیکر لری دیمتوقده حبس ایدمشدر . منشآت السلاطینده مندرج بولونان بوتضرعنامه ده ایسه « میر نورالسیاده و نورالدین عبدالوهاب . . . امارت مآب رفعت نصابی کمال الدین حسین بک و عمده الاعاظم بیرام افغان » دینلیور . صاحب الحاوی : ایوب کررازی - محمد بن ذکریاء در کافه علوم طبیه بی جامع اولان بو اثری اوتوز جلددر . — [۳] خندق . — [۴] اولدی .

نز: آندن سلطان سليم كاخ قلعه سن فتح ايدوب و آمد كه ديار برك تختكاهيدر
آنى فتح ايتمه نچه بيك ار كوندورب آندن سيواسه كلوب علاءالدوله لشكر ك
آردن باصوب و بيك مقدارى دوه سن آلدوغن كاخ اوزرنده ايكن خبر و رملشدى
اول خبرك صخته يتشجك حق تعالى به دائم شكر لرايليوب « هله مسلمانلر اوزرينه
قليچ چكمك بندن اولدى » ديوب علاءالدوله دفع ايتك تدار كنده اولدى .
سيواسه كليجك خادم سنان پاشا كه وزير اعظم ايدى آنى نچه بيك آدميله
علاءالدوله اوزرينه كوندورب و كندوسى دخى آردنجه يوريوب والحاصل
علاءالدوله اله كيروب وباشى كسلوب لشكرين پرا كنده ايلديلر [۱] .

نظم

قتل اولوبن كندى بوندن نامراد بو فلكدن كيم اولوپدر بر مراد
وذوالقادر مملكتنى تمام ضبط ايدوب سلطان سليم شهبوار اوغلى على بكه
كه علاءالدوله نك قرداشى اوغلى ايدى تمامت ذوالقادر ولايتن اصهارلدى . آندن
قيصريه به كلوب لشكرينه بيحد عطار و انعاملر ايدوب دستور و يردى و كندوسى
قيصريه دن اسلامبوله عزم ايدوب اون اوچنجهي كون دبنجه اسلامبوله دخول
ايدوب تخنده قرار ايتدى . [۲] اول جانبده [۳] قزلباش اولان شاه اسمعيل
بن حيدر علاءالدوله آلتوب و فتح كاخدن تمام خبر آلتوب

نظم

واقف اولدى كيم سپاه ملك روم اول حصارى ايلدى حربيه موم
مملكت رومينك اولدى لاجمال بي عدد تاجى ايتدى رومى بايمال
كه اول محمد بك بيقلو در بنام حاكم اولدى اول يره و يردى نظام
غيرت ايتدى اشبو غم دن شاه شرق بر چرى جمع ايتدى هب پولاده غرق

[۱] تاج التواريخ ج ۲ ، ص ۲۹۳ ، كنه الاخبار مطبوعى ركن ۳ ، جزء ۳ ص ۴۲ ،
صحائف الاخبار ج ۳ ، ص ۱۶۹ و ۴۵۷ مطالعه ايدلسون . — [۲] حيدر چلبى روزنامه سنك
افاده سنه نظراً ۹۲۱ جادى الاولاسنك بكرى طقوزنده . — [۳] بوراده نقصان واردر .

نثر: شاه بدراه دخی اولانجه مقدورین صرف ایدوب طور علی بن ملجم نام نکبته اماله اوج بیک مقداری قزلباش بدمعاش و قلعه کلاخک حاکمی اولان یوسف نام قلاش [۱] ارزنجان و بایبرد اوزرینه کوندرمکه . مقابله سنده بیقلو محمد بک حاضر ایدی خبردار اولجق هان یاننده اولان دلاورلره اول تور علی دین بی دین لعینک [۲] چشکوزک صحراسنده واروب بولشدی و فی الحال قلیج قویوب کیمن هلاک و کیمن اسپر غمناک ایدوب و مذکور تور علی نک باشی کسلوب ماعداسی تارمار اولدیله . آندن تور علی نک باشی نیجه بی سعادت باشلری ایله آستانه سعادت آشیانه کوندردیله کلوب واصل اولدی وشول وقتکیم علاءالدوله نک باشی کسلوب و لشکری برا کنده اولوب تارمار اولدی سلطان سلیم اول خینیک باشی بر قوتی به قویوب مصر سسلطانی غوری به کوندروب و یانجه بر مکتوب یازوب [۳] دیدیکم « اوش [۴] بونک حقندن کنندی نوبت سکا دکدی غافل مباش » چون علاءالدوله نک باشی کسلدی و بوخبر مصر سسلطانه ینشدی و غایت بیحضور اولوب نیجه زمان نیجه ایده جکن بلدی . آخر الامر شاه اسماعیله خبر و یریبدی « کل سنکله اتفاق ایدوب روم طرفه یورویه لوم سلطان سلیمی آرادن کوتره لم روم ملکی سنک اولسون بکا نسنه کرکمز » دیوب شاه اسمعیل دخی بوخبردن خیلی حظ ایدوب اولانجه لشکرن قره خان نام بکله بکیسنه تسلیم ایدوب دخی سلطان سلیم قره حمیده [۵] کوندردوکی لشکر

[۱] نسخه ده بویه در . — [۲] نسخه ده بویه در . — [۳] « یوم الثانی الرابع عشر من شهر جمادی الاولى سنة احدى وعشرين وتسعمائة بیورت قیصریه » تاریخ حوی اولان بونامه هایون سیف الدین بک سفارت و وداعته ارسال ایدلش اولوب منشآت السلاطینده مندرجدر . — [۴] اوش : شو ، اشبو ، اشته بو . — [۵] قره آمد اوله جقدر . دیار بکله اصل اسمی آمد اولوب ابنیه سی قره طاشدن معمول اولغله سیاه برمنظره گوسترمسنه مبنی « قره آمد » دینلیدی قاموس الاعلامه کوریللیور . خلیل ادهم بکله تاریخ عثمانی انجمنی مجموعه سنده . برنجی سنه ، ص ۳۶۵ - « بیلیو جغرافیا - آمیدا » نام مقاله سی ده مطالعه ایدلسون . قاموس ترجمه سنده « الامد : غایت و منتهی و انجام معناسته در » و « الامد : جامد و زنده ، خیر و منفعتله یا خود شر و مضرتله عملوا اولان کسه یه دینور کویا که هر بری نهایته ابلاغ ایلشدر و آمد نفورده یعنی سرحد عراق عربده برلده آیدر که حالا دیار بکر ایالتنک قاعده سیدر . نهایت حدودده و قوعی باعث تسمیه در « دینلیور .

اوزره [۱] کوندرروب و مصر سلطانه دخی خوب وعده لڑ ایدوب «هرچن سلطان حبله کلوب چادرین قوره بزدخی اول وقت قره حمیده بولنورزه دیوخر کوندردی مصریلر دخی شاه اسماعیلک سوزیله فی الحال مصر دن طشره چقوب روانیه [۲] نام موضعه خیمه وخرکاهلرین قورب اوتوردیلر .

نظم

اولدی صحرای مصر لشکرله پر تفرقه آلتون وجمع اولدی قور
خیمه وخرکاهله پر اولدی قید ایکی شفال قیلغه بر شیر صید

نثر آندن مصر سلطانی شاه اسماعیلک اول نوعه خبرلرینه مغرور اولوب
مصر دن کوچوب اولانجه مصر خزینه لرن یوکلدوب حلب طرفه کلکده
و کندوسی مصر دن کوچیجک یرنده طومان بای آده بر قز قرنداشی اوغلن
قویوب کندی .

نظم

کلك ایجره شاه مصر اولوب روان بو طرف احوالن ایدلم بیان
اول زمان کیم خان سایم خرده دان سوی آمده لشکر اتمشدی روان
آنره قیلمشدی باش بوسروری قصد قیلسه شیردن آلودی سری

نثر نیبوکلر خان محمد [۳] دیمکله مشهوردی قلعه آمده واردوغی کبی
اهل آمد مطیع اولوب قوسن اچدی والحاصل دیاربکرک مردین [۴] قلعه سندن
غیرین کلباً سهل زمانده فتح ایدوب و کندوسی آمد قلعه سنده قرار ایلدی .

[۱] تاج التواریخ ج ۲ ، ص ۳۱۳ ده مطالعه ایدلسون . — [۲] ریدانیه اوله جقدرکه
قاهره قربنده در . — [۳] بیتلو محمد خان اوله جقدر . بیتلو محمدباشایه ایرانیلر طرفندن
ویریلن براسم اولسه کرک . — [۴] ماردین : قاموس ترجمه سی «ماردون : جزیره ابن
عمره برقلعه معروفه آدیدر . اعراب بالحروف ایله معربدر حالت نصب وجرنده ماردین
دینور . قلعه مزبوره حالا ماردین ایله زیانزددر .

ناگاه بر کون آکا خبر کلدیکیم « اوش شاه اسماعیل طرفدن قره خان آدلو
بکار بکیسی مبالغه لشکر برله کلوب یتشدی غافل مباش » [دیو] .

نظم

عسکر شاهه اولبدی اول امیر	اون سکنز بیک واربله مرد دلیر
کلوبن مردن اوکنده باوگاه	قوروبن کوزلر عقین که ایره شاد

نثر: بیوکلو [۱] محمدخان دخی بوخبری آلیجق فی الحال اکنمیوب سلطان
سایمه عن نحال ایدوب اولاق ایله بلدردی. سلطان سلیم دخی ادرنده تختکاهنده
اوتورب عدل و داد و گاه گاه صیدوگاه عیش ایدرکن

نظم

بجر عشرتمده ایدرکن شاه کشت	ناکهان اسدی مخالف باد دشت
خان محمدن اولاق ایردی روان	شاه اوکنده یوزیره قویدی روان
دیدى دائم تازه اولسون کلشنک	جامی قویم روزی کلدی جوشنک
شاه ایله سلطان مصر کینه خواه	یوریدی کیم ایده لر ملکک تباه
ایکیسیده بیله در بالاتفاق	آره یرده قومشله هیچ نفاق
چون ایرشدی پادشاهه بو خبر	شکر ایدوبن شادا اولور اول تاجدار
دیدى طوغمش آفتاب دولت	شرق وشامی طوتسر در شوکت

نثر: پس و زراسی ایله واعیان وانصاریه مشورت ایدوب ایشک اوکن و صوکن
دانشوب آخر الامر سلطان سلیم ایتدی « اول قره خانک تداوکن کوره لم
آندن صکره سلطان غوزینک وشاه اسماعیلک تدارکنده اولوز ». پس امر
ایلدی « ایکی بیک نفر قپو خلقتدن بیک نفر سپاهی اوغلنلری و بیک نفر
سلحدارلردن حاضر ومهیا اولسونلر » [دیو] اوچ گونه دکین قومایوب آغاری
ایله قره حمیده [۲] کوندردی . قپو خلقی دخی قره حمید طرفه کیدیجک قره

[۱] بیقلو د — [۲] قره آمده .

خان مردن [۱] دن قالقوب آمدی بر نجه کون حصار ایلدی . آخر الامر قره خان قالقوب کیر و مردینه کیدرکن محمد خان لشکرندن بر مقدری آردندن آلتایوب [۲] قزلباش دخی خبردار اولوب لشکرین بوصویه قویوب آردنجه کلن لشکری قیروب ونجه سن آمدصوینه غرق ایتدودی و اول قیریلان [عسکردن] اکثرینک باشلرین کسوب مصر سلطاننه کوندردی . مصر سلطانی دخی آتی ایشدیجک قره خانه وافر انعاملر و احسانلر و استحسانلر ایدوب قاصدنی کیر و کوندردی دیدیکیم « البته شاه روم طرفنه کلیمجه اولماسون [۳] اوشده بن شامه ایرشدم » دیو خبر کوندردی . اما بزم حکایه من بو طرفدن سلطان سلیم ادرنه دن کوندردوکی ایکی بیسک کشی کیجه بی کوندوزه قاتوب یوردیلر . آخر الامر آمده ایرشیجک کوردیلر که قره خان بیسوکلو محمد خانک خیلی آدمیسن آلوب محمد خان دخی حصاره قیامش و قره خان مردین طرفنه کتمش ایله [۴] اولسه قیو خلقتک باشلرینه جانلری صجرا یوب محمد خانه خبر کوندردیلر که « حصاری آچوب طشره چیق واره لم اتقاقی جه دشمنانه جنک ایدم لشکرک آلدردک و کندک حصاره قیاندک » دیو خیلی سرزنشلر ایتدیلر . آخر الامر محمد خان غیرت ایدوب .

نظم

قلمه آمدن اولدی اول روان	قاره خان آردنجه اول شیر جهان
شوکتیله دشمنه ایردی دایر	دونوب اولدیلر برابر ایکی شیر
بولشوب اول آراهه جنک ایتدیلر	یر یوزین بر برینه تنک ایتدیلر
آت آباغندن کریزان اولدی توز	بلزیدی کسه شدر یا خود [۵] روز
شولقدر بیر ی برن قیلدی تباہ	اولو ایدی نیره یه قیلسک نگاه
ایکی لشکر دخی دوندرمدی یوز	آکا دکیم اسدی باد دلفروز

[۱] ماردین . — [۲] ایلامق : آقین ایتک ، بفتنه هجوم ایتک ایلمار ایتک . —

[۳] بوراده نقصان واردر . — [۴] اوپله . — [۵] یا که اولسی ملحوظدر .

نصرتی حقدن بولوب رومی سپاه یوروب اعدایی قیلدیله تیباه
اول آراده قتل اولدی ناکه وار قره خانیه بیله اولان تاجدار [۱]

نثر: آندن قره خانک باشی اول آراده کسلوب ودخی یاتجه بکلرینک
واولورینک باشلری کسلوب سلطان سلیمه کوندردیله . سلطان سلیم دخی قره
خان اوسته قیو خلقن کوندریجک کندوسی مصر سلطانی غورینک و شاه
اسماعیلک تدارکنده اولوب آندن ادرنه دن اسلامبوله عزم ایدوب کلدکندن
سکره تاریجک طقوز یوز یکریمی ایکیسنده خادم سنان پاشایی نیجه بیک لشکر
ظفر رهبرله کوندروب [۲] و کندوسی دخی قیو خلقیه وروم ایلی وآناتولی
لشکرین جمع ایدوب بحر اسکندر [۳] دن عبور ایدوب [۴] آندن عزم راه
ایدوب قرمان ولایتنه چقدقده قره خانک باشی و سائر تاجدارلرک باشی کلوب
عرض اولندقده

۹۲۲

نظم

قره خانک باشی ایله کنج و مال کلدی شاهه عرض اولندی وصف حال

نثر: اما سلطان غوری قره خانک باشی کسلوب ولشکری پرا کنده اولوب
و کیمی قرلدوغن و شاه اسماعیل کندوسی کلیوب خلاف وعده ایدوب قره
حمیده کلدوکن و سلطان سلیم لشکری تکرار آردنجه آلفایوب یتشدوکن
ایشدیجک [۵]

- [۱] «اول ازاده قتل اولدی نه که وار، قره خانله بیله اولان تاجدار» صورتنده اولسی ملحوظدر. —
[۲] دیوان کاتبی حیدر چلیک روزنامه سنه - منشآت السلطینده مندرجدر - نظراً
۹۲۲ سنه سی ربیع الاولک یکریمی بشنده استانبولدن حرکت ایتشددر. — [۳] اسکدار. —
[۴] تاج التواریخ و صحائف الاخباره نظراً ۹۲۲ سنه سی جمادی الاولاسنک دردنجمی
پنجشنبه کونی حیدر چلیک روش افاده سنه کوره اوچنجه کونی. — [۵] قره خانک
رأس مقطوعی سلحدار حسن بک وداعتیله سلطان غوری به کوندرلیدی منشآت السلطینده
مندرج اولوب آقشهرده یازلیدی سرلوحه سنده کوریلن و «اواخر شهر رمضان المبارک
سنه احدی و عشرین و تسعمائة» تاریخنی - بو تاریخده سهوتر تیب بولوندی ملحوظدر

نظم

ايرشيجك غوريه [۱] اشبو خبر غصه قلینی ايدر زیر و زبر
 طوس [۲] طاسه ایجنی و طاشنی [۳] زهر ایتدی قند مصری طاشنی
 قالدی حنیران بلدی نیداسنی ایلرو یاخود کپرو کیداسنی
 نثر : آخر الامر غوری بویه رای کوردیکیم واروب حلبده بر نیچه زمان
 اوتوره مملکت تفتیش بهانه ایدوب آندن کپرو مصرده [۴] دونوب کیده وهم
 شامدن کلوب حلبده چادرلرن قوروب اوتوردی ایل مملکت تفتیش ایدر کبی
 اولدی . سلطان سلیم دخی او کوردی سنان پاشا ایله کوندردوکی عسکری
 آردندن پشوب جمله لشکرله کلوب ملاطیه اوزرینه نزول ایتدیلر. ملاطیه اول
 زمانده چرکس التده ایدی .

نظم

مصرک ایله [۵] اول دیار نامدار یلدرم خاندن آلمشدی شکار [۶]
 واروبن فتح ایتدی اول آنی شاه اوتوروبن قوردی آنده بارکاه

- حاوی اولان بر نامه هابون ایله جوابندن - که سلطان غوری مقرینندن جمال الدین
 یوسف القبطان وداعتیه ارسال ایدلشد - آکلاشلییور . تاج التواریخ ج ۲ ،
 ص ۲۲۹ و صحائف الاخبار ج ۳ ، ص ۴۶۲ ده اردوی هابونک ۹۲۲ سنه سی
 جادی الاولاسنک بکرمی بشنجی کونی قونیه وصولندن سوکره رؤس مقطوعه تک
 ورودی بیان ایدلش و سلطان غوری به ارسال ایدلدیکنه دائر بر شیتی سوبله نلشد .
 حیدر چلبی روزنامه سنده ایسه بوکا دائر هیچ برشی یوقدر . رؤس مقطوعه بقیل محمد
 پاشانک اثنا حریده دیاربکر محافظلغنده یولوندردینی کتخداسی ایزنیقی علی اغاوساطتیه
 اردوی هابون کوندرلشد . — [۱] غوریبه . — [۲] طوس طاسه ، نوس تاسه :
 غبارغم . — [۳] طاش : طیش کله سنک اصلدر . — [۴] مصره . — [۵] مصرک ایدی
 اولسه کرک . — [۶] عاشق پاشا زاده به کوره ۷۹۸ ، صحائف الاخباره نظرأ ۸۰۰
 تاریخنده ملاطیه طرف یلدرم خاندن فتح ایدلشدی . تیمور حربندن سوکره مصر
 حکومتته کچمش ایدی .

نثر: و محمد خانه [۱] دخی خیر کوندردیکه « علی التمجیل آنده اولان
قبو خلقی ایله و دیار بکر لشکریله اکلنمیه سن کلوب یتشه سن » [دیو]. محمدخان
دخی امره امثال آیدوب فی الحال اکلنمیوب لشکر برله پای بوسه یتشوب

نظم

قیلدی فرمان لشکریله اول امیر پای بوسه هله ایریشه دلیر
خلعت شاهی و سلطانی کلاه ویردی هم اول ملکی آکاپادشاه

نثر: آندن سلطان سلیم غوری به قاصد برله خیر کوندردیکه وار مصرده
اوتور بابام یرنده سن خیر دعادن فراموش ایتمه بن شاه اسمعیل اوزره [۲]
دیکرم . سلطان غوری به بوخبر واریجق مقید اولیوب « مملکت مدر کتمزن
دیجک سلطان سلیم دخی [۳] کوندردیکه « سنک قصدک بویه اولیجق سن
آشکاره عدو ایتمش سن . شاه اسمعیل غایبدو سنک حلبده اوتوردوغک بنم
لشکره و ولایتمه خیر دکلدرد . سنک دشمانلغک کوز کوری دوررکن بن کورنمز
دشمانه واروب سنی آردمه قومازم » دیوب سلطان سلیم ملاطیه دن کوچوب
عزم حلب ایدرب یوریدی

نظم

قطع منزل ایلدی سوردی شتاب تا که منزل اولدی شاهه عینتاب
چون خبردار اولدی اندن غوری خام کوزلرینه روز روشن اولدی شام
بلدی کیم اول رستم سالار روم عمر باغن ایده سر ماوای بوم
لیک غیرت ایلوبن قیلدی عار کم وجودی خرمانن محو ایده نار

[۱] بیقاول محمد پاشایه . — [۲] اوزرینه . — [۳] بوراده نقصان واردرد . نامه و یامکتوب
کوندردیکه اوله جقدر . اردوی هایونک ۹۲۲ سنه سی رجینک اون برنجی کونی « توجان
دره بوغازی » نام محله وصولنده سلطان غوری به یازیلوب « او اسطر جب سنه ۹۲۲ بیورت
توجان دره بوغازی » تاریخ حوی اولان برنامه هایون منشآت السلاطینده مندرجدر .

ار اولانده غيرت مردان كرك باشی طوپ و قلیچی چوكان كرك
 پادشاهلقدن عبارت دوجهان بودرر ویرمک و المق باش وجان
 چون مقدر کائن اولور یوق کرد فائده نه ایلمک موتدن حذر
 ال آفاق بغلو اولوب دینجه کاش قومه الدن تینی ویر میدانده باش
 تا قیامت سویلنیر نام زال بونجه دور ایندی ایدیسرماه و سال
 مرد مردانک [۱] آدی اولمز نهان که ویرورکه آلور باشیله جان
 ییله غیرت قوشاغن قیلدی برک باش و جان سوکوسنی ایلدی ترك
 چیقوبن قارشولادی شاه دلیر آفتابی نتکیم ماه منیر

نزه: آندن سلطان غوری حلبدن کوچوب آندن ایکی لشکر مرج طاقندن
 [۲] بربرینه بولشوب ایکی دیکز کبی بربرینه آقشدیلر [۳] و بربرین آشفه
 ویوقارو سوروشوب گاه میمنه و گاه میسره و گاه قلب و جناح [۴] بربرینک
 اوزرینه آختاریلوب [۵]

[۱] مرز میدانک. — [۲] مرج دابقده. قاموس ترجمه سندن، «مرج: اوتلوصولوجا برلنه
 و چهاره دینور. دابق: حلب قضا سنده برقریه آدیر. فی الاصل برنهرک اسمی درکه اولقریه
 آنکله تسمیه اولندی». دابق، معجم البلدانک افاده سنه کوره حلبدن درت فرسخ
 مسافده کاتندر. — [۳] تاج التواریخه نظراً ۹۲۲ سنه سی رجینک یکریمی آلتنجی
 جمعه ایرتسی کونی، صحائف الاخباره نظراً رجینک بشنجی - بوراده ترتیب سهوی اولسه
 کرك - بازار کونی، حیدرچلی نك افاده سنجه یکریمی بشنجی کونی. — [۴] تاج التواریخه
 کوره اردوی هایونک میمنه سنده اناطولی بکلر بکیسی زینل پاشا، قرمان بکلر بکیسی
 خسرو پاشا، ذوالقدر اوغلی شمسوار زاده علی بک، رمضان اوغلی محمود بک معینتری.
 عسکر یله، قلبنده حضرت سلیم خان یکپیچری ایله، میسره سنده روم ایلی بکلر بکیسی
 بیقلی محمد پاشا معینتری عسکر یله بولوغملردر. غوری ده اوردوسنک قلبنده بولونوب
 میمنه سنه حلب امیرالاصراسی خیربانی، میسره سنه شام امیرالاصراسی سینیای تعین.
 ایله مشدر. میمنه = برانقار. میسره = جوانقار جوان قل کله سنکده میسره
 معناسنه ایدیکنی لغت چغتای و ترکی عثمانی سویلیور. تاج التواریخ ج ۱، ص ۱۶۹
 «میمنه و میسره سنه که جوانقار و برانقار تعبیری ایله اشتهار بولمعدر. — [۵] آختارمق =
 = آفتارمق.»

نظم

کوس سلطانی دوکلدی هر طرف جان و باشلر در میان اولدی تلف
 چون فلک قوالی ساز ایتدی نوا اول نوادن باشلر اولدی پرهوا
 اول هوادن مرد میدان اولدی مست یوریو بن بر برینه صوندی دست
 مرحبالر ایلو بن بر هم دکر بر برینه کوستر فضل و هنر
 شولقدر طوب آوردی بوچوکان تیغ کیم ملکلر کورب ایدرلر دریغ
 نسل آدم قتل اولیسر درجهان کر بو آشوب اولمز اولورسه نهان
 رومیان و جنیدیان بر هم دکر ضرب سیف و کرزایدی فضل و هنر
 کوه بقراز [۱] کیی یرده کشته لر آت و آدم اولوسندن پشتلر

[۱] قاموس ترجمه سی « بقراس ، بانک فتحیه : شام دیارنده جبل لکام دیننده بر بلده آیدر . ینه اوراده « جبل اللکام ، غراب و رمان و زلزله : شامده بر طاغدرکه حما و شیزرواقامیه قصبه لرینه مسامت اولوب و بر اوجی چکیلوب صهیون و شفر و بکاس قصبه لرینه اوغرابوب انطاکیه قضااستنده منتهی اولور . جبل لکام : اسم قدیمی آمانوس اولوب سوریه خطه سنک جهت شمالیه سنده و حلب ولایتنده ساحل بحره قریب اوله رق جبل لبنانی طاوروس سلسله جبالنه ربط ایدن بیوک طاغدرکه الماطاغی دینور . اک مرتفع زروه سی ۱۵۰۰ مترودر . بومسروادندن تاریخلر عیزک الماطاغنک بر قسمنه بقراس طاغی دبدکلری آکلاشیلیر . بقراسک انطاکیه ایله اسکندردن ازه سننده و بوایکی قصبه نک بهرندن درت فرسخ خلق مسافه ده و اهل صلب محارباتنده زیاده اهمیتی حائز ، متین بر قلعه سی اولان بر قصبه ایدوکی والیوم « بقراس » اسمیله بر کوچک قریه حالنده اولوب قلعه سنک خراب ایدوکی قاموس الاعلامده کوریلیر . ابوالعباس احمد بن یوسف الدمشقی ، - وفاتی ۱۰۱۹ - « اخبار الدول و انار الاول » - تاریخ تألیفی ۱۰۰۷ - تاریخنده « بقراس : بلیده علی قلعه جبل بها عین ماء باردوهی علی ثلثة مراحل من حلب کان بناها احمد بن ابی داود و خربت وهی علی قارعة الطريق و بقیت دهراً طویلاً خراباً مأوی لقطاع الطريق الی ان عمرها الملك المجاهد السلطان سلیمان بن سلیم العثماني و بنا بها جامعاً صغيراً و خاناً كبيراً و عين الواردين اليها طعاماً » دیور . « قارعة الطريق » اخترنک افاده سنه نظراً درت یول آغزی دیمکدور . خلیل ادهم بکک تاریخ عثمانی انجمنی . مجموعه سننده مندرج « هر سگ اوغلی احمد پاشانک اسارتنه داش قاهره ده بر کتبه » عنواظی امرینه - ص ۲۱۶ ، ن ۱ - ده مطالعه اولونسون .

یر یوزین طومش ایدی اهل عات
 کر فریدون شاه کر ضحاک پیر
 لیک غیرت ایلیو بن جنیدیان
 کتوروبن دوکدیلر شاه اوسته
 اون ایکی بیک دوشیدی برق زن
 یونلره قیلدی اشارت شهریار
 یر یوزنده ظاهر اولدی نا کهان
 کوزلر و قولقلر اولدی کور و کر [۱]
 یاغدی ساجیل یوق ابایل آشکار
 صاه سن کیم قوپدی حشر اورلدی صور
 لشکری مصرک اولوبن نارمار
 ظلمت ایچره بلدی نیداسنی

خون روان اولمشیدی همچون فرات
 بوکه بکنزر کورمدیلر دار و کیر
 لشکر رومی سورلر درمیان
 همچو پروین کیم کله ماه اوسته
 شاه اوکنده دخی دور تیوز ضربن
 کیم یقالر دشمنک جاننده نار
 رعد و برق و دودایله طولدی جهان
 مرد میدان اولدیلر زیرو زبر
 لشکر مصر اولدیلر درهم شکار
 ظلمت مخمر اولوب دور اولدی نور
 قالدی سلطان آره برده خور و زار
 باشن آلوب نه یکا کیداسنی [۲]

نثر : آندن صکره سلطان کوردیکیم یالکوز قالدی اش یولداش یوق کیمی
 قیرلدی و کیمی قاچدی کندو پیرکنشی ایدی قاچغه قدرتی اولمیوب یقامی جان
 کوده ده ایکن اله ویرمیان دیو زهر ایچوب هلاک اولدی [۳]

معجم البلدانه بفراس ، بفراس : لغات تاریخیه و جغرافییه بفراس . ممالک عثمانیه نك تاريخ
 و جغرافیا لغاتی نام اترده بفراس یا خود بفراس . لهجه عثمانیه بفراس صورتنده مضبوطدر .
 بکاس ایچون قاموس ترجمه سنده ، «شداد دوزنده انطاکیه قیربنده برقلمه حصینه دره» دینلیور .
 معجم البلدانه باقلسون . — [۱] «تبیان نافع» : کر : کاف عربیله — لهجه اللغات ده کاف
 فارسیه دینلمشدر — بیروزنده صاغر و قولتی آغر» . — [۲] نیداسنی : نه ایده چکنی .
 کیداسنی : نه طرفه کیده چکنی . — [۳] تاج التواریخ ج ۲ ، ص ۳۳۵ ایله صحائف الاخبار
 ج ۳ ، ص ۴۶۲ مطالعه ایدلسون . خلیل ادهم بک «هرسک اوغلی احمد باشانک اسارتنه
 دائر قاهره ده برکتابه» نام اترنده — تاریخ عثمانی انجمنی مجموعه سنده مندر جدر — «مصر
 اردوسی منزه اولمش و ذاتاً بک مسن اولان سلطان قانصوه غوری به نزول اصابت ایدرک
 او اراق و فات اتمشدر» و بو میحک استطرادنده ده «صورت وفاتنه دائر بر جوق
 روایتلر و ازابسه ده ایچی بوالسه کر کدر» دیور .

نظم

زهر اچوب اوزغی اول قیلدی هلاک کورنلر [۱] البر بو چرخ تیره خاک
 بسلا ایکن آنی دورلو نازیله سلطنت تختنده بیک اعزاز ایله
 اوز الیه اولدورر بن جانی [۲] صالدیلر ایسلر آلتنه اندامی
 نثر: آندن صکره مصر لشکری یوز دوندوردی قاجق آردنجه اولدیلر.
 بیچه رومیله دخی بونلرک آردین سورب کیمن قیروب و کیمن اسیر ایدوب مال
 وغنایله کبرو کلدیلر و یونس پاشا روم [ایلی] عسکریه الفایوب خیر بک نام
 چرکس بکنی حمادن دوندروب حسن اختیاریه سلطان سلیمه کلوب اطاعت
 واقیاد ایلدی. سلطان سلیم دخی خوش کورب و خوب وعده لر و یروب آخر
 مصر نایبلغن دخی و یروب اولدخی اولنجیه دکن مصر نایبلغن سورب آخر بو چرخ
 کینه خواه آکا دخی قالمیوب مصر نایبی ایکن سلطان سلیم زماننده ایکن اجل
 جامن نوش ایدوب وفات ایلدی [۴] آندن صکره سلطان سلیم چرکس لشکرندن
 طوتولانلری [۵] کیمن قردی و کیمن قیو و یروب آزاد ایلدی و جنک یرنده
 اوچ کون اوتراق ایدوب برج طابق [۶] قربنده بر منور موضع کوروب

نظم

دیدي کیمکدر بوروضه همچونور جان ودل بوندن آلور شوق و سرور
 دیدیلر داود پیغمبر بودر اول سالیان آتاسی سرور بودر

(۱) نه لر - [۲] اولدورر بن - [۳] خیربای - [۴] حیدر جللی نیک افاده سنه نظراً
 ۹۲۴ سنه سی شعبانک اون اوچنجی کونی مصر والیسی اولمش، سبل عثمانی ده کورلدیکی
 اوزره ۹۲۸ ذی القعدة سنده وفات ایله شدرد. قاموس الاعلامده یالکیز ۹۲۸ سنه سی محرردرد.
 حضرت سلطان سلیم شاهک - مهرما بونلری کومش اوزرینه محکوک اولوب چار کوشه سنده
 «توکل علی خانی» ووسطنده «سلطان سلیم شاه» عبارده سی منقوشدر - تاریخ ارنحالی
 تاج التواریخه نظراً ۹۲۶ سنه سی شعبانک طغوزنجی کیجه سی اولغله خیربایک عهد قانونی
 سلطان سلیمنده وفات ایلدیکی تظاها ایدر. [۵] طوتولانلرک - [۶] صرح دابق -

نعمه داود که ایردی کوشنه دورلو عبرت روشن اولدی هوشنه
 وارو بن قیلدی زیارت قبرنی حقدن ابتدی استعانت جیزنی [۱]
 نثر: داود پیغمبرک علیه الصلوات والسلام روضه منور و مشهور معظملرک
 زیارت ایندکدن صکره حلبه طوغرو کوچوب حلب خلقی دخی استقباله چقوب
 پادشاهدن امان دیلیوب

نظم

چونکه شاهی کوردیلراهل حلب چقوب ایستدیلر امان شهدن طلب
 بارکاهه کلوبن یوز اوردیلر شاهه استقبال ایدوبن طوردیلر
 دیدیلر ای آفتاب ملک و دین حضرت حقه بوکون اولدی [۲] یقین
 نثر: سلطان سلیم دخی آنلره شفقت ایدوب کینه خلعت و کیمنه خوش دل
 و یروپ حلب شهرنه یساقچی [۳] کوندورب حلبی قورتدی. آندن سلطان سلیم
 اوچنجی کون حلبه کلوب [۴] و مصر سلطانی حلب قلمه سنده قودوغی مال
 و مثالی آلوب نیچه دفعه عسکره بخشیشلر و انعاملر ایلدی. آندن صکره شام
 طرفه کچوب شام شریفنی فتح ایدوکن [۵] ایکی آی مقداری اوتورب او ماوردیکه
 مصر لودن الحی کلوب عذرلرین و قصورلرین دیلیوب سلطان سلیم دخی روم
 طرفه رجوع ایدوب کیده ایدی. اوت اومدوغنک خلافی اولوب اول ائنده
 کونلرده بر کون جاسوس غزه طرفندن خبر کتورب دیدیکه «مصرلو سلطان
 طومان بانی [۶] بکلیوب [۷] طومان بای دخی جانبردی غزالی به نیچه بیسک

[۱] نسخه ده بویه در. چیز کسر جیمیله قبر، هزار معنا سنه در. خیرنی اولسی ملحوظدر. —
 [۲] اولدک. — [۳] یساقچی: محافظه مأموری. — [۴] حیدر چلبی نیک افاده سنه نظراً
 ۹۲۲ سنه سی رجینک یکریمی طقوزنده حلب اوکنده کولک شیدان ده مصر سلطاننک شهینینی
 حویلیسی ایچنده اوتاغ هاپونده اقامت ایله مشدر. — [۵] سنه مذکوره شعباننک اون
 یدنجی کونی حلبدن حرکتله شهر منبورک یکریمی طقوزنجی کونی شامه موصلت ایدلش
 و شام اوکنده «سلطان مصطبه سی» دینلین محله اقامت ایدلشدر. — [۶] طومان بانی. —
 [۷] بکلماک: امارته قبول ایتک.

جندیلر و یروب اوشته مصردن چیقوب طغری غزه یه کلیور . سلطان سلیم
دخی بوخبری ایشدیجک خادم سنان پاشا نام وزیرینی نیجه بیک لشکرله جانبردی
اوسته غزه طرفه کوندروب سلطان سلیم دخی اکلتمیوب آردنجه عزم ایدوب
سلطان سلیم مصره طغرو کتمدی اما سنان پاشا هان شامدن لشکرله چقوب
کیجه بی کوندوزه قاندى و غزه یه یتشوب بر کون علی الصباح جندیلره پولشوب
شیرانه جنک ایدوب

نظم

یوریبو بن بر برین ایکی سپاه تیغ یرانیه قیلدیلر تباه
پاره پاره اولدی تنلر همچو میغ بحره ایرشدردی خونی ضرب تیغ
قاندن اولمش ایدی اول یرالاه رنگ لعل [۱] مرجان اولدی یرده جمله سنک
کشته لردن یرده اولدی پشته لر جرم و مزک کاتب فرشته لر [۱]
آسمانه اولدی لر جمله روان یوز اوروبن دیدیلر یا مستعان
عادلی لطفیله منصور ایلکل ظالمی قهریله مقهور ایلکل
نالش ابتدی اول ملکدر بی عدد تا کیم ایردی جانب حقندن مدد

نثر : آندن روم سپاهیلری شوکتیله یوریبوب مصر لشکرینک اکثرن
قیروب باقی قلانلری جانبردی ایله باشلرن اله آلوب مصر طرفن اوزلیوب
قاچدیلر . آندن رومیلر دخی جندیلرک مال و منالترین غارت ایدوب آندن
سنان پاشا دونوب غزه ده نزول ایدوب فتح و فتوح خبرین یازوب سلطان سلیمه
کوندردی . بویکادن سلطان سلیم دخی سنان پاشای [۲] غزه طرفه جانبردی اوسته
کوندریجک کندوسی دخی عقبنجه چیقوب کیجه بی و کوندوزی برابر ایدوب
قطع منازل وطی مراحل ایدوب گلده . حتی رملیه [۳] ایرشوب سنان پاشا
کوندردوکی فتح و فتوح خبری سلطان سلیمه واصل اولوب سلطان سلیم دخی
اول بشارت خبرین ایشدیجک حق تعالی حضرتنه شکر فراوان ایدوب

[۱] «جرم مزک کاتب فرشته لر» اولسی ملحوظدر . — [۲] پاشای . — [۳] رملیه .

نظم

سجده قیلدی خالقه شکر ایلدی   اسم قساحی دلیر ذکر ایلدی
 لشکرینی غزیه قیلدی روان   بش بیک آدم آلون شاه جهان
 واروبن قدسی زیارت ایلدی   اول دیار اهان رعایت ایلدی
 شول قدر قیلدی تصدق سیم وزر   اهل قدس اولدی قمو فیروزوفر [۱]
 کیروبن صحرايه [۲] قیلدی شه نماز   خالقه عرض ایلدی دورلو نیاز
 جسم و روحی [۳] شاهه ایردی آنده نور   جان و دل ملکینه ایرشدی سرور
 روشن اولدی چشمه کلزار قدس   طولدی دل ملکي تمام انوار قدس
 بر نظر قیلدی جانه اول امین   کوردی بر مناله [۴] خانه در همین
 پر نجاست پر سیاست خانه در   دایما جوریه ظلمی خانه در
 جاه دولت دیو قورار خالقه دام   چاهه صالوب باشنه دو کر رخام
 تن غداسن [۵] صائمه کونتر دوکی نان   زهر ناک ایدوب ویرر کیم آله جان
 صائمه بسلسر سنی بونده فضل ایچون   بلکه طعم مور و مار و عنزل ایچون [۶]
 جام جوهر دیو صوندوکی [۷] پتان   روح پرور دیبو ایچدوکی قان
 قیلدی برداخی نظر اجزای [۸] خاک   زلف و خد و خال چشم اولمش هلاک
 خاک اولوب اولمش سترشته خاکله   فرقی نه خاک او نور پاکله
 کیم آنک هر ذره سیدر بر وجود   عزت حقندن ایدر لر دی سجود

نثر : آندن صکره جمله زیارتلری زیارت ایدوب آندن دونوب کیرورملیه
 کلوب ورمه دن دخی کوچوب غزیه کلیجک سنان پاشا دخی آنده اولان
 بکلریه وروم دلاورلری ایله استقبال ایدوب دست بوس ایدوب چرکسیدن

---

[۱] فیروزفر . — [۲] صحریه . — [۳] جسم و روح . — [۴] قاموس ترجمه سنه
 نظراً منزله . — [۵] غداسی . — [۶] قاموس ترجمه سندن « الغزل : بر نسینه
 یرندن یا کروهنندن یا خود عمانندن آروب بر طرف ایلك معنا سنه در . — [۷]
 صوندوغی . — [۸] اجزای .

قربان لشکرک باشلرینی کتورب اکیلین شادقلر اولوب سلطان سلیم غزه دن خلیل الرحمن زیارتن قصد ایدوب بیک بکیچری و بیک قبو خلقی و یونس پاشایی و حسام پاشایی بیله آلوب و سنان پاشایی لشکر بیله غزه ده قویوب آندن واروب خلیل الرحمن علیه الصلوة والسلام (۱) زیارت ایلدی . آندن اسحاق پیغمبر و یعقوب پیغمبر تر به سنی زیارت ایدوب هر برنده حق تعالی جل و علایه ناز و نیازلر ایدوب آندن اول یرک فقیر مجاور لرینه بحد و بی قیاس مال تصدق ایدوب هر برینی غنی ایلدی . عودت ایدوب و غزه به کبرو کلوب اوچ کون اوتراق اولوب آندن منزل بمنزل یوریوب تاشوکه دکین که مصر دیاری آشکاره اولدی .

نظم

کوردی بر خرم دیار و دلنذیر	بوق جهانده مثلی و هم نظیر
خوش نفس همچو خستن	شاد و خرم دائم آنده جان و تن
خلد وار اولمش بهار بی خزان	ایرمش او راقسه باد و زان
هر طرف اولمش روان آب حیات	نهری کوثر لذتی قند نبات
چون نهایت بولدی اول راه جفا	کتدی شدت جان و دل بولدی صفا
اول آراده قیلدی شه اوچ کون قرار	تا که راحت اوله لشکر هم طوار

نثر : آندن سلطان سلیم او مار دیکه جرکسلر باشلرین اولوب [۲] بر بکا کیده کندو فکر ایتدوکی کبی اولمیوب و تدبیری تقدیره موافق کلنمیوب [۳] اولاجق ایشلر واریدیکه اولسه کرکدی . اوت سن قولاق طوت بندن بکاسکا طومان بای ایله چرا کسه احوالی دیالم . غزالی غزه دن هزیمت بولوب قاجمده

---

[۱] و السلامی . حضرت ابراهیم خلیل عم ک قبری حاوی اولمغه - نام قدیمی آریا اولان - حبرون قصبه سنه ده «خلیل الرحمن» دینلمکددر . قاموس ترجمه سنده «الخلیل» لفظنده « بیت حبرون دخی دبرلر . مدینه الخلیل تعبیری متداول ایکن کیده رک مدینه اسقاطله خلیل زبانه اولمشدرکه حالا خلیل الرحمن ایله متعارفدر . نسبتنده خلیلی دینور» افاده سی کوریلور . — [۲] آلوب . — [۳] کلیوب .

و طومان بای او مازدی سلطان سلیم کلیوب غزه به کلن لشکری جانبزدی طاغدوب قرايدوب نا کهان برهيجن [۱] دويه سوار کلدی طومان بای او کنده یوزین بره اورب دیدیکیم « یا سلطان زمان مرسومک غزه به واران لشکرک جمله سی قیریلوب جانبزدی کوجله قروباش قورتروب اول جنکلرده [۲] کبروب بهراملری بکنمیوب و آرسلانلره بیغین صالمیان جانبزدی اول آرسلاشمشمدی سجاندن بدتر اولوب کلمیور اوشته ابرشدی غافل [مباش] دیوب خبر ویردی. طومان بای و جندیله جانبزدیتک سرگذشتن و سلطان سلیم دخی آنک آردنجه کلمه سین ایشدیجک بریره جمع اولوب ایشک آردن و ارکن صانشوب [۳] بر بریله عهد و پیمان ایدوب سلطان سلیمه اولنجه شهره آرقه و یروب جنک ایدله ر و شهر اوکنده ردانیه [۴] دیرلر بریر وار ایدی آنده صندوق [۵] قازوب و طویلر چقروب کندولرینه صواش یرین دوزوب سلطان سلیمک کلمسینه منتظر اولوب دوردیله [۶] سلطان سلیم دخی بونلرک صندوقدن [۷] و طویلرندن خبر آلیجق اول جهتی قیوب مصرک اوستی یانندن طاغ طرفن طوتوب کلوب [۸] چرا کسه نک آلابری یانلرندن

[۱] مجین: صوبی قاریشیق بر اور کوجلو دوه، قوشویه قوللایلان مهاری، یوک قالدریمیان دوه — [۲] جنکلره. — [۳] طانشوب: مشاوره ایدوب. — [۴] ریدانیه. — [۵] خندق. — [۶] تاج التوارخ - ج ۱، ص ۳۵۳ - صحائف الاخبار - ج ۳، ص ۴۶۴ منشآت السلاطینده مندرج فتحنامه هابونده - ج ۱، ص ۴۲۸ - ک افاده سنه نظراً عادلیه نام محله، حیدرچلی روزنامه سنه نظراً ریدانیه ده. — [۷] خندقندن. — [۸] حیدر چلی، روزنامه سنده « جبل مقطم دیکله معروف یولدن یوریبوب « دیورکه قاهره نک جنوبنده کائن اولان مقطم طاغیدر. منشآت السلاطین ج ۱، ص ۴۲۸ و ۴۴۱ تاج التوارخ ج ۲، ص ۳۵۳ ده جبل مقطب صورتنده درکه تربیب سهویدر. اوززند بولوتان قلعه حفته، لغات تاریخیه و جغرافیه ده « ملک مصر مشهور صلاح الدین ایوبی طرفندن بنا وقاعد جوهر جابندن توسیع و تعمیر اولتمش « دینلمسی ده ذهول اثری اولیدر. چونکه صاحب افریقیه معز بن منصور - معز الدین الله ابو تمیم معد بن منصور بن قائم بن مهدی، فاطمینوک درونجیمیسی، ولادتی مهدیه ده ۳۱۸ ده، جلوسی ۳۴۱، وفاتی ۳۶۵ - جوهر قائم - ترجمه حالی و فیات الاعیان ترجمه سی، ج ۱، ص ۱۵۱ ده « القائد ابوالحسن جوهر بن عبدالله المعروف بالکاتب الرومی « سر لوحه سیله مندرجدهر -

اینوب اول صندوق (۱) و طویلر بطال اولوب قالدی .

نظم

باطل اولدی طویلر صندوق (۲) تباہ دشمن اوستینه دونوب سوودی سپاه
کوردی سلطان دشمن ایردی ازقفا کتدی دولت باشدن و دلدن صفا

نثر : آندن طومان بای صندوقلردن (۳) و طویلرندن نومید اولیجق جنگه

مخالف الاخبارک - ج ۲ ، ص ۴۳۶ - افاده سنه نظرأ ۳۵۸ ده و فیات ترجمه سنه نظرأ سنه مذکورہ ربیع الاولک اون دردنده افریقہ دن چیقوب صحائف الاخبارہ کورہ سنه مزبورہ شعبانک اون یدیمی و فیات ترجمه سنک افاده سنه نظرأ شهر مذکورک بکرمی ایکسینده مصری اخشیدیلردن احد ایلمش . صحائف الاخبارہ کورہ ۳۵۹ ده قاهرہ شہرینک و جامع ازهرک و قصرینک بناسنه مباشرت ایلمش - قاموس ترجمه سنه کورہ قصر قلہ معناسنی ده افاده ایدر - و فیات ترجمه سنه کورہ « مصره داخل اولوب شهرک اورناسندن کچوب حالا قلعه بنا اولدنی حمله نزول » ایلمش « وحالا قاهرہ اسمیله مسمی اولان قلعه تک محلی تمین ایدوب همان اول کیجده اساسی مصری حفر » ایتدیرمش و انشاسته باشلانان جامع ازهر - و فیات الاعیان ترجمه سنه نظرأ ۳۶۱ سنه سی رمضانک یدیسنده اتام ایدلش و قائد - قاموس ترجمه سنک افاده سنه کورہ سرعسکرده دینور - جوهره و فیات ترجمه سنک بیانه نظرأ ۳۸۱ سنه سی ذی القعدة سنک بکرمی یدیسنده مصرده وفات ایلمشدر . معجم البلدانه قاهره کلمه سنه ده باقلسون . صلاح الدین ایوبی ایسه - ملک ناصر ابوالمظفر یوسف بن ایوب بن شادی - که ترجمه حالی و فیات الاعیان ترجمه سی ج ۲ ، ص ۳۴۵ ده « ابوالمظفر یوسف بن ایوب بن شادی سرلوحه سیله مندرجدر - تاریخ ولادق ۵۳۲ سنه سی قلعه تکریت - عراق عربده بغداد ایله موصل ارسنده و دجله تک ساحل غریبسنده برتصبه در . متأنیله مشهور بولومش اولان قلعه سی ایوم خرابدر - و مصرده ایوبیه حکومتی ۵۶۷ محرمنده - فاطمیوندن خاضع الدین الله ک وفاتی اوزرینه - تأسیس و ۵۸۹ ده شامده وفات ایلمش اولظه لغات تاریخیه و جغرافیه تک سالف البیان عباره سی « قائد جوهر طرفندن بنا و صلاح الدین ایوبی جانبندن توسیع و تعمیر اولمش » صورتنده اوله جقدر . صحائف الاخبار - ج ۲ ، ص ۶۱۱ ده و صلاح الدین ایوبی وقایعی آرهنده ۵۷۱ سنه سی - ده « قاهره شہرینه و جبل مقطم اوزرنده اولان قلعه یه سور چکدی که بو سورک دوره سی ۲۹۳۰۰ ذراع اولتی اوزرینه در » دینیبور . — (۱) خندقلر . — (۲) خندق . — (۳) خندقلردن .

آهنك ايتديلر و سلطان سليمك لشكرن قارشولاديلر : [۹] عاشقانه ايكي لشكر بربريله قليج سماعن ايدوب كركي كبي بربرندن انتقام آلديلن . هاي وهوي آوازه لري كوكلره چيقوب و نيجه لرك زهره لري چاك اولوب

نظم

مرد ميدانلر مبارز درميان و يروبن آلورلر يدي باش و جان
قان روان اولمشدى همچو بحر نيل قانه غرق اولمشدى آدم آت و فيل
برنبرد اولديكه اشبو كنه دار زير پاده اولايازدى تارمار

[۹] تاج التواريخ ج ۲ ، ص ۳۰۳ - ك افاده سنجه اردوي هايونك قلمبنده حضرت پادشاه ، ميمنه سنده اناطولى عسكريله وزير سنان پاشا و شهبسوار اوغلي على بك و ملوك بايندرى اخلافندن فرحشاد بك و ادنه حاكمى رمضان اوغلي محمود بك ، ميسره سنده روم ايل عسكريله يونس پاشا ، حيدر چلي نك روزنامه سنده كي افاده سنه نظراً « اناطولى بكار بكيسى مصطفي پاشا صاغ قوله ، روم ايل بكار بكيسى سنان پاشاى كوچك صول قوله و سائر بكار و آغالر قوللو قولنده طوروب » منشآت السلاطينه مندوج و « تحريراً فى شهر محرم الحرام سنه ۹۲۳ بمدينه مصر القاهره » تاريخي حاوى بولنان و شهزاده سلطان سليمان يازيلان مصر فتحنامه هايوننده « صاغ قوله هزبر يشه و غا وزير اقدم سنان پاشا تعيين اولنان بكار بكيلر و امرا و سپاهى ايله وصول قوله بلك قله هيجا وزير اكرم يونس پاشا و سائر بكار بكيلر و امرا ايله طوروب ميمنه ميمنت شعارده ذوالقدر به حاكمى شهبسوار اوغلي على بك و حلب واليسى خير بك و ميسره مسرت آئارده رمضان اوغلي محمود بك و هيئتاب حاكمى چركس يونس بك و جناحين منصورينده روم ايل امرا سندن اورنوس و ميخال اوغللرى و قلب مظفر قويده ذات هايوم قيوم خلقى اولان اجناد اجماد و بلوك اغالرى صرتب و مكمل قلموب و يكيچرى قولرم پياده شاه اوكنده طورر كى « دينليور . بو حربك تاريخ و قوعى ، آفالك كرامه هايونله تاج التواريخه نظراً ۹۲۲ سنه مى ذى الحجه سنك بگر مى طقوزنجى پنجشنبه كوتى اولوب حيدر چلي روزنامه سيله محائف الاخبارده كوستريله رك كوتى تصرخ ايدله مشدر . اثنای محاربه ده حيدر چلي نك افاده سنه نظراً كوكتندن ميزراق و يانندن او قله باره له ورق شهيد اولان صدراعظم سنان پاشا - حديقة الوزراء ص ۲۱ خادم - مصرده « شيخ تيمور طاش خليفه » نام عزيزك زاويه سنه دفن اولونمشدر . سنان پاشاك اسمى - محائف - الاخبارك افاده سنه نظراً « يوسف اولغله حضرت پادشاه شهادتى طونجه كمال صرتبه بكا و تأسف ايدره رك » مصرى آلهق لكن يوسفى غائب ايلك مصر كا معادل

نثر : سلطان طومان بای طالغن منحوس و سرنگون و لشکرینک [۱] دشمنان لندن زبون کوریجک ناچار یاره و زخم یمدین نیچه جندیله باش آلوب سوشه . خبر ایتدی [۲] شهره کیرمیوب مصرک حصارینه طوغرو کیدوب آنده دخی . اکلزمیوب نیل صره سنجه فرار ایدوب سعید ایلی [۳] طرفن اوزلیوب قاچدی . اما جانبردی نیچه یرار جندیله سلطان ایله بیله کیتمیوب یارنداسی کلوب اطاعت و انقیاد ایدوب سلطان سلیمه تابع اولدی . سلطان سلیم مصر یلراوزرینه مظفر اولوب اول قومی سرنگون ایلدی .

نظم

تیغ ناری ایلدی اول قومی حرق	نیتکیم فرعونى موسى قیلدی غرق
بو یوله درر دائمًا چرخک ایشی	دولت اهلی ایله لمب و جنبشی
که سرافراز ایلر و که سرنگون	گاه ماتم ایتدورر گاهی دوکون
دولتینه اعتبار ایتمه صقن	حاضر ایله استمدان [۴] ویر حقین
شاد اولمه اشبو دولت بذلته	بیوک بلی دکیه برکون عزلته [۵]
عاقل اولان بوکا دل بفلامسون	دونوبن صکره جکر طفلامسون
حقه باز و حیلله کردر دهر دون	زجر [۶] قهریله ایدر آخر زبون
جام صحت بیکی [۶] ویرر جانه زهر	جاه دولت دیر ایدر انسانه قهر
عمر دولتده کر اولیدی ثبات	مصطفی یه باقی قالبدی [۷] حیات
کیم بو وارلق هپ طفیلیدر آنک	ماه [۸] مهر انجم سہیلیدر آنک
آنکچون یارادلمشدر جهان	انس و جن و آی و کون کون و مکان

نثر : آندن صکره سلطان سلیم مصر لویی سیدوغنی یرده اوطاغن قوروب .

معادل اوله من « بیورمشردر . — [۱] لشکرینی . — [۲] نسخه ده بوله در . — [۳] سعید ایلی اوله حق . خطه مصریه نك قاهره دن یوقاری نوبه حدودینه قدر اولان قسم اعظم و اعلا سته دینور . — [۴] ایسته مدن . — [۵] نسخه ده بوله در . — [۶] بیکی = کبی . — [۷] قلوبدی .

بر کون اوتراق ایدوب وارتهسی کوچوب مصرک ایچندن کوچوب نیل کنارنده بولاق [۱] نام موضعه چادرلین و اوطاقلین قورب تخه کچوب اوتوردی [۲] و جندی اولری نی یغما بیورب اما شهر لودن برفردی انجندزمیوب کسنه [به] نه زیان و ضرر [۳] و مصره صو باشی و یساقیلر قویوب و شهر لویه آمان و یروب « هر کشی امن و آمان اوزره اولوب و دکانن آچوب ساتوده و بازارده اولسونلر » دیوندا و امرایتدورب شهر خلقی دخی کما کان امن و آمان اوزره اولوب و دکانلری نی اچوب ساتوده و بازارده اولدیلر و سلطان سلیم مصر شهرین کورویجک انصاف ایتمدیکه بوکا مانند بر دخی شهر اولیه

نظم

کوردی مصری همچو دریای کنار شهرینک بنیادی غایت استوار
همسر اولمش آسمانیله بلند چشم عالم جمله دن قیلمش پسند

[۱] بولاق : قاهره نك ۲ كيلو مترو شمال غریبسنده و نيلك صول ساحلنده بر قصبه اولوب قاهره نك اسکلهسی حکمنده در . معجم البلدان ده « بلاق : بالكسر و آخره قاف : بلدنی آخر عمل الصعيد و اول بلاد النوبة كالحد بينهما ، دینلیور . — [۲] بوبابده حیدر جلی ، روزنامه سنده ۹۲۳ سنهسی عمرنك اوچنجی کونی « نیل کنارنده هر حاجی شکر کانی و خرماستانی جریره سلطانی - جزیره و سلطانی اولسه کرک - دیمکله معروف یرده بولاق قربنده اوناقلر و سراپرده لر قورلدی . عادت اوزره هر کشی قوللو قولنده آرام قیلدی ، سالف الذکر فتحنامه هایونده « ذکر اولتان منزل مبارکده درت کون مقداری اقامت اولنوب بشنجی بامداد سماعت امداد اندن قالقوب مصره متصل نیل کنارنده « جزیره بولاق » دیمکله معروف موضعه عز و اجلال ایله نزول ایدوب ، بیورلیور . تاج التواریخده « ساحل نیلده جزیره و سطنیه دیمکله اشهار بولان محل دلاویزه نزول بیوردیلر » . صحائف الاخبارده « نیل کنارنده جزیره و سطنیه به نزول هایون وقوع بولوب عسا کر منصوره بولاقه قوندیلر ، دینلیور . معجم البلدانده « جزیره مصر : وهی محله من محال الفسطاط و انما سمیت جزیره لان النيل اذا فاض احاط بها الماء و حال بینا و بین عظم الفسطاط و استقلت بنفسها و بها اسواق و جامع و منبر وهی من متزهات مصر فیها بساتین » افادهسی کوریلیور . — [۳] بوراده نقصان وارد .

خانه لریدر آنک همچون فلك بر میان آنلریله [۱] حور وملك
 باغچه لاریدر سکز جنت [۲] نهر کوژدرکه اولمش اتصال [۳]
 نیره قیلسك نظر ولدان ایدی کوچهلر پر حور ایله غلمان ایدی
 عقل ایده من نعمتینك فکرینی وصف ایده من دللر آنک ذکرنی

نثر : اما مصر سلطانی صواشدن یوز دوندورب فرار ایدیجك یانجه نیچه
 بیك مقداری آدم ایله ایکی کون کیدوب بعده بربرینه دیدیلرکیم « قدمه کیدرز
 بوصورتیله وبوحالله باشمز نهملکه آلوب کیدرز. اشبو درلکدن اولوم بزه یکدر
 بیقوش [۴] کبی ویرانه دن ویرانه یه کز مکدن ایسه دونوب غریبومزه دون
 بصقونن ایده لم وارشه ملکوز [۵] یاویره وز یا آاوز ، اشبو تدبیر اوزره قرار
 ایدوب آهته غرق اولوب سیل نیل کبی رومیلر اوزرینه یوریوب آقدیلر. اوت
 بونلرک ایچنده نیچه جندی او کوردولیوب [۶] کلوب سلطان سلیمه خبر ویردی [۷]
 سلطان سلیم دخی بونلاری احضار ایدوب خبر صوریحقی جواب ویروب دیدیلرکیم :

نظم

یوز اوروبن بیره دیدیلر اله نصرتك دائم ویروب اولسون پناه
 سر نکون اولسون همیشه سرکش خسرو [و] خاقان کتورسون ترکشك
 طاپوکه یاوز صبانن ای نور پاک تیغك آلتنده دوشوب اولسون هلاک
 حاضر اول ای آفتاب ملك دین لشکرو ایدیسرلر در آقین [۸]

[۱] آنلر ایله . — [۲] نسخه ده بویله در . — [۳] نسخه ده بویله اولوب بو پینده
 نقصان واردر . — [۴] بایقوش . — [۵] نسخه ده بویله در . — [۶] اوکور -
 دوله مک : یکدیگره تقدم و مسابقت ایتک . — [۷] مصر حربه دائر مختصر بر صورتده
 تحریر ایدلش اولان روزنامه ده : - ۹۲۳ سنه سی محرمنك دردنجی صالی کونی اخشامی
 چهارشنبه کیجه سی - « کیجه ایله سلطان مصر شهره کیروب « غور بغا » نام چندی
 برکیجه - بوکیجه اولسه کرک - بولداشیله کلوب جمیع عسکر غافل ایکن خبر ویروب اول
 کیجه تاصباحه دکین طویلر وتفنگلر آنلدی . « [۸] لشکروکه ایدیسرلر در آقین ،
 صورتده اولسه کرک .

بو کیجه شبخون ایدیسر جندیان بز آنکچون کلون قیلاق بیسان
چونکه معلوم اولدی اول شیرزه شاهنه [۱] شبخون ایدیسر شب پره

نثر: آندن صکره سلطان سلیم بو خبری ایشدیجک لشکرینه امر ایتدی
« هرکشی یرلویرنده حاضر ومهیا اولوب فافل واطل اولیه ، و سلطان مصر
کندو لشکری ایله سلطان سلیمک لشکری اوزرینه کلیوب هرکشی اولواوینه
طاغلوب عساگر رومدن هرکیمی اولرنده بولدیله ایسه علف شمشیر ایدوب
وکیمن شیشه چویروب کباب وکیمن انواع عذاب ایله اولدورب روملودن
خیلی آدم خسارت ایتدیله . آندن حصاره واروب کیرمک قصدین ایدوب
سلطان سلیم چرا کسه یی منزه ایتدوکی کبی حصار ایچنده خیلی آدم قویوب
حصاری ضبط ایتش ایدی . اول اجلدن قبول استوار بولنوب چرا کسه حصار
ایچنده آدم بولیجق کیروقاتنه جمع اولوب ماجرادن خبر ویروب سلطان دخی
حصاردن نوید اولیجق آندن بر اولو جامعه کلوب اطرافلری کوچله بند [۲]
ایدوب صواشه حاضر اولدیله و سلطان سلیم دخی عساگر روم ایله صباحه
دکین منتظر اولوب جندی کلیجک اولواوینه واروب و اولرنده روملودن
بولدقلرین قردیلر دیو خبر اولیجق وزراسنه امر ایتدیکم « لشکرله واروب
مصر لولرله صواش ایدوب دردیمز مصردن چیقاره لر ، لشکر آنده واریحق
چرا کسه نک کیمی طامدن و کیمی باجهدن و کیمی اولری پنجره لرندن اوقیله صواش
ایدوب روملوی قویدرمیوب خیلی صواش ایتدیله و نیچه کسنه لری مجروح
ایدوب والحاصل روملویه یوز ویرمدیلر . چون آخشام اولدی کیروروم لشکری
سلطان سلیمه کیمی یاره لو و کیمی بره لو کلوب ایشال ویرمدوکن اعلام ایدیجک
سلطان سلیم اول حالدن خبردار اولیجق انجتمیوب و لشکرینه تسلی ویروب
« دنیا حالدر گاه ویرمه درگاه آله در عجب اولمز ، دیوب صباح اولیجق
کیرو لشکر کوندورب لشکر واریحق جندیله ینه عالی صواشر اولوب
آخشامه دکن مجادله و مقاتله و محاربه ایتدیله والحاصل اوچ کون علی الدوام
[۱] شاهینه . — [۲] کوچه بند .

واردیلر کلدیلر نسنه باشرمدیله . آخر سلطان سلیم کندو واروب [۱] کوچه بندلری بوزوب ضرب سیفله چرا کسه یرندن قوپاروب اکثرن طعمه شمشیر ایدوب سلطان طومان بای ایکی اوچ یوز مقداری آدمله کیرو مصردن فرار ایدوب ونیل صوین کچوب صمید ایلی طرفنه یوز طوتوب کندی ومصرده قالن چرا کسه بی سلطان سلیم آدملر قویوب وغیری توابندن آریوب بولدقلرین قید [و] بند ایدوب سلطان سلیمه کتورب جندیدن دورت بیک سکنز یوز جندی مقداری کتورب سلطان سلیمه عرض ایدوب سلطان سلیم دخی آنلرک قلجدن کچمه سن فرمان ایدوب دوکلی سن قلجدن کچورب نیل صوینه دوکدیله وتاریخ هجرتک طقوز یوز یکریمی اوچینک اوایلنده سلطان سلیم مصرده قرار ایدوب وحجاجه امیرحاج دیکوب کعبه شرفهالله تعالی کسوه کوندروب کیدردیلر [۲] وطومان بای آردنجه آدم والچی کوندروب « اولوالامر»

۹۲۳

[۱] حیدر چلبی ، - روزنامه سننده - « خنکار دخی همان آق سنجاغله بر توغله یوریوب قرمزلی اطلسلر کیوب داودی زرهله میدانده سپر یانوب قلعه اوکنه وارنجه کلدی . نایاتسو کچنجه عظیم جنک اولدی بدنجه کوننده یازداسی علی الصباح دونکی وضع اوزره خداوندگار کیرو آتلوب آتلو و بایا ایله کیرو یوریش ایلیوب قلعه ایله سلطان حسن جامی مایینده رمیله نام میدانه واریلوب « دیبور . تاج التوارینجده « درون مصره روان اولدیله وسلطان حسن وشینخونیه عمارتلی اسواقندن دخوله یول بولدیله . « محائف الاخبارده « شهریار حضرتلی عاقبت بالنفس حرکت بیوروب یکپجری طاقه سی اوکلرنجه وسائر عسکر دخی پیاده یوریدیله وصولرنده سلطان حسن وشینخونیه عمارتلی اراسنده بریول بولوب محلات آراسنه کیرلدی وکوجک طولرکتوروب مصریلرک تخمین ایتدوکی محللری هدم ایلدیلر « دینیلیور . قاموس ترجمه سی « رمیله : جهینه وزنده اوچ موضع اسمیدر . « معجم البلدانده « رمیله « کله سنده باقلسون . — [۲] محائف الاخبارده « ۹۲۳ عرمنک سکنزنجی جمه کونی ایدی مصر تمام ضبط اولتوب طومانبا ی اسکی مصره آندن صمیده فرار ایله ی . . . صاحبقران حضرتلی جزیره ده اولان اواغاه رجوع وسوقاقلری تنظیم ایتک فرمان بیوردیلر . . . سوقاقلر تطهیر اولندقدن صکره شکرار شهره دخول و ۹۲۳ سنه سی عرمنک بکرمنجی سبت کونی یوسف علیه السلام تختی اوزرنه جلوس بیوردیلر . « فاتح ممالک عرب « کلامنی قاضیمسکر کال پاشا زاده تاریخ دوشوردی . جمه نمازینی ملک مؤید جامع شریفنده قلوب خطیب منبرده نام هایونلرین

کلسون بکا اطاعت ایدوب عناد ایلسون کیروالن ومملکتن مقرر ایدیهین «
دییوب تقدیراللهده اولاجق ایش وارایدیکه چرا کسه نک دولتی آخرنه کلوب
یتمش ایدی . خبره التفات واعتبار ایتیموب وارن الچی بی قتل ایدوب الچی نک

« خادم الحرمين الشريفین » عنوانیه یاد ایتدکده دستار شریفلرین چیتاروب وسجاده لرین
تقلیب ایدوب خاک اوزرینه سجده شکر و خطیب منبردن نزول ایدنجیه بکالبدیلر وخطبه دن
صکره خطیبه ایکبوز دینار احسان و اوچ خلعت الباس بیوردیلر . تاریخ دولت عثمانیه
- ج ۱ ، ص ۲۱۹ - ده « مصرده اقامت هایونلری اثناسنده شریف مکه مکرمه
ابوالبرکات اوغلی یدیله حرمین محترمینک مفتاحلرینی حضور سلیم خانیه ارسال و تقدیم
وایفای مراسم تهنیت واستدعای حمایت ایلشدی که حلبک فتحی هفتنه سندن برو خطبه لرنده
یاد قیلنان خادم الحرمين عنوانه بالفعل مظهر اولدیلر . استانبوله عودت لرنده برلکده کلن
آخر خلفای عباسیه متوکل علی الله خلافت اسلامییه کتدولرینه ترک و فراغ ایلدی که
آندن صکره سلطنت عظمای عثمانیه خلافت کبرای اسلامییه دخی جمع ایلدی « دینلر کدن
صکره حضرت پادشاهک « مصر خزینه سندن یالکز امانات شریفه ایله نوادر ونفایس
اشیایی استانبوله « کتیر دکلری بنیان ایدیلیور . سعدالدین افندی تاج التواریکده « چون
ابتدای فتح ممالک عرب سنه اثنین و عشرين و تسعمائه ده ایدی . کمال پاشا زاده اول سفر
ظفر هربرده قاضی عسکر - اناتولی - ایدی . « فتح ممالک العرب ۹۲۲ » تاریخنی بطریق التفاؤل
پیدا ایتمشدر . تمام فتح سنه ثلث و عشرين ده اولدوغنه نظر اولنورسه « فتح ممالک العرب
۹۲۳ » تاریخ صحیح وشایبه مناقشه دن مستریحدر . عرفای رومدن بعض طرفا دخی
بوتاریخ دلکشایی انشا ایتمشدر :

حمازی چو فتح ایدی سلطان سلیم   قیلوب پادشاهانه عزم و هجوم
ددی هاتف غیب تاریخی   زمین وزمان شاهی سلطان روم

دیور ایه ده ینه تاج التواریکک افاده سنه نظراً قاصوه غوری ایله ۹۲۲ سنه سی
رجنیک یکریمی التنجی جمعه ایرتسی کونی صراج دابقده وقوع بولان حربده مومی الیه منہزم
اولمش بووانمزای اوزرینه حلب وشام وحکومت مصریه تابع اولوب حدودی ملاطیه
ودیوریکیه قدر کیدن حلبک شمانده کی قطعات وسیعه ضمیمه ممالک عثمانیه قیلنمش اولغله
« فتح ممالک العرب » جمله سی ده بوفتوحاته تاریخ اوله ییلور . حیدر چلبی ، روزنامه سنده
- محرمک - « یکریمی اوچنجی کوننده » دولتو خداوندکار عزنصره شامده کی کبی طبل
و علملر یله و علی الترتیب جمله عسکرله پرزینت اولوب سعادتله آنه بنوب قلعه مصرده
یوسف بی علیه السلام حضرت لرینک سربر خلافت مصرینه ... یمن واقباله جلوس ایلدی
بو یابده مختصر بر صورتده تحریر ایدیلن دیکر بر روزنامه ده « یوم الاحد فی ۲۲ منه

قتلی خبری سلطان سلیمه ایرشجک فی الحال لشکرینی مصر دن چیقروب نیلدن عبور ایدیجک طومان بای دخی صعید ایلنده ایکن سلطان سلیم آنک قصدینه لشکر بی کران برله نیلدن عبور ایتدوکن ایشدیجک صعیدایلندن قالقوب عرب

- محرم ۹۲۳ - بوکون دولتلو خداوندکار یمن واقباله مصره کوروب دولته تخت مصره جلوس ایتدی « دینلیور . حیدر چلی روزنامه سنده - ۹۲۲ سنه سی ذی الحججه سی - « ماه مزبورک سلخنده شک دوادار جمعه سنده جمعه نمازی قیلنوب بلده مصرده دولتلو خداوندکارک نام شریفته خطبه اوقندی « قیدی کوریللیور . ملک مؤید جامی : صحائف - الاخیاره نظراً ۸۱۵ تاریخنده سریر مصره جلوس ایدن « ملک مؤید ابوالنصر شیخ » - محمودی الظاهری - نک قبل الجلوس تحدث ایدن برفتنه اثناسنده حبس ایدلیدیکی محبس مجلته - حبسی هنکامنده « بوورطه دن خلاص اولورسم بو محله بر مدرسه و جامع بنا ایدیم دینوندر ایتمکین ندرینه و فاء » - ۸۱۸ سنه سی « مؤیدیه » نامیله اثناسنه باشلابوب ۸۲۲ سنه سی ختام بولان مدرسه وجامعدرکه بانسنک ۸۲۴ ده وقوع وفاتنده اورابه دفن اولونمشدر . دروننده برده کتبخانه تأسیس ایتمش اولدینی ، ۷۴۹ ده وفات ایدن ابن فضل الله الکاتب دمشقی - شهاب الدین احمد بن یحیی بن محمدالکرمانی العمیری الشافعی - نک یکرمی بیوک جلددن مرکب مسالک الابصار فی اخبار ملوک الامصار نام اثرینک طوطیو سرای هایوننده کائن کتبخانه هایونده بولونان جلدلرندن ایکنجی جلدک برنجی صحیفه سی ظهرنده کوریلن عباره دن مفهم اولیور . بو مبانی اوزرنده کی کتابه لر - که بانسنک اسنی حاویدر - اسویچره لی مستشرق متوفی وان برخمک قاهره کتابه لری حقه ندر ایتمش اولدینی قورپوسده مندرجدر . رضوان پاشا زاده نک - بوقلیل البضاعة فاقوان یعنی چاکر آستانه سلطان بنده عبدالله بن رضوان پاشا - تاریخنده - سلطان ابراهیمک عهدسلطنتنده بالتدوین صدراعظم قره مصطفی پاشایه اتحاف ایتمشدر - « زوال دوات آتارک و ظهور چرا کسه بمصر » سرلوحه لی میخنده بومبانی بی « ملک ناصر ابوالسعاداته نسبت ایدرهک » مؤیدیه نام رجاعم عالیتقام بنا ایلش « دیمسی ذهول اثریدر . حضرت پادشاه مصرده بولوندینی ائشاده مکه مکرمه شریفی ابوالبرکات الحسینی - تاج التوارخ ج ۲ ، ص ۳۷۱ « شریف ابوالبرکات ابن محمدک حضرت امام حسن رضی الله عنه اولاد امجادنندر وعبدالله ابن زبیر حضرت تارنندن صکره اول سلسله طاهره ولایت حجاز ایلتی ایله سرفرازدر » - ابونبی - سسجل عثمانی ج ۱ ، ص ۱۸۸ ابونبی محمدثانی - شهزاده سلطان سلیمانیه تطعیر بیوریلان « شهر محرم الحرام سنه ۹۲۳ مدینه مصر القاهره » تاریخلی مصرفنامه هایوننده « شریف ابوالبرکات ابن شریف محمدک صلی اوغلی سیدی ابوالحسن رفعت درجانه دینلیور . بی - تاج التوارخ « هدایای لایقه و تحف نفیسه فاقه احضار ایدوب تهنیت نامه ایله » تاریخ دولت عثمانیه ج ۱ ، ص ۲۱۹ حر مین محترمینک مفتاحلرینی لاجل الایصال - نزد پادشاهی به اعترام

ظرفن طوتوب اسکندریه جانبته قصد ایدوب کیدیجک سلطان سلیم الفارایدوب و برکون بر کیجه کیدوب طومان بای آردندن یتشوب اولانجه لشکرین قیروب طومان بای نیچه چندیلرله باشن آلوب مصره متعلق اسکندریه جانبته بر عرب

ایله مشدرکه حیدر چلبی روزنامه سنده - ۹۲۳ سنه سی جمادی الاخره سی وقایعی میاننده - « اون اوچنچی کوننده مکه شریفه سلطانی شریف برکاتک اوغلی شریف ابونمی کلدی آغالر استقبال ایتک امر اولندی . اون آلتنچی کوننده مذکور شریف ابونمی انواع پیشکشلرله کلوب دیوانخانه بی طلعت پرنوریه مشرف ایدوب قاضی مسکرله وزیر اعظم یونس پاشا مابیننده اسکملی قونیلوب اونوردی . ایلیچی اولان عرارکه ابن عمیدر اسکملی ایله کارشویه دک اونوردی . بده علی الترتیب دیوان اولدی . واروب شرف ملاقات خداوندکارله معترف اولوب پیشکشلری چکلدی . آندن کیر بولک آغالری دولتخانه سنه دکین کوندردی کتیدیلر - کوندری کتیدیلر . - یومی اوتوز قویون وسائر رعایتلری فی تصور ترتیب اولندی . یگرمی ایکنچی کوننده دولتو خداوندکارک خلعت وسلطنتی ایچون مذکور شریف ابونمی کلوب اله اوپدی ، دینلیبور . ینه حیدر چلبی ، روزنامه سنده - ۹۲۳ سنه سی جمادی الاخره سی وقایعی میاننده ومصرده - « قره سی بکی بهرام امیرحاج اولدی . » « طقوزنجی کون دیوان اولدی . بهرام بکه امیرحاجلق ققتانی کوندردی . » بوبابده مدون اولان مختصر روزنامه ده - ۹۲۳ ورمضانک یگرمی بدنجی صالی کونی وقایعی میاننده شامده - « عیسی بک اوغلی محمد بک امیرالحج اولوب ، » و حیدر چلبی روزنامه سنده - ۹۲۳ سنه سی رمضان وقایعی میاننده شامده - « خیر بکدن مکتوب کلوب قره دن و دکزدن حج کوندرلک مقرر اولغین شامدن دخی عمل مبارک ایله حج کتک امر اولندی » عبارلری کورلکده درکه بوندن ده عمل مصری امیرالحجغه قره سی بکی بهرام بک ، عمل شام امیرالحجغه عیسی بک اوغلی محمد بک تعیین بیورلدینی استدلال اولنه بیلیور . مختصر روزنامه ده ۹۲۳ سنه سی وقایعی میاننده وشامده « یوم الجمعه فی سلخ رمضان ، بادشاه عالیناه دولته سوار اولوب جمعه نمازین جامع امیه ده قیلوب وامیرالحج محمد بک سنجاغین جامع مزبوریه کتوروب جمله حجاج حاضر اولسونلر دیو تنبه ایتدیلر . » صحائف الاخبار ج ۳ ، ص ۴۶۹ « بوئشاده شهر شوالده کمال معظم ایله محفل شریف ترتیب اولندیکه ابتدا ترتیب اولنان محفل بودر . » تاج التواریخده « بوایام فرخنده فرجامده تزیین عمل شام واتام مهم حجاج بیت الحرام بیورلدی . » حیدر چلبی ، روزنامه سنده ۹۲۳ سنه سی ذی الحجه سی وقایعی میاننده « اون اوچنچی کوننده دیوان اولدی . خیره بکدن مکتوبلر کلوب برأ و بحرأ حجاج حضورله وارد قلیغی اعلام الیش ، دیبور . تاج التواریخ - ج ۲ ، ص ۳۷۱ ده « مواهب جلیله » الی و فتوح جزیه نامتناهی شکرانه سنه حرمین شریفین مجاورلرینه مبالغه موفوره کوندروب ادرار متعارفلرنی مضاعف ایله دیلر و کشتیلرله نهایتسز غلات وحبوبات کوندر دیلر وقضامات مصردن مزید استقامت و تدبیرله تعیین بولان ایکی قاضی ایله

شیخنك مملكتنه دوشدى . شيخ عرب آكا كركى كې اعزاز وا كرام و تحيل واحترام وملايمت وخدمتار ايتدى . سلطان سليم [۱] خبر كوندرديكه « بالفعل طومان باى قونهدر امرك ندر ، و سلطان سليم طومان بايك آردين باصوب اولانجه لشكرين قيربحق آردنجه نيچه بيك لشكرين كوندروب واران لشكر عربدن كلن خبرجيه [۲] بولشوب و طومان باى اوزرينه واروب

ايكوز بيك مفدارى دينا ركامل العيار كوندروب معرفت نظار و كتاب اليه حرمين محترمين فقراسنه نوزيح ايتدرديلر « دينليور . برچوق مدت مأمورا حرمين محترمينده بولونان و بحربه لوارلردن اولان ايوب صبرى پاشانك صرآت الحرمين نام اثرنده صره هاپون و تقويمخانه دارالطباعة العامره . ناظرى وقعه نويس اسعد افنديك تشرىفات قديمه رساله سنده صره هاپونك اخراجى اثناسنده اجرا ايديلن مراسم حقنده تفصيلات واردر . نتايج الوقوعات . برنجى طبى ، ج ۱ ، ص ۳۶ . ده چلبى سلطان محمد خانك مآثرى مياننده « حرمينه صره ارسالى عهد دخى اشدا بونلر وضع ايلدى » و تاريخ دولت همانيه ده « حرمينه صره ارسالى عهد هاپونلرنده اعتياد ايدلش » دينليور . — [۱] سلطان سليمه . سليم نامه . ملا شكريك منظوم اثرينك چرا كسه كآبى يوسف طرفندن نثره تحويل ايدلهنده « راوى قولنجه » ديدلهدن سوكره طومانبايك غربيه يقاسنه كچوب عربان عطايا شيخى شيخ حسن ابن صرعىيه مراجعت ايتديكنى و موى اليه ده « اشبو روم عسكري صافى آتشدرد . آنلره قارشو طورب مصاف باغلتنز . نهايتى سيزى صاقلغه قادرز . بزم لب درياده برغابه من واردر هرچانچى سازلو وبتاقلو بر جزيره در . آنك بر آدم كچه چك بردن غيرى يولى يوقدر آنى دخى بز بيلورز . ولى ايچروسى قى واسع يردر اكر صهاد ايدرسكز سزى اول جزيره ايلتهيم « ديمكله طومانباى بمدالتفكر ياننده كى اصرا و بقيه چرا كسه يه « هر بركز نفسى خلاصنه برير كورسون » ديدكدن سوكره توابمندن بر قاجيله غابه يه كبروب بر كشاده يرنده خيمه قوره رق او طور دنيى بيان ايدليور . — [۲] خبرجيه . حيدر چلبى روزنامه سنده . ۹۲۳ سنه سى ربيع الاخرى وقايى مياننده . « اون يدنجى كوندنده طومانبايدن بهنساويه قاضيسى عبدالسلام نام قاضى كلوب امان استعدا ايلدى . اون سكرنجى كوندنده ديوان اولدى . طومانبايه امان حكى يازيلوب پاشالردن و خيره بكدن بيله يازلدى مكنوبلرى خداوندكار كوردى » و سنه مذ كوره صفرى وقايمنده « اونجى كوندنده طومانبايدن كرو اول قاضى كلوب تكرار امان حكى بالمشافهه طلب ايلوب بر معتمد آدم استدى . اون برنجى كوندنده پاشالرد ديوانه كلوب طومانبايك كله سن و آدم كوندردله سن تدبير ايتدبلر . خليفه و دوت مذهب قاضيلرى خداوندكاره بيله واروب بالمشافهه خنكار امان احسان ايلدى . اون ايكنجى كوندنده او هراق اولوب آل عباسدن خليفه المتوكل على الله محمى الدين كه محروسه

نظم

كل بروكوش ايله سلطان قصه سن خوش فراغت اوتورر كن نا كهان
 دهر دونك تا آاسن حصه سن ظلمت ايتدى جانب مصرى نهان
 شام و مشرق كهي اوتوز يوريدى آن واحده جهاني يوريدى
 چقدى اول توز آره سنده سيل وار لشكري [۱] روميله طولدى اول ديار
 جنيدن سلطان ايله كراه اولان بيك كشي ايدى ييله همراه اولان
 زاروناله ادنجه سلطان نفير لشكر روم ايلدى جمله اسير
 طوتديلر سلطان مصرى بنده وار اشتر بالايه ايتديلر سوار [۲]

مصدرة خليفه عباسيه بقيه سيدر آده يسيه [درت] مذهب قاضيسى وسابقا آناتولى دفتردارى
 اولان مصطفي چلي ايلچي تعيين اولنوب وطوماتبايدن كلان عبدالسلام نام قاضى ايله ييله
 كتوريوبووب حكم شريف يازلدى وخيره بكدن وخليفه دن مكاتب ارسال اولدى. «اون
 طغوزنجي كونسند ديوان اولدى طوماتباي جانبدن آدم كلوب سابقا ارسال اولنان مصطفي
 چلي بي ومذاهب اربعه قاضيلرني خسارت ايدوب با سرهم قتل ايلديكي عرض اولدى»
 دينليور. معجم البلدان : «الهنسا : مدينة بمصر من الصعيد الادنى غربى النيل» الخ ،
 منسوبه «هنسى» دينلديكي يه اوراده كوريليبور. قاموس ترجمه سنده «الهنسى :
 قهقرى وزنده صعيد مصر ناحيه سنده بر قضا آديدر» دينليور. قاموس الاعلامده
 «هنسى» صورتنده مضبوط اولوب مصر وسطاده نيه مديرينه تابع بر قصبه اولديني
 افاده اولينور. — [۱] لشكر روميله اوله جقدر. — [۲] صحائف الاخبار ج ۳ ،
 ص ۵۶۷ ده طوماتباي ركاب هايونده آدم ارسال واستمعا ايتمكه امان احسان اولدى .
 لكن صردى حيله ايله نيلك جانب غريسنه مرور وشام طرفنه فرار و بر فتنه دخي
 احداث ايتك ايدى . بو معنا معلوم هايون اولغله خدعه سنه فرشته اوليوب ربيع الاولك
 اوچنجي صالى كوئي فرمانلرى ايله عسكر نيلك جانب غريسنه كچدى . طوماتبايك يانده
 اوچ بيك مقدارى عسكرى وار ايدى همان كچن عساكر منصوره اوزرلرته هجوم ايلدى
 بر مقدار جنگدن صكره شهر يار حضرتلرينك دخي مرور ايتدكلرندن خبردار اولوب
 اسكندريه طرفنه فرار ايتمكه روم ايلي بكاربكيسى مصطفي پاشا و شهبوار زاده على بك
 وخيرباي وچانبردغزالي تعقيه مأمور اولديلر . اسكندريه ايله رشيد بننده ايريشوب تكرار
 جنگدن صكره منزه اولوب بخره طرفنه قاچدى . عسكر آردندن آبرليوب ايرشدكلرني
 قهره رق نيل كئارينه واردقلىنده طوماتباي كندوبى صوبه آدى . لكن نجات بوله ميوب

نثر: آندن رومیلر اکنتمیوب کیرو سلطان سلیمه واروب ساطانی اولانجه
اسیرلره عرض ایدوب اولان احوالی بلدریلر . سلطان (سلیم) دخی اول

اوجوز مقداری اتباعیله مأسور اولوب رکاب هایونه وصولنده اتیاهی قتل و کندوسی
برقاچ ایام محبوس اولدی ، دینلمکده تاج النوار غده بونی مؤید بولونقده دره حیدر چلی
روزنامه سننده و ۹۲۳ ربیع الاولی وقایعی میسانده یدنجی واقع اولان روز پیروزده
طومانیهای سلطانک کرفتی خبری کلدی . مذکور طومانیهای مسخور نام قصبه قریب
بحیره نام موضعه که سرحد حول بادیه مغربدر نیلی کچوب خلاص اولتی داعیه سن ایلر
ایکن شرسوار اوغلی علی بک و سائر بکیر عقبندن ایریشوب قلیچ قورقوسندن کندوسنی
صوبه آتوب کرداب حیرنده مستغرق ایکن بوغازینه کند آتیلوب صودن جیقارلدی .
سکزیجی کوننده طومانیهای دیوان اعلایه کتورلدی . قبوچیلر چادرنده حبس اولندی .
رعایت امر اولنوب بورغان و یصدق کوندرلدی ، دینلیور . سلیم نامه - ملا شکرلی ،
یوسف - ده طومانیهای شیخ حسن نزدنده ابدوکی مصطفی پاشانک معلومی اولنجه همان
تعقب اتمک ایسته مشهده خیره بک تنسب و شهور اوغلی علی بک انصام رأییله کیفیتک
حضور هایونه عرض ایدلدیکی و مصطفی پاشا طرفندن شیخ حسنه « کندویه امیریت عربان
و حکومت بلدان و یا تنجه و قادارلق ایدن اعیانه فوق الحد احسان عهدیله » مکتوب یازیلهرق
کوندرلدیکی و مصطفی پاشانک بومکتوبنی تأییداً طرف پادشاهیدن تسطیر بیوریلان نامه
هایون و اعطا بیوریلان خلعت مصطفی پاشایه ارسال ایدلمکله پاشانک نامه هایونی اسبالی
اوزرینه شیخ حسنه - والده سنک مخالفتنه باقیهرق - اشراف قبیله سیله وقوع بولان استشاره سی
نیجه سی اولهرق تقرب ایدن مصطفی پاشا اردوسنه کیده رک احسان بیوریلان خلعتی
بعدالاکتسا طومانیهای تسلیمه راضی اولدینی و طومانیهای عساکر عثمانیه نک ورودینی
کورمسی اوزرینه - شیخ احمدک فولنجه بلندن مرصع قیلجینی و آرقه سنندن زهرنی
چیتاروب بربتاغه یراقدینی - نزدنده بولونانلرله وداع ایدرکن عساکر عثمانیه نک غایه سننه
کلدیکنی کورمسی اوزرینه چادرندن چیقوب بریوکسکجه یرده کندوسنی کوستردیکی و غایه
ممبرینه کلدکلرته حسن ابن مرعینک مصطفی پاشانک اوکنه دوشوب برقاچ آدم ایله
غایه کیردکلری و طومانیهای او عمل مرصعه منفرداً طور دیننی پاشا کورنجه همان آتند
اینوب والته بر مفرمه آلوب « ای سلطان مصر الک ویر » دیمسی اوزرینه « اول دخی
الترین بربری اوزرینه قویوب قارشو ویردی ، کی والیری باغلاندقندن سوکره بر آت
پندیریلوب مصره ایصال ایدلدیکی و اوتاق هایون قیوسنده ایتدیرله کدن والیری چوزولدکن
سوکره حضور هایونه ادخال ایدلدیکی و حضرت پادشاهک « عرض ناموس سلطنته
اهانت ایتوب تعظیبه طوروب بر کوستردی » کی و بعدالمصاحبه یکچیری آغاسی ایاس
آغانک چادرنده اقامه ایدلدیکی بیان اولندیور . رضوان پاشازاده ده نارینخنده طومانیهای تعقب

آرادن کوچوب و کلوب مصر مقابله سنده جزه نام محله ده [۱] قونوب آندن طومان بای الحیسن قتل ایلدو کیچون مصره کوندر و باب زویلا ده [۲] صلب

و تخریسه فرهاد باشانک مأمور اولدیغی بعدالبیان حضورهایونه ادخالنده «اداب ایله ملوکانه طورنه اقدام و سلطان اسلامه شاهانه سلام و بیروب مقابله» تختنده قیام ایلدی . خاقان بنام دخی اکرام تمام واحترام تام ایله قرب تختنده مقام کوستروب «دیور . او تاریخده یکبچری آغاسی اولان ایاس اغا ۹۴۲ تاریخنده مقام صدارتی احراز ایتقدر . — [۱] جزه اوله بقدر . حیدر چلی ، روزنامه سنده و ربیع الاخر و قایمی میانده «آلتنجی کوننده دولتو خداوندکار طبل و علمه قوناق مذکور . ام القیاس . دن کوچوب بحر نیل دن چاله کلوب روضه یه کیروب مقیاس نیل جوارنده بر قزل اوقاق و سایبانلر قوردور و بجلوس اجلال ایلدی و عسکر ختی و زرا ایله روضه مقابله سنده جزه نام قریه قرینه کلوب قونلدی «دیور . قاموس ترجمه سی «الجزرة : جیمک کسریله ناحیه معناسنه در . و جزه دره مک بر جابنه دینور و مصر الکاسنده برقریه آدیدر» . معجم البلدانده باقلسون . قاهره قرینه و فسطاطک قارشیننده ، نیک ساحل غریب سنده ، مصرک انک مفرح قصبه لرندن پریدر . — [۲] ۲۶۸ نجی صحیفه استطرادینه ده باقلسون . حیدر چلی ، روزنامه سنده ۹۲۳ ربیع الاولی و قایمی میانده «یکرمی برنجی کوننده طومانبای فتنه فزایدن نیجه امور شیعیه ظاهر اولوب ایکی دفعه ارسال اولنان ایلجیلری و قاضیلری هلاک ایلوب شرعله و عرفله قصاص لازم اولغین طونله و غنی انکار ایدن منکرلک نظرندده مصرک اورتیه برنده باب زویله ده صلب اولنوب اوچ کون طور مق اصر اولندی «دیور . سلیم نامه . شکرلی ، یوسف . ده سلطان قانصوه غورینک امامی اولان شیخ احمد بن زینک طومانبای ایله باطنی معامله لری اولغله کلوب چادرده بولشوب یانندن آبراسمی اوزرینه کندی غسل و تمهیز و تکفینتی شیخه وصیت ایتدیکی و سبب قتل خیره بکله جانبردی غزالینک جا بجا لغلر قازدیرمق و عرب قلاویرینه پاره و بره رک حضرت پادشاهک ایشیده جکی محللرده کیجه لری «الله ینصر سلطان طومانبای» دیه رک چاغرشدیرمق کی تمهیز کانلری اولدیغی و یکبچری آغاسی ایاس آغایه قوجیلر کتخداسی کلوب طومانبایک باب زویله ده صلبی اصریحی تبلیغ ایتدیکنی و صلبدن برساعت کچمه دن طرف پادشاهیدن اوچ کیسه آچقه و آدم کلوب داردن ایندیریله رک تابوت ایله سلطان غوری مدفننه کوتوریلوب تمهیز و تکفیندن سوکره حضرت پادشاهک ، نمازینه حاضر اولدقدن صکره دفن ایدلدیکی و خاقان معظمک سلطان غوری زاده سیدی عمده طومانبای حقنده «والهی قتلنه اصلا نیتم یوق ایدی . آنی رومه کوتوروب قیدحیات ایله برسنتحاق و یرمک ایدی . ولی ارادت حق بوایمش» بیوردقلری شیخ احمدک روایت ایلدیکی و تاریخ صلبینک ۹۲۳ ربیع الاولک یکرمی اوچی اولدیغی بیان ایدیلور . کشفی محمد چلی . سلیم نامه سنده . ۹۲۳ ربیع الاولک یکرمی برنجی دوشنبه کونی

ایتدودی و کندوسی ام القیاس (۹) نام موضعده برکوشک بنا ایتدورب رعایابه عدل

دیور . رضوان پاشا زادهده ، « تاریخنده » ۹۲۳ ربیع الاولنک یکرمنجی کونی که یوم احدده « دیدکن صوکره » خنکار کامکار طومانیایک قبر برانوارنده هزار دینار نثار ایدوب بالذات نمازیه حاضر وتابوتنه دست شریفترین قویوب اوقافنه ناظر اولدی . اول مرحوم فقیه غوریده مدفوندر « دیور .. کمال بک اوراق پریشان - ۱۳۰۱ طبعی ، ص ۳۴۵ - ده « سلطان سلیم بومصیبت دیدهک جنازه نمازیه حاضر اولهرق روحیچون بر چوق صدقه لر طاغندی فی صرده طومانیایک اصداقاسندن اولان قاضی اصیلی غسل وتکفینیه مشغول وافتراقدن طولای مولد کورنجه کوزلری طولهرق « محبت بوزمانده بللی اولور بن بوقدر شان واقبله نائل اولمش ایکن بویه بردوست قزاندیفمه امین دکلم » تحسریله حضور سلطنت ریا ایچون اک بیوک چارسوی رواج وبر پادشاه ایچون سریر سلطنتده ایکن قیلنک اغورنده فدای جان حاضر اولدیفندن بحث ایدر ملیونلرجه منافع موجود ایکن وقت مصیبتنده حاله اغلابه جق بریار موافق بولمق پک زیاده بختیار اولمغه محتاج اولدیفنه وقوف حکیمانه سنی اثبات ایتمش وکرک قاضی وکرک طومانیایک آرزوق صداقتیه مألوف اولان سائر توابنی صرف حقوق پرورلکرینه رعایه مستغرق احسان ایلمشدی « دیور . « زویله » ایچون معجم البلدانه باقلسون . اوراده « زویله عملة وباب بالقاهرة » دنیور . قاموس الاعلامدهده « قاهرة مصرده دخی بواسمه برحمله وارایدی . قاموس ترجمه سننده « زویله : سفینه وزننده بربر زمیننده بر بلدهدر وافریقیه قرینده بربلدهدر . زویله جهینه وزننده بر موضع یاخود بررجل اسمیدر ، باب زویله قاهرة مصرده بر دروازه آدیدر « دنیور . اتی الدین احمد بن علی المریزی المورخک - ۷۶۴ کشف الظنونه کوره ۸۴۵ قاموس الاعلامه کوره ۸۴۶ - خطه مصریه حقنده معلومات مکمله تاریخیه وجغرافییه حاوی اولوب ۱۲۷۰ ده بولاقدده ایکی بیوک جلد اوزره طبع اولونان « خطط مریزی - المواظ والاعتبار بذکر الخطط والاثار - مطبوعی ، ج ۱ ، ص ۳۸۰ ده « باب زویله » سرلوحهلی مبحثده مطالعه اولونسون . باب مذکورک جوهر قاندرندن انشایتدیرلیدی ذکر اولینیور . خطط مریزی نک ، علمادق برذات طرفندن ۹۶۹ ده امیر ابراهیم الدفتری نامنه تورکجه به ترجمه ایدلش اولدیفنی کاتب چلبی کشف الظنونده سویلیور . — [۱] تاج التواریخ مطبوعی ج ۲ ، ص ۳۷۴ « مقسم نیلده که بین الناس مقیاس نامیله مشهوردر بر قصر بلند اساس بنا ایتدیروب » و صحائف الاخبار مطبوعی ، ج ۳ ، ص ۴۶۸ « ام القیاسده بر قصر بناسنی فرمان بیوردیلر تمام اولدقدده کندی نظم دربرلرندن ایکی بت ملوکانهی دیواره حک اولمهنه سنی امر بیورده لر .

برده قسراویضمن نفسه الهراک
فوق التراب لکان امر مشترکا

الملك لله من یظفر بنیل غنی
لوکان لی اولغیری قدر انعامه

وداد ایتدی و مصرک عجایبلرین تفرج ایدوب آندن هرمان طاغلی (۱)
نه واروب تماشا ایلدی ووزراسنه دیدیکم « نه اولایدی برکسنه اهل و قوفدن
اولسه که بوقه لرك خبرین کنهی ایه بلشن اولسه » سلطان سلیم ایه (۲) دیکجک فی الحال
بر فیلسوف جهان بولدیلر کیم حکمت ایچره غایت ماهر و جهان آلایشندن ظاهر (۳)

نظم

عزتیله کتور لر تا که شاه بولا مقصودینی آنده هر چه خواه

یتلرک تحتیه ، خادم الفقرا سلیم ، دیو تحریر ایتدیلر بونلر الیوم باقیدر ، دینلیور که ایات
محرره اوراق - پریشان ۱۳۰۱ طبعی ، ص ۳۷۰ - ده

الملك الله من یظفر نیل منی

لوكان لی اولغیری قدرانله

و جامع الدول کتبخانه همومی نومرو ۵۰۲۰ ، ج ۲ ، ص ۹۹۷ ده

الملك لله من یظفر نیل منی

لوكان لی اولغیری قدرانله

سورتنده مندر جدر . بو قطعه هایون تاریخ عطا - ج ۴ ، ص ۱۲ - ده « مصره مالک
اولدقلرنده لاجل التبریک حضور خلافتبنا هیلرینه رومال اولان علما و وجوه خطاب هایونلریدر »
سرلوحه سیله مندر جدر . مختصر روزنامه ده ۹۲۳ سنه می جمادی الاولاسی و قایمی میاننده
« ۲۲ جمادی الاولی پادشاه سعادتله اسکندریه سیردن کاوب ام القیاسده قرار ایلدی
وام القیاسده اولان سرای اوزرینه شهنشین کوشک یا بلدی . قاموس الاعلامده » روضه :
مصر اسفله جزیره ملحق و فسطاط قرینده واقع برجزیره اولوب خلفای عباسیه زماننده
بوتک جنوبی گوشه سنده نیل ایچون برقیاس رکز اولغیشیدی . یاوز سلطان سلیم خان
مصری فتح ایتدکه بومقیاس اوزرنده برقه و بیهک اوستنده برکوشک بنا ایتد بروب
« صریلردن اوراده بیعت آلمشدی . مقیاس و بیه الیوم قائمدر » دینلیور . خطط مقریزی
مطبوعی ، ج ۱ ، ص ۵۷ « ذکر مقایس النيل و زیاده » سرلوحه ملی میحتده مطالعه
ایدلسون . نوادر الآثار بولاق طبعی ، ص ۹۸ سالك : « ام دنیا ایسهده مراد اولان
اطلاق ایلر ، سانه مقیاس قیاس اوزره جناسی مصرک » . — [۱] هرمان طاغلی :
قاموس ترجمه می : « الهرمان : هانک و زانک فتحیله که هر م لفظندن تشبیه در . مصرده
ایکی قدیم بنا به اطلاق اولنور » الخ . لغات تاریخیه و جغرافیهده « اهرام » لفظنه مراجعت
اولونون . — [۲] اوبله . — [۳] طاهر .

کوردی شه کیم پیرفانی چشم باز   بلدیکم وار مخزننده دورلو راز
 عزت ابتدی آکا شاه کامران   آفتابسه زحل ابتدی قران
 دیدی آکا بنی ایله ای حکیم [۱]   بو عمارت لر که بونده وار دلیم
 اصلی ندر کیم یاپویدر بونلری   قیل حکایت بیزه اول یاپانلری
 دیدی ای روی زمینک خسروی   شرع [و] قانون اوزره احمد پروری [۲]
 دکله ای شاه سعادت احترام   بونلرک اولمشدر آدی هرام [۳]
 دورلو دورلو وار خکایت لر دلیم   بونلرک حقنده ای شاه سلیم
 لیک تحقیقی بودر ای شهریار   بونلرک سری دکلدن آشکار
 کسه بونلردن خبردار اولدی   بونلرک سرینه کسه ایزمدی

نثر : وبوشمدیکی مصر اولکی مصر دکلدن بومصر خطانی در آدنی قاهره .
 قومشاردر . اول اسکی مصرکه صمددر آنی بخت النصر یبقوب صکره بو
 یابلشدر [۴] و آندن صکره سلطان سلیم اول پیردن نیلک فرعن واصلک سوال
 ایدیجک پیر دیدیکیم « ای شاه جهان بر ولایت واردر آدنه حبش دیرلر نیلک
 باشی آندن ا کا اودر [۵] چقدوغی طاسفه جبل قمر دیرلر وچون حزیران
 غره سی اولا آغستوسک آخری اولنجه اشبو اوج آیده اول ولایتلرده تمام
 کیجه وکوندز متصل یغمورلر یاغوب سیلر اولورکه آکا نیل باران دیرلر .
 اشبو نیل ایاغک غیدر [۶] اول یغمورلر سبی ایله در کیم اشبو نیلک طاشماسی
 ایکی آیده جانب مصره کلوب یاتور وکندوسی دیار رومده محوایدوب ییتر [۷]
 اهل مصرک حیاتی بو نیلدر شویله کیم بز ییل طاشمسه اهل مصر ذلیل اولور
 واکر ایکی ییل طاشمسه چوغی خراب اولور [۸] .

[۱] دیدی آگاه ایله بنی ای حکیم ، اولسی ملحوظدر . [۲] نسخه ده بویه در . [۳] هرام : هرام
 کله سنک جی . [۴] لغات تاریخیه و جغرافیه ایله قاموس الاعلامده مصر کله سنه مراجعت
 اولونسون . [۵] کارودر اوله جق . کارو کله سی ایلرو ، اونه معنایرنی ده افاده ایدر .
 [۶] ایاغک ایغیدر اولسی ملحوظدر . [۷] یتیمک : غائب و ضایع اولوق . [۸] لغات
 تاریخیه و جغرافیه ایله قاموس الاعلامده نیل کله سنه باقلسون . خطط مقریزی مطبوعی ، ج ۱ ،
 ص ۱۰۱ « ذکر عروج النيل واتبعاه » سرلوحه لی میخنده مطالعه ایدلسون . نای :
 غیره نفع اولدی بزایتدکجه ترقی انجق خاکال اولدینمز قالدی بزه نیل کبی

نظم

گوش ایدیجک بپردن شاه جهان دیدی شاد اول دائم ای پیر زمان
اهل دانش دائم اولسون اولسون بوجهان بردم اولوسز [۱] اولسون
کیم بوردن [۲] مخزن اسرار حق شاد اولور بونوردن اوین [۳] سبق

نثر : آندن سلطان سلیم اول پیره انعام تام ایدوب [۴] ورعایت تمام ایتدی .
چون سلطان سلیم مصرک ایشن تمام ایدوب رومه کتمک قصدین ایتدی مصره
خبریکی [۵] قضیه سی بوندن یوقارو کچمشدرکه سلطان سلیم کناهندن کچمش
ایدی آنی مصره نائب اختیار ایتدی . اکرچه کیم چرکس ایدی اوت هر ایشدن
خبردار ایدی و سلطان سلیمک کرکی کبی اجناسندن [۶] اولمش ایدی و سلطان
سلیم آکا کرکی کبی نصیحتلر ایدوب

[۱] اسی اولوغ اولان وعظم ، کبیر ، بیوک ، اجل معناسنی افاده ایدن اولودر . — [۲] بولردر
اوله جق . — [۳] اوقویان . — [۴] بوراده نقصان واردر . — [۵] حیدر
چلی ، روزنامه سنده و ۹۲۳ سنه سی ربیع الاولی وقایی میانده « اون التنجی کوننده
دیوان اولوب یونس پاشا مصره بک اولقی تدبیر اولندی » و « اون سکرنجی کوننده
دیوان اولوب یونس پاشا خداوندکارک مبارک الن اوپوب مصرده بک اولوب قالمق مقرر
اولدی » و شعبان وقایی میانده اوننجی کوننده خیره بک دیوانه کتوریلوب مصر
یرلک تدبیر قلندی . « اون اوچنجی کوننده دیوانده خیر بکه مصر ولایتی صدقه
اولنوب چاوشباشی واروب مستلادی » . « اون سکرنجی کوننده مصرده خیر بکه
قاله جق بکر مقرر اولوب کلوب ال اوپدیلر « دیبور . محائف الاخبارده « ایالت مصر
توجیهنده وافر فکر و اخباردن صکره وزیر اعظم یونس پاشا اختیار و مشارالیه تقویض
بیوردلی . لکن احوالی تجسس بیوریلوب مقنول اولان چرا کسه بکلرینک حرملرنی
مصادره و مشایخ عربانی سز چرا کسه به امداد ایتدیکز دیو تجریم سوداسنده اولدینی
ودخی بعض احوال ناپسندیده سی عطا علم عالمشمولری اولمقله ۹۲۳ شعبانک بکرمی
بدنجی کون یونس پاشایی عزل و ایالت مصر خبربای چرکسی به توجیه و پورشیده کرامت
مرتبیه سی اصابت بیوردیلر « دینلمکده در که تاج التواربخده بونی مؤیددر . — [۶]
اجناسندن اولسی ملحوظدر .

نظم

نصح و پندیده خوش آباد ایلدی   کشوری (۱) مصری و یروب شادا ایلدی
 اولدی تحویلنده (۲) اول کشور تمام   تخت مصره اونورب اولدی امام
 نثر : و مصر اشرافدن واعیانندن کتورب آنلره دخی خوش پیرانه پند
 ونصیحتلر ایدوب

نظم

دیددی مصر اهلینه بیلک بو فلک   گاه دیو صورت اولور گاهی ملک
 باشلره گاهی کونشدن تاج ایدر   سر نکون ایلر کهی محتاج ایدر
 گاه ایدر اشبو زمینی کلستان   طولدورر نعمتله باغ و بوستان
 که زمستانی اورر دلدرده داغ   باغ و بوستانی ایدر ماوای زاغ
 گاه صحت نعمت و عیش و صفا   که مرض که ذلت (و) قحط و جفا
 بو جهان احوالی بودر بیلکوز   بودمک شکرینی دائم قیلکوز
 برایش ایتمک که سزه آنده مہمات   ایریشوب محو اولیه تندن حیات

نثر : شرع وقانون اوزره اولوب بن امام دکدومک کسیه مطیع و منقاد
 اولک دلکوز اغز و کزده الکوز بندنکوزده اولسون (۳) کسیه دله والیه
 (۴) رنجیده ایتمک تا کیم باشکوز سیاسته دو شمسون کورمز سیکوز که طوطی
 حبس ایدن دیلدر (۵) شویله کیم دلی اولسه سائر قوشلر کبی آزاد اولوب
 یورردی . شریعت مستقیم سزه یولدر (۶) اولیه که مفسدرله رفیق اولوب
 ضلالت راهنه کیده سز اول مفسدرک ایشی ایله قانکوز سیبل اولیه . سلطان
 سلیم چون مصرده طقوز آی اقامت ایدوب محرم اولندن رمضانہ وارنجہ

(۱) کشور مصری . — (۲) نسخه ده بویله در . — (۳) بند کله سنک معانی مختلفه سندن
 بری ده قوشاق اولغله الکز بندیکزده اولسی ملحوظدر . — (۴) دیبله وال ایله . —
 (۵) کورمز میسکوز که طوطی یی حبس ایدن دیلدر . — (۶) شریعت سزه مستقیم
 یولدر اولسی ملحوظدر .

ورمضان اینک اوایلنده کوچوب شام طرفه توجه ایندی (۱) کلوب شامه ایریشوب

(۱) حیدر چلبی روزنامه سنه نظراً ۹۲۳ سنه سی شعبانک یکریمی اوچنچی پنجشنبه کونف تاج التواریخه کوره یکریمی ایکنجی کون - صحائف الاخبار مطبوعی ج ۳، ص ۴۶۸ ده کوریلن ماه مزبورک ایکنجی کون عباره سنده ترتیب سهوی وارد - مصدرن شامه متوجهاً حرکت اولونمشدر . حیدر چلبی روزنامه سنده سنه مذکورہ شعبانی وقایعی میاننده مصدرن شامه متوجهاً اثنای راهده « یکریمی التتجی کونف بو الیمس قوناغنه خطلان بوالیمس دن بکت ایله کوچوب کلورکن صباح کون طوغدقدن صکره بول اوستننده یونس پاشایه غضب ایلوب . صولافتر کتخداسنه امر ایدوب بوینن اوردی . بعده بر قبوجی به بیوروب باشن کوده سنندن آروب حدت غضبندن اوچ کون کتوروب بعده قطیه ده دفن ایندردی . مختصر روزنامه ده بوم الاحد فی ۲۶ مه خطا صره - ترتیب سهوی - قوناغنه مرحوم یونس پاشا بول اوستننده قوناغ قریبده قتل اولندی . تاج التواریخده « سادس رمضانده صالحیه قریبده خطاره نام منزل یولنده یونس پاشا داور دوران ایله همعان اولوب کیدرکن انجرار کلام ایله بر سخن خام سویلوب ضمیرالهام پذیر شهنشاهیده جا کبر اولان خیاتی شبه سنی محقق و اعتقاد مکتوملرنی مصدق اولغین اوکرنجه دوان آب پرشتاب کبی روان اولان صولافتره امر ایدوب باشنی جسدندن جدا » صحائف الاخبارده « رمضان شریفک التتجی کون صالحیه قریبده خطاره منزله وصول اثناسنده وزیر اعظم یونس پاشایی یانلرینه دعوت ایدوب مصاحبت ایدره کیدرکن مشارالهدن خلاف مشرب هایون بر کلام صدور ایتمکدر حال رکاب هایون صولافترندن برینه امر بیوروب یونس پاشایی ریاض جناه ارسال ایلدی . جسدی محل مزبورده قالمشدر سببی بر فردک معلومی اولدی . برینه کیمسه نصب اولئیوب ماه مزبورک یکریمی ایکنجی کونف شامه داخل اولدقلرنده استانبول قائم مقامی قره پیری پاشا [بی] دهوت ایچون امر عالی ارسال و وصولنده وزیر اعظم نصب بیوردیلر . وزیر ثانی زینل پاشا وزیر اعظمغه موافق اولیوب ثالث خواجه زاده - محمد پاشا - اگرچه عالم و فاضل وزیر روشن ضمیر ایدی . لکن حدیث السنن اولدیفندن ماعدا خاطر هایون مشارالیهک محبتنه کمال مرتبه مائل اولنله وزیر اعظم اولدینی صورتده مبدا خطاسی ظهور ایدوب ضروری قتل اقتضا ایلیه دیو صیانه ایتمدیلر » دینلیور . حیدر چلبی ، روزنامه سنده پیری پاشانک صدارتی حفته ۹۲۳ سنه سی رمضان وقایعی میاننده شامده « یکریمی سکنجی کوننده پیری پاشایه دعوت حکمی کیندی روم ایل بکربکیسی ، آلمک خدمتی استانبولده کورمک امر اولندی . رمضانک یکریمی آلتتجی کونف وقایعی اراسنده ده « روم ایل بکربکیسی مصطفی پاشا استانبولده وارمق امر اولندی . » ۹۲۴ سنه سی محرمی وقایعی میاننده « اون ایکنجی کوننده پیری پاشا حضرقلری کلوب شهرشامه دخول ایلدیلر . اون اوچنچی کوننده پیری پاشا

زمستان ایامن شامده کچورب جانبردی به شامک توابع ولوا حق ايله غزه به

حضرتلرینه اون ایکی کز یوز بیک اچمه ايله وزیر اعظمق و برلدی وسفردن کلدوکیچون
مقدمای پیشکشیه ال اوپدی . اون دردنجی کوننده وزارت پایه سنه اوتوروب وزارت
ایچون ال اوپدی . اون سکرنجی کوننده دیوان اولدی خلعت وزارت مهر سلطانی ايله
پیری باشایه کوندرلدی . اون طغوزنجی کوننده خلعت وزارتله دیوانه کلوب ال اوپدی
ومهری طغندی « دیور . تاریخ دولت عثمانیه ده یونس پاشانک اعدای حقنده « دها
غزه جوارنده لر ایکن برکون انشای راهده وزیراعظم یونس پاشا پادشاه حضرتلرله
مصاحبت ایده رک کلیرلر ایکن « بو قدر زحمت و مشقتلر چکیله رک مصر فتح اولندقدن
سکره برخاشن چرکسه ویریهلر جکئی قوللرک بیلسه لر ارقه که دوشوب کلزلر ایدی « دیو
تاریخه حسارت ایلدیکی آنده شهریار مهیب هان آتک باشی چکوب اوراچقده پاشای
مشارالهی قتل ایتدردی و آناتولی قاضی عسکری کمال پاشا زاده یی یانه چاغروب مصاحبت
ایده رک یوله دوام ایلدی . ابن کالک آتی نصلسه برصو بریکندیسنه باصه رق سرپندیسی
سلطان سلیمی باشدن آیاقه قدر چاموره غرق ایلدیکندن مولانای مشارالیه پیچتابه دوشدکه
« علما آتی آیانغندن اوزریمه سیچریان چامور باعث فخر و مباهاتدر . بعد الوفاة صندوقم
اوزریمه اورتسولر « دیو فراجه سنی چیقاروب حفظ ایتدردی بو معامله ايله قدر دانغنی
عالمه بیلدردی . مذکور فراجه الا آن صندوقلری اوستنده طورر . کمال بکده اوراق
پریشانده « حضرت پادشاه رجعتیه باشلابوده ممالک مفتوحه تک درجه ثروت و قدرتی
اکلامق ایچون نحریرینه وجبل لبنان ايله هنوز اطاعته کیریمان چوللرک تسخیرینه مأمورلر
سریله تمین ایدرک آفر آفر رومه طوغری کلکده ایکن برکون صدر اعظم یونس
پاشایی محبت ایچون یانه چاغرر . بو صروده ایسه مصر جندیلری صاغه صوله آت
سورمکه باشلارلر . « پادشاه یا بزم عسکر ایچون بویه تعلیم اتمز « بوللو پاشایه خطاب
ایدنجه کندی مصر حکومتدن محروم اولدیغندن طولایی فوق العایه دلکیر اولق جهتیله
غیظ مضربنی اظهار ایدرک « عسکرک یاریسینی اتلاف ايله ضبط ایتدیکنز مملکتی ینه
برچرکسک ننده برادیکز کیمسه تعلیم ایتک دکل ایاقنی بیله آتمسه روادر « دیه تریضه
باشلادینی کپی درحال اشارت پادشاهی ايله بوی اوریلور . پاشانک سبب قتلنده معاصرلری
بیله اختلافه دوشرک حتی سلطان سلیمان زمان حکومتده ابن کمال ايله مصاحبت ایدرکن
« پدرك حرکاتنه تریضه حدم دکلسه ده بر سوز ایچون یونس پاشایی اعدام ایتدیرمسی
بکا بک غریب کورینور « دینجه ملا « پادشاهم یونس پاشا مصر حکومتدن محروم
اولدی بیچون خیانه شاه اسماعیل ايله مخابریه باشلاش و بدوکز هر طرفده بولنسان
جاسوسلری معرفتیله کیفیته وقوف حاصل اتمشدی مضرتی دفع ایچون قتل ایتدیردی «
دیمشدر . پیری پاشا حقنده ده « وقتا که استانبوله مواصلت اولندی . پیری پاشا مصالحک

وارنجه بکلمکین ابدوب کوکلی خوش ایلدی اسکندر وار ایش وار (۱)

کژتندن شکایتله کندینه معاونت ایچون بروزبر ثانی تمینتی استیهرک بو خدمته روم ایللی بکلریکی مصطفی پاشایی توصیه ایتمکله « بکا اولیله مستشارک لزومی یوقدر . مادامکه استورسن سنک وزیرک اولسون » جوابیله مشارالیهک وزارت ثانیته ده بولمسنه مع الکراهه رضا کوستر . پاشا بو مأموریتله کلیر کلز حامیسی اولان پیری پاشایی استرقابه قیام ایله حضور پادشاهیده رأیلرینی نخطئه و مساویسنی تعداده جرأت ایدنجه پادشاه « سلیم چوقوقیدرکه سنک کی احمقک سوزیله برامیق آدمی معاتب ایتسون . بیقل حضورمدن! سن بم آدم دکل پیری پاشانک وزیرسن » بولو متجلدانه بر تکدیر ایله سوزی کسر و کندینی قهر ایتمکله قورموش ایکن پیری پاشانک سرومندانه عرض ایتدیکی شفاعت سایه سنده عفو ایله . بو مصطفی پاشا ، سحر عثمانیک افاده سنجه بوسنه لی اولوب پیری پاشایه داماد اولمش و صحائف الاخبارک بیانه کوره پاشانک تذکره جیلکننده ده بولومشدر . تاریخ وفاتی ۹۳۵در . ککبوزده جامع ، مدرسه ، زاویه ، عمارت و جامع دروننده برده کتبخانه تأسیس ایلمش و اوراده مدفون بولومشدر . بینه کال بک « مصر سفری بک چوقی مصرفله محتاج اولدیفنندن بشقه ملکه سرایت ایدن فساد اخلاق جهتیله دائما مستعداخلال اولان عسکری طاقنی بر طرفدن قلیجیله تریهیب ایله برابر بر طرفدن دخی احسان ایله تطییبه احتیاج کورندیکچون خزینه ده بر فنا مضایقه پیدا اولقله بر تاجردن بر قاج بیک التوق استقراض ایدلمشدی . اوئانده بالتصادف داین وفات ایدرک برمال عظیم ایله ایکی یتیم ترک ایدنجه دفتردار بولنان ذات کویا بردینه درایت کشف ایتمش کی تاجرک رحلتی و متروکاتنک کثرتی و اولادینک بو درجه ثروته احتیاجدن بر ائتی و خصوصیله کندینک خزینه بی طولدی بر مقدمه غیرتی مبین اوزون اوزادی به بر تقریر ترتیب ایدرک ترکه دن بر مقدارینی مصادره ایچون پادشاهدن امر آلمق ایستمشدی . سلطان سلیم تقریری کوردیکی کی - اک بحرانی زمانلرده بیله خلل بولتی درجه لرندن عالی بولنان انصاف و علوجنابنک سائقه سیله - بالاسنه کندی قلمیله « متوفایه رحمت ، مالنه برکت ؛ اولادینه عافیت ، غمازه لعنت » عبارله لرینی تحریر ایله سعایت واقعه بی رد و تزییف ایتمشدر . شهریار مغفورک زهد و دیاتی و احکام شرعشریفه کمال مطاوعتی حقتنده ده کال بک « آتنک دیزکننه صابله روق احکام شریعته مفایر اولان بر امرینی اکر انفاذ ایتدیر سوره خلعتنه فتوی ویره جکفی علناً بیان ایدن زنیلیل مرحومی بوصلابت دین پرورانه سی اوزرینه تحقیر دکل مشیخته علاوه ایکی قاضی عسکرکی تکلیف ایله توقیر ایتمک دیبور . بوزنیلیل مرحوم عهد بایزید خانیله ۹۰۹ سنه سندن عصر سلیمان خانیله تاریخ وفاتی اولان ۹۳۲ سنه سنه قدر یکریمی اوچ سنه بلافاصله خدمت فواده بولومش اولان « علاءالدین علی بن احمد بن محمد جالی » افندی برده زیرک فرسنده مکتبی ساحه سنده مدفون اولوب وفاته « مات زبده الالهالی ، تم فواء ،

نظم

طوتدی اسکندر طریقن شاه روم یقیون آیمه لر ماواى بوم

وفات عالم ربانی ما « تاریخ لری سویلنم شددر . ترجمه حالی حدائق الشقائق ایله دوحه المشایخ
وسجل عثمانیده مندر جدر . ایشته بالاده کی مسرودات « رقیبک اولسنه چاره یوقدر ، وزیر
اولسون مکر سلطان سلیمه » بیتک که نوادر الأتارک بولاق طبعنده « رقیبک اولسنه چاره یوقدر
وزیر اوله مکر سلطان سلیمه » صورتنده مندرج واستانبول طبعنده سهو ترتیب وارددر . صرف
سفسطه اولدیغی اثبات ایتسه کرکدر . [۱] حیدر چلی ۹۲۳ سنه سی رمضانک یکرمی
پریمی کوننده بلده شامه کلنوب صراج عامر - معجم البلداتک صروج بحثنده بوندن بحث
یوقدر . « صراج عذرا ، بغوطه دمشق » دینلیور - قاموس ترجمه سنده غوطه لفظنده
باقلسون - نام موضعه اوتاغ هایونه نزول وشواک التجی کونی شامه دخول ایله یکنی
و اولجه اقامت اولونان خانه ده اختیار اقامت بیورلدیغی بیان ایدیور . صحائف الاخبار
ج ۳ ، ص ۴۶۹ - ده ماه ضرور - رمضانک - ک یکرمی ایکنجی کونی شامه داخل
اولدقلنده . . . شوال شریفک التجی کونی دمشق شهرینه ونورالدین شهیدک سراینه
نزول بیورلدی « دینلیور که تاج التوارخ ده بونی مؤیددر . حضرت پادشاهک شامه
بولوندقلری ائنده مآثر شاهانه لردن بری ده ، صحائف الاخبارده « امر هایونله صالحیه ده
شیخ اکبر حضرتلریک - شیخ الامام المحقق رأس اجلاء العارفين والمقربین مقصود ارباب
طلب ابو عبدالله محمد بن علی بن احمد العربی المغربی الطائی الحانمی الاندلسی ، ولادتی حراسیه ده
۲۷ ن ليله جمعه ۵۶۱ ، ارتحالی ۲۲ ربیع الاخر ليله جمعه ۶۳۸ - مدت عمری ۷۷ سنه ۶ آئی
۲۵ کون - مرقدلری اوزرینه بر قبه رقیعه و یاننده بر جامع شریف و ققرا ایچون
زاویه بنا وافر اوقاف وضع اولندی ۹۲۴ سنه سی اولدقده تکمیل اولنوب سنه ۹۲۵
محرمانک دردنجیسی جمعه کون نمازی کندی ، جامع شریفده بالنفس ادا بیوردیلر و ققرا یه
وافر صدقات احسان بیورلدی « صورتنده توصیف و تعریف اولینیور تاج التوارخده -
ج ۲ ، ص ۳۷۹ - « تعمیر مزار شیخ اکبر » سرلوحه لی مبحثده مطالعه اولونسون .
حیدر چلی ، روزنامه سنده و ۹۲۳ سنه سی شوالی وقایعی میاننده و صلوة عیدک اداسی
متعاقب « اوزرنده بنا اولنه جق جامع شریفله تره برینی کوردی » و ۹۲۴ سنه سی
عمری وقایعی میاننده یکرمی دردنجی کوننده خداوندکار شیخ همی الدین عربی اوزرینه
بنا ایله یکنی جامع شریفنه واروب جمله ارکانیله ابتدا جمعه نمازین قیلدی . بو کونده دولتله
سفر ظفر اثره توجه ایلوب شامدن چیقوب قاوند اوتاغ هایونله نزول ایلدی « دیور
بو افاده دن اکلشلیدیغنه کوره حضرت پادشاه جمعه نمازینی بعدالادا شامه عودت
بیورمه مشلرددر . زحمتی ، اساس البلاغه ده « هو من اهل الشام والشام عن مشأمة القبة

هر دیاری اهلنه کورب سزا ویردیکیم ایتمه لر خلقه ایزا (۱)

۹۲۴

تاریخ [عجرتک] طقوز یوزیکرمی دوردنده شامدن روم طرفه کچوب (۲)
حلبده کلوب آتلارینه کوک آلدروب (۳) آندن منزل بمنزل ایل و مملکت
فتیش ایدوب اسلامبوله کلدی (۴) اسلامبولده دخی اکلنمیوب ادرنه طرفه

وهم اصحاب المشتمة ، دیبور ، معجم البلدان : « قاپون : موضع بینه و بین دمشق میل واحد
فی طریق القاصدالی العراق فی وسط البساتین » . مختصر روزنامه ده و شوال وقایبی میاننده
« یوم الاحد فی ۲ منه دولتو پادشاه زیارته سوار اولدی ، و ۹۲۴ محرمی وقایبی میاننده
« یوم الجمعه فی ۲۴ منه پادشاه عالیناه صالحیده حضرت شیخ محی الدین عربی سزاری
اوزرنده بنا ایتدوکی جامع شریفنه واروب نماز قیلدی » . لغات تاریخیه و جغرافیه ده
« شام مصالحنی تنظیم صره سنده یعنی ۹۲۴ سنه سنده شیخ اکبر حضرتلرینک مدفن
شریفلرینی بولوب اوزرینه برقبه و بر جامع شریف انشا ایتمش و بالذات بر جمعه نمازی
قیلیرمشدر » دینلیبور . حیدر چلبی ، روزنامه سنده و ۹۲۳ رمضان وقایبی
میاننده و اثنای عودتده « بدنجی کوننده غزه دیدکلمی بره کلندی . سکزنجی کوننده
دیوان اولدی ... جانبرد غزالی به صفدوقدس شریف و غزه و کدک - کدک - و نابلس و لانتلرینک
بکلکی ویردی . مختصر روزنامه ده « یوم الجمعه فی ۸ منه اونوراق ، قدس مبارک و غزه
وصفد سنجاقلری جانبردی به ویریلوب - . « فی ۱۰ منه جانبردی بیک خلعت کیوب ال
اودی « دینلیبور . — نسخه ده بوله در . — [۱] اذاه ، ایداه اوله جقدور . —
[۲] کوچوب . حیدر چلبی روزنامه سنه نظراً ۹۲۴ سنه سی صفرینک اون برنجی کونی
حلبه متوجها حرکت اولونمشدر . تاج التوارخ و صحائف الاخبارده بوکا دائر برنی
بو قدر . — [۳] کوک آلدرمق : حیوانلری چایره جبقارمق . حیدر چلبی تک افاده سنه
نظراً ۹۲۴ سنه سی صفرینک بکرمی ایکنجه کونی مصطبه حلب قوناغنه مواصلت
اولونمشدر . تاج التوارخ و صحائف الاخبارده « شهر صفرک بکرمی ایکنسنده حلب شهرینه
نزول بیوردیلر ، دینلیبور . — [۴] حیدر چلبی به کوره ۹۲۴ سنه سی ربیع الاخرینک
بکرمی بشنده مصطبه حلبدن حرکت ایدلشدر . تاج التوارخ و صحائف الاخبارده بونی
مؤیددر . استانبوله مواصلت حقنده حیدر چلبی « گاه سید و شکار و گاه سیران ایدرک
باب یاب بروسه به کلوب بعهده استانبوله آندن ادرنه به کلدی « دیبور . مختصر روزنامه ده
« یوم الاثنین فی ۱۷ رجب المرجب سنه ۹۲۴ خداوندکار حضرتلری دولتله یاتساو اذاتی
وقتنده کیله کلوب استانبول یقاسنه کچوب سزای عامره بی مشرف ایلدی . « تاج
التوارخده « رجب المرجبک اون بدنجی کوننده دارالخلافه استانبول شهرینی مفر عزو
نزول ایدیلر ، دینلیبورکه صحائف الاخبارده بونی مؤیددر . لهجه عثمانی و قاموس ترکی به

توجه ایدوب [۱] و اوغلی سایمان ادرنده طوروب روم ایلن ضبط و حفظ ایدرکن خبر کوندردیکه کلسون . اول دخی ادرنده دن کوچوب قرق کلیسا قریبده [۲] کلوب آغز پشکشلر ایله باباسنک دستن بوس ایدوب و قرشوده طوروب [۳] باباسنه خدمتار ابتد . سلطان سلیم چون اوغلی کوردی انصاف ایدوب بوین و شکل و شمائلن بکنوب دیدی

نظم

چون شهنشاهاک جهان کوردی شاه بارک الله دیدی زی صنم اله
 بوکا لایقدر جهانده سلطنت تاج و تخت و مال و ملک و مملکت
 واریکن بوملک [۴] کسه طومیه نزد دولته بونی کسه اوتیه [۵]
 اولیسر صاحب قران اندرجهان روشن اولیسر بوکا جمله نهان
 ویردی مغنیسیه [۶] شهزاده به تحصیل علم ایچون اول آزاده به
 نر آندن سلطان سلیم اوغله و افراناملر و احسانلر و عطارلر ایدوب کوز
 نظراً « یاب یاب » آهسته آهسته دیمکدر . « اندرونی و اصف عثمان بک : کلدی بهار
 موسی احباب ندرسکز ، کتسکی کلشنه یاب یاب ندرسکز . — [۱] تاج التواریخ
 ج ۲ ، ص ۳۸۱ ده رجیک « بیکرمی یدنجی کونده ادرنه صوبته توجه بیوردیلر »
 . . . . « شعبانک بیکرمجی کونده مدینه ادرنه مقدم پرمینه لری ایله مفرسرت
 و شادمانی » اولدی . صحائف الاخبارده « رجیک اون یدینده استانبوله و بیکرمی یدینده
 ادرنه به تشریف بیوردیلر » دینلیور . — [۲] حیدر چلی روزنامه سنده « ادرنه به
 کلدکده شهزاده عالمناه استقبال ایدوب سارزه نام محله ملاق اولدیلر . . اندن دولته
 ادرنه به دخول ایدوب » . تاج التواریخده « سادس شعبانده شهزاده جهانبان . . .
 رسم استقبال اداسنه استعجال ایدوب شرف دست بوس ایله مشرف اولدی و بهش یوز
 بیک عثمانی خواص مقررله رینه ترقی عنایت بیوردی و اذن هایون و اله ماجدلری ایله یالتکاهی
 اولان صاروخان و لایتنه توجه بیوردیلر دینلیورکه صحائف الاخبارده بونی تأیید ایدیور . —
 [۳] قارشوده طورمق : مقام اطاعت و تعظیم و خدمتده یارچای قیام اولق معناسنی افاده
 ایدر . [۴] ملکی . — [۵] لهجه عثمانی « اوتیق : اوپونده غلبه قزانوب کچمک » . قاموس
 ترکی « اوتیق ، اوغک : اوپونده مغلوب اتمک ، کچمک ، قزانق » . — [۶] مغنیسانی . —

هنجه مښسايه کوندردی [۱] وکندوسی طوغری کشورک یا بلاسندہ آوایدوب کوز کلنجه اوتوردی . آندن صکره کوز فصلنده ادرنه په کلوب بر مقدار اوتوب آندن قیش ایامنده کوملجنه آوین ایدوب عالی تماشا ایلدی و تاریخ هجرتک طقوز یوز یکریمی بیشنده قره صو یکجه سی اواسنده آو ایدوب اوتوررکن دریا یوزندن کافر کیلری کلوب اول مملکتلری تالان ایتک قصد ایدوب سلطان سلیم دخی آندن اول امر ایتشدیکه ایکی عدد قایقلر [۲] آنده کله اتفاق کافرلر طاش یوزی [۳] نام موضعه پوصوده طور یورکن آکسوزدن اول ایکی قایق اوزلرینه کلوب کافرلر دخی او ایکی قایبی کورب مشاهده ایدیجک « بونلر یالکز دکلدرو . بونلرک آردنجه دخی کیلر واردر » دیوب کلیسی قره په دوکلوب بو ایکی قایق قره په دوکلن کافرلر کیلرندن آیرولوب کیمی طاغہ قاچوب وکیمی آنده اولان کویلرده [۴] سندال آلوب باشلری تدارکنده اولدیلر « حال بویه اولیجق اول قایقلرده اولان ریشلر [۵] کافرلرک کیسن ضبط ایتدکن صکره کلوب احوالی سلطان سلیم حضرتلرینه اعلام ایتدیلر . سلطان سلیم دخی نیجه یرار کسنه لری کوندورب ادایه کچدیلر اول ادایه پراکنده اولان کافرلری آرامق صدندنه ایکن حکمت الهی برله اول کیجه برعجب قیش اولوب قارلر و طوفانلر اولدی دیلله شرح اولنمز اول کافرلرک کیمی صوقدن هلاک اولدی وکیمی کویلرده پراکنده اولوب یتمش سکسن کافرین طوتوب سلطان سلیمه کتوردیلر . سلطان سلیم دخی جله سنی قروب هلاک ایلدی [۶] . آندن کیرو ادرنه په کلوب اول یازن ادرنده کل وکراس موسمن کچورب ومامق سراین وابغچسن که اول تکیه یری ایدی بنا ایدوب تعمیر ایلدی [۷] .

---

[۱] ۲۸۱نجی صحیفه نکه ۲ قتل استطرادی مطالعه ایدلسون . — [۲] بوراده نقصان واردر . — [۳] قاموس لاعلام : طاسوس یاخود طاشوز ، تاسو یاخود طاشو : جزایر بحر سفیددن اولوب روم ایلی ساحلنک قرینده وقواله کورفزینک شرق جنوبیسنده واقعدر . لهجه عثمانی « طاسوز : رومجودن طاش اوزی بیقاده براطه وسادرکه ملحق قضا » . — [۴] کویلردن . — [۵] ریشلر . — [۶] حیدر چلی روزنامه سنده تاج التواریخ ومصائف الاخبارده بووقمه په دائر برشی نویله نیلیور . — [۷] حیدر چلی ، روزنامه سنده

آندن کابولی و اسلامبول مایتنده تکفور طاعی نام طاعه یابلايه چقوب یابلا دی [۱]. آندن ملقریه و ابصالیه اینوب آندن دیمتوقه قربنده اولان اسنلو نام یابلاغه چقوب اولویرامی [۲] آنده ایلدی . آندن اینوب دیمتوقه ده ایکی آی مقداری اقامت ایدوب آندن ادرنه یه واردی . ادرنه ده دخی برمقدار [اقامت] ایدوب آندن زمستان ایامنده فله آینه کیدوب و حاجیلر بیرامن [۳] آنده ایتمدی آندن ادرنه یه کلدی . تاریخ [اهجرتك] طقوز یوز بکر می ۹۲۶

آلتیسمنده ذوالقادر ولایتده شاه اولی [۴] نام مفسد جلالی [۵] اولوب خروج ایتمدی و اول ولایتده خیلی فتنه و فساد و خسارت و شناعت ایدوب بو احوالی سلطان سلیمه عرض ایدیجک اول دخی قبو خلقندن و یکیکچریدن برر مقداری عسکرله فرهاد پاشا نام وزیرینه قوشوب اونه یاقه یه کوندردی و سلطان سلیم دخی اسلامبوله واروب تخمنده قرار ایلدی [۶] . فرهاد پاشا قبو خلقی

و ۹۲۱ سنه سی شعبانی وقایی میاننده و حضرت پادشاهك ادرنه ده بولونقلری ائنده « اوتچی کوننده بماق پیکاری یکیدن بنا اولمغه امر اولنوب » . « اون سکرنجی کوننده بماق پیکاریک بناسنه ابتدا اولندی » و ۹۲۴ سنه سی وقایی میاننده ده . « کاه صید و شکار و کاه سیرکلزار ایدوب بماق پیکاری اطرائنده محبتلر ایتمدی » . « حبری چلبی انیس المسامر بنده و فصل ثانی ده « نهر تونجه کنارنده بر سرای دخی واردرکه « عمق سرایی » دیمکله مشهوردر . آتی سلطان سلیم خان ثانی حضرتلری بنا ایلمشدر » دیبور . ادرنه رهنمائی ۱۳۳۶ طی ص ۹۱ ایله اولیا چلبی سیاحتنامه سی ج ، ۳ ، ص ۴۰۵ ده . مطالعه ایدلسون — [۱] لهجه عثمانی یای : یازک کالی . قاموس ترکی : یایلامق : یازی یابلا ده کچیرمک . — [۲] عید فطر . — [۳] عید اضحی . — [۴] حیدر چلبی روزنامه سننده « امامیه قربنده ترحال نام قلعه دن جلالی دیمکله معروف دیبور . تاج التواریخ ج ۲ ، ص ۳۸۴ « خروج جلالی و مقهوریش » سرلوحه لی مبحثله صحائف الاخبار ج ۳ ، ص ۴۷۱ ده مطالعه ایدلسون . — [۵] تاریخ دولت عثمانیه ج ۱ ، ص ۲۲۰ « بوزاق اشقیاسندن جلال نامنده بر مفسد طوقات ستملرنده مهدیک دعواسیله خروج ایدوب باشینه یکر می بیسکدن زیاده حشرات طوبلامشدی . شهبسوار اوغلی علی بک بوجعی کلباً مخذول و پریشان ایلش و آندن صکره آناطولیده ظهور ایدن بو مقوله اشقیایه جلالی تمبیر اولمشدر » . — [۶] حیدر چلبی روزنامه سیله تاج التواریخ و صحائف الاخبارده معاودت هایون تاریخی اراهه ایلمه مشدر .

ایله کیدوب اما ذوالقادر لونک والیسی علی بك [۱] و قرمان بکتر بکیسی خسرو پاشا و سیواس بکتر بکیسی شاد پاشا بو اوچی اتفاق ایدوب خروج ایدن خارج [۲] اوزرینه واروب خیلی جنک و جدال ایلوب آخر الامرا و باغیلرک اکثری قیریلوب و باشلری اولان خینک باشی کسلوب سلطان سلیمه کوندر دیلر [۳] و سلطان سلیم او یاز اسلامبولده یازلیوب دریا قربنده مرمر کوشک دیمکله معروف نام کوشکی [۴] بنا ایتدی [۵] . دخی تمام اولدین کوز فصلی کلیچک سلطان سلیم اسلامبولدن [۶] کوچوب دیمتوقه جانبه قصد ایدوب آندن اسلامبولدن چقدوغی کبی آرقه سندن [۷] چبان شکلی بر نسنه عارض اولوب مکریانی قره [۸] ایش اطباء علاجنده خطا ایدوب مرض وارد و غنجه آرتوب چورلو قربنده صرت کونی [۹] نام موضعه باباسی ایله جنک ایتدوکی بره کلوب قرق یدی کون مقداری [۱۰] اول موضعه ساکن اولوب مرض

[۱] ذوالقدر اوغلو شہسوار زاده علی بك . — [۲] خارجی . — [۳] حیدرچلی روزنامه سیله تاج التواریخ و صحائف الاخبارک افاده سنه نظرآ شہسوار اوغلی علی بك ایالتی عسکریه جلالیریه اقی شهر نواحیسنده حرب ایدرهک دوچار آمزام ایش و جلاک سر مقطوعنی رکاب هایونه ارسال ایشدر . — [۴] بوراده نقصان وارد . — [۵] تاریخ عطا ج ۱ ، ص ۳۱۲ . مندرج طوقیوسرایی مشتملاتندن اولان قصر هایونلر مبحثنده بو قصره دائر بر قید یوقدر . خواجه سمدالدین افندی طرفندن بالتدوین تاج التواریخه ذیلاً طبع ایدیلن سلیم نامه ده « برکون دریا کنارنده سلطان سلیم کوشکی دیمکله مشهور اولان کوشکی بنا ایدرلر ایکن باغچه به اینوب قصری سیره بیوردیلر » دینلیور . — [۶] تاج التواریخ ، صحائف الاخبارک افاده لرینه نظرآ ۹۲۶ سنه سی شعبانک ایکنجه ، حیدرچلی تک روزنامه ده کی بیانه کوره سنه مذکورہ شعبانک یکریمی برنجی کونی استانبولدن حرکت ایدلشدر . — [۷] آرقه سندن . حیدرچلی ، « اول حضرتک ایکی اوموزی آراسنده صاخ جانبه مائل مر واریددانه سی مثال برنسنه ظاهر اولدی » دینور . — [۸] قاموس ترکی : یانی قره : اصلی یانیق قره : برنوع چبان ، جره . جره : بك التهاییل برجیان . لهجه عثمانی یانی قره ، یانیق قره : جره ، طاعون باره سی یانی قره چبان . — [۹] تاج التواریخده ده بوبله در . حیدرچلی ، روزنامه ده « السنه ائامده چورلی دیمکله معروف محله دینور . صحائف الاخبارده « چورلی قربنده اوغراش دره سی نام محله » دینلیور . — [۱۰] حیدرچلی « الی برکون مقداری » تاج التواریخ

زیاده اولغین کوچمندی [۱]. سوال آیتک اوایلنده اجل وعدهسی بثوب

ایکی آی مقداری دیبور . — [۱] سعدالدین افندی ، تاج القواریخده « مرحوم والیه حکایت ایلیدی که » دیدکدن سوکره حضرت بادشاهک مرض موتی بروجه آنی یازیبور « اول شاه یم ششم سلطان عرب و عجم سنهست و عشرين و تسعمائه شعباننده دارالسلطنه ادرنه صوبته روانه اولتی مقرر ایدوب وزیراوارکان دیوانی مقدا اوردوی هایون هامون پویه لازم اولان اجمال و اقبال و افره و خزائن عاصره ایله مقام معهوده و منزل موعوده روانه قیلدیرو صاحب صائب رأی فرهاد باشایی رکاب کامیاب بادشاهی ملازمتی ایله مباحی ایلدی . قبیل رحلنده برکون مقر سعادتلی اولان قصر بیقصور و دارالسرور لرندن چیقوب سرای عاصره دامننده اولان باغ دلکش اوراغ سرور افزایه سیر طریقیله نزول ایتدیله . تفرج و کلکشت دن باز کشتلی هنکامنده یوقوشه چیقار ایکن اول ظهیر دین اسلام ظهیر شریف لرنده احساس ایتدکلی سوزش و المدن بی آرام اولوب بوبنده افکنده لرینه خطاب ایدوب بیوردیلر که « ارقامه کویا برخاریتوب آزار ویریر . بو حقیر دخی ایتدکه « جائز که اشجار باغدن دوشوب پیراهنه بند اولمش اوله فرمان بیورلورسه کورلسون . بیوردیلر که « جائز ایدی . هاندم اسکلیجی [*] کونوردوکی کرسی زرخنی کتوردی . شاه تخت نشین دخی کرسی اوزره اوتوردی . مبارک بقه لرندن الومی ادخال ایدوب هر چند که تقصص ایتدم نسنه بولدم . مبارک آرقه لری غایبده شمر دار اولغین مسح بد ایتمکله نسنه احساس ایده مدم . قیام ایدوب بر مقدار کتدکدن صکره و جعدن شکایتلرین تکریر بیوردیلر . بوکره تکمه لرین آچوب نظر ایتدم . میان مودنی ناگاه کوردمکه بر سر مودکلور آغاروب اطرافی سرخ اولمش . مس ایدیجک « ایشته اولدر » دیدیلر . « نه مقوله نسنه در » دیو سوال بیور بچق بیان ایتدم . بیوردیلر که « بر باره صق » . بن دخی مسبحه و وسطی ایله کناری غمز سیر ایتدم . اصبعین میانی کمال صلابت اوزره بر غده عظیمه ایله طولدی . بی اختیار اولوب « سعادتلو بادشاهم بوعظیم دملدر هنوز خامدر نضج بولما مشیکن زده ملک جائز دکلد بر مناسب مرهم وضع اولتی کر کدر » دیدم . بکر بوقصه دن اوچ کون مقدم بو بنده لری دمل المندن بیقرار اولوب اوچ کون پسایی شرف خد مترندن محروم اولدوغم خاطر شریف لرنده عهده اولمش اعش . بوسوزم مقابله سنده طعن و ملاحظه بوزندن « یز چلی دکلوز که بر جزئی جانندن اوتری جراحله مراجعت ایده وز » دیدیلر . بو حاله قصر سعادتنه چیقدیله . اول کیجه بی وجع واضطراب ایله احیا ایتدیله . ابرته سی تفسیح ماده ایچون حمامه بیوردیلر . بو بنده لری حاضر بولندوغین فرصت بولوب مخصوص دلاکلی اولان حسن نام بنده لرینه محکم صدقوب زده لیشلر . حامدن کلد کده خاکبارینه

[*] تاریخ عطا مطبوعی ، ج ۱ ، ص ۱۷۶ رکاب هایون کونلری تقدیم اولونان مرضالرحمه حقیقه « اسعافی موافق فرمان هایون اولیانلر قهوجیلرک اسکیلرندن منسوب اسکلیجی باشی آغا واسطه سیله احیاینه رد اولنور . » ینه اوراده — ص ۲۹۰ — قهوجیلر طریقلرجه اک اسکیلری اولان اسکلیجی باشی .

زحمت حقه واصل اولدی . سکز ییل و سکز آی پادشاهلق ابتدی .

بوز سوردم . بیوردیلرکه « حسنجان سوزکله عمل ایتمک اما کندومزی اهلال ایندوک » .
تفصیل ماجرا ایدیجک عقلم کتملو اولدی . واردجه اول ماده حاده جاده اعتدالدن
چیقوب طغیان بولدی . چون عزم هایون مقرر اولمشیدی تأخیر ایتمیوب بو حاله سمند دولته
سوار اولوب سبکیار ادرنه سفرین اختیار بیوردیلر و ثانی شعبانده میان سبزه زارده
منسوب اولان خیام گردون قیاسی عز نزللری ایله مشرف ایلدیلر . . . . . چورلو
قربنده صرت کوی نام منزله . . . نزل بیوردقلرنده عرض مرض جوهر ذات ملک
صفا تلیونه بروجله مستولی اولدیکه سلطان طبیعتک ولایت بدنن فسادموادنی دفعه اقتداری
قالدی . ناچار . . . ایکی آی مقداری اول منزله آلام ایله آرام اولندی . . . .
اول جرح عظیمک دهانی باز اولغله مرهم قوطیلری بسته ودست امید معالجین شکسته
اولوب . . . سنه مزبوره شوالک لیلۂ ناسه سنده . . . . . حالت احتضارده بو حقیره
خطاب ایلوب بیوردیلرکه « حسنجان نه حالدر » . بن بنده لری دخی ایتمکه « سلطاتم
جناب حقه توجه ایلوب اللهله اولاجق زماندر » . بیوردیلرکه « بزی بونجه زماندنرو
کیمک ایله بیلور ایذک جناب حقه توجهمزده قصوری فهم ایتمک » . بن دخی ایتمکه
« حاشاکه برزمان ذکر رحماندن غفوله مشاهده ایتمش اولام . لکن بوزمان غیری ازمانه
بکزه مدوک جهتن احتیاطاً جسارت ایلم » . بر لحظه دن صکره « سوۂ بس تلاوت
ایله » دیو فرمان بیوردیلر . امر هایونلری موجی اوزره بر کره ختم یس ایتمد بیلیمجه
تلاوت بیوردیلر . کرۂ نایبده « سلام قولاً من رب رحیم » آیتنه کلکده کوردیمکه
شفۂ شریفه لری آیت مزبوره تلاوتی ایله حرکت ایدر و اول حینده مسبحۂ یمنی لرین [*]
دراز ایلوب بقیۂ اصابع متبرک لرین ضم بیوروب « کوزین یومدی تماشای جهاندن » . . .
ید مؤیدلری الموده اولوب ساعد شریف لرین مس و نبض لرین حس ایتمشیدم سقوط نبضه
واقف اولیجق اول حینده لازم اولان خدماقی ادایه شروع ایتمد . رئیس الاطبا اخی
چلبی [*] حاضر و بوقفیکر افعالنه ناظر ایدی . اقدامی کوریمک « هنوز حیات باقیدر

[*] مسبحه : شهادت پارمقی سیابه دخی دینور . فارسیده خداخوان .

[**] محمد : عن اصل تبریزی - اولان پدری ده طیب اولوب قسطنطونییه کلوب اسفندیار اوغلی اسماعیل
به انتساب ایتمش « اسماعیل پک والی اولدی و ولایتی مرحوم ومغفورله سلطان محمدخان غازی حضرتزیننه
تسلیم و تقدیم ایلوب توابع ولوا حقنی یانندن پریشان ایلدیکند » استانبوله کلوب محمودباشا چارشوسنده
دکان آچورق اجرای طبابت ایدن کمال الدین درکه سلطان بایزید ثانی طرفندن سرای هایون اطیاسی میانده داخلی
ایچون متعدد کرملر وقوعبولان تکلیفی قبول ایتمشدر - لقبی « اخی چلبی » در . علم طب ایبادن قطب الدین
و آلتونجی زاده دن بعد التحصیل حضرت فاتحک استانبوله کی مارستانه سر طیب اولدقدن و سلطان بایزید
طرفندن سرای هایون اطیاسی میانده ادخال ایلدلکدن صکره حفظ الصحه قواهدینه موافق اطعمه طبخنه
باقی ایچون مطبخ امانتنه پدمالزل ریاست اطیابه تعیین ایدلش جلوس سلیم خانیده معزول اولوب تکرار
مقامنه اعاده اولمشدر . سلطان سلیمانک جلوسنده ینه عزل ایلدیلرک بالاخره تکرار رئیس الاطبا اولوب ۹۳۰ هجری
بعدالحج مصرده وفات ایدهرک امام شافعی قربنه دفن ایلمشدر . تاج التواریخ ج ۲ ص ۱۱۷ هجری ۱۶۱۷ هجری مطالعه ایلسون

اندن موتن اظهار اجمیوب اوغلی سلطان سلیمانہ خبر کوندر دیلر . تیز اسلامبوله
یتشوب اول دخی شوال اینک اواسطنده مغنیسادن اسلامبوله کلوب باباسی
تختنه جلوس ابتدی [۱] . آندن سلطان سلیمک هینن اسلامبوله کتوردیلر .

نه بحب اقدام ایدرسزه دیوانکارخی اظهار ایدیجک ایندمکه ... « بو هنکامک خدمت
لازمه سی بودر . حکومت طبابت زمانی کچوب کتدی و کوه مقصود الدن بندی (*) ...
وتجهیز و تکفینلری مراسمی کوریلوب علمای اطبادن حکیم شاه محمد قزوینی و حکیم
عیسی و حکیم عثمان (***) درون اوتاق بلند ایوانده غسلیرنه مباشر اولدیلر و حین غسلده
یدیغی لری ایکی کره ستر عورت ایندو کین مشاهده ایدیجک هربری اظهار حیرت ایدوب
تکبیر و صلوات کتوردیلر و نماز لری ادا ایدوب امانه پستر لری مفروش اولان عمده دفن «
ایتدیلر . — [۱] تاج التواریخ ۹۲۶ سنه سی « شوالنک لیله ناسه سنده ، حیدر چلی ،
روزنامه ده « سنه مزبورده شوالنک طقوزنجی شنبه کیجه سی سحر وقتنده ، « صحائف الاخبار
« سنه مزبورده شوالنک طقوزنجی جمعه ابرتسی کیجه سی « دیور . جلوس سلیمان خانینی
معلمن ، قریم خاننه و مصر والیسی خیره بکه نسطیر ایدیلن نامه هایونلرده « اشبو سنه
ست و عشرين و تسعمائه شوالنک سکزی واقع اولان جمعه کوننک اخشامی هنکامنده . «
« ست و عشرين و تسعمائه شوالنک سکزی کونی که جمعه کونیدر اخشام هنکامنده »
دینلیور حضرت پادشاهک ارتحالنه تاج التواریخک افاده سنه نظراً

روحنی سلطان سلیمک یا اله   غرق رحمت قل بحق فاتحه
کیم وفاتینه انوک تاربخدر   اهل ایمان روحی ایچون فاتحه

حبری چلی نک اینس المسامرین ده کی افاده سنه نظراً :

بقا ملکینه عزم ایتدی سفر قیلدی بودر تاریخ
قوبوب سلطان سلیم باقی جهان ملکین سلیمان

[*] دویفا بردها اله کیرمه مک اوزره .

[**] شاه محمد قزوینی: علامه جلال دوانینک تلامیذه نندر . کافه علوم دیوانیدن اولوقد قدن صوکره
مجاورتله مک مکرمه ده مدت وفیره پولونمش و مقصب طلبیله کندوصقه مراجعت ایدن شاعر بصیری به « شفقت
بر مرشدو اومرض یزه عارض اولامشود » دیمه سی اوزرینه موسی الیهک ، حقیقده « منصب و صلح دریغ ایلر
بوین افتاده دن ، دلبرم پیرسحرک اولمش مؤید زاده دن » دیمش اولدیغی خاتمی مخلص هؤید زاده نک حضور
بایزید خانیده وقوه یولان ستایشی اوزرینه موسی یوزیکریمی اچجه وظیفه ایله درسعاته چلب ایدلش جلوس
سلیم خانیده شرف مصاحبترلیله مشرف و مفتتم اولوب عهد قانونیده وفات ایله مشدو . تفسیردن و علوم
سازدهن تألیفاتی اولدیغی کبی ۸۰۸ ده وفات ایدن کال الدین محمد ابن عیسی الدمیری نکه « حیاة الحیوان »
نام اثرینده سلطان سلیم خانه اتحفاً فارسی به ترجمه ایشدر .

حکیم عیسی : از نکمیدی اولوب بدوینک اسمی حمزه در . « اول دورده اطیابینقده دائر اولان مراتب
مرتبه دن » اولادونه بعده استانبول بیمارخانه سنه طیب اولدقدق صوکره برای هایون اطیاسی میانه
داخل اولمش و ۹۵۱ ده وفات ایشدر .

حکیم عثمان چلی : ایرانی اولوب استانبوله ورودده طرف سلیم خانیدن مرزای هایون اطیاسی میانه
ادخال ایدلش ۹۵۰ ده وفات ایله مشدر .

نظم

تكبير و تهليله لعش بدوش كوتوريجك قوبدى عالمدين خروش

تاریخ‌نویس سولیم‌شدر . سعدالدین افندی ، تاج‌التواریخ‌نویس : « ولادت سعادت غایت‌ری
اماسیه شهرنده سنه خمس و سبعین و ثمانمائه اولوق متقولدر . نه‌کیم مولانا ادریس -
هشت بهشته - بوتمبر نفیس ایله ذکر ایتشدور .

بهرتاد پنج از صد هشتین	بدرج شه افتاد در عین
یکی قطره از بحر نیسان علم	بقدرت شده عین الانسان علم
بسر تاج شاهی و اسمش سلیم	بحکمت طلبکار فیض حکیم

دیور . حدائق الشقایقه - مطبوعی ، ص ۳۸۰ - حضرت پادشاهک ولادت ۸۷۴ ده
اماسیه‌ده ایدوکی ذکر ایدلش ، صحائف‌الخبارده « ولادت‌ری قول اصح اوزره ۸۷۵ ده
اماسیه‌ده در . لکن بعضر ۸۷۲ ده دیرلر ، دینلشدر . ملاشکری نک ذوالقدر اوغلرندن
شہسوار زاده علی بکک افادانه استناداً اولجه نظم و بالاخره ولایت ذوالقدر والیسی اولان
قوی اغانک اخطار و مندرجاتی حقنده کی تصحیحات و علاواتی ایله یکیدن نظم ایده‌رک « سلیم
نامه » نامنی ویردیکی اثرک ۱۰۳۰ ده دیار مصرده چرکسلر کاجی یوسف نام بر کاتب
[ک] مواضع هیجادن بیرون محلاتی فی نثره تحویل ایتیش اولدیغی نسخه‌ده که منظوم اثری
بالاخره جوروی چلی تصحیح و ترتیب ایده‌رک نظم ایتشدور - « وفات السلطان سلیم ابن
السلطان بایزید خان » سرلوحه‌لی میخنده « مولودلری زیراً ۸۷۲ تاریخنده اماسیه‌ده
واقع اولوب ، دینلیور . تاج‌التواریخ‌نویس « جلوس سعادت مانوسلری سنه ثمان عشره
و ثمانمائه صفرنده ایدوکی مقدا ذکر اولمشدر . پس سن شریف‌لری الی بر ومدت سلطنتلری
طفوز ییل اولور نه‌کیم دیشلر .

خسرو خسرو نشان سلطان تخت‌روم و شام	قاتل اهل اضلالت شاه دین سلطان سلیم
هشتصد و هفتاد و پنج آن خسرو صاحب‌فران	از عدم زدخیمه سوی دهر بافر عظیم
تصد و مجده زجرت رفته شد سلطان دهر	کرد اهل و فض را با تیغ بران دل دو نیم
فتح اقلیم عرب کرد و علاء الدوله را	سر برید و کار دولت شد بنفش مستقیم
نهت و بیست و شش از جرت گذشته زد علم	از قصور داریغی سوی جنات نعیم

حدائق الشقایقه « سن شریفی قرق‌التی به وصول بولوب تاریخ‌هجرت ۹۱۸ سنه سنه وصول بولدقد
شهر صفرک سکزنجی کونی شنبه کوننده بیعت اولدی . ۹۲۶ سنه سنه سن شریف‌لری الی اوچ
سنه سنه وصول بولدقد و مدت سلطنتلری طفوز ییل طفوز آی اولدقد « بالاده مذکور صلیم
نامه‌ده « مدت سلطنتلری سکز ییل طفوز آی و عمرلری ۵۴ ییل اولدی و مولودلری
زیراً ۸۷۲ تاریخنده شهر اماسیه‌ده واقع اولوب » صحائف‌الخبارده جلوسلری ۹۱۸

دبیلر ای شهریار کامکار شرق وشامی تیغله قیلدک شکار

صفرینک بدنجی جمعه ایرتسی کونی اولمشدورکه کندولر اول وقت ۴۳ یاشنده ایدیلر .
 عمرلری قول اصح اوزره ۵۱ وقول اخره کوره ۵۴ ومدتلی ۸ سنه ۹ آی دینیلور .
 حضرت بادشاهک تاریخ ولادتی منجم باشی احمد عاشق دده افندی جامع الدررله - کتبخانه
 عمومی نوسرو ۵۰۲۰ ، ج ۲-جنابی، تاریخنده - نورعنائیه کتبخانه سی نوسرو ۳۱۰۰ ،
 ابوالعباس احمد دمشقی ، اخبار الدول و آثار الاولده - یته اوراده نوسرو ۳۰۴۳ و ۳۰۴۳-۸۷۲
 اولقی اوزره قبول ایتدکن صوکره دمشقی تاریخ جلوسنی قرق آلتی یاشنده اولدقلری
 حالده ۹۱۸ سنه سی صفرینک اون سکزی اولقی اوزره قید ایدیور . جنابی ایله دمشق ،
 والده محترمه لرینک امامیه حوالیسندہ متمکن اسراء ترکاندن بردانک کریمه سی « عائشه
 خاؤن » اولدیفنی بیان ایدیورلر . خلیل ادھم بکک تاریخ عثمانی انجمنی مجموعہ سنده
 - سکزیجی سنه - مندرج « طربزونده عثمانی کتابة لری » نام مقاله سنده بو باده
 تفصیلات واردر . کال بک اوراق پریشانده - ۱۳۰۱ طی - سلطان سلیم خانی بروجہ
 آتی تعریف ایدیور . « سلطان سلیم قامتی طولہ مائل ، کیکلری قالدین ، اوموزلرینک
 آره سی غایت واسع ، وجودینک نصف اعلاسی نصف اسفلندن قیصہ ، باشی بیوک ،
 قاشلری چاتیق ، یوزی مدور و قرمنی ، بیلقری چهره سنہ برغریب هیئت ویرر حالده
 بیوک ، ارسلان کبی آغزی ابری ، چکه کیکی واسع وقوی برده شتل قهرمان ایدی . هله
 جبه سنک انتظام ونورایتیلہ کوزلرینک گاہ بر فکر حکیمانہ کبی منظورینک کولکنده اولان
 اک پنهان کوشه لره دخول ایدر بولده و گاہ بر زبان کویا کبی نظر لره افشای صرام ایدر
 صورتده باقلری استعدادینک فوق العاده لکنه برر واضح برهان ایدی . سیرتده ایسه
 قدرتک نادراً تزینتده بذل کمال ایتدیکی خوارق عاداتن معدود برذات اولورق علوھت ،
 متانت عزم ، کبر نفس ، اتساع تصور ، حدت ذکا ، عمق نظر ، سرعت انتقال ،
 اصابت ظن ، جلادت فطریه ، مهارت حربیه ، میل انقلاب ، تحقیر عادات ، نفوذ امر ،
 القای دهشت ، شدت شکیمہ ، غلبہ مشکلات ، نفرت لذائذ ، استخفاف حیات کبی هربری
 بر قهرمانہ سرمایہ افتخار اوله جق بر جوق مزیات جلیله فی جامع اولملہ برابر فطرتنده
 شہوت وراحتہ انھامک اولماق جهتیلہ خالی زمانلری محبت علما و مذاکرہ علوم ایلہ اسرار
 اتعبدی . « اشعار شاهانہ لری حقدہ دہ » حکومته متعلق افعالی شویله طورسونی بازیمچہ
 افکاری اولان اشعارنده بیله زمانک حال اولان لفظ بردازلق کبی سنیته لردن اثریتلہ
 کورلز . قلندن هر نه صادر اولدیسہ مصادہ شهاب ایچندن ظهور ایدن برق جهان کبی
 هیجان افکار ووجدان آره سیندن جوال اولش بر لامعہ مرفندردک قائلنک حکمت وحماست
 ویا شوق و محبتہ دائر اولان احوال قلبیه سنی ایضاج ایدر : « ذبیور . سعیدالدین افندی ،
 تاج التواریحندہ » صحووم والد ایدردیکہ یوبت طعابملری بیرہ منحصر ونظر همترلری هدای

ملك اسلامى منور ايلدك بنص عصيانى مكدر ايلدك

روحانى تحصيلنه مقتصر ايدى و خزانه عاصمه ده اولان كتب نقيسه يه اوائلندن اواخريته دك برر كره احاله نظر بيورد قلرين بالذات كند يلردن نقل و روايت ايلر ايدى ، و اشعار شاهانه لرى حفته ده :

تركى و فارسى و تاتارى	نظم ايدر دى نفيس اشعارى
اهل عرفانله مصاحبه	مائل ايدى دل بر انوارى
كوهر نظمى جانى تازه ايدر	عين طبعندن اوللى جارى
يارى بارى ايله اولمشدى	نفحه عدلى عالمه سارى
عين عونيله كوثر لطفين	قبرينه جارى ايلسون بارى

ديبور . خاقان معظمك اشعار شاهانه لرندن منتخب قسملر تاريخ عطا . مطبوعى ، ج ۴ ، ص ۱۲ الى ۴۲ ده مندر جدر . سهى بك ، تذكرة سنده . هشت بهشت مطبوعى ، ص ۱۶ - ۱۷ كره عوام الناس آنلره توركى اشعار استاد ايدر لر اما آنلر اصلا توركى شعر ديغه مشلر در . كلى اشعارى آنلرك بارسيدر . ديوانلرنده بر توركى سوزلرى بوق . لطيفى ، تذكرة سنده . مشاعر الشعرا . مطبوعى ، ص ۶۹ - « مرحوم طاب ثراهك نانه او قونان تركى اشعارك ا كثرى عوام الناس افتراسى و استايدير . اول مسند و مفترى اولان تركى اشعارك هر برى مخلصه تحرير و هر مقالك قابلى كيم ايدوكى صحت اووزره تقرير اولمشدر ، ديبور . حضرت پادشاه حفته يازيلان آناردن بعد عاجزجه . معلوم اولانلر بوجه آتيدر : جلال زاده مصطفى بك ، شعرا و علمدان اولوب ۹۴۹ ده وفات ايدن اسحق چلبى نك ، ملاشكر نيك منظوم . بالاخره جورى چلبى طرفندن ترتيب و تصحيح اولونه رق نظم ايدلشدر . و بونك ۱۰۳۰ ده صدرده چركسلر كنجى يوسف نام ذالك نثره تحويل ايتديكى نسخه سى اولقى اووزره « سليم نامه ، ايله كشفي نك ۹۲۰ رجبندن ۹۲۷ محرمى عاشوراسنه قدر اولان مدتده تدوين ايتديكى و كمال باشا زاده شمس الدين احمد افندي نك ، سعدى بن عبدالمتعالك ، لطيف نك قولنجچه پرشنته لى . سبج عثمانى و قاموس الاعلامه نظراً قالفاندلى . سلحدار لر كنجى سجودى نك ينه بونامده كى اثر لرى . كه بواج اثرى عبدعاجز مع التأسف كوره مدى . على بن محمد الاخفى الاشيبلى نك « الدرمصان فى سيرة الملك المظفر سليم خان » ، احمد ابن زنبيل المحلى الرمال ك ۱۲۷۸ ده مصرده ليتوغرافيه ايدلمش اولان « تاريخ السلطان سليم مع قانصوه الغورى » نام اثرى . كه مومى اليك كنه سنى ، سهيل ، تاريخ مصر الجديده . ۱۱۴۱ ابراهيم متفرقه طبعى . ورق ۵ ده « ابن زنبيل » و ورق ۱۳ ده « ابن سنبل » و سالف الذكر سليم نامه شكرى ، يوسفك منظور حقيرا نه م اولان ايكي نسخه . سنده « احمد ابن زنبيل » صورتنده ذكر ايديلبور . كاتب چلبى ، كشف الظونده ابن سنبل ، هاهمه رده « ابن زنبيل » ديبور . وفيات الاعيان ترجمه سى . ۱۲۸۰ مطبعة عاصمه طبعى ج ۲ ، ص ۴۴۱ ده « زنبيل »

شمدی نیت نیره ای شهریار رختی قویوب نعهه کیم اولدک سوار
قنجرو [۱] عنمک ایشاه جهان کیم کیروب تابوته کوزدن سن نهان
قاره بولوده سوار ایکن او [۲] کون نیشه [۳] قاره اورنوب اولدک زبون
رخشکک زینتی کیم قیلدی خلاف امر ربانیدر دکل کزاف [۴]

نثر : آندن [۵] دفن ایدوب [۶] دفترنی برخاک ایدوب حسرت یقاسن
چاک ایتدیله وهرکشی کندوئک اوز نفسنه پند ونصیحت ایدوب وسلطان
سلیمان باباسی ایچون عزا شرایطن یرینه کتورب پادشاهلق مبارک اولسون
دیدیلر ومملکتنده جنک وجدال اولمدین رایگان تخنه کچوب اوتوردی . کویا که
سلطان سلیم بودنیانک زحمتن چکوب وخار وخاشاکن کیدروب باغ وبوستان
ایلدی [۷] وسلطان سلیمان زحمتسز ومشقتسز اولباغ وبوستانک یمشترین تصرف
ایدوب متاول [۸] ایلدی .

نظم

سویه ای هدهدکه وارسنده نظر خسرو عالم سلیماندن خبر

لفظنک القابدن اولدنیوده کوریلور . مذکورنامه هایونلرده « ماه منبور - شوال - ک
اون بدیسی واقع اولان یوم الاحدک ساعت سمینده » ، « ماه مذکورک اون بدنجی کونی که یوم
الاحددر بعنایه الله الملك الصمد جلوس هایون سررسلطنت جناب شریف سعادت نصایحه نصیب
اولدی . جلال زاده نشانی مخلص مصطفی بک طبقات الممالک ودرجات الممالک نام اثرنده ۱۱ شوال بازار
کونی دنیور و صحائف الاخبارده ۹۲۶ شوالنک اون بدنجی وبرروایتده یکریمی برنجی بازار کونی
دنیلیور . پچوی ابراهیم افندی مطبوع تاریخنده خاقان مشارالیهک تاریخ جلوسنی ارناه ایتور . —
[۱] قنجرو ترکجه اولان بوکله نره یه ، نه طرفه معناسنی افاده ایدر . — [۲] بواولسی ملحوظدر . —
[۳] نیشه نه ایشه مخففیدر . — [۴] کذاف . — [۵] بوراده نقصان واردر . —
[۶] صحائف الاخبارده وسلطان سلیمان میحندده « ۹۴۶ شوالنک اون بدنجی وبرروایتده یکریمی
برنجی بازار کونی سررسلطنته جلوس وایرتسی والدلری شهریار جنت مکآنک نعش
مبارک لری وصول بولوب سلطان محمد جامع شریفنده نماز لری قلندی . میرزا سرائی نام مجلهده
دفن اولندیله . بعد زمان سلطان سلیمان حضرت لری سلیم خان اسمنه اول مجلهده بر جامع
شریف وعمارت وصر قدر لری اوزرینه قبه رفیهه بنا بیوردیلر « دنیلیور که تابخانه ومکتبده
واردر . تاریخ آغامی حدیقه الجوامع مطبوعنه نظراً « فی شهر محرم الحرام لسنة تسع وعشرین
وتسمائة ۹۲۹ در . — [۸] تناول . سکه لری حقنده تقویم مسکوکات عثمانیهده

سویله کیم بو سوزدور آب حیات طوطی جانہ بودر قد و نبات [۱]
شہ سلیم خانکده عدل و دولتن بوجهانده عز و جاه و شوکتن
رفع ایدیجک اول کریم لم یزل آکہ کیم تقدیر قیلمشدی ازل
یروب ایدی عالمہ صاحب قران دولت و بختیله شاه کامران
سلطنت تاجینی اوردی باشنه بو جهانک قوری ایله یاشنه
کیمدر اول سلطان سلیمان بن سلیم بخت و دولت یاری و غمز دلیم

« سلطان سلیم اول حضرتلرینک علی الاکثر التون و کوش سکه لرینہ پدرلرینک مسکوکاتی
مثلو جلوس هایونلری تاریخی وضع اولنمش ایسه ده بونلرک قطع و ضربنه جلوسلری
سنه سنده باشلانلیوب ایران فتوحانندن یعنی ۹۲۰ تاریخندن صکره ابدار قلنمشدر .
بووقه یی بزه مشارالیهک مسکوکات موجوده سی اثبات اتمکده دره بونلر صره سیله کوزدن
کچورلدیکی حالده مصرده ضرب ایدیلان التونلر ایله دیگر بر قاچ کوش باقیردن ماعدا
جمله سنک اوزرنده «شاه» عنوانی کوریلورکه بوزمانه قدر سیلاطین عظام حضراتنک نام
سامیلری بو عنوان ایله یاد اولنمیشیدی . ایرانه وقوه بولان غلبه لری اوزرینه «شاه»
و «شهنشاه» عنوانلری دخی ضمیمه القاب سلطانی اولمش و وجوه مسکوکات دخی عنوان
مذکور ایله ترین قلنمشدر . بوندن صکره فرزند ارچندلری سلطان سلیمان قانونی و سلیم
خان ثانی حضراتنک مسکوکاتنہ دخی کذلک اشبو عنوان اکثرینہ وبعده براز مدت
دها گاه بگاہ استعمال اولندینی حالده بالاخره بسبتون ترک ایدلشدر . سلیم اول حضرتلرینک
التونلرینہ اوزرنده شاه عنوانی بولنمشدن طولانی او وقتلر ایرانده کی ممالک شاهانه ایله
عربستان و مصرده «شاهی» تعبیر اولنمش اولسی طبیعی اولوب . . . مشارالیه حضرتلری
مصری قبضه حکومتنه الدقدن صکره ۹۲۳ تاریخلی ونام هایوننه اوله رق او واده دخی
التون سکه کسدرمش و بونلرک اوزرنده یالکز «سلطان» عنوانی درجیله اکتفا اولنمشدر .
اوزرنده شاه عنوانی بولنیان اشبو التونلر ایله دیگر امثالنه مصرده «سلطانی» دینلیدیکی
کی « اشرفی » دخی تسمیه اولنمشدر . سائر بعض ممالکده اولدینی مثلو مصرده دخی
مسکوکاتی صاحب سکه اولان حکمدارک نامنه نسبت ایتک عرف و عادت اولدیندن سلطان
سلیم حضرتلرینہ مغلوب اولمش اولان مصر مملوکی مصر تختنه جلوسی زماننده اکثر
اجدادینک اثرینہ اتباعاً «ملک اشرف» عنوانی طاقتمش اولسیله کندو نامنه مسکوک اولان
التونلر «اشرفی» اطلاق اولنمشیدی . مصر فاتح جدیدی دخی مظفرأ و برابرنده مقداو کلی
التون و کوش مسکوکات بولندینی حالده پای تخت سلطنت سنیه یه عودت ایلد کدن صکره
ارتق عثمانلی التونلری «اشرفی» شرافی» شریفی» اسملریله تسمیه اولنمغه باشلامش دینل کدن
صکره - کاتب حاجی آتمجهنک مجمع الفواعد نام یازمه اثرینہ هفتاً - اجنبی التونلرینک بیله
اره صره بونام ایله ذکر ایدلیدیکی بیان اولنییور . — [۱] قند نبات .

عهد سلطان سليمان خان اول

چون سلطان سليمان باباسی يرينه او تورب قرار ایلدی [۱]. بوندن اول شامده

[۱] بادشاه مشارالیهک تاریخ ولادت ۹۰۰ سنه سی ابتداسی اولوب مولدینک طربزون ایدوکی جامع الدول ایله صحائف الاخبارده بیان اولونمقده ادرنه لی جمدی محمد افندی، حدائق الشقایق - ۹۹۶ تاریخی یازمه نسخه سیله ۱۲۶۹ مطبعه عامره طبی ص ۴۳۸ - ده «مرحوم و مغفورله سلطان سليمان خان والامکان ۹۰۱ سنه سنک ماه شعباننده وجوده کلوب» دیمکده ، اعمار التوارخ - ۱۲۹۰ لیتوغرافیا طبی ص ۶۶ - ده «فی ۹۰۱ ش» قیدی کورلمکده در . جمدی افندینک بالاده کی افاده سی شقایق نعمانیه نک یازمه نسخه لرنده کوریلهمه مکده اولدیغندن اثنای ترجمه ده طرفندن اجرا ایدیلن الحاقات و تزییلات جمله سندن اولدنی آکلاشلمقده در . ترجمه نک تاریخ اتمامی ۹۹۰ اولوب مترجم وفاتی ده ۹۹۹ ده در . خبری چلبی ، انیس المسامیرین ده جلوس هایونی تاریخلرینی بوجه آتی قید ایدیور :

سایه صادی سلطنت تختینه شاه کامران دولتیله منتظم قلدی جهان احوالی بیلک استرسک حروف ساده ده تاریخنی ای محاسب ساده نک طومنه حسابه دانی شه سلیمان اولدی چونکم شهرشوال ایچره شاه هاتف غیبی ددی تاریخنی « فیض اله » « فیض » لفظی تقلیب ایدیلنجه « ضیف » اولور « ضیف اله » ترکیبی ده حضرت سلیم خانک تاریخ ارتحالنی ارائه ایدر .

کعبه ده شاه سلیمان خبرین ایشیدیمچک حاجیلر زضرمه سندن طوله بین العلمین « قنڈیا » صروه حتی یاز بوصفاده تاریخ داد عدلیله جلوس ایلدی شاه حرمین اولکجه رفنده علا افلاکده درکاهیدر سرمه چشم خلایق کرد خاک راهیدر اون برنجی روزیکشبنده سوال آینک علمی تابنده ایدن چرخ هدک ماهیدر هفت کشور خلقی بلسونلر جلوسینه انک دندی تاریخ « یدی اقلیمک سلیمان شاهدر » « شاهیدر » صورتنده اولسی لازم ایسه ده بووجه حساب ایدیلنجه ۹۳۶ سنه سنی ارائه ایدر .

سلطنت تختینه کچدی خان سلیمان بن سلیم شاد و سرور اولدی بولطفه قویمخسول و بای دولتیله تخت بخت آثاره ابتدی چون جلوس ملهم غیب دیدی تاریخ « حاکم کشور کشای » بالاده کی تاریخلر ایچون جلال زاده مصطفی بکک طبقات الممالک و درجات الممالک نام اثرینه - ایاصوفیه کتبخانه سی ، نومرو ۳۲۹۶ ، مؤلفک مخدومی دفتر دار محمود چلبی خطیله اولان نسخه سنه - ده باقلسون .

عمم بالعالمین احسانا	ملك المسلمين سلطانا
و تحلی بجمیة التقوی	نشر العدل فی ممالک
خلدالله ملكه سلما	قال اهل السماء فی التاريخ

سلطان سلیم جانبردی نام چرکسی نائب ایدوب قومش ایدی . سلطان سلیمک وفاتن اشیدبجک عهدینی صیوب عصیانی اظهار ایلدی و اول دیارک لشکرین جمع ایدوب حلب اوزرینه کلوب طوپ چکوب و خیلی زمان حلبی حصار ایلدی و حلدیه اولان قرهجه پاشا سلطان سلیمانه خبر کوندردیکه « جانبردی عاصی اولوب کلوب حلبی حصار ایلدی شوبله کیم پادشاهدن بزه لشکر مدد ایشیجک اولورسه آنکله مقاومت مجالمز بوقدر بودیاری ضبط ایتک مقرررد » دیوب سلطان سلیمان بوخبری اشیدبجک وزیر ی فرهاد پاشایی اول بیك [۲] مقداری آدمله همراه

شهریار جهان سلیمان خان
کشت تاریخ پادشاهی او
که تختش فلک شده بنده
ابدأ دولت تو پاینده
« تنوین » داخل حساب ایدله ملیدر.

بوتاریخلردن باشقه « اوننجی نسل عثمان » جمله سنکده تاریخ اولدیغنی بیان ایدیورسه ده عندالحساب ۹۲۱ تاریخنی کوستریور . « اونونجی نسل عثمان » صورتنده حساب ایدلک اقتضا ایدیور.

کشتی محمد ائندی ده سلم نامه سی مقدمه سنده « وورث سلیمان باب ایه » ، « سلیمان سلیمان معدلت » ، « پادشاهی اهل دل سلطان سلیمان بن سلیم » تاریخلرینی بولمش اولدیغنی بیان ایدیور . — [۱] مختصر روزنامه ده و ۹۲۴ سنه سی صغری وقایی میاننده « یوم الاثنین فی ۴ منه شام سنجایی جانبردی به ویرلدی » . تاج التوارخنده « ایالت ولایت شام توابع ولواحق ایله حتی غزه ورمه جانبرد غزالی به ارزانی کورلوب تشریف وتلطیف ایله سر افراز واشباهندن مزید امتیاز ایله ممتاز قیلندی » . صحائف الاخبارده « شام ایالتی جانبردی غزالی به توجیه » . رضوان پاشا زاده ، تاریخنده « ۹۲۳ شعبانک اوچنده قید حیات ایله ایالت مصری خیره بکه وشام جنت مشایی جانبرد غزالی به انعام بیوردی » دیور . — [۲] اون بیك اوله جق . صحائف الاخبارده جانبردی غزالینک اظهار عصیان ودعوای استقلالله اون بش بیك عسکر طوپلایوب کلوب حلبی محاصره ایتسی اوزرینه وزیرناک فرهاد پاشانک اناطولی وقرمان وروم ایل وذوالقدریه وسپاه وسلحدار عسکرلری ودرت بیك بکیچری ایله اعزام ایدلدیکنی جانبردی غزالی دوینجه محاصره بی ترکله شامه طوغری کیتدیکنی وفرهاد پاشادن مقدم شمسوار اوغلی - تاریخ دولت عثمانیه : مرعش بکربکیسی - علی بکک حلبه بالمواصله حلب والیسی اولان قرهجه پاشا ایله برلکده حما وحمص بولندن جانبردی بی تعقیب وتضییق ایدره رک بر جوق غنیمت الهه ابتدکلی وفرهاد پاشا دخی یتشوب ۹۲۷ صغرینک یکرمنجی کونی - حیدر چلبی روزنامه سندن استدلالاً شام جوارنده - مصطبه نام محله صباحدن وقت

ایدوب حلب دیارینه کوندردی و ذوالقادر مملکتنده بک اولان شهسوار اوغلی علی بکه خبر کوندردیکه « سن دخی فرهاد پاشا ایله آرقه برایدوب اول خان و ناپاک چرکسی اورتادن کتوره سز ». چون جانبردی به خبر ایرشدیکیم « سلطان سلیمان باباسی یرینه پادشاه اولوب اوزرکه بو قدر آدم کوندردی » [دیو] . اول دخی ایتدوکی ایشنه پشیمان اولوب حلبدن قالقوب کیرو شام طرفه کندی . واروب شامده کندی و تدارکنده اولدی و فرهاد پاشا دخی لشکرله کیجه یی کوندوزه قاتوب کیدوب حلبه اوغرایوب احوالی کوردی . آندن جانبردی آردینجه کیدوب تا کیم برکون علی الصباح شام اوزرینه واروب شام اوکنده جانبردی غزالی دخی میدانی آراییده قلوب جنک یرین مهیا ایدوب حاضر اولمشدی

نظم

کوردی بجز بر برین ایکی سپاه	یوریدی اوستینه آنک جیش شاه
پر نبرد ایلدیلر کیم روزگار	کورممشدی آکا بکزر کارزار
تیغ بران طغرایوبن تنلری	آرویدی بر برندن جانلری
شویله ایتدی جنک باردی [۱] سپاه	کافرین [۲] ایتدی فلکده مهر و ماه
شول قدر شمبیر اوروبن دوکدی قان	کیم آت آرقه سنده آخرویدی جان
سرنکون ایتدی بزه [۳] اول بوالهوس	مرغ جان اوچدی و بغلندی قفس
کورکه نندی آکا دخی بو جهان	یوزی قاره سیله ایلدی نهان
کسیدی باشینی آنک بر شیرز	اوگردوبن آکا یوز لعب و هنر
خانی صامه که بر خوردار اولور	یا کسیلور باشی یا بردار اولور

ظهره قدر دوام ایدن حربده جانبردی نك منزه و جمله اعیان و اتباعیله مقتول اولدینی ورؤس مقطوعه نك فرهاد پاشا طرفندن رکاب شهریاریه ارسال ایلدیکی و شام ایالته اناتولی بکلر بیکسی ایلاس پاشانک نصب اولوندینی و غزه و رمله و صغد افزاز و هر بری مستقل سنجاق اولق اوزره بررذاته توجه ایلدیکی بیان اولنیور . پچوی ابراهیم افندی ، تاریخنده « الواقع فی ۷ صفر سنه ۹۲۷ » دیور . — [۱] دفته ثانیه ، معضانه اولان باردوم ، باردومی اولسه کرک . — [۲] که آقرین مخفی . — [۳] یره اولسه کرک . —

نثر: آندن فرهاد پاشا جانبردينك باشنى وفتح فتوحك خبرين سلطان سليمان
 كوندريجك شامده آدم قويوب كندوسى قرمانده اكهجك نام يايلاده آناطوللو
 وقرمانلوايله اوتورب يازلادى وياننده اولان قپو خلقنى سلطان سليمان كوندردى [۱]
 وهجرتك طقوز يوز يكرمى يديسنده اونكروس قرالى دخى سلطان سليمه اولان
 عهدىنى نقص ايدوب مخالفت ايتدى [۲]. سلطان سليمان دخى بوخبرى ايشديجك
 فى الحال وزاسنه امر ايتديكه لشكرين جمع ايدلر و جهاد فى سبيل الله ايجون حاضر
 اولسون ديجك روم لشكرى صوفيه ده جمعيت ايدوب و نيچه بيك آتجى دخى
 سمندره قريبنده جمع اولوب حاضر ومهايا طور ديلر. لشكر جمع اوليجق سلطان
 سليمان خبر اولوب اول دخى اسلامبولدن قپو خلقى ايله او يكيچرى ايله [۳]
 روانه اولوب اسلامبولدن نيچه پاره قاقلر دونادوب دكز يوزندن طونه

۹۲۷

[۱] صحائف الاخبارده «فرهاد پاشايه امر هايون ارسال بيورلديكه يانكده اولان قپو قولرني
 آستانه يه ارسال ايدوب ماعدا عسكر ايله كندوسى قيساريه نواحيسنده مكث واقامت
 ونفور منصوره يي شاه كراه مكرندن حفظ و حراست ايليه » دنيليور . — [۲] لغات
 تاريخيه وجغرافيه ده و « هون » گلهسنده « اليوم مجارستانده ساكن اولان مجارلرك
 هون نسلدن ايدوكى طن اولنيور. هونلره وقتيله « هونوخ تو » ياخود « هونفوروس » دخى
 دنيلايدى. انكروس هونفوروسك غلطى اولمش اولور. انكروس گلهسنده « هونفوروسك
 غلطيدر ». مجارستان گلهسنده « مجار: كندو لسانلرنجه هبه و جهاز معناسنده در دنيليور.
 صحائف الاخبارده « انكروس قرالى لاوشك عصيانى حددن افزون اولفين اوزرينه سفر
 مقرر اولوب » تاريخ دولت عثمانيه ده « ارکان دولت سلطان سليمان خان » حضرتلر نه لنت
 فتوحاتى طاندرمق ايجون طريق غزا و جهادى فتح وكشاد وتبريك جلو سه مسارعت ايتدى
 ديو مجار قرالنه اعلان حرب ايلدیلر » دنيليور . بالاده كوريلن انكروس قرالى لاوش
 مجارستانده اجراى حكومت ايدن سلاله لردن سگزنجيمسى اولان جهستانك ياكلون
 سلاله سندن ايكنجى لوي دركه ۱۵۱۶ دن ۱۵۲۶ يه قدر مقام حكمدار يده بولونمشدر . —
 [۳] بلفراد سفرى حقنده تنظيم و تحرير ايديلوب منشآت السلطانيته مندرج اولان
 روزنامه ده و ۹۲۷ سنه سى وقايى مياننده « ۱۱ جمادى الاخره سنه ۹۲۷ يوم السبت فى
 ۱۸ ميس ، سعادتله بلفراد سفرينه كوچوب حلقه لو بيكاره قوندى . پچوي تاريخنده
 « عزيمت هايون يادشاه اسلام فى ۱۱ جمادى الاخر سنه ۹۲۷ . صحائف الاخبارده
 « اعلام مظهرين سنه مزبورده جمادى الاخره سنك او تيجى كوني استانبولدن حر كرت ايلدى »

کوندروب [۱] و درت یوز مقداری صربه ایله ضربزانلر اویدورب وایکی فیل
دخی ترین ایدوب اویدردی [۲]. آندن صوفیه و واروب عسکرک آیلرین
کوروب کوردی. لشکر جمع اولمشکه کوزلر ایله کورلمش و دیلار ایله وصف اولنش
دکادر .

نظم

برجری جمع اولدی که جرخ سپهر کورمدی دورایدی بوماه و مهر
نهسکندر نه خود فریدون شاه بوکا بکزر کورمدی یجد سپاه
کی ارنلر کیمش داود [ی] زره بقلمش بیلر سلیمانی کمر
بوصلابت برله سلطان جهان انکروس اقلیمه اولدی روان
نثر: چون آلاجه حصاره [۳] واردی انکروس ولایته کیدر ایکی یول

دینیلور . — [۱] صحائف الاخبارده « الی باره صغیر سفینه لر ایله مستوفی مهمات
دانشمند ریشه تسلیم و قره دکزدن طونه به ارسال و نهرمد کور ایله صوه نهری بیننده اولان
ممالک حکامنه درت یوز باره آت قایق آماده قیلمه لر ی باینده او امر علیه اصداری بیوریلوب ،
دینیلور . — [۲] اویدرمق: تابع ، توفیق ، جلب ایتک ، ترفیق ایتک . — [۳] کاتب
چلی ، جهاننمک غیر مطبوع قسمنده الچه حصار : « موره وه نهری کنارنده برقصه
وقضادر . اون طقوز کونده واریلور . محکم حصار ی وار ؛ لواء نامداردر . قوزنیک
و پراکین و اورکوب جوانی دوشر . سور مزبور لاس ولایتده . صربستانده . اول
طاقه نیک بکی اولان و یلق اوغلونک دارملکی ایکن ۸۳۰ ده سلطان مراد ثانی ر. م ایلی
بکلر بکیسی سنان پاشایی نواحی مزبوره تسخیرینه کونده روب امیر مزبور آلاجه
حصاری اول مقهور لندن آلوب اطرافنده اولان اکثر بلادی دخی دار اسلام
قلدی . دیبور . قاموس الاعلامده « آلاجه حصار : صربیه نیک قروشواج
شهرینه اداره عثمانیه زمانده ترکیبده و بریلن اسمدر » و « قروشواج : بلغرادک ۱۵۰
کیلو متره جنوبنده و نیشک ۴۰ کیلو متره غرب شالیسنده و صرب مور اوه سنک ساحل
یمینی یعنی جنوبیسی قریبده سنجاق مرکزی برقصه اولوب مصنع براسکی کلیسای واسکی
صرب قرالری سربانک ویرانه سی واردر . ۱۳۸۹ تاریخ میلادیسنه دک صربیه قرالرنیک
مقری بولنش و صربیلرک عصیان صره سنده خراب اولشدر . ووستنفلدک تحویل جدولنه
نظراً ۱۳۸۹ = ۷۹۲ . لهجه عثمانی ده « آلاجه حصار صربستانده کرو شواج قضاسنک

اولوب بری بلغراد و بری بکوردلن نام موضعه واردیلر [۱] و اول ایکی حصار طونه نك و صونه نك بری یقاسنده ایدی انکروس و لایتلرینک سرحد لریدی. آندن سلطان سلیمان وزیر اعظمی بری پاشا [۲] به امر ایدوب سمندرده حصار دو کجک طوپلری بلغراد طوغر و چک بن دخی بکوردلن اوزرینه واروب [۳] پیری پاشا دخی بلغراد طوغر و طوپلرین چکوب اما سلطان سلیمان بو کردلن اوزرینه واروب بو کردلن قرینه و اریحق روم ایلی دلاورلرینه « بو کردلن ایچنده اسیر [۴] و مال و منال یغمادر » دیجک روم ایلی عسکری دخی پادشاه امر ایده جک طوپسز و یراقمز اییدن و انجیدن و اکسریدن تردانلرله حصاره چقوب و او شوب ضرب سیفه آلدیلر [۵]. سلطان سلیمان دخی روم دلاورلرینه هر کشیه خدمته کوره

مرکزی بر قصبه در. « کرو شواج : صربستانده بر قضادر . مرکزی آلاجه حصار » دینیلور . — [۱] واربر اولسه کرک . — [۲] پیری پاشا . — [۳] واده بن اولسی ملحوظدر . لهجه عثمانی : « بو کوردلن : یاندن اوران طایبه و استحکامات . شایاج بو کوردلنی صربده قضا مرکزی قلعه . » « شایاج : صربده بر قضادر . مرکزی بو کوردلن . » قاموس الاعلامده « شایاج : صربستانده بلغرادک ۹۰ کیلو متره غربنده و قامنیچه چاینک صاوه نهرینه دو کلدیکی محلهه قضا مرکزی بر قصبه اولوب ۱۴۷۰ تاریخ میلادینده عثمانیلر طرفندن تأسیس اولنوب ۱۸۶۷ تاریخنه دک قلعه سی عثمانلی عسکرینک تحت محافظه سنده بولمشدر » دینیلور . مذکور سنه لرو و ستنقلدک تحویل جدولته نظرأ ۸۷۹ ، ۱۲۸۴ سنه مجریلرینه مصادقدر [۴] بوراده نقصان واردر . — [۵] پچوی نج ۱ ، ص ۶۸ - ده « مقدما سلطان محمد خان غازی بلغراد محاصره سندن بی فتح عودت ایلدکلرنده سمندرده سنجاغی اسحاق پاشا اوغلی عیسی بکه یا خود شعبان بکه توجیه اولنقله تضییق قلعه بلغراد ایچون قلعه مزبور بی بنا ایترمش ایدی . - متن اثر ، ص ۱۸۴ مطالعه ایدلسون - بش سنه مقداری ایدی مسلمینده قالوب صکره قرال ضال اوزرینه عسکر کوندروب طغر بولمیشدی . حالیا روم ایلی بکلر بکیسی احمد پاشا اهتمایله ینه ضمیمه قلاع مسلدیندن اولدی . الی الان سرم و اوزورنیق کفره سی لساننده شایاج دیو کفره وضع ایتمیکی نام ایله مذکوردر . توارینخلرنده مقید بولدم شعبان نام کسنه بنا ایتمکله نامندن اشتقاق ایله پونام وضع اولندی دیو یازمشلر « دینلدکن صوکره تاریخ فتح غره شعبان ۹۲۷ اولدینی کوستریلیبور . روزنامه ده ۹۲۷ سنه سی جمادی الاخره سی وقایعی میاننده « یوم التحیس فی ۲۲ منه ، احمد پاشا قلعه بکوردلان اوزرینه کتمک بیورلدی . یوم الاحد فی ۲۵ منه ، بکوردلانه یوز نفر یکپجری ارسال اولندی . جمله سنه بکلکدن بار کبرلر و یریلوب ایلغارله کوندرلدی .

رعایت ایدوب بر مراد ایدوب عالی ترقیلر و منصبلر و بردی و کندوسی کلوب بکوردلان قربنده صوکنارنده قونوب ازورنیقده یاپلان اوچوز باره کمی کلوب یتشدی (۱). اول کیلرله روم ایلی لشکرنی سرم (۲) یقاسنه کچورب یغما وتالان ایتدیلر و کندوسی صو اوزرنده کوپری یایمق امر ایدوب اونیدی کون دیجک کوپرو تمام اولوب ناکاه قضاء آسانی برله صوه طاغلی (۳) باشنده یغمورلر یغوب

یوم الاحد فی ۲ شعبان، قلعه بکوردلان فتح اولدی دیو خبر کلدی . یوم الاثنین فی ۳ منه ، پادشاه قوناغه کلدکده واروب بکوردلانی سیر ایلدی . اول فتح ایتدوکم قلعه در معمور اولق کر کدردیو قلعه یی توسیع ایدوب دائره سنه حصار یجه یاپلوب خندقنه صاوه صویین آقتمق امر ایلدی ، دینلیور . کاتب چلبی ده جهاننامه « حواله : بلغزاده اوچ ساعتک یوله بریوکسک دپه اوزره زنده ، سابقا مذکور اولدوغی - بلغزاد مبحثنده - اوزره سلطان محمد خان بنا اتدوک قلعه وقضادر . یکریمی برکونده واریلور . جوانی بلغزاد وقره غو فچه ورو دنیق قضا لریدر « دیور . — (۱) جهاننامه « ازورنیق : بلغزاد دن پوسنه سراینه کیدن یولک اوزره زنده بر قضا ولوادر . استانبولدن یکریمی دورت کونده واریلور . ساوا صویته آقر درین نام بر نهرک کنارنده یوکسک یرده بر حصن حصینی واردر . قاموس الاعلامده « ازورنیق » صورتنده مضبوط اولوب « مستحکم بر موقع اولوب اهمیت عسکریه سی اولق حسبیله اونه دن بری صریه نیک ادعاسی آلتنده بولمقده دره بر قیا اوزرنده متین بر قلعه سی واردر « دینلیور . — (۲) جهاننامه « مملکت سرم : کسر سین مهله وفتح را ایله ، بلغزاد غریب سنده ، بر طرفی طونا ، بر طرفی ساوه ، بر صحرای واسع اولوب بلاد قلاعی قراوضیاعی وافر ، تلال و جبالی دائما نوپهار و شکوفه زار بر معمور ولایتدر . ایکی نهر اورته سنده اولقله « جزیره سرم » دیرلر . بعدالفتح بر سنجاق اعتبار اولنوب بودینه تابع قلتمشدر . لهجه عثمانی « سیرم : بلغزاد قلعه سی قارشوسنده اهالیسی صرب بر مجار اولکسی ، دینلیور . — (۳) صاوه ، قازنیوله خطه سنده آلب سلسله سنه مربوط و ۲۸۶۴ متره یوکسک اولان « ترغلو » طاغنک شمال غربی وجنوبی اتکلرندن نجان ایدن ایکی چایدن تشکیل ایدر . روزنامه ده و ۹۲۷ شعبانی وقایعی میاننده « یوم الاثنین فی ۳ منه ، عساکر منصوره انکروس ولایتنه عبور ایچون صاوه اوزره کوپری یایمق بیورلدی . یوم الثلثا فی ۴ منه ، پادشاه دولته اسکله یه واروب خنکار ایچون اسکله ده یراقدن بر چارطاق یاپلدی دولته قوناغه وارمشیکن کپرو اسکله کلوب چارطاقده اوتوروب کوپری به اشدار ایلدی . باشالار و اغالر جمله ارکان اللرینه دکنک آلوب ایاغ اوزره خدمته طوودیلر . دولتو پادشاه یاتسو وقتنه دکین اسکله اولوب بعده اوتاغ هایونه روانه اولدی . یوم الجمعه فی ۷ منه ، دولته پادشاه

وسیلر کلوب یاییلان کوپری کیملر اوزرنده اولیوب قازقزر اوزره یاییلمین واول
 یرلرده دکرمنلر کیملر اوزرنده اولمغین کلن سیل اکثر دکرمنلر کوتورب
 یاییلان کوپری اوزرینه ییغلوب ویرندن قویاروب کوتوردی . سلطان سلیمان
 بو حال کورنجه اولانجه حاضر کیملرله یاننده اولان لشکرله روم ایلی [لشکری]
 آردنجه سرم یقاسنه کچوب انکروس قرالندن خبر آلدیکه صواشه کملک ممکن
 دکل. آندن بلغراد اوزرینه واروب بلغراد مقابله سنده طونه قربنده زمنک [۱]
 نام حصارده واردی . آکا طوغرو کیدوب کندو کلدین اول وارن لشکر
 زمنک قلعه سن آلوب [۲] کندودخی کلوب زمنک قربنده طونه کنارنده انکروس
 قرالندن بلغراد کله جک [عسکرک] یوللرینی کسدی و پیری باشایه خبر کوندردیکه
 طوپلرین بلغراد اوزرینه چکدورب حصاری دوکمه باشلدی آغاز ایده [۳]
 و سلطان سلیمان دخی بلغرادی کوریمچک انصاف ایدوب دیدیکه « بواصل صعب
 حصار کورلمش دکلدیر » [۴] .

ایکیندو وقتنه دکین کیرو اسکلهده اولوب کوپری تزجه تمام اولوق ایچون اونه یقادن دخی
 احمد پاشا ایله سکبان باشی کوپری یاپدرمه مباشرت ایلدی . یوم الخمیس فی ۱۳ منه ،
 بوکون کوپری تمام اولوب اون کونده یاپلیدی . کوپری کیملر اوزره بنا اولنسه کرك
 ایدی . کفایت قدر کمی بولنمغین عادت اوزره یاپلیدی « دینلیبور . — [۱] روزنامه
 ایله صحائف الاخباردهده « زمنک » صورتنده ایسه ده پجوی تاریخچی ایله جهاننامه « زمون »
 صورتنده درکه بحارجه زیعونی و صریجه زمون دینیلن والیوم مسلمین دیبه یاد اولونان
 قصبه در . جهاننامه « زمون : زاء معجه نك فتحی ومیمک ضمی وكسری ایله ، طونا
 کنارنده بلغراد مقابل بر محل رفیع وسور بدیع ایدی . بلغراد محاصره سنده پیری پاشا ،
 سمندر بکی خسروی برطوبله کونده روب تسخیر ائدردی . حال قلعه سی خرابه و اشاغیسی قصبه در »
 دینلیبور . قنیه طبع ، ۴ ص ۱۹۳ ده مطالعه ایلسون . — [۲] روزنامه دهده ۹۲۷ سنه سی شعبانی
 وقایع میاننده « یوم الجمعة فی ۷ منه ، پیری باشادن اولوق کلوب زمیک نام قلعه فتح اولندی دیو خبر
 کتوردی . مذکور قیه سرم ولایتنده بلغراد مقابله سنده اولوب بلغرادک آرنی مزبور قلعه دن وارر
 بلغراد محکم ارقه یاردم ایمنش قلعه نك فتح اولندوغی بلغرادن بلن بوکوب آرنیه محکم زبون
 ایدوب « دینلیبور . — [۳] حصاری دوکمه آغاز ایده ، اوله حق . — [۴] کاتب
 چلی ، جهاننامه « بلغراد : آق حصار معناسنه « بلاغراد » دن صرکب ایکی اسم بلغاریدرکه
 لفظ مزبور روم ایننده برقاچ قلعه یه اطلاق اولنور و هربری واقع اولدوغی محله نسبتله

نظم

کوردی شه کیم برحصاری [۱] سربلند نسر طائر ایده من آندن [۲] گزند

مشهوردر . بوکه دخی «بلغراد سمندره» و «بلغراد طونا» دیرلر . سمندره دن برصالحه یوقاری، نهر ساوا طونا به ملاق اولدوغویرده ، اقلیم سادسدن برشهرمعلم و سوره متین و محکمدر . استانبولدن یکریمی برکونده واریلور . خطمستقیم اوزره مابینی ۹۳۸ میلهدر . بلده منبوره زیر وبالای ایکی حصار رهتایی مشتمله اولوب قلعه بالا سرم و طمشو ار صحرالینه مشرف و ناظر بر محل مرتفعده بنا اولمش قات اندرقات عالی برج لر ایله منین بر حصن حصینی و حصارمتین اولوب و رطند «جای مامن» مناسبه بوسنه لفتیله «نویسه» - دیگر برنسخهده «نویسه» - نام قلعه عظیمه جمله دن رفیع و بلند بر برج مشیددر . سابقا حبسخانه اسارای اهل اسلام ایدی؛ حالا مقام دزدانر و جبه خانه دخی اولمشدر ؛ و طوب خانه سی قلعه منبوره خارچنده خندقه متصل و اوکی طمشوار یقاسنه ناظر بوکک یرده اولوبدر . قلعه بالانک حصار زیره آجیاور اوچ قیوسی واردر . قلعه منبورک بر جانبدن قلعه بالایه متصل و جانب غربیسنده دیواری ساوه کنارینه تمتد و طونا کنارینه و اصلدرکه بو طرف سرم صحراسته مقابل دوشر؛ و ملتیق النهرین «بالق بازاری» تسمیه اولنور و بلغرادک اسکله سی و کومریکیدر . اول محله سلطان ساجان خان بر قلعه عظیمه بنا اتمشدر . اول قلعه دن دیوار سور محلات شهره سرور ایدوب انبارلقدن - دیگر برنسخهده آرانقدن - کچوب قلعه بالایه و اصل اولور صریح الشکل برحصارددر . سور منبورک قلعه بالا طرفدن بر مقدار بری برج و بدنی دیوار ایله بولمشدر . اول بولاک «اسقله» تسمیه اولنور . داخلنده قلعه زیره بر قیوسی واردر . بر قیوسی دخی خارجه آتبارلنه آچلور؛ و قلعه زیرک دخی بش قیوسی واردر ؛ اوچی ساوه جانبنه آچلور ؛ و ایکیسی محلاتنه آچلور . اول قیولرک برینک اوکنده دره واقع اولقله آغاچدن کوپری ایله کچیلور، و قلعه بالانک بر قلعه سنده بر عظیم ساعت قونمشدر ؛ لیل و نهار وقتی کلدنجه ساعتی چالار؛ و ظهر ایله عصرده اول قلعه بیراق دیگرلر . جامع کبیری قلعه زیرده ضربخانه قربنده کلیسادن دونه اولوب قلعه بالاده دخی برجامی واردر «خونکار جامی» دیرلر . بعد الفتح اکثر سوادی خارج سورده یا یلوب جامع و مساجدی یوزه قریب اولمشدر . اون قدر حامی و متعدد خانلری و محمود باشانک و قهریرنک مکلف بزستانلری واردر . اطراف حقایق و بساتین ایله منبندر . شهر منبور بوسلور بوسلور معمر درکه متانت و حصاننده نظیری غیر مشهور اولوب مالک کفارک سد سدیددر؛ و ملک انکروسک محکم کلیدی اولقله مرحوم ابوالفتح سلطان محمدخان دسپودن سمندره بی آلدقدن صکره کیر و منبور بلغرادی دارملک ایدوب؛ صورنده بعدالتعریف حضرت فاتح طرفندن ۸۴۲ و ۸۶۰ ده ایکی دفعه اولق اوزره - بوراده سهو مستنسخ اولسه کرک . چونکه عاشق باشا زاده - تاریخی، ص ۱۲-۸۴۲ حربنده سلطان مراد خان تانینک معینده بولومشدر - محاصره ایدیلهرک فتح اولونه مدیغنی بیان ایدیور . و یونی متعاقب طرف سلیمان خایدن ۹۲۷ سنه سی شعبانک یکریمی یدنجی کونی محاصره اولونوب رمضانک بشنجی کونی حصار زیرک تسخیر ایدیلوب محافظلرینک قلعه بالایه قاچدیغنی و بولرکده رمضانک یکریمی آلتنجی - دیگر برنسخهده یکریمی بشنجی - کونی ویره ایله چیققلری ذکر ایدیور . - [۱] برحصار . - [۲] آکه .

خندق ایشم نری قمره [۱] مقام قله سی دوشم نریاده نظام
ایلیوب شداد بنیاد اختصاص کل یرینه آکا دوکشلر رصاص
سنگ خاره اوزره برج استوار ایکی بیک یدلن برو دوشم قرار
صندق [۲] اولمش طونه آنک بر جنه یاد ایل ایره مامش آنک درجنه
پادشاهلر آکا چوق جهد ایتدیلهر عجزیله صلح ایدوبن عهد ایتدیلهر
وضع [۳] آنک هیچ دکر کون اولمش پادشاهان جهان یول بولمش
شاه کشور کوروبن حیران اولور فتح تدیرنده سر کردان اولور

نثر: آندن سلطان سلیمان لشکرینی قوندر دوشی کبی وزراسن وامراسن جمع
ایدوب بلغرادک آلمسی تدیرین ایدوب لشکرک یاروسن حصار اوزرینه کوندروب
وطوبلری اوروب [۴] حصاره حواله ایتدیلهر . نیچه کون دوکدکن صکره
طشره حصارک آلوب کافر دخی ایچ حصاره چکیلوب خیلی صواش اولوب
یکرمی یدی کون دنیجه جنک [۵] جدال اولوب آخر الامر لغمله کافر لک
ذخیره لری قله سن یقدورب کافر دخی زبون اولوب وقله لغمدن یقیلجق عالمده
بر طرقه [۵] قوبدیکه اکر ایچنده واکر طشره ده یقین اولنلر ایله [۶] صاندیلر که
یر یاریلوب کندولر دخی یره کچدیلهر .

نظم

بر طراقه قوبدی کیم خلق جهان
صاعقه دن صاندیلر کیم آسمان
یقولون محشر اولدی بیکمان [۷]

نثر: اول قله لغم آتجق یاپو طاشلری یغمور کبی اکر ایچروسنه واکر

[۱] نعرین . — [۲] خندق . — [۳] وضی . — [۴] نسخه ده بویله در . قوروب
اولسی ملحوظدر . — [۵] طراقه . — [۶] اویله . — [۷] نسخه ده بواج مصراع کورلمکده در .

طشهره سنه باغدی هر کیمه یتشدی ایسه بیلدرغی [۱] اولویه دوندردی و اول طوز توتونی قلمه یی قابلا یوب نیجه زمان خلق بر برن کور میوب آخر توتوتون کتور بلوب کوردیلر کیم قلعه نك بر طرفی یرله برابر اولوب یقلمش کیرو اول کدک اوزرنده خیلی صواش اولوب چوق آدم هلاک اولدی . آخر الامر کفار بد کردار ناچار اولوب زبون اولیجق پادشاهدن آمان ذیلیوب آمان دین عدوی قرمق قانون پادشاهی اولمغین آمان و یروب قلعه ضبط ایندی [۲] و قلعه ایچنه وافر یرار و مصلحت کذار آدم لر قویوب و بیقلان یرلرن یابدورب ایچنه وافر آدم لر و یراق قویوب کندوسنی کیرو اسلامبوله عزم ایدوب کلوب اول قیشی اسلامبوله قشلا دی [۳] و بوییلده بلغراد آلتقدن صکره دخی بلغراددن

[۱] بیلتورغی : یکین سنه کی . . . [۲] روزنامه ده و ۹۲۷ سنه سی شعبانی وقایی میاننده « یوم الخمیس ۲۷ مه ، بوکوندن اصلی ایله جنکه مباشرت اولندی » دینلکدن صوکره تفصیلات و یربله رک رمضانک بشنجی پشنبه کونی آشانی حصارک و یکریمی آلتنجی جمعه کونی تماماً قلعه نك فتح ایلدیکی بیان ایلدش و « الحمد لله هم قدر کیجه سی وهم جمعه کیجه سی مبارک کونده فتح میسر اولدی . دولتو پادشاه سعادتله بلغراد کللن تمام اوتوز کون اولدی . قلعه تمام اوتوزنجی کونده فتح اولدی . یوم الجمعه فی ۲۷ مه ، بوکون دیوان اولوب پادشاه حضرتلری سعادتله یاپلان کوپریدن کچوب بلغراد و اروپ جمعه نمازین قلدی . آشانی کلیسای جامع ایستیلر » دینلشدر . پیجوی « یوم الخمیس فی ۲۶ رمضان شریف سنه ۹۲۷ » صحائف الاخبارده « شعبانک یکریمی بدنجی کونی زمون قصبه سنه نزول بیورلدی . بعده محاصره به علی الاتفاق شروع اولنوب مدت محاصره اوتوز کونه بالغ اولدی . ۹۲۷ رمضانک آلتنجی کونی آمان ایله قلعه فتح » دینلکده در که ترتیب سهوینی حاویدر . رمضانک یکریمی آلتیسی اوله چتدر . کاتب چلبی ، بلغرادک فتخی حفته آتیده کی تاریخلری قید ایدیور :

فتح شد حصن بلغراد جهان   کشت شادی مزین چون عروس
آمد این فال عجب تاریخرا   باد فتح باب ملک انکروس

دیگر: بلاد انکروسی ایلدی فتح . دیگر : هذا جهاد باهر

[۳] روزنامه ده و شوال وقایی میاننده « یوم السبت فی ۱۲ مه ، دولتو پادشاه جمیع عسکرله کوچوب کوپریدن کچوب بلغراد قوندی » . ذی القعدة وقایی میاننده « یوم السبت فی ۱۷ مه ، سلوری قوناغنه ، دولتو خداوندکار قوناغنه کلکده بر مقدار آرام ایدوب بعده قایقه بنوب مدینه استانبوله روانه اولوب سعادتله سرای عاصره به

گوچدن اسلامبولده سلطان مراد نام خنكارك بر اوغلى وفات ايلدى [۱]
 خبرى كلدى و كندوسى سعادتله اسلامبوله وارد قدن صكره سلطان محمود نام
 اوغلى وفات ابتداى [۲] و تاريخ هجرتك طقوز يوز يكرمى سكرنده سلطان
 سليمان كافرستانه كيرو غزا قصدنه [۳] ايدوب و درياده كيملىر طونادوب كه
 آندن اول فرنگستانه غزا ايتك نيشه مرحوم سلطان سليم يادرمشدى [۴]

وصول بولدى . پچوى ده « بلغراد تعميرى ايجون خزينه عامره دن بكرمى بيك نقد
 آلتون و برلدى ومدت قيله ده استحكام اوزره تعمير اولندى و يوسف دن حراجت و پاى
 تخت هليه سلطنته دخول فى ۱۷ ذى القعدة سنه ۹۲۷ واقع اولدى . صحائف الاخبار ده
 « شهر يار عاليقبار صوبي كبرى دن مرور و شوال اواسطنده خارج بلغراد نزول و عسكره
 اذن احسان و كندولر دخى ذى القعدة نك اون يديسند دارالمللكريته تشرىف بيورديلر ،
 دينليور . — [۱] پچوى - ج ۱ ، ص ۱۹ - ده « سلطان مراد » سلطان محمد ،
 سلطان عبدالله بواچ شهزاده آزاده هنوز باغ جوانيده برخوردار اولدن فوت اولوب
 جد بزرگوار لرى سلطان سليم خان مغفور تربيه سننده كنج نهانى كى مستور قلنديلر ،
 دينليور . حديقة الجوامع - مطبوعى ، ج ۱ ، ص ۱۵ - ده « و برتر بده دخى سلطان
 سليمان والدهسى حفصه سلطان - سجل هئانى ج ۱ ، ص ۱۲ ده عائشه سلطان - و سلطان
 سليمان شهزاده لرندن مراد و محمود و عبدالله اسمنده اوچ عدد شهزاده و برقادين واردر .
 صحائف الاخبار - ج ۳ ، ص ۴۸۹ - ۹۴۰ رمضان شريف نك دردنجى كون شهر يار حضرتلرينك والده
 محترمه لرى فوت اولوب سلطان سليم جامع شريفى محرابى پيشكاهنده دفن بده مرقدى اوزرينه
 برقه و فيعه بنا بيوردى ، دينليور . روزنامه ده و ۹۲۷ شوالى وقابى مياننده « يوم الاثنين
 فى ۲۱ منه ، قرية شولاج قوناغنه سلطان مراد وفات ابتداى ديو خبر كلدى . ديوان
 اولوب اهيان ال اوپدى ، دينلمسنة و سليمان خانك بلغراد دن حركتى شوالك اون ايكنجى
 كونى اولسنة و متن ارده بلغراد دن كوچدن » افاده سنه نظرأ شهزاده نك تاريخ وفاتى ۹۲۷
 سنه سى رمضان ويا شوالى اولدنى استدلال اولنه ييلور . — [۲] سجل عثمانيه تاريخ
 وفاتى ۹۲۷ صفرى اولقى اوزره مفيد ايسه ده ۹۲۸ اوله جقدر . — [۳] قصدبن . —
 [۴] تاج التواريخ ج ۲ ، ص ۳۸۸ « فتح عزم سفر بوى ردوس » سرلوحه لى مبحثلرينه اوراده
 ص ۶۱۸ مطالعه ايدلسون . حضرت سلطان سليم ۹۲۱ سنه سى استانبول ترسانه سنى تاسيس
 وانشا ابتدا برمشدر . تاج التواريخ جده « فتح كفار خاكسار مقدمائى ترتيبه آغاز ايدوب
 سفن و صراكب غزا تعميرينه فرمان قضا جريانلرى مقارن اولوب اول بجر هيجاده فتح
 جناح ايدن مرغابيره آشيان يابلاسنة اشارت عليه صدور ابدجك استادان كار كو و نجاران
 هزور اول جبال مثال سفينه لرى اشتاله صالح مخزنلر و اول نهنگان دريائى احاطه سنه
 قابل مسكنلر بنا ايتديلر . غلظه او كندن استانبولك بلاط قاپوسى محاذاتنه كلنجه ساحل

ردوس قصیدین ایدوب روم ایلی لشکرین جمع ایدوب و کندوسی دخی اوسکداردن دریایی عبور ایدوب (۱) و قره دن آناتولی یقاسندن یوریوب و دریادن کیرلره

دریا کوه سها ترسخانه لرابله مزین اولوب هر برینه اللی بیک عثمانی صرف اولمشدو. مورخ دخی آصفنامه - غلظه مولویخانه سی کتبخانه سی، نومرو ۳۶۶، ص ۱۲ - سنده «برکون کمال پاشا زاده مرحومه دیمشکه ترسانه اوچوز عدد یایق استرم تاحصاردن کاغذخانه دلا اولق کر کدریو بیورمش» دیور. صحائف الاخبارده «سنه مزپوره - ۹۲۱ ده ترسانه کوزلرینه مباشرت و هر برینه الیمیر بیک آنچه مصرف اولدی» دینلیور. هرابکی اثرله حیدر چلبی روزنامه سنک روش افاده سنه نظرأ ترسانه نك تاریخ تأسیسی ۹۲۱ سنه سی شعبانی اولدینی استنباط اولنه بیللیور. خریطه قپودانان. دریا مطبوعی، ص ۲۵ ده «جعفر بک : عصر سلطان سلیم خان قدیم اولان ۹۱۷ تاریخنده هر سگ زاده احمد پاشانك عزلنده قپودان و صندال سوار عزوشان اولوب استانبول ترسانه سی هندسه کاری همتیه ساحل آرای انشا» دینلیور. حدیقه وزرا - مطبوعی، ص ۱۶ - ده هر سگ زاده نك ترجمه حائلده ۹۰۳ ده صدارتدن عزل ایدوب قپودانغه تعیین ایلدیکی ۹۰۹ ده صدر اعظم اولوب ۹۱۲ ده معزول و کالاول قپودان دریا اوله رق ۹۱۲ ده ینه مقام صدارته کیرلیدیکی بیان اولینیور. سبیل عثمانی ده ده جعفر پاشانك ۹۱۷ ده قپودان دریا اولدینی ذکر ایدلیور. سلطان سلیم خانك جلوس هایونی ۹۱۸ ده اولمله خریطه قپودانان دریانك بالاده کی عباره سنک برقمسی ذهول اثریدر. تاریخ دوات عثمانیه - ایکنجی طبعی، ج ۱، ص ۲۱۲ - ده و «اصلاحات عسکریه» سرلوحه لی مبعثده «ترسانه کلیولیدن استانبوله نقل و وزرادن کوزلجه قاسم پاشا نامه تعیین اولنان محله ساحلنده ابنه سی انشا و توسیع اوله رق هر طرفه مجدداً سفن حربیه انشاسته و قوه بحریه نك تکشیرینه مبادرت و اهتام بیورلدی» ص ۳۰۵ ده «فاخ سلطان محمد خان قوه بحریه یی تنظیم و تکثیر و یاوز سلطان سلیم خان ترسانه یی کلیولیدن استانبوله نقل ایله کرکی کبی توسیع ایلدیکندن» دینلیور. حدیقه الجوامع - مطبوعی، ج ۴، ص ۲۳ - ده «ابتدا ترسانه عامه نك بانسی جنتمکان سلطان سلیم خان قدیم اولوب ۹۲۲ سنه سی بنا اولمشدر» ینه اوراده «فی الاصل دیوانخانه آخر عمده اوله رق مسجد مزبور - دیوانخانه مسجدی - ک اطرافی خالی ایدی. جنتمکان ساطمان سلیمان خان غازی زماننده حالا ترسانه عامه اولان محل ترتیب اولنوب قپودان پاشا اولانلره دخی بردوان محلی لازم اولدیغندن بوجامع شریفک اوچ طرفی احاطه ایله برسرای عالی و بردیوانخانه کبیر بنا بیورمشلردر» دینلیور ۱۲۳۷ سنه سی ذی القعدة سنک بشجی کونی وقوع پولان برحریقده ترسانه نك ده بعض محلری محترق اولدیغندن ترسانه ناظری پولونان عطا افندی - ۱۲۳۸ شوالندن ۴۱ شوالنه قدر ترسانه اماننده پولونان ورؤف پاشا تعلقانندن اولان عطاء الله محمد افندی اولسی ملحوظدر - معرفتیه تجدد و تنظیم اولوندینی ینه اوراده کوریللیور. - (۱) ردوس سفری حقیقده تنظیم ایدیلن روزنامه ده ۹۲۸ سنه سی رجبی وقایعی میاننده «یوم الاثنین فی ۲۱ منه،

وزیر مصطفی پاشای کوندورب [۱] پادشاه وارنجیه دکن اول واروب ردوسی حصار ایدوب واوزینه یریطولر چکدردی [۲] و بویله پادشاه عالمنه جزیره ردوسه ایکن اسلامبولده براوغلی وجوده کلدی خبری کلوب پادشاه عالمنه دخی اسمین میر محمد قویوب کلنره خلعت و مزهدکانه یردی [۳] وهم اول بیله فرهاد پاشای نیچه قپو خلقی ایله آناطولیه کوندروب ذوالقادرولایته

یوم مزبورده پادشاه حضرتلری سعادته روی دریادن عبور ایدوب اسکدار بقاسنه تشریف بیوردی» دنیلیور. تاریخ ابوالفاروق - ج ۳، ص ۲۴ - ده «سفر هایونلرینک قسم اعظمی بالذات سلطان سلیمان طرفدن مختصراً قیدوتحریر اولمشدر. هرآقشام قونیلان قوناق یرلری، اوکونک وقوعاتی ذکر اولمشدر» افاده سی کورلکده در. پچوی ایله صحائف الاخبارده ۲۰ وجب کوستریلیور. - [۱] روزنامه ده «شهر مزبور - رجب - ک طغوزنجی کونی دریادن دونمای هایون ایله مصطفی پاشا روانه اولدی». پچوی ده «ابتدا ردوس سفینه مأمور اولان دونمای هایونه وزیر ثانی مصطفی پاشا سردار تمین اولنوب پادشاه مغفور و منصوردن اون کون مقدم سنه مزبوره رجبک اونجی کونی قادرغیه سوار اولوب صوب مطلوبه متوجه روان اولدیلر. اول تاریخده کلیولی قبودانی پلاق مصطفی پاشا - سجل عثمانی تک افاده سنه نظراً پلاق، ارنارودجه اولوب اختیار معناسنه در. خریطه قبودانان دریاده بیلان صورتده در - ایدی. دونمای هایون کلیولی قریبه واردنده مشارالیه دخی احضار ابتدکی کیلر ایله عساکر منصوریه ملحق اولدیلر». صحائف الاخبارده «وزیر ثانی مصطفی پاشا سردار و کلیولی قبودانی بیلاق مصطفی پاشا - لهجه عثمانی یا پالاق: یووارلاق بیوک پوهوقوشی - سردار ایله معاً استانبول و کلیولیدن جمعیاً دیوز پاره سفینه ایله» دنیلیور. - [۲] روزنامه ده ۹۲۸ سنه سی شعبانی وقایه میاننده «یوم الاربعانی ۱۴ منه، قواق قریه سی قوناغنه ردوس جانبدن مصطفی پاشا حضرتلرندن برچاوش کلوب قلعه بی رضالری ایله ویرمک احتمالی یوقدر دیونقل ایلدی» دنیلیور. روزنامه ده، پچویده، صحائف الاخبارده مصطفی پاشانک ردوسه واصلتی تاریخی کوسترله مشدر صحائف الاخبارده مصطفی پاشانک ردوسه مواصلته جم بانچه سی نام محل محاذیسنده لنکر انداز اوله رق صاحب تجربه قبودانلرله بعدالاستشاره بیوک سفینه لری دشمنه امداد کله چک محل محافظه ایچون تمین ابتدکی و کندبسی اوچبوز پاره سفین صغیره ایله قلعه یه توجه ایدوب طوب آلتنه کبردیکی وبعده قلعه تک جانب آخرنده کاش اوکوز بورنی نام لمانده دمیرولوب کوچک قایقلا ایله عسکری و طولبری اخراج ایلدیکی بیان اولنیور. - [۳] آتیده وفاتی بختنده تفصیلات واردر.

سلطان سلیم امر [۱] ایلدوکی شہسوار اوغلی علی بکے بر حیلہ ایله الہ کتورب کندوسن وایکی اوچ اوغلن بعض خصوصدن اوترو سلطان سلیمان امریله قتل ایدوب [۲] وویکادن سلطان سلیمان منزل بمنزل بوربوب واروب منتشاستنجاغنده

[۱] امیر اوله جقدر . حیدر چلبی ، روزنامه سنده و ۹۲۱ سنه سی ربیع الاولنک یکریمی طغوزنجی کونی البستان طاغلرندہ روم ایلی بکار بکیسی سنان پاشا طرفندن - بوزقورد لقب - علاءالدوله نك مقتول اولسی اوزرینہ « ولایت مزبورده واقع اولان بلاد وامصاری فتح وضبط ایلوب شہسوار میدان دولت واقبال شہسوار اوغلی علی بکے تفویض اولنوب » دیور . — [۲] عالی ، کنه الاخبار - مطبوعی ، رکن ۳ ، جزء ۳ ، ص ۴۴ - ده « سلطان سلیم خان - ترتیب شہسوار سلیمان خان اوله جق - بر خصوص ایله مزبور علی بکدن روگردان اولدی . غالباً بعض ناشایسته ادالره مجلسنده نام شریف پادشاهی بی ذکر ایدوب ترکمانی عرفی جنبان اولدیغنی طویدی » دیدکدن صوکره وزیر فرهاد پاشانک سفر پهنه سیله ۹۲۸ تاریخنده آناتولی ولایتنه کوندرلیدیکی و بعض امور مشاوره سی ایچون علی بکده امر شریف ارسال ایلدیکیکی ، ارتق اووه - ارتق آباد : سیواس ولایتی داخلنده توقاد سنجاغی مضافاتندن ناحیه - نام منزله وارلدهده علی بکک صاری ارسلان شاه و دیوانه ولد وغیریسی بشن نفر یرار اوغللری ایله فرهاد پاشا اردوسنه ورودی اوغللرینک « مجموعمز کتمک علامت خبر دکدر . سز کیدرسه کز بز قالم » دیه لری اوزرینہ « بن آل عثمانک طوغروسیم کیمدن نه با کم واردر » دیدیکیکی و مواصلتی متعاقب قبض و قتل ایلدیکیکی بیان ایدیور . پچوی ده بوکا دائر بر بحث یوقدر . صحائف الاخبارده « فرهاد پاشا رکاب هایونه کلوب شہسوار زاده علی بکک رعایایه طلعی حددن افزون وعصیان اوزره در دیو افاده ودخی نیجه کلمات ایله عاقبت خاطرهایونی تنفیر و قتل واستیصالنه اذن آلوب یکریمی بیک عسکرایله اوزرینہ توجه وارتنق اباد اوزرینہ قونوب علی بک طرفنه عجم سفرینہ مأمورم دیو حیلہ آمیز خبر ارسال ومشاروه ایچون دعوت ایدوب علی بک اولادی ایله کلدکده جمله سن کشته تیغ انتقام واسکیدن دروننده اولان غرضنی اجرا ایلدی و کندوسی اول سرحدلر محافظه سنده قالدی » ۹۲۵ سنه سی وقایعی میاننده جلالک تنکیلی بمحنده وفرهاد پاشانک مواصلتندن اول علی بکک کیجه وکوندوز سیکبار ایلغار ایله آقشهر نواحیسنده موی الیه یتشوب شدید برحردن صوکره جلالک رأس مقطوعنی رکاب هایونه ارسال ایلدیکیکی بیان ایلدکدن صوکره « خدمتی مقبول صاحبقرانی اولوب خلع فاخره وسیف مرصع ارسال ایله مظهر اطاعت ملوکانه اولدی . فرهاد پاشا بومادهده اضمارغیظ ایدوب صکره علی بکک خانمان خراب ایتدوکی » دنیلیور . ینہ بو اثر - ج ۳ ، ص ۱۷۰ - ده « چالدران محاربه سنده چرخه ده بولنوب کندودن چوق شجاعت واقدام مشاهده اولندی . مقدما دخی اطواری پسندیده هایون اولوب

ردوس مقابله‌سند اسکه اورب روم ایلی و آناطولی لشکرینک کلینسن کچورب آنک عقبنجه کندوسی دخی قبو خلقی ایله کچدی. شهک بربرنده قدرغاسی واردیکه نوحک تحته‌سندن ایدی اباسی [۱].

سلطان سلیم حضرتلری کندوبی ولدی قدر سوردی . بودغه - علاه الدوله‌نک قتلی اوزرینه - طرف هاپونلرندن اجدادی ملکنه نصب اولنوب بعده مصر وشام فتحلرنده دخی ملازم رکاب هاپونلری ایدی . بعد ذک سلطان سلیمان زماننده جانبردی غزالینک عصیان سببیه انک اوزرینه تعیین بیوریلوب بعدالحاربه غزالی بی قتل ورأس مقطوعی عتبه علیه ارسال ایلدی . فرهاد پاشا کندویه حسد ایلوب خلاف انها ایله شهریار حضرتلری اغصاب ومومی الیک استیصاله اذن آلوب « افاده‌سی کوریاپور . علی بکه خطاباً طرف سلیمان خاندین تسطیر بیوریلان بلفراد فتحنامه‌سند « جناب امارتآب ایالت نصاب سعادت انتساب حاوی محاسن الشیم مالک نواصی الامم سالک اقاصی الهمم حائز قصات السبق فی مضارالحکم والحکم الفائز بالقدح الملی من قذاح المجد الاتم والعزلاشم والنجاه والکرم المختص بعناية الملك الباری والی ولایت ذوالقدر علی دام‌قباله وزاداجلاله ، صورتنده خطاب ایدیلیور . علی بکه ده بلفراد فتحنک تبریکی ضمننده تقدیم ایتدیکی هر بیضه « بدما پادشاه عالیناه خله سلطنته بونک کبی غزاله توجه ایدیجک مأمولدرکه بوچا کر بقدار دعوت اولنه . تا که فرمان شریف واجب الاذعانله مشیاً علی الرأس واروب سلطان الغزاة قاهر الطغناک اوکنده رکاب هاپوننده باش اوینادوب آخر عمر مننده حق تعالی شهادت میسر ایده . بالله‌المظیم عن صمیم الفؤاد وخلص الاعتقاد مرحوم بابا کر سلطان سلیم خان علیه‌الرحمة والغفرانک جان‌ودلدن مخلصی ایدم وساطاتم حضرتلرینک بنده دیرنه سیم هر نه جانبه امر ایدرسک سجباً علی‌الوجه اولادمله ونفسمله ویاغنده اولان قولار کزله دونشم یوقدر . بنم آم یاغم مرحومک الفاعله حاصل اولشدر « دیور . پچوی مطبوعی ، ج ۱ ، ص ۷۲ ده مطالعه اولونسون . — [۱] روزنامه‌ده و ۹۲۸ سنه‌سی رمضان وقایبی میاننده « یوم‌الائین فی ۴ منه ، ردوس جزیره‌سنه فی ۲۲ تموز ، بوکون دولته دریا دن عبور ایدوب جزیره مزبورده کلدوکی نه دکاو دونما وسائر کیل وارسه جمله‌سندن پیایی طویلر وضربزلر آتیلوب کمال مرتبه‌ده شنلکلر ایلدیلر . بوکوندن صکره جنکه مباشرت ایلدیلر « معاودت پادشاهی بحثنده‌ده « مرحوم رئیس قره محمود قدرغه‌سنه بنوب مرحوم اسکه‌سنه روانه اولدی . مقدما اسکه مزبورده عبور ایتدکارنده دخی بو قدرغه بغمشلر ایدی . صحائف‌الاخبارده « کندولر دخی رمضانک دردنجی کونی جزیره‌یه وصول ومحاصره‌یه مباشرت بیوردیلر . مترسلر آنلوب قلعه‌نک صاغ طرفی وزیر اعظم یری پاشا وانک یاننده آناطولی بکلر بکیسی قاسم پاشا وصول طرفی که غایت صعب محل ایدی وزیر ثانی مصطفی پاشا اول - ترتیب سهوی . اوک - طرفی وزیر ثالث

نظم

شهبك عهدنده بولدی بخت میمون   کرامت پای وپری هایون
 مرصع چوب و تخته جمله زردر   حریر اطلس طناب وبال و پردر
 ملائکدر آنک در لشکریدر   همیشه لشکری جمله پریدر
 قچن دریا یوزنده قلسه سیران   آکا باد صبا قالوردی حیران
 کلون باش اوردی شاه اوکنده   [۱]

سوار اولدی آکا سلطان عالم   همیشه حافظی سبحان عالم
 دونوب چون اولدی دریایه روانه   یوزن باد نسیم اول بادبانه
 سوروب خدمت را بلدی [۲] فراوان   کایروره [۳] ردوسه شاهی شتابان
 اولوب جمله قادرغه آکا هوادار   عقبنجه یورر جمله قفادار
 بو تعظیم ایله شاه کامران بخت   ردوسه کچوب اوردی خسروی تخت

نثر : آندن سلطان سلیمان ردوسی کمیدن کرکی کبی تماشای ایتدی اما آنکله قناعت ایتمیوب آته بنوب بر بلند یردن تماشای ایدوب ایچن وطاشن کورب نظر ایتدی. کوردیکیم یدی قات برج ایچره نار جهنم بکی [۴] و زبانی جمع ایله طلوب یدی بیل مقداری یردن پاننه وارلمز اوزرندن قوش کچسه پرن دوکوب کچر و اژدره هانک زهره سی یوقدرکه طوبلری یاننده آغزن آچه . شاه جهان اول قلعه بووجهله کور بچمک حیران اولوب حق تعالی دن استعانت طلب ایدوب و کبیلره باش و بوغ [۵] ایدوب کوندردوکی وزیر مصطفی پاشای کتوردب آندن دخی ردوسک احوالن صوردی . اول دخی جواب و یروب دیدیکیم

احمد پاشا و روم ایلی بکریکیسی ایاس پاشا و یکچیری اغاسی بالی اغا ایله معاً محاصره ورمضانک بشنجی کونی قتاله مباشرت اولندی، دینلیور . — [۱] بوراده بر مصراع نقصان واردر . — [۲] ایتدی اولسی ملحوظدو . — [۳] که ایروره مخفی اولوب که ایرشدیره مقامنده در . — [۴] بکی : کبی . — [۵] قاموس ترکی ولهجه عثمانی؛ باش : رئیس. آمر، بیوک، رئیس. بوغ : اسلاوجه دن، رئیس، آمر، باش، سالار، سرکرده . بوغ : بولغارجه رب، امیر، باش و بوغ : سالار، سرکرده، باشبوغ.

نظم

یدی باشلو صناسن خفته اذدر   حذر ایلر کورن کر اولسه حیدر
 صدا سندن کر اولور گوش رعدهك [۱]   النده قعجی باشدن هوش رعدهك [۲]
 کیدوبن اوده یاقر برق برقی   غریق نار ایدر عرب ایله شرقی
 آنک برکوشه سن ایدوب قیاسی   اورلمش آهنین پولاد اساسی
 یدی خندق اولوب آنک محیطی   یدی برجك هم اولمشدر بسیطی
 بدی قات یو کبی محکم بناسی   یدی بیک بیلدن ایرمش قناسی
 دخی هر برجك بطنی یدی قات   بدی پاسبانی کوزلر جمله اوقات

نثر : ودخی هراون قدمده ایکیشتر روشن [۳] قولش ودخی هر روشن
 ایچنده برر اذدر بررد مورطاش آغزینه آلوب طورر. یدی میل مقداری ابراق
 کیده نه ضرر ایدوب اگر شدادی بنا دخی اولورسه یقر و تختانیسی شایقه [۴]
 ایله طیطلو اولوب وسطانیسی ضربزنله مالمالدر وصفاء جانله نظر ایده جک یر
 دکلدر وفوقانیسی شقلوسی [۵] و تفنک انداز هر بابرو [۶] دبنده بی نهایتدر
 ودخی بربرجی دریا ایچنده یابلوب آدنی سمندرک [۷] قومشله اول دخی زهر
 آتش ایله مملو اولوب ولیمانک قوسنده قات قات زنجیرلر بغلمشدر کیجه دن
 صباحه دکن اول یرده مشعله لر یانوب طورر ولیمانی دخی کیلر ایله طلودر .
 زیرا کیم ردوس ملک افرنجک اولو حاجتخانه سی ایمش ضنجوان [۸] آنده

[۱] کوشی. — [۲] هوشی. — [۳] روشن: قبل المیلاد ۲۷۸-۲۱۲، بالاخره آثاری
 عربی به ترجمه ایدیلرک علمای اسلامدن برچوق ذوات طرفندن متعدد شرح وحاشیه لر یازیلان
 وکندیسی اولدیرمک اوزره قلیجله اوران رومالی نفره « مسئله مک شکلرینی بوزمه » دییه
 حایقیران سیرا کوزه لی آرشیمد یاخود آرخیمیدسک وطنی رومالیلره قارشلی مدافعه ایچون
 ایجاد واستعمال ابتدیی « مرایای محرقه » ویا « مرأت موقده » نوعندن برآلت . — [۴]
 شایقه : یاخود چایقه ؛ فزاق قایبی . فزاق قایبی : چرنیق، چایقه . چرنیق: بولمارجه ،
 ایکی باشی چایق طالیان قایبی، اوچیمده کوچوک ذخیره قایبی. — [۵] چاقالوز یاخود
 چقالوز: چاقل طاشلرندن عبارت مرمیات آتان برنوع طوب . چاقل آتان اوقات طوب .
 [۶] قلعه دیواری ؛ حصار برجی ، سور معناسنه اولان بارو اوله چقدر . — [۷]
 سمندرک یاخود سمدرک، آطه لر دکزی جزائر صغیره سندندر . صنئی لیمان معناسنه اولان
 مندرک اولسی ملحوظلدر . — [۸] سن ژان یاخود سن جوان .

اولدوغی ایچون ونصاری قومنک اعتقادی بودرکیم هرکیمکه عصیان ایدوب آنلرک زعملرنجه کناهاکار اواسه دخی کلوب صنجویانی زیارت ایدوب استمداد دیلوب اوکنده تضرع ایله [۱] آنک کناهی محو اولوب کیدر وتمامت ملک افرنجک یارنلری [۲] واکاری جوان وپیرلری یوز اورب اول صنجویانی زیارت ایدوب کناهلرن دیلدیلر وایچنده نیجه پیک مسلمانلر اسیرلری واردر کیجه ایله طومرقده [۳] وزندانده وکوندن [۴] خندقده اشلدلر بو خبر معتمد علمم کسنلر [۵] دن آتوب صحیحی بودرکه خدمت شریفه نقل اولندی « دیوب شاهه دعالر قیلدی . چون شاه بو خبرلری اشتدی دیدیکیم » هرندکلو [۶] آجی اولورسه علاجن آکا کوره ایتمک کرک و عجله ایدوب آدم قودرمق [۷] اولمز . زیرا تانی برله امور صعوبه آسان اولور و عجله ایله آسان ایشلر صعوب اولور ، دیوب اما بو یکادن ردوس کافرلری سلطان سلیمانک هیتن وشوکتک و لشکرین و کمیلرین کوریحک کندولرندن و حصارلرندن امیر [۸] کسوب صنجویان کلیسا سنده دیرلوب [۹] جمعیت ایدوب صنجویانن استمداد ایتدیلر و مسلمانلرک مضرتن کندولرندن دفع ایتسون دیوب تضرع ایدوب

نظم

یوز اوردیلر واروب اولو صلیبه	تضرع ایلدیلر اول کلیبه
دیدیلر ای بزم معبودیمز بت	ایکی عالمده هم مقصودمز بت
سنگ شول غازی و محاصلروکز	یولکجه جان ویریحی قوللروکز
مدد سندن اومارز صنجویانن	نجات ایرشه سره [۱۰] اشبوجوانن
عنایت بانجی آج قوللروکه	که باش ویریحیدر هپ یوللروکه

[۱] ایله . — [۲] یارانلری . — [۳] وقتیله مجرملرک آیاقلری کچیرلوب باغلائق اوزره ایکی دلیکی اولان برکونوکن عبارت عذاب واشکنجه آتی . — [۴] کوندوز . — [۵] کسنلر . — [۶] نه دکلو . — [۷] قیردیرمق اوله جق . — [۸] امید . — [۹] دیرلک ، ده رلک : طولیلاقمق . — [۱۰] بزه اولسی ملحوظدر .

بکون (۱) عیسی بزه همتلر ایتسون عدوک دفعنه متلر ایتسون
 دیوون چکدیلر سنجقلرینی قلعهلر اوسته بیراقلرینی
 اوناچ بیکرلرینی چکلاق (۲) اوزره جیقاروون دوکرلر بکلق اوزره
 حصارک کیدروب آچسن تمامت اومارلار ایدی پوتدن استعانت

نثر: آدن سلطان سلیمان فرمان ایدوب بر مترسلر و طوپلر قوروب دخی دریک (۳)
 خندقلر ایدوب اول خندقلر مترسه کیدرلردی وشویله کیم مسلمانلر طرفندن
 حصاره طوب آتسونلر و یاخود طوبک کینکن قله ادسلر (۴) حصاردن
 آن واحدک ایچنده نیچه طوپلر آتزلردی (۵). بواسلوب اوزره خیلی زمان جنک
 وجدال و حرب و قتال اولوب مسلمانلردن طشره دن و کافرلر ایچرودن طویله
 وتفکله صواش ایتدیلر و نیچه کره یوریش ایدوب چوق مسلمانلر شهید اولدیلر
 و حصاره ظفر ایده میوب وهم بوییلده سلطان سلیم خان علیه الرحمة والغفران
 بوندن اول مصرده نائب ایدوب قودوغنی خیربک (۶) فوت اولوب سلطان
 سلیمان آنک یرینه وزیر ی مصطفی پاشایی کوندردی واروب مصری ضبط ایدوب
 حفظ ایده (۷). کلدک بز بویکا بر کون سلطان سلیمان وزیر لرینی کتورب و مشورت

[۱] بکون . — [۲] چا کلاق: چاک قولهی . — [۳] درین . — [۴] قیلداتسه لر
 اولسی ملحوظدر . — [۵] روزنامه ده « کفار بر مرتبه اقدام ایلدی که هوایی
 طوپدن غیری بر پاره طوپن آتمده فرمانده اولدیلر . کفره هوایی طوپدن متأذی
 اولدقلری اجلدن ناقوس چالماغله تنبیه ایدوب بیر آلتنه قاچمه ابتدا ایلدیلر . » « آلا
 طوپلری و آنلرک امثالی بر قاچ طوب چکوب مترسلره ایلدیلر » دینلیور . — [۶]
 متن اثر ص ۲۷۴ ایله « رقمی استطرادی مطالعه اولونسون . روزنامه ده ۹۲۸ سنه سی
 ذی الحججه سی وقایع میاننده « یوم الاربعا فی ۲ منه ، بکون مصر جانبندن بر قایق کلوب
 خیره بکک فونی خیرین کتوردی . » — [۷] روزنامه ده « یوم الجمعه فی ۴ منه ، بکون
 دیوان اولوب مصطفی پاشا مصر محافظه سیچون مصره کتمک امر اولندی . یوم الاحد فی
 ۶ منه ، مصطفی پاشا دستور ان اویدی . یوم الاثنین فی ۷ منه ، مصطفی پاشا اون بش
 مقداری کیلر ایله مصره روانه اولدی « پچوی ده اون قطعه قادرغه ایله دینلیور .
 صحائف الاخبارده « ذی الحججه تک ۲۲ نجی کون وزیر ثانی مصطفی پاشانک مصر والیسی اولوب
 بشوز نفر بکیچری ترفیق و اون قطعه غراب ایله اعزام ایلدیکی بیان اولنیور . غراب:

ایدوب ایشک صوکن طانشدیلر . آخر بونک اوزرینه مقرر ایتدیلر که ردوس اوزرینه طبراقدن طاغ سورب چاره ایدلر دیوب کیجه وکوندز بونی ایش ایدندیلر . والحاصل آئی آی دینجه بیایی بوقدر یوز بیسک آدم کیجه کوندوزه قاتوب حرب وجنک ایدرلردی وینجه یرلرده لغملر اوروب نیجه مسلمانلر شهید اولدیلر . آخر الامر حق جل وعلانک عنایتی و فضل یتشوب قلعه آمانلغه [۱] آلتوب اولانجه کافرلی کیمیلرینه کیروب آمان اوزره فرنکستانه کیدوب [۲] مسلمانلر ردوسی ضبط ایتدیلر و بویلمده مصطفی پاشا مصره وارد قده چرا کسه دن نیجه طوایف فتنه وفساده شروع ایدوب جمله دن بری خیرک امیر خوری کیر قانصو و خزینه دار صغیری مصریایی [۳] و تفنگچی باشی [سی] بوداق نام پلیدلر اتفاق ایدوب قانصوی [۴] سلطان قلوب و کندولر خدمتده اولوب ودخی نیجه طائفه اضلال ایشلردی . قصدرلی بو ایدیکیم مصطفی پاشایی دیوانده اوتورورکن باصوب قتل ایدلر و دخی سائر عثمانلوی قلجدن کچورب مصری ضبط ایدلر . اوت فکر فاسدرلی معلوم اولتوب [۵] هر برین بر طریق ایله اله کتورب دخی اورته لرندن بیچقو ایله بیچدیلر و بوندن غیری جانم کاشف دخی خداوردی کاشف و غیری کاشف اینال نام چرکسی [۶] بو اوچی بر اولوب

غینک کسریله، هند سواحلنده مستعمل بر نوع تجار سفینه سی . — [۱] آمانلغه اوله جنق، تاریخ فتح روزنامه ده ۹۲۹ صفرینک آلتنجی بخشبه کونی، پچوی و صحائف الاخبارده صفرک بشی اولتی اوزره مندر جدر . — [۲] صحائف الاخبار «قلعه حاکی اولان میخال چیقوب هدا یا و تحفی تقدیم ایتد کیده خلعت کیدر یلوب اذن انصراف احسان بیورلدی». و تاریخ ابوالماروق - ج ۳، ص ۲۶ - ده شوالیه لک بیوک رئیس - یعنی غران متری - فرانسه لی «ویلیه ردویل آدان» ایدوکی وئای و داعده شروطه حرمت ایدله سندن طولای تشکر ایله دیکي و سلطان سلیمان خانک خاص اوطه باشی ابراهیم اغایه خطاباً «شو اختیارک شوسن و ساله یرینی یوردخی ترک ایله کتیمه سنه آجهالی» دبدیکی بیان اولینور . ۹۷۳ ده وفات الله بن جلال زاده صالح آفندینک «فتحنامه ردوس» نامنده بر اثری اولوب بر نسخه سی و یانده ده کتبخانه ایامپراطورینده بولونمده در . — [۳] پچوی ده «خیره ک میر آخور کیری قانصو و خزینه داری مهربانی» دینلیور . صحائف الاخبارده بو وقعه یه داتر بحث بوقدر . — [۴] قانصوی . — [۵] اولوب . ایچلرندن بری طرفندن اخبار کیفیت ایدله یکنی پچوی سوبلیور . — [۶] چرکس . بولردن برنجیسی نک بر قاچ دفعه امیرالحج اولدینی ایکنجی سینک طنجه کاشفی اوچنجی سینک غربیه کاشفی ایدوکی پچوی سوبلیور . صحائف الاخبارده بالکنز اجام کاشف ذکر ایدیلیور .

فته و فساد شروع ایدوب خیلی شاعت و قباحت ایدوب چوق ایل و مملکت اوردیله . بالاخره اول بنام کاشغری طوتوب حقلندن کلندی . هجرتک طقوز یوز بکرمی طقوزنده و سلطان سلیمان کیرو اسلامبوله کلوب [۱] وزیر اعظمی پیری پاشایی وزارتدن عزل ایدوب اوتراق و یردی و فرهاد پاشایی دخی وزارتدن چقاروب سمندرہ سنجانغن و یردی و احمد پاشایی مصطفی پاشا یرینه مصره کوندورب مصر امارتن و یردی [۲] و ابراهیم پاشایی اوده باشی [۳] ایکن چقاروب وزیر اعظم ایدندی . بر عظمتیله وزیر اعظم اولدیکه دللرله وصف اولنمز [۴] و اول یازی دخی اسلامبولده یازلیوب قدده سنه کتمدی و احمد پاشا مصرده برهانه ایله عصیان ایدوب واستقلالاً بکلنوب پادشاهک آندہ اولان قوللرینه کیمنه دستور و یروب اسلامبوله کوندردی و کیمسی آکا اطاعت و انقیاد ایتدیله و هجرتک طقوز یوز اوتوزنده بو عجبدرکه احمد پاشا سلطان سلیمانک تربیتن یمش ایکن و سلطان سلیمانک بو قدر انعامن و احسانن کوردمش ایکن و بو قدر عالی منصبلر و یروب وزیر ایلمش ایکن جمله سن اونودوب و عصیان اظهار ایدوب خان اولدی .

۹۲۹

۹۳۰

کاشفی : وقتیله حکومت مصریده قائم مقام و یا مدیرلره و بریلن اسم . کاشف : محصل . مسلم . اینال : مغولجده مجرم خاص ، مستشار ، شهزاده ، شیخ قبیله ، سردار . — [۱] روزنامه ده ، ردوس قلعه سننده کاش سن ژان کلیسائی جامعه تحویل ایدیلرک ۹۲۹ سنه سی صفرینک اون دردنجی کونی مفتی شیخ علی امامت و خطابتیله جمعه نمازینک اداسنی متعاقب - لیمانده بولونان - قره محمود رئیسک قدرغهنه را کباً ایرتسی کون مرمریسه مواصلت اولوندینی و ربیع الاولک اون برنجی چهارشنبه کونی ذیل اسکله سنه کلتوب قایغه را کباً شهر مذکورک اون ایکنجی کوننه مصادف کانون ثانیکنک بکرمی طقوزنجی پنجشنبه کونی استانبوله معاودت ایدلیکی بیان اولنیدیور . پچوی تاریخی ج ۱ ، ص ۵۷۶ مطالعه ایدلسون . صحائف الاخبارده استانبوله مواصلت تاریخی کوسترله مشدر . — [۲] تاریخ تعیینی پچوی به نظراً ۲ رمضان ۹۲۹ در . — [۳] پچوی « حرم هایبونده اولان اوطه باشیلغنه ایچ شاهنجیلر اغالتی ضمیم اولنان » دیبور . — [۴] پچوی ، روم ایلی ایالتی انضامیله ۳ شعبانده تعیین ایدلیکنی سویلیور . صحائف الاخبار ۱۳ شعبان دیبور . پیری پاشانک سبب عزلی صحائف الاخبار ایله پچوی ج ۱ ، ص ۵۷۹ کوریلور .

نظم

ظاهر ایلدی شها عصیاتی [۱] دولتینک عمرینک نقصاتی
 دولتینک صبحنه ایرشدی شام صاندی کیم اولدی اوزینک مصر و شام
 اول دیارک جمع ایدوب لشکر لرین تابع ایتدی اوزنه سرور لرین
 کچوبن اوتوردی مصرک تخننه ظلمن [۲] الن اوزاندی خلقک رخنه
 جبر ایله مصر اهلی رام ایلدی آستان شهره بد نام ایلدی

نثر : و مصرده اولان بازرگانلره و مالدارلره مال صالحین ایدوب دردیمز [۳]
 وافر خزینه جمع و صایلوب طارتلو دورپورکن پادشاه عالمناھک بعض یرار
 آدمیری [۴] اتفاق ایدوب و حمامده باصوب حمامدن قورتلوب حصاره کیردی.
 آنده دخی طوره میوب بریه عربلرینه قاچوب آنده دخی دورمیوب مغرب
 یقاسن اوزلیوب نیل صوین عبور ایدرکن باشن کسدیلر نیتکیم افواه سلف
 ماضیهده مشهوردر .

نظم

خانی صامه که بر خوردار اولور یا کسیلور باشی یا بردار اولور

نثر : آندن مصر قوللرینه باشبوغ اولان [۵] احمد پاشانک باشن پادشاهه
 کوندروب پادشاه عالم پناه دخی آنک یرینه مصر ضبطی ایچون قاسم پاشایی
 کوندروب اول دخی واروب مصری ضبط ایلدی و بوییلده شرق شاهی اسماعیل
 قزلباش بدمعاش فوت اولوب یرینه اوغلی طهماس بکلنوب پادشاه اولدی .

---

[۱] پچوی «سکه و خطبه بی کندونامنه ایتدیرره» دیور. — [۲] ظلم. — [۳] نسخهده
 بویلهدر. — [۴] پچوی «کندوايله بیله آلوب کیتدیکی محمدک نام امیر دلیری وزیر ی نامنه ایدر
 ولکن مزبور محمدک برعقل ودانا آدم اولوب عصیانه راضی اولیوب برفروسته» دیور.
 صحائف الاخبار ایسه «سلیم خان نصب کرده لرندن قاضی زاده محمدک دیور. — [۵]
 موی الیه محمدک .

بو ییلده سلطان سلیم بن سلطان سلیمان وجوده کلدی سنه ۹۳۰ وزیر اعظمی ابراهیم پاشایی اوروب [۱] عالی دوکونلر ایلدی شوپله کیم قلملرله تحریر و دللرله تقریر اولمز [۲] و آندن دریا یوزندن کیلرله مصره کوندروب مصرک احوالن تفتیش و تفحص ایدوب حاصلی خرجنه وفا ایدرمی ایتمزی . زیراقاسم پاشا مصره واردقن صکره خبر کوندرمش ایدی که « مصرک حاصلی خرجنه یتشمز وهم قدر حاجتنجه مصری ضبط ایده جک آدم تمین ایده لر و خرجندن ماعدا خزینه آرتسه اسلامبوله کتوره لر » اول دخی کیلرله کیدوب ردوسه چقوب ردوس قربنده دریاده برعظیم فورطنه طوتوب مصره کچمدی و کلوب منتشادن آناطولی یقاسنه چقوب آندن حلبه آندن شامه و آندن مصره واردی . مصره واریجق بعضی متمرد کسنه لر واریدی آنلری صلب ایدوب حقلرندن کلدی . آندن صکره مصر شهری امن و امان اوزره اولوب پادشاه امر ایتدوکی خصوصلری کرکی کئی کوردی [۳] . اما ابراهیم پاشا مصره کیدیجک سلطان سلیمان اسلامبولدن ادرنه یه کوچوب [۴] اول قیش ادرنده قرار ایتدی و فرهاد پاشایی سمندره دن کتورب قتل ایلدی [۵] و سلطان سلیمان ادرنده دن اسلامبوله کچوب اسلامبول قربنده [۶] واریجق شهره کیرمیوب کاغذخانه ده قیل چارنده و قرمدن یالیده تر قوز نام موضعه و اوروب قرار ایدوب اوتوردی . اوت سلطان سلیمان شهره کرمیجک یکیکچری طائفه سی فتنه و فساده مباشرت ایدوب وزرا و اکابر [۷] اولرین باصوب و سایر شهرلونک مالن و اسبابن آلوب نهب و غارت

[۱] اواندیرمک معناسنه اولان اورمک . — [۲] پچوی ، تاریخده تاریخ سوروی ۱۸ رجب ۹۳۰ کوستریور . صحائف الاخبارده « ابراهیم پاشانک دامادنی ایچون سور هایون ترتیب » ذیلیور . سجل عثمانیده همشیره بادشاهی خدیجه سلطانک تزویج ایدلیکی بیان اولنیور . — [۳] یوبایده پچوی ج ۱ ، ص ۸۲ ده تفصیلات واردر . [۴] ابراهیم پاشانک مصره متوجهاً استانبولدن حرکتی ۹۳۰ سنه سی ذی الحججه سنده ایدوکی پچوی ده غره ذی الحججه اولدنی ده نخبه التواریخده کورلیکنده در . — [۵] پچوی به نظراً تاریخ اعدامی ۹۳۲ سنه سی محرمک دردیدر . ۳۰۶ نجمی صحیفه نیک ۱ رقیل استطرادیده پچوی ج ۱ ، ص ۸۲ صحائف الاخبار ج ۳ ، ص ۴۸۱ مطالعه ایدلسون . « قتل ایله ظلم بشر ایله دن ایله حذر ، « بشر القاتل بالقتل » دیدی پیغمبر » . — [۶] قربنه . — [۷] صحائف

ایتدیلر. والحاصل افراطله ادبسرلك ایدوب شهرلونك ماللرین جبراً وقهرأ آلوب
 یغما ایتدیلر. سلطان سلیمان دخی بوخبری ایشدیجك فی الحال دریادن قایقله
 اسلامبوله كلوب و دیوان ایدوب وقبو خلقی ایله یکیچری جمله سن جمع ایدوب
 قننه سینیک اصلی صوردی. والحاصل کلیسی یکیچری آغاسی مصطفی آغافتنه سی
 سبی ایله در [۱] دیوب حال بویله اولیجق سلطان سلیمان آغا لفن آلوب برآخر
 قولنه ویردی و مصطفی آغای قتل ایلدی [۲] وهم اول ییل ابراهیم پاشا مصر
 احوالن برطرف ایدوب کیرو اسلامبوله کلدی [۳].

نظم

پای بوس شاهله شاد اولدی اول   لطف واحسانیه آباد اولدی اول
 دولت شاهی کوروبن سرکشان   رام اولوب اولدی قوافسرکشان

نثر: و ابراهیم پاشا کیرو وزارت خدمتده اولوب مصرده اولان احوالی
 بادشاهه عرض ایلدی. سلطان سلیمان دخی مصرده ایتدوکی مصالخری [۴]
 خوش کورب استحسانلر ایدوب و افرانعاملر واحسانلر ایلدی. اماشول وقتکه
 سلطان سلیمان ردوسی آلدی و ایچنده اولان فرنکلره آمان و یروب آنلر دخی
 کیملره فرنکستانه واروب [۵] و فرنکستانک کلیسی ردوس ایچون و صنجوان ایچون

الآخباره کوره وزیر فانی ایاس پاشا و دفتردار عبدالسلام چلبی ودها برقاچ ذنک. —
 [۱] صحائف الآخباره نظراً یکیچری آغاسی و رئیس الکتاب حیدر افندی و کتخداسی قبران
 بالی مصطفی پاشا بوفادهده ترتیب سهوی واردر. سجل عثمانی به نظراً کتخدای قیزان بالی
 مصطفی بك اوله جقدر. نخبه التوارخ مطبوعی، ص ۵۹ ده مصطفی پاشانک کتخداسی قبران
 بالی دنیلیور. — [۲] عزبان آغاسی ایکن ابراهیم پاشایی مصردن دعوته کیدن شجاع الدین
 آغا و یاقرم احمد آغا - رستم پاشا برادری دامادشهریاری قره احمد پاشا - یه اولسی ملحوظدر.
 — [۳] نخبه التوارخ مطبوعی، ص ۵۹ ک افاده سنه نظراً ابراهیم پاشا ۹۳۱ سنه سی
 جامذی الآخره سنک سکزنجی کونی مصره واصل و اوراده ایکی بیجق آی اقامت و سنه
 مذ کوره ذی القعدة سنک اون سکزنده استانبوله معاودت ایله مشدر. — [۴] پیچوی
 ج ۱، ص ۸۴ مطالعه اولونسون. — [۵] متن اثر ص ۳۱۲ ایله ۲ رقبلی استطرادی
 مطالعه اولونسون.

ياس و ماتم دو توب زيرا كه ردوس افرنجك طلسمي كبي ایدی وردوسدن چيشن
 فرنكلر فرنكستانده اولان بانلر نه دل و جاناه سرزنش لر و عقابلر ايدوب ديديلر
 كيم نه عارسز كسنه لر ايمشمز كه بزه لشكر كوندرو ميوب ياردم ايتدو كز كه ترك
 كابوب صنجواني و عيسى دينن و بزي خوار و حقير ايلدي سز مقيد اولميوب ااهال
 و تكاسل ايلدو كز .

نظم

ديديلر يوقى عبرت قانى غيرت	كه سز دن يكدردر غيرتلو عورت
عيسى دن شرمكز يوق پرتقالدن [۱]	اوتانك باري اول اعلا خصالدين
نجه بيل بقلمش كفريله كينه	مسلمانلري قول ايتمش قولينه [۲]
جهانك نصفنى دوتدى تمامت	عيسى دينينه ويردى استعانت
واروب درياي هندوستانه كيرمش	تن مرده صناسن جانه كيرمش
بودر قصدى كه دين ايجون دريشه [۳]	عيسى ار كورسه جدايه [۴] اريشه
مسلمانك بيقوين مكه سيني	كتوره ير يوزندن مكه سيني
فتور لاسز صلب آنك جوانن [۵]	روان ايتسون عيسى روح روانن
مكر همت بزه آندن اريشه	نصارى دردينه درمان اريشه
اولالى سز نصارى ملك [۶] باني	يقلدى جمله سينك خان ومانى [۷]
يوريبوب نيته ال بر ايماسز	دين ايجون سعى و تدبير ايماسز
دون آنى و بو كون بونى و يارن [۸]	آليرلر بو ملكك جمله وارن
ديوبن ايلديلر آم و افغان	دو كوين كوزلرندن بجر يونان

[۱] پورتقال ، پورتغال : پورتكيز . — [۲] مورخك مقصدى اسپانيادر . بو بابده
 اندلس تاريخى ايله آتیده سليمان پاشانك هندستان سفرى و پورتكيز تاريخى مطالعه ايدلسون . —
 [۳] دورشمك جدواقدم ، سى ايتك . — [۴] جدا : بوزراق ديك اولغله جوزا اولسى
 ملحوظدر . — [۵] نسخه ده بوبيله در . «فتولاسون صليب آنك جوانك» اولسى ملحوظدر . —
 [۶] ملكى . — [۷] خانمانى . خان ، خان ومان اسباب خانه و لوازم بيت معناسته اولغله خان
 ومانده اولسى ملحوظدر . — [۸] يارس .

نثر: آندن اولوبانلر [۱] وفرنكستانك كلياً اكابرى واصاغرى ردوسدن
كلنلك سوزلرين تصديق ايدوب سوزوكز حقدرديوب ترك بلغرادى آلدى
آندن ردوسى آلدى وبوندن بويله شوييله كه طنميجق اولورسوق هب بويله ايدرلر
دخى ال بر ايدوب عهدلشوب آند اچديلر كه عيسى يولنه جانلر و باشلر ترك
ايدرلر اوچ بيله دكين مهلت استرلر . آندن افرنج بانلرى انكروس قرالنه
خبر كوندورب « سن بزه باش وبوغ اولمق كر كمنز كه تركى ريپوزندن كوترمك
اوزره اولاوز وهم ريم بابا [۲] بو ايشده بيله متفقدرد . وافر انصا و اشانيا [۳]
والحاصل نه قدر ملت نصارى وار ايسه جمله سى بويله كيمى باشلرين و كيمى
ماللرين و كيمى لشكرين كوندورب دين غيرته سن دخى واروب صنجوانى ترك
الندن آلمق كر كمنز » [ديدلر] .

نظم

ايدو بن بر بريله عهد و پيمان عيسى و انجيه قلديلر ايمان
كه بر برينه ايتيه نفاقى اولاهر ايشده جمله اتفاقى
دوزوب الحى قرالى [۴] اونكروسه الان چاينه ملك ردوسه [۵]
كشيشلر كوندروب اعلام ايدرلر جواهر مال و كنج انعام ايدرلر
يوريبوب ترك ايدرلر باش و جاني الالر ترك الندن صنجوانى
قرالك سنجانغى حاج بيكر اولاهر قمو سرورلره سر لشكر اوله
تمامت امرينه متقاد اوله لر عيسادن نصرت ايروب شاد اولالر
آلوبن ضبط ايدرلر ملك رومى بس آندن شامه ايدرلر هجومى

[۱] لغات تاريخيه و جغرافيه ده « بان : اسقلاون و پوشناق لسانده حاكم و افندى ديمكدر .
لهولر دخى افندى به بان ديرلر و اليوم اوستريانك اسقلاونيا ممالكتند . قلعه محافظلرينه بان
تصير ايدرلر . اشوبان كله سى بر زمان بلغار و افلاق و صرب بگلرينه دخى عنوان اولمشيدى ،
دينليور . — [۲] ريم : وقتيله لسان عوامده روما شهرينه و بريلن اسم . — [۳] فرانسه
و اشانيا . — [۴] قرال . — [۵] الامان چاسارينه ملك اوروسه اولسى ملحوظدر .
قاموس تركى : روس ، زبازدى اوروس .

یوریوبن قدسی پرواز ایدلر قام قایسز [۱] هم باز ایدلر
کونشدن انور ایدوب قابن آنک مرصع ایبلر باین آنک
جهانه رسم ایدلر نسطور [۲] بینه معمور اوله دیرومنسطور [۳]
استاوج [۴] بیله وعده اولورهبان که جمع اوله تمامت جیش وطنیان

نر : آندن انکروس النده درنکلر [۵] ایدوب آنده جمع اوله لر. نصاری
طایفه سی شو مرتبه یه واردیکه شهر لوسی واکر رعایاسی اکثری ماللرینک نصفن
ویردیلر . روایت ایدرلرکه قاری عورتلر [۶] اوره که ایله ایلکین صاوتوب بینه
الغزا دیوب ویردیلر . برنفرعام اولدیکیم برنارینجده اولمش دکلدور وقرال کندو
بانلرینه وسایر اطرافدن کلن بانلره یساق ایلدیکیم لشکر ایچنده بر فرد عریان
اولوب جبه و جوشنمز بولنیه کر کدرکه کندوسی و آتی دموره غرق اولاویاده
اولانلردخی کلیاً آهن پوش اولالر . سلطان سلیمان کافرلرک بوجمیتن ایشدیجک
فی الحال وزراسنه امر ایدوب روم ایلی و آناطولی و قپوخلقنه تنیه و تأکید ایلدی
غزام واردر دیوب سفره حاضر اولسونلر و اول آئنده بلغراددن دخی اولاق
کلوب کافرک جمیتن اعلام ایلدی .

نظم

غزا ایچون سپاهی قیلدی آگاه بلغراددن اولاق ایرشدی ناکاه
دیددی ای آفتاب هفت کشور جهانی نور عدلک قیلدی انور

[۱] قامه قاپوسن اوله جق . قاموس ترجمه سنده قامه حقنده کی ابضاحات ایله لغات
تاریخیه و جغرافیه نیک افاده سی پیننده تخالف واردر کنیسه القامه : سن سه پولقر .
[۲] نسخه ده مصراع بویهدر . نسطور : کنج تئودوسیوس طرفندن ۴۲۸ سنه
میلادیه سنده استانبول بطریق لکنه تعیین ایدلن و نسطوریه مذهب تک موجودی اولان زاندر .
لغات تاریخیه و جغرافیه ده نسطور کله سنده باللسون . — [۳] مناستر . — [۴]
نسخه ده بویهدر . — [۵] ایلنده درنکلر یعنی جمیتلر . — [۶] قاری عورتلر : اختیار
قادیلر .

فرنك ايله قرالی اونكروسك اریم پاپارحانی [۱] ملك رومك [۲]
طوتوبن بر بریله استقامت بورومه جمع اولیورلر تمامت
قرالك واریکی یوزبیک جبه پوش سوار و تیغ و کرز و نیزه بردوش
قلاینك حسانی عقله صیغمز [۳]
تفنك و طوب و افرنجیله روسك پراولدی کرددوشی [۴] انكروسك
تمامت كافر ایدوب اتقاق آرادن كتورب بغض و نفاق
یوریبوب كرك و آهنگ ایده لر بر الدن شاهله كه جنك ایده لر
نثر: بلغراددن اولاق کلیجك سلطان سلیمان دیوان ایدوب وزراسنه ایدر
« سز دخی کرکی کچی بر آغز كده [۵] اولك و هم لشكر ك كزیده سن آلوك
ایكن چوقلغه مقید اولمك نهایت ایکی یوزبیک سواردن آرتق اولیه » .

نظم

ایکی یوزبیک سواریله سكندر ایدوبدر شاه دارای مکدر
آندن وزراسی سلطان سلیماندن بوخبرلری ایشدیجك فی الحال بیلیرینه خدمت
قوشاغن قوشانوب سهل زمان ایچنده ایکی یوز بیک سوار شیرزلر جمع اولتوب
تمامت غرق پولاده مستغرق و دخی یوزدن زیاده قایق [۶] ایدوب «قره دیکزه
کیدوب آندن طونه صوینه کیروب آندن بلغراده واره لر» دیو فرمان ایدوب
کوندردیلر .

نظم

شهك امری ايله یوز پاره كشتی كچوب دریای طونه سوی دشتی

-
- [۱] روحانی . — [۲] روما ملکتنك . — [۳] نسخه ده بر مصراع اکیسکدر . —
[۴] کرد و دشتی . — [۵] اسلوب و نظام و یرمك و بر نسته بی آخر نسته بیه ا کله مک
و یتشد یرمك معنالییه اولان برازیدن مصدرندن اولوب برازیده اولسی ملحوظدر . —
[۶] بوراده احضار کله سنك نقصان اولسی ملحوظدر .

طونه صاوه تراوه صولرینه اولار کوروشاهک یوللرینه
روان ایلدی بولری سلامت کیدلر یلکن آچو بن تمامت

نثر: وبشیوز مقداری ضربن طوبلری عربله بندورب ودخی نیچه نیچه
حصارلر دوکه جک بیوک طوبلر کیمن سمندره دن و کیمن بلغراددن آلوب کیلره
قویوب وبومصلحتلرک کلیسی بیتجک وزرا سلطان سلیمانہ عرض ایدوب دیدیلرکه
« امرکوز اوزره دوکلی سفر راقلری کوردلی امرکوز ندر » دیدیلر .

نظم

ایشیدوب شاه عالم خان سلیمان اوتاق چقسون دیوبن قیلدی فرمان
سراچه روم ایلن قیلدی احاطه کوروبن غازیلر ایردی نشاطه
پر اولدی سایبان وچتر خراکه اولدی کوس سلطان سحرگاه
طلوع ایتدی سحر چون شاه داور سوار اولدی ایکی بوز بیک دلاور
کیوب پولاد وچینی آت و آدم شعاغندن منور اولدی عالم

نثر: سلطان سلیمان پر عظمت و مهابت برله اسلامبولدن چقیجق منزل بمنزل
کیدوب تا کیم منزلی بلغراد اولدی [۱] بلغراد واریجق بلغراد اوکنده صاوه
صوبی اوزرنده کوروش اوروب سرم اواسنه کچمک اوزره اولدیلر. اول روم ایلی
غازیلری فوج فوج اولوب سرم یقاسنه کچدیلر . آندن صکره سلطان سلیمان
قبو خلقی ایله کچوب [۲] دخی آردنجه آقنجه دلاورلری کچدیلر و طونه اوزرنده
اولان کیلره طوب و ذخیره دخی یوکلندورب اسلامبولدن کلن کیلره قوشوب
عزم بودیم [۳] ایدوب کتدیلر و بوللرنده طونه صوبی اوزرنده کافرلرک برصعب

---

[۱] مهاج سفری ایچون تحریر ایدیلن روزنامه ده ۹۳۲ سنه سی رجینک ۱۱ ینه مصادف
۲۳ نیسان - روز خضر والیاس - بازار ایرتسی استانبولدن حرکتله ۱۹ رمضان
جمعه ایرتسی کونی بلغراد مواصت اولوندینی کوستریلیبور . — [۲] روزنامه ده غره
شوال ۹۳۲ چهارشنبه ، پنجوی ده ۴ شوال دینلیبور . — [۳] بودیم : بودین .

حصاری واردی آدنه وارادین [۱] دیرلردی پادشاه عالم پناه آکا واریجق کافرلردن حصارن استدیله . دزداری اولان ویرمیوب « قلیججه آلی بیلورسکوز اولوک» دیو جیوان ویریجک روم سلطانی دخی امر ایدوب فی الحال طویلرچکوب و لشکر اوشوب نیجه کون دوکلوب آخر غازیلر ضرب سیفله وارادینی آلوب و کافرلرک اکثرن قلیجیدن کچورب وافرطویم اولدیله و کافرلرک قریلانلرین طونویه براقدیله [۲] . آندن کچوب لوك [۳] نام حصاره واریجق اول دخی صعب اولوب اما پادشاه اسلامه مقابله اتمکله اقتداری اولمیوب ناچار حصاری ویروب مسلمانلر ایچنه آدم قویوب ضبط ایتدیله و کافرلر [ی] طونه کچوب قرالرینه کتدیله . آندن صکره سلطان سلیمان اوسک [۴] نام قلعهیه واروب تراوه صوینی آنک قریبده آقر دریک صو اولوب سوز [۵] و کوروسز کچلمز . سلطان سلیمان فی الحال روم سرورلرینی کچمک امر ایدوب بئده آقنچی کچوب و عقببر نیجه قبو خلقی ایله سلطان کچوب دخی عقبنجه آناطولی لشکری کچوب لشکر تمام کچیجک امر [ایدوب] تراوه صوینسک کوروسن کسدیله علاقه قطع اولنوب کیسه نك کیروسنه کتمکله مجالی اولیه [۶] و بوندن سابقده سلطان

[۱] بحارجه په تروراد ، آلمانجه په ترورادین . — [۲] تاریخ فتخی : روزنامه ایله پچوی ده ۱۷ شوال جمعه . — [۳] جهاننامه : « ایلوق : سرم صحرا سنده طونا کنارنده برقلعه حصینه و قضا در . بلغراددن اوچ کونده واریلور . بودینه کیدرکن وارادین غریبسنده صاغ طرفه دوشور . بینهما مسافه یسیره در . قراک مخصوص مسکنی ایکن ۹۳۲ ده وارادین ایله بله تسخیر» ایدلی دنیللیور . تاریخ فتخی : روزنامه ده صالی ۲۹ ، پچوی ده ۲۸ شوال ۹۳۲ . [۴] جهاننامه : « اوسک . — ضم همزه و فتح سین ایله : نهر دراهه اوزه زنده بلغراد ایله بودین مابیننده بربلده و قضا اولوب بکرمی آلتی کونده واریلور . نهر مزبور ساوه کی جنوبدن شماله آقوب طونویه لاحق اولور بر عظیم صودر . بودینه کیدن اوسکدن کچر و اوسکک اول نهرک کنار شرفیسنده حصن مختصری و واروشی و جامی واردر . بودخی ۹۳۲ ده فتح اولمشدر . قلاع سردن اعتبار اولنور و اوسکک غریبسنده دراهه صوینی ایکی فرسخ قدر بحیره مثال یابلوب قلیل العمق و نیستان اولمله کی ضرورینه امکان یوقدر . لاجرم اوزه رینه عرضی اوچ ذراع اخشابدن بر جسر طویل بنا اولمشدر . بلغراددن بودینه کیدن راحله بوندن اسهل ممر و ممبر یوقدو» دنیللیور . قاموس الاعلامده «اسک» صورتنده مضبوط اولوب نام قدیمی مورسیادر . — [۵] نسخه ده بویه در . — [۶] روزنامه ده

سایمان اسلامبولدن چقوب لشکرین جمع ایتمک اوزره ایکن قرال انکروسه خبر اولدیکیم « اوش سلطان سلیمان بوقدر لشکر ایله اوزرکه کلیور غافل اولمه ، [دیو] . قرال دخی بو خبری ایشدیجک آن واحدهده دیوان خاص و جمع ناس ایدوب .

نظم

طلب قیلدی فرنکک بانلرینی	لهوجه روس ایلینک خانلرینی
بشارتله قیلوب دیدی سعادت	ایرشدی کینه عیسی دن هدایت
طلب قیلدوغمز بند و بغیله	کلور اوش کندوسی اوز ایاغیله
واروب قارشولایلم آشکاره	نه برده طوش اولالم [۱] اول شکاره
اله قویماغزه آهنگ ایدلم	پوریوب صاوه اوزره جنک ایدلم
ندردیر مصلحت کیم یوز طوته نخت	که دشمندن آینه تاجله نخت
سکندر [۲] دیدیلر بوايشده تدبیر	مطبعک اوز [۳] اکر برنا و کر پیر
نصاری قومک سنسن امیددی	دیار کفرک اولمش سنن کاییدی
تمامت کندو ملککدر دیارک	نه یوزدن دیلرسک ایت شکارک

نثر : آندن قرال ایدر « بونک اولاجنی بودر کیم بوکادانه دوکاوز حصاره اوشرسه طنمایوز و اکر صواده [۴] کوپرو اورسه مقید اولمایوز صوه صوین آندن تراوه صوین کچوب تراوه صوین کیچجک یوللرین بغلیاوز که برکسنه

۹۳۲ سنه سی ذی القعدة سنک آلتنجی چهارشنبه کونی دراوه کنارینه قونیلوب صدر اعظم ابراهیم پاشانک نظارتیه و نظام الدینک معرفتیه کوپری انشاسنه باشلانیلوب اوتنجی بازار کونی تمام اولدینی و ۲۸۴ ذراع معماری طولنده و ایکی ذراع عرضنده اولوب کیلر اوزرنده بولوندینی و اون ایکنجه صالی کونی کچمکه باشلانیلوب اون دردنجه پنجشنبه کونی کوپرنک کیلری آلتیق صورتیه بوزلدینی و چوی ده اوسک قلعه سی خاکه برابر بیقولوب واروش ایچنده عسکرک مرور و عبوری ایچون برجسر وسیع یالدهنی بیان ایدیلیور . ینه چوینک افاده سنه نظراً اوسک قلعه سی ۹۳۶ ده بکیدن انشا ایدلشدر . — [۱] توش : تصادف . — [۲] سنکدر . — [۳] مطبعکز . — [۴] صاوه .

فاجح احتمالی اولیه طقوز یوز ییلدن برو تمامت نصاری قومنک کینفی آلاوز . بانلر قرالک بوتدیین ایشدیجک تمامت آیاغ اوزره طورب قرالک تدبیرن بکنوب ایش ویراغ اوزره اولدیلر و برآی پیسپی یوقلمه لرین ایدوب آتلودن و یابادن یراغندن جه سندن کرکی کبی مقید اولوب اهتمایتدیلر . آندن بودیمدن محاج نام موضعه [۱] عزم ایدوب کتدیلر واسبابن کتورر عرب به لردن ماعددا طوب آلتنده اون بیک عرب به مقداری بعض ضربه زن و بعض پرانفی و انواع یراغ ایله طلو ایدی وایکی یوز بیک آتلو و او توز بیک پیاده تفنک انداز هر زره به که آتله خطا ایتمزلردی . عرب به جیدن و طویجیدن و سائر خدمتکارلردن غیری بو حاله کلوب مهاج اواسنده او تورب اسلام پادشاهی سلطان سلیمان [۲] منتظر اولوب دوردیلر و سلطان سلیمان تراوه صوبی کوپروسن کچیجک محاجه طوغرو کتدی . آنده بر صعب ایرماق واردیکه پاپاس ایرماغی دیمکله مشهوردر آندن خیلی زحمتله کچدکن صکره برکون اورتاق اولدی که جمله عسکر دیریلوب جمع اولدیلر [۳] . اول اثناده انکروس قرالی فرنکک و روسک وله و چهک بانلرله [۴] او تورب نوش ایدرکن خبر کلدیکیم « اوش اسلام پادشاهی سلطان سلیمان تراوه صوبن کچوب و کچدکن صکره کوپروسن کسوب پاپاز ارماغن دخی کچدی » دیو خبر ویردیلر که اورتالق [۵] بر منزل ایدی و اول بانلر جمله سی آیاغ اوزره طورب قراله دیدیلر کیم « نه مصلحت کوررسن ونه وجهله جنک ایتمک کرک اول کیم وارسون و کیرو دوندار [۶] کیم اولسون »

[۱] جهانغاده: « محاج: کسرمیم و فتح حا ایله: بلغراددن بودینه کیدرکن اوسک جسرینی عبوردرن صکره یول اوزه رنده صحرای وسیع الا کتافته برقصه و قضا و لوادر. اوسک قدر قلعه سی وارددر. یکریمی آلتی کونده واریلور» دینله کدن صوکره سلطان سلیمان خانک ۹۳۲ ذی القعدة سنک یکریمینده یدی قرال وایکی یوز بیک قدر عسکرله بو صحراده حرب ایدوب ایکی ساعتده انکروس قرالی لاوش ایله برچوق عسکرینک مقتول اولدینی بیان اولتیبور. — [۲] سلطان سلیمان. — [۳] روزنامه ده « کوللر و بتاقلر و کوپریلر و ایرماقلر اولاغین فوق العاده زحمتلر و مشقتلر جکلدی » دنلیبور. — [۴] بانلرله. — [۵] اورتالق: وسط. — [۶] تبیان نافع: « دمدار: عسکرک صوکیدر ساقه الجیش معناسنه. ترکستانده چنداول و بو طرفلرده دمدار محرفی دوندار دیرلر. لهجه عثمانی « دوندار: برچوق قرداشلرک کوچوک. —

نظم

قرال ایدرکه اول میدان بنمدر   بوکون جنک ایتمکه جولان بنمدر
روز ادبسنزدر و بانک قوشوتلر [۱]   بوزام بن یوریوب قلب قوشوتلر [۲]
قیق [۳] قلیله باکه ترک خان   ویزم یاخود آلام باشیله جان
تمامت جمله سینی خاک ایدایم   بویر یوزین اولردن پاک ایدیم
قونیسر کلوبن یارین محاجه   قوریسر خیمه و خرگاه سراجه
دخی فرصتدرر آهنگ ایدلم   قوزکن یوریوبن جنک ایدلم
قرالک لاف تدبیرینه کافر   صفایسه ایدرلر حظ و افر

نثر: اما بویکا سلطان سلیمان صباحدن کوچوب حد و حسانی یوق لشکرلیه
واوکنجه اون ایکی بیگ تفنک اندازله و بشیوز ضربزن عربسه یسه کیدرکن کافرک
قرالتوسی کوز کورر یره واریحق [۴] جاسوس خبر کتوردیکیم « کفره نک
بودکلو لشکرندن غیری برعالی خندق فازدرمشلرکه براوجی طاغده و براوجی
طونه کچمکه قابلیت یوقدر » دیوب سلطان سلیمان دخی بو خبری ایشیدوب
وزراسن جمع ایدوب دیدیکیم « نیجه اولمق کرک ». و زراسی ایتدی « ای پادشاه
عالپناه بوکون مسلمانلرک امیدى سنسن دخی اسلامک ناصرلری بونده اولان
لشکرکدر . کافر اوزره طوغرو و ارمیوب تأمل و تدبیر ایتمک کرکدر زیرا بونجه
یوزبیک کافردر آتلوسی یوقدر و یایاسی یوقدردر و طوب و تفنک یوقدر و خندق
دخی بویله اولیجق بونلره تأملسز و تدبیرسز و ارمق محل تهلکه در و تأمل یریدر
فکر ایدلم حق جل و علا خیرلر مقدر ایتش اولان شاءالله تعالی » دیوب
آخرالامر فکرلری بونک اوزرینه مقرر اولدیکه قونوب و بارکاهن قوروب
اول خندق تدبیرن ایدلم و کافرلرله بولشمکن قیدین کورلم و هم اول کون
مسافه اوزاق اولغین لشکره قونک دیو امر ایدوب همانکه یریر چادرلر قوریلوب

[۱] نسخه ده بویله در . — [۲] قوشون: عسکر، اردو. — [۳] قویک: ترک ایدک. —

[۴] روزنامه به نظراً ۱۹ ذی القعدة صالی کونی محاج صحراسته مواصلت اولونمشدر .

قونمق صددی اوزره اولدیله [۱] کیسی اسابن اندریورکن وکیمی سائر مصلحتن کوریورکن قرال فرنک وله ووجه بانلربنه ایتدیکه « ترك بزدن قورقوب قوندی بزدن آمان استسه کرکدر » دیو و مغرور اولوب و لشکرین اوچ بلوک ایدوب بربلوکن روم ایله اوزرینه کوندروب و بربلوکن آناطوللو اوزرینه کوندردی و قرال کندوسی بونجه یوز بیک لشکر شیاطین رهبرله دموردن طاغ اولوب سلطان سلیمان قابنه طوغری یوریوب

نظم

بو انساده ایرشدی بر دلاور	دیدای آفتاب هفت کشور [۲]
یوریوب اهل کفار ایتدی آهنگ	قوزکن شاهله ایتکلکه جنک
هاندم شاه اعظم خان سلیمان	چکوب آلدی اله کرز زریسان
دوزلدی میمنه چون سد یونان	دخی هم میسره و سخن میدان
یورربیک ضربوزن بالا و کردون	سپاه کفری قیلماغه دیگرگون
شهی [۳] صاحبقران اوکنده هربار	طورردی اون ایکی بیک تفک انداز
بو یا کا لشکر کفار [ه] همراه	رجیم و دیو و خناس اولدی همراه
قراله یغلدی یتوب شیاطین	ایکی یوز بیک سوار غرق آهین [۴]
جهانی طوتدی ظلمت دودله کرد	بره ایندی صناسن میغله وعد

[۱] پجوی مطبوعی، ج ۱، ص ۹۰ مطالعه ایدلسون . — [۲] پجوی « عدل طوجه - بوسنه بکلبریکیسی خسرو بکک - دیدیکی بهادر قوجه ظاهر اولوب جبهه سی آرقه سننده طولفاسی باشنده کینکی ترکیسنده برقرچل قوجه و طراش اما بیقلری طولفاسندن طشره خسرو بک بونی دعوت ایله کلدی صانوب کل عدل طوجه سعادتلو بادشاه مشاوره امر ایتدی دیر. اول دخی بونده مشاوره دوکشمکدن اوزکه وارمیدر. بی قوجه آلائی بکی سزه کوندردی . دشمن آلایلری کورونمش ، چرخه جیمز اللشمکه باشلمش . کلک سنجاغکز دبنده بولونک و آلایلری آغرلقدن آیری کورک دیوب همان ینه کندو آلاینه طوغرو آت دیوب کیدر» لهجه عثمانی: «طفوجه: نفیرعام عسکری. سابقده روم ایلی قیزانی. قیزان: مسلح کویلو . . — [۳] شه . — [۴] آهین .

یمنده فرنك بانلر یدر یساری روس و له چه خانلر یدر
 طوب آتنده یورراون بیک عرابه جهان ملکینی ویرمکه خرابه
 قرال و بانلر اوکنده هر بار اوزر بیک طورمشیدی توفک انداز
 بو وجهیه چو بفلندی قرالک سیه دل قلب اول برمکر [و] آک
 دمورطاغلر قویوب اولدی روانه صدامی کوسک ایردی آسمانه
 ایکی دریا یوریوب شوکتیه بری برینه ضرب و هیبتیه
 بری دریای ظلمت بری ایمان بریسی جیش شیطان بری رحمان
 برینک مظهر [ی] قهر جلالی سیه بختینه ایرمش زوالی
 برینک سنجاغی نصر من الله حواله بریسنه لغت الله
 بری غازی و مقبول در حق بریسی کافر و مزدود مطلق
 برینک زبانی ذکر توحید دل و جاندن ایدر تسبیح و تمجید
 صلیب و صنجویانی حق همراه ایدوب آلمش یدی شرک و کراه
 بو وجهیه ایکی دریا یوریدی جهانی دزدله [۱] ظلمت بریدی [۲]
 جهانی طوبلرایلدی سراسان [۳] ننه کیم رعد و برق وابرینسان
 ایکی جانبده اولدی نعره زنلر آغز آچوب تمامت ضربزنلر
 سچرلر کوی آهین [۴] لشکر اوزره جهنم آتشی وش لشکر اوزره
 قیامت قوپدی صاندیلر کانسز جهانی قیامشیدی اودایانسز
 ایکی دریا قارشیدی بربرینه ایکی آتش اولاشدی بربرینه

نثر : اما روم ایللو اوزرینه کلن کافرلر روم ایللو اول کومکوک دمورلو
 کافرله مقاومت ایده میوب اوکلرندن آریلوب یول ویریمک کافرلر دخی اوکلرنده
 بولدقلری اسبابی یغما و تالان ایدوب خدم و حشمدن خیلی آدملر قردیلر
 و آناطوللو اوزرینه کلن کافرلر آناطوللونک برمقدارین صیوب اما کبرو قالان
 آناطوللو غازیلری دین غیرتن ایدوب و کافرلرک اکثرین قیروب طعمه شمشیر

[۱] دردیله . — [۲] یوریدی . — [۳] ایتدی هراسان . — [۴] صاچارلر
 کوه آهن .

ایتدیلر و قالن کافرلر واروب قراله اولاشدیلر . قرال دخی سلطان سلیمان قلبنه طوغرو کلوب اما طوب عربه سندن کچامیوب زیرا پادشاه اسلام سلطان سلیمان اوکنده طوب عربه لری بر برینه زنجیرلرله بغلو اولمقین قرار [۱] اول آرافه ظفر بولامیوب دموردن طاغ اولوب بو قدر بیک کشی ایله مقابله ده طوبر آنا طوللو اوزرینه کیدن بلوکنک صدوغن خبر آلیجق بر بلوک لشکر دخی کوندردی .

نظم

قرالک واردی بر کر مردار [۲] سپهسالار ایدی و مرد میدان
حواله سنده ایدی اللی بیک دورردی سنجاغی اوکنده چورین [۳]
سپاهی قرال مست نسطور کور یجک صدوغنی و یردی دستور

نر : آندن قرال اول آزماندن دستور و یر یجک اول دخی آنا طوللو قولی اوزرینه کلوب خیلی زمان صواش ایتدی [۴] و آنا طوللو غازیلری دخی صیوب واروب قراله قوشدی [۵] قرال دخی سلطان سلیمان قلبی اوکنده زنجیرلرله بغلو طوب عربه لرینک اوکلرین صیورب آنا طوللو قولی اوستنه نیچه بیک کافرله کلوب آنا طوللو غازیلری کیرودین اسلام غیرتن ایدوب قرال بد فعال ایله بر کوزل جنک ایتدیلر . آخر الامر حق جل و علا جانبدن عنایت و هدایت یتشوب نداء هاده «نافتحناک فتحاً مینا» آیتینک اثری ظاهر و هویدا و سرور کائناتک علیه افضل الصلوة و اکمل التحیات لمحۀ معجزاتی پیدا اولوب قرال و اول آنا وری و یاننده اولان بانلر منهزم اولوب نیچه بیک کافرله سلامت یقاسنه اوزلدیلر . غازیلر

---

[۱] قرال . — [۲] نسخه ده بوبله در . — [۳] رین : قاموس ترجمه سنه نظراً کبر و پاس ، قلبی کنه و قسوت باصمق ، مطلقاً غالب اولمق معنایرینه در . ریم کله سندن محرف اولسی ده وارد خاطر اولیور . — [۴] بچوی نک افاده سنه نظراً طومری بال : پرنی دینیلن ذات اوله جق که انشای حریده قتل ایدوبو بر رأس مقطوعی اردوی هایونده تشهیر ایدلشدر . محاج فتحنامه سنده و رادین فتحی بمشند «قلعه بانی نومور پاولی نام پاپاس» دینلیور . — [۵] قاوشدی . — [۶] یقاسن .

دخی کفار بدکردارک آزدن آلوب عرببه لرینه وارنجیه دکن بر مرتبه ده کافر
 قردیکه وصفه گلز . دخی برزمانده اولمش و کورلمش دکل ایدی و فرنگ بانلری
 وله وجه و روس خانلری اکثری طعمه شمشر اولوب هلاک اولدیله وانگروس
 قرالی دخی بلورسز اولوب نیجه اولدوغی بلنمدی [۱] وغازیلر دخی عربهلر
 اسبابلرین یغما ایدوب بر مرتبه ده طویملق اولدیکه دلیلرله شرح اولمز واسلام
 پادشاهی سلطان سایمان دخی صواش برنده اوج کون اوتراق ایدوب امرایلدیکیم
 قیریلن کافرلرک باشلرین جمع ایدوب دخی باشلرندن هوام مصر [۲] کبی اوج
 معظم قبه یابدیلر کوزی وقاشی طشره دخی کافرلردن آلتان سنجاقلرینی اول
 باشلر اوزره باشی آشاغه دیکدیله سائرلرینه عبرت اولا [۳] .

نظم

میان زرمکان [۴] ایدوب قیاسی اوررلر اوج بنا محکم اساسی
 یاپرلر ماهوشه فرمانی [۵] اوزره مزین چهره لر ارکانی اوزره
 قهله [۶] قله سینی بی محابا یایوب آز کوردیلر محابا

نثر: و آندن سلطان سلیمان کوچوب طقوزمنزله بودیمه واروب. [۷] بودیمی

[۱] پچوی نک ایفاده سنه نظراً قرال ، معرکه دن فرار ایله محاج صحرا سفک منتهاسنده اولان
 و قرال کوپروسی دیو شهرت بولان باناق محامده باناغه باتوب ترک حیات ایتمش و بالاخره
 مجارلر طرفندن چیقاریلوب استونی بلغراد: شتول و ایزنبورغده قرال لردننه دفن ایدلشدرد .
 . — [۲] هرام مصر . — [۳] حربک یوم وقوعی روزنامه یه نظراً ۲۰ ذی القعدة ۹۳۲
 چهارشنبه که ۲۹ اغتوسه مصادفدره ایکندی وقتی محاربه یه باشلانیلوب وقت غروبده دشمنک
 کلیاً انزامله ختام بولشدرد . حرب حقنده پچوی ده تفصیلات واردرد . بوبابده کال باشازاده نک
 «مهاج نامه» عنوانی بر اثری واردر که السنة شرقیه مکتبی پروفیسور معاونلرندن «باوه دو قورنی»
 طرفندن فرانسزجه یه ترجمه و تحشیه ایدیلرک ترجمه سیله برلکده ۱۸۵۹ = ۱۲۷۵
 بارسده مطبعه ایعراطوریده طبع ایدلشدرد . جلال زاده صالح افندینک ده بونامده بر اثری
 واردرد . — [۴] رزمگاه اولسی . ملحوظدر . — [۵] ماهو، شه فرمانی . — [۶] کله لر . —
 [۷] روزنامه یه نظراً ۳ ذی الحجه و ۱۲ ایلول ۹۳۲ بازار کونی مواصلت اولونمشدر .

و اطراف لرینی کلیاً یغما و تالان ایدوب قرالن سرایتدن ماعداسن بکلی احراق ایدوب یاقدیلر [۱]. آندنیدی کون مقدماری اقامت ایدوب و بودیمده طونه اوزرنده کوپرو یا یوب کچوب [۲] اول اطراف لرینی دخی یا قوب و ییقوب طویم قتل اولدی که شرح اولغز. آندن کیرو و ارادینه واروب کیرو طونه اوزرنده کوپرو قوروب سرم یقاسنه کچدی [۳] و سلطان سلیمان انکروس سفرینه توجه ایدیجک ذوالقادر ولایتده جلالی بلوردی. [۴] قرمان لشکرین صیوب بکلر بکیسن خرم پاشایی نیجه بکلریه قتل ایدوب آندن سیواس بکلر بکیسی حسین پاشا اوزرنده کلوب آئی دخی مجروح ایدوب و لشکرین صیوب صکره جلالی قزلباشه چیقوب کتدی [۵]. آندن صکره سلطان سلیمان سرمدن باغراده کلوب [۶]

[۱] روزنامه «احراق ایلک مرؤت دکلدردیو احراق ایتدیرلیوب نوبتجی یکچیری تمین اولدی». — [۲] روزنامه ده «ذی الحجه یوم الحمیس، بو کون علی السحر بودینک اغاج بازارنده کوپریه ابتدا اولوب اسکندر چلی و نظام الدین و برقاچ مسلم و یایسنجاخی بکلرینی مؤکل تمین ایلدیلر» دنیلیور و کوپرینک ۱۱ ذی الحجه چهارشنبه کونی ختام بولدینی ذکر ایدیور. — [۳] روزنامه یه نظراً کوپرینک انشاسنه ۲۵ ذی الحجه صالی کونی باشلانلیوب غره محرم ۹۳۳ و ۹ تشرین اول بازار ابرتسی ختام بولورق مرور ایدلشدر. — [۴] چوینک افاده سنه نظراً ۹۳۲ سنه سی جمادی الاول استنده اطنه سنجاغنده برندی ناحیه سنده طوکوز اوغلان و طرسوس سنجاغنده اولاش ناحیه سنده بکجه خروج ایتش و اطنه والیسی پیری بک لوانده اولان دلاوران طرفندن وجودلری صفحه عالمدن حک اولونمشدر. یه بو سنه وقایعندن اولورق آطنه یه تابع قره عیسالو جماعتندن ولی خلیفه خروجله طرسوس اوزرینه یوریوب میرلوا سیله حرب ایدرکن مومی الیه پیری بک یتشوب جمله سنی قلیچدن کچیرمشدر. صحائف الاخبار ده، اطنه سنجاغنده ولی، طرسوس سنجاغنده بکیجه بک و طلیکون اوغلان و قره عیسانک خروج ایتدیکی و اطنه والیسی پیری بک اوزرلرینه واروب برقاچ دفعه محاربه دن صوکره جمله سنی استیصال ایتدیکی بیان ایدیلیور. عالی، کنه الاخبار - مطبوعی، رکن ۳، ص ۵۶ - ده رمضان اوغللری حفته اذینه - اطنه - و سیس و یاس فصاحتیه و بعض وارسق ناحیه لرینه حکم ایدوب «دیور». — [۵] صحائف الاخبار نظراً بوده بابا ذوالنون درکه بوزاوق سنجاغنده ظهور ایدوب لوی مذکور میرلوا سی مصطفی بک ایله اوراسنی تحریره مأمور اولان قاضی مصلح الدینی ۱۲ ذی القعدة ۹۳۲ ده و قیصریه قرینده قورشونلی نام محله اوزرینه مأمور اولان قرمان بکلر بکیسی خرم پاشا ایله قیصریه بکنی - وقوع بولان حربده - قتل ایتش و مجروح اولان حسین پاشاده سیواسده وفات ایلمش و بعده دیار بکر والیسی خسرو پاشا کردستان عسکریه یتشوب جمله سنی محو ایتلشدر. — [۶] روزنامه یه نظراً ۵ محرم ۹۳۳ جمعه کونی .

نظم

بلغراد که اولدی منزل شهریاره   بشارت لر یوریدی هر دیاره
 شهك فتحی تمامت مصر و شامه   یازیله تا یمن خاصیه عامه
 بشارت نامه لر ملک جهانیه   یازیلوب اولدی اطرافه روانه (۱)
 طونه دن تالب دریای عمان   مزین اولدی همچون باغ رضوان
 قدومندن شهی (۲) کسورکشانک   مرفع (۳) اولدی احوالی جهانک
 یوز اوروبن بره هفتادو (۴) ملت   ایدر لر حقه یوزیک شکر و منت
 که دور ایتدکجه بو چرخ کهن پیر   سلیمان شاه اول شاه جهانگیر
 کیم اولدر اهل اسلامک پناهی   تمامت عالمک صاحب کلاهی

نثر: آندن بلغراددن کوچوب منزل بمنزل قسطنطنیه واروب قرارایتدی
 (۵) و اول قیش اسلامبولده قشلیوب ایلك یاز اولیجق اناطولیده حاجی بکتاش
 اوغلانلرندن قلندر نام کمنه خروج ایدوب خلی فته و فساد ایدوب و قرمان
 بکلبیکسی محمود پاشایی آلوب و نیچه حادثه لر اتدکن صکره آخرالامر سلطان
 سلیمان وزیراعظم ابراهیم پاشا ایله قبودن عسکر کوندروب واروب قلندری اله
 کتورب باشن کسوب و یانجه اولان مفسد لک اکثرین قیردی (۶). سلطان
 سلیمان دخی اسلامبولده قرار ایدوب اوتوررکن اوج بکلرندن خبر کلدیکم بیچ
 قرالی فرندوش (۷) نام لعین لشکر جمع اتمک صدندنده در. سلطان سلیمان دخی

(۱) روزنامه ده و ۹۳۲ سنه سی ذی القعدة سی وقایعی میاننده «یوم الثلثا فی ۲۶ منه، روم
 ایلته و اناطولی به مصره و شامه و دیاربکر و کردستانه و افلاق و قره بغدادنه مرده کافی حکمیر
 ایله چاوشلردن و غیریدن آدم لر تعیین اولندی ۴. دینلیبور. محاج سفری ختامنده ممالک
 محروسه حکامنه یازیلان فتحنامه - که منشآت السلاطینده مندرجدر - تاریخی اوخر ذی القعدة
 ۹۳۲ در . — (۲) شه . — (۳) مرفع اولسی ملحوظدر . — (۴) هفتادو . —
 (۵) روزنامه به نظراً ۶ محرم ۹۳۳ جمعه ابرتمسی بلغراددن حرکتله شهر مذکورک
 یکریمی آلتنجی جمعه کونی ادرنه به مواصلت و ۳ صفر جمعه اورادن مفارقتله صفرک یدنجی
 کونی استانبوله کلشدر. پچوی ده ۲۲ محرمده ادرنه به ۸ صفرده استانبوله مواصلت
 ایدلیکی، صحائف الاخبارده ۲۲ صفرده استانبوله کلندیکی بیان اولنیور . — (۶) بوبابده
 پچوی ایله صحائف الاخبارده تفصیلات واردر . — (۷) تاریخ دولت عثمانیه - ج ۱، ص

امر ایتدوکی عسکر اسلام جمع اوله لر. کلن خبر واقع اولورسه اوزرینه واریله . اما خبر صحت اوزره اولیجق کبروسلطان سلیمان اسلامبولده قرار ایدوب لشکره دستور ووروب «هرکشی رلویرینه یراغنده اولسون ایلك یازین سفرعظیم واردر» دیوب تنیه ایلدی . سلطان بایزید ابن سلطان سلیمان خان وجوده کلوب جهان خلقینک کولکلی سرورله طولدی وبوییلده بیچ قرالی لشکريله بودیمه کلوب وبودیمه [۱] اردل ویوده سی یانوش [۲] لندن آلوب وبوندن سابقده محاجده صواش اولندقده انکروس قرالی یاوش [۳] هلاک اولیجق یانوش واروب بودیمی خالی بولوب بکلندی وبودیمه نیچه آی اتورب ولاوش قرال بیچ قرالینک کویکوسی [۴] اولوب بیچ قرالی دخی آنک یرینه آخر کشی کلوب اتوریحق عار وغیرت ایدوب ولشکر ایله اوزرینه واروب یانوش [۵] بودیمدن چقاروب بودیم [۶] ضبط اتمکیچون آدم قویوب کندوسی کبرو بیچه واردی . بویله اولیجق یانوش ویوده دخی سلطان سلیمان خیر کوندروب شویله که « پادشاه اسلام بیچ قرالی بودیمدن چقروب قراللوغن بکا ویره جک اولورسه ییلدن ییله انکروس مملکتشدن خراج طریقیله بوقدر بیک آلتون ویرهیم» دیدی . سلطان سلیمان یانوشک بو خبرین ایشدیجک بیچ قرالی بودیمی آلدوغنه ییحضور اولوب آکا بناء امر ایلدیکیم لشکر اسلام جمع اولوب

نظم

اشبونیت اوزره فرمان ایتدی شاه زاد یراغیله جمع اوله سپاه

۲۳۳ - یه نظراً اسپانیا قرالی شارل کان - بشنجی قارلونک برادری آوستریا قرالی فریدیناند [۱] بودیمی . — [۲] تاریخ دولت عثمانیه - ج ۱ ، ص ۲۳۰ - بحار قرالی ایکنجی لوتی - محاج حربنده - مقتول اولونجه بحار قرالنی اردل بانى اوغلی ژان زاپولی - که بزم تاریخلرده یانوش قرال تسمیه اولنور - توجیه اولنورق . — [۳] لاوش اوله جق . — [۴] تاریخ دولت عثمانیه : شارل کان برادری فریدیناندی یانوش قراله قارشو بحار قرالغنه دخی نامزد قیلمشیدی . زیرافردیناند مهاج میداننده مقتول اولان بحار قرالی ایکنجی لوتینک دامادی اولغله کویا آکاحق وواتی وارایدی . — [۵] یانوشی . — [۶] بودیمی .

حکم شاهی تحریر ایدوب خاملر
 بحر و برده هر نه وارمیر و سنباه
 جمع اولورلر اولوبن پولاده غرق
 الی بیک جنکی دلاور پهلوان
 دخی [۲] بوزبیک مرد میدان تیغ زن
 تیرانداز ایندی یوز بیک بارزه
 آهن [و] پولاددن ایدردی کذر
 اون ایکی بیک رعدوش آواز ایدی
 شاه عالم روح ایدی آنلر بدن
 یوز بیک آفنجی دلاورلر تمام
 دخی [۴] یوزبیک نانا ریله خان دشت [۵]
 دورت یوز ایدی ضربزن دکل خلاف
 ایکویز پاره قایق امر ایتدی شاه
 ضربزن شایقه بر اولا هر طرف
 بیله سنجه اولا کاهینک آنک [۷]
 زاد ویراغیله بر ایدوب غیور
 مستعد اولوبن اولدیلر روان
 بو صلابت برله سلطان جهان

تفرقه اولدی جهانہ نامہ
 دار کفری قلمغه خاک سیاه
 شیر مردان جهاندر غرب و شرق
 اللرنده کاوشر [۱] کرز کران
 شیر مردان جهان صف کشن [۳]
 اوقله قلدن آچرلردی کره
 اوقلاری سهنده ابلر جان کذر
 چاکر شه کیم تفنگ انداز ایدی
 حفظ ایدرلر شاهی هم جانیه تن
 اهل کفرک صبحن ایتشلردی شام
 دار ضربی ضربیله ایلردی کشت
 هر بر بسی ازدهای کوه قاف
 هر برنده ایکویز اولا سپاه
 هر برنده باش طوب بدنا خاف [۶]
 کوه بقر ازدن کیچه سنکی آنک
 توتیا در یادن ایدلر عبور
 ترک ایدوبن دین یولنده باش وجان
 انکروس اقلیمه اولدی روان

نثر: آندن سلطان سلیمان اسلامبولدن غزا نیتنه [۸] چقوب منزل بمزل
 یوریوب تاشوکادک کیم بلغراد واریجق صوه صوی اوستندده کوپرو اوروب

[۱] نسخه ده بویله در . — [۲] داخی . — [۳] صف شکن . — [۴] داخی . — [۵]
 کلبن خانان مطبوعی، ص ۱۶ به نظر آقریم خانی صاحبکریک اوغلی و قلغانی . ولی عهدی -
 امین کرای اولسی ملحوظ در . — [۶] نسخه ده بویله در . — [۷] نسخه ده بویله در . —
 [۸] ویانه سفری ایچون تحریر ایدیلن روزنامه به نظر آقریم ۲ رمضان ۱۰ مایس ۱۳۵
 بازار ایرتسی کونی .

سرم اواسنه کچدی (۱) و سرم اواسندن لوکه (۲) دیدی واردینه اوغره میوب طوغرو اوسکه واروب اوسک قربنده تراوه اوزرینه کوپرو اوروب (۳) بودیم طرفه کیدیجک یانوشک آدمیری کلوب « بادشاهک امری نه در یانوش آمانه کلدی امرندر نه خدمت بیوررسز » دیوب پادشاه دخی کلن آدملرینی خوش کورب و جواب و یروب دیدیکیم « اوشته بن بودیمه طوغری کیده رین یانوش دخی طونه صوین کچدی بودیدن برو یکا کلسون ملاقات اولسون » دیوب سلطان سلیمان دخی بودیمه طوغرو لوب قوناق بقوناق کیدوب بودیمه یقین واریجق یانوش دخی کلوب عالی پشکشلر چکوب سلطان سلیمانک الن اوپدی (۴). الن اوپجک

[۱] روزنامه به نظر آ ۱۱ ذی القعدة جمعه ایرتسی بفراد اوکنه مواصلت ابدلش و ۱۲ ذی القعدة بازار کونی سرم اوواسنه کچلمشدر . — [۲] روز نامه ده بو نامه بر محله تصادف ایدیلهدی . — [۳] روزنامه ده ذی الحجه ۹۳۰ وقایعی میاننده « یوم الجمعه غره منه ، دراوه و طونه زیاده طاشوب او سیه قلعه سی قربنده کوپری یابلقه قابلیت اولیوب بر قوناق یوقاری کوچیلوب دراوه کنارنده قونایوب کوپری بناسنه ابتدا اولندی . » جمعه ایرتسی ۲ منه ، دراوه اوزرینه بنا اولنان کوپری تمام اولوب برقاچ بتاقلر اولوب روم ایلی عسکری اناج ایله طولدرمق بیوریلوب . « بازار ایرتسی ۴ منه ، روم ایلی عسکری مذکور بتاغی طولدروب تمام ایلدیلر . » صالی ۵ منه ، دراوه اوزرتده بنا اولنان کوپری تمام اولوب بش کوپری دخی یاپیلوب بوالنی کوپری نی کچرکن روم ایلی عسکری ایله بر مرتبه زحمت چکادیکه بر تاریخده اولمش دکلدر . « بازار ۱۰ منه ، جمیع عسکر کوپریلردن تمام اونه بقایه کچوب کسنه قالدی و کوپریری بیقیدیلر . » — [۴] روزنامه ده ۹۳۰ ذی الحجه سی وقایعی میاننده « صالی ۱۲ منه ، دیوان اولوب یانوش قرالک ال اوپسی خصوصی سوبلشدهی . » یوم الاربعاء فی ۱۳ منه وفی ۱۸ اغستوس محاج صحرا سنه قولدی . سابقده اردل بکی اولوب بده انکروس ولاینه قرال اولان یانوش قرال عسکره ملاق اولوب ایکندو وقتنده پاشا حضرتلی - صدراعظم ابراهیم پاشا - یانلرنده اولان بشیوز نفر قیو خلیقه و یکچیری ایله بنوب مزبور قرال دخی آته بنوب کلوب بولده بولشدیلر . « یوم الخمیس فی ۱۴ منه ، یانوش قرالک ال اوپسی خصوصیچون و تاقلر ایله دیوانخانهک مایینده ایکی اوتاق دخی قوریلوب جمله سی حوله آلتوب دیوانخانهک ایچروسنده اغالر طورب آنلره متصل خادملر طوروب آنلره متصل الی نفر صولاق یابلی الی ایلرنده برر اوق کیزلنمش آنلره متصل متفرقه لر و چاشنکیرلر و آنلره متصل صولانلرک باقیسی طوروب و آنلره متصل صاغلی صولالی یکچیریلر حره لری و تده کلری ایله مرتب و مزین صاغ قولده اولان یکچیریلر آرنده سپاهی اوغلنلری و سپاهی اوغلنلرینه متصل روم ایلیک صاغ قوی

سلطان سلیمان دخی سؤال ایدوب دیدیکیم « سنوکیله بنم دینم آرو اولوب آرده دوستلق و محبت یوقدر کلکه سبب ندره. ترجمان یانوشه سلطان سلیمانک بوخبرین بلدریجک یانوش دخی یوزین یره قویوب دیدیکیم « ای پادشاه عالم پناهک [۱] مسلمانردن و کافرلردن قوللرینک نهایتی یوقدر. بن دخی اول قوللرینک سلکنه منسلک اولغنه کلدیم وهم پادشاهدن دخی برمرادم واردر امر اولورسه خدمت شریفلرینه دیلم « ترجمان دخی یانوشک خبرین سلطان سلیمان دیجک سلطان سلیمان خوش کلوب دیدیکیم « مرادین دیسون المزدن کلدجه بتورمسنه سعی ایدهلم . [یانوش دخی] « انکروس قراللوغی شمدیکی. حالدیه خالیدر بنم ایسه انکروس قرالریله قرابم اولوب مجهول النسب دکولم قراللوغه استحقاقم واردر آکا بناء پادشاهدن تمنا ایده رین شول شرطله بنی بودیمه بکلیوب بودیم ایچنده اولان فرندمانوش [۲] آدمارین چقروب بکا تسلیم ایده جک اولورسکنز بیلدن بیله یوقدر بیک آلتون خراج طریقیله یرهیم وهم بیج دخی بودیمه قریب اولوب کاه بیکاه کلوب بودیمی انجیدر آنی دخی آلیورمسنه عنایت ایده سنز « [دیدمی]. پادشاه عالم پناه دخی « بودیمه وارلم مصلحتک مرادجه کورلم « دیجک یانوش دخی خاطر خوشاغیله پادشاهک لشکريله کندو مرادنجه قونوب کوجردی . آخر بودیمه واریحق [۳] بودیم ایچنده بیج قرالک خیلی آدمیسی وار ایش

نهایت بولنجه و سپاهی اوغلنلری آردنجه اناطولی عسکری اوتاق مایونی کردا کرد احاطه ایدنجه وصول قولده طوران یکیچریلر آردنده ساندارلر آنلره متصل روم ایلینک صول قولی نهایت بولنجه آلایلر باغلیوب بین الصاوینه دک عسکر منتظر طوروب عاقبه الامر قرال ایکندویه قریب وقتده کلوب جمیع روم ایلی بکاری زینل پاشادن غیریسی عسکر اوجنده متفرقه لريله قرالی استقبال ایدوب کتوروب ایلروکی آغالر قارشولیوب دیوانخانه یه ایدوب آندن قرال واروب خشکار حضرتلری قالدوب تعظیم ایدوب تحت اوستنده اوچ آیاق قارشوکلوب ال اوپجک اسکمله اوزرنده اوتوروب ابراهیم پاشا دخی اوتوروب ایاس پاشا وقاسم پاشا آیاق طوردیبلر و طشره چقیجق درت خفتان کیدریلوب اوچ آت مکمل آلتون رختله انعام ویرلدی تکرار واروب ال اوپوب « دنلیبور. — [۱] ای پادشاه عالم پناه. — [۲] مورخه کوره فرندوش ، فردیاند . — [۳] روزنامه یه نظراً ۲۹ ذی الحجه جمعه کونی بودین قریبده باغلر اوجنه مواصلت اولونمشدر .

طاعت ایتیموب قارشو [۱] ومقابله ایدیجک والحاصل طویلر قوروب بودیمی وکوب بالاخر [۰] زبون اولوب آمان دلیجک آمان ووروب [۲] طشره بقوب لشکرک اوباشی بونله ال قاروب [۳] واسبابلرک یغمالیوب کیمن اسپر دوب کیمن قیردیله ویکچیری طایفه سی دخی ابراهیم پاشایی برکلایسه قباوب قیلی ادبسنلک ایتدیله . پادشاهدن بزه بخشیش آلیور دیو ابرام ایتدیله . اول دخی بخشیشلرین آلیور مسنه متکفل اولیجق کلایسدان قیو ویرمدیلر بالاخر [۵] متکفل اولوب کلایسدان قیو ویردیله [۴] وهم بودیم آلیجق پادشاه اسلام دخی نوشته قراللوغن ووروب هم بودیمی تسلیم ایتدی [۵] . آندن صکره سلطان سلیمان بیچ برقه کیدیجک طقوز منزله [۶] واروب اما کیلر طونه ایله یانق حصارى [۷] یاننده

[۱] بوراده نقصان وارددر . — [۲] روزنامه یه نظراً ۴ محرم ۹۳۶ چهارشنبه کونی فتح دلدشدر . — [۳] قارمق: سوقق . — [۴] روزنامه ده « وفتح کونی یکچیری بخشیش لب ایدوب پاشایه بوخصوص ایچون مواجهه سنده خیلی نامعقول کلمات ایلدیله . سکبان شینک باشن یاروب و آنده اولان اکابرک بعضی طاش ایله اوروب جوق شناعت ایلدیله » نیلیور . — [۵] روزنامه ده ۹۳۶ محرمی وقایی میاننده « یوم الثانی ۱۰ منه وفی ۱۴ یول ، سکبان باشی یکچیریلر ایله قرال یانوشی الوب تختنه کچوردیلر . یانوش قرال سکبان شیه ایکی بیک آلتون واران یکچیریلر ده دخی بیک آلتون انعام ویردی ، دینلیور . [۶] روزنامه یه نظراً ۲۳ محرم و ۲۷ ایلول ۹۳۶ بازار ابرتسی کونی . — [۷] جهاننامک یرمطبوع قسمته « کلوم نام دیگر یانق: سابقا بین الکفار ، ضم کاف عجمیه ایله اسم دیمی کلواردر . بودیندن بیچ یولی اوزره اوسترغون ایکی مرحله کچیلوب طونا ایکی شق ولدوغی یرده قوماندن یوقاری شق جنوبی کنارنده اخشابدن بر قلعه صغیره ایکن محوم سلطان سلیمان خان ۹۳۵ سنه سنده - برنسخده ۹۳۰ در - بیچ محاصره سنه یدرکن اوزره یرنه اوغره مغله خلق اطاعت اغمش ایدی . اثنای عودنده یانندن کچرکن اول گروه مکروه آلاغه طوبی - یاقلاشه ، اوزاق ، آجیق کیت مقامنده آتیلان طوب - تمغله بر موجب فرمان پادشاهی فی الحال احراق بانار ایتدکلری یانق شهرینه سبب اولوب کیده رک اسم قدینه غلبه ایلدی . بعد الاحراق کفار اتفاقله کمال استحکام اوزره یاپوب شانه اهتام یتشله ایدی ، دیدکدن صکره قلعه بی تعریف و ۱۲ محرم ۱۰۰۳ ده سردار سنان شیا طرفندن فتح ایدیلرک ، چار رکنی بوغ اولوب فتحه دوشدی تاریخ ، نار قهر ایله عدو یانوب الندی یانق ، تاریخی سربلایدیکنی بیسان ایدیور . ذهنی تاتار خان : دراغ کوکلم آلدی خیال خط تری ، کویا یانق حصارینه کیردی یکچیری . » الیوم راب

یغلوب آندن یوقارویه کجه میوب زیرا کافر طونه بولینی بندایدوب بغلمشدی ویی
 واریلجق کیلردن طوب کتوردوب و برایکی رده طوب قورولوب دوکمه آغا زایدوب
 نیچه کون بیایی دوکلوب و لغملرله برایکی رده دیواری یغلوب اما قیش مستول
 اولوب بی وقت اولمغین یوروش اولمیبو حالی اوزره قونلوب پادشاه اسلا
 امریله لشکره ضرر وزیان مترتب اولمسون دیو « بر آدمی اون بونک کبی حصار
 ویرمنن » دیوب آندن طش واروشی [۱] یاقدوروب وییقدوروب و اطرافلری
 یغما وتالان ایتدکن صکره محرم الحرامک بکرمی ایکیسندده [۲] بیچدن کوچوب
 بودیمه کلوب ویودیم اوکنده کوپرو اوروب وارادینه طوغرو کیدوب وارادیز
 اوکنده طونه اوستده کوپرو اوروب سرم یقاسنه کچدی [۳]. آندن بلقراد
 واریلوب بشارت نامه لر یازیلوب اطراف طاله پراکنده ایلدیله [۴]. آندر
 اسلامبوله کلوب قرار ایلدی [۵] اوغلی سلطان سلیمانک [۶] سلطان مصطفی بی
 و سلطان محمدی و سلطان سلیمی سنت ایتمه سن قصد ایدوب و آت میداننه حوال

نامه یاد ایدلکده در . لهجه عثمانیده « یانیق: مجارستانده ناورین شهری » « یانیق قلعه
 قومورنه قلعه سی » . معانی لهجه ده « یانیق قلعه سی : قومورن قلعه سی » دینلمکده ایسه د
 کاتب چلبی ، جهانماده و قوماران میخنده « ۹۳۶ ده سلطان سلیمان خان اوغره مغار
 اهالیسی قلعه یقوب فرار ایشلر ایدی . کپرو تمیر ایدوب ۱۰۰۳ سنه سنده سنان پاش
 یانیق آلدقن صکره اوزه رینه واروب « الخ دیبور . پچوی ده « قومران قلعه سی قربن
 اندن دخی کوله قلعه سی قربنه که حالایانق اسمیله تسمیه اولمشدر » دیبور . قاموس الاعلام
 « قوماروم » صورتنده مندرجدر . بناء علیه لهجه عثمانی ایله معانی لهجه نك افاده لری
 ذهول اثریدر . — [۱] طیش واروشی . — [۲] روزنامه ایله پچوی نك افاده سنه نظر
 و یانه نك محاصره سنه ۲۳ محرم ۹۳۶ بازار ايرتسی - ۲۳ ایلول ۱۰۲۹ - باشلانیش وین
 بویکی اثرله صحائف الاخبار ونجبة التواریخك افاده سنه نظراً ۱۳ صفر ۹۳۶ جمعه ايرتسی
 کونی - ۱۶ تشرین اول ۱۰۲۹ - محاصره دن فراغته هودت ایدلشدر . — [۳]
 روزنامه به نظراً ۲۲ صفر بازار ايرتسی بودینه موصلت ایدیلرک مجارستان قرالی یانوش
 طرفدن استقبال اولومش ۲۶ صفر جمعه کونی بودیندن حرکت ایدلشدر . ۶ ربیع الاول
 بازار ايرتسی کونی پتورادین کوپرسندن کچلشدر . — [۴] روزنامه : ۸ ربیع الاول
 صالی بلقراده موصلت اولومشدر . — [۵] روزنامه : ۱۴ ربیع الاخر ۹۳۶ و ۱۶ کانون
 اول پنجشنبه کونی . — [۶] سلطان سلیمان ، اوغلی .

بركوشك بنا اولتمنه امر ايدوب كوشك تمام اوليجق عرض ايتدیلر [۱]. روم
بادشاهی سلطان سلیمان دخی كوشکی تماشا ایتك ایچون آت استیوب

نظم

سوار اولدی همان شاه دلاویز پیاده پیش و [۲] خاقان پرویز
كلوب اول كوشك عالیده اوتوردی حجاب و پرده اول کون کوتوردی
صلا ایلندی بزمه خاص و عامه یدی کون یدی کیجه نوش جامه
مقام حرمتدن جمله اعیان اوتوردی عیش و شادی به بارکان
مغنیلر ایدوب داودی الحان نوای چنك و قانونیله میدان
شورسه طولدی کیم چرخک سپهری سماعه کوردی جمله ماه و مهری
قدومی [۳] شاهله اولمشدی میدان بهشتی عدن و غلما نیسه حوران
نثر : ویمکله انواعنك وچوقاننك وصفن اتسك اولمز و شکر اشلرینك
انواعنك نفایس لرندن دنیا ده آز کدا قیلدیکیم [۴] الا. هر بری عمر لرنده وفا
ایدیجک ذخیره آلدیلر نتکیم شاعر دیمشدر :

نظم

طبق آلتون کومش سینی ایچنده نفایس برمنه چینی ایچنده
اوکینه قورلاریدی هر کدانک بیوب شکرین ایدر لرودی خدانک
رغیف ایچون کومز [۵] سایلر قپولر شکر حلواسنه قلمز طپولر
عجیبندن [۶] قوت ایدینسلر حبابی ذخیره قیلدیلر مرغی کبابی
صوبرینه شکر شربتلرین نوش ایدوبن وفق اولدی جمله سن خوش
[۱] بوسور هایونک ابتدای صحائف الاخبار نظرأ ۲۰ شوال ۹۳۶ پجوی به کوره ۲۱
شوال اولوب بر آی تادی ایله رك اون سکه زنجی کونی آت میدانده کاش ابراهیم باشا
سراینده شهزادگانک ختانی اجرا ایدلمشدر . — [۲] پیاده پیش و پس اوله جق . —
[۳] قدوم . — [۴] قالدیکیم . — [۵] کومک : بیغدی، کومه، یاریم، مظهرت،
اعانه، معاوت . — [۶] عجیبدر اولمی ملحوظدر .

نثر : آندن یمك قونیلوب تمام اولیجق میدانی [۱] آراسته اولنوب اطراف
عالمدن کلن اویونخیلر میدانه کیروب هربری قدرنجه بلدوکی هنزدن عرض ایدوب
وچوکلن اوینا یوب پادشاهه نیجه تماشار کوستردیلر. اول اوینا یولرک هربری ملک
صفتلو ایدی . نته کیم شاعر دیمشدر :

نظم

طلی [۲] چوکلنلری جمله مرصع	جوهر برله قیلمشدر ملمع
کلاب و مسک و عنبر پریمیانی	معطر قیله دوتدخه جهانی
که هر بریسیدر بر سرو سرکش	اوررلر عالمک قلینه آتش
کیروب چوکلنله جولان ایدرلر	آزاده طوبی سرکردان ایدرلر
هلال اویکنمز [۳] چوکلنلرینه	کونش طوب اولیمز میدانلرینه
کونی یقیدی اوده بوزلادی تابی	صوفیلر زهدی واعظلر کتابی
قوترک ایلوب میدانه کلدی	باشن طوب ایلوب چوکلنله کلدی
اوکون عشق اهلینک معراجی ایدی	سعادت باشلرینک تاجی ایدی
جمال شاهله ایدی [۴] جمله سی شاد	صفا و عشرت [و] نعمتله آباد

نثر : آندن صکره قباغه اوق آتمق و آت چاپمق [۵] و آت آیاغنک نعلین
اوزونده چاپرکن اورمق بونک کبی انواع اویونلرک نهایی یوق و آندن غیر
جمله [ارباب] صنایع که مشرق و مغربدن کلشدردی . کیمی جانباز و کیمی حقه باز
و کیمی چناق باز . هربری هنرن کوستروب پادشاهدن انعاملر واحسانلر کورب
بر مراد اولدیلر . نته کیم بومیدان حقنده شاعر دیمشدر :

[۱] میدان . — [۲] آلتون معناسنه اولان طلا . — [۳] اویکونمک : بوراده تقلید
ایتمک معناسنه در . « صاقین و ادیسنه اویکنمه صبری قیس و فرهادک » مصرعنده اولدینی
کبی . — [۴] جمال شاهله ایدی اولسی ملحوظدر . — [۵] چاپمق : آت قوشدیرمق ،
قلیح ایله قطع و یاره ایلهمک .

نظم

وار ایدی بر مقام خرم آباد که آت میدانی دینوردی آکا آد
که قسطنطینک اول ایوانی ایمش تمامت ملک و [۱] رومک خانی ایمش
عجایبغر غرائبلر وار آنده نظیری یوق تمامت بو جهانده

نثر : دوکون تمام اولیجق پادشاه عالمناه کیرو تختنه جلوس ایدوب قرار
ایتدی وهرکشیه لشکرنندن ووزراسندن وامراسندن و سائرندن کیم واریسه
لطف واحسانلر برله خرم آباد ایلدی وقیش ایامنده یانبولی شکارن ایدوب
کیرو اسلامبوله کلوب وقنده سنه کتیمیوب اسلامبولده یازلدی [۲] . اولامه بک
[نامنده] بربک [۳] عجم شاهای طهماسه عاصی اولوب روم پادشاهنه التجایدوب
روم پادشاهی دخی کرکی کبی رعایت ایدوب دیاربکرده برارسنجاق وبردی وهم
اول یرک بکلر بکیسنه احکام شریفه وارد اولدیکه « اولامه هر نه خصوصی جایز
کورسه آکا تابع اولوب ودیدوکن طوته سن » [دیو] . اولامه دخی پادشاه
عالم پناهک بواصل التفاتن کوریمچک وبکلر بکیسنه بواصل احکام کلدوکن بلیجک
بتلیس بکی شرف بک عثمانلو ایله آلاجه ایدی یعنی کرکی کبی تابع اولمشدی .
اولامه دخی دیاربکر عسکرنندن خیلی آدم اولوب [۴] دخی شرف بک اوزرینه
واروب محکم جنک ایتدیلر و شرف بک [ک] باشی کسلوب وبتلیس ولایتک
چوغی آلتوب لکن قلعه بتلیس آلمدی [۵] وتاریخ طقوز یوز اوتوز سکره

۹۳۸

[۱] او فضلدر . — [۲] یازلادی . — [۳] پچوی وسجل عثمانینک افاده سنه نظر آنکه
سپاهیلرندن برینک اوغلیدر . شیطان قولی تابعلرندن ایکن وقعه ده ایرانه قاچوب بعض محاربه لرده
بهادرلق ایتمکله یاوز اوغلان دبیبه شهرت آلمش وبالاستخدام آذربایجان والیسی اولمشدر . —
[۴] آلوب . — [۵] بوبایده ۱۰۰۵ سنه سی بتلیس حکومتنده بولونان شرف خان ثانی نیک
« شرفنامه » عنوانیه تخریر ایدوب ۱۰۶۸ ده بتلیس حکومتنده بولونان ابدال خانک - ترجمه
حال ووقایی اولیا چلبی سیاحتنامه سی مطبوعی ، ج ۴ ، ص ۱۹۰ ، ۱۹۴ ، ۲۰۰ ،
۲۰۷ ، ۲۲۰ ، ۲۲۸ ، ۲۳۰ ، ۲۴۱ ، ۲۴۲ ، ۲۵۵ ده کوریلور - ۱۰۸۷ سنه سی
مقام حکومتنده بولونان مخدومی شرفخان - ثالث - ک امریله ابدال خانک برادری احمد بک
میرزانک اوغلی محمد بک طرفندن ترکیه یه بالترجه ۱۰۸۰ سنه سی سلخ ربیع الاولنده
اتمام ایدیلن و متن فارسیسی ۱۸۶۲ ده چرنوف و لیا مینوف طرفندن پترسبورغده وشاره اول

کلیچک روم پادشاهی سلطان سلیمان امر ایدوب و زراسنه دیدیکیم « دیار بکر بکلبکینسک و ذوالقادر بکلبکینسی عسکریله و حلب بکی سپاهیسبله بونلرک جمله سی اولامیه تابع اولوب و بتلیس قلعه سی اوزرینه واروب اول سرکشی ضرباً آلوب حومه حکومته الحاق ایلسونلر، وزرا دخی پادشاه عالمنه امری اوزره اول بکلبکینسک احکام شریفلر ایله آدملر کوندروب و اول بکلبکینسک دخی عسکرلین جمع ایدوب دخی بتلیس قلعه سی اوزرینه واروب عالی طوبلر طولدورب بتلیسی دوکمه باشلیجق نا کهان برکون قزلباش بدمعاش سزی باصغه کلدی دیو خبروردیلر. فی الحال بو قدر آدم و بو قدر لشکر نارمار اولوب و طوبلرین و بعض اسبابلرین یوردیرنده قیوب کتدیلر و بوییل بیچ قرالی فرند نانوش [۱] کندو حائنده اولیوب انکروس ولایتک بعضیسنه که یانوش قراله یودیمله و برلمش ایدی دست درازلق ایدوب باجن و خراجن آلوب پادشاه عالمنه دخی بو خبری ایشیدیکج فرند یانوش قصدنه بی نهایت لشکر جمع ایدوب دخی عزم بلغراد بیوردی [۲] و بلغراددن اوسکه و اوسکدن بودیمه طغرو وارمیوب بر آخر یولدن آلامان مملکتنه کیروب بیچ قرالی [۳] دخی بر معین موضعه کلوب بولشوب جنک ایلسه کرک ایدی. هفت اقلیم پادشاهی اول یره واریجق

طرفندن فرانسزجه به ترجمه و تخریص اولونهرقی درت جلد اوزرینه ۱۸۶۳ - ۱۸۷۵ ینه پترسبورغه طبع ایدیلن اثرک متنی ج ۱، ص ۴۶۴ «در بیان گرفتن امیر شرف بدلیس را از طایفه قزلباش و مال حال او» سرلوحه لی مبحث مطالعه ایدلسون. شرفخان، محل حربی - متن شرفنامه ج ۱، ص ۴۳۲ - «در طرف جنوبی قلعه تاتیک من اعمال بدلیس» صورتنده تعریف ایدیور. بو یابده عالینک نصرنامه سننده تفصیلات وارد. روان اوطه سی کتبخانه سننده بر شرفنامه ترجمه سی اولوب شمی به اسناد ایدلمکده ایسه ده بو آری عبدعاجز کوره مدم. - [۱] فرندوش: فردیاند. - [۲] بو یابده تخریر ایدیلن روزنامه به نظرأ ۱۹ رمضان، ۲۵ نisan ۹۳۸ ده - نجوی صحائف الاخبار ۲۰ رمضان دیور - استانبولدن حرکتله ۲۱ ذی القعدة بازار ابرتسی بلغراده مواصلت ایداشدر. [۳] لهجه عثمانی: «بیج» مجارجه جهاز، هبه معناسنه ویانه شهرینک اسمیدور. لاتینجه «ویندوپونا». ووندوقومی طرفندن تأسیس اولومش و میلادی ۱۲۷۷ ده هاببورغلی برنجی رودولف مقر حکومت اتخاذا ایلمه مشدر.

بیج قرالی بولتیموب وهم کندودن ولشکردن نام و نشان ظاهرا اولمیجق اول
 سکتلری یاقدورب و بیقدورب بی نهایت طویلقلر اولوب آندن تراوه صوین
 لامان طاغلرند کچوب لشکرله طغرو اوسکه کلیجک آق دکیز یالیرلندن
 یادجیلر کلوب دیدیلر کیم « فرنک کافرلی نیچه یوزباره کمی ایله کلوب مملکتتمزی
 لان و غارت ایدوب ارککیمزی قیروب و عورت اوغلامزی اسیر ایتدیلر »
 و شکوی ایتدیلر . اسلام پادشاهی دخی باغراده واروب اول یالیرک بکلرینه
 صوباشیلرینه و سپاهیلرینه امر ایدوب « هرکشی علی التمجیل واروب یرویرنده
 سکتلرین قایروب کافرلری دفع ایتسونلر ، دیو تا کید ایلدی . بکلر دخی
 لویرینه واروب ممکن اولدقجه دفع و رفع ایتدیلر . اما کلن کیلرینک خسارتی
 ره ولایتده اولوب و قرون قلعه سن آلوب ایچنه خیلی کافرلر قیوب کیلرله
 رو مملکتلرینه کتدیلر . پادشاه اسلام سلطان سلیمان دخی سفره کتعدین
 نک تدارکن ایتش ایدی یعنی بر اولو دونمه دکیزه کوندمش ایدی لکن باش
 بوغ اولان کسنه خرابات اهلی و شارب الحمر اولوب کیلرک تدارکن ایده میوب
 ناقندن کیلری بوزوب کندو اسلامبوله دونمش ایدی (۱) آکا بنشاه کافر
 نخی میدانی خالی بولوب بو حادئه لری ایتدی . شویله که کیلرله عسکرنا اهل باش
 بوغ الننه دوشمسه کافر طایفه سنک بو مملکتده تالان ایتمه سی دکل نظر ایتمکه
 انلری یوغیدی . آندن روم شاهی سلطان سلیمان کوچوب باغراددن عزیم ایدوب
 سلامبوله کلوب قرار ایتدی (۲) و تاریخ [محرک] طقوز بوز او توز طقوزی پادشاه
 لمیناه اول بهار اولمیجق نیچه پاره کمی دونمه سن ایدوب دخی قرون اوسته کوندردی
 قره دن دخی خیلی بکیچری و بکلردن نیچه یک کوندردی . تا کیم واروب قرونی
 فرالندن آلالر . لکن آلامایوب و رولردی (۳) قرون آلمیجق کافرلر کیرو

۹۳۹ نه

(۱) تحفة الکبار ، طبع ۲ ، ص ۳۹ مطالعه ایدلسون . — (۲) روزنامه به نظر ۱۴ ربیع الاخر
 ۹۳ ده ادرنیه و ۲۳ منه ، ۲۱ تشرین ثانی پنجشنبه کونی درسعادته مواصلت ایدلش
 درسعادت و بلاد ثلاثه ده بش کون و کیجه شهر آیین اجرا ایدیلرک سلطان سلیمان خان
 بدیل جامه ایله کیجه آجیق بولونان بدستان و سائر چارشولری کزمشدر . — (۳) [۲]
 و رولردی اولسی ملحوظدر .

کمیله کلوب قرونده اولان کافرله ذخیره و یکی یاردیجیلر کتورب پادشا
 عالمناه کمیله آنده اولان عسکر مانع اولمیوب بر مقدار کمیله آلیشوب [۱] ظف
 یولتدیله . کفره فجره دوتمه سی قرونه ذخیره سن و یروب کیر و ولایتلرینه
 [کتیدیلر] و بوییلده سلطان سلیمان اوغلی سلطان مصطفی به سنجاق و یروب مغنیسا
 کوندردی و تاریخ [هجرتک] طقوز یوز قرقنده ربیع الاول آینک اوننده ابراه
 پاشا اسلامبولدن عجم ولایتی قصدینه حلبه واروب قشلدی [۲] . ایلک یاز اولیجز
 دیاربکره واروب و دیاربکردن شاه اسمعیل اوغلی طهماس [۳] تبریزد
 اولمیوب خراسانده اولغین بعض کمسنلر اغواسیله تخت تبریزه طمع ایدوب نج
 بیگ لشکر یله واروب تبریزی ضبط ایلدی و سلطان سلیمان خبر کوندردیگ
 «اگرچه کیم عجم ولایتن ضبط ایلدم . لکن شاهی خراساندن کلک احتمالی وارد
 بوجانبه گلسته عنایت بیورله لر» دیو خبر کوندریجک روم پادشاهی سلطان سلیمان
 دخی بواصل خبر اشدیجک فی الحال اسلامبولدن چقوب تبریزه عزم ایلدی [۴]
 و بوییلده خیرالدین پاشا مغربدن اسلامبوله کلوب پادشاه اسلامک الن اوپور
 عالی پشکشلر چکدی و پادشاه عالمناه آکا دریا بکله بکیغن و یروب و آده
 خیرالدین رئیس ایکن خیرالدین پاشا اولدی و یوزباره قدرغه [۵] دونادوب س
 مذکوره ذی القعدة سنک او اسطنده دریا به کوندردی و بوییلده قرونده اولان
 کفره قرونی اختیار یله براغوب و ولایتلرینه کتیدیلر و بوییلده ابراهیم پاشا تبریز
 واریحقی کیلان حاکمی اولان مظفر دخی کلوب پادشاه عالمناهه انقیاد ایدور
 جان و دلدن محبت اولدی و تاریخ [هجرتک] طقوز یوز قرق برنده خیرالدین پاشا
 دریا به کوندرلمش ایدیکه کفره دوتمه لری اهل اسلام و ولایتلرنده ایتدکلی شاعتک
 انتقامن آلسه کرکدی . اما کفره ولایته وارمیوب تونس ولایتکه مغرب
 یقاسنده در . دوتمه ایله تونس لیمانه واروب و لیمان صقلارحق الود [۶] آدل

---

[۱] دوکده مک معناسنه اولان اللشمک دن الله شوب . — [۲] پچوی و صحائف الاخبار
 نظرأ ۲ ربیع الاخر ۹۴۰ ده استانبولدن حرکت ایله مشدر . — [۳] طهاسب . —
 [۴] عراقین سفری حقتده تحریر ایدیلن روزنامه به نظرأ ۲۸ ذی القعدة ۱۱ حزرار
 ۹۴۰ پنجهنبه کونی استانبولدن حرکت ایدمشدر . — [۵] قاموس بحری : «قدرغه
 هم کوره و هم یلکنله اداره و تحریک اولتان قدیم صفن حربیه دن اولوب سریع السرع
 و اداره سی سهیل اولدیغین طولانی زمانک قروز لرینه مماثل ایدی» . — [۶] قاموس الاعلامه نظر

۹۴۰

۹۴۱

قلمه سی وار ایدی آنی آلوب و کیلرن لیمانه چکوب و لیماندن قره به چکوب آندن تونسه واروب تونسی ضبط ایدوب و مسلمانلره نیچه ایذار و بلا لر ایدوب و قتل نفوس اولندقدن صکره کندوسی بکلنوب تونسه اوتوردی و بوییلده طهماس خراساندن قزوینه کلوب و روم پادشاهی سلطان سلیمان دخی تبریزه و تبریزدن اوجانه [۱] و طهماسب دخی قزویندن سلطانیه به کلوب روم پادشاهی سلطان سلیمانک کلدوکن صحیح بیلجک سلطانیده [۲] قرار ایتدی . پادشاه روم دخی اوجاندن سلطانیه به عزم ایدوب اوتنجی قوناقدن سلطانیه به واردی . آنده واریبجق طهماس دخی قارشو مقابله به مجالی اولیوب فرار ایدوب اولانجه عسکر شیاطین ایله صرب طاغلری طوتوب آندن درکزین [۳] نام موضعه واردی . و اصفهان بکلر بکیسی ذوالقادر اوغلی محمد خان درگاه سعادت پناهه عرض عبودیت ایله آدم گوندورب آمان استیجک پادشاه عالمپناه دخی عذران [۴] قبول ایدوب سنجاق عنایت اولندی [۵] و اولامه دخی تبریز ایله وان جانبلرله

حلق الوادی . معانی لهجه ده حلق الواد صورتنده در . غریبون غولت نامی و برمشلردر . — [۱] روزنامه به نظر ۱۸ ربیع الاول و ۲۸ ایلول بازار ایتسی کونی تبریزه مواصلت ابدلش و تبریز خلقی استقبال ایدره ک بی نهایته قاشلر و بز لر پای انداز ایتشلردر . اوجان آذربایجان قصباتندن اولوب و نائی رسمیه قدیمه مهرا نرود ولایتی مضافاتندن اوله رق کوسترلنک خطا ایدوک و کودرزک حفیدی بیژن طرفندن تأسیس ایدیلوب بالاخره غازان خان جانبندن اعمار اولوندیقی و اطرافنه اوچ میل قدم بر بار وانشا ایتدیردیکی و مدینه الاسلام نامی ویرلدیکی باریه دومینارک « ابرانک جغرافی ، تاریخی ، ادبی لغاتی » نام اثرنده کورلکده در . روزنامه ده شاهک یا بلاخی ایدوک بیان ایدیلیور . — [۲] سلطانیه ده . روزنامه ده سلطانیه حقنده « اول بیوک شهر ایمش . قزلباش حاکم اولیجق اکثری خراب اولمش . تبریزده یقان شام غزرائک قرنداشی سلطان محمد خدا بنده بونده یا نور عالی ضاری واردر . هزارینک برصرتبه ده بیوک قبه سی واردر که شرح اولتمز و اطرافنده سکز مناره سی واردر . ششمی میلاری بقلمش هان شرفلری طورر ، دنیلیور . قاموس الاعلامده ده ملوک ایلخانیه دن اولوب بعدالاهتدا خدا بنده تسمیه اولونان الجایتو خان طرفندن ۵۰۷ ده تأسیس و تزیین و پایتخت اتخا ذ ایدلیکی بالاخره نیور طرفندن تخریب اولوندیقی بیان ایدیلیور باریه دومینارده مذکور اثرنده ارغون خان طرفندن تأسیس و الجایتو جانبندن اتمام ایدلیکتی سویلیور . — [۳] درکزین حقنده باریه دومینارک اثرنده معلومات واردر . — [۴] عذران . — [۵] روزنامه ده ۹۴۱

حاضر و ناظر اولوب محکم حفظ اولمسنه امر اولندی و کیلان حاکی مظفره پادشاه امر ایدوب شام غزنان نام قبه‌نک دولایتده بر حصار یابیلوب طویلرک آغری و بیوکنی و ضربزئری آنده قونیلوب و دخی خیلی تفنگچی یکچیری

سنه سی ربیع الاخری وقایع میاننده و ساطانیه قوناغنده « ۵ ربیع الاخر صالی، ذوالقادر اوغلی محمد بك اطاعت ایدوب قزلباشدن قاجدوغی خبری گلدی . » « چهارشنبه ۶ منه ذوالقادر اوغلی محمد بك کلدیکجون مقیم اولندی . مذ کوری چاوش باشی قارشولوب کتوردی . سرعسکر - صدراعظم ابراهیم پاشا - حضرتلرینک اوتاغنه قریب برده چادرلر قوریلوب قوندردیلر و سرعسکر دیوان ایدوب مزبور محمد بك و کندوبله بیله کلش ایکی بك دخی کلوب ال اوپدیلر و ایکندین صکره دیوان اولوب سرعسکر و سائر وزرا جمع اولوب قزلباشدن کلن شاهرخ بك اوغلی محمد بك و بیله کلان ایکی بك - داخی و بعض قزلباشلر ال اوپدیلر . » اهر قوناغنده « جمعه ابرتسی ۹ منه، قزلباشدن کلان شاهرخ بك اوغلی محمد بکه یوزبیک نقد آقچه و ایکی خفتان ویش دلبد و برمجوزه و کندوبله کلان اوچ بکک بریسنه بکری بیک آقچه و برجامه و ایکی دلبد و برمجوزه و ایکیسینه اون بشیک نقد و برر خفتان و ایکیشر دلبد و برر مجوزه انعام ویرلدی . » « بازار ۱۰ منه، دیوان اولوب محمد بك ایله کلان بکار انعام مقابله سنده ال اوپدیلر » ذیلیور . پیجی : « ذوالقدر لودن شاهرخ بك اوغلی محمد بك که مقدم بعض اقتضا ایله عجم شاهنه التجا ایش امش و طارم خلخال خان اولش امش اول کونه داین مترقب فرصت ایکن اول منزله کلوب عسکر اسلامه ملحق اولدی و اصناف رعایته مستحق کوریلوب صکره ارضروم بکلر بکیلسکی و نیکیولی سنجاغی ویرلشدر » دیور . تارم : قزوین ایله کیلان آره سنده بر بیوک ناحیه و فارسک منتهای شرقنده کرمان حدودده بر قصبه در . جهانام طبوعی، ص ۲۹۷ ده مطالعه ایدلسون . خلخال : آذربایجان خطه سنده و کیلان حدودنده قضا مرکزی بر قصبه در . عالی ، کنه الاخبار - مطبوعی رکن ۳ ، جزء ۳ ، ص ۴۴ - ده - ذوالقدر اوغلی شمسوار زاده - علی بکک خوفندن خان محمد بن شاهرخ و برادری علی بك بن شاهرخک شاه طهماسب نزدیکه فرار ایدرک ۹۴۰ ده سلطان سلیمان خانه دخالتله بغداده کلد کلرینی ، محمد خانه قارص سنجاغی ویریلوب ارضرومده نمکن ایدرک کر جستانده متعدد حربلر ایتدیکنی عاقبت شاه طهماسب طرفندن استیالت ویریلوب تحریک اولندی ای شیدلکه سنجاغنک روم ایله تحویل ایدلدیکنی و ۹۷۷ حدودنده و فاتحه قدر ایکی سنجاغی بر کوریلوب رعایت اولوندیغی بیان ایدیور . سبجلی عثمانیه روم ایلیه نقلنده کندوسنه نیکیولی و کوسندیل سنجاغلی ویرلدی ۹۵۰ ده بوسنه و ایسی اولوب ۵۱ ده بالانفصال بر آره لقی سنندره بکلر بکیسی اولدیغی و متقاعد ۹۷۷ ده آقچه قزانلنده وفات ایلدی بکی کوستریلیور . علی بکه کلنجه : عالی بنه اوراده چشکرتک بده باسین صوکره خرپوط سنجاغی ویریلوب بالاخره قارص بکلر بکیلسکی اعطا ایدلدیکنی

قونیلوب و اوچ سنجاق بکی بله قونلدی (۱) . سلطان سلیمان دخی سلطانیه به واریجق بر مرتبه قیش اولدیکه دیلرله شرح اولنمز. کونش برج عقربه تحویل

و اوراده ابرائیل طرفدن دوچار انهزام اولقله تکرار باسین سنجانغی وریلوب محل مذکورده وفات ایله دیکنی سویلیور . — [۱] صحائف الاخبارده « کیلان ممالکنندن دشت حاکمی مظفر شاه اون بیک بیاعسکر ایله اردوی سرداره ملحق اولوب وزیر اعظم آکا کمال مرتبه اعزاز واکرام ایلهدی. بعده شنب غازانه واروب برقله بنا وایچنه بر مقدار عسکر قوبدی. روزنامه ده ۹۴۱ صفری وقایی میاننده خنوس قوناغنده « چهارشنبه ۲۳ مه، تبریزه قلعه یا بلاغه باشلیوب و مشارالیه سرعسکر - ابراهیم پاشا - محرمک یکریمی بشنده تبریزه واردوغنی و کیلان پادشاهی ملک . مظفر دخی اطاعت ایدوب سرعسکر حضر تلینه ایلچی کوندروب هر نه بیور رسکنز امریکزه مطعم دیر لر. سرعسکر حضر تلی دخی ایلیجسته فوق الحد رعایت ایدوب ینه اول جانبه کوندرد کلرین اعلام المشرک . ربیع الاول وقایی میاننده و او جان قوناغنده « جمعه ۲۳ مه، دیوان اولوب کیلان پادشاهی ملک . مظفر کلوب ال اوپدی . ایچروده بر مقدار طوروب بعده چاقوب کندی » ربیع الاخر وقایی میاننده و سلطانیه قوناغنده « چهارشنبه ۶ مه، کیلان پادشاهنه اجازت ویرلدی، دینلیور . پچوی - نور عثمانیه کتبخانه سی نومرو ۳۰۹۰، ۳۰۹۱، ۳۰۹۲ یازمه نسخه لری ده « غازان خان ایچون بنا اولتان تربه شریفه که الان شنب غازان دیو مشهوردر . بیوده مال تلفیه معمور و آبادان ایدوب برقله متینه قلندی وایچنه شروان شاه نسلدن میرزا محمد بعض امرا و بر مقدار سیاه ایله وضع و تعیین اولندی، دینلمکده در. مطبوعی ج ۱، ص ۱۸۰ ده « نوران شاه » دینلمسی ترتیب سهوی اولسه کر کدر. روزنامه ده ربیع الاول وقایی میاننده « بازار ابرتسی ۲۶ مه، شروان شاه اوغلی محمد میرزایی سرعسکر تعیین ایدوب تبریزده قودیلر. بایورد بکی ادربس بک و کاخ بکی سنان بک و قره حصار شرق بکی بیقلو محمد پاشا اوغلی مصطفی بک و آیدین بکی اختیار بک بوجله بکری سپاهی لری ایله تبریز محافظه سی ایچون مشارالیه محمد میرزا ایله بیله طور مق امر اولندی، دینلیور که نور عثمانیه کتبخانه سنده ۳۱۳۵ نومرو سیله و « تاریخ سلطان سلیمان خان » نامیله موجود اولوب . وانی واسمی محتاج تدقیق بولونان اثر، ورق ۱۲۳ ده بونی وؤیددر. بو محمد میرزانک بالآخره ۹۴۸ ده طریزون سورلرینک انشاسنه مأور اولدینی خلیل ادهم بکک تاریخ عثمانی انجمنی مجموعه سنده - سکرنجی سنه سنده - منتشر « طربزونده عثمانی کتبه لری » نام مقاله سنده کوربان (۱) قد عمر هذا بناء الحصن المبارك في أيام الدولة السلطان الاعظم الخاقان (۲) المعظم مولا ملوک العرب والعجم سلطان سلیمان بن سلیم خان بن بایزید خان خلدالله تعالی (۳) شانه و اوضح علی العالمین برهانه و بسی اهتم جناب ایالت نصاب حکومت انتساب (۴) المختص بقنایة الملك الصمد میرزا محمد بن غازي بیک بن شروان شاه في تاریخ ثمان اربعین و تسعماية » کتبه سندن آکلا شیلیور. مذکور مقاله ده میرزا محمد

ایتدوکی وقت ایدی . آنده دورت کون اقامت اولوب و طهماسب طاغ آشور
 سنده اولوب یوزه کلیجک سلطان سلیمان دخی ابهر طرفن طوتب ابهر دن قوناق
 بقوناق یدی قوناقده درکزینه چقوب [۱] آنده واریجق عجم شاهی درکز بندن
 اصفهان طرفه جان آتوب اصفهان جانبنده امام سهل علی [۲] جانبنه قاجوب
 کتدی . پادشاه دخی عقبیجه کتمکه ممکن اولیوب درکزیندن همدانه ایکی قوناقده
 وارلدی [۳] و همدانه واریجق قزلباش بد معاشک قدده لئی جست وجو اولوب
 اصفهان جانبندن یکا امام سهل علی جانبنه کتدوکی معلوم اولیجق پادشاه اسلام
 دارالسلام بغداد جانبنه یونلوب [۴] قوناق بقوناق تاتربه شمس عالمداره

حقیقده تفصیلات واردر . — [۱] روزنامه ده ۸ ربیع الاخر جمعه ، ابهره ، ۱۷ مه
 بازار ، درکزینه مواصلت ایدیلوب شهره اوغرانلادینی بیان اولتیور . ابهر : قزوین و زنجان
 ایله همدانک آره سنده کائن اولوب وقتیه مستحکم و معمور بر شهر ایکن شمعی کوچک
 و خرابه یوز طومش بر قصبه حالنده در . — [۲] مشهد امام علی اوله جق . « مشهد
 رضوی و مشهد مقدس » دینلوب ایرانک شرق شمالی گوشه سنده هربروده تابع
 کشف وود مجراسنک ۱۰ کیلو متره جنوبنده وطوس شهری خرابه لرینک ۳۰ کیلومتره
 جنوب شرقیسنده خراسان ایالتنک مرکزی بر شهر اولوب ائمه اثنا عشرک سکرنجیسی
 اولان « امام علی رضا بن موسی کاظم » رضه مانک تربته شریفه سنی حاوی اولوب
 امام مشارالیه ک مأمون ایله طوسده بولوندینی ائشاده و ۲۰۳ تاریخنده مسموماً
 ارتحالی اوزرینه او وقت خالی و ایصنر بولوتان محل مذکورده دفن ایدلیدی و بالاخره
 تربته شریفه نك اطرافنده « سناباد » اسمیه برقریه تشکلی ایدوب مرور زمانله شهر حالی
 آلمش اولدینی قاموس الاعلامده کوریلیور . ینه اوراده وطوس کله سنده حضرت امام
 حقیقده « مأمون خلیفه زماننده طوس جوارنده شهید اولوب توقان قریه سنده دفن
 اولمشدر » دینیور . معجم البلدان طوسک ، طابران و توقان نامنده ایکی بلده بی مشتمل
 اولدینی بیان ایدیلیور . — [۳] روزنامه ده - ربیع الاخر - یوم الخمیس فی ۲۱ مه ،
 همدان مقابله سنده دستگیر قریه سنده قونلیدی . شهر همدان الوندنام طاغک اتکنده واقع
 اولمشدر ، کوزل صحراسی واردر ، معمور یردر . قاموس الاعلامده عربیده « همدان »
 یازیلوب همدان قبیله سندن تفریق اولنور « دینیور . قاموس ترجمه سنک افاده سنده نظرا
 ینده برقبیله نك نامی اولان همدان ، سلمان وزنده در . ینه اوراده « الهمدان : فتحاتله
 کوزل و لطیف یوریمکه دینور و عجمده بربلده در . حالا دال مهمله ایله متعارفدر » دینیور .
 معجم البلدان همدان و فرهنگ ناصری ده همدان لفظ لرینه ده باقلسون . نام قدیمک ساروه
 اولوب معربنک ده ساروق اولدینی اوراده کوریلیور . قاموسده « ساروق : روم دیارنده
 بربلده در » . معجم البلدان ده باقلسون . — [۴] روزنامه ده « صالی ۱۲ ربیع الاخر ،

[۱] کلوب آندہ کلیجک بغداد حفظی ایچون قزلباش بدمعاش تعیین ایتدوکی بکلربکی محمدخان پادشاه کردون اقتدارک توجهن معلوم ایدندکن صکره ولایت مذکورہ کتخداسی [۲] خواجہ حسین بن دانیال سنیه دولت اقبال [۳] قبله استعجالله ارسال ایدوب تربہ شمس عالمدازه [۴] واقع اولان دربندجبل حمرینده [۵] کلوب پادشاه ملاقی اولدی. [۶]. مذکور کتخدایه کرکی کبی رعایت اولتوب ونیچه کون عسکر ظفر رهبر ایله کوچوب شمیران نام نہر عظیم که طقوز اولوم دیمکله معروفدر [۷] آندن کیرو خبر کلدیکه [۸] مزبور محمدخان فرار اختیار

کوشک ربابلقریه سی قریبده قونلدی. بوقوناقده اوتاق هایونک قوسی بغداده آچیلوب بغداد طرفنه کتک محقق اولدی، دینلیورکه بوقوناق درکیزدن مقدمدر. — [۱] تربہ شمس علمدار اوله جقدر. روزنامه «صالی ۴ جمادی الاولی، شمس علمدار تربہ سی اوکنده قونلدی. مزبور کسنه صحابه دن اولوب رسول الله صلی الله علیه وسلمک علمداری ایش. بوقوناقده یوز دانه طوب عربہ سنی اوده یاقوب ضرب زنلری یرہ کوملدی، اسد الغابة فی معرفه الصحابه ده ترجمه حالی مندرج دکلدر. — [۲] تبیان نافع: «کتخدا: اصطلاحده قومی بیننده عزیز و موقر و رتاق و فتق امور یبندده اولان آدمه و امور و مصالح کندی بد، عهده سنده اولق حسینله پادشاهه ده اطلاق اولنور. کتخدا تعبیری کدخدا محفیدره. — [۳] خواجہ حسین بن دانیالی سده دولت و اقبال صورتده اولسی ملحوطدر. تبیان نافعہ نظراً خواجہ لفظی افندی، آغا، کتخدا، عزیز، معظم، حاکم، والی، صاحب جمعیت، طواشی و خادم معنایرینده افاده ایدر. — [۴] تربہ شمس علمدارده اوله جق. — [۵] دربند جبل حمر اوله جق. روزنامه ده «پنجمنه ۲۰ جمادی الاولی خلص ارغی نام صو کیلوب قونلدی. جبل حمر نام برطاغ آشادی، دینلیور. — [۶] روزنامه ده «بازار نسی ۱۰ جمادی الاولی، خانکی - خاتقین اولسی ملحوطدر. نور عثمانیه کتبخانه سی نومرو ۳۱۳۰ تاریخ سلطان سلیمان خان، ورق ۱۳۴، خان نیکی قوناغنه دینلیور - بغداد بکلربکیسی محمدبک آدمی کلوب بغدادی پادشاه و ربوب اطاعت و انقیاد ایلدوکی خبری کتوردی و قاضیسی دخی کلدی. «صالی ۱۱ منہ، بغداد بکی محمد بکدن کلان آدمه و قاضیسنه خاتلر کیدریلوب انعام و احسانلر اولندی. — [۷] روزنامه، پجوری و صحائف الاخبار و نخبه التواریخده «طقوز اولوم. تاریخ سلطان سلیمان خان - ورق ۱۳۹ - ده طقوز اولوم، دینلیور. شمیران ذکر ایدلییور. ینه روزنامه ده و بغداددن تبریزه عزیمت ائناسنده «باش چنار قوناغنه، طقوز اولوم صوینک باشی اشبو چنار دیندن چیقان صو ایش. لهجه عثمانی ده «شمیران: شمیران، طهران شمانده دپلر سلسله سی، افاده سی کورلییور. — [۸] روزنامه ده «چهارشنبه ۱۲ جمادی الاولی، طقوز اولوم نام

ایدوب بغداددن حله یه وحله دن مشهد علی یه [۱] آندن نهر بین المجتمین ده عبور ایدوب آندن مشعشه [۲] آندن نشتر [۳] جانبه کتدی دیو خبر کلیجک فی الحال ابراهیم پاشا ایله روم ایبلو و آنا طوللو و قرمانلو بکربکیلر ایله بغداد طرفه کتدیله [۴] و عقبنجه پادشاه اسلام ایله [۵] متوجه اولوب وسنه مذ کوره جمادی الاولینک بکرمی برنده یمن و اقبال ایله دارالسلام بغداده نزول بیوردیلر [۶] و هم اول قیش یراغن کوردیلر و پادشاه اسلام قبوسی خلقیله آنده قشایوب و قرمان بکربکیسنه عسکر یله و روم بکربکیسنه و ذوالقادر بکربکیسنه اجازت و یروب و اورم ایبلو

اولو سو کنارنده قولدی یقین منزله و دوز یولدر . ایل کونی معمر و شنلکدر و بغداد بکی محمد بک قوروجی باشیمی که قره ولی دیر لریش تکولو ایش . کلوب محمد بک ایچون جمیع تکولو طائفه سنی قلعه دن چیقاروب قلعه قبوسن برکیدوب تکولو کتدکن صکره اردمزدن یوله اشلر یز کلوب سز کتدکن صکره محمد بک دخی سید منصوره قلعه دن چیقوب شاهه کتدیله دیو بزه خبر و بردیله . روزنامه صاحبی بوراده چلتیک آرقلری بولوندیغندن بحث ایدیور . تبیان نافنده ده « شمر : قر و زننده کوچک حوض ، کولجک و بزرگ مقوله سی صو موضع لر بنه و صهرنج و مصنه یه و برقلوه آرز صوبه دینور . و اول کوچک حوضه دینور که اغاچلرک دینه پیارلر و آنده بغمور صوبی یغیلور و کرداب مناسنه در « دینلیور . — [۱] نجف . عربی : « بکا وش . زه از کور تا نجف روم ، اگر بپند بخاکم کنند اگر بتار » . — [۲] نسخه ده بوله در . شرفنامه - مطبوعی ، ج ۲ ، ص ۱۸۴ هـ - محمد خان شرف الدین اوغلی حسب الاشارة شاه طهماسب بغداد را خالی گذاشته با اهل و عیال و متابعان خود در کشتی نشسته بطرف شوشتر رفت « دینلیور . جهائنا ص ۲۸۸ هـ مندرج « دولت مشعش در خوزستان » سرلوحه لی مبحثده مطالعه ایدلسون . — [۳] فرهنگ ناصری یه نظراً شوشتر - مخفی شوش ، شستر - عربی اولان تستراوله جقدر . قاموس ترجمه سنده و تستر لفظنده « شستر تعبیری لندره دینلیور . قاموس الاعلا مده تستر و شوشتر صورتنده آبرو آبرو ذکر ایدلشدر . ابراک غرب جنوبیسنده واقع خوزستان یعنی اهواز ایالتک مرکزیدر . — [۴] روزنامه یه نظراً ابراهیم پاشا ۱۷ جمادی الاولی بازار ابرتسی حرکتله شهر مذ کورک بکرمی ایکنجی جمه ابرتسی کونی بغداده واصلتله قلعه یه کیرمش . — [۵] نسخه ده بوله در . بوراده نقصان المسمی ملحوظدر . — [۶] روزنامه ده بازار ۲۳ جمادی الاولی ، مزار شیخ سکران منزله ، سر عسکر حضرتلری بغداد قلعه سنک مفتاحن امیر علمی اولان جعفر بک ایله پادشاهه کوندروب کلیجک بر آغز خفتان و بشیوز عدد فلوری و اوچوز بیک آچقه ایله ازورنیق سنجاغی عنایت اولندی . یوم الاثنین فی ۲۴ منه و فی ۳۰ تشرین ثانی ، قلعه شهر بغداده کیریلوب طشرده جادر ایله قولدی .

و آناتولو بکلبکیرینه [۱] موصلده و آمد و روحایه [۲] قیشلمه سنه کوندردیلر و شام بکلبکیرینی خسرو پاشایه مصری [۳] و یکچیری آغاسی محمد آغایه حلب سنجانغی و قوجیلر [۴] و صوباشی احمد آغایه یکچیری آغانلی ویرلدی و اول قیش پادشاه بغدادده اولان هزار شریفلری زیارت ایدوب فقرايه نهایت مرتبه صدقهلر و احسانلر ایدوب ینه بغدادده عودت ایلدیلر [۵] و بوییلن بغدادده دفتر اسکندر چلبی [۶] صلب اولتوب وقین حسین چلبی [۷] نیک یوبنلر اوردیلر و دیاربکر بکلبکیریندن اولاقلر کلوب «قزلباش شاهی طهماس تبریزده قونولان بکلبکیر چیلر طور میوب قاجیجک طهماس شاه قالن اسبابلری آلوب

سر عسکر کندوبله اولان عسکر ایله پادشاهه قارشو واروب آدن اینوب جمیع بکلبکیرلر و بکار ایله بغداد فتحی ایچون ال اوبدیلر . پادشاه حضرتلری طوغری امام اعظم حضرتلرینک هزار شریفنه کلوب آدن اینوب زیارت ایدوب دعا ایتدروب بعده آنه بنوب اوناغ هاپونه نزول ایلدیلر ؛ و پادشاه سرعسکره بغداد فتحی ایچون یکرمی بیک نقد فلوری و خلعتلر و مرصع قلیج و مصر محصولندن یکرمی بیک فلوری سالیانه تعیین پیوردیلر . « بازار ابرتسی غره جمادی الاخره ۹۴۱ ، پادشاه حضرتلری سعادتله بغدادده کربوب آتده فتلامنی مقرر ایلدی » ذیلیبور . پیچوی ، صحائف الاخبار ، نخبه التواریخده ۲۴ جمادی الاولی تاریخی کوستریبورلر . — [۱] بکلبکیرینی . — [۲] نام قدیمی « اور یاخوده » اورالکلدانیین - وودینه به مشابیه دن طولانی - ادسه - میاه جاریه سی کوزل معناسیله - قالروته اولان و عربلرجه « رها » اسمیله معروف بولنان اورفه . نابی : « خاکز مولدیلر حضرت ابراهیمک ، «نابیه» راست مقامنده رهاوی یزیز . معانی لهجه ده و اورفه لفظنده » اورها دخی یازیلور « ذیلیبور . سید حاکم ، تاریخنده و ۱۰۷۱ سنه سی شعبانی وقایی میاننده « عزل آغایه یکچیریان درگاه عالی نعلیند محمد آغا پاشا و آغایه یکچیریان شدن وفالی محمد آغا » سر لوحه لی مبعثده - که هرایکینسک ترجمه حالی سجل عثمانی ج ۴ ، ص ۲۵۲ و ۲۴۴ ده مندر جدر - و مومی الیه نعلیند محمد پاشانک سبب عزلنی بیان صدنده « روحا کانه سندن بدتر » دیبور اولیا چلبی ، سیاحتنامه سنده - مطبوعی ، ج ۳ ، ص ۱۴۹ - « روحا » صورنده ده قید ایدیور و « نمود قومندن روحای نام ملکک بناسیدر » دیبور . — [۳] مصر والیلکی . — [۴] بوراده نقصان وارور . — [۵] روزنامه « بازار ابرتسی ۱۸ رمضان ، پادشاه حضرتلری سرعسکر وسائر پاشالر و آغالرله امام علی و امام حسین رضی الله عنهما هزار شریفلرک زیارت ایتکه کیتدیلر . فی ۲۳ منه جمعه ابرتسی ، پادشاه حضرتلری زیارتدن کلدیلر . — [۶] دفتر دار - معزول - اسکندر چلبی ، روزنامه به نظرأ ۸ رمضان ۹۴۱ جمعه ابرتسی بغدادده آت بازارنده صنبل ایدلشدر . — [۷] روزنامه « بازار ۲۴ رمضان اسکندر چلبی قابی حسین چلبی نیک یوبنلر اوردیلر . — [۸] اسکندر چلبی حقهنده تاج التواریخ ج ۲ ، ص ۶۱۷ ایله پیچوی ج ۱ ، ص ۴۰ و ۱۸۰ مطالعه ایدلسون .

و ضرب زنلر [دن] منغور (۱) کسدورب خر جلق ایلدی . آندن صکره اولامه قصدینه کلوب اولامه دخی قاچرق کلوب وان ایچنه کیروب اوتوردی . آندن ایچرودن وطشره دن جنک ایتمکه آغاز ایتدیلر ، دیو پادشاه عالمناحه خبر ویریجک روم پادشاهی و زراسی ایله مشورت ایتدکدن صکره بیوردیلر که « ممالک حمیه یه متفرق اولان اورم ایللو و آناطوللو عسکری آلتون کبری قربنده کولک تپه نام موضعه کلوب ملاقی اولالر » و دیار بکر بکلر بکیسنه دخی امر اولندی که « عسکر ایله جمع اولوب دخی تبریز طرفنه کیده لر ». آندن صکره سلطان اسلام عسکر انجم مثال مبارزان ایله توجه هایون (۲) کولک دپه و آلتون کوپرو طرفنه کیدوب اون قوناقدن آلتون کوپرویه واروب و آندن روم ایلی دلاورلی و آناطولی سرور لرینی جمع ایدنجیه دکن اوتورب دخی طهماس بی دینه حکم شریف ارسال اولندیکه مسوده سی بودر « سنکه سپهسالار قزلباش و شهریار فکبت معاشن هر زمانده اذل بلاددن برنیچه اتراک و او باشلری جمع ایدوب فسق و فساد و تخریب بلاد ایدوب هر دیاره که قدوم مذمومک ایره اول خطه ده رونق معموری دور اولوب رعیت و مملکت پایمال و مقهور اولوب بن که سلطان جهانم عدل و داد و تعمیر بلاد اوزره اولوب ولایتلری معمور و مملکتلری مسرور ایدوب سپاه نصرت پناهم یوریوب سحرالر یوزین یورورم خیر و آگاه اولاسن اگر کردن اطاعتی سلسله انقیاده چکوب و سیواس شیطینه به دک (۳) ندامت ایدوب ائمه عظام مذهبه ذاهب اولوب اول قلاع و بقاع که لشکر لر مزک پایلرینه یوز سور مشلردر ممالک عثمانیه دن عدا ایدوب تسلیم ایدرسک عنایت خسرو ائمه (۴) بهره مند اولوب سعادت دو جهانی بولورسن و الالج و عناده مصر و مجد اولورسک مسلمانلره ایلدوکک ظلمی کتدکده مشاهده ایدرسن انشاء الله الرحمن .»

(۱) منقوره ، مانقره ، مانفر . — (۲) بوراده « بیوروب » کله سنک نقصان ایدوک ملحوظدر . — (۳) روزنامه ده ۲۸ رمضان ۱۱۱۵۱ نیشنه کونی بغداددن حرکت ایدلیدی کوستریلیبور . بچوی ده بونی مؤبددر . روزنامه ده ۲۹ ذی الحجه ۹۴۱ چهارشنبه کونی تبریزه مواصلت ایدلیدی و بغداددن تبریزه طفسان برکونده کلندیکی و سرای شاهده اقامت اولوندی بیان ایدیلیور . بچوی ۴ محرم دیبور . — (۴) وسواس شیطانیه کدن اوله جق . — (۵) خسرو ائمه .

آندن صکره آتون کوپرودن کوچوب طغرو کوردستان ایچندن عزم تبریز ایدوب کندی. شاه طهماس دخی فرصت کوزدب دوزرکن خبر کلدیکم داشته سلطان اسلام لشکرظفریکرله ایکی منزل برایدوب کلوب یتشدی. اول خیت دخی لشکری ایله دورت آی مقداری قلعه وانی واولامه وبعض بکریله محاصره ایتمش ایدی باشرمیوب تبریز جانبه هنوز کلشیدی. اول دخی روم پادشاهی سلطان سلیمان امیر شیخ بن امیر حسینی و اشیکه آغاسنی [۱] الجی کوندردی و کندوسی ایام فرصه ناظر اولوب طوردی. الجیر کلوب صارم نام موضعه روم پادشاهنه وصول بولوب ایتدیلمکیم « صاحب قران زمانه معلوم و میبندرکه دنیا [و] مافهانک وجودی وعدمی مساویدر. آنک سببی ایله خلاف و قتال و حرب وجدال لایق دکلدرد. سزاوار اولان بودرکه ایام دولت لرنده خلائق روزگار امن وامانده اولوب روز [و] شب عیش و عشرتده کامرانلق ایده لر. پوشیده بیورلمیه که بو حقیر لک کلوب مصلحت کوردکلری بودرکه مقام اطاعتده اقدام اطاعت اوزرینه صیقل مصلحت برله سله سز [۲] ارباب فساد اولنلرک کلماتن استماع اتمیوب عراقینک [۳] عراق عجم شاهک و عراق عرب پادشاهک اولوب صلح اولندقلری، [۴]. جواب بویه بیورلدیکه « اسکی دشمن دوست اولمز وعدویه مهلت وظالمه شفقت ایتمک باطلدر. آنک قلبی و قومی نیم ذات غضنفر صولمه لازم بل واجیدرکه نقلاً و عقلاً آنک قتلنه اجازت اولمشدر. هان وقتنه حاضر اولسون، دیو الجیره اجازت ویریلوب کوندردی. واروب شاه نکبت معاشه وصول بولدقلرند حکم واجب الاعتباری اعلام ایدوب دیدیلرکیم « مملکت مزه بروجهله هجوم ایتشددر شویله که واروب مطیع اولمز سکز قهر و لایتمزی غارت و خسارت ایدر. ایتمنجه قومضباقی فرمان شاهکدر» دیدکلرند شاه طهماس خیلی یحضور اولوب دخی سبکیارلق طریقن طوتوب اصفهاندن یکا کندی. پادشاه دخی عقبنجه کیدوب هجرتک طقوز یوز قرق ایکیسنده محرم اینک اون یدیسنده درکزینه واروب صحراسنه نزول اولیجق [۵] شاه نکبت آمال دشمن بد احوالک کیفیتی

۹۴۲

حال [۱] تفحص اولتدقده مقاتله به کلمک احتمالی اولیوب وجودله عدمی علی السویه اولیجق پادشاه ظل الله دخی کیرودونوب تبریز طرفن اوزلدی [۲]. آندن اخلاطه [۳] قطع منازل ایله واروب وصول بولدقده شاه بدراهه معلوم اولیجق تبریزه کلوب تجارندن اخذمال ایلمکه مباشرت ایلدی واکراد امراسندن امیر قلیج نام [۴] قلعه وان محافظه سنده اولان یکیچریلره پادشاهک اخلاطه کلدوکن اشتدکلرنده آنلر دخی قلعه مزبورى اطرافى ایله احراق ایلوب آستانه سعادت آشیانه عزم ایتملرین تصمیم قیلدکلرنده امیر مزبور قلعه مذکوریه کیدوب دخی شاه بدنهاده «ایام فرصتدر دیو ایرشمک آردنجه اولاسن» دیو خبر کوندریجک شاه بدنهاده قلعه به متوجه اولوب وصول بولیجق قرنداشی الفاصه نیجه بیک اوباشلری قوشوب عسکر ظفر رهبر عقبلرنجه کلوب لشکردن خیلی کمسنه آلوب فسادایتدیلر ووانی حصار ادرلی براغوب قویوب کتدکلری پادشاهه معلوم اولیجق دیاربکر بکلربکیسی محمدپاشانی دیاربکر لشکری ایله دخی ایکی بیک بشیوز یکیچیری ایله وانه یتشه سز دیو امر ایتش ایدی . یونلر دخی اول جانبه توجه ایدوب کتدیلر و شاه طهماس دخی وانه واردقندن صکره محمد پاشانک بوقدر لشکریله کلور دیو خبرین آلیجق فی الحال لشکر شیاطین ایله الغایوب دربندخیزان نام قلعه صعب المرورک قربنده طورب اول آراده خیلی جنک اولدقندن صکره محمد پاشا ایله اولامه کرولرن

نظراً ۱۹ محرم ۹۴۲ چهارشنبه کونی تبریزدن حرکتله ۳ صفر صالی کونی درکزیبه مواصلت ایدلشدور . — [۱] کیفیت حالی . — [۲] روزنامه : درکزیبده اوچ کون اقامتله ۷ صفر ۹۴۲ جمعه ایرتسی اورادن حرکت ، ۲۰ منه پنجشنبه ، تبریزه مواصلت ، ۲۷ منه جمعه کونی تبریزدن حرکت وائشای راهده . حضرت مولاناک ، حقنده « المولی الاعتر الدامی الی الغیر خلاصه الارواح سرالمشکوة والزجاجة والمصباح شمس الحق والدين نوراللهی الاولین والآخرین ، دیمش اولدینی - شمس تبریزی تریبسی خوی ده ۴ ربیع الاول ۹۴۲ پنجشنبه کونی زیارت ایدلشدور . . تبیان نافع : « کجیل : رحیل وزنده تبریز شهرنده بر محله آدیدر وبرمزارلق اسمیدرکه شمس تبریزی حضرت تبرینک مرقدی آنده در . — [۳] ۲۰ منه جمعه ایرتسی کونی اخلاطه مواصلت اولونمشدر . قاموس ترجمه سنده « خلط : کتاب وزنده ، دنبلدکن صوکره « اخلاطدیمک جائز دکلدور » ولهجه عثمانی ده « اخلاطعربیده خلط » دنیلیدور . معجم البلده انده خلط کله سنه ده باقلسون . — [۴] بوراده نقصان وارددر . شرف خان ، شرفنامه مطبوعی ، ج ۱ ، ص ۳۳۳ . ده « اویس بیک المشهور بقلیج بیک »

اوزلیوب شاه بدانجام دخی آردلرینه دوشوب خیلی مضایقه ویریحجک حمید ایلی سنجانغی بکی پروانه بک حیت دین اسلام دیودونوب اول عدوی بدانجام ایله محکم مقاتله ایدوب و کندوسنی پروانه وار آتسه اوریحجق خیلی حرب اولدقدن صکره مزبور پروانه بکی اله کتورب دخی قلعه وانه عزم ایدوب متوجه اولدیلر . روم پادشاهنه بونلرک صنغونی خبری واریحجق اول دخی قاقوب شاه بی دین اوزرینه یوریبوب اما خبر کلدیکم شاه بد معاش وانه واردوغی کبی وانه آدم قویوب و کندوسی بندهماهی [۱] به طغرو چقوب کندی و بندماهی به واریحجق محبوس اولان پروانه بکی شهید ایلدی و پادشاه عالمنه دخی عقبنجه وارمسی عسیر و قیش ایامی اولوب اول دیارک حفظ و حراستی ایچون غزه بکی اولان حاجی بکی قلعه عادالجوازده قونلوب اول دیارک مهمانی آکا تفویض اولندی . آندن صکره پادشاه اسلام قلعه بتلیس دربندندن عبور ایدوب قلعه آمده کلوب وصول بولدیلر [۲] و دیوان عالی اولوب فتح نامه لر اطراف عالمه ارسال اولدقدن صکره وزیریه و امرا به خلعتلر کیدورب اوش و روم ایلولیه و آناطوللویه اجازت و یروب پادشاه عالمنه قلعه مزبورده یکریمی برکون آرام ایتدکن صکره حلبه متوجه اولدیلر [۳] و حلبدن قیش ایچنده آدانه به و آدانه دن قرمانه و قرماندن سید غازی به وسید غازی دن سنه مزبورده رجبک اون اوچنده کلوب دارالسلطنه اسلامبوله وصول اولدیلر [۴] و اول قیش اسلامبولده قشلدی و اسلامبوله کلیجک وزیر ی ابراهیم پاشانی قتل ایلدی [۵]. مذکور سنه رمضان آیتک یکریمی ایکی سنده وزیرلنی آیباس پاشایه ویردیلر

دیور. — [۱] انای راهده روزنامه به نظر آ — ۱۱ ربیع الاول ۹۴۲ پنجنه بورایه مواصلت ایملشدر. — [۲] روزنامه: غره جمادی الاولی ۹۴۲ پنجنه ابراهیم پاشا ایله برلکده شهرک تاشاسنه کیدلش، جمع ابرتسی ۳ منه، وقت عصرده دیار بکرک ایچ قلعه سنه کیرلشدور. صحائف الاخبارده تاریخ مواصلت ۳ ربیع الاول کوسترلشدور. — [۳] روزنامه: ۱۵ جمادی الاولی پنجنه دیار بکرکدن حرکتله ۲۸ منه چهارشنبه، حلبه مواصلت اولونمشدر. — [۴] روزنامه: ۷ جمادی الاخره پنجنه جلدن حرکتله ۱۹ منه صالی آطنه به مواصلت، ۲۱ پنجنه منه اورادن حرکتله ۳ رجب صالی سید غازی به، ۱۴ رجب و ۷ کانون نانی جمع ابرتسی استانبوله مواصلت اولونمشدر. — [۵] تاریخ اعدامی ۹۴۲ سنه سی رمضانک یکریمی ایکنجی کیجه سیدر. پچوی تاریخی ج ۱، ص ۲۰ و ۱۸۸ و ۱۹۰ صحائف الاخبار

ویویله اسپانیه دین [۱] خیت عالی دوئمہ ایله که مقدما خیرالدین پاشا طونمه
 هایون ایله واروب مغربده تونس شهرینی عربدن آلوب وکیلرینی قرایه
 چکوب فارغ اوتورمشدی وتونسک اسکیبکی بو حالی کورویجک واروب اسپانیه
 قرالنه ایتدی « مملکت سنک بن دخی سنک اوشته رومیلر کلوب حیلہ ایله
 مملکته مستولی اولدیلر وسزک قونشلفنکزه کلدیلر بوکون بزه ایتدیلر ایرته
 سزه ایدرلر » دیو شکوا ایدیجک اسپانیه دخی نیچه یوز پاره کیلر دونادوب
 وبنفسه کندوسی بنوب وکلوب حق الود [۲] آدلو حصارینکه تونسک لیمانتی
 صقلاردی جبراً و قهرماً آلوب ولیماننده اولان کیلرینی طوبلر ایله واسبابلر ایله
 جمله سن آلوب ضبط ایلدی وخیرالدین پاشا مسلمانلره بو قدر ظلم و بو قدر قتل
 نفس ایتمش ایکن مغربه پادشاه اولدم دیو غرور ایله ایچی وطاشنی طبطلوا اولمش
 ایکن اول غرور وک واول مسلمانلره ایتدوکی ظلمک بلاسی بولنه کلوب بو طریقله
 ینه ذلیل اولدیکه دلیله [۳] شرح اولتمز و اسپانیه حق الوداد [۴] حصارینی
 وکیلرینی آلیجک آنده آتلوسن بندورب و کندوسی دخی آته بنوب واول
 یجد یایاسن اوکنه آلوب طغروتونسه یوربوب وخیرالدین پاشا دخی تونس
 حصارندن قارشو اسپانیه به کلیجک اول زمان اللشوب خیرالدین پاشا کیروسن
 اوزلیوب دویجک مکر حصارده حبس اولسان کورکچی کافرلر بر طریق ایله
 حبسدن بوشانوب حصارده اولان مسلمانلری قیروب حصاری ضبط ایدوب
 قیوسن خیرالدین پاشا یوزینه قاپیوب طوب و تفنکه طوتوب حصاره یول ویرمدیلر.
 حال بویله اولیجق کیلر دخی الدن کیدوب عرب دخی عاصی اولدی . بواصل
 شکنکلر اولیجک خیرالدین شهرک بر طرفندن چقوب یاننده بولنانلر ایله بریه به
 دوشوب کتدیلر. لوندات [۵] طایفه سی بویله اولیجق وارقیاس ایله شهر
 تونسه اولان مسلمانلر و عورت و اوغلانلر حالی نه اولدیکه یمش سکسن بیک
 کافر بونلره غالب اولوب دخی شهر تونس یغماسنه باشدیلر وتونسه اولان

ج ۳ ، ص ۴۹۲ ده تفصیلات واردر . [۱] قرالی دین اولسی ملحوظدر . — [۲]
 حلق الواد . — [۳] دیل ایله . — [۴] حلق الواد . — [۵] لوند کله سی فارسی
 اوله رق نظر اعتباره آلتیر ایسه فرهنگ شعوری - لسان العجم - تبیان نافع و فرهنگ

خاتونلر وکلینلر و قیزلر اسی [۱] کورمیش یوزلر کافرلر قورقسندن صحرالره
 و بره لره دوشوب گتدیله، گیمی صوستولگدن و گیمی آچلقدن قریلوب و گیمی
 آردلرندن کافرلر ینشوب و گیمی عاصی عربلر دوتدیله. و الحاصل تونس خلقنه
 برایش اولدیکه قابل تعبیر دکلدلر. اول زماندن برو خیرالدین پاشایه لغت
 ایدرلر. آندن صکره خیرالدین پاشا قاچرق بدرعنا به [۲] کلوب و سابقا بدرعنا به
 اون آلتی پاره قدرغه باتورمشلر آنلره اوشوب و صوین دوکوب چقردیله.
 فی الحال ایچنه کیروب سلامت یقه سن اوزلدیلر و خیرالدین پاشا تونسه واردوغی
 وقت یوز عدد قدرغه پادشاه عالمیناهک ایدی و اون سکرز کندونک و سسنان
 رئیس [۳] ک و سائر لوندانک اوتوزه یقین و ارایدی. بدرعنا به اولان اون آلتی
 کیلردن غیرین سن جمله سن کافرلر آلوب کیمن آنده لیمانده یقوب و کیمین سن
 آلوب کیتدیله و خیرالدین مذکور سنه مزبورده اسلامبوله کلدی و بو یازین
 پادشاه اسلام اسلامبوله قرار ایله دی و تاریخ [هجرتک] طقوز یوز قرق اوچنده
 هندستان ولایتنه محمودآباد [۴] حاکمی بهادرخان پادشاه عالمیناهه الجی کوندروب
 «اوزرمزه قره دن مغول کلوب و دکزدن پورتقال کافرلری مستولی اولدقلری

ناصری به نظراً نبل، کاهل، عیاش، زندوست پیشکار معناسنه در. نیان نافعه «اصطلاحده
 اول سرهنک - چرقه جی، مقدمه الجیش، پهلوان و مبارز - بی فرهنگه - فرهنگ،
 ادب، هنر، معرفت - دینورکه دروننده خوف خدادن و حیادن اثر اولیوب بی باک و بی
 پروا خلقه اطاله دست تعدی و امواللرین عندنده مباح عدیله بکندیکی کبی آلوب قطعاً
 انصاف و مبالات ایله «دینلیور. شرقی معناسنه اولان «له واتنیو» کله سندن مأخوذ
 اولدیقبی قبول ایلدیکی تقدیرده: وقتیه و ندیکلیرک ممالک شرقیه دن آلدقلری بحریه
 سلاح انداز نفری دیمک اولوب، دولت عثمانیه دخی مؤخرأ بونامله - بحریه به مخصوص
 اولیه رق - برصن عسکری تنظیم ایله مش ایسه ده بونلر بالاخره ممالک عثمانیه ده صیانت برینه
 اجرای شقاوته باشلا دقلرندن - نعمیاج ۳، ص: ۱۳۴ و ج ۴، ص: ۳۷۵، ۳۸۸ و ج
 ۶، ص: ۱۰۳، ۳۷۵ - ۱۱۷۸ ده طاغیدلش لدر. تاریخ و اصف ۱۲۴۶ بولاق طبعی، ص: ۵۴
 و ۷۵ «استیصال لوندات» سرلوحه لی به حشده مطالعه ایلاسون. قاموس بحری ده «لونده: اعصار
 سالفه ده عزبلردن صکره عثمانلی کیچیلرینه لوند و یاخود لوندات بحریه دینلمش دیکه و ندیکلیردن
 مأخوذ ایدی». — [۱] اسی، اص: صاحب. اسی: صیجاق. — [۲] نسخه ده بوله در.
 [۳] ترجمه حاله سبج عثمانیه ده تصادف اولونه مدی. — [۴] محمود آباد: هندستانک
 شمال جهتده اورد خطه سنک سیتاور ایالت و سنجاغنده پرقصه در.

اجلدن پادشاهدن دوئمه ایله عسکر طلب ایدوب شویله کیم دونامه به خرج لازم اوله مکة اللهده امانت طریقی ایله ایکی یوز اللی صندوق ایله اون ایکی کره یوز بیک دخی یتیمش بیک آلتی یوز مثقال آلتون یرار آدملمزله کوندرلمشدر . ذکر اولسان آلتوندن لازم اولدوغی مقداری آلاسن « دیمش ایدی . آکا بنساء پادشاه عالمناه خسرو پاشایه مصره حکم کوندردیلرکه ذکر اولتان آلتونی بیقصور مصره کتورب آدمیسلیه وزن ایدوب ضبط ایده سن [دیو] وبویلمده پادشاه روم آناطولی بکار بکیسی خادم سلیمان پاشایی کتورب وزیر ایلدی . آندن وزیر آدیله مصره کوندروب خسرو پاشایی مصردن معزول ایلدی وسلیمان پاشایه امر اولدیکیم « مصره واروب بهادر خانه معاونت ایلمک اجلیچون گیلری کرکی کبی معمور وحاضر ومهیا ایدوب قومه عرض ایده سن صکره امرم نه اولسوب [۱] اوزره جاری اولورسه آنکه عمل ایده سن وبهادر خاندن کلن آلتونی وزن ایدوب یرار آدملرکله وبهادر خان آدمسی ایله قومه کوندورهنس وکیلره لازم اولان خرجی مصر خزینه سندن خرج ایدوب دفتر ایده سن . سلیمان پاشا دخی مصره واروب ذکر اولتان آلتونی وزن ایدوب دفتری وصندوقلری ایله پادشاه کوندروب خزینه به تسلیم اولندی وسنه مذکور حمادی الاول اینک سکزندده پادشاه اسلامبولدن ادرنه به کیدوب اول قیش آنده سیر وشکارده کچورب وسنه مزبورده شوالنک یکریمی دورنده کیرو اسلامبوله کلوب قرار ایلدی وبویلمده فرانجه ولایتک قرالی اولان فرانچاشقو [۲] پادشاهه مکتوبیله آدم کوندروب [۳] ومکتوبنده دیمشکه « اسلام پادشاهی سلطان سلیمانندن تمنا بودرکه بوحب بی ریا کزی اسپانیه دین [۴] ملعون خیلی بیحضور ایدوب انجندی شویله کیم دکزدن دوئمه هایون پادشاه اسلام سعادتله قره دن اولونیه اسکله سنه کلوب دخی پولیه ولایته ودکزدن دخی قرق اللی پاره قدرغه لرمن کلک مقرر در « دیو بلدرمش .

[۱] اسلوب . — [۲] تاریخ دولت عثمانیه : برنجی فرانسوا . — [۳] تاریخ ابوالفاروق ج . ۰ ، ص ۲۳۲ ده برنجی فرانسوا طرفندن نزد دولت علیه به اعزام اولونان سفراحتنده معلومات وارد . — [۴] اسپانیا قرالی دینن ، اولسی ملحوظدر .

ایله [۱] اولسه پادشاه دخی فی الحال نیه العزای دیو امر ایلدی بر عظیم دونمه احضار اولنه کیم بر زمانده اولمش اولیه . وزراء مباشرین پادشاه عالمیناه امری اوزره مبالغه عزبلر و کور کجیلر و آلایحیلر [۲] جمع اولنوب [۳] ویکچریلر کتخداسیله دورت بیگ یکچیری و طوییحیلر طایفه سندن آلتیوز نفر کتخدالری ایله و روم ایبلو ولایتندن و آناطولیدن اون سنجاق بیکی سپاهیئر ایله و صو باشیلریله جمله سی کلوب کئی به داخل اولدی و قبودان خیرالدین پاشا دخی [۴] آلتنده اولان لوندات و کوللو طایفه سیله حاضر اولوب و لطفی پاشا [۵] بونلرک جمله سینه باش و بوغ تعیین اولنوب آق دکیز غزاسینه کوندردی . اول دخی دونمائی هایون ایله اسلامبولدن کلیبولی به آندن بوزجه آدایه قزل حصاره آندن قرونه آندن متونه آندن پروزه به آندن کور فوزه آندن اولونیه به [۶] و پادشاه عالم ظل الله تعالی فی الارض روم ایلی و آناطولی لشکرینه احکام شریفه ارسال ایدوب جمله سی جمع و حاضر اولدقندن صکره پادشاه کردون اقتدار حضر تلرینه [۷] اسلامبولدن توغ و علم آچوب ذی الحجه اینک یدنجی کوننده عزم اولونیه ایدوب کتدیلر [۸] و تارینک طقوز یوز قرق دور دنده محرم الحرام اینک او اخرنده و اولونیه به و اربحقی [۹] لطفی پاشایه [۱۰] روم ایلی بکلر بکیسی محمد پاشایی بکلریله و صو باشیلری و سپاهیلری ایله پولیه [۱۱] جانبنه کوندروب آندر دخی وارد قلدننده پولیه دیار لرینک خیلی مملکتی [۱۲] آلوب یاقوب بیقوب و الحاصل اوترندو قلیبولی [۱۳] ماینلرنده اولان قلعه لری و قشتلیری [۱۴] و کویلری [۱۵] کلیسی احراق اواندی و یاقلان

[۱] اولیه . — [۲] آلایحیلر . — [۳] ایدوب اولسی ملحوظدر . — [۴] بوراده نقصان واردر . [۵] بو اترک صاحبی و صحائف الاخبار . ج ۳ ، ص ۴۹۲ . — نظراً . قبه و زراسی میاننده . وزیر ثانی اولان لطفی پاشادر . [۶] بوراده نقصان واردر . — [۷] حضر تلی . — [۸] روزنامه ، پجوی و صحائف الاخباره نظراً شهزاده سلطان محمد و سلطان سلیم یوسفده رکاب هایونده بولونمشلدر . — [۹] روزنامه جمع . ۵ صفر ، ۱۳ تموز ۹۲۴ ده موصلت ایدلشدر . — [۱۰] پاشایی . — [۱۱] قدیم ناپولی قرالئی . روزنامه بازار ایرتسی ۱۵ صفر ، روم ایلی عسکری جزیره پولیه به کچمک بیورلدی . — [۱۲] مملکتی . — [۱۳] اوترانته ، ایتالیا نجه اوترانتو . غالیپولی : ایتالیا نک اوترانته خطه سنده ، لجه . نام قدیمی آلبوم . ایا لنده نارننه کور فزی ساحلنده قضا مرکزی قصبه . — [۱۴] قسطل ، ایتالیا نجه قاستللو . ترکیه ده کستل صورتنده مستعمل اولوب حصار جق دیمکدر . — [۱۵] کویلرینک .

ولایتک ایچنده اوتوز پاره حصار و قشترلر آلتوب خلقی واسبابی یغما وتالان اولدیبلر ولطفی پاشادخی پولیه کچیجک خیرالدین پاشا ایله [۱] کلیوب برجئی سنه [۲] بهانه ایدوب کروسنی [۳] یعنی اسلامبول طرفندن اولان یالیر حصارلرینه پروزه و آندن متون والحاصل دورتیوز میل مقداری قچه کیدوب بونک کبی غزادن و غنائمدن بری اولوب محروم قالدی ولطفی پاشا ایله اولان دوئمه هایون پولیه یقاسندن بر حصار آلوب کیمی [۴] خلقتک چوغنی طشره دن [۵] ایکن برکیجه آکسوزین وندیکن خیلی مبالغه قدرغه عصیان طریق ایله دوئمه هایون اوزرینه کلوب لطفی پاشا کیلیری ایله وعسکریله فی الحال قارشو واروب صبح صادق دخی اولدی ملعونلر مقابله به مجاللری اولیوب قراری فراره تبدیل ایدوب اسلام مهابتدن کریزان اولوب کیلیرین قیچه دوندردیله اول انشاده کفره دوئمه سندن دورت پاره قدرغه آلتوب قلاتنی قاچوب کورفوزه کندیله ولطفی پاشا دخی پولیه ده بونجه غزالر وطویمقلر ایدوب برآی [۶] قریب اکلنوب بو احوالی پادشاهه عرض ایدوب فتح و فتوح بشارتی کوندروب بو خبرلری [۷] پادشاه خیله [۸] فرح کسب ایدوب امر ایتدیکی « بویکادن وندیکلو عاصی اولوب عهدلرینی بوزدیله دوئمه هایونی کره سن ، [۹] دیو امر اولندی . مملکت ایسه اورلوب یاقلدی و حصار ایسه یقلدی و کفره دوئمه سی ایسه آلتدی وطویمقلر ایسه اولدی . پادشاه عالیه امری اوزره کیلیر پولیه یقاسندن اولونیه یقه سنه کچوب [۱۰] و کیلیر پولیه یقاسنده ایکن پادشاه یاننده اولان عسکره امر ایدوب « اولونیه مملکتنده متمرده کفره نک حقندن کرکی کبی کلنسون » دیو سپارش ایدوب آرنود بو حالی ایشدیجک صرب طاغله چقوب بجنه اولدیله اول اجلدن غزات مسلمین آرنودده ایکن خبر ایتدیله و پولیه به وارن کیلیر بو قدر یاقوب و بیقوب و بو قدر کیلیر آلوب کیرو اولونیه جانبته کلنوب و پادشاه

[۱] بیله اولسی ملحوظدر . — [۲] شیئی اولسی ملحوظدر . — [۳] کبروسنه . — [۴] کمی لفظنک اصلی اولان کیمه . — [۵] طشره ده . — [۶] آبه . — [۷] بوراده نقصان واردر . — [۸] خیلی . — [۹] طونانمای هایونی کثیره سن اولسی ملحوظدر . — [۱۰] روزنامه : بازار ایتسی ۷ ربیع الاول ۹۴۴ لطفی پاشا

عالمپناه حضرتلری یاننده اولان عسکر آرنودلره بوقدر لشکرایدوب [۱] دخی خیرالدین پاشانک نام ونشانی نام معلوم ایدی. نیچه زماندن صکره خیرالدین پاشا دخی کیمیر ایله کلوب دونائمه هایونه و عسکر منصورهیه ماحق اولدی [۲] و آرنود تمردرلینک بعضیلرینک کرکی کبی حقلرندن کلدی وهم بوییل و ندیق [۳] کافرلری عصیان و طغیان ایدوب و پادشاه عالم پناه حضرتلری ایله اولان عهد و پیمان بوزوب و اسپانیه کافرلی ایله بر اولوب دکزده [۴] خیله فساد و شتاعتلر ایتدیلر. آکا بناء پادشاه عالمپناه لطفی پاشایه و خیرالدین پاشایه امر ایدوب دیدیکی « و ندیکلونک آدلو سانلو حصارلی کورفوزدر [۵] واروک آنی محاصره ایدوب مملکتن اوروب یاقوب و بیقوب [۶] آنلر دخی دونائمه هایون ایله کورفوز اوزرینه واروب [۷] مملکتن یاقوب و بیقوب کورفوز حصارینی محاصره ایدوب یریر طوبلر قوروب دوکمهک باشلدیلر. آندن پادشاه اسلام اولونادن دپه دلنه و آندن اولونیه [۸] و آندن کورفوز مقابله سته واروب برنیچه کون کورفوز دوکلدکن صکره قیش موسمی بیوقت لککین کورفوزدن فراغت اولتوب [۹] طوبلری کیمیره آلتوب « روم پادشاهی دخی کورفوزدن قالقوب قونجیه [۱۰] آندن چایه [۱۱] آندن کورجیه [۱۲] آندن صاری کوله کلمه

جزیره بولهدن دونائمه اولونیهیه . — [۱] نسخه ده بویه در. — [۲] روزنامه: صالی ۱۶ ربیع الاول ۹۴۴ خیرالدین پاشا معینده کی طونما ایله اولونیهیه مواصلت ایله مشدر. — [۳] و ندیک. — [۴] خیلی. — [۵] قورفو یاقورفوز: قورفه: برعصر دن زیاده زمان ناپولی قرالفنک تحت حکمنده بولودقن صوکره میلادی ۱۳۸۶ ده و ندیک حکومتته تسلیم ایدلش ایش . — [۶] بوراده نقصان واردر. — [۷] روزنامه: جمعه ایرتسی ۱۹ ربیع الاول ۹۴۴ اولونیدان لطفی پاشا دونما ایله چیقوب کورفوز فتحی نیتته متوجه اولدی. — [۸] روزنامهیه نظراً جمعه ۵ صفر ۹۴۴ ده اولونیهیه مواصلت ویش کون اقامتله ۱۱ صفر پنجشنبه کونی برزه یایلاغنه کیدلش و ۱۰ ربیع الاول و ۱۶ اغستوس پنجشنبه کونی - قورفویه طونمانک اعزامی ایچون - مذکور یایلاقدن اولونیهیه عودت ایدلشدر. — [۹] روزنامه « پنجشنبه غره ربیع الاخر ، ۱۶ ایلول ۹۴۴ پادشاه حضرتلری قلعه کورفوزه کیتمکدن فراغت ایدوب استانبوله کیتمک مقرر اولدی . جزیره کورفوزده اولان عسکر برو یقایه کوچک امر اولندی . « جمعه ۹ منه ، اوتاق هایون استانبول جانبته متوجه اولدی . — [۱۰] قونجیهیه که یانیه ولایتی داخلنده در . — [۱۱] نسخه ده بویه در. روزنامه ده بواسمه تصادف اولونمندی . — [۱۲] کورجیهیه .

وکیلرله کیدنلر و ندیک آذرندہ بولدقلرندہ [۱] یاقوب و بیقوب و کافرلردن قیروب اوغوللرین و قیزلرین و عورتلرین اسیرایتدیلرہ . بو طریقہ نیچه جزیره لرین خراب ایدوب و نیچہ لری دخی جزیره لرین و یرمسنه ملتزم [۲] و اول طویمقله اسلامبوله واروب کورکیه و عزبه [۳] و ایچنده اولان سپاہیلرہ دستور و یردیلر [۴] . کلدک بز بو یکا شول وقت که روم پادشاهی سلطان سلیمان فرنکستانه دونامه تدارکنده اولوب اسپانیه قرالی قارلویه خبر و یریحقی [۵] اول دخی بیج قرالنه قرنداشی فرزندانوشه [۶] خبر کوندردیکه « روم سلطانی بو قدر لشکر ایله قره دن اولونیه و دکزدن دخی بو قدر کیلرله مملکتتمزی آدم [۷] یاقوب یقماسی قصدینه کلورسن دخی بریارر [۸] بانه نیچه بیک آدم کوچک ایتدیکه [۹] آتلودن و ییادن و نیچه یوز عدد طوب یراقله و یساغی ایله [۱۰] کوندره سن . آنلر دخی روم پادشاهنه تابع اولان مملکتلرینه واروب قادر اولدقلری قلعه لری و مملکتلری یاقوب بیقوب و آدمیسن قیروب هلاک اتسونلر » دیوخبر کوندورب فرزندانوش فی الحال قرنداشک خبرین اشدیجک بر ایکی دیمبوب قرنداشی قارلو اصمردوغی اوزره یکرمی بش بیک مقداری یایا و یکرمی بیک مقداری آتلو یراغی ایله مکمل قوچیان [۱۱] نام بانی باش و بوغ تعین ایدوب و جمیع لشکری بر یراغ ایدوب آکا قوشوب کوندردی . قوچیان دخی بو عسکر ایله طوب و یراغ آلوب و کلوب طغرو اوسکه چقوب بوسنه و سمندره بکلری غازیلر که بو خبری اشدیجک آنلر دخی جان آتوب کافرلردن اوکدین اوسکه یتشوب اوسکی

---

[۱] بولدقلرین . — [۲] بوراده اولدیلر کله سنک نقصان ایدوکی ملحوظدر . — [۳] بوراده نقصان واردر . — [۴] پچوی مطبوعی ، ج ۱ ، ص ۱۹۶ « تفصیل غزای لطفی پاشا و خیرالدین پاشای قیودان » و تحفة الکبار ۱۳۲۹ مطبعه بجزیه طبعی ، ص ۴۸ الی ۵۰ « سفر بولبه ، رفتن سلطان سلیمان بسفر کورفز ، ذکر خیانت و ندیک ، محاصره کورفز » سرلوحه لی مباحث مطالعه ایدلسون . — [۵] بشنجی قارلو : شارل کان . واریحقی . — [۶] فرندوش : فردینساند . — [۷] آدمیم اولسی ملحوظدر . — [۸] بارار . — [۹] کوچک ایتدیکه . — [۱۰] یاتیه اولسی ملحوظدر . یات : اسلحه تحفظیه . — [۱۳] پچوی مطبوعی ج ۱ ، ص ۲۰۰ قوچیان ایوان بان .

قوشادوب حفظ ایستدیلر . قوچیان دخی برکون علی الصباح بو قدر لشکریله وطمطراقه ویات ویراقه اوسک اوزرینه چقه کلدی . سمندره بکی محمد بک و بوسنه بکی خسرو بک کافر لشکری چوق اولمغین آنلره قارشو وارمغه قدر تلمری اولموب قوچیان دخی لشکریله بونلرک قارشویه کلدوکارین کوریحک لشکریله اولان بانلر ویرار کافر لریله طانشوب دیدیکیم « مسلمانلرک آتلوسن حصارلردن آیره مزوز و حصاردن آیرلیجق حصاره ظفر بولمز » دیوب و الحاصل دورت بش کون بوتدار کده اولوب بوکا برچاره بولمق استدی بولمادی . زیرا که قوچیان لشکری مسلمانلر اولدوغی طرفه یورویحک مسلمانلر دخی حصارک طوبلری آلتندن اول بر طرفه کچرلردی کافر ایسه طوب قورقوسندن مسلمانلرک یانسه واره مزلردی . بالاخره قوچیان اوسک حصارین ترک ایدوب و آندن لؤک نام قلعه جانبه واروب لوکله اوسک آراسنده اولان حصارلری فی الحال آلوب خیلی خسار تلمر ایدوب آندن سرم اواسی جانبه دونوب آنده بعض حصارلر وار ایدی آنلرک قصدینه . آندن بلغراد قصدینه کیده طوررکن ناکهان آفت سماوی اوزلرینه کلوب افراطله یغمور یغدیگیم نیجه کون ملعونلرک کوزلرین آچدرمیوب باشلری قیوسی [۱] اولدی . بریکادن یغمورلر یاغوب افراطله چامورلر اولدی و بر یکادن دخی قیزلق اولوب آت و آدم ییجک زاد و زواده بولمزدی . بلغراد قصدینه کیدرکن اول سودن کیچوب باش تدارکنده اولدی و کیرو دونمکه قصد ایستدی و هم کیرو سنه دونوب کیتندی . اوت اوسکه اوت [۲] اوغرامیوب بر آخری بولدن کیرو وطن اوزلیوب کیدرکن بوسنه غازیلری و سمندره سرورلری قوچیان لشکرینک زبون اولدقلرین بیلجک ایکیسی دخی اتفاق ایدوب برین [۳] کافر لشکرینک بریاننه کچوب دخی کافر لشکریندن آیریلانلری برر قورد واری قاپوب و آز قسنی چقاردمیوب بو طریقله دورت بش کون اولیجق بالکل کافرلرک یغموردن و چاموردن و آز قسوزلقدن مجاللری قالیوب و دولایلرند دخی اسلام لشکرین کوردیلر مغلوب اولوب قاجق تدارکنده اولدیلر . قوچیان آتلوسیه قاجق اتفاق ایدوب و یایاسنه تنیه ایدوب دیدیکه « سز یوردو کزده طورب

[۱] قایغو . — [۲] نسخه ده بوله در . — [۳] هربری اولسی ملحوظدر .

عرب‌لردن آیرملک بن واریم تورکه دون بصقونن ایده‌ین ، دیوب کیجه اولیجق قوچیان ویاننده اولان آتلور قوصقونه قوت دیوب قاچوب ارته اولیجق اسلام لشکرینه خبر اولدیکیم «قوچیان آتوسیه [۱] یایسن وطوپ عرب‌لرین بوراقدی ، بوسنه وسمندره غازیلی دخی واسرم [۲] کافرلی دخی غازیله یاردم ایدوب قوچیان یرنده قالان یایا وطوپئر اوزرینه واروب جنک عالی ایدوب بالاخر [۳] کافرلر باشسوز اولمقین بالضروری طوپلرین براغوب واورمانلره قاچوب طاغدیله . بوسنه وسمندره غازیلی یریر اورمانلرده طوتوب قرلردی وعرب‌لردن مسلمانلر وافرطویم اولوب ویایان اولان کافرلر یکریمی بش بیک دن زیاده ایدی اکثری قلچدن کچوب ماباقینسن غازیله طوتوب طویوم اولدیلر . بوسنه بکی وسمندره بکی اول طوپلری میری ایچون ضبط ایدوب عرب‌لریله بلغراده کوندردیلر وطوپلر دخی شویله مصنع طوپلر ایدیکیم کوزلر کورمش دکل . بوسنه بکی وسمندره بکی دخی وافر جبهلو وجوشنلو کافرلی و باش وبورنک حسابی یوق پادشاه اسلامه اولونیه جانبه کوندردیلر وپادشاه کردون اقتدار دخی اولونیه دن صاری کوله چقدقندن [۳] اول جبهلو وجوشنلو کافرلی فتح وفتوح وبشارت خبریله کلوب روم پادشاهنه عرض اولندیله [۴] . سلطان سلیمان دخی بوخبری ایشدیجک شاد وخرم اولوب خیلی صفار سورب حظلر ایدوب واول جبهلو وجوشنلو کلن کافرلرک بوینن اوروب بوسنه وسمندره بکلرینه فاخر خلعتلر وکسکون قلچلر ویرار آتلر کوندورب وآنده یولداشاق ایدن بیکده ویکله اعلی مناصبلر وترقیلر ایدوب اول صواشده اولانلر برمراد اولدیلر [۵] وروم پادشاهی کلوب اسلامبولده قرار ایتدی [۶] واول قیش

[۱] بوراده قاچوب کله سنک نقصان ایدوکی ملحوظدر . — [۲] سرم ، یاخود و سپرم : سپرم اولسی ملحوظدر . — [۳] چقدقده ویاچقدقندن صکره اولسی ملحوظدر . — [۴] پچوی ، طیبوی ، ج ۱ ، ص ۲۰۳ « سعادتلو پادشاه ادرنده ایکن دیوان هایونه کتوردیلر . — [۵] پچوی ج ۱ ، ص ۲۰۰ « هزیمت قوچیان ایوان بان درقرب اوسک وغوریان » سرلوحه ملی مبحث مطالعه اولونسون . — [۶] روزنامه : پنجشنبه ۲۰ جمادی الاولی ۹۴۴ ادرنه به مواصلت ایدلش وپچوی به نظراً برمدت اوراده اقامتله

قدسنه [۱] کتمدی و تاربخک طقوز یوز قرق بیشنده اول بهار اولیجق ربع مسکون پادشاهی کیرو دونامه امر ایدوب زیرا که ونذیک ایله اسپانیه بربر ایله [۲] آندلشوب و عهدلشوب «هرنه طریقله ممکن ایسه روم پادشاهی کیلونه و مملکتلونه ضرر ایدله لوم» دیو قول و قرار ایتدیلر. دونامه تمام اولیجق سلطان البرین و البحرین امر ایتدیکیم دریا یوزینه چقوب اول کافر کیمیلرینک ضرر لرین دفع ایتسونلر و پادشاه اسلام دونامه کوندریجک [۳] آستانه سعادت آشیانده دایم و قایم اولوب دین یولنده جهاد استین سرورلری حاضر و مهیا اولوب پادشاه روی زمین دخی آلتون باشلو علملر قالدورب سعادتله اسلامبولدن چقوب [۴] لشکر بی کران ایله قره بغداد و ولایتته سفر قصه دین ایدوب و ادرنه به کچوب [۵] و تانارلر خانی صاحب کرای خانه فرمان واجب الاتباع کوندریلوب امر اولندیکه «سن دخی سازو سلب و جنگ آهنگ مرتب ایله بغداد طرفه کله سن». آندن اسلام پادشاهی ادرنه دن یندولی طرفه آندن بلقان طاغی کچوب [۶] طوبروجه ولایتته واروب و اسحاقجه [۷] نام موضعه طونه صوی اوزرینه کوپرو اورولوب

صید و شکاره جیقلمش، - روزنامه به نظراً - ۲۲ جمادی الاخره و ۱۸ تشرین ثانی پنجشنبه کونی استانبوله عودت اولومشدر. - [۱] قنده سنه. - [۲] بربر ایله اولسی ملحوظدر. - [۳] پچوی ج ۱، ص ۲۱۳ اوچ بیک تنک انداز یکچری و امردان قوجه ایلی سنجاغی بکی علی بک، تکه سنجاغی بکی خرم بک صیدا سنجاغی بکی دیگر علی بک و علائیه بکی مصطفی بک سنجاقلری عسکر ایله طونای هایونه مأمور اولمش، قیودان دریا غازی خیرالدین پاشا اوچ یوز پاره سفینه ایله ۹ صفر ۹۴۵ ده استانبولدن حرکت ایله مشدر. صحائف الاخبار، صفر دیور. - [۴] پچوی و صحائف الاخباره نظراً بوسفرده شهزاده سلطان سلیم و محمد معیت شاهانده بولومشدر. بو سفر حقتده تحریر ایدلمش اولان روزنامه: ۱۱ صفر ۹۴۵ بازار اترسی کونی استانبولدن حرکت ایدلمشدر که پچوی ده بونی مؤبددر. صحائف الاخبارده ۱۵ صفر دینیور. - [۵] کوچوب. روزنامه: ۲۰ صفر چهارشنبه کونی ادرنه به مواصلت اولومشدر. - [۶] روزنامه ۲۹ صفر جمعه کونی ادرنه دن حرکت و ۸ ربیع الاول بازار کونی بلقان طاغی آشیلمش. - [۷] روزنامه ده اسحاقجه، پچوی، صحائف الاخبارده اسحاقجه، قاموس الاعلامده اسحاقجه یا خود اسحاقجه صورتنده اولوب «ایران حکمداران قدیمندن داریوس یعنی اسفندیار اسکیتلره یعنی تورانیلره قارشی اولان محارباتنده بو موقعه طونه نک اوزرنده بر

بغدان ایلنه کچلدی (۱). بغدان ویوده سی دین (۲) بدبخت یوزه کلیوب نام ونشانی پیدا اولیوب بلورسز اولیجق اسلام پادشاهی سلطان سلیمان ظفر و سجو نام قلعه سنه واروب ایلین و کونن و رهایاسن قیردرمیوب و انجدمیوب آمان ویردی و هم اوزرلرینه برویوده دیکوب (۳) و سبحو قلعه سنده وافر خزینه بولوب و آلوب ضبط ایتدیله و هم تانار خانی دخی بیله گلش ایدی آکا وافر انعام

کوپری قورمشیدی « دنلیبور . روزنامه ده » چهارشنبه ۲۵ ربیع الاول ، اسحاقی اسکله سی قوناغنه یقین مترلر طونه اوزرنده کوپری پایلوب بغدان اوزرینه کیدیلوره . پچوی ۲۲ ، صحائف الاخبار ۲۰ ربیع الاول دیبور . — (۱) پچوی : ج : ۱ ، ص ۲۰۷ ، « ایساقچی نام مجله . کوپری قورلق ایچون سلسلته و نیکیولی وودین بکلرینه چاوشلر کوندریلوب . . . سلسلته سنجاغی بکی کوپروی اتامه ایرشدرمش و بر مرتبه قوی بنیاد ایدوب برکشدرمشکه شمده یه دکن بنیاد اولنان جسورایله بوجسرك قطعاناسیتی بوغیدی . دیبور . — (۲) پی دین و یاخود دین اولسی ملحوظدر . روزنامه : ۱۱ ربیع الاول چهارشنبه ، — آب دونه قوناغنده استراحت - دیوان اولوب قره بغدان بکی پتری نك آدمیسی کلوب ال اوپدی و قره بغدانی آستانه یه کله ایچون دعوته واران سنان چلی که قولاغوز اولمشیدی . بوکون اولاغله ارسال اولندی . « جمعه ایرتسی ۲۱ مه ، بابا قصبه سنده - صارو صالقی بابا مدفون - استراحت . فرم بغدانی کلهک دعوت ایچون ارسال اولنان سنان چلی کلوب مذکور کافر کلز دیو خبرکتوردی « دنلیبور . پچوی ده : سلطان چایری نام منزله - روزنامه « ۹ ربیع الاول بازار ایرتسی کول کنارنده سلطانلر نام قریه قربنده قولندی - مواصلنده - بغدان بکی تاریخ دولت عثمانیه پترورارش - پتره ویوده نك قبوجی باشیسی نامنه اولان ذاتله ترجاننک بعض هدایایی مستصحباً کلرک مومی الیه طرفندن استدعای عفو ایلدکلرینی و اسعاف مسئولرله کفه امینی سنان چای نك - « اول دیار احوالنه واقف ارباب بصیرت و امور دیده آدم اولغله » - بونلره ترفیقاً اعزام ایلدلیکنی و سنان چلی نك پتری ویوده یه یاش بازار ی نام شهرده ملاق اولدیغی و بالاخره پترونک پویشان - میلغوو نهری دروندن جریان ایتمکله اوتاریغده نصفی افلاق و نصفی بغداندن معدود اولان فوقشان نامنده برقصه واردر - نام چنکلیستانده تحصن ایله دیکنی بیان ایدیلور . — (۳) روزنامه ده « سچاوتخت قره بغدان » دینلر کدن سوکره تاریخ مواصلت ۲۱ ربیع الاخر و ۱۵ ایلول ۹۴۵ بازار کوستریلیور . پچوی ده « ولایت مزبورده نك دارالملکی اولان سنجاو » صحائف الاخبارده « ربیع الاخرک یکر می یدیسنده اول ولایتک کرسیسی مثابه سنده اولان بغدان نام شهرک کنارینه نزول بیورلقدده « دنلیبور . پچوی ویوده لغه تعیین ایدیلن ذاتک - تاریخ تعیینی روزنامه ۲۷ ربیع الاخر و ۲۱ ایلول ۹۴۵ جمعه ایرتسی ، نامنی ذکر ایتبور - استغان ویوده اوغلی چتته اولدیغی سولیلیور که صحائف الاخبارده بونی مؤیددر .

و احسان ایدوب مملکتی کیتمکه اجازت ویردی [۱]. آندن صکره سلطان اسلام دخی اکلنیوب سجوندن کوچوب قطع منزل وطی مسافه ایدوب کیرو طونه به کلوب و طونه کچیجک خیمه شاهی و بارکاهی [۲] پادشاهی قوریلوب بشارت و فتح ظاهر الانار ایچون طبل و کوسلر [۳] چالنیوب و فتح نامه لر یازیلوب اطراف عالمه ارسال اولندقدن صکره وزیریه و امراهیه خلعتلر و بهری حوتازلر و ایرلو اوینانو [۴] عربی آتلر ویریلوب و اوروم ایلی و آناتولو عسکرینه اجازت ویریلوب آندن پادشاه اسلام اول محمدن کوچوب دوبورجه به کلندقدن [۵] دونامه ده اولان باش و بوغدن خبر کلدیکم «پادشاه عالمنه امریله دونامه هایون دکیز یوزینه چقیجق آغریوز یالیرینه آندن مورده آندن اینه بختی آندن قارلی ایلی [۶] آندن پروزه نام موضعه واریجق کیم یانته [۷]

تاریخ دولت عثمانیه ده «پترو قورقوسندن فرار اتمکله مسدینه ملازمین درگاه پادشاهیدن و برادری استغاف و بووده تعیین قلندی» دنیلیور . پچوی : «عادت قدیمه عثمانیان اوزره قزل بورک و التون اسکوف و خلع خسروانیله الباس اولنوب دخی واروب دارالملک بغداد اولان سنجاو شهرنده طبل و نقاره و علم و سنجق ایله معتاد قدیم اوزره بکنوب ولایت بغداد اول کونده ممالک عثمانیان حکمنه داخل اولدی» دیور. — [۱] روزنامه ده صاحبکرایک معسکر هایونه ورودی تاریخی ۱۵ ربیع الاخر بازاریرتسی ، باش پازاری قوناغنه ، بوکون تاتارخانی استقباله کلدی صورتنده مقیددر . صحائف الاخبارده «بووده» و بووده . نام مرحله ده نزول بیورلدقدن قریم خانی صاحبکرای الی بیک تاتار دشمن شکارایله کلوب ملحق اولدی ، دنیلیورکه مرحله مذکور به روزنامه به نظراً ۱۳ ربیع الاخر جمعه ایرتسی مواصلت اولونمشدر . بو باده پچوی ج ۱ ، ص ۲۰۹ ده تفصیلات واردر . روزنامه به نظراً سچاوده آلتی کون اقامت ایدلش و پچوی ایله صحائف الاخبارک روش افاده سنه کوره بومدت طرفنده کی ایامدن برنده عودتنه مساعدنه ایدلشدر . ترجمه حالی کابن خانان مطلوبی ، ص ۱۴ ده کوریلور. — [۲] روزنامه به نظراً ۲۸ ربیع الاخر ۹۴۵ بازار کونی حرکت ایدلشدرکه پچویده بونی مؤیددر . بارگاه پادشاهی اوله جق . — [۳] متن اثر ص ۲۳۶ ده بحری صورتنده در بهر : قاموس ترجمه سنه نظراً بغایت آیدین و تابدار اولق معنا سنه در . — [۴] او یان : باشلق ، دیزکین . — [۵] طوبروجه - دوربجه - به کلندکده . پچوی «ایساقچی قربنده واقع اولان جسر هایونه کلوب اول محله دونمای هایوندن وسائر ممالک پادشاهیدن کلان اولاقلر مترقب ایمش . بیجه اخبار مسرت اخبار ایبتیلر» دیور . [۶] قارلو ایلی . — [۷] یانیه : یانینا .

سنجاغنه متعلق در دورت یکادن کافر دوتمه سن تجسس اولنورکن برکون علی الصباح کون باتیسندن که کورفوز جانبندن دکزک یوزی یلکنله طولو [۱] وکلوب پروزه قربنده بیوک دکزده آچق یرده قارشومزده دمور براغوب قوندیلر . زماندن صکره مخالف روزکار چقوب کپرو دمورلرین آلوب ویلکن ایدوب قارلی ایلی سنجاغنه متعلق آیاموره [۲] نام قلعه یه طغرو واروب یانسه واریجق طوب یتشمیجک قدر یردن قونوب دمور براقیدیلر وبونده لری پادشاه عالمنه دونامه سیله اودلرینه دوشوب واروب قوندقلری یرده طوبلشوب آنلرله خیلی زمان صواش اولندی وکیملرک نیجه سن آلوب نیجه سن باتوردب طوبمعلق اولدی وبعد زمان ییل چقوب کرو کافر دونامه سی یلکن ایدوب کورفوز جانبنه جمهور وجماعتی ایله کتیدیلر . اما هوا مخالف اولمقین دونامه همیون کپرو دونوب پروزه لیمانه کلیدیلر وکافر کیملری کورفوزه وازوب وکورفوزدن یلکن ایدوب هر سک سنجاغنده نوه نام قلعه واروب آملشر « دیو پادشاهه خبر اولندی [۳] . خیلی یحضور اولوب لکن بیوقت اولمقین کندوسی ادرنده قیشلیوب دونامه امرایتدیکم اسلامبوله چقوب هرکشیه دستور یرملر وبوییل داود پاشایه مصر بکلر بکیلکن ویروب مصرده اولان سلیمان پاشا که سابقده بهادرخان یاردیمی ایچون دونامه ایله هندوستان سفرینه کتسه کرک ایدی [۴] . بوییل امر اولنوب خیلی عسکر ایله ویتش پاره کیملر ایله سویسدن [۵] طوره وطوردن جده یه وجده دن جزانه [۶] آندن ییل اسکله سنه [۷] آندن شهر عدنه و شهر عدندن دیو نام محل [و] موضعه یلکن ایدوب اون سکز کون واون سکز کیجه یلکن اوزره اولوب قره کورنمدی . آندن دیوه

---

[۱] بوراده نقصان اولسی ملحوظدر . — [۲] آیاموره نام دیکری لوقاده [۳] پچوی ج ۱ ، ص ۲۱۳ ده بوپاده تفصیلات واردر . وبوتفصیلات میاننده لطفی پاشانک نامی ذکر ایدله مشدر . — [۴] متن اثر ص ۳۵۷ مراجعت اولونسون . — [۵] معجم البلدانده « سویس » صورتنده در . پاشا - پچوی یه نظراً - سکسان پاره مکمل سفینه ایله ۱۵ محرم ۹۴۵ ده سویشدن حرکت ایتشدر . — [۶] جیزان اولسی ملحوظدر . — [۷] نسخه ده بویله در .

وارد قده [۱] دیو قریبندہ کافر الندہ بر حصار و ارایدی آنی اوشوب آلدیلر .
 آندن یریر دیو حصارنه طوپلر قوروب دیوی دو ککه ماشلدیلر و بهادر خان و فات
 ایتمکین [۲] اول یرک ہندیلری یاردمہ کلیوب بونلر دخی نیچہ زمان دیوی
 دو کوب اما چندانچہ فائدہ ایتموب و ہم وقت دار اولمقین کیرو شہر عدنہ کلوب
 و آندن زیدک اسکلهسنہ [۳] و سلیمان پاشا قرایہ چقبوب دونانمہ ہایون عسکر بلہ
 سویسہ واصل اولدی [۴] و اول بہار اولیجق سلطان البرین و البحرین کرو
 دونانمہ امر ایدوب کور کچیلردن و عز بلردن غیری دورت بیک یکچیری و بش
 سنجاچ بکلری سپاہیلر بلہ کیلرہ کیروب عزم نوہ ایدوب کتدیلر [۵] و بونلردن
 غیری قرہ دن اولامہ ایلہ بش سنجاچ بکی سپاہیلر بلہ نوہ قلعہسنہ هجوم ایدوب
 و کیلر دخی دکیزدن مجرتک طقوز یوز قرق آلتیسندہ ربیع الاول اینک
 غرہسنہ قلعہ مزبور ی محاصرہ ایدوب و دخی قرہ دن و دکزدن یریر طوپلر
 حوالہ ایدوب ماہ مزبورک بکرمی ایکسنہ دکن دو کلوب حصار ی دیواری یریر
 یلقدن صکرہ یوریش ایدوب قلعہ فتح ایستیلر [۶] و نیچہ بیک کفرہ قلعچدن

۹۴۶

[۱] دیو : کجرات خطہسنہ مربوط کتیوار شبہ جزیرہ سی قارشیسندہ و ہمنامی
 اولان برونک شرق طرفندہ بر کوچک آطہ اولوب ساحل غربیسندہ میلادی
 ۱۵۵۵ دە پورٹکیز لیلر طرفندن تأسیس ایدیان پرسہ قصبہسنہ دە یونام ویرلشدر .
 پچوی بہ نظراً طور اسکلهسنہ اون کون، جدہ دە برہفتہ و گراہ - قران - جزیرہسنہ
 برقاچ کون قالدقن صوکرہ اوخر صفر دە عدنہ واصل و ربیع الاول غرہسنہ دیو اسکلهسی
 قریبندہ لنکرانداز اولشدر . — [۲] بہادر خان حقندہ کنہ الاخبار - مطبوعی رکن ۳ ،
 جزء ۳ ، ص ۴۵ - ایلہ عالیکن غیر مطبوع حل و عقد نام آرنده و ملوک کجرات مبحثدہ
 و صحائف الاخبار ج ۳ ، ص ۱۳۳ و ۸۳ دە تفصیلات وارد . — [۳] زید اسکلهسنہ
 . — [۴] پچوی ، سلیمان پاشانک ۹۴۵ سنہ سی شوالینک بکرمی ایکنچی کونی جدہ بہ
 طونانما ایلہ بالواصلہ کندوسی ایضای فریضہ حج ایچون مکہ مکرمہ بہ عزیمت طونانمانی
 سویسہ اعزام ایلہ دیکنی بیان ایلیور . بوابدہ پچوی ج ۱ ، ص ۲۱۹ دە تفصیلات وارد . تحفہ لکبار
 فی اسفار البحار - ۱۳۲۹ مطبوعہ بحریہ طبعی ، ص ۵۵۷ «سفر سلیمان پاشا میر میران مصر بجانب ہند»
 سرچہ لولی مبحثلہ اسفار بحریہ عثمانیہ مطبوعی ، ج ۱ ، ص ۴۱۶ مطالعہ ایدلسون . —
 [۵] متن اثر ، ص ۳۶۸ مراجعت ایدلسون . — [۶] قنارو کورفرزینک مدخلنہ
 حاکم و ایکی عدد جسم و مستحکم قولہ لری حاوی اولوب بکی قلعہ معناسنہ اولان قاسطل
 نوا . پچوی ، تحفہ الکبارہ نظراً فصل بارده روم ایلی بکلر بکیسی خسرو پاشا صوفیہ دە

کچورب نوه قلعہ سنی اول خیشلردن پاك ایدوب اولکی اوسلوب [۱] اوزره ایچنه مسلمانلر قونوب ضبط اولندی وبوییلده صفر آینک اون بدنجی کونی آفشام نمازی وقتنده اسلام بولده یمش اسکله سی قپوسنده آتش واقع اولوب آندن زندانه صچرایوب زندانی وزندان ایچنده اولانلری احراق ایدوب آندن تحت القلمه یه والحاصل بی نه ایله زیانلرایدوب وتاریخ مذکورده اسلام بولده زیاده طاعون اولوب مام مذکورک یکرمی آلتیسنده ایاس پاشا مطعون اولوب وفات ایتدی وآنک یرینه بوقیر وزیر اعظم اولدی [۲] وسنه مذکورده جمادی الاولنک اون بشنده پادشاه عالم یلاق طاغیرین [۳] شکار ایدوب یلاق الحسینه [۴] واروب آندن بروسایه واردیلر . بروسه خلقی بی بدل آتله بنوب پادشاهه استقبال ایتدکلرنده پادشک مزاج شریفلرینه خوش کلیوب امر ایتدیلر کیم شمدنکیرو شهرلودن کسه آته بنیه مکر سپاهیلر طایفه سی اولا و بروسه ده سکز کون طوب آندن بروسادن کیدوب قوناق بهوناق اولایوبوقشلا یو کلیبولی قارشوسنده چارداقه کلدی وچارداقندن بوغاز حصارلره واردقده کمی به بنوب دخی حصارلری وحصارلرک طوبلرین آندورب سیرین و تماشاسن ایتدکن صکره بیوردیلرکه « بو حصارلر یویله کرکمز بونلره یریرفرنکی قهلهر بنا ایتسونلر . آندن کلیبولی یه

درنک ایدوب برآ وقبودان خیرالدین پاشا یوز الی یاره کمی ایله بحرأ اعزام ایدیلوب ۸ ربیع الاخر ۹۴۶ ده اوتوز یدی یاره طوبله محاصره ایدیلوب سکز بیک ایکبوز دانه اورمقله یکرمی ایکنجی کونده دیوارلری خراب اولوب قلعهنک ایکی بیوک قلعه سندن بری آینوب محصورلر دیکر قلعه یه فراوله استیجان ایدهرک قلعه فتح ایدلش ومجدداً بعدالانشا یکرمی آلتی یاره طوب وضع ایدیلهرک عودت اولومشدر . تاریخ فتی ۹ ربیع الاخر ۹۴۶ کوستریبور . ج ۱ . ص ۲۱۷ ده تفصیلات واردر . — [۱] اسلوب . — [۲] آیاس پاشانک تاریخ وفاتی پچوی - ج ۱ ، ص ۲۰ - ده کوسترله مش وتبدل صدایتندن ده وقایع صره سنده بحث اولومامشدر . صحائف الاخبارده ده عین حال تکرار ایتش وج ۳ ، ص ۵۱۸ ده ۹۴۴ ذی الحججه سی کوسترلشدر . — [۳] قاموس الاعلام : یابلاق آباد : یالوه ویالوه حاملرینک اسکی اسمی . بوز برون طاغتنک شمالی اتکنده کاش . لهجه عثمانی : یاق لاده ، یلاق آباد : یالوه . عاشق پاشا زاده تاریخی ، مطبوعی ، ص ۳۸ و ۳۹ بابه . اولیا جلپی سیاحتنامه سی ، مطبوعی ج ۲ ، ص ۶۶ ده مطالعه ایدلسون اولیاچلی قره یالوا دیبور . — [۴] حسین یابلاغی .

کلوب و کلیولیدن آولایو و قشلايو اسلامبوله واروب و رجب آینک اولنده سعادت [و] اقبالله اسلامبولده قرارایدوب [۱] عالی دوکونلر ایدوب اوغلی سلطان بایزیدی و سلطان جهانگیری سنت ایلدی [۲] و بو ییلده پادشاه اسلام ظل الله فی الارض سلطان سلیمان اولاق ظلمی شول زماندن برو ظاهر اولمشیدیکه چنکیزیلر خطا وختندن خروج ایدوب اهل اسلام ولایتته غلبه ایدوب اول ماوراءالنهری آندن خراسانی و عراقین و آذربایجان و ولایت رومی آملشرایدی . اولاق ظلمی ولایت رومده اول زماندن برو چنکیزیلردن اثر قالمیوب [۳] تواریخ طبریده ایدر [۴] عمر بن الخطاب رضی الله عنه خلافت تختنه جلوس ایتدکده مملکتلر چوغا لوب مملکتلر اطرافته خبر کوندرمک لازم اولوب هر اقلیمه بر کمنه کوندرملو اولدقلرنده اسبابلرین و کندولرین اول مراد اولنان محله آلوب کتتمک ایچون بیت المالدن یرار دوه لر و یریلوردی و اول و اراجق یرلرک سرلشکریته و یا عامللرینه [۵]

[۱] پچوی و صحائف الاخبارده بوسیاخت هایوندن بحث اولونماشدر . — [۲] پچوی ج ۱ ، ص ۲۱۸ ده تفصیلات و یرلش و تاریخ سور ۱۵ رجب ۹۴۶ کوسترلشدر . صحائف الاخبارده « سنه منبروره - ۹۴۶ - ده بر آی مقداری سور سرور ترتیب و شهزاده سلطان بایزید ختان اولندی ، دنیلیور . — [۳] قالب اولسی ماعوظدر . — [۴] [۴] ۲۲۴ ده طبرستانک آمل شهرنده تولدله ۴۱۰ ده بغدادده وفات ایله یه « ابو جعفر محمد بن جریر الطبری » نك خلقتدن باشلاهورق ۳۰۹ سنه سنه قدر - کندی افاده سنه نظرأ - اوچ بیک ورقه دن مرکب اوله رق یازمش اولدینی تاریخ مفصلی درکه اسمی ، - کاتب حلبینک بیانه کوره - « تاریخ الامم والملوک » در . نسخ متعدده سی ایله بعدالمقابله و منتظم فهرسلر علاوه سبيله « تاریخ الرسل والملوک » نامی آئنده لیدن ده طبع ایدلشدر . مشهور و متداول اولانی بونک مختصریدر . منصور بن نوح سامانی - منصور اول بن نوح ۳۵۰ الی ۳۶۵ ، منصور ثانی بن نوح ۳۸۷ الی ۴۸۹ اجرای حکومت ایشلشدر - انک امرایله وزیرای سامانیه دن ابوعلی محمد البغمی طرفندن مختصر صورتده فارسی به و بالاخره دیگر برذات طرفندن ترکیجه ترجمه ایدلشدر . ابو محمد عبدالله بن محمد الفرغانی نك « صله » نامیله معروف بر ذیلی اولدینی کبی ۵۲۱ ده وفات ایدن ابوالحسن محمد بن عبدالملک بن ابراهیم بن احمد الهمدانی ده تذیل ایله مشدر . اهمیتنه بناء متن عربیسی ۱۲۵۲ = ۱۸۳۶ ده « دبو » نام ذات طرفندن فرانسوزجه به ده ترجمه اولونمشدر . ترکیجه ترجمه سی ، ۱۳۰۷ مطبعه عامره طبعی ، ج ۳ ، ص ۱۴۲ و ۲۲۷ مطالعه ایدلسون . — [۵] قاموس ترکی : عامل : عربلر زماننده اداره مأموری ، والی ، متصرف .

بیتلر [۱] یازوب دیرلردیکه بوکسنه لرسزلره واروب خبر کتوردکلرنده اکر کیرو یوجانبه کللولرسه الوکز آتنده اولان بیت المال دوه لردن یکلوب والرنده اولان دوه لری آلوب بیت المال ایچون ضبط ایدمه سز واکر کلکه حاجتلیری اولسه خبر کتوردکلرنده عامللر اول دوه لری بیت المال ایچون ضبط ایدرلردی و عباسیلر دخی بوقاعده اجرا ایدوب عادتلیری بویه ایدیکه هر اشک [۲] یولک هر بر منزلده نیچه بریدی قطرلر [۳] بسلنوردی. مثلا بغداددن خراسانه و بغداددن شامه و مصره و دخی نیچه بونتره بکزرلره نامه ایله کلن بکلر دخی قطرلره بنوب بر منزلده دخی ایریشجک آنی براغوب و برسنه دخی بنزلردی والی غیرنهایه کیرو دوغملواولسه لر بو طریق اوزره ایدرلردی و بو خصوص ایچون منازلده و مسراخلده چوقلق قطرلر بسلیوب و بسلینلره دخی بیت المالدن علوفه ویرلردی و عباسیلردن

[۱] لغت چغتای و ترکی عثمانی «بیتیک: یازو، مکتوب، رقمه، نامه. قاموس ترکی ده ده مکتوب، محررات، نامه، دلیلیور. تیمان نافع: «بتک: کسر تالیله، نامه و مکتوب معناسنه در. ترکی ده دخی بومعنایه در. — [۲] ایشک. — [۳] قاطرلره قاموس ترجمه سی «البرید: فریدوزنده اولاق ایچون منزلخانه لرده مرتب اولان آتله و قاطرلره دینورکه منزل طواری تعبیر اولنور و رسول معناسنه درکه بر محله کوندریلن ایلیچی و اولاق و ساعی مقوله سیدر. لساندن - لسان العرب مطبوع - و نهابه و فاشدن و شرحدن - تاج العروس مطبوع - مستفاد اولدیغی اوزره برید کله سی فارسی اولان بریده دم کله سندن مخفف و معربدرکه قوبرینی کسلهش دیمکدر. سلفده منزل طوارلرینک علامت ایچون قوبریلرنی قطع ایدرلر ایدی. بعده اول بریده را کب اولان ایلیچی به و اولاغه ده اطلاق اولندی. کیده رک سکتین بیتنه یعنی میانه سی ایکی یا خود درت فرسخ مسافه بی مشتمل اولان ایکی منزلخانه تک میانه ده اطلاق اولندی. سلفده هر ایکی یا خود درت فرسخ محله برر منزلخانه مرتب اولور ایدی و بو تعبیر لسانعزده منزل ایله معربدرکه اصل منزل اسم مکاندر. منزل آتنده و اولاقده دخی مستعملدر. شارح دیرکه سلفده منزل حیوانی قاطره مخصوص ایدی و بعض امهاتدن منقهم اولان بودرکه برید ثبوت و لزوم معناسنه اولان برددن مأخوذدر. طریق معلومه سنه ملازم اولان اولاغه و ایلیچی به اطلاق اولنوب بعده بو مناسبتله هر سربیع و رونده به و اول جمله دن اولاغک مرکوبنه اطلاق اولندی. بعده اولافلرک مکان مخصوص لرینه ده اطلاق ایدیلر و برید، فراتق یعنی داتما ارسلانک اوکنده کیدن قره قولاق تعبیر ایندکلری جانوره ده اطلاق اولنور ارسلانک اوکجه پیک کپی انذار ایچون حیره رق کتدیکیچون. زیرا آنک سسنی ایشیدن حیوانلر آرسلان کله جکئی حس ایله بر طرف اولورلر. کذلک برید منزل آتلیری اوزره

صکره قطرلری کیده روب پیگلر [۱] یورودرلردی . آنلردن صکره دخی چنکیزیان ظهور ایدیجک ایل و کون آتلیینه ضرباً و قهرأ بنوب آدینی اولاق قومشلردی [۲] و عثمانلو اولاق ظلمندن چنکیزیلره تقلید کچی ایتشلردی و عثمانلو دخی اول ظلمی اجراده [۳] کلوب لکن مقبوللری اولیوب و بر

تعین اولنان سورنجیلره اطلاق اولنورکه اولاقلرک اوکلرنجه چیارلر . قاموس ترکی : « قره قولاق : جاقله بکزر بر جنس حیوانکه آرسلانک بدیکنک آرتقیله بسلنمک ایچون بو حیوانک آرقه سی صره کزدیکی زعم اولنور ، سیاهکوش . وقتیله صدراعظمک خدمتده بولنان برماور . » تییان نافع « سیاه کوش : قره قولق تعیر اولنان جانوردرکه ایرانده سلاطین آنکله شکار ایدرلر آرسلانک ملازمیدر و دائماً اوکنجه کیدر ، فرهنگ ناصری « سیاه کوش : بروزن سیاه پوش : جانوریست که کوشهای آن سیاه است و بشاطر شیر مشهور است که زیادتی صید شیر قسمت اوست و آترا بترکی قرا قلاغ کویند » [۱] لهجه عثمانی به نظرأ پیک : ساعی ، شاطر ، قوشیچی . قاموس ترکی : خبر و مکتوب کوتوروب کتیرن . شاطر : لهجه عثمانی : آت یاننده قوشاق . قاموس ترکی : وقتیله بیوک ذوانک . آتی یاننده کیتمک وظیفه سیله موظف آغا . نعیا : « وزیر شاطری مثال اسقر لاط پوش » نابی : « پیک آهم کیده لی خیلی زماندیزاره ، امرز کم کتورر برخبر انشاالله . » ثابت : « سر منزل خاره دخی واصل اولدین ، زنده بیغصر اسی شاطر ایاقلیدر . » فرهنگ ناصری : « پیک : چابار و قاصد و مجازأ رسول و پیام کذار را کویند » بو کله تییان نافعده یوقدر . — [۲] لغت چغتای و ترکی عثمانی : « اولاغ و اولاق : بار کیر . » « یام : منزل بار کیری . » « یامچی : تانار ، قاصد ، پوسته چی ودا کچی و عریضه چی ، مؤده چی ، چابار ، خبرچی . » لهجه عثمانی : « اولاق : ساعی ، برید ، یامچیک ، پوسته . » « یام : یامچی : سوروجی و سوروجینک یغورلنی . ترکیده یام : منزل بار کیری . یامچیک : یولچی کینکی . قاموس ترکی : « اولاق : ساعی ، تانار ، برید ، پوسته . » « یامچی : ترکی کویندمه یام منزل دیمکدر . سوریمی ، منزلی ، سوریمی یاغمورلنی . تییان نافع « یام : اوله آنه دینورکه منزلخانه لرده حفظ اولنور سرعتله کلوب کیدن اولاقلر بتمک ایچون . لهجه اللغایده اولاقل فارسی مقابلی شا کرباه و یامچیک اولدینی کوستریلیور . قاموس ترکی : « تانار : مکتوب نقل ابدن سریع الحرکه ساعی . وقتیله بو خدتی سرعت مشی ایله مشهور اولان تانار افرادی ایضا ابتد کلرندن بو معنایه تخصیص اولمشدر . » « ساعی : زبازردی سایی . برخبر و یا مکتوب کوتورمک ایچون بریره کوندریلن پیاده ، اولاق . » نابی : « اثبات صیامه اولنان سحی صاقلر ، کاغد اوچورر منزله یوله اولاقلر . » زکائی : « دشت و هامون فراغتمده یوری آزاده ، مؤده نصرت ایله کورینجه تانار کلور . امثال عثمانیه دن « بغداد تانار اولمش ، بغداده ساعی لازمه ایشته بن . » — [۳] بوراده نقصان واردر .

اولاق یورتکمک بوندن اول عثمانلونک قاتنده کویا که سلطنتدن برجزه ایدی . یعنی پادشاهلره متعلق کل وجزؤ هر نه ایشلری اولسه کونده بر مصلحت اولسه بر اولاق حکمی ویرلردی . اول کتد کدن صکره بر مصلحت دخی دوشسه بر اولاق حکمی دخی ویرلردی . بردخی اولسه بردخی ویرورلردی . والحاصل کونده نیچه دورلو مصاحت دوشسه هر بریسیچون بر حکم ویریلوردی . کون اولور دیکه کونده نیچه اولاق حکمی ویریلوردی . علی الدوام بونی اجرا ایدرلردی و عثمانلونک ابتدا ظهور لرینک اولی که [۱] هجرت نینک علیه السلام طقوز یوز قرق التی به کایجک اسلامبولده طاعون ا کبر اولوب ایاس پاشا وزیر اعظم طاعوندن فوت اولوب پادشاه عالمناه سلطان سلیمان وزیر اعظمی بو تاریخک مؤلفنه ویریک [۲] بونک مؤلفی طشره ده یعنی سنجاقلرده و بکله بکیلک کرده خیلی زمان اولوب و عثمانلونک انواع دورلو ظلملرینک حاللرینه مطلع اولوب اوت بو اولاق ظلمی جمیعسندن قتی وچوق اولمغین آکا بناء پادشاه رومی زمینی [۳] و بالدن وسایر مسلمانلری ورعایابی و بزه [۴] مسکینلری ظلمندن قورتارمغه بو حقیر اقدام کلی ایدوب و پادشاه اسلامک دخی مراد کلی ایدیکی و نیچه کره دخی امر ایدوب قصد ایتمشله دیکه اولاق ظلمی کیده . اوت وزیر اعظم اولانلر مساعده ایتمزلر ایدی . هله الله تعالی نک عون و عنایتی یتشوب شونک کبی عظیم کناهی پادشاه عالمناه کند و ذات شریفلرندن نفس نفیسلرندن کیده روب باباسنک و دده لرینک روح روانلرین شاد ایدوب و کندولرینک نام شریفلرینی دهر صحیفه سنک سطحنده آلتون ورق اوزره کمش قلمله یازوب دور قیامته دکن ایلك [۵] ایله آکلمغه سبب اولدی نیکم شاعر دیمشدر .

۹۴۶

نظم

برایش ایتدیکه جانہ جان بفشار   کوکلر دردینه درمان بفشار

[۱] بوراده نقصان واردر . — [۲] متن اثر ص ۳۷۰ مراجعت ابدلسون . —
 [۳] روی زمینی . — [۴] بز . — [۵] ایوک ، ایلك .

بونکچون زر ورقلر ازملودر	بونى سيمين قلمله يزملودر
بو رسمه ظلمله امرحکم شاهى	دکل ايتمش بر ايلک پادشاهى
خدایا شاهمز اول خان سليمان	سلاطين زبده مى سلطان سليمان
فضای هفت کشورشه سوارى	يکانه خان سليمانک يادكارى
ديلروز طورده و غنجه دوره عالم	اوله امرکيله سلطان اعظم
مراداتن ميسر ايله داتم	هر اعدايه مظفر ايله داتم
کيدومه يربوزندن سابه سيني	فلکلرده بلند ايت يابه سيني

نفر: وباباسى سلطان سليم و دده لرى بو اولاق ظلمين کيدر مکه قادر اولامايوب
 بو حسرته دنيا دن کتديلر . بو کتايک مؤلفى ايدر حتى نيجه کره سلطان سليمان
 رحمه الله اشتمش که ديردى « بو اولاق ظلمى يزه نه دنيا ده ونه آخرته و احتلاق
 ويرر حق تعالى قاتنده بو خصوصه غايت شرمسارزه ديو آه ايدر دى . معاون
 بولامدوغى اجلدن و سلطان سليم عجم سردارى حيدر اوغلى شاه اسمعيل بوقدر بيک
 مریدی بی دین ملاحظه ايله واروب چلدرانده قیروب (۱) و مال و منالارین
 آلوب و ممالکتک نيجه يرلرین ضبط ايدوب آندن صکره مصر سلطانی بوقدر
 لشکر قیروب که مصر چندوسين (۲) که آغر چرکسلر اولمقین بر برينک
 دماغنده (۳) فرعونلق سودالری و ار ایدی . آنلرک اکثرین قیروب و مصر ایلن
 و شام و حلب مملکتلرین تا اقصای هنده وارنجه ضبط ایتمه قادر اولابلدی .
 اوت بر اولاق ظلمين کيدر مکه قادر اولمدى و بو تواریخک مؤلفى ايدر شول
 وقتکه بو اولاق ظلمنى کيدرملو اولدوغم زده دارالسلطنه قسطنطنیه ده نيجه کافر
 پادشاهلرندن الحیلر جمع اولمشدی . اول الحیلر وک بریسی فرنگستاندن ایدی و بری
 اسپانیانک ایدی و بری بیچ قرالی فرندانوشدن ایدی و بری له دن ایدی و بری
 مسعودن (۴) و بری بودیم قرالی یانوشدن ایدی و بری بغدادن ایدی و بونلرک
 هر برندن باشقه باشقه سؤال اولندقده بو طریق ايله « سزک و لایتر کوزده اولاق

[۱] قیروب . — [۲] چندوسين . قاموس ترکیه نظراً وقتيله مصرده سوار برله اطلاق
 اولدوردی . فن فروسیتی این بیلیر هسکر . — [۳] هر برينک دماغنده . — [۴] موسقوو .

ظلمی اولورمی « دینلقدمه [۱] جهسی حاشا دیوب الله تعالی بزم پادشاهلرمزی وولایتلرمزی بواصل ظلملردن صقلسون بواصل ظلم بزم ولایتلرمزده یوقدره دیو جواب یردیلر. کفرلرینه راضیلردر اولاق ظلمنه راضی دکلردر دیمک. ایمدی بالله العظیم کافر کفرلریله اولاق ظلمندن راضی دکلردر دیمک صاقوب برا کر حق اولدوغیچون حال بویله. اول کافرلر خلال حرام نه ایدوکن بلزلر یامسلمانلر اولوب بو ظلمه ارتکاب ایدرلر بلورلرکه الله تعالی آدم اوغلنلرینه رزقی وهرضی وقاتی بربرینه حرام ایتشدر وبغیرحق بو اولاق ظلمنده کشینک هم عرضی یقرلر وهم ومالنی آلوب تصرف ایدرلر. عجب اقدامدرکه کوزکوره کندولریجی جهنمه آترلر. علی الخصوص اولاق اولسه دخی کلیاً مصالح مملکت ممکندر وعثمانلونک ولایتی چوغلدیجه اولاق ظلمی آرتدی ایدی. یعنی سلطان بایزید زماننده ایکن [۲] دکل ایدی. اوت سلطان سلیم زماننده ذوالفقار [۳] دیاربکر ولایتلری آلدقدمه اولکیدن اولاق ظلمی آرتق اولدی. آندن حلب وشام ومصر آندی اولاق ظلمی دخی آرتق اولدی وسلطان سلیمان زماننده بلغراد وردوس آنوب اولاق ظلمی دخی آرتدی. آندن انکروس قرالی ولشکرین وبوقدر ایلن وکونن آندن قزلباشدن بغدادی ووانی بوقدر ولایتن آلدقدمه اولاق ظلمی بر مرتبده اولدیکیم اولاق چوقلقندن ایله کونده آت قالمیوب اکثریا خلقک [۴] اگرغنی واکر فقیرمرکه رغبت ایدوب بینلردی وبهاده دخی ایکن ایو آتک بهاسی یوزده ویوز ایله آنجق. اوت مرکب بهاسی یوز یوزاوتوزلق اوچیوزده اوچیوز ایله ایندی [۵] نیتکیم اول زمانه مناسب شاعر دیمشدر .

نظم

کیدرلر هر یکا دائم اشکلو اولپدر شمعی خرا آندن کرکلو
آنه یینلرک کتدی سروری اشکلور بلور اولدی حضوری
زمانیدرا کر دولت یرینه که بغلندی اشکلر آت یرینه

[۱] دینلقدمه. — [۲] ایکن: چوق. — [۳] ذوالقدرو. — [۴] اکثر خلق. — [۵] نسخه ده بویله در.

نثر: وبادشاهلردن غيری وزرانك ودفتردارلرك وَاغالرك وبونلردن ماعدا
 كمسنلره ادنی مصلحتدن اوتری اولاق حكمن ويرلردی واولاق حكمن بر
 مرحمتسز كمسنك انه ووروب اول خيخ دخی فی الحال اول اولاق حكمن
 آلدقه قاضی به وصو باشی به حكمن كوستروب قاضی وصو باشی دخی بولدقه
 اكر فقيرك واکر غنيك آتلين جمع ايدوب اول خيخه كتورلردی ايری كرك
 کمی كرك ديلدوكن آلوردی وديلدوكن رد ايدوب بر اهل حال اولاق بلاسنه
 اوغرايوب اول زمانده بونی حكایت دیو نظم ايدوب یازمش اما شكایت کلی
 ايدوب درون دله كتورب ديمش .

نظم

مكر برشفقتی یوق ظالم اولاق	خدا سندن خبرسز مفسد و عاق
چقوب اسلامبولدن برکون ارمش	دكزدن اوسكدار شهرينه كيرمش (۱)
بری برينه قامتس یوجیلیری	قوپرمش آت ایچون خلق ایچره زاری
کتوردب صو باشی آدملرینه	بیچه آتلی بقمز کملرینه
بو آخر اختیار ایتدکده آخر	بولمش صاحبی یاننده حاضر
دیمش باشا قولیم بن خیر اول	بو یکا خدمت ایچون طوتمش یول
ویروب آتن آتک بردخی طوتمش	اول آت اسیده بو سوزی ایتمش

[۱] تبیان نافع : « اسكدار : ضم كاف فارسیله ؛ نزلخانه به و منزل آتنده دینور
 وهر مرحله ده بری برینه الدناله سرعت ایصالی مطلوب احکام بادشاهی و سائر
 مکاتب ایصالی ایچون وضع و تعیین اولتان پیاده لره واولاقلرك مکتوب وضع ایلدکاری
 کیسه به وخریطه به دخی دینور. ترکیده جوره زن تعبیر ایدرله. فرهنگ انجمن آرای ناصری:
 « اسك و اسكدار : نامه برکه برای اودر هر منزل اولاغ مهیا باشد. تازود بمقصد رسد
 و اسك بمعنی الاغ است این لغت در اشعار شغرا هست ... و این لغت در بلاد اسلامبول
 معمول و شایع است و نام عمده معروف است و وطن فقیر آنست که در اصل ترکی بوده و چون
 اسك بمعنی الاغ است ، اسكدار بمعنی الاغ دار و اسك را اشك کرده اند سین بشین تبدیل
 یافته است و در اصطلاح مغل الاغ دادن و الاغ گرفتن برای چاباری متداول است» الدرر
 المنتخبات المشهوره فی اصلاح الغلطات المشهوره ایله قاموس الاعلامده اسكدار کله سنه ده باقلسون.

که بندهاخی بلا [۱] آغا آدمییم
 آنکده آتی ویرمش روان اول
 اول آنک صاحبی مش بر خوش انسان
 واروب آینه یابشد قده آکا
 دیمش اول تکری قولیم بن ای مرد
 هان ایتیموب آکارحم [و] صبری
 ینوبن یولنه اولمش روانه
 آت ایه سی [۳] باقه قلمش زار و حیران
 یودم بن نه دیم غیرت سنکدر
 بوسوزی دیدوکی دم یانه یانه
 اولاق شهر ایچنه ارمشدی آنجق
 یقلمش سورچوب آت آتنده ناکاه
 طاغلمش بینی اوزلدی بونی
 طورب آت آیاغ اوزره صاغ و سالم
 خداسینه صغین آخر اوجین

نثر: ودخی وقت اولوردیکه قبودن بعض کمنلره اولاق حکمن ویرلردی
 برآت کندوسیچون ودورت بش آت خدمتکارلریچون و برآت دخی قولاغوز
 ایچون. وقت اولوردی بعض خصوصلره بش آلتی کشیه اولاق حکمن ویرلردی.
 آنلر دخی بشر آلتیشر کشی ایله برکونک [۴] آتلیینه بنوب و برجانبه چقوب
 کیدرلردی.

نظم

بو کوشورده عجب قانون اولیدی که جورا کسلیوب افزون اولیدی

- [۱] سجل عثمانیده ترجمه حالاری کوریلن بلال آغالر مورخک زمانتدن چوق صوکره موقع
 اقتداره کاشلردر. — [۲] اینس. — [۳] آت اسی اوله جق که صاحبی دیمکدر. —
 [۴] کون بوراده خلق مناسنه مستعمل اولسه کرک.

اشیدر یوقدی چوغلدیجه زاری	اولاق ظلمی یقوپدر هر دیاری
بیلمزدی نیداسن هر مسلمان	کیده چک یولاری قلمدی آسان
قوش اوچزوقولان بوکورمزیدی [۱]	یوجه طاغیرکه انسان کورمزیدی
نه قیلسون یولجیلر ناچار اولدی	اول آزارلر قویوللر اولپدی
کیدرلر هفتسه لک یوله طولایو	واریجیق منزله هر کون اولایو
مقرر صائشور بر مرد کمره	اگر طغروکیدرلرسه بناگاه

نثر: و بونجیلین طشرلرده دخی بکربکیلر و سنجاق بکبری وقاضیلری وصو باشیلر قپودن حکم آلمق حاجت دکل هربری کندو مکتوبلری ایله اولاق یوریدرلردی و بو اولاقلر آلوب بندکلری آتلری زبون اولدوغی یرلرده براغوب کیر و اول محلدن ضرباً و قهرأ بر آخر کسنه نك آتین آلوب کیدرلردی و بو اولاقلر اکثر اهل علم طایفه سنه ایریشوب آتلرین یوله و ایزده اولوب [۲] وقاضی اولانلرک آخورلرینه کیروب آتلرین آلوب بنوب کیدرلردی. و وایت اولتورکه شول وقتکه روم پادشاهی سلطان سلیمان بغداددن کچوب [۳] کوك دپه نام موضعه کلدکده ابراهیم پاشا دلوبالی نام حییب [۴] بی دینه اولاق حکمن و یروب اول دلوبالی کندو خدمتکاری اولاق بندو کندن غیری واسبابلرین دخی کورتورمک ایچون حاجت اولدوغی قدر آتلر آلوب یوکلدرلردی تا اسلامبوله وارتجه بو اولاقه کیدنلر دخی بعضنک آتی دنج ایکن همان بولدقلری کسنه لری اکر دانشمندوا کرسپاهدروا کرمدرسروا کرقاضیدر لاعلی التعمین کمی بولسلر [۵] دیردیمز آتلرینی آلوب اکر مقابله ویا مخالفت ایدرلرسه کونک ایله اوروب آتدن یقوب و ایری قولانسه بچاق اوروب و ایرین یبانه آتوب و بو اولاقلغه سکر دوب کیدنلر طاغ و ذربند دیمیوب همان قنده کرکهسه بولدقلری کسنه لری آتدن ایندورب اسبابلری ضایع اولدوغنه اصلا التفات و اعتبار ایتیموب بونک کیلری و دخی درمانسز یرده آتندن ایندورب ذلیل و سرگردان ایدرلردی.

[۱] لغت چغتای و ترکی عثمانی: «قولان: بیانی آت، طوار. — [۲] آلوب. — [۳] کوجوب. — [۴] خییت. — [۵] بولسلر. بوراده نقصان واردر.

اول فقیر دخی [۱] اسبابن کوزلیوبوردی ونه اسبابن براغوب آتی طلب ایتمکه
 قادر اولوردی اول حالده متحیر و حیران اولوب نیده سنی بلزدی .

نظم

بوکونه بر ضعیفک طاع ایچنده   بیقوبن قورخوف اوديله داغ ایچنده
 اسوزلق طاع و دربند مخالف   نه خود همراه وار او سره واقف
 دیک [۲] امدی حالی نولور اول کشینک   نیه ایره جکی بللو ایشینک
 ضروریدر بو او دیله یانیر   یا آت کیدر یایوک اوغرلانیسر
 دکلی قانی کوچ بورسمه ایشلر   بونی اولان مسلمان نیجه ایشلر

نثر: وشول وقتکه پادشاه روم سلطان سلیمان هجرت نبی علیه الصلوٰة والسلامک
 طقوز یوز قرق برنده تبریزه واروب آندن عراق عجمی دولاشوب آندن
 عراق عربه کلوب و عراق عربده بغداد [بهشت] آبادده قیشلدی. اول قیش
 بغداددن اطراف ممالک بی نهایت اولاقلر ارسال اولمقله بغدادله نیسین [۳]
 آراسنده اولاقلر بندکلری آتلردن یدییوز مقداری آت ضایع اولوب اصلانام
 [۴] نشانلری ظاهر اولمدی دیو روایت ایدر لر و ابراهیم پاشا وزیر اعظم ایکن
 برخصوص ایچون روم ایاته اولاقلغه ایکی چاوش کوندورب آنلر دخی بیشیر
 آلتیشر خدمتکار ایله اولاغه سکر دوب اکر سپاهیدر و اکر دانشمندلر فقرادن
 آتلرین آلوب ضرباً بنزلردی. اسلامبول ایله ادرنه اورتاسنده برغوز نام قصبه یه وار یجق
 بو چاوشلر بورغاز سپاهیلرندن ضرباً آت آلق مراد ایدینوب آنلر دخی آت ویرمیوب
 ادرنه غوغا اولوب آخر الامر چاوشلر روم ایلندن عودت ایدوب اسلامبوله
 کلدکلرند « فلان محله اولان سپاهیلر بزه آت ویرمدیلر » دیو ابراهیم پاشایه
 غمزایدوب ابراهیم پاشا دخی اول سپاهیلردن ایکینسن صلب ایتدردی . صاحب
 کتاب ایدر تاریخ [هجرتک] طقوز یوز قرق برنده ولایت یونانده [۴] بکلر بی ایدم

[۱] نه . — [۲] ده یک — [۳] نصیبین . — [۴] قاموس الاعلامده قونیه کله سنه باقلسون .

محروسه مصرده اولان بعض اهل مقاطعات و مباشرلرینک محاسبه سی کلوب اسلامبولده کورلمک ایچون برحکم شاهی وارمغین محروسه مذکورده اولان قرق نفر مقداری کمسنه لر کندو آنلرینه بنیوب همان اولاق ایله یوریوب اهل سفردن و اهل حضر دن بولدقلری کمسنه لرك آنلرین آلوب یولده و ایزده مسلمانلره و کافرلره بی نهایته ایذار و ظلملر ایده کلوب و برکیجه قونیه شهرنده قونوب ایرته بی قونیه شهرندن سکسن آت آلوب بر آت بنوب و برر آت یدک ایدوب یانلرنججه آلوب کتدیله و یزید اوغلی حسین نام ملمون بی دین موصلدن اکازوو اوریلده [۱] بش کره یوز بیک آچهلوق سنجاق بکی اولوب ایاس پاشا زماننده کندونک سهل مصلحتی ایچون قرق نفر آدملیله برکو [۲] آنلرینه بنوب یولده و ایزده اکر غنی و اکر مساکین و مظلومین دن بولدوغی آنلرین جبراً و قهرآ آلوب محروسه اسلامبوله بو اصل مسافه بعیده دن کلدیله و اسلامبولده مصلحتی بتوب تمام اولدقدن صکره کبرو وضع سابق نا معقول اوزره اسلامبولدن چقوب اولاقله یوریوب یولده حددن زیاده ظلملر و تعدیلر ایدوب یوللرده بولدقلری [۳] شفقت و مرحمت ایتیموب و سنجاغنه وارنجه برکونک آنلرینه بنوب ایتدکلری فسادک اورانی [۴] اولیوب بالاخر [۵] اول ظالمک اولاقلفده اولان ایتدوکی ظالمک اثری برکمند اولوب بر آخر خصوصدن اوترو یوزازینه کچوب قره آمد [۵] ده صلب اولندی و تاریمک طقوز یوز قرق آلتیسنده خادم سلیمان پاشا مصر قربنده اولان سویس نام موضعدن دونانمه هایون ایله هنده واروب و هنددن دونوب زبیده کلوب کیدن چقدقده [۶] زبیددن کتخدا سیله یکرهی مقداری آدمیسن اولاقه بندورب اول یرلرده چندان اولاق آتہ بنمکه بولمز اوت آنلر آتمی بولدیله بندیلر سفلی دومی [۷] بولدیله مجین [۸] دوه سنی بولدیله بندیلر تا مکة مشرفیه و آندن مصره

[۱] اربیلده . — [۲] کونک اوله جق . — [۳] بوراده نقصان واردو . — [۴]

اوران: مقیاس، اولوی . — [۵] ۲۴۱نجی صحیفه نکه ه رقتی استطرادی مطالعه ایدلسون . —

[۶] ص ۳۶۹ یله ۴ رقتی استطرادی مطالعه ایدلسون . — [۷] بقل رومی . —

[۸] مجین .

ومصدرن غزیه و شاه آندن حلبه بو اوسلوب [۱] اوزره شهر بشهر قصبه بقصبه اسلامبوله کئنجه ایتدکری ظلمک نهایتی یوق و بو اولاق ظلمی بونلره بکزر افعال قبیحه و اوضاع فضیحه لک غایبی اولمیوب یازیلورسه سوز اوزر بو مختصر آکا متحمل دکدر و پادشاه مزله ظل الله فی الارض بو اولاق ظلمن کیدردوکی وقتن قاضی خان که سابقده قزلباش بد معاشدن کلوب پادشاه روی زمینه اطاعت ایتمش ایدی . پادشاه عالینام آکا بورستان [۲] بکلر بکیلکن بو قدر کره یوزبیک آچمه ایله و یروب اوتوروب خوش بیوب طور رکن وسوسه شیطان اویوب کرو قزلباش جانبنه کیدوب وقاضی خان آنده واریجق اول دخی طهماس شاه گمراه اغوا و یروب دیدیکه « کل سکا بغدادی و بغداد ولایتی آلیویرهین ، دیو کتوردب قلعه درتسکه و قلعه درتسکدن کچه میوب آندن شهر زوره کلوب و آندن دخی کیره میوب و آندن بابان حاکمی حاجی شیخ کرد بیکی اوزرینه کلوب حاجی شیخ دخی دربندلرین بند ایدوب قزلباش بد معاش ایله دربند اوزره صواش ایدوب بالاخر [۳] قزلباش دربندی حاج شیخدن آلوب حاج شیخ دخی بر صعب صرب یری وار ایدی آکا واروب نیچه یوز کره ایله صربلره بنوب شاه گمراه دخی قاضی خان دین [۳] خینه کندو لشکرندن غیری دورت بش بیک قور حسین [۴] قوشوب حاج شیخ اولدوغی صرب و صعب یره کوندورر . قاضی خان واروب حاج شیخ ایله نیچه کون صواش ایتدورب قزلباش حاج شیخه ظفر بولمیوب بالاخره قزلباشلر جمله سی آتلرندن اینوب آنی کور یجک یایاق اولوب حاج شیخ دخی قزلباشلری آتلرندن ایندوکی کور یجک فی الحال نیچه یوز کوردلری براغوب بولدن [۵] قزلباش آتلری اولدوغی طرفنه کوندورب کردلر دخی اول اوغری بولدن قزلباش آتلری اوزرینه واروب هاندم آنده اولان قزلباشلره قلیچ قه یوب بر مرتهبه قردیلرکه [۶]

[۱] اسلوب . — [۲] لرستان و یا لورستان . تبیان نافع لور : بر شهر آدیبر تقویمده تستر ایله اصفهان اراسنده یازار و صحرا نشین طائفه سندن بر بیوک اولوس و عشرت آدیبر « تقویم دن مقصد ابو الفدائک تقویم البلدان نام اثریدر . قاموس الاعلامده لورستان کله سنه ده باقاسون . — [۳] دین . — [۴] قور یجین . — [۵] بوراده نقصان واردر . — [۶] بوراده نقصان واردر .

قابل دکلدر وهم نیچه آتلرین آلوب وقاضی خان وباننده اولان ملاحده بوحالی بلیجک فی الحال کیروسنه دونوب حاج شیخ دخی کندو یاننده اولان کردلرایله قزلباشک آردلرندن بر مرتبهده قرغون ایستدیلرکه دل ایله شرح اولمز . قزلباشدن ایوبباش ایدیکه آتی آله کیده بلدی . والحاصل قزلباشدن اوچ دورت بیك کشی هلاک اولدی . شاه طهماس بی دین یوزقاره سن حاصل ایدوب کیروسنه کتدی . اما پادشاه اسلام قطعانه کندو قالدیدی ونه لشکردن کمسنه کوندردی . اولاق ظلمنی کیدر دوکیچون الله تعالی کرم [و] لطفندن آسان وجهله اول خیشک شرینی ولایتندن دفع ایتدی نه ولایتسه کیره بیلدی ونه مملکتدن بریره ضررایده بلدی ونه لشکرینک برکسنه نک بورنی قندی [۱] وتاریحک طقوز یوز قرق آلتیسنده رستم پاشا زماننده پادشاه روم سلطان سلیمان اولاق ظلمنه کیرو ادنی اشارتی اولوب عثمان پاشایه بغداد قریبنده تورستان [۲] بکلر بکیلغن ووروب رومدن قرق کشی اولاغه بندورب که « نیز واروب اول یرلره یتشه سنکه اولمایا که قزلباش کلوب اول یرلره ضرروزیان ایده دیوکوندورب وعثمان پاشایی اول یرلره اولاقلی ایله کوندردکلرینک چندان فائده سی ظاهر اولیوب آتبحق اول ظلمله اولاق آلوب بندوکلری آتدی صاحبیری مظلوملرینک آهی توتونی پادشاه روی زمین طرفنه تاثیر ایدوب اوغلی جهانگیرده ظهور بولدی وسلطان سلیمانک دخی اوغلی جهانگیره بر مرتبهده محبتی وارایدیکه نوع [بشر] آنک تحریر وتقریرنده عاجز ایدیلر اما اکسوزین برکون حلب شهرنده جهانگیر دارفاندن نقل ایدوب کندولری وحید وفرید قالدیلر [۳] ورستم پاشا دخی وزیر لکنده کونده نیچه کره اولمک تصور ایدوب قاننده اولمک جائز ایدی وزارتندن چقمه سنی هرگز خیالنه کتورم یوب قطعاً تصور ایتزدی . آکا دخی

---

[۱] لشکردن برکسته نک بورنی قانامادی . — [۲] لورستان . خوزستانه متصل اولدینی صحائف الاخبار ج ۲ ، ص ۵۹۵ ده کوریللیور . بوذاتک ۹۵۵ ده نخبجوان سفرنده ایران اردوسنه شیخون اجرا ایدن چرکس عثمان پاشا اولسی ملحوظدر . سبج عثمانی ده تاریخ وفاتی ۹۶۰ کوسترلشدر . بیجوی ج ۱ ، ص ۳۴ ده وفاندن وتاریخندن بحث اولونامشدر . — [۳] آتیده و ۹۶۰ سنه سی وقایعی میاننده استطراداً تفصیلات ویربله جکدر .

اولاق ظلمنك نمره سی ایریشوب، نا کهان وزارتنن جقوب اما سبب نه ایدوکی
 بلنمیوب کندوسن نارحیرت ایله طاغلیوب قالدی [۱] و عثمان پاشایه دخی بوظلمك
 نتیجه سی یتشوب اولاق ایله تورستانه [۲] واردقده برمالدار عجم قریسنی آلوب
 عجم قریسنده مال و منال اومادوررکن عجم قریسی آکا مال و منال یرینه سچان
 اوتن یدورب هلاک اولدی و بعضلر ایدر عجم قریسن آلدقندن صکره بعد زمان
 ذات الجنب رنجنه مبتلا اولوب هلاک اولدی و تاریخك طقوز یوز قرق یدیسی
 اولیجق سابقا تاریخك طقوز یوز قرق دورنده که وندیک کافر ی عهدین بوزوب
 صیمشدی فرانسه [۳] قرالین دیککچی ایدوب فرانسه قرالی دخی روم پادشاهی
 سلطان سلیمان ایلیچی کوندردی [۴] سلطان سلیمان دخی دلکین قبول ایدوب
 ایکی یوز بیک آلتون و موره نواچیسنده ایکی قلعه بری انا بولی و بری مانوآسیا
 [۵] ویرمک شرطی اوزره وندکلو دخی ایکی یوز بیک آلتون ویردیله. آلتان
 ایکی قلعه و یروب تسلیم ایتدیله. آندن صکره باریشقلق مقرر اولدی [۶]. سنه
 مذ کوره رمضان آینک یکر می یدنچی کیجه سی که قدر کیجه سیدر اسلام بولده
 اسکی سرای که ابوالفتح سلطان محمد بنا ایتدر مشدر کلیاً احراق بالار اولوب
 یکیدن بنا اولندی و بوییلده یدی قلعه به خیرسوز کیروب مصردن کلن آلتوندن بیک
 آلتون بالتمام آلوب و بوییلده بیج قرالی عجم شاهی طهماس ایله ایلچیشوب طهماس

[۱] داغلیوب قالدی . آتیده و ۹۶۰ سنه سی و قایبی میاننده استطراداً تفصیلات
 ویریله جکدر . — [۲] لورستانه . — [۳] فرانسه . — [۴] تاریخ ابوالفاروق
 ج ۳ ، ص ۲۳۲ ده « ۹۴۷ ده کلن سفیر دولاغارد ، فرانسیوا طرفندن مأمور
 ایدیلن سفیرک شمالی ایتالیا ده یعنی شارل کنگ مملکتی داخلده قتل ایدلدیکندن شکایت
 ایچون کلش ایدی . باب عالی امپراطوردن ایضاحات طلب ایتدی . حکومت ایشی اولیوب
 قتل ماده سنک حیدودلرک معرفتی اولدینی حقنده تفصیلات و تأمینات ویرلیدی . معذور
 کورلیدی « دینلیور . — [۵] ناپولی دی رومانیه ایله مالوه زینه : مونبازی . — [۶]
 تاریخ ابوالفاروق ج ۳ ، ص ۱۴۱ « مالوه زیا و ناپولی موقعلری موره ده ، نادین و اورانا
 دالماسیاده ، خیرالهدین پاشا طرفندن ضبط اولنان بوتون اطهر آق دکزده کارمز اولدقندن
 باشقه اوچ یوز بیک آلتونده تضمینات آلتندی ایدی . مذاکرات امتداد ایتدی . امضا
 اولنان صلح نامه نك تماطیسی خیلی سوردی ۹۴۶ « دینلیور .

دیدیم « شویله کیم روم شاهی سنک اوزروکه واره بن بو طرفدن یوریم شویله کیم بنم اوزریمه کله، سن اوتهدن یوریه سن، طهماسک بودیبا جدن مرادی شروانی آلمق ایدی و فرنگ یانوشک [۱] دخی مرادی بودیمی و نواحیسنده اولان حصارلری آلمق ایدی [۲]. روم شاهی سلطان سلیمان محمد پاشا نام وزیرن عانندن سلحدارلر بلوکیله و سکیبان باشی اوچ بیک یکچیری ایله و روم ایلی بکیر بکیسی تمامت روم ایلی عسکری ایله بودیم [۳] یاردم کوندردی و قزلباش طرفنه سلیمان پاشا نام وزیرن ایکی بیک بیش یوز یکچیری و ایکی بیک بلوک خلقی و قرمان بکیر بکیسن قرمان لشکریله و سیواس بکیر بکیسن عسکریله قوشوب و مبالغه یراق و جبه خانه و یروب آناطولیده آرتق آباه [۳] و اروپا و توردی و سلطان اسلام اسلامبولده سایر عسکریله اوتوردی هر قتی طرفدن دشمن ظاهر اولوب حرکت ایدرسه آکا قارشو واره . طهماسدن حرکت ظاهر اولیوب اما فرندانوش پویم پتره [۴] نام بانن مبالغه عسکر شیاطین رهبرله قرهدن بودیم اوستنه کوندروب و طونه دن دخی کیلری کلوب حصاره اوشیدی واللی مقداری بیوک طوپلر کتورب بودیم اطرافنه قورب قرق بیک جنکچی و یکریمی بیک مقداری دخی قنکچی اولوب قلعه مزبوری دوکوب ایچنده اولانلری خیله [۵] زبون آتمشیدی و نیچه یرلرده کدوکلر ایدوب یوریش ایتدکده قلمده اولان یانوش قارشو [۶] اوغلی و یرار بکلریله بودیمی آلامانلره و یرمیوب شیرانه جنک ایتدیلر و پویم پتره روم سلطانی وزیرن و روم ایلی بکیر بکیسن بو قدر لشکریله

[۱] فرزندوش: فردیناند . — [۲] تاریخ ابوالفاروق ج ۳، ص ۱۹۶ ده «شاه طهماسب شارل کنایه فردیناند سفیرلر کوندردی. دولته قارشو تجاوزی براتفاق عقدا تمکه طالب اولدی» دینلیور . — [۳] ارتق آباد - اورتوق یانیق معناسنه علم - تواقده ملحق و اسع بر قضا . — [۴] صدر اعظم سلیمان پاشایه اصدار و چاشنیکی لرلردن «قدوة الاما جد والا کارم جامع المحامد و المکارم کیوان دام مجده» و داعیتله ارسال اولونان جمادی الاخره سنه ثمان و اربعین و تسعائة تاریخلی استنبور فتحنامه سنده «انکروس بک زاده لرندن پیرنی پتری دخی کا تابع اولوب کلوب انکروس ولایتنه مستولی اولوب» دینلیور . — [۵] خیلی [۶] یانوش - ژان ژاپولیا - ک قاروشی .

کوندردوکن ایشدیجک بودیم اوستی یاننده اولان طاعی چوب چوره خندق قازوب استبور [۱] ایدوب و آغجاری سوریلدوب و او جلرین طشره یه دیزوب بر ایکی برده قیو قویوب و بو جانبده لشکر اسلام و اروب وصول بولدقده و یکچریلر دخی یر یر مترسلر قورب جنک اولمغه باشلدی [۲].

تاریحک طقوز یوز قرق سکزی اولیجق و بو ییلده اشبو تاریحک مؤلفی عهده سنده اولان وزات خدمتی پادشاه عالمیناه آخر کمنه لره ویریلوب [۳] و کندوسی حاج الحرمین الشریفین اولوب نیکیم یوقاروده ذکر اولندی [۴].

توجه سلطان سلیمان خان بغزای اسطبور: روم پادشاهی سنه مذکورہ صفر آینک یکریمی بشنده دوشنبه کونی شهزاده محمدی و سلطان سلیمی بله آلوب عسا کر نصرت آثار ایله سنجاقلرین قالدورب و طبل و کوسلرین چالدورب دولت ایله اسلامبولدن چقوب نیت غزا دیو عزم بودیم ایلدیلر و اول کون حلقه لو نام

بیکاره قونوب اتفاتی اول کیجه یاتسو وقتندن صکره هوا متغیر اولوب رعدو برق شاقیوب [۵] یغمور یاغوب بر عظیم سیل کلوب اول حلقه لو درسنه صغیوب اطرافلره یایلوب دریا مثال اولیجق اول سیل عظیم اوکنده بولدوغن اکر آتدر و اکر آدمدر و اکر چادردر و اکر اودقدر [۶] و اکر غیردر

[۱] استبور: طابور معناسنه در. طابور، ناپقور، طابقور، دپفور: آراهلر بر برینه زنجیرله قوشادیلوب درت یوزلو قلعه شکلنه کیرمش استحکام. طابور: طابقور مخفی: دیزیلی عسکر، قلعه اولان شکل مرعبده طوران عسکر، قلعه قورمش صف و طوب، بر برینه آرقه سنی و برمش درت دیزیدن مرکب مرعب الشکل بر عسکر و یا طوب و سائره مجموعی که هر طرفدن دشمنه

مقابله ایدوب استحکام تشکیل ایدر. صحائف الاخبار - ج ۳، ص ۶۰۳ - «برمتین طابور احداث و اطرافنی خندق ایله تحصین ایتدیلر» جامع الدول: «زل السردار فی رابع ربیع الاول فی مقابله الاستبور». پچوی ایله حسن بکرزاده تاریخلرنده اسطبور صورتنده در. [۲] فتحنامه ده «حوالی» بودیندن بر جبل عسیرالمرور اوزره محکم اصطبور باغلیوب توپلیسنه و ارنجه خرق زمین ایدوب عمیق خندقلر کسوب جنک ایچون یر بارولر پیداغلوب و طونه ایچنده بعض جزیره لرده قله یاپوب هر جانبدن اصطبورنی حفظ و حراست ایتک ایچون

بادلوشقه لر قوروب حصن حصین المثلر «صورتنده تعریف اولینیور». [۳] و بروب. خادم سلیمان پاشایه. [۴] متن اثر ص ۳۷۰ مراجعت ایدلسون. [۵] شاقی: جاقق. بارلامق، بردن بره لمعان ایتک. [۶] اوتاغ، اوتاق.

والحاصل سيل قولايته قونانلوك اكثر يا ونجه سنك اسبابلرين آلوب وكتدولرين هلاك ونجه آتلىرى و دوولرى يواليوب ونجه لرى عريان قورتلوب ونجه لرين طغزو دكزه كوندردى وبوقوناقدنه بش كون اقامت اولتدى. تكرر هر كشى براغن كورب آندن ادرنه يه توجه اولتدى. آندن ادرنه دن قالقوب و آناطوللى كلوب مجموع غزوات مسلمين جمع اولوب قونه كوچه بلغراده واردى . بلغراده واريحق سابقا كيدن وزير محمد پاشا خبر كوندرديكيم « كافر ك اشكرى مبالغه در [۱] اسلام پادشاهى سعادت عظمت شوكت اياه بو خبرى اشيديجك سرم اواسنه كچوب آندن اوسكه طراوه صوين عبور ايدوب بوديمه يقين واريحق بوديمى قوشادن كافر لر روم شاهى سلطان سليمانك كلدوكن اشيديجك جان باشلرينه صجرايوب باشلىرى قيبوسى اولوب نفسى نفسى ديوب قاچديلر باشلرين آلوب كيتديلر. آندن اهل اسلام اولان لشكر دخى كمى قره دن وكمى كميلره طونه دن وبوديم ايچنده اولان كافر دخى اول قاچنلوك آرينه دوشوب كيمن قيديلر وكيمن اسير ايتديلر وطوبلرين آلوب وماللرين واسبابلرك يغما وتالان ايتديلر [۲] . پادشاه اسلام اوچ دورت كوندن صكره كلوب وبوديمه كلجكي كون محمد پاشا بيك بش يوز مقدارى كافر لر [ى] كميلره وسنجاقلريه كوندروب پادشاه اسلامه عرض ايدوب آندن خونكارى كفارك اسطبورى اوزرينه اوغرادوب اول قريلان كافر لر واول بيوك عظيم مهيب طوبلرى سير ايتدروب

[۱] تاريخ ابوالفاروق ج ۳ ، ص ۸۸ * بلغراده ايكن پشدارلرمنك بو بوك برمظفرتى خبرى كلدى . سمندره بكي بالى زاده محمد بك، بوسنه واليسى اولامه پاشا بعض سرحد بكر و بچار سردارلرى ايله بالانفاق بودين قلمه سنى محاصره ايدن آوستريا و آلمانيه عسكرى اوزرينه كيتشله ، بارلاق برمظفريت قزاعمشلر ايدى . باش قوماندان روكتدورف ايله برابر دشمنك بر قسم مهمى تلف اولدى . قصورى پريشان بر حاله فرار ايتدى . بيوك طوبلرى ومهماتى بيله قاچيره ماديلر . طونه اوزرنده بولتان دشمنك دونتماسى دخى قاسم بك اداره سى آلتنده اوله رق ايلر يله متن اولان بزم دونتماسى طرفندن پريشان ايتلدى . يشته ينى اشغال ايلدى دنيليور . — [۲] پچوى ، ۹۴۸ ربيع الاخرينك يكرى طقوزنجى كجه سى بعد العشا فرار ايلدكارى و سردارلرينك اول حينده ياره لنوب قومسان قربنده ترك حيات ايتديكنى سويليوراك لا . صحائف الاخبار ربه بجرشنجى كجه سى ديور .

آندن اوتاق کردون نطقینه کتوردیلر [۱] واول محبوس اولان کافرلرک جمله سنک بیونلرین اورب هلاک ایتدیلر و بودیم ایچنده اولان اردل عورتی وافر بشکشلریله به اوغلی چقروپ نیچه بکلر ایله خونکاره کوندردی [۲]. پادشاه اسلام کرکی کبی رعایت ایله بر جوهری کمر و بر آلتون زنجیرلو مرصع ایرلو آت و نیچه یادکارلر دخی و یروب و آتاسنه دخی نیچه احسانلر ایدوب کوندردی [۳]. حصار ایچنده اولان بکلرینی کرکی کبی رعایت ایدوب خلعتلر انعام ایلدی. آندن یانوش بکلرینه خطاب ایدوب دیدیکیم « بیچ قرالی فرندیانوش سزه بودیمی ضبط ایتدرمز. اولور اولمز و قتده سزی انجدر مناسب بودرکه اردل مملکتی و نواحیسنی سزه و یروب آده واروب کچه سز » دیوب آنلر دخی جان و دلدن قبول ایدوب و اول طرفلره کیدوب اول ولایتی ضبط ایدوب اوتوردیلر [۴]. پادشاه اسلام بودیم بکلر بکیلکن آناطولی بکلر بکیسی سلیمان پاشایه و یروب [۵] و آناطولی بکلر بکیلکن یحیی پاشا اوغلی محمد بکه و یردیلر.

[۱] پچوی و صحائف الاخبارَه نظراً ۲۵ صفر ۹۴۸ هـ استانبولدن حرکتله جادی الاولانک دردنده بودینه مواصلت ایداشدر. — [۲] تاریخ ابوالفاروق ج ۳، ص ۸۳ و ۸۹ قرالیچه ایزابللاه اوغلی سیکیزموند. پچوی « بودینک جله قیودانلری و بکلری و قرال زادانک و کلاسی مقامنده اولان بکلری اوکنه دوشوب رکاب هایونه متوجه اولدیلر. سعادتو پادشاهان بندن دخی اوزنکو آغاری عموماً بلوک خلقی ایله انواع زیب و زینت ایله استقبال ایتدیلر. چون اوتاغ هایونه وصول بولدیلر قرال زاده یی دایه سیله و برقاچ بللو باشلو لالاسیله حرم هایونه ادخال ایدوب » دیبور. — [۳] پچوی « اوچ رختی مکمل آلتون زنجیرلو آت و زرباف اوچ ذیقیمت خلعت و مرصع آلتون تیغ و دبوس و بونک امثالی بی نهابه امتعه شاهانه و قرالیچه ذیقیمت یوزکلر و حلیه نسادن آلتون و اینجو انواع یوزکلر و شهزاده سلطان سلیم و سلطان بایزید جانب شیرفلزندن دخی بشته ارمغانلر بوجله بی چاوش باشی علی آغا کتوردی » دیبور. [۴] سالف الذکر فتحنامه ده « بودینده اولان یانوش قرالک اوغلنه آتاسنک اوچاغی اولان اردل - ترانیولویا - ولایتک بانلغین احسان ایلیوب خزانه عامریه بر مقدار مال و یرمک اوزره اول جانبیه کوندرلدی. انکروس بکلرندن سائر صداقت اوزره اولنلره سنجاقلر و یریلوب » دینلیبور. پچوی ج ۱، ص ۲۲۸ حکایت سرلوحه لی مبحثده مطالعه ایدلسون. — [۵] پچوی به نظراً سابقاً بغداد بکلر بکیسی سلیمان پاشا وزارتله والی و علمادن خیرالدین اتندی قاضی و تاریخ ابوالفاروق - ج ۳، ص ۹۰ - کوره بحار ارکانندن اولوب سفارتله استانبوله کلوب کیتمش اولان « شانسلیه و ربوچی » ده بحارلرک امور بی رؤیت

یحیی پاشا اوغلی آناطولی بکلبکبکیسی اولوب برنیچه کون آلمه ویرمه ایدوب آندن پادشاهدن اوتراق [۱] طلب ایدوب یوزاوتوزبیک آنچه لق اوتراق وبردیلر ومورمه سنجاغی بکی اولان قاسم پاشایه دخی اوتراق ویردیله و دیار بکر بکلبکبکیسی بالی پاشایه دخی اوتراق ویردیله و بودیمی محکم قوایدوب یکیحیری وعزب وکوللو ویشلویازوب والحاصل یکریمی بیکه یقین آدم تعیین اولنوب قونلدی و بودیم ایچنده وافر ذخیره قویوب وپریراق ایدوب وکلیسارینی مسجد وچا کلرین [۲] مناره لرایتدیله وپادشاه اسلام عالمناه اول ولایتک جمیع احوالی کورب کیرویمن واقبال ایله عزم بلغراد ایدوب کلی یوررکن [۳] اوسک نام حصار قرینده طراوه صوی اوزره کوپری قویلوب لشکر کچمک صدندده ایکن قضای آسانی شویله جاری اولدیکیم طراوه صوی برمرتیه ده طاشوب کلدیکیم اووالری ویا زیلری [۴] طوتوب دریا اولیجک کچمکه قابلیت اولمدوغنی اچلدن ایکی برده دخی کپرو وضع ایلدیلر. بری برندن ایراقلنی ایکی میل واردی. اما اول صکره دن یاپولان کوپرولردن کچمسی امر عسیر اولدوغندن پادشاه عالمناه شهزاده لر ایله کیمه کیروب اوسک یقاسنه کچدیله. لشکر بو حالی کوریحک بربرینه بقمیوب مذکور کوپرولردن کچمکه آغاز ایلدیلر آتیه و ساسیس خانه سیله صویه کیروب گاه یوریوب وگاه کوپری اوزرینه چیقوب کیمی آتیه غرق اولوب وکیمنک ساسیس خانه سی یقیلوب اسباب کیدوب لشکره برایش اولدیکیم دللرله شرح اولمز. کیمنک اسبابن کیمنک دوه سن وقطرن [۵] ولشکردن چوق نفس تلف اولدی و نیچه کسنلر اسبابلرین کیمیره قویوب چوق زحمت و مشقتدن صکره اوسک یقاسنه کچدیله والحاصل لشکر

ایتمک اوزره حاکم نصب ایدلشدر. تاریخ دولت عثمانیه - طبع ۲، ج ۱، ص ۲۴۷ استطاردی - «بودینک برنجی والیسی سابقا بغداد بکلبکی سلیمان پاشادر. مشارالیه بحار دیو شیرمه جوجقلردن اولغله تعیینی تنیب ایدلشدر» - دینلیور. سجل عثمانی ج ۴، ص ۸۳۷ ده مندرج بودین والیبری جدولی ده مطالعه ایدلسون. — [۱] اوتراق: تقاعدک. [۲] چا کلرین اولسی ملحوظدر. — [۳] پجوی - ج ۱، ص ۲۲۸ - ده «نصب کردن میرمیران بدارالملک بودین یعنی انکروس فی ۸ جمادی الاولی سنه ۹۴۸ دینلکدن سوکره صحیفه ۲۳۲ ده ماه مزبورک دردنجی کونی مراجعت هایون ایدوب» دینلمسی ترتیب سهوی ویا ذهنون اثری اولسنی ملحوظدر. — [۴] یازی: دوزک [۵] بوراده نقصان واردر.

باشنه قیامت قویوب هر کشتک باشی قیوسی اولوب چوق کسنه لر ایکی اوچ کون صواچنده فالوب عذاب الیم چکدیلر. دورت بش کوندن صکره کو پرویه اولاشوب سلامت یقاسنه کجدیلر وروم پادشاهی سلطان سلیمان بو خصوصدن وزراسنه خيله [۱] یحضور اولدی وجمه عسکر کتجه پادشاه اسلام طوروب آندن سعادتله کوچدیلر وقونه کوچه بلقراده کلوب جمیع بکلره خلعتلر و احازنلر ویرلیدی و خونکار شهزاده لر ایله وقو خلقی ایله آووشکار ایده رک صاغ و سلامت کلوب سنه مذکورده شعبان اوایلنده استانبوله دخول ایلیدی [۲] و آناطولیدن سلیمان پاشا دخی کلوب خدمتده اولدی [۳] و بوییلده مفتی اولان چوی اوغلی [۴] «مسحده ائمه حنفیه دن نقل صریح واقع اولماشدر» دیوب دخل ایدوب

[۱] خیلی. — [۲] پچوی به نظراً ۹۴۸ سنه سی شعبانک سکزنجی کونی مواصلت اولونمشدر. صحائف الاخبار ج ۳، ص ۹۷؛ ده نقصان بولونمسی ملحوظدر. پچوی ج ۱، ص ۲۲۵ و ۲۲۸ ده یوسفر حفته تفصیلات و خلیل ادهم بکک تاریخ عثمانی آنجمنی مجموعه سنده - سنه ۵، جزء ۲۶، ص ۱۱۸ - مندرج «ببلیوگرافیا» سرلوحه لی مقاله سنده بودین قلعه سنک عثمانیلر طرفندن یاپیلنیش پلانی و منظره سی کورولور. ۹۷۳ ده وفات ایدن جلال زاده صالح افندی نک ده «تاریخ بدون»: بودین نامنده برامی واردرکه خط دستیه محرر نسخه سی اندرون هاپونده روان کوشکی کتیخانه سنده در. — [۱] متن اثر، ص ۳۸۵ مراجعت ایدلسون. — [۲] حدائق الشقائق ده کورلیدیکی اوزره محی الدین شیخ محمد افندی ابن الیاس در. بدری - دوحة المشایخه نظراً - منتهی، مدرسیندن کثرت کتابتله مشغول چوی لقب الیاس افندی در تاریخ ولادتی خیرالولد: ۸۸۱ در. تاجی زاده سعدی چلبی، فناری محی الدین افندی، محمد پاشا و قره بالی افندی دن تعلم ایدوب مدرس، ۹۳۴ ده مصره قاضی ۴۴ ده آناطولی قاضی عسکری ۲ شوال ۹۴۵ ده سعدی سعده الله افندی برینه شیخ الاسلام اولمشدر. ۹۴۸ رجبنده معزول - سبب عزلی حفته دوحة المشایخه «اجله مشایخ سلفدن محی الدین ابن عربی و جلال الدین رومی قدس سرها حضراتیله غیریلره طعن و اطاله لر اولدینی سر ویدر» دینلیور - بعدالحج ثانیامدارس ثمانیه تک برینه مدرس ۹۵۲ ده روم ایلی قاضی عسکری اولوب ۹۵۴ شعبانک دردنچی بازار ایتسی کیجه سی وفات ایدرک ابی ایوب انصاری جامی جوارینه دفن ایدمشدر. مفصل ترجمه عالی حدائق الشقائق مطبوعی، ص ۴۴۶ ایله دوحة المشایخ مطبوعی، ص ۱۹ ده کوریلور. حفته هرابیکی اثرده «هدایت و بانیه به مظهر اولان صنادید علمانک اتملی اولغین افاده ابتدکی جواب صواب نصایده نفسنی خطادن حفظ و وقایه ایلیوب خلاصه آقاویل و منتقای مذاهی بازار ایدی» دینلیور. مخدومی اولان محمد افندی نک تاریخ ولادتی - خاوری نک - انه خیرالولد ۹۳۷ اولوب پرویز افندی، طاشکبری زاده و قره سبلی حسن افندی دن بعدالعلم مدرس،

لاجرم ائمه شافعيه دن جوازنه قول واقع اولوب ائمه حنفيه اول خصوصده سكوت ايشلر آنلك سكوتى محض رضاء دين اولدوغندن بي خبر اولوب بو خصوصده عدم علمن اظهار ايدوب سابقده اولان مفتيله مخالف فتوى و يروب پادشاه عالمناه مسح مسئله سن خوب بلوردي چوى اوغلى و يردوكى فتوى سمع شريفلرينه يتشجك فى الحال بطلانى آكليوب و زراسنه امر ايلدى « علما جمع اولوب چوى اوغلى مسح خصوصده و يردوكى فتوى كورلسن طريق حقه ميدر . بوخسه طريق باطلده ميدر . زمانه علماسى جمع اولوب چوى اوغلى فتواسنه نظر ايتدكلرنده بطلانى اظهار من الشمس ظاهر اولدقده باسرم جواب و يرديلر كه « بو فتوى (۱) چوى اوغلى مسح خصوصده و يرمشدر مشروعات كتابلرينه و سابقده مفتيلر و يردوكى فتوايه مخالفدر » ديو جواب ايتدكلرنده پادشاه سعادت پناه دخى « مسح خصوصده چوى اوغلك جهل و عنادى و كذب و بطلانى ظاهر اولدوغن امضا ايلك » ديو علماء اعيانه امر ايدوب اول زمانك علماسى و اول اوانك بلغا و فضلاسى چوى اوغلك بو خصوصده

مصر ، بروسه ، ادرنه ، استانبول قاضيسى ، بالفعل آناتولى و روم ايلي قاضيمسكرى اولدقن صوكره ۲۶ ذى الحجه ۹۸۹ هـ شيخ الاسلام اولمشدر . تاريخ و فائق ۲۸ جادى الاولى ۹۹۵ چهارشنبه اولوب پدرى نزننده مدفوندر . صدراعظمك شيخ الاسلام افندي زيارته كيتسى و « فضاتك ايام ضايعه سى ضعيفله اعتبار اولتمق حسناننددر » كه صدر زائر عثمان باشادر . مفصل ترجمه حالى حدائق الحقائق فى تكملة الشقائق مطبوعى ، ج ۱ ، ص ۲۹۲ ايله دوحة المشايخ ص ۳۱ ده كوريلور . بوذاتك مخدومى ده صدرورن محمد افندى اولوب ترجمه حالى سجل عثمانى ج ۴ ، ص ۱۶۴ ده مندرجدر . تاريخ نعيما ج ۵ ، ۱۲۸۳ طبى ص ۷۷ ده مطالعه ايدلسون . — [۱] بو فتوايى . كاتب جلبي كشف الظنون - بلاق طبى ، ج ۱ ، ص ۴۱ - ده رساله فى المسح على الحفين : للشيخ ابراهيم بن محمد الحلبي المتوفى ۹۵۶ كتهها ردأ و جواباً لرسالة چوى زاده ذكر فيها ان مقتيا ائنى بعدم جواز المسح على الخف تحت خف آخر من جرح ونحوه فسأل السلطان سلمان من علمائه ، وفيه رسالة للمولى محي الدين الفنارى اولها الحمد لله الذى خفف الكاليف الشاقفة الخ ، و لولانا ابن كمال باشا منحصر فى ورقة اوله الحمد لله الذى جعل المسح سنة فى دين الاسلام ، و لولانا قادرى افندى اولها الحمد الذى له الاطاعة الخ ، و لولانا چوى زاده اولها الحمد لله مشعر الشرائع الخ . ذكر فيها مقدمة و فصلين و للمولى صاحلى امير اولها و بحمده و نحمده على أن جعلنا الخ ، ديور . —

اولان فتواسی علماء متقدمین وفضلاء متأخرین فتوالرپنه مخالف اولدوغنه بناء امضا وحکم صحیح شرعی بی اجرا ایدوب وضع سابقه مبین اوزره مقرر ایتدیلر وبوییلده اسپانیه قرالی اولن [۱] ملعون سسکسن پاره قدرغه ایله ایکی یوز بارچه وقروله وقلیاته [۲] وقایق والحاصل بش یوز پاره کیلر طونادوب زمین

[۱] تاریخ ابوالفاروق ج ۳ ، ص ۱۴۲ شارل کن . — [۲] قاموس بحری : « بارچا : سفن حربیه قدیمه دن اولوب آلتلی دوز و نقلیات عسکریمه ده مستخدم تکنه لر ». « کوه : سفن حربیه قدیمه دن اولوب بیکرمی آلتی چفت کوره کله چکیلر ایدی . باشتارده دن دها بیوک وایکی قاتلی احوال اولنوب کوکرتنه سته طولر وضع اولنور ایدی . « قاره وله : عثمانیلر سابقا بیوک تکنه لره تسمیه ایدر لر ایدی . ایوم بولنظ کیلرده نظامسز قواعد بحریه به رعایتسز اوله رق وقوعه کتیر بلان احواله دینیر . هر هانکی برشیتک نظامسز بر حالده بولنمه سته « قاره وله حالنده دینیر . « باشتارده : ایتالیا نجه باشتاردان ، سفائن حربیه قدیمه دن اولوب بیکرمی آلتی دن اونوز جفته یه قدر کوره ک ایله سوق و تحریک اولنور و هر کوره کی آلتی ویا ایدی نفرله چکیلر ایدی . اقلی آلتی یوز موجود ایله اداره اولنان بو صنف کیلر اکثر یا قوماندانلر راکب اولور ایدی . « قالیون : ساقا ایکی اوچ انبارلی اخشاب سفائن حربیه جسمه یه تسمیه اولنور ایدی و مرتبانه ده « قالیونجه » دینیر ایدی . بوندن کنایه اوله رق محوم بحریه لیلر ده « قالیونجه » دینلشدیر . « ماهونه : ایتالیا نجه « ماوانا » دن « قدیم سفن حربیه عثمانیه دن باشتارده دینلان صنفدن اولوب فقط باشتارده دن دها یوکسک و عریض و بیکرمی آلتی کوره کلی وایکی قاتلی ، کوکرتنه لینه طولر تعبیه ولتمش بر ویا ایکی لاتین یلکنی قالدیر بر نوع سفن حربیه به « ماهونه » دینیر ایدی . ایوم در سعادت لیماننده اشیای تجاریه نقل ایدن صراک صغیره در . قاموس ترکی : « معونه : زبازردی مائونه . اصل عربیده ارزاق نقلنه مخصوص کمی دیمکدر . لطیفی تذکره سی - مطبوعی ، ص ۳۰۸ - « شول قرا بارچه به طاقیلان یوغون اورغانلره ، لطف طبعندن افندم کا کل دلبر دیش . مذکور صحیفه ده بالیکسری وحیدی نکه ده بریتی وارد . نوادر الآثار فی مطالعه الاشعار - بولاق طبعی ، ص ۱۴۲ - دانش : « دلداره پیاده یناشدن بوصولرده ، هر کشتی بی باشتارده صانوب فرقه چاهه . قاموس ترکی : « فرقه : قانالانجه فارغاتادن ؛ اسکیدن اوچ دیر کلی هر نوع کمی به دینیردی . هواث : - ۱۱۷۱ ده حریقه الجوامع مؤلفی حافظ حسین بن الحاج اسماعیل ایوانسرای طرفندن یازلمش اولان دیوانندن - « اسمزدی دکز لرده صفاتقلی قره یل ، برجفته عرب ماهونه سته یلکن اولیدم . محمد شکری بک « اسفار بحریه عثمانیه » نام مصور اثرنده - ۱۳۰۶ طبعی ، ج ۱ ، ص ۱۶۷ - « عثمانیلر دکزده ایلك کورینشلی « قره مرسل » تعبیر اولنان چکدیرمه لرله اولوب بولر عادتا زمانزده نقلیات تجاریه ایچون قولالاننده اولان بر بیچ دیر کلی صراره قایقلری طرزنده و کوکرتنه سز صغیر تکنه لر ایدی - قاموس بحری ده « چکدیرمه :

مغریده اولان جزایره کتدیله و کیلر ایچنده بش بیک مقداری آتار قویوب

تامیله تیرحاندیله مشابه اولوب فقط بر دیرکلی و آجهوله سرنلی غازاریلی بر رانده یلکنی ابله برغایهیی و جیوادیره سنده فلوقرلی حاویدر. ایچابنده کوره کایله دخی تحریک اولنور. بوندن طولایی چکدیرمه دیشدر « صورتنده تعریف اولینور - فقط مرور زمان ابله وندیك سفائن حربیه سنی تقلیداً بونلرک جسماتلری تزید و شکللری آز جوق تبدیل اولنورق اون متجاوز انواعی میدانه چیقارلمش و هر برلرینه باشقه باشقه اسملر تخصیص اولنورق صنوف متعدده به تفریق اولمشلردر. چکدیرمه انواعندن اولان سفائن هم یلکن وهم کورکه متحرک خفیف تکنه لر اولدقلرندن صورت اعمال واستعمالرلنده کی سهولندن باشقه حرب ایچونده غایت الیریشلی بولندقلری جهته عثمانلی بحریون قدیمه سی بونلری انتخاب خصوصنده اصابت ابلشلردر. سفن مذکورنه هانکی صنفه منسوب اولدقلری سهولته تفریق و تمیز اولنمی ایچون بحریون عثمانیه میاننده اتخاذ ایدلمش اولان مقیاس « اوتوراق عددی » حسابی ایدی. - قاموس بحری : « اوتوران : فلقه ده کوره کیلرک اوتورمسنه مخصوص تحتلردرکه باشلری فلقه لرک آلابنده لرینه پرنج ویا آغاج پراچوللر ابله باغلامشدر » - شویله که بونلرک اون اوتوراقدن اون یدی اوتوراغه قدر اولانلرینه « فرقه » دینیلیر و کورکلری ایکی یاخود اوچ نفر معرفتیه چکیلیر و بو صنف سفائنک جسماتجه اک چوک اولانلرینه بالخاصه « قیرلانفج » نامی ویریلیر ایدی. بونلر زمانلرک سرعت واپورلری مقامنده ، غایت لزوملی و فائده لی سفینه لر اولوب ، دائماً دونما معیننده بولنورق قره قول خدمتی ایفا ایدرلر و محابرات خصوصنده استخدام قلدیرلردی . صنف مذکورنه منسوب اولان سفائنیه شمالی آفریقه بحریونی طرفلرندن دخی « یفان ، وثله » ناملری ویرلمشدر . فرقه تعبیر اولنان کیلر عثمانیلر طرفندن ایجاد اولنماش و ناقرون اولادن بری قولانیله کلکده بولمشلردر. ایالیانلرک « فریفاتا » وانکلرلرک « فری کیت » و فرانسزلرک « فره غات » تسمیه ایتدکلری کیلرک دخی بو صنف سفائن عبارت اولدقلری اسملرینک مشابهتی دلالتیه مبرهندر . ایدی ، مذکور اسملر غوطلر ولاتینلر طرفندن قوللالمش اولان کوکرته سز محاربه غایلرینک تسمیه اولندقلری « فارغوت » و « آفراقتوس » ناملرندن بریسی بالتحریف وجوده کتیرلمشدر . سفائن مذکورنه اوزون و طار کورک و یلکنله متحرک ، سریع کیلر اولدقلری جهته مقدما بتون آق دکز بحریونی طرفلرندن - خصوصیه سرعت سیر مطلوب اولدینی زمانلرده - قوللایرلردی . دها صکره لری ، یعنی اون سکزنجی عصر ابله اون طقوزنجی عصرک ابدالرنده اوروپالیلر طرفندن بونام (۲۰ دن ۲۵) قدر طوب چکن وقره قولاق خدمتنده قوللانیلان قیاقدن کچوک حرب کیلرینه تخصیص ایدلمش اولغله عثمانیلر طرفندن دخی اوروپا بحریوننه تقلیداً و فقط « فرقتین » صورتنده تحریف ایدیلرک صنف مذکور سفائننه تخصیص قلمشدر . قاموس بحری ده

ویکرمی بیک طوپچیلر و طوپلر و مترسلر [۱] قازمه و کورکلر و جمیع آلات

« فرقتین : اخشاب سفن حربیه نیک کوکرته سنک آلتنده بر بطاریه طوبی حاوی اولان کیلردر که سرعت سیره مالک و سهولتله اداره سی ممکن ایدی . بونلر اونوز ایکی دن الهی طوبه قدر حاوی اولوب دها بیوک جسماتده اولان فرقتینلرده وارایدی که کوکرته و طوب انبارلنده بر صرره طوبی حاوی اولغله مجموعی بتمش درت طوبه قدر بالغ اولورایدی » دنلیبور .

اگر اون سکری یا خود اون طوفوز او توراقلی اولور ایسه « پرکنده » - بو صنف سفائنه عربلر « برغندی » ایتالیان و فرانسزلر « بری غانتین » و انکلیزلر « بریغانتین » تعبیر ایتیمده اولوب سفائن مذکورده عصر حاضرده قوللانغده اولان « بریق » نامنده کی ایکی دیرکلی و فقط پرووه دیرکی قباصورته ، یعنی - برنلی و غران دیسی سوبیه دوناعلی کچوک کیلردر - نامی ویریلوب یکر میدن یکر می درده قدرده « قایتیه » - بو صنف سفائنه ایتالیانلر « غایتا » و فرانسزلر « غالیوت » تعبیر ایتیمده اولوب ، انکلیزلر « غالیوت » صورتده لسانلرینه قبول ایله مشلردر . نام مذکور بریغانتین نوعدن کچوک غالیبلرہ تخصیص قلمش اولغله عثمانیلر دخی « قایتیه » صورتده تحریف ایده رک قوللانمشلردر . سفائن مذکورده بالخاصه خدمت تعقیبیه ده استخدام ایدیلر لردی .

ویکرمی بش او توراقلیسنه « قادرغه » - عثمانیلرک قادرغه تعبیر ایتدکلری حرب سفینه لری ایتالیان و فرانسزلرک « غالر » ، انکلیزلرک « غالی » ، غالیهی ، اسپانیولرک « غالرا » نامیه یاد ایلدکلری کیلرک شکلا مان عینی ایدیلر . ملل مذکورده دن بالخاصه وندیکیلرک قوللانقلری قادرغه لر جسمات جهتیله عثمانلی و سائر ملتلرک قوللانقلری قادرغه لرک فوقنده بولندیغدن فرق و تمیز اولملرنده سهولت وار ایدی . عثمانیلرک قوللانقی قادرغه لرک قائم دن قائمیه طوللری (۱۶۵ الی ۱۶۸) ، عرضلری (۲۱ الی ۲۲) ، قیچ ارتفاعلری (۱۷ الی ۱۸) ، باش ارتفاعلری (۱۰ الی ۱۱) قدم عثمانی ، کمره ارتفاعلری - قاموس بحری : « کمره : کیلرک بر طرفدن دیگر طرفته متمد و ایستقاموزلره مربوط قالین آغاجلر و یا کوشه بند دمیرلردر که عادی پراجوللر و یا آقایی پراجوللر ایله آلابانده لره باغلانیرلر » - دخی (۵ قدم ۱ پارمق) الی (۶ قدم ۱ پارمق) اولوب قیچلری ذاتاً آینه لکلی اوله رق انشا قلنه کلدیکی حالده صکره لری ذکره دها زیاده طیانسین ایچون نصف کره شکلنده مدور اوله رق یا پلغه باشلانمشدر - دیرلردی که هر کورکنی در در آدم چکردی . یکر می آتی او توراقدن اونوز آتی او توراق قدر اولانلره « باستاره » یا خود « باستارده » و بالخاصه اونوز آتی او توراقلیسنه « پاشا باستاره سی » تعبیر اولنوردی . سفائن مذکورده نیک طوللری (۲۱۰) دن (۲۱۶) قدم عثمانیه قدر اولوب اونوز آتی او توراقه تقسیم اولنور و بهر کورکنه بدیشر نفر تعیین اولنوب هرمانفه سنده - قاموس بحری : « مانفه : طوب آنبازنده ایکی لومبار - کیلرک مختلف عملرینه مربع شکل کشاد اولنان دلیک - و یا ایکی طوب پیننده اولان کوکرته قسمنه دینور . برمانفه داخنده یولنان افراده مانفه داش دینرکه بر طاقده دیکدر » - اوچر نفر جنکاور مأمور [۱] بوراده نقصان واردر .

واسابلر [له] کیلرین طولدورب بومهابت ایله جزایراوزرینه متوجه اولدیلر [۱].

ایدیلردی . بونلرک قادرغه لر مثالی باش طرفلرینه اوچر طوب وضع اولدقدن باشقه چیمقلری اوزرینه دردر بشر عدد کچوک چاپلی خفیف طولیلر دخی وضع وتعبیه اولنور وپاشا کیسی اولدیغنه بر علامت فارقه اولقی اوزره قیچ قصاره لری - قاموس بحری : « قصاره : ایتالیانجه سه رودن : کبرلرک قیچ وپاش طرفلرنده کوکرته تک فوقنه انشا اولنان یارم کوکرته » - اوزرنده اوچر فنار ایقاد ایدیلردی . اورته باشتارده : بکریمی آلنی اوتوراق اولوب ، طولاً (۱۷۱) قدم وعادتا قادرغه تک برآز دها بیوجکی دیک ایدی . برنوع باشتارده دها موجود ایدیکه بوکا « خنکار کیسی » نامی وبریلیر وپاشا کیسی کبی بودخی اوچ فنار ایقاد ایدردی . اسمندن دخی آکلاشلدیغنی وجهله بوکی رکوب شاهانه به محض اولدیغندن سفن سائره به نسبة زینتلیجه اولوب، وزرای عظامدن بری دونماتک قره عسکری سرداری تعین بیوریلیرده قبولان پاشا ایله برلکده سفره عازم اولورایسه اوزمان بوکی به بیغردی . سفینه مذکورینی سفن سائرهدن تفریق ایدن باشلیجه علامت خارجیه تکنه و دیرک و کورکلرینک یشیله بوایی بولنسی ویشیل رنگلی سنجاغ کشادابلسی اولوب غراندی ستوننده - قاموس بحری : « غراندی یاخود غراندی دیرکی : ایتالیانجه غراندهدن : کینک وسطنده بولنان باشدن ایکنجی دیره کدر » - دخی پاشا سنجاغی بولنوردی . « واردیان باشی » - اسکیدن ترسانهجه بیوک برتیه ایدی - قاموس بحری : « واردیان : ایتالیانجه غاردیان دن : کیلرده اوامرک عموم عسکره تبلیغنه مأمور دودوکلکی چاوشلردر . بوکادیم سفن حربیه ده « کومیه » نامی وبریلیر ایدی » - بوکینک ریشی : سوارسی بولنقی قانون قدیم اقتضاسندن ایدی . بزده بونام ایله تسمیه قلنمش اولان سفان حربیه به مقابل وندیکیلرک فولاندقلری کیلره « غالهریس باناردیس » تعبیر اولنوردی . بناء علیه باشتارده تامنک دخی « باناردیس » لفظندن غلط اوله رق استعمال ایدیکه محققدر . بونوع برسفینه تک اگر قیچی شکل مدوریده اولور وهر کورکی بشر ، آلتیشتر یاخود یدیشتر آدم طرفندن چکیلیر ، تکنه سی دخی بوکسک وعریض اوله رق انشا اولنمش بولنور ایسه آکا « مارنه » نامی وبریلیردی . مارنه نامی آلان باشتارده دخی وندیکیلرک « ماهون » و « غالیزه » تعبیر ایدکلری سفانک هینی وا کثریا ایکی . وبعضاً اوچ دیرکلی اوله رق انشا قلنیر وقطت تکنه سی عریض ویوکسک وپاش وقیچ طرفلری قصاره لی اولوب طولی (۱۹۵) ، عرضی (۳۳) ، قیچ ارتفاعی (۲۰) ، باش ارتفاعی (۱۲.۵) ، کره ارتفاعی دخی (۷.۵) قدم اوله رق بکریمی درت عدد طوبی حامل بولینوردی . غالبون وغالیس تعبیر اولنان حرب کیلری غایت جسم شیلر اولوب ، بونلرک کوکرته لری بردن زیاده اولغله اوست کوکرته لرنده بولندیغنی وجهله آلت کوکرته لرنده دخی مخصوص کشاد [۱] تاریخ ابوالفروق ج ۳ ، ص ۱۴۲ « آدره دوریانک یتمش درت بیوک وایی یوز سائر دونمائی ایله اسپانیه دن جزایرک اوکنه کلدی » .

و جزائرہ یقین کلیجک یلکنئر [ی] آشفه قویوب و دمر براغوب [۱]

ایدلش لومبارلر واسطه سیله استعمال اولنور جسیم طویلری حامل ایدیلر. سفائش مذ کوره نك باش و قیچ طرفلری غایت یوکسک قصاره لرله تجهیز اولنمش و مذ کور قصاره لر دروننه دخی بردقت فوق العاده و انتظام صنعتکارانه ابله طویلر وضع ایدلش ایدی. اصطلاحات بحریه عثمانیه جمله سندن بولنان « قالیون » تعبیری ایوم اوچ انبارلیلرله قیقلره تخصیص قلمنش ایسه ده اساساً بردن زیاده کوکرته سی اولوب باشلیجه یلکنئه قوللانیلان بیوک سفینه لره تعبیر اولنوردی. - قاموس بحری : « قیاق : اخشاب سفائش حریه عتیقه دن ایکی انبارلی کیلدرکه هر بورده سنده کوکرته سندن باشقه ایکی صره طویلی حامل ایدیلر. بولنرده (۸۰) الی (۱۰۱) طوب بولنور ایدی. - اگر کینک کوکرته سندن باشقه برده طوب انبازی بولنور، یعنی آتی ماونه اوستی قالیون یا پسندنه اولور ایسه آکا دخی «کوک» دیرلردی. بونوع سفائش سسلطان بایزید ثانی زماننده بردقه بهری ایکی شیریک بشر بوز طونیلاتلق اولوق اوزره ایکی دانه انشا اولنمشدر. پورتکیز و اسپانیولرک «قاراق» و انکابز لرک «قاراق» تعبیر ایتدکری قالیونلر قرون اخیره مبادیه سنده قوللانیلان سفائش حریه نك اگ جسیملری اولوب بولنر باشلیجه پورتکیز و اسپانیولر طرفندن استعمال اولنوردی. «بارچه» نامی ویریلن قالیونلر اول امرده فلمنکیلر طرفندن انشا قلمنش فقط عموم اورویا ملتلری طرفندن قوللانمش اولان دیلری ده ز و بوک نقله مخصوص سفائش جسیمه اولوب قاراقلرک مادوننده عد اولنور و خصوصات حریه ده دخی استخدام ایدیلرلردی. اسپانیولرک قاراق اوله، ایتالیانلرک قاراولو، انکابز لرک «قره ول» و فرانسزلرک «قاراول» تعبیر ایتدکری قالیونلر دخی باشلیجه خدمات نقیه ده مستخدم اولوب، اسپانیولرله برابر فرانسز ودها بعض ملتلر طرفندن دخی قوللانیلردی. «پولاق» یاخود «پولاق» ایسه قالیون انواعندن اوچ دیرکلی و سوبیه دوناتلی برسقینه اولوب، علی العموم آق دکزده طولاشان بحر یون طرفلرندن قوللانیلردی. دولت علیه عثمانیه بحریه سنده ایلك دفعه اوله رق قالیون نواهندن سفائش حریه سلطان بایزید ثانی دورنده قوللانیلوب «کوک» کووه، نامیه توسیم اولنمشلردر. سلطان سلیمان قانونی دورنده دخی (۱۵۰۰) دن (۲۰۰۰) طونیلاتوبه قدر حمله استیعابنه کافی و قاراق انواعندن سفائش حریه جسیمه قوللانله یی مضبوط تواریمخدر. بو کیلر هر نه قدر کورکه دخی تحریک اولنورلر ایدیه ده حرکتلری باشلیجه یلکن و دیرکه، یعنی روزکاره متوقف اولدیفندن انشای حربده روزکار هوب اتمدیکی زمانلرک اوقدر ایشه یارامازلردی. بو جهتله سفائش مذ کوره یه قارشلی خفیف قادرغه لرله حرب ایتک ممکن اولدینی کبی اکثریا ظفر و غلبه یه دخی نائلیت وقوع بولوردی. بناء علیه عثمانیلر طرفندن سفائش مذ کوره باشلیجه نقلیات امورنده قوللانلق تنسیب اولنمش و اول وجهله حرکت ایدلش ایدی. دور سلیمانیدن صکره بزده برمدت [۱] تاریخ بولناروق : شهر دن اوچ ساعت اوزاقده بولونان متاوس موقننده قره یه چیقمش.

و اسپانیه [۱] امریله جزایر بکی اولان حسین آغایه [۲] مکتوب [۳] ایتدیکه

بوکی سفائن جسمیه نك استعمالی ترك اولنمش ایسه ده بیه حاصل اولان احتیاجه منی ۱۰۵۴ تاریخلرینه طوغری «بورتون» تعبیر اولنان (۴۰ و ۵۰) عدد طوب چکر قالیونلر استعمال اولنمش ونهایت ۱۰۶۱ تاریخندن اعتباراً بو وسائر نوع قالیونلرک استعمال و تکثیرلرینه دوام اولنهرق ۱۰۹۳ تاریخنده دخی سکسانر یاره طوب چکر قیافلرله یوز اونر یاره طوبلری حامل اولان اوچ آنبارلی قالیونلر انشاسنه باشلانلشدر . قاموس بحری : « اوچ آنبارلی : اقدجه اخشاپدن اعمال اولنان سفن حربیه نك برنجی صنف سفائنی اولوب کوکرته سندن بشقه بربری آلتنده اوچ صره طوب ایله مجهز اوچ بتاریه بی حاوی ایدیلر . اشبو اوچ آنبارلیلرده کوکرته طوبلرندن بشقه (۱۱۰ دن ۱۲۱) ره قدر طوب بولنور ایدی . بوانبارلر یوقاریدن یعنی کوکرته دن اعتباراً کوکرته ، پلاوره ، اوره قات و طوب آنباری نامیله یاد اولنورلر . تاریخ نعیا ، ۱۲۸۳ مطبعه عامره اوچنجی طبعی ، ج ۵ ، ص ۷۲ « وقعه کشتی صدر اعظم ملک احمد پاشا » و ص ۸۰ « محاربه دوننا » سرلوحه لی مباحثده مطالعه ایدلسون . ص ۷۳ ده کوریلن « آه ایله باتدی وزیرک کیسی دریاه » مصراع تاریخچی « آهله باتدی وزیرک کسی دریاه » صورتنده حساب ایدیلیرسه ۱۰۶۱ سنه سنی ارئه ایدر . قاموس بحری : « آتش کیسی » دشمن دوننا سنی احراق بالنار ایچون درونی موادناره و فورانیه ایله مملو مخصوصاً اعمال و تجهیز اولنمش کیلدرکه عماریات سالفه ده کثیرالاستعمال ایدی . بوصوله تجهیز اولنمش برطاقم صالرد دخی کورولمشدرکه چنده نهرلر دروننده بومقصدله قولانیلمش ایدی . تواریخ قدیمه ده بونلره « فروغرا جووارا » دینیر . « فروغراوا » حقنده اسفار بحریه عثمانیه - ج ۱ ، ص ۱۹۳ - ده تفصیلات واردر . بیه اوراده - ص ۲۰۲ - « آتش رومی بی یکدیگری علیه استعمال ایتک ایچون یالکز کیلرک آورده اوللری ویا بربرینه یقین بولملری لازم اولیوب بومهاجه بی برقات دها دهشتلندیرمک ایچون « بولوتنه » قاموس بحری : « بولوتنه : بارلوتودن » - تعبیر اولنان آتش قاهلری ویا کیلری ایجاد اولمشدرکه صورت ترتیب و اعمالرینه نظراً برقاچ نوع اولوب ، جسامت جهتله دخی باشلیجه ایکی صنفه منقسم ایدیلر . بری عادنا « اسقونه » جسامتنده بیوجک کیلر اولوب غایت خفیف و فارین اولهرق انشا قلیئرلر و قییح طرفلرینه ایکی عدد جسیم جان قوروتاران لوببارلری دخی کشاد اولنوردی . بوکی برسفینه نك تکنه و آرمه و سائره سی و آنبار داخلی انواع اجزای ناریه و مشتعله و زفت فوجیلری و باروت و مواد ملتهبه سائر ایله ترتیب و املا اولنوب دشمن دونناسی اوزرینه سوق اولنور و کیریسنده برده صندالی بولنور [۱] بوراده نقصان واردر . — [۲] تاریخ ابوالقاروق ج ۳ ، ص ۱۴۲ « خیرالدین پاشا هنوز جزایره واصل اوله مامش ایدی . اوغل حسین بک جزئی قوتله شهری محافظه ایدیلوردی . » — [۳] بوراده نقصان واردر . کوندروب ویا خود یازوب اولملسی ملحوظدر .

« بن که اسپانیه بکیم سکا و حصار ایچنده اولان طوایفه معلوم اولاکه اوش واردم

وحن تقریبه دروننده اولان ماهر کیچیلر سفینه مذکورده مناسی وجهله طوئشدرقدن و مطلوب اولان سفینه اوزرینه تسلیط ایله کدن صکره قیچ طرفنده دکزه متناظر کشاده بولنان لومبارلردن کندیلرخی دریاه افا ایدرلو یوزه رک کیده کی سمنداله جان آتارلردی. بولوتلرک دیگر صنفی عادتا شمیدیکی « کیک » لر ییچمنده وقفط دها بیوک و جسمتنه نسبته غایت خفیف قاقلر ایدی. بولرلرده بر طاقلری کندیلری یاغق اوزره ترتیب اولنورلر و ایچلرینه کورک چکمکده قوتی و کیچیلکده مهارتی اولان افرادک فدا ایلرندن انتخاب اولنورق تعیین اولنوب دشمن سفاتی اوزرینه سوق وارسال اولنورلر و آرقه لرندن ده بولری تخلیص ایچون بیاغی سمندال و قابقلر کندنریلوب، احراقی مراد اولنان سفینه به حین تقریرلنده راکب اولدقلری قاقلری طوئشدره رق کندیلری دکزه آتیلر و آرقه لرنده بولنان سمندالره چیقارلردی. بوقاقلرک برطاقلری ده یا نازونعدن اولیوب، فقط درونلرینه نژومی قدر و سائط احراقیه بی اولدقن صکره دشمن سفاتی اوزرینه هجوم ایدرک یا نلرینه صوقوله ایله کلری کیلر علیهنه بعض آلات خفیفه ایله آتشلرخی حواله ایدرلردی. بولردن بهضیلرینک باش طره لرنده بر فواره آتشین صورتنده لایتقطع آتیش پوسکورر بر معدنی اسطوانه بولنور و بویه بر آلت مدده شه ایله مسلح اولان بر قاقیق دشمن سفینه سه صوقولدیغی زمان کمی به آتیش و برنجیه قدر اورادن آیرلماز و دائماً آتیش پوسکورر ایدی. لهجه اللغات - ۱۳۱۶ دار الطباعه العاصره طبعی - « حراقه : آتیش کسیدرکه دریاچنکرلنده دشمنه سالرلر ». قاموس ترجمه سی : « حراقه : بصره ده بر درلو کمی اسیدرکه ایچنده اعدایه آتیه جق آتیش ایشلری اولور. آتیش کیسی و آتیش قایغی تعبیر اولنور. تاریخ نعیم - سالف الد کر طبعی - ج ۵، ص ۸۰ ده مطالعه ایدلسون. قاموس بحری « چکدری : اون آلتجی عصرده استعمال اولنان و بلکن و کوره ک ایله سوق و تحریک اولنان سفاشدرکه خصوصات حربیه و نجاریه ده قولانیلیر و شکل و جسمتنه نظراً مختلف اسملر ایله بر قاق صنفه تقسیم اولنوردی ». هواتی : - دیوانک سالف الد کر نسخه سی - « اول چکدری یم کم کوره من منقه نشینم، آسوده کی کله بتون پایزمدن ». لهجه عثمانی : « چکدری یا زنی : فورسه ». لهجه اللغات، مطبوعی : « چکدری : مشهور کیدر. عربیسی « مرزاب و مرزاب » در. کرچه عربده قدیمدن بویه کمی یوقدر لکن اولوق کبی اوزن کمی به چونکه اطلاق ایتدیلر چکدری دخی اول هیئته اولغله اطلاق جائزدر. فارسیسی « دراز کشتی » در. قاموس ترجمه سی « المرزاب : مراب و زننده : اولوغه و بیوک کمی به دینور قلیون کمی. علی قول چکدری و فرقه کبی اوزون کمی به دینور ». لهجه اللغات : قرقر : قدرغه و فرقه کبی اوزون کیلدر ». قاموس ترجمه سی : « قرقر : هصفور و زننده : فرقه کبی اوزون کمی به علی قول بیوک اولاننه دینور ». « التهبوغ : هصفور و زننده : چکدری کبی اوزون و بوکروک کمی به دینورکه

اوزرکوزه بوقدر کیملر ایله و بوقدر یراغیله . ایمدی سزه اوچ کون مهلت

فارسیده « دونی » و ممرینده « دونیچ » دیرلر . لهجهالغات : « شذا : چکالوه هیئتنده اولان کوچک کئی . معانی لهجه : چکالوه چکالوه : بحر سفیده مستعمل ایکی قیصه و کیتک باش طرفنه مائل - دیرکلی یلکن سفینه سی « شالوبه : اھصار سالفهده قولانیلمش ایکی دیرکلی سفائن صغیره درکه الوم بعض بالفجی قابقرلی و خصوصات سائرده مستعمل صراکب صغیره شالوبه یقین برطرزده درلر . اسفار بحریه عثمانیه - ج ۱ ، ص ۲۱۲ - « شایقه : الی نفر محاری حامل ، آلتی دوز و عریض و اوچ خفیف طوب چکر و روس و قازاقل طرفندن قولانیلیر بیوکجه برنوع قایق » . قاموس ترکیده « شایقه یا خود چایقه » دینلیور . تاریخ نعیم - ۱۲۸۳ مطبعه عامره اوچنجی طبعی ج ۲ ، ص ۴۴۱ ، ج ۴۳ ، ص ۴۱ و ۴۲ ، ۷۰ ، ۳۹۵ ، ۴۲۰ ، ۴۲۰ مطبعه عامره طبعی ، ج ۵ ، ص ۱۳۴ - واسفار بحریه عثمانیه - ج ۱ ، ص ۱۷۰ ، ۱۷۴ ، ۱۷۵ - قدیم سفائن حریه عثمانیه حقنده مفصل معلومات وارد . اسفار بحریه عثمانیه ج ۱ ، ص ۱۳۳ « دولت علیه نیک اصل عسکرجه اولان تنسیقانی خداوندکار سلطان مراد اول حضرت تلیک ایام سلطنتلرنده وقوع بولوب دوشیرمه اصولیله طولانیلان خرسیتان چوققلری آداب عثمانیه اوزره تریه ایدرک آنلردن عسا کر منتظمه یتشدریمک ایچون ملکک مواقع مناسبه سنده بیوک قشله لر تأسیس و بنا قلندی صرهده کلیولی - ایلک ترسانه کلیولیده تأسیس اولمشدر - ده دخی عسا کر بحریه یتشدریمک ایچون بولبه برقشله بنا قلنمش دوشیریلن چوققلرک بر قسعی ده بورایه قونیلورق اصرا تحصیل و تریه لرینه باشلانمشدر . تواریخ عثمانیه ده بوصنف عسکره « عزب » نامی ویرلمکده اولوب ، هر هقدر بونام ایله شمدیکی استحکام عسا کری مقابلنده اولوق اوزره کوریمچلک ولعمجیلوق کئی خدماتده مستخدم برصنف عسا کر بریه ده وارایدیسه ده بونلری بکدیگر لرندن تقریق ایچون امور بحریه ده استخدام اولنانلره « بحریه عزب لری » نامی ویریلیر و بونلر دونمای هایونلک شمدیکی تفنک انداز عسا کری مقامنده بولنورلردی . حضرت فاتح نظرینده دولت علیه لری ایچون قوه بریه نسبتنده قوه بحریه نیک ده لزومی اولدینی تعین الیش اولدیغندن ایشته اوزماندن اعتباراً دونمای هایونه ویریلن اهمیت نسبتنده عسا کر بحریه ده دخی اهمیت ویریلرک « عزب » نامیله یاد اولنان بحریه عسا کری تکثیر اولنمش بونلر باشلیجه ایکی صنفه آیراشدر . بوصنفلردن بری دونمای هایونلک اصل حائز اهمیت اولان مأمورین ممتازه سی اولوب قبودانلر ، رئیسلر ، قلفاچیلر ، خیره جیلر ، صرافوزلر و ده سائرده عبارت ایدیکه بونلره اصل « ترسانه ختی » تمپراولنور و معاشرلی دخی صنوف سائرده نسبتاً طولفون بولنوردی . - بونلره « عزبستان » نامی ده ویرلیدیکی تحفه الکبار فی اسفار البحار ، طبع ۲ ، ص ۱۴۶ ده کورلمکده دز - دیکری ایسه دونمای هایونلک صنف حرینی یعنی سلاح اندازانی و طیفه سنی ایضا ایدن عسکر طاقی ایدی . ذات شاهانه بونلره مخصوص

اولسون جمیعکوز اسبابلر و کیزلی [۱] قلعه دن چیقوب کیده سز تا که سزه

اولق اوزره شمیدیکی اون قپانی کوپریسنک غلطه جهتده کی باشی جوارنده برده جسم قشله بنا ایتدیرمش اولدیغندن موقع مذکور الحاله هذه «عزب قوسی» نامیله یاد اولتمده در . فقط بویاکی صنفک افراد مجموعه سی بردونما تجهیزینه کفایت ایده جک درجه ده اولدیغندن کور کچیلر افراد اها لیدن تدارک اولنور وقوه مذ کوره بی حد لازمه ابلاغ ایچون یکچیری وجهی - جبخانه چی - عسکری دخی علاوه قلنیردی فاتح و بایزید ثانی دور لرنده بچریه عسکرینک تربیاتی بو وجهله اولوب فقط «سلطان سلیم اول» زماندن اعتباراً تربیات مذ کوره تعدیل اولنورق عزب برك صنف ثانیسی ، یعنی دونمای هایونک اصل حرب و حربیه مأمور اولان قسم عسکرسیی مقامه قائم اولق اوزره دکزه جوار اولان بعض سنجاقلر افراد عسکره سی تعیین قلنمش ایسه ده سلطان سلیمان دورنده اجرا اولنان تنسیقانه مبنی مرکزی کلیبولی لواسی اولق اوزره «قیودان پاشا ایالتی» نامیله متعدد سنجاقلردن عبارت بر مستقل ایالت تشکیل اولنوب الویه مذ کوره افراد عسکره سی دونمای هایونیه تخصیص قلنمش و بواصول سلطان حمید اول زمانه دکین دوام ایلشدر - بویالت حقه ده تحفه الکبار ، طبع ۲، ص ۱۴۶ و ۱۴۷ ایله عین علی افندینک «قوانین آل عثمان در خلاصه مضامین دفتر دیوان» نام آری ۱۲۸۰ طبعی ، ص ۲۰ ، اسفار بحریه عثمانیه ج ۱ ، ص ۱۳۸ ده تفصیلات وارددر . - عسا کر مذ کوره «لوند» نامیله یاد اولنوب دونمای هایونک تفنکیچی عسا کری مقامه قائم اولشدر ایدی ؛ فقط بو صنف عسکر دائماً سلاح آلتنده بولندیریلیر طاقدن اولمدق لری جهتله دولجه لزوم کوریلوبده علی العجله بر طرفه دونما سوق اولنه جنی تقدیرده بولنری طوبلامق و قته محتاج اولدیغندن اول زمان دونمای هایونیه یکچیری و عرب وجهی کی دائماً سلاح آلتنده بولندیریلان صنوف موظفه دن لزومی مقدار نفرات تعیین اولنوردی . بعض کره ده دکزه چیقاریله جنق دونما سفن کثیره دن عبارت اولوب ده ایالت عسکری تجهیزینه کفایت ایتدیکی صورته اشبو قوته ینه بالاده مذ کور الاسامی صنوف موظفه دن لزومی مقدار قوه معاونه ترفیق والحاق اولندیکی کی صکره لری آنا طولی ایالتنده واقع «یا یا و مسلم» او جاقلری ده دریا قلمنه قید ایلش اولقله قوه مذ کوره دخی دونمای هایونیه استخدام اولنوردی . دونمانک کورکچی طاقلری ایسه قسماً مجرملردن و قسماً اسرای حربیه دن ترتیب اولنور و ممالک محروسه اها لیسندن طوبلانان برقم افراد دخی علاوه اولنورق بولنرک نقصانی اکیال قلنیردی . - تاریخ نعبا ۱۲۸۳ طبعی ، ج ۵۰ ، ص ۲۸۶ ده مطالعه ابدلسون . - بحریه افرادینه ۱۰۹۳ تاریخنده «قالیونجی» نامیله بر صنف مخصوص دها علاوه اولنورق بولنر ایچونده قاسم پاشا میداننده آریجه بر قشله بنا اولنمش و اسر اداره لری بر بیوک ضابطک عهده کفایتنه محول اولورق تخصیصات مقننه و صورت اداره چه صنوف ساثره دن آیرلش اولدق لردن باشلی باشنه بر صنف مخصوص تشکیل ایله مشلر و نظام جدیدک احداث اولندیکی [۱] اسبابلر کزله .

ضررم دكمه والا کر مخالفت ايدوب قارشو قويامز اوش كلدم جبراً وقهرأ
تاريخه دكين وجهمذ كور اوزره دوام ايدہ كلشله . عاصم - مترجم قاموس وقعه نويس -
تاريخي ، مطبوعی ج ۱ ، ص ۵۱ « ذكر نظامات ترسانة عامره » الخ سرلوحه لی مبحثه مطالعه ايدلسون .
قاموس بحری : « ايشقامپاوييا : ايتاليانجه سغناپاويادن ؛ سفن حربيه ده عسکر نقلي خصوصاً صلرنده
مستعمل الك بيوك فلكه لرني خيرالدين باشا حفته يازلمش اولان اثر - كتيخانه عمومي ؛
خالص افندي كتابلري ، نومرو ۳۳۸۱ ، ورق ۳۵۲ ونومرو ۴۷۲۳ ، ص ۵۸۶
پروزه حرب مشهوری « خيرالدين باشانك يروروك اشقانپاويه سی وارايدی . قره قولق اولوق
اوزره آني دائماً يانندن آبرماز ايدی . شويديكه اوچار قوشه حكيم ايدرايدی . طقوز
اوطوراق ايدی . صافي كرسته سی انجير اياچندن ايدی . » تاريخ سيد حاكم ۱۱۷۱
سنه سی وقایي مياننده و « عزل اغاء يكيچريان درگاه عالی نيلينه محمد اغا باشا واغای
يكيچريان شدن وفالی محمد اغا » سرلوحه لی مبحثه « عرب اشقانپاياسنده آيلقجياقندن
اوتوراق » دنييلور . قاموس بحری : « فورسه : سفن حربيه قديمه ده كوره كچكمه محكوم اسراي
حربيه دنيلور ايدی كه بونلر برآياق لرندن كوكرنه لره چاقيلي بونلور ايدی . بونلره پايزن
نامی ويريلير ايدی . » اسفار بحريه عثمانیه ، ج ۱ ، ص ۱۷۳ ، استطراد ۱ « پايزن :
يونلرك اكثریسی اسراي حربيه ايله ارباب جرم وجنايتندن اولدق لرندن كوركلر حنا سنده
كوكرنه لره چاقيلي اولان ماپه - قاموس بحری « ماپه : برجواطه دركه اوچنده برخلفه سی
واردر . سفاننده كوكرته يه وآلاننده ميخلانده رق مختلف خدمت لرده قوللانيلير . الكترقي
لامبعلری تعميم ايتمزدن اول كمينك مواقع مختلفه سنی تنوير ايتك اوزره زيتون ياغي قنديلاريله
اشعال اولنان سهرلی فنارلره دخی ماپه نامی ويريلير ايدی . » لره آياق لرندن زنجير لره
كوستكلی بولندي ريلير لر بولردن سرا صنفه « فورسه » تعبير اولدغيني كپي هرايكيسنه ده
« پايزن » نامی ويريليردی . فورسه « فورزا » تعبيری ايتاليان لساندن مأخوذ اولوب
كوركه محكوم جرم معناسنی افاده ايتكمده ايسه ده بزده كوركمده قولانيلان اسراي
حربيه خرسنيتيايه تخصیص ايدلشدور . كيلردده اسراي حربيه كورك چكديرمك عادتی
(۱۵ و ۱۶) نجی عصر ميلاديلرده پك زياده رواج بولمش اولوب ونديك ،
جنويز ، بارسالونا ، قارطاجه (تونس) ، مالطه ، جزاير و عثمانلي قبودانلری اسراي
صرقومه يه ينه منسوب اولدغی ملتره قارشى وقوع بولان عساربانده بيله قوه جبريه ،
یعنی قرباج قوتيله كورك چكديرمك بو طريق ايله حربی قازانمغه چاشم بولردی . » تاريخ
جودت ، ج ۵ ، ۱۲۷۸ مطبعه عامره طبعی ، ص ۱۳۵ « بوكيليرى اكثريا وضع
كورك اولنان اسرايه چكديروب آنلره فورسه تعبير ايدرلردی . شويديكه : بونلر زنجير
بند اولدغلى حانده اوتوراق مئنده چاقيلي اوله رق كورك چكردی . مع مافيه
چك وقتده بونلره امنيت اولته ديدغندن اهل اسلام قبودانلرينك اكثریسی
احتياطاً كوركيچلرك نصفی فورسه و نصف ديكريني تورك اوله رق استخدام

قلعه آلوب جمله کوزی قایچدن کچروروز» دیومکتوب کوندردی. مکتوب حسن

ایدرلردی . کتیخانه عمیده خالص افندی کتاہلری میآنده ۴۷۲۳ نومروسيله مفید وخیرالدین پاشا ایله برادری اورج رئیس حفنده یازلش اولان آثاردن اولوب سرلوحه سنده « هذا کتاب مرحوم خیرالدین پاشا رحمة الله علیه » عباره سی محرر ، ۱۲۴۴ ده یازلش نسخہ سی، ص ۴۳۴ « جربه تکنه لرندن بش پاره تکنه دخی کلدی آنلر دخی اوچی یکریمی سسکوزر بانق ایکیسی یکریمی دردر بانق اولق اوزره فورصا دونامش تکنه لردر » دینلیور . بوراده کوریلن بانق تعبیری صره ویا سفن قدیمه حربیه نك جسامتنی تعیینه مقیاس اولان اوتوراق معنا سنده در . چونکه قاموس بحریده ده « بانق : انکلیزجه بانق دن ، دکزک درین محللرنده طاش ویا مرجان قیازندق تشکل ایدوب سطح بجره قدر ممتد صیقللر » دینلیور . موزة عسکری عثمانی رهبرنده - نومرو ۲ ، ص ۵۴ - فورسه : سفاتنک قسم اعظمی کورکله حرکت ایندیریلدیکندن کوره کیملک خدمتی اکثریتله اسرا و مجرمیندن فورسه لره کوردیریلوردی . ضابطلری کیده کی غاردیان باشی ایدی . رئیس نامی وریلن اک قدملی اسیر کینک فلاغوزلنی ایفا ایدر ودومنی قوللانوردی » دینلیور . تاریخ نعیا، ج ۴، ۱۲۸۳ طبعی، ص ۳۴ - « وقایع بحیبه دندرکه بیسک کیلرندن بش پاره کمی که ساقزلی مهرداد و حسام بکزاده وعلی پاشا وغیریدر اسکندریه یه واردیلر . مکر آنده طفرالی نام رئیس قلیون پایدیرمش . دریایه ایندیرمک ایچون بکاردن اسیر رجا ایدی . آنلر دخی اوچورمه لرندن یوزر اسیر چقاروب قلیونی ایندیرمکه کوندرلر . مکر اسکله ده وافرلرود و مطراق یغلمش اعمش کفارک هربری برینی قاپوب مسلمانلره قبولدیلر و اسیرلردن و مسلمانلردن برقاچ یوز نفس تلف اولدی . ملعونلر زور ایله کیلره قبولوب فرار ایندیلر . ایکیسی طوب ایله غرق اولنوب باقیلری فرنکستانه قاجدیلر . تاریخ نعیا - مذکور طبعی - ج ۶ ، ص ۴۳۶ « غریبه » سرلو - حهلی مبعثده مطالعه ایدلسون . نتایج الوقوعات - ۱۲۹۴ . طبعه عامره طبعی - ج ۱ ، ص ۱۷۳ « ترسانه اوچاغی » سرلوحه لی مبعثدن : « اول وقتک کیلری کورکله حرکت ایله دیکنه مبنی کورک چکمک خدمتی دخی فورسه دنیلان اسرایه کوردیریلور ایدی . زبرا سفرلرده اخذ اولنان اسراناک اطفالی سرایلره و عجمی اوغلانلری قشله لرینه ویرلیدیکی مثللو یکریمی اوتوزباشنده بولناقلری ترسانه کورکنه وضع اولنقی قاعده دن و باخصوص اکثریا بحرسیه ساحلرینی غارت ایتمک قصدیله اوزی صویندن چیقان قراق طائفه سی و آقده کرده کزمنکده اولان قورصانلر اشقیاسی اله کچدکجه ترسانه کیلرینه تقسیم اولنوب تیموریند اولدقلری حاله کورک چکدیرمک عادات عصریه دن بولمشدر » . تاریخ نعیا - مذکور طبعی - ج ۴ ، ص ۱۲۲ « قرون سکآنندن قره بتاق بک فرقه سنه بنوب برکریدفرقه سنی اقتارمه ایدوب قپودان پاشایه کتوردکده خلعت ایله رعایت اولندی . ایچنده بولنان اون ایکی کافری کورکله قودیلر . بنه اوراده ، ج ۶ ، ص ۲۶۶ - قپودان دریا طوبال

آغایه وصول بولایجق قلعه ایچنده اولان رومیلری و عربلری جمع ایدوب اول .
 محمد پاشا - « خلی کفره اسارانی میری سلسله سنه قید ایدوب محل معرکه ده فورسه لری
 دوشن بکله اسیر ویرمدی » . قاموس بحری : « آقطارمه : قدیمده دشمندن
 ضبط اولنان و یدکده کتیریلان کیلره ویریلان اسمدر » . ینه اورده :
 « بک کیلری : سواحل سنجاقلری بکلرینک تجهیز ایتدکاری سفائن » . ینه اورده
 « غراب هندستان ساحل لرینده مستعمل برنوع سفن تجاریه درکه ایکی دیره کلی وغالیون
 آرمه لیدر . قیچی کنیش و مرتفع اولدینی حالده باشلری اوزون و کسکیندر » . تاریخ
 نعیمه - مذکور طبی - ج ۲ ، ص ۳۷۰ « اوچ یاره غراب تعبیر اولنور جنک کیلری
 کلدی قدرغه طرزنده نهایت قناتلری یوق . یوقارو بوکسکه تحته قالدیروب مازغال دلکلی
 قومشیر و کورکاری دخی دلکاردن چکیلور . دبرکی سرنی قادرغه کبی » . اسفار بحریه
 عثمانیه ج ۱ ، ص ۱۷۱ « سفائن مذکور نك - قادرغه لرك - بورده لرنده باشند قیچه
 قدر تمتد « قناد » تعبیر اولنور بررشنشینلری اولوب » . ص ۱۷۲ « ونديک غالیلرینک
 بزم قادرغه لردن برفرقی دخی ازمنه ماضیه ده جاری اولان اصوله موافق بر صورتده باشلری .
 موزورلی وغایت کسکین اولوب ، تکنه لری نك ده سیاهه بویالی بولنسی ایدی . بوجهله
 مغریلر آنلری « غراب » نامیله یاد ایدرلردی ؛ مع ذلک عثمانیلر طرفندن شرط نبرنده
 قولانیلان قادرغه لر تعریف اولانلرک همان عبنی اولوب ، بعض مرتبه فرقی اوله رق
 انشا قنلرلردی . شویله که : بوکیلرک بورده لرنده « شنشین » تعبیر اولنان چیقمه لری
 موجود اولدینی کبی درونلرندکی افرادی دشمن صمیاتندن محافظه ایچون کویشته لری .
 دخی عایت یوکسک اوله رق انشاقنیر و صره واری مازغال شکنده لوموزلرکشاد اولنوب
 کورکلر برالردن ایشله دیلیردی . بو بولده ، انشا قننان کیلره دخی غراب نامی ویریلوب
 اول وجهله زبانه زده اولشلردر » . قاموس ترجمه سنده « غراب : هر شیئک کسکین یرینه
 دینور قلیجک آغزی کبی » دنیامسی و بوسفائنک باشلرینک غایت کسکین اولسی سبب
 تسمیه ایدوکنی در خاطر ایتدیریبور . اسفار بحریه عثمانیه - ج ۱ ، ص ۱۳۴ ، استطراد ۱ - « قورصان :
 محاربه اساسنده افراد طرفندن تجهیز اولنان و حامل بواندینی سنجاقک منسوب اولدینی
 دولت طرفندن دشمن سفینه لری نك تعقیب و ضبطنه ، آذون ایدیلن سفینه لره اطلاق اولنور .
 فقط ازمنه سالفا ده کرك اثنای صلحه ده و کرك هنکام حربده بر سفینه یی ضبط ایله
 دروننده بولنان اموال و اشخاصی نهب و غارت و اسیر ایدن دگر خرسز لرینه ویرلمش
 برنام اولوب ، عادت مذوره دخی اجنبیلره قارشی همان احوال دائمه طبیعیه دن محدود
 ایدی » . قاموس بحریه ده بو کله نك ایتالیا نجه « قورسارو » کله سندن محرف اولدینی
 کوستریلیبور . منتخبات میر نظیف - ۱۲۶۱ بولاق طبی ، غزلیات قسمی ، ص ۱۴۴
 - ثابت : « فرنک زلفه اسیر اولدق اشته ای دل زار ، سنک نه کورک ایدی بحر غمده
 قورصانلق » . نوادر الآثار فی مطالعه الاشهر - ۱۲۵۶ بولاق طبی ، ص ۸۹ - ده .

مکتوبی بونلره او قیو ووردی [۱] . اهل اسلام جمععی و غیرت دین قنده کتدی نه

مصراع اول « فرنگ زلفه اسیر اولدک اشته ای دل زار » صورتنده مندرجدر . [۱]
 قیودان دریا خیرالدین پاشای غازی ختمده تحریر ایدلمش اولان آثاردن اولوب کتبخانه
 عمومیده خالص افندی کتابلری میانده ۳۳۸۱ نومروسیله مقید بولوبلار ائرده - ورق
 ۳۶۸ - « خیرالدین پاشا رحمة الله علیه امر عالی موجبجه سلطان جزایری فدا ادوب
 آستانیه کتدکده برینه اول ذکر اولنان قره حسن اغای خلیفه نصب الیمس ایدی . . .
 خیرالدین پاشانک قرداشلغی دخی سرداشی ایدی » و ورق ۳۷۰ ده ۹۴۸۰ سنده
 اسپانیادن قلوب جزائر اوزرینه کتدیله . دخی ربیع الاولک بکرمی شجی کونی بوم الاحد ،
 اسپانیا دونماسی کلوب تمنوس اوکنه یاندیلر . . . تخمیناً حمله سی دورت بشیوز بلکن
 اولور ایدی ، دنلکدن صکره - ورق ۳۷۸ - دشمن عسکرینک اونور الی بیک کشی
 اولدینی بیان ایدیلیور . ۹۹۱ تاریخده اراده سلطان مراد خان ثالث ایله یازیلوب
 اوقاف اسلامییه موزه سننده بولان واسیله مؤلفی محتاج تدقیق اولان صور ائرده « سکن
 پاره قدرغه ایله ایکوز پارچه و یوز الی قراوله ونجه قایق و قالیقه و شایقه محصل کلام
 بشیوز پاره کمی . . . بوزالی مقدار کمی ، کمی قرایه کمی غرق اولوب . . . کفرخا کساره
 بواصل شکسته لک حاصل اولدی که سنه ۹۴۸ ایدی » و « تونس بورنی » دینلیور .
 اسفار بحریه عثمانیه ج ۱ ، ص ۴۶۱ ، ۹۴۸ = ۱۵۴۲ تاریخده دولت علیه اوستریا ایله
 محارب بولندیغدن آلمانیا ایمپراطوری و اسپانیا قرالی بشجی شارل ، آوستریا قرال
 قائمقامی بولنان برادری فردینانده اعانه جسم بردونما قوه کیه بله سه احل عثمانیه
 تجاوز اتمک اوزره و ندیک سواحلنه قدر کلش ایسه ده خیرالدین پاشانک (۷۰) پاره
 قادرغه ایله عثمانلی صورلنی محافظه یه چیقدیغنی خبر آلهرق تصممانی اجراه موفق اوله مقسزین
 عودته مجبور اولغله هیچ اولماز ایسه عثمانلردن برانتقام آلمش اوله یلمک ایچون جزایر
 ایالتنک فتحی نیتیه اوطرفه حرکت ایلدیکی و بوحرکنه ایکنجی برسیدکده خیرالدین
 پاشا جزایردن درسعادته جلب اولندیبر ائنده ایالت مذکورده امور اداره سنه مأمور
 ایلدیکی کندی منسوبینندن « خام حسن لک » قادرغه و قالیته نوعندن ترتیب و تحمیز
 ابتدکی (۳۰) پاره سفائن حربیه ایله دائماً اسپانیا ساحلارنی تخریب و غارندن کبری
 طورمدینی حتی تعرضات مدهشه دائمه سنه قارشی اسپانیا ساحلارنی محافظه و مدافعه ایچون
 سراپا قولر انشا ایدیلهرک کیجه کوندز اقامه اولنان نوتجیلر واسطه سیله تیفظ و انبناه
 اوزره بولمقلغه مجبوریت حاصل اولسی ایدوکی بمدالییان بودونمانک (۳۷۰) قطعه سفن
 حربیه و نقلیه دن عبارت و بومقدارک یوز قدری پارچه نوعندن جسم کیمیل اولوب آمیرال
 آندریانک اداره سننده بولندیغنی و حامل اولدینی عساکر بریه دخی اسپانیانک اک مشهور
 سردارلردن جنرال « آلفونسو ده آوالوس » ک تحت قوماندانده اولوب درت بیکی
 سواری و باقیسی پیاده اولق اوزره (۵۰) بیکه قریب برفوه کلیه اولدینی ذکر ایدیلیور .

اعتبار کافره قلمه می ویر روز، دیوب کلن آدمسنه جواب ویر دبلره کلن آدمیسی
 ایمرطور شاراک جمادی الاخره تک یکر می سسکزنجی کونی جزایر اوکنه واصل اولوب
 دونمک حامل ولدینی عسکر قریه چیقه ورق قلمه اطرافنه مترس قازنغه باشلادقلری وحسن
 بکک اوکیجه آتی یوزی ترک وایکی بیکی عرب سواریدن عبارت برکوچک مفرزه ایله قلعه دن
 چقبوب دشمنه شبخون اتمکله وقوع بولان مقاتله تک پک دهشتلی اولدینی و دشمنی اوچ
 بیکه فریب تلفاته دوچار ایتدکن صوکره سائاً قلعه به عودت ایلدیکی حالبوکه دشمنک
 کثرتنه قارشو قلمه دروننده حقیله مدافعه به کافی برقوت موجود اولیوب حتی قلعه به
 حاکم برنقطه ده کاش « سیدی قوب » تپه سی دخی دشمنک برفر قه سی طرفندن طوتلش
 اوغله محصور سیر ایچون تملکه قات قات تزا د ایله مکده ایکن محاصره تک بشنجی کونی
 لحکمه رعدو برق ایله مترافقاً ظهور ایدن بوره و فورطه به بارازده انضمام اتمکله محاصر لک
 محاربه بی تعطیل ایله کیلریک سلامتی چاره سنه دوشدکلی و دیرنمک (۱۰۶) قطعه سی
 بردن (۸ بیک) نفر موجودلری و کلی ذخائر و مهمات حربیه و سائر له بله برابر
 قریه اوردرق غرق و تلف اولمله شارل، عسکرینه سوار ی بارکی لر نی کسوب یدیرمه
 مجبور اوله رق برمدت طیانغ فکرنده بولنش ایسه ده جیحانه لری دخی قسماً کیلر له باطمش
 وقسماً یا غموردن ایصلانمش اولدیغندن چاره سز بر رجعت قهقری ایله قورتیله بیلن کیلرینه
 طوغری فراره مجبور اولدلری و دکنزه آچیلان سفاش هوا کسب سکونت ایتدکن صوکره
 « قننوس » برونی نام محله کلش اولغله ایمرطور شاراک اورایه کیدنجه به قدر جزایر لیر
 طرفندن تعقیب اولونه رق پک چوق تلفاته اوغرادلینی و قورتیله بیلن عسکر دخی طغیان
 حالنده بولنان خراس نهر نی معقب لک تضییقات شدید له لری سببیله - مروره مجبور اولدیغندن
 برازی ده بوراده بوغوله رق پک آرسک کیلره جان آتیه یلیدی و شاراک قورتیلان کیلر
 و عسکر له ۹۴۸ سنه سی رجب تک یکر می آلتنجی کونی دکنزه آچلیدی حالده دکنزه دخی بر ایکننجی
 فورطنه به یاقه له رق بجایه طرف لر سنه دوشوب برخیلی صیقندی چکدکن و درلومه وانه تصادف
 ایلدکن صوکره اسپانیاه واصل وله یلیدی و ایلاک فورطنه اشاسنده قورتیله بیلن کیلرک دردی
 لیاندن ایچری کیرمش اولدیغندن بولرک ضبط اولوب در و نلر دن (۱۴۰۰) مسلمان اسیر تخلیص
 ایلدیکی بیان ایدیلیور . لغات تاریخیه و جغرافیه - ج ۷، ص ۱۲۳ - ده ۹۴۸ سنه سنده خیرالدین
 باشا استانبوله عزیمتله جزایری باشو غسز براقدیغنی آلمانیا و اسپانیا و پورتکیز و ایالتیادونلری
 فرصت اتخا ذ بدرک کزیده عسکر لوندن یکر می ایکی بیک پیاده و بیک یوز سواریدن عبارت
 براردو حاضر یوب یتمش عدد قوروت و مور قطعه بریق و غولت حرب سفینه لری ودها
 برچوق نقلیه کیلری ایله و مشهور قبودان اندریادوره قومانداسیله جزایره اعزام ایلدیکی
 و اوناریخده حیانه اولان مظنه کرامدن « ولی دده » تک مصورین حقیده پک نیوک همت
 منوه سی اولدینی ذکر ایلدکن صوکره مفروق سفائنک عددی (۱۵۰) اولوق اوزره
 ارثه ایدیلیور . مذکور صحیفه ایله اسفار بجزیه عثمانیه ج ۱، ص ۲۵ استنطرایده

واروب جواب ويريجك اول ملعون غضبه كلوب امر ايتدی كميلردن آتلىرى

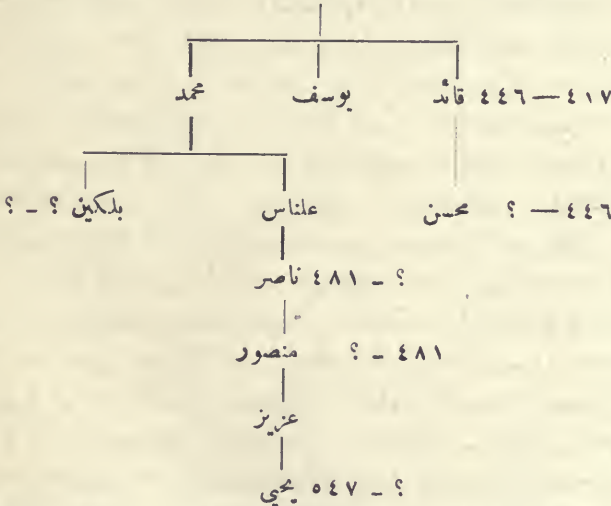
مطالعه ايدلسون . قاموس بحرى : « بريق : ايكى ديره كى دخى قياصورتو آرمهلى يلكن سفاشى » . « قياصورتو آرمهلى : ديركلرنده افق سرنلرى حاوى اولان سفاش » .
 « غرلت : ايتاليانجه « غولتا » دن : خفيف آرمهلى و پرووهسى قبا صورتودونائيل اوسقونه لردر . پراچيره مشابه اولوب ايكى ديركليدر » . « قبا صورتودونائيم : ايكى ذيلدن دونانان خلاط » . « اوسقونه : انكليزجه « اسقونير » دن پرووه ديره كى قبا صورتو (تكميل سرن يلكنلرچى حاوى) و غرانديسى سوبيه دونائيم اولان ايكى ديركلى يلكن كيلرى » . « پراچيره : پيليار معمولاتى نارين و اوافق تكنه لر اولوب باشلرى ديك طاليلارى و قيچلرى قوروزليدر . ايكى ديره كى اولوب برريان يلكنلريله تجهيز اولمشدر .
 اوزون جيواديره لرنده ايكى فيلوفى حاويدر » . قاموس الاعلام : پيليار : پلومارى : مدلى جزيره سنك ساحل جنوبيسنده قضا مركزى بر قصبه اولوب كوچك كميل اعمالچون دستكاهى حاويدر . قاموس بحرى : « صنوف سفاش : سابقا اخشا بدن اعمال اولتان سفاش حريمه بروجه زبر صنفلره تقسيم اولور ايدى : برنجى صنف ۱۱۰ و دهها زياده طوي و ۱۰۰۰ و يا دهها زياده مرتباتى حاوى اولان سفاشدر كه « اوج آنباريلير » تسميه اولور ايدى . ايكنجى صنف : ۱۱۰ دن اقل و ۸۰ دن زياده طوي و ۱۰۰۰ دن اقل و ۸۰۰ دن زياده مرتباتى حاوى اولان قياقلدر كه بونلره اوج آنباريلير دخى داخل اولدبى حالده « قاليونلر » تسميه قلاير ايدى . بونلر ذات شاهانه نك ركوبنه مخصوص عد اولور ايدلر . اوچنجى صنف : ۸۰ دن نقصان و ۶۰ دن فضله طوي و ۸۰۰ دن نقصان و ۶۰۰ دن فضله مرتباتى حاوى اولان « قياقلر » دركه عموم قوماندان سنجاغنى حامل اولورلر ايدى . درنجى صنف : موجود مرتباتى ۴۱۰ ن فردن نقصان اوليان فرقتيلردر . بشنجى صنف : مرتبات موجوده سى ۴۱۰ ن فردن فضله و ۳۰۰ ن فردن نقصان اوليان مزه فرقتيلردر . - « مزه : ايتاليانجه « مززو » دن ، يارم معناسنه اولوب اكثر اسملك باشنه علاوه اولنهرق قوللانيلير . « مزه فرقتين : فرقتيدن كوچك و كوكرته سنده طوب بولنيمان فرقتيناره ديتور » - آلتنجى صنف : قروتلر . يدنجى صنف ناوى قروتلر - « مزه قوروهت : ميزانه ديره كنده سرنى اوليانلره « مزه قوروهت » ويا « ناوى » ديتير . - « ميزانه ديره كى : اوج ديره كللى كيلر ك قيق طرفنده كى ديره كيدر » - سكزنجى صنف : اوسقونه لر و مستيقه لردر . مستيقه : ايتاليانجه « مستيق » دن ، اوسقونه دن دهها كوچك اولدبى حالده بكنه و آرمهسى اوسقونه طرزنده اولوب فقط ديره كلرى اوسقونه نك غراندى ديره كى كبي سوبيه اولهرق دونانان لومبارسز سفته يه ديتور . تاريخ ابوالقاروق . - ج ۳ ، ص ۱۴۴ - ده عدد سفاش تمش دوردى بيوك اولتق اوزره (۲۷۴) اولهرق اراشه ايدلكده وشارلكنك معينه كى عسكر ك اسپانيا ، آلمانيا ، ايتاليه عسكريله ماطه شسواله لرندن

و پوپلری و مترساری طشره چیقروب اول کون آنده چادرین و اوتاغن قوروب
 مرکب اولوب مقدارنک بکرمی بش بیک اولدینی بمدالیان شارل کنک معینده برچوق
 کبار قادینلر و اویونچیلر بولوندینی حالده شهردن اوچ ساعت اوزاقده بولونان « مائوس »
 موقعنده قره به چیقدینی ذکر ایدیلور . ینه اوراده: خبرالدین پاشا هنوز جزائره واصل
 اولامادیفدن اوغلی حسن بکک جزئی بر قوتله شهری محافظه ایتکده اولدینی حالده
 عسکرینک آزلغنه باقیهرق ساحله حاکم اولان تیهلری بالاشغال دشمنک کیلردن چیقیشنی،
 چیقدینی یردن جزایر شهرینه قدر ساحلدن یوروشینی تصعب ابله شارل کنک اوچ
 ساعتک مسافه بی آنجق اوچ کونده قطع ایددیله رک بر چوق آدمی تلف اولدینی
 و بوضورتله دشمنی خیربالامش اولان حسن بکک شدتلی صورتده مدافعه ایتک اوزره قبائله
 خبر کوندره رک قلهه یه قیادینی، اسپانیولارک جنوبدن، آلمانلرک غربدن، ایتالانلرله
 شوالیهلرک دکزدن شهری محاصره ایتدکلری و محاصره کیجه سننده غریب بر حال واقع
 اولوب شدتلی برفورتنه و یاغور ظهور ایدره رک بوتون کیجه دوام ایدوب دشمنک چادرلری
 و باریته جق برلری اولمدیفندن عسکرک ایصاله رق صوغورقدن قلدانه جق حالی قالمایوب
 چوغنک خسته دوشدیکی، دونامک ایسه دها بویوک برفلا کته اوغرابوب باشده آمیرال
 کمیی اوله رق اون درت بویوک و یوز اوتوز قدر سائر کیلرک غرق اولدینی، ساحله
 چیقاردقلری اشیا و لوازمک دکز طرفندن کوتورلدیکی، اوچ یوز سفینه لک دونمادن
 صاغلام اوله رق بوزکمی قالماش اولدینی، فورتنه نک بقیه سی بولان دوغما فضله برفلا کته
 دها اوغرابوب کیلرده موجود اولان ایکی بیک قدر اسیر بردن کیجیلره هجوم ایدره رک
 آنلری معدالانلاف قاعه یه فرار ایتدکلری و کیلردن ذخیره چیقاره مادقلری و فورتنه اوچ
 کون دوام ایتدیکی جهتله سواری بارکیلرینی کسوب یمکه مجبور اولدقلری بمدالانان
 بو حربک تاریخ وقوعی ۲۳ تشرین اول ۱۵۴۱ = ۹۴۸ اولق اوزره قید ایدلکدن
 صوکره شارل کنک رجعتی ده فلاکت ایچنده کچوب کیلرک بقیه سی ایله دکزه آچیلیر
 آیلماز یکی برفورتنه یه طوتیهلر بوجه لیمانه قاچوب اوچ هفته طیشاری یه چیقامادینی
 صیقیندیلر یوقلتلر ایچنده ازلدیکی بیان اولینور . بوراده کوریلن بوجه لیانی، قاموس
 الاعلاوه نظراً جزایرک قسطنطنیه ایالنده و بحر سفید ساحلنده هم نامی اولان کورفزک غرب
 طرفنده واقع بجایه قصبه سی اولوب، لیانی بولونمدیفندن کیلرک جوارنده کی « سیدی
 یحیی » قوینه باریندقلری ینه اوراده بیان ایدلکدن صوکره قصبه پک اسکی اولوب
 رومالیلرک ایینه کچمش و به الخراب ۶۰ تاریخ هجریسنده « بنی زیری » دن « ناصر
 بن عئناس » طرفندن یکیدن تأسیس اولونارک « ناصریه » تسمیه اولوب بعده
 اسپانیولارک ایینه کچوب وقتیه آلتش بیکدن زیاده اهللیسی واریکن آنجق برقاچ یوز
 سکنه بی جامع بقریه حکمنه کچدیکی و اخیراً فرانسزلر طرفندن یکیدن احیاسنه مابشرت
 اولوندینی افاده ایدیلور . ینه قاموس الاعلامده و « زیری » کله سننده بنی زیری نک

دره دبه عسکر یله طولوب و قولو کمیدن طاشره یه چیتجق تقدیر ربانی

مغربده حکومت سورمیش بردوت اولوب، مؤسسین صنهاجه بربرلرندن « بلکین بن زیری بن مناد » اولوب بودولتک ۳۶۲ دن ۵۴۳ دك ۱۸۱ سنه دوام ایدوب بوسالهدن ۸ حکمدار کلش اولدینی، فرنکار عندنده « زکریت » اسمیله معروف اولدقلری بعدالبیان تاریخ جلوسلرینی واسملرینی حاوی درج ایدیلن جدولده ایلك حکمدار بلکین بن زیری: ۳۶۲ و صوک حکمدارده حسن بن علی: ۵۱۰ اولوق اوزره ارئه ایدیلوب بوجدوله ناصر بن عباس ذکر ایدیلور. قاموس الاعلامده کرك بوجکومت حقتده ویریلن ایضاحات کرك مندرج بولونان جدول ذهول اثریدر. بوايضاحات ایله جدول جامع الدول-کتبخانه عمومی، نومرو ۵۰۱۹، ج ۱، یازمه نسخه سی، ص ۸۹۴ - وصحائف الاخبار - مطبوعی، ج ۲، ص ۴۵۷ - ده کوردیکی اوزره افریقیه ملوکی اولان صنهاجین - بنی بادیس - عاتداولوب دارالملکری مهدیه شهری، ظهورلری ۳۶۰، انقراضلری ۵۴۳ سنه لری اولوب ۱۸۳ سنه اجرای حکومت ایله مشلردر. قاموس الاعلامده وزیر، نامیله یاد ایدیلن حکمداران ایسه بنه آنف الذکرا اثرلره نظر آج ۱، ص ۹۱۲ و ج ۲، ص ۴۶۷ - صنهاجه شعبه سی اولان « بنی حماده در که دارالملکری اولا حماد قلعه سی - معجم البلدان ایله قاموس الاعلامده قلعه حماد مبحثلری مطالعه ایدلسون. ایلك حکمدار ارلان حماد طرفندن ۳۷۰ تاریخده تأسیس ایدلشدر - وبالآخره بجایینی بنیاد ایلدکارنده شهر مذکور اویش ظهورلری ۳۸۶، انقراضلری ۵۴۷ سنه لری اولغله ۱۶۱ سنه اجرای حکومت ایله مشلردر. هرابیکی اثره استناداً آئیده کی جدول تنظیم اولته بیلیر.

۳۸۶ - ۴۱۷ حماد بن یوسف بن زیری بن مناد صنهاجی

بجایه نك معجم البلدانده ۴۵۷ حدودنده ناصر بن عنناس بن حماد بن زیری بن

وامر سبحانی ایله جانب شالیدن بر عجب روزگار طوفان ظاهر اولوب و یغمور
 مناد ابن بلکین طرفندن اعمار اولوندی . لغات تاریخیه و جغرافیهدده لسانی
 مشهور ر مملکت اولوب وقتیه بارباروس خیرالدین پاشانک بولیمانی خمس غنائم و یرمک
 شرطیه حفصیون دن آلوب دونماسنه باریه جق بر حاله کتورمش و برآرهلوق اسپانیا
 سواحلیدن خیلی اسلام کتوروب اسکان ابله مش اولدینی بیان اولیندور . بویه نیک تاریخ
 و حفرایا لغاتنده بجایه نیک لایتیجده ده نامی سالدده ایدوک و همنامی بولونان بر نهرک منصبنده
 کاش اولوب میلادی ۴۳۹ ده و اندالقرالردن کنسه ربیق ، ۷۰۸ ده عربلر ، ۱۵۰۹ ده
 اسپانوللر ، ۱۵۵۵ ده عثمانیلر ، ۱۸۳۳ ده فرانسزلر طرفندن استیلا ایدیلدی و میشه لونک
 جغایا لغتده بجایه نیک شابو ویا سالدده شهری خرابه لرندن بری اوزرته مبنی ایدوک طن
 اولوندی بیان ایدیلدور . ینه تاریخ ابوالفاروق - ج ۳ ، ص ۱۴۳ - ده « درویشک
 بری امداد الهینک واقع اوله حفنی اولجه ادعا اتمش ، فورته ایله نتایجی ده ادعا سنه
 برهان عد اولتمش ایدی » دینلیورکه صاحب اثرک « درویشک بری » دیمه سندن مقصد
 « چارسوی پیش وکده قالدی یک حبه سون ، شمدی بازارفاده معرفت دلایوز ،
 واریسه و ابن و بروب یوقلق آلور برکاردان ، اشته کالا اشته سوداما ملک ملایوز ،
 بزمه کلسون طی قیل وقال ایدن اهل طلب ، ساقیا برجامله هرمشکک حلالیوز » دیمش
 اولان سالف الذکر « ولی دین دده » درکه کوتاهیهدده کاش ارغونیه مولویخانه سی
 پوست نشینی ایکن ۱۱۴۷ ده وفات ایدن ازمیری « ثاقب مصطقی دده » نیک ، افلاکی
 احمد دده نیک « مناق العارفين و مرآة الکاشفین » عنوانیه اولو عارف چلی نیک امریله
 یازمش اولدینی اثرنه ذیل و عد الوهاب الصابونی الهمدانی نیک « ثواب المناقب » ن تکمله
 اوله رق تدوین ایدوب زمانمز کرام عرفاسندن بولونان غاطله مولویخانه سی پوست نشینی
 کاملی احمد افندی حضرتلرینک پدرلری اولوب ۱۲۸۳ سنه سی کلیولی مولویخانه سی
 مشیختنده بولونان عزمی دده افندینک اشارتیه سنه مذکورهدده مصرده طبع ایدیلن
 « سفینه نفیسه » - سفینه مولویه مرتبه اولی ، ص ۴۲ ، ۴۷ و مرتبه ثانیه ، ص ۷ - ده
 مندرج اولان ترجمه حالنده کورلدیکی اوزره اسکداری اولوب ایوب یغوردی صاتقله
 تأمین همیشه اتمکده ایکن چلبیان عظامدن سمعی محمدچلی - سلطان دیوانی - نیک سلطان
 سلیمانک دعوتی اوزرینه معینده شاه اسماعیل صفوی نیک اوغلی خطائی مختص صفی میرزا
 اولدینی حالده استانبوله ورودنده مومی الیه « مجامع مقابلات خانقاه غلطهدده » یفورت
 صاتار ایکن جای مشارایهک مظهر حسن نظری اولغله طریقت علیّه مولویه به منسلک
 اولمش و حسن همت مرشدله استمداد درویشانه سی درحال انکشاف اتمکده حضرت چلی
 طرفندن آشجی باشیق و متافاً ساطیک خدمتنه بدالتعین مشارایهک معینده اوله رق
 بروسه به و اورادن کوتاهیبه کیدوب معاودت اولوندی کون جزایره عزیمته مأمور
 ایدیکله صله رحم ضمننده استانبوله کلدرک خویشا و ندانیله بعدالوداع صوب آورده سنه

یاغوب دریا یوزی قراکولقی اولوب محکم روزکاراسدی که کوز آچدورمیوب

روبراه اولمش وشارل کن حربندن - ۲۶ رجب ۹۴۸ - سوکره جزایرده برده زاویه
 تأسیس ایدرهک نشر فیوضات ابله مش و سبجل عثمانی - ج ۴ ، ص ۶۱۰ - به نظراً
 ۹۵۵ ده ارتحال ایشدر . تاریخ ارتحالی حقنده سفینه - مرتبه ثانیه ، ص ۱۱ - ده
 جزایرده بولندی ائاده طرف حضرت دیوانیدن مشعر تنیه برکلاه سیفی اهدایورلدیغندن
 بعدالبحث « کلاه پوش اولدقلری وقتدن بحساب سال تهباً ارتخاله شروع و عدد حروف
 کلاه نمانده کوشه وحدت رهین مدفن مبرکلی اولغله سیف صارم مقدسترین غلاف
 بدندن عریان ایدوب کافی الحیات پشت و پناه مستمدین اولشلردر ، دینلیور . بناءً علیه
 حدیقه الجوامع - اسعد افندی کتبخانهسی ، ۲۲۴۸ نومرولو ۱۲۳۶ ده یازلمش نسخهسی
 ج ۲ و ۲۲۴۷ نومرولو ۱۲۳۰ ده یازلمش نسخهسی ، غلطه مولویخانهسی مسجدی
 سرلوحه لی مبحث - ده حضرت دیوانی حقنده ، قونیه ده مشیخت اولادیت نوتی کلوب
 دعوت اولندوقده « دینلکدن سوکره » مثنویخوان محمود دده برینه شیخ اولوب جزایرده
 مدفون ولی دده آشچی باشی اولشدر « مطبوع نسخه مذبله سنده - ج ۲ ، ص ۴۳
 حضرت دیوانی حقنده ، بلده ، صرپوره - قونیه - ده ۹۳۶ سنه سنده ارتحال داربقا
 ایشلردر . غلطه د کاهنده برینه مثنویخوان محمود دده افندی ۹۵۵ سنه سنده پوست
 نشین اولوب جزایرده مدفون ولی دده حضرتلری آشچی باشی اولشلردر ، و سبجل عثمانی
 - ج ۴ ، ص ۱۱۱ - ده نه چلی مشارالیه حقنده ، ۹۳۶ ده ارتحال ایلدی . برینه
 غلطه آشچی باشیسی ولی دده مثنویخوان ایکن شیخ اولوب بعده جزایره کیده رک
 ۹۵۵ ده فوت اولشدر « دینلمسی ذهول اثریدر . غلطه مولویخانه سنک تاریخ انشاسی
 اولقی اوزره حدیقه الجوامع اسعد افندی کتبخانهسی و ملت کتبخانهسی نومرو ۱۲۳۶
 نسخه لری - و درها الجوامع - کتبخانه عمومی ، خالص افندی کتابلری ، نومرو ۲۲۱۳ -
 و حدیقه الجوامع مطبوع نسخه مذبلهسی ، ج ۲ ، ص ۴۲ ده « الرسوخ = ۸۹۷ »
 سنهسی اراهه ایدلمکده درکه - حدیقه الجوامع ملت کتبخانه سنده بولان ۱۲۳۶ نومرولو
 نسخه سیله دیگر بر نسخه سنده « الرسوم » صورتنده کورلمسی سهو مستنسخدر - موجود
 اولان بر وثیقه ده بوتاریخی مؤیددر . ثاقب دده ، سفینه - مطبوعی ، مرتبه
 اولی ، ص ۳۹ - ده « هنوز نوبت سلیمیه کذران ایدوب زمان سلیمانیده روی آشنانی برقع
 کشای جانب ولایت جنابلری اولیوب فقط صیت جمعیت مریدین و محیین درکه کرامت
 دستکاهلری کوشزد نوخیزان دولت اولوب تکرار نقول مناقب علیه لری باعث سلوک راه
 اندیشه دورادور وزیر پرده دعوت اکرام آمیزده دیدکدن سوکره سلطان سلیمان
 طرفندن ایکی مأمور مخصوص اعزامیله حضرت سمعی محمد چلی - سلطان دیوان - نک
 استانبوله دعوت ایدلایکنی بیان و مشارالیهک ورودینی متعاقب اسکندر پاشا اخذ امانت
 ایدرهک درگاه شریفی انشا ایلدایکنی ذکر ایدیور . ۸۹۷ سنهسی سلطان بایزید ثانی

وتدار که مجاللری قالمیوب کفارک اکر قراده واکر دریاچه باشلری قیوسی اولدی. قراده اولان کیمیره و کیمیلرده اولان قراده اولانلره درمان ایده میوب و کیمیلر ایچنده [اولان] ملعونلر کیمی اورغانلرینه بچق اوروب دریاچه صالحق او میلنابله [۱] و کیمینی دهور

عصرینه مصادف وسایان قانونی تک تاریخ جلوسی ایسه ۹۲۶ سنه سی شوالی اولسی وینه نایب دده تک - سفینه مرتبه اولی ، ص ۳۹ - حضرت سلطان عباوش و بایزید ولی میانده اولان اسرار خلوص و دقایق مصادقه ، و - ص ۳۸ - چلبی مشارالیه ک مصردن حین معاودتده ، انشای راهده سلیم خاله مصادقه و بحالسه بیوروب ، و - ص ۳۹ - اکثر وقایع مشکلهده مراسلات استخاره واستشاره لرینه تمیق بیوربلان اجوبه اصابت انجام ، دیسی نظر دفته آلتنجه ، خاقاه مذکورک عهد بایزید خان نائیده ۸۹۷ سنه سی اسکندر پاشا طرفندن تأییس ایدیلرک - موجود اولان وثیقه یه نظراً - بیخته یونس دده تک تعیین ایدیلدی و حضرت سلطان دیوانینک دعوت واقعه اوزرینه ۹۲۶ سنه سنندن صورکه جه استانبوله ورودده درگاه مذکورده برمدت اقامت بیوردقلری ظنی حاصل اولیور . سماعنامه ادب ده - ۱۳۰۹ طبعی ، ص ۱۲۶ و ۱۲۷ ، سینوبلی اولوب بعد الحاصل اسکندر پاشایه کاتب اولان شعرادن صفایینک ترجمه حالنده و اسکندر پاشانک حضرت دیوانی دن اخذ انابت و مومی الیه صفایینک ده چلبی مشارالیه تسلیم ارادت ایتمش اولدی بیو مدالیان اسرار دده تذکره سنندن القاطاً غلطه مولویخانه سی کتبخانه سی ، قسم ثانی ، نومبر ۱۰۹ ، ۱۲۱۱ ده بازلش نسخه سی ، ورق ۶۳ - اسکندر پاشا صوم غلطه درگاه مولویسی بنا ایله کده حضرت سلطان دیوانی چند روز اقامت و اجرای مقابله همت بیوردقن صکره صفای دده بی مقاملرینه اقعاد ایله کندیلری قره حصاره معاودت بیورمشلردر . شو حاله کوره صفای دده غلطه تکیه سنک ایکنجی شیخی اولیور ، دنیلیور . اسرار دده ، تذکره سننده - مؤلف اسرار دده تک کتبخانه به وقف ایله بیکی مذکور نسخه ، ورق ۶۴ و ملت کتبخانه سی ، نومبر ۹۸۰ ، ص ۲۱۶ و ۲۱۷ - « خاقاه سرقومده شارح مشوی اسماعیل انقروی رسوخی دده قدس سره حضرتلرینک تربه مقدسه لرینک جانب قدمنده اسکندر پاشانک خواهر مکرملری ایچون بنا اولمش رقبه رقبه وار ایدیکه الان - ۱۲۱۱ سنه سنندن اول - خرابه مشرف اولوب اثرینادی باقیدر . اول کتبد بالانک درونته بعض مشایخ دفن اولمشدر . عزیز مشارالیه دخی ۹۴۰ حدودنده انتقال ایدوب تربه سرقومه ده دفن اولمشدر ، دیور . اولیا چلبی ، سیاحتنامه سننده - بشیر اغا و پرتو پاشا کتبخانه لری نومبر ۴۴۸ و ۴۵۸ ، ورق ۱۲۸ و مطبوعی ، ج ۱ ، ص ۴۴۲ - بودرگاه شریف حقمده « قله قیوسی خارچنده سرکوه بالانک ذروه سننده حضرت مولانا جلال الدین رومی مولویخانه سی واردرکه حنا که بایسی اسکندر پاشا یوز عدد درویشان جرده سیله جهانما راولو استانه یابدیره شد ، دیور .

اوزره دکنز باصوب والحاصل اول کون یوز اللی پاره کمیسی مخذولک قرایه اوروب هلاک اولدی و اول ولایتک عربلری بو احوالی کورب قراده اولان کافرله هجوم ایدوب نیچه سن قیروب و نیچه سنی طوتوب جزاثره کتوردیلر و کیملر ایچنده نه مقداری مسلمانلر بولتوب آنلر [۱] دخی خلاص ایتدیلر و نیچه کیملر دخی دمور اوزرنده پاره پاره اولوب و قرایه چقمن اسپانیه [۱] ایله کافرلر بر یوکسک یرده بچنه اولوب طور دیلر . اوچ کون اوچ کیجه اول ملعونلر اویقو یوزنی کورمیوب و اطرافلرینی عرب احاطه ایدوب یغما ایدرلر ایدی . اوچنجی کون روز کار ساکن اولوب اسپانیه بی دین نیچه بللو کافرلرله قورتلوب کمی یه کیردیلر . ماباقینسن عربلر و رومیلر یغما و تالان ایدوب طویم اولوب و کافر ملعونلریله اسپانیه یوز قرالنی ایله ولایتنه کیندی [۲] هجرتک طقوز یوز قرق سکیزی ایچنده واقع اولدی . تاریخک [۳] طقوز یوز قرق طقوزه کلیجک کپرو فرزندانش محمد جمعیت ایدوب بودیمده قریلان لشکری و آلمان طوبلرینک انتقامن آلمق تصدک ایدوب آلامندن و حمهدن [۴] و روسدن و حصاردن [۵] و اسپانیه دن و فرنکستاندن والحاصل جمعیت کلی ایدوب و افریات و یراق احضار ایدوب و ذخیره لرله و یراشله نیچه یوز پاره کیملر طولدورب و قره هر سک نام پلید و بیدینی باش و بوغ ایدوب بودیم اوستنه اول بی نهیاه لشکرله و اول کیملرله کوندردی . قره هر سک دخی بومبالغه کافر لشکرله کلوب اول وقت کافرلر پشته محاصره تصدینه کاورلر ایدی . غزات مسلمانن [آی] آرقاسنه کلوب کافره قارشو واروب محکم جنک اولوب مبالغه کافرلر قریلوب و نیچه مسلمانلر دخی شهید اولوب و نیچه لرحورج اولوب و دونوب کپرو قلعه یه کیریجک و اولامه پاشا و سکبان باشی و آرسلان بک قلعه ایچنده اولوب کفار دخی پشته حصارین قره طرفن قات قات قوشاتوب قوندی و دخی فی الحال طوبلر و مترسلرین قورب آن واحده پشته حصارین دو کیکه آغاز ایدوب

۹۵۹ نه

[۱] قرالی . — [۲] ۲۰۷ نجی صحفده مندرج استطراد بقیه سی مطالعه ایداسون . —

[۳] تاریخ . — [۴] جهن . — [۵] قیصردن محرف اولان چاساردن اولمی ملحوظدره

والحاصل برکون وبرکيجه دوکوب حصارى ير ايله برابر ايدوب ودخى آندن
غبرى نيچه يرده طويلر قوروب کدکدر ايلدى . حصار ايچنده اولان مسلمانلر
دخى بو حالى کوريجک جان باشلرينه صجرايوب کندولرنک تدبيرنده اولوب
حصارك ايچ يوزندن دولايو على خندقلر ايدوب و مترسلر قوروب کافر يوريش
ايديجک کلوب خندقه دايانوب مسلمانلر دخى اول مترسلردن کافرک چوغين
هلاک ايدوب ملعونلر ظفر بولاميوب کيرو دونوب بو اولسوب [۱] اوزره نيچه
دفعه هجوم ايدوب مسلمانلر ايجرودن وانلر طشره دن چوق جنک وجدال
اولوب ويچه نفس تلف اولوب آخرا لاسر حق جل وعلائک عون و غنايتي
قرين اولوب کافر لشکرينه باش وبوغ اولان قره هر سک مسلمانلر طرفندن
ضربزن برله اورولوب جان جهنمه اصمارلدى [۲] . قالان کافرلر بو حالى کوريجک
باشلري قيوسى اولدى لکن طاعلميوب جمهور جمعيت ايله کيرو ولايتلرينه
کيتدیلر . روم ايلي عسکرى باش وبوغى اولان کسسه مبتدى اولمغين کافر
اوزرينه وارمغه قورقوب ايکي کونلک مقدارى يرده اون بش [۳] قدر دورب
شويله کيم کافرلر اوزرينه هجوم ايدمايدى کافر لشکرندن آزکسسه قورتولردى .
بو حادته سنه مزبورده شعبان اينک واسطنده واقع اولدى و پادشاه عالمناه بو
احوالى ايشيدوب شاد و مسرور اولدى [۴] و بو بييله اوغلى سلطان محمدله
سلطان سليمي سنجاغه چقروب مغنيسا [ني] سلطان محمده و قرمانى سلطان
سليمه يروب کوندردى و اول قيش واروب ادرنده قشلىدى [۵] . چونکيم

[۱] اسلوب . — [۲] پچوى « سردار فجار اولان قره هر سک اوغلى چادرنده قليچين
قوشاقتى اناسنده بدون سرايلرنى برطوب آتلوب امر حق ايله بلندن ايکي بولدى »
ديبور . او عصرلرده اوروپاده يازيلان تاريخلرده « نجه نك باش قپودانيکه سرداردن
صکره اولمايدى اول جنکده آنى طوب ايله اورلدى و ترک هجوم ايدوب باشين کسدیلر
و باشنى اولامه باشايه کتوردیلر . جسدينى بز قورتروب و کتوروب استرغونده دفن
ايتدک » ديتله يکنى پچوى يازيبور . هر زوغ لفظندن محرف اولوب دوقه و دوق
ديکدر . — [۳] بوراده نقصان واردر . — [۴] بو حرب حقنده پچوى ج ۱ ،
ص ۲۳۲ ده تفصيلات واردر . — [۵] پچوى به نظر ۸ شعبان ۹۴۹ ده استانبولدن ادرنده به
متوجهاً حرکت ايدلدر .

بودیم قلعه سی نواحسیله ضبط اولندی . آلمان واسپانیه ونیچه کافرلری تدبیر و اتفاق ایدوب دیدیلر « اگر ترکه مقید اولمیجق اولورسک ترك بزى قوماز . همان چاردهسی بودرکه ترکه حضور ویرمیلم » دیو اتفاق ایدوب طور دیلر . چونکه پادشاه اسلام کفار بدکردارک بواصل تدبیرین اشتدی لابدا نلر دخی غزائین ایدوب آناطولی دلاورلری وروم ایلی سرورلری حاضر ومهیا اولوب پادشاه کردون اقتدار قابو خانی ایله هجرتک طقوز یوز الیسنده ومحرم آینک اون سکزنده اوغلی بایزید ایله عزم بلغراد ایدوب [۱] آندن اوسکه و اوسکه قربنده طراوه صوبی اوزرنده والپوه نام بر صعب وضرب قلعه صو ایچنده اولمغین بیچ قرالنه تابع اولوب اوسکه اولان مسلمانلره خيله [۲] مضایقه ایدردی وسلطان سلیمان دخی روم ایلی بکبر بکیسنه وافر طوپلر ویروب امر ایتدیکیم واروب اول حصارى هر نه طریقله ممکن ایسه آلی کور . اول دخی فی الحال امره امثال ایدوب روم ایلی عسکريله چکدورب واروب حصار مقابله سنده طوپلر قوردورب خيله زمان اول حصارى درکدی . بالاخره واروشی ضرب وسیفله آلیجق ایچ حصارى آمان دیلوب وکافرى حصاردن چقروب وایچنه آدملر قویوب حصارى ضبط ایتدیلر [۳] . چونکه والپوه آلدی . طراوه صون کچوب شقلوش نام قلعه یه واروب آنکا پادشاه اسلام دخی طوپلر چکدورب ونیچه زمان دوکوب بالاخر آلوب وبونلرک دولایمردن دخی برابکی قلعه فتح اولوب ضبط اولندی [۴] وشقلوش آلیجق رایات

۹۵۰

[۱] پچوی: غره ربيع الاولده بلغراده واصلت ایدلشدر. — [۲] خلی. — [۳] پچوی: روم ایلی بکبر بکیسی احمد پاشادرکه طلیعه عسکر ایدی. پاشادن اول کوستندیل سنجاغی بکی حضرک ، اولونیه بکی مسیح بک وبیجی پاشازاده ابنه بختی سنجاغی بکی احمد بک اوسک قلعه سنندن طوب جقاروب محاصره ایتشلر ایتش. اردوی عثمانیک اورابه ورودندن ، وکره ۱۹ ربيع الاول ۹۵۰ ده فتح ایدلشدر . — [۴] پچوی : ۲۶ ربيع الاولده والپوه : والپو قربنده موضوع کوپریدن دراوه نهری کچلوب ایرتسی کونی شقلوش صحرا سنه . واصلتله سیقلوش محاصره ایدیلرک غره ربيع الاخر چهارشنبه کونی طیش حصار ، اون دردنجی کونی ده استیماله تکمیل قلعه فتح ایدلشدر . قنیزه طبع ۴ ، ص ۱۹۶ ده مطالعه ایدلسون . پچوی فونضکیر جن ، اوسک سنجاغی بکی مراد بک ومهاج بکی قاسم

ظفر خسروانه نصب اولنوب واذان اوقنوب کنایس کفار ضلالت آیین مساجد ارباب دین [۹] تبدیل اولنوب سنهٔ مزبورہ ماہ ربیع الآخرک اوجندن [۱] فتح اولنوب و مسخر اولوب یرادزدار و حصار ارنلری تعیین اولنوب و طوپلری امر عالی موجبنجہ آناتولی و روم ایلی بکلر بکلری چکلوب [۲] کمیلره قویدیلر و سلطان البرین و البحرین عسا کر منصوره برله بودیم سحر اسنه عزیمت ایدوب و اوروب وصول بولدقلرنده عادت قدیمه مقتضاسنجه صاغ وصول بولدقلرنده الایلر کوستریلوب یورودیلر و کمیلر ایله طوپلر دخی کلوب انواع شنلکلر و شادمانلق ایلدیلر . بودیمه کلندکدن صکره اوسترغونه سابقده بودیمه تابع ایکن بودیمدن یوز چویروب بیچ قرالی فرزندناوش نام ملعونه تابع اولوب فرزندناوش دخی اول حصاره خیله [۳] آدم کوندروب ضبط ایتردی و بیچ دولایلرندن و سایر یرلرده قنده حر ارمزاده ولوند [۴] کافر وار ایسه کلوب اوستورغونده

بکک اوزرینه کیتسیله استیان ایله مشدره فیثره طبع ۴ ص ۱۸۹ ده مطالعه ایدلسون . — [۱] اوجنده . — [۲] طرفندن چکیلوب و یاروم ایلی بکلر بکلری چکوب . — [۳] خبلی — [۴] اسفار بحریه عثمانیه - ج ۱ ، ص ۱۵۱ - « قدیماً سفن هایونده مستخدم تفنگچی نفراتنه علم اولان « لوند » لفظی دخی « لواتی » دن منحرف اولوب ، ینه ایتالیان لسانندن اخذ ایدلش و خلقموز پیننده استعمالی شیوع بولشدر . « لوانت » ایتالیان لساننده شرق معناسنه اولوب ، وندیکلیر کیدیلرینه نسبتله شرق طرفنده بولتان خرواتاق و آرنادلق ساحلرینی ضبط ایدرک اول حوالی اها ایسندن کمیلرینه تحریر و تدارک ایلدکلری جنکیچلرینه ینه « لواتی » تعبیر ایشلردرکه ، شرقلی دیمکدر . [مؤخرأً دولت تلیهده دونما اموری مختل اولهرق مارالد کرلوند نامیله خدمت بحریهده مستخدم اولان سنجاقلر عسا کریتک اکثریسی برایشه یارامار اولدقلرندن باشقه آناتولی ایچلرینه یاییلهرق پک چوق خسارانه ودرلو ادبسنلکلرهمه جسارت ایتمکه باشلادقلرندن بونلر برآردلق آیریجه براوجاق شکنه قونیلوب ، بعض خدمات عسکریهده استفاده لرینه چاره آرائلش ایسهده بروجهله رابطه و انتظام تختنه کیرمکلری جهتله مدت مدیده شر و شور لرندن اهالی رعیتده و خسار دبده اولشلردر . ایشته آسیانک بعض طرفلرنده لوند نامنک عارسز و ناموسسز و باغی مقامنده استعمالی بروجه مشروح اوندلرک شهرت شقاوتلری بتون آسیابه منتشر اولمش ایدرکندن ناشیدر .] « دینلیبورکه معترضه داخنده بولتان قسم تاریخ جودت ج ۵ ، ۱۲۷۸ طبعی ، ص ۱۱۱ دن اخذ اولونمشدر . تیجان نافعده ایسه « لوند : بیکار ، کاهل ، تنبل ، زانی ، عیاش معناسنهدر . قاحشه میدهد و مقعوله دبرلر . پیشکار معناسنهدرکه شا کرد

دوراق اولتوب [۱] گاه بیکاه بودیمه سکر دوب و دولاینده اولان مسلمانلردن یولدقلرین مجال ویرمیوب اولدورب واسبابن وطوارین آلوب کیدرلدی . نیجه زمان بونی ایش و کوچ ایدندیلر . سلطان الاسلام دخی قره‌دن لشکریله وطونه‌دن کیمیر ایله طوپلر دخی لشکر کلوب اوسترغونی قوشادوب [۲] مترسرایبدیلر و طوپلر قوروب و نیجه کون دوکوب ایکی دفعه یوریش ایدوب آلمیوب آخر صوقله سن [۳] آلوب کافر لرنک صولری بولی آنجق کفر لراعجاز اولوب بالضروری پادشاه اسلامدن امان دیلیوب نفسلرینه امان ووروب قلعه‌تسالم ایتدیلر [۴] . آندن اسلام پادشاهنک سنجاغن حصار اوستمه جقروب شادمانقلر ایدوب وحصارک یقیلان یرلرین تعمیر ایدوب وایجنه یرار آدملر قویوب و یراق و ذخیره طولو ایدوب و طوپلری آنا طولی بکلر بکیسه‌نه امر اولندیکه کیمیر ایله قلعه استونی یلقراده [۵] بودیم جانندن کیده‌ر و پادشاه اسلام سنه مزبورده ماه جمادی اولک

وخدمتکار، سردار، ارغاد مقوله‌سی کسینه لدر . فرج - پیره و خرابات طال قاوغنه دداطلاق اولنور . اصطلاحده اول سرهنک فی هنککه دینور که دروننده خوف خدادن وحیادن اتر اولمیوب بی‌بالکوبی پروا حلقه اطاله دست تعدی و والیرین عذبنده مباح عدیله بئسدیکی کبی اوب قطما الصاف و مبالات ایلیه « صورتنده تعریف اولنییور . قانوس محری ده . لوند : اعصار حالفه ده عزبلردن صکره عثمانی کیمچلرینه « لوند » و یاخود « لوندای بحر یه . دنلشمه بکه وندیکیلردن مأخوذ ایدی ، افاده‌سی کوریلییور . منتخبات میرنظف - غزلیات فسمی ، ص ۶۳ - ندیم : « ایتدی سفید دده عشاقی بحراشک ، اونچ لودی شوخ مکر آق دکزلیدر . موزة - عسکری رهبرنده - نومرو ۲ ، ص ۵۴ - لوندلر : سواجلده کبعضی سنجافلردن تشکیل قلتمش اولان قیودان پاشا ایاتی یرلی قوی عساکری قیبلندن و سنجاق بکلری طرفندن استخدام اولان افراد ایدی انضبط و آسایش محلی تأمین و ایجابنده سفاشن حربیه ده محارب عسکر اوله رق ترفیق ایدیلورلدی . روم ملنه منسوب اولان لوندلره لوند رومی دنیلوردی ، افاده‌سی کورلمکده در . [۱] طور قلوب طور مق : توطن ، ساکن اولق . — [۲] پچوی : ۲۲ ربیع الاخر ۹۵۰ ده استرغون محرسانمه مواصلت ایدلشدر . — [۳] پچوی ج ۱ ، ص ۲۵۱ ده بوقله تعریف ایدلکنده در . — [۴] پچوی : ۶ جمادی الاولی پنجنه کونی محصورین استیمان اتملرله فتح ایدلشدر . بحارجه استرغوم . آلمانجه غران . لاینجه ده استرغونیوم دینلیر قیژه طبع ۴ ، ص ۵۱۸۰ . مطالعه ایدلسون . — [۵] بحارجه تانا ، آلمانجه بونیس . پچوی به نظرأ ۱۴ جمادی الاولاده استرغوندن حرک ایدلش و تانا قلعه‌سی حلق اولدولک ورودندن اول

اون در دنده قلعه تانایه عزم ایلدی و قلعه من بورك كافر لری صاحب قرانك توجهن ایشدكلرنده حیانلرندن امیدلرین کسوب مقدما وارن اولامه بکه قلعه مفتاحلرین قارشو کتورب اولدخی آدمیسی ایله پادشاه اسلامه ارسال ایلدی . آ کا بناء کافرله آمان ویریلوب و آدم قوشوب کرو قلعه یه کوندردی و کافر لر دخی حصار دن جقوب قلعه تسلیم ایلدیلر و کافر لر قلعه قومرانه کتدیلر و پادشاه اسلام تانا قلعه سن یقدورب و اولیره یقین استونی بلغراد [۱] نام بر قلعه وار ایدی که بلای ناگهانی نازل اولاجق یر همان اوستی و ارایدی [۲] اوچ طرفدن اوچ واروشی و ارایدی . اوچ باشلو اذرکبی قلعه [به] نکههان پاسبان اولوب طور مشدی . هر برسك خندقلری اولوب آلا ت حرب ایله مالا مال ایدی . آدم نجی هبوطندن بشریك اوچ یوز تمش دورت ییلدن سوکره استول یانو [۳] نام بر پادشاه بنا ایلمش اول زماندن برو انکروس ولایتک قرال لری مرد اولدقلرنده آنده دفن ایده کلینوب یرلرینه قرال اولی کلنر قرونه دیدکلری افسر معتبر لک آنده کیه کلوب [۴] قلعه ایله واروشلرک ایچی لشکر ضلالت ایله ملو اولوب اول ولایت یه یادایاق بصدر من لردی . علی الخصوص شمدی پادشاه علمپناه قلعه من بورك فتحه و اعدای اسلامک قعنه توجه اولنوب و وصول بولندقده قلعه من بورك آتلسی و یایسی حاضر اولوب واروشلری اوکنده آهن و پولاده مستغرق اولوب طور لر ددی و بوجانبدن غازیلر کوز آچدر میوب فی الحال اللشوب و طوپلر ایله دللشوب محکم جنگ ایلدیلر و آناطولی بکلریکیسی ایله ارسال اولنان طوپلری و آلات حربلری مجال نام محلدن صوصفر لری ایله کتوردلوب و مترسلر قورولوب اول قلعه مهیبی حصار ایتدیلر که ایچنده انکروس و آلمان وجیح [۵] و چارک و اسپانیه نك و پرتقالک آلتی بیک مقداری سلحشور و تفنک انداز و جنگ ساز کفره .

فرار ایتمش اولقله قلعه هدم ایلدشدر . مجارجه قوماروم . آلمانجه قومورن . پشتته نك شمال غریبسنده وطونه قوللرندن بری اوزونده در . — [۱] آلمانجه اشتول و ایسمبورخ . لآینجه آلبارجیا . قنیزه طبع ۴ ، ص ۱۸۱ ده مطالعه ایلسون . — [۲] همان استوار ایدی . — [۳] استقان . — [۴] کیه کلوب . قورونا ختنده پجوی ج ۱ ، ص ۱۰ ده . تفصیلات واردر . — [۵] چه .

ایله مالامال اولوب طور مشاییدی . هماندم طوپلری قوروب دوکمهک باشلایلر .
 طشره دن مسلمانلر و ایچرودن کافرلر خيله کون جمع [۱] اولوب عاقبت حق
 جل و علانک عنایتی یتشوب حمادی الاخر اینک ایکنجی کونی [۲] اول قلعه
 متینی و قلعه حصینی دومان بوریوب بوجانبدن غازیلر فرستدر دیو هماندم یر یر
 یوریش ایدوب بردمده بزم رزم ایچنده بدنلری قزل قانه بویانوب کافرلر دن اوچ
 بیکدن زیاده قلیچدن کچورب و نیچه سی دخی ایچ حصاره قاچدی . آندن ایچ
 حصاره دخی یر یر طوپلر قوریلوب آتلق صد دنده ایکن حصارده اولار کافرلر
 آمان طلب ایدوب پادشاه کردون اقتدار آنلره آمان و یروب و حصاردن چقروب
 حصاری ضبط ایدوب سنه مذکوره حمادی الاخرینک اوچنجی کونی دوشنبه کون
 اسلام سنجاقلرینی حصاره چقروب انواع شنلکلر و شادمانقلر ایتدیلر و برمصنع
 کلیسا و ارایدی [۳] جامع اولنوب پادشاه روی زمین آنده جمعه نمازین قیلوب [۴]
 و قلعه نک حفظ [و] حراستی [ایچون] یرار کسنه لر قویوب و سعادت ایله دوردنجی
 منزلدن بودیمه کلوب دیوان عالی اولوب وزرا سنه و امرا سنه فاخر خلعتلر
 و یروب و اطراف عالمه فتح نامه لر ارسال اولنوب بودیمدن پشته کچوب و پشته دن
 عزم واردین [۵] [ایدوب] آندن بلغراددن اولایو قوشلایو [۶] اسلامبوله
 عزم ایدوب کیدرکن چورلو نام قصبه قربنه کلدکده مغنیساده اولان اوغلی سلطان
 محمدک و فاتی خبری کلوب خيله یحضور اولدی [۷] . اسلامبوله واروب یاس

[۱] خیلی کون جنک و حرب . — [۲] پچوی به نظر ۲ جمادی الاخره بازار کونی
 یوروشاله طیش قلعه فتح ، اوچنجی بازار ایرتسی کونی ده ایچ قلعه استمانله تسخیر
 اولونمشدر . ج ۱ ، ص ۲۵۷ ده تفصیلات واردر . صاحب تاریخ پچوی ابراهیم
 پاشا « بوعبد ضعیف بیک قرق ایکیدن بشه وارنجه مقتضای وقت ایله والیسی نامنه
 ایدم » دیبور . — [۳] پچوی ج ۱ ، ص ۲۶۰ « قرالر مدنی اولان کنیسه کبیره
 دخی لارنده ابقا اولنوب » دیبور . — [۴] ۷ جمادی الاخره . — [۵] واردین .
 مجارچه په رواراد ، آلمانجه په تر واردین . — [۶] قوشلامق : صید شکار ایتک . —
 [۷] شهزاده مشارالیهک ، تاریخ ولادت اولق اوزره نشانچی . رمضان زاده ، نشانی
 مخلص محمد پاشا - تاریخنده - ۱۲۷۹ مطبعه عاصره طبی ، ص ۲۴۸ ترتیب سهوندن صرف
 نظرله - ۹۲۸ سنه سنن ارائه ایدیورکه پچوی - مطبوعی ، ج ۱ ، ص ۱۹ و سجل عثمانی

و ماتم ایلدی [۱] و اول [قیدش] اسلامبولده قشلدی قرار ایندی و بوییلده

— ج ۱ ، ص ۶۸ — ده بونی مؤبددر . صحائف الاخبار . مطبوعی ، ج ۳ ، ص ۴۷۵ و ۴۹۸ — ده برشی سویلنمه مش روضه الابرار ۱۲۴۸ بولاق طبعی ، ص ۴۴۳ ده ۹۲۸ سنه سی کوسترلشددر . پچوی — ج ۱ ، ص ۲۶۳ — مینساوالیلکننده بولوندیغنی سویلیور . نشانچی . مصطفی پاشا ، طبقات الممالک و درجات المسالک — ایاصوفیه کتبخانه سی نومرو ۳۲۹۶ — ده و « بودرجه حضرت پادشاه ظفر مقرون وفتح رسوم رایات نصر لزوم اجوب استولنی بلغراد ایله قلمه استرغوم ایچرن آیدکتری غزایاننده ده سرلوحه لی مبحثده تاریخ وفاتی حقدده « سنه مزبورده — ۹۵۰ — شعبانک سکزننجی کیجه سی که لیله یوم الاحد ایدی « عالی — کته الاخبار اسعد افندی کتبخانه سی ، نومرو ۲۱۶۲ ، ارق اوچنجی حادثه سرلوحه لی مبحثده « شهزاده سعیرک وفاتی سنه خستین شعبانک سکزننجی کیجه سنده ودفن و تجهیز مهماتی ماه مزبورک اون سکزننجی کونی یوم خمدیده واقم اولدی « دییورلر وهرایکیسی ده ، جازده سنک اسکدرده کاش ابراهیم آغا چفتلکنه قدر عربه ایله نقل ایدلوب اوراده تابوته وضع ایدیلهرک استانبوله کتیریلدیکنی بیان ایدیورلر . پچوی — مطبوعی ، ج ۱ ، ص ۲۶۳ — فی ۸ شعبان ۹۵۰ دییور . نشانچی مصطفی پاشا عالی ، پچوی ، شعبانک اون سکزننجی پنجشنبه کونی بایزیدجامعشریفنده سلطان سلیمان خان دخی حاضر اولدیغنی حالده جازده نمازی ادا ایدیلهرک « داخل شهرده یکیمچریلره مخصوص اسکی اوطله رایچنده تحلیه و تمین اونان محله « دفن ایدلیکنی بیان ایدیورلر . وفاتنه تاریخ اولهوق سلطان سلیمان خانک « شهزاده لرکزیده سی سلطان محمد ۹۵۰ « مصراعنی سویله مش اولدیغنی حدیقه الجوامع — اسعد افندی کتبخانه سی ، ۲۲۴۷ ، ۲۲۴۸ « شهزاده سلطان محمدجامی « سرلوحه لی مبحث — ده کوریلورکه بو اثرک ملت کتبخانه سنده — نومرو ۱۳۲۵ — بولونان نسخه سنده سهو مستنسخ و اصول معماری عثمانی — ۱۲۹۰ طبعی ، « درسعادته واقف شهزاده تره سنک تعریفنامه سیدر « سرلوحه لی مبحثده ترتیب سهوی بولوندیغنی کبی تاریخ رقمکده ۹۴۹ ارانه سی حدیقه الجوامعک نسخه مذیله سی ج ۱ ، ص ۱۵ مسعد اولسی ملحوظ ایسه ده اوراده ده ترتیب سهوی اولوب ۹۵۰ اوله جقدر . ینه حدیقه الجوامعک بیانه کوره صندوقه سی اوزرینه تبرکات برتخت قولشددر . طرزانشاسی اصول معماری عثمانی — آتفالد کر مبحث — ده تعریف ایدیلن و دزونی کاشیلرله مشین اولان تره سنک قبروسی بالاسنده (۱) عاقبت در قصر عالم از خواص [و] از عوام ، کس نمی ماند بحتی قل هو الله احد (۲) کرد ازین منزل گذر شهزاده پاک اعتقاد ، در بقای جاودان رحمت کفندی [و] صمد (۳) تا که کشت اسوده در عقی باص کردکار ، روز عمر بادشه باشد برفت بی [۱] پچوی به نظراً ۲۷ جمادی الاخره ده طونه دن کچیلهرک ۴ رجیده و ارادین قرینه ۱۰ منده بلغراد موصلت ایدلشددر . پچویک روش افاده سنه بناء استانبوله ۱۸ شعبان دن اول کلنشددر .

ولایت هندستانده اولان پرتقال بی دین ملعونک بر قبودانی نیجه بیک پاره کیلر ایله

عدد ۲) شد بالهام خدای لم یزل تاریخ او، مرقد سلطان محمد باد فردوس ابد سنه ۹۵۰
کتابه سی منحوتدر . اولیا چلبی ، سیاحتنامه سنده - مطبوعی ج ۱ ، ص ۳۴۹ - تاریخ
وفاتی کفته سلیمان خان محبی : « مرقد سلطان محمد باد فردوس ابد سنه ۹۵۰ دیبور .
شهبزاده مشارالیهک ندما سنندن اولان اندرونی کیلاری خیالی بکک ای مرادم عکسنه
دونمکده بی پروا فلک ، لطفنه قهر البسکه شهره دنیا فلک » مطلعی وینه ندما سنندن خزینلی
فضلی بکک « اولدی منشور دهره چون عنوان ، آبت کل من علیافان » مطلعی سرته لری
تاریخ عطا - مطبوعی ، ج ۲ ، ص ۱۲۳ و ۱۲۵ - ده مندر جدر . تر به نک وسطنده
شهبزاده مشارالیه مدفون اولوب حدیقه الجوامع - اسم افندی ، ملت کتبخانه سی نسخه لری ،
مطبوع نسخه مذبله سی ، ج ۱ ، ص ۱۵ - ده کورلدیکی اوزره صالح طرفنده برادری
شهبزاده جهانگیر وصول طرفنده هاشاه سلطان مقبوردر . بنه بو اثر - ذکر اولونان
نسخه لر - ده « قربنده بر تر به ده دخی شهبزاده سلطان محمود والده سیله مدفونلدر صاحب
جامع کریمه سی هاشاهک قیزی فاطمه خاتم دخی آنده در وزوجی دخی آنده دره دینلمسی
ذهول اثریدر . چونکه بنه حدیقه الجوامع - ذکر اولونان نسخه لری ، سلطان سلیم خان اول جامع
شریفی بیجی و مطبوع نسخه مذبله سی ، ج ۱ ، ص ۱۵ - ده « بر تر به ده دخی سلطان امان والده سی
حفصه سلطان - سجل عثمانی ج ۱ ، ص ۱۲ اعائشه سلطان ، صحائف الاخبار ج ۳ ، ص ۴۸۹ ، ۴۹۰ - رمضان
شریفنک دردنجی کون شهریار حضر تلتینک والده محترمه لری فوت اولوب سلطان سلیم
جامع شریفی محرابی پیشکاهنده دفن وبعده مرقدی اوزرینه بر قبه رفعه بنا بیولدی »
- و سلطان سلیمان شهبزاده نرندن مراد و محمود و عبدالله اسمنده او چ عدد شهبزاده و بر قادی
وارددر « دینلیبور . پچوی ، تاریخنده - مطبوعی ج ۱ ، ص ۱۹ - بو او چ شهبزاده
حقنده « هنوز ناغ جوانیده بر خوردار اولدن فوت اولوب جد بزرگوار لری سلطان سلیم
خان مغفور تر به سنده کنج نهانی کبی مستور قلندیلر « دیبور . روضه الابرار - ۱۲۴۸
یولاق طبعی ، ص ۴۴۳ - ده شهبزاده مرادک ۹۱۹ ده تولده ۹۲۷ ده وفات و شهبزاده
محمودک ۹۲۱ ده تولده ۹۲۷ ده وفات ایله یکی بعدالبیان هر او بیحققنده « جد امجد لری
مرحوم سلطان سلیم تر به سنده ، قم کنج هزار اولمشلردر « دینلیبور . مشار الیهک
مدفونلری حقنده هر ایکی اثرک افاده سی ذهول اثری اولدینی بدیهیدر . نشانجی رمضان
زاده محمد پاشا ، تاریخنده - مطبوعی ، ص ۲۳۹ - شهبزاده عبداللهک تاریخ وفاتی
۹۳۲ اولمق اوزره بعدالقیده هر او بیحققنده « سلطان سلیم تر به سی قریبده مدفونلر «
دیبور . سجل عثمانی - ج ۱ ، ص ۷۲ - شهبزاده محمودک تاریخ وفاتی ۹۲۷ صفری
ایدوکی بعدالبیان « سلطان سلیمده دفن ایلدی . والده سی قادن وفاتنده شهبزاده جامعنه
دفن اولمشدر « دینلیبور . شهبزاده سلطان محمد کریمه سی اولان هاشاه سلطان پچوی -
مطبوعی ، ج ۱ ، ص ۳۱ - نک افاده - نه نظراً یکپجری آغا فندن قسطمونی سنجانجی

جده و عدن مصر و سواسك [١] و سوا كن جانب لرينه خيله خسارت و زيان و برلين و بالاخره وزير اولان فرهاد پاشايه - سـجل عثمانى به نظراً ٩٧٤ ده - تزويج ايدلمش و « سلطان بايزيد حرمته ناظر اولان سراي اسكي سرايدن تفريق ايرلنوب بنا اولمشدر » مشار لهانك وفاتى سـجل عثمانى - ج ١ ، ص ٨٨ ، به نظراً سلطان مراد خان ثالث عصرى اوائلنده در . كرمسى اولان فاطمه خانم سلطان شهرزور بكار بكيسى مصطفى پاشا زاده محمد بـكه تزويج ايدلمش ٩٩٦ ده وفات ايدرهك شهزاده جامع شريفى حظيره سنده بيوك پدرى شهزاده سلطان محمدك تربى سى قربنده و ابراهيم پاشانك انشا كرده سى اولان مبانى خيريه ايله شهزاده جامى حظيره سنى فاصل اولان وسعت و فانه كيدن شهراهه ناظر - چارسـتون اوزرينه كار كير قبهلى و اطراف اربعه سى تيمور ياره قفله محاط برتريه داخلنه دفن ايدلمشدر . سر مردن معمول صندوقه سـنك باش طرفنه سر كوز طاش مع الكأسف قيرلمش اولوب محتوياتى - جبهه سنده - ١) روحـيچون فاتحه ٢) كل من عليها فان ٣) و بيقى وجه ربك ٤) ذوالجلال والاكرام - طهرنده - ٥) كل نفس ذاقه الموت ٦) لا اله الا الله ٧) محمد رسول الله ٨) قد ..... طاش قيريق اولغله عبدعاجز اوقوه مدم . آياق اوچنده كى طانك ايچ طرفنده - ٩) اعنى فاطمه سلطان - ١٠) بنت هاشاه سلطان ١١) بنت شهزاده ١٢) سلطان د خان - طيش طرفنده - ١٣) عليه الرحمة والفران ١٤) فى يوم الحـمه ١٥) فى ارايل شهر رمضان ١٦) المبارك سنه - ١٩٩٠ در ياننده بولونان و سر مردن معمول ويان طرفنده بر خنچر منقوش صندوقه نك باش طرفنده سر كوز ذو وجوه اربعه طاش ، يورمه عمامه لى برسروشى حاوى اولوب جبهه سنده - ١) كل من عليها فان ٢) و بيقى وجه ربك ٣) ذوالجلال والاكرام - صاغ طرفنده - ٤) روحـيچون فاتحه « كتابه سنى حاوى اولوب آياق اوچنده كى طاش قيرلمش و هزاران تأسف غائب اولمش اولغله نه كـي بر كتابه لى حاوى اولدغى آكلاشـله مامشدر . صندوقه نك اوزرنده ٩٩٤ تاريخى منحوتدر . حـديقه الجوامع ايله سـجل عثمانى - ج ١ ، ص ٦٠ - نظر دفته آلتنجـه بوقبرك مشار لهانك زوجى محمد بـكه عائد اولمشى قبول اولنه بيلير و بو حالده كتابه سى حـديقه الجوامع - مطبوع نسخه مـذيله سى ج ١ ، ص ١٦ - ده كورله بـكى اوزره « قد انتقل المرحوم المظلوم غازى محمد بك ابن المرحوم مصطفى پاشا امير الامرا بولايـت شهر زور نورها الله اعنى زوج فاطمه سلطان بنت هـا سلطان المرحوم المرقوم فى شهر شـعبان سنه اربع و تسعين و تسعمائه ٩٩٤ » اوله حـقدر . بو كتابه حـديقه الجوامعك اصعد افندى كـتبخانه سى ، نومرو ٢٢٤٧ و ٢٢٤٨ ملت كـتبخانه سى ، ١٢٣٥ و ١٢٣٦ نومرولى نسخه لريله درها الجوامع - كـتبخانه عمومى ، خالص افندى كتابلى ، نومرو ٢٢١٣ ، « شهزاده سلطان محمد جامى » سر لوحه لى مبحث - ده سهو مستسخنى حاوى اوله رق مندرچدر . كرك فاطمه خانم سلطانك موجود اولان كتابه سى كرك بو كتابه هاشاه سلطانك ، شهزاده سلطان محمدك زوجـه سى اوليوب [١] نسخه ده بيله در . سودان اولمشى ملحوظدر .

ایدوب آخر عدن یکی اوزر لرینه واروب خيله جنك ایدوب کفره نك نجیسی
 کریمی ایدوکنی اثبات ایتکده اولغله اصول معماری عثمانی نام اثر - ۱۲۹۰ طبعی ،
 « درسه ایتده واقع شهزاده تره سنک تعریفنامه سیدر » سرلوحه لی مبحث - ده « شهزاده
 مرحوم آتده حرملری ها سلطان ایله » دنیل سنک ذهول اولدیغنی ارئه ایتکده در .
 شهزاده جامع شریفنک محرابی مقابله کی شادروان قپوسک خارجی بالاسنده کی کتابه
 (۱) کان خیرات شه سنهان خان ، هت او بادشاه روی زمین (۲) ساخت جامع بروح
 شهزاده ، خوانداز اسمان ملک نحسین (۳) این بنا دلکشا و روشن شد ، مثل مردوس
 وعدن و خلد برین (۴) یافت امام در شریف ایام ، شاد کشتند جمله اهل یقین (۵) اول
 این بنا در احد اشد ، انتهایش بجمس و خمسین (۶) ابتدا در ربیع الاول بود ،
 در رجب شد بنا تمام همین (۷) کفت پرسخن باو تاریخ ، معبد امت رسول مبین سنه ۹۵۵
 اولوب معماری اولان معمار سنان تذکرة البینان - ملت کتبخانه سی ، نومرو ۱۲۲۸ ،
 « در بیان بنای جنت نشان جامع شهزاده محمد خان » سرلوحه لی مبحثده و مطبوعی ، ص
 ۴۶ - ده « طقوز یوز الی تاریخنده ربیع الاولک ابتدا سنده مباشرت اولنوب طقوز یوز
 الی بش رجب شریفنده نماز قینوب » دیبور . جلال زاده توقی مصطفی پاشا
 طبقات الممالک - ایصوفیه کتبخانه سی ، ۳۲۹۶ ، « بودرجه حضرت پادشاه ظفر مقرون
 وفتح رسوم رایات نصر لزوم آچوب اوستولنی بلغراد ایله قلمه اوسترغوم ایچون انشکری
 غزا نیاننده در » سرلوحه لی مبحث - ده - مرحومک اوزرنده سلسله خیرات و مبراته
 انقطاع کلیوب صدقات جاویه اجراسی ایله فقرایه انتفاع اوله . بناء علی هذا عمات عامره
 و مدرسه فاخره و جامع جلیل الشان و مسجد باهر البرهان بناسنه فرمان واجب الاذعان لری
 صدور ایدوب مرقد نور مرصد لرنده تریه عالیه ترتینه داخی امر جلیل الذم لرلی متعلق
 اولدوغی اجلدن مباشران امور اسباب و مهماتک آمانه مشفول اولدیله دیدکن صوکره
 « جامع سعادت مجامعک تاریخی ایچون ارباب نظمک اوجندی مولانا قندی نکدر »
 سرلوحه سیله « منبع لطف و کرامت سایه سی قدیم ، حضرت سلطان سلیمان شاه بن
 سلطان سلیم ، این بنای مرقد مرا ساخت باعز و شرف ، بهر روح پاک شهزاده بخوبی
 چون نعیم ، تا عمارت را که در خمسین کردند ابتدا ، شاه شاهان کفت بسم الله الرحمن الرحیم ،
 خمه و خمسین هجرت شد که جامع شد تمام ، باد باقی تا بروز حضرات خیر عظیم ، کفت این
 بنده بتعظیم و دعا تاریخ او ، جامع سلطان محمد بیت حنان حکیم ۹۵۵ . تاریخی قید
 ایدیور . جایی ، تاریخنده - عثمانیه کتبخانه سی ، نومرو ۳۱۰۰ ، ورق ۳۸۴ و نومرو
 ۳۱۰۲ شهزاده سلطان محمدک وفاتی بختنده - « و دفن فی محل جامع الیوم . ثم ان السلطان
 امر بان بنی علیه قبة منیمة و بنوا بقرب منها جامعاً لطیفاً و مدرسة و عمادة لطيفة یطبخ
 فیها الطعام للفقراء و المحتویج و مکتبا للصبيان و دورا یبزل فیها المسافرون فشرعوا فی بنایها
 حتی تم جمیع ذلك فی سنة اربع و خمسین و تسعمایة . دیبور . طر بزونی عاشق محمد افندی

قربوب قیودانلری اله کبروب دردولته ارسال اولمش و بوییلده تونس بکی اولان ۱۰۰۶ تاریخنده تدوین ایتمش اولدینی مناظرالعوالم نام اثرنده - غلطه مولویخانهسی کتیخانهسی ، نومرو ۶۱۶ ، ج ۲ ، ورق ۳۸۵ - « فرزندارچند سعادتندی شهزاده سلطان محمد نامی ابله - احدی و خسین و تسمائه ده داخل قسطنطنیه ده بیکچیری اوده لری قربنده برجاع شریف عالی ، دیدکدن سوکره تاریخ ختایی اراده ایتیمور . عالی ، کنه الاخبار - اصعد افندی کتیخانهسی ، نومرو ۲۱۶۲ و نورعثمیه کتیخانهسی ، نومرو ۳۴۰۶ ، ۳۴۰۷ « قرق اوچنجی حادثه » سرلوحه لی مجتهد تاریخ وفات و تدفینی بعدالبیان - ده ، بعده انشاء خیرات و مبراته مباشرت قلندی . بش آلتی - نورعثمیه کتیخانهسی ، نومرو ۳۴۰۹ ، ورق ۶۴ د - بش بیله - بیله وارمدن تمام اولندی و مصارف بنا بوزالی یوک عثمانی اچما بیه منتهی اولدی دیوره پجوی تاریخنده - نورعثمیه کتیخانهسی ، نومرو ۳۰۹۰ ، ورق ۷۸ و نومرو ۳۰۹۱ ، ورق ۷۲ ، نومرو ۳۰۹۲ ورق ۱۵۰ ، مطبوعی ، ج ۱ ، ص ۲۶۳ - بوجامع شریف حقنده « بعض سالخوردده پیرلردن مسوعمز اولمش ایدی اول جامع شریفک بناسنه . مباشرت اولمش و اساسی یر یوزینه چقمش ایدی . مرحوم - شهزاده سلطان محمد - ک مینی کلوب قربنده دفن اولمقله آنلره اضافت ابله انامه ایرشدولدی . اما جلال زاده نشانی و عالی افندی دخی اول عصرک مشاهیرندن اولوب تاریخلرنده یازدقلری دفن اولندقدن صکره جامع شریف و عمارت لطیف بناسنه فرمان هاپون صدور بولدی دیمش و عالی افندی ذکر اولان جامع شریف بناسنه یوز الی یوک آچمه صرف اولندی دیمش . الله اعلم صحیحی دخی بویه اولقدر « دیور . نشانچی رمضان زاده محمد پاشا تاریخنده - مطبوعی ، ص ۲۹۹ - « شهزاده مرحوم سلطان محمد روحچون بیکچیری اوده لرنده براعلا جامع و عالی مدرسه و عمارت عاصره و تاجخانه فاخره و تعلیم قرآن ایچون مکتب صلیان دخی بنا اولندی فی سنه ۹۵۱ ، ایاصوفیه کتیخانهسی ، نومرو ۳۰۲۱ یازمه نسخه سنده « روحی ایچون جامع شریف و عمارت و مدرسه بنا اولندی فی سنه ۹۵۰ ، وینه اوراده - سلطان سلیمانک خیرات و مبراتتی تعداد میاننده - ۹۵۱ دیور . کاتب چلبی - جهائمانک غیر مطبوع قسمنده ، « ذکر جوامع قسطنطنیه » فصلک ، « جامع شهزاده سلطان محمد خان » سرلوحه لی مجتهده - « وسط شهرده غربیسی شاهراه و شرقیسی سلیمانیه سیتی » دیدکدن سوکره « سلطان سلیمانک ولد ارشدی شهزاده سلطان محمد ۹۵۰ ده انتقال ایدوب اول محله دفن اولندقده اوزرینه تره بوجامع بناسنه مباشرت اولوب طقوز یوز الی بشده تاریخ نامه « جامع الحیر ، دنیلدی ... کافری باندن صو کبری جانب شرق و شمالی سد ایتمکله جامعه محاذی طاقلر یقوب مکتوف الجوانب قلندشدر « دیور . جهانما - ۱۱۴۵ طبعی ، ص ۶۹۳ تاریخ انشاسنی کوستریور . صحائف الاخبار - ج ۳ ، ص ۴۹۸ - ده شهزاده سلطان محمد حقنده « اسکی اوطلر باشنده برمحله دفن » دنیلدکدن سوکره

حسن جوان اسپانیاییه واروب زیرا اولدن دخی آسنالکی اولمش خیرالدین پاشا بعده اوزریه قبه وپاشه جامع ومدرسه و عمارت بنا بیوردلی « دنیلیور . جامع الدول - کتبخانه عمومی ، نومرو ۵۰۲۰ ، ج ۲ ، ص ۱۰۲۱ - ده وشهزاده سلطان محمدکوفانی بختنده « تم دفنه فی موضع یقال له اسکی اوده رُباشی فبنا علیه قبه عالیة وفی جنبها عمارة ومدرسة وجامعا ، دنیلیور . اولیا چلی ، سیاحتنامه سنده - بشیر آغا کتبخانهسی ، نومرو ۴۴۸ ، ج ۱ ، ورق ۴۱ وپرتو پاشا کتبخانهسی ، نومرو ۴۵۸ ، ج ۱ ، ورق ۴۱ ومطبوعی ، ج ۱ ، ص ۱۶۳ - « قبله سنده کی باب کبیری اوزره تاریخی معبد امت رسول مبین سنه ۹۵۵ طوز بوز اللی تاریخنده اساسنه شروع اولتوب ماه ربیع الاولینک اولکی کونی ایدی . بعده ۹۵۵ سنهسی رجبنده تمام اولوب اخراجاته بوز اللی یوک اقیچه کتمشدر ، دیور . جامع شریفک بالاییه منقول کتابه سیله ، اقوال مورخین مقایسه اولوندقده وقوعه کلن بعض ذهول تظاهر اتمکده در . جامع شریفک شهزاده شاهراهنه ناظر اولان حولیسنک حامه متوجهاً طرف بمننده بولونان حظیرهسی قبوسنک اوزرنده - بوقیو زاتری ، صدراعظم ابراهیم پاشا تره سنه ایصال ایدر - ۱) قلدی ابراهیم پاشا ملک فاییدن کدر ، عالم عقبا ده اولسون منزلی دارالسلام ، کجدی اوتنجی کوننده جون محرم اینک ، اکه یار اولسون شهید کربلا روز قیام (۲) توبه یاپدی سفر چارش ایدوب بذل همم ، ایلدی معمار باشی احمد آغا اهتم ، رحلتینه هاشمی داعی دیدی تاریخ انک ، ایده ابراهیم پاشا عدن اعلامی مقام ، کتابهسی محکوکدر . صحیفه ۱۴۱ استطراد بقیه سیله قنیزه ، طبع ۴ ، ص ۱۳۲ ده مطالعه ایدلسون . بعدالفتح انشا ایدیلن میانه عالیة خیریه دن بر قاچنک کتابه لرینی بروجه آتی قید ایله مورخینک بویابده کی اقولیله مقایسه اتمک فائده دن خالی اولماز ظن کترانه سنده بولوندم . حضرت فاع طرفندن ایلک انشا ایدیلن حضرت خالد جامع شریفک ۱۲۱۳ سنه سندن مقدم طاق درکاهنده - قبله قبوسی اوزرنده - اولان کتابه حدیقه الجوامع - مطبوع نسخه مذبلهسی ج ۱ ، ص ۲۴۴ - ده کورلدیکی اوزره « جون سکزیوز اتمش اوچ سالده بو ، جامی سلطان محمد یاپدی نو ، کان هذا مثل جنات نعیم ، جمع لله من قوم اتقوا » اولوب - حدیقه الجوامع : اسعد افندی ، ملت کتبخانهسی ؛ سلمانیه کتبخانهسی نومرو ۳ یازمه نسخه لرله درها الجوامعده سهو مستسخی حاوی اوله رق مندر جدر - شکله نظرا کتابه نك بر قسمی در . اولیا چلی سیاحتنامه سنده - بشیر آغا کتبخانهسی نومرو ۴۴۸ ، ج ۱ ، ورق ۱۱۴ وپرتو پاشا کتبخانهسی ، نومرو ۴۵۸ ، ج ۱ ، ورق ۱۱۴ - « قبله قبوسی اوزره برقطه صرصر اوزره جلی خطیله تحریر اولنان مذهب تاریخ بودر: دیدی تاریخ دن بیت عتیق ، حمدله بیت معمور اولدی بو ، دندی قسطنطنیه تاریخ اخرون سنه دنیلیور که بواقاده سراپا سهو مستسخله مالیدر . مطبوعی ، ج ۱ ، ص ۳۹۷ دهده « قبله قابو اوزرنده بر صرصر اوزره جلی خط ایله شو تاریخ یازمشدر « حمد لله بیت

سببی ایله شول وقت خیرالدین پاشا تونس شهرین (۱) حسن جواندن (۲)

معمر اولدی بو « افاده سی کورلیور » بومصرعه عند الحسب ۹۴۳ سنه سی کورلیور . اندرونده کاتب بغداد قصری کتبخانه سنده بولونان یازمه نسخه لر بی عبد عاجز کوره مدم . جامع شریف حننده طورسون بک - طور سینا بک - تاریخ ابو الفتح نام اثرنده آیا صوفیه کتبخانه سنده کی یازمه نسخه سیله تاریخ عثمانی احمقن مجموعه سنه علاوه صور سیله ۱۳۳۰ طبعی ، ص ۶۶ - « خارج سور قسطنطنیه ده رئیس الشهدا ابویوب انصاری علیه رحمة الباری اوزرینه برتریه مصنع وجامع و مدرسه و حمام یاپیردی » . نشانی - رمضان زاده - محمد پاشا تاریخنده - اسعد افندی کتبخانه سی ، نومرو ۲۱۸۴ « تفصیل خیرات و حسنات سلطان محمد » سرلوحه لی مبحثده « بنای جامع و مدرسه و عمارت خوب در قصبه حضرت ابوب سنه ۸۷۷ » و ۱۲۷۲ مطبوعه عامره طبعی ، ص ۱۷۲ - حضرت خالدک قبر شریفی حننده - « اول مقام لازم الاحترامی احیا ابوب بر جامع شریف و تحصیل علم ایچون بر مدرسه لطیف و مهمات طلبه و سایر قرا ایچون بر عمارت منیف دخی بنا البشدر » دیور و بوراده تاریخ انشاسنی کورلیور . ۹۹۹ تاریخنده وفات ایدن جنابی مصطفی افندی - ترجمه حالی حدائق الحقایق فی تکملة الشفائی ، مطبوعی ، ج ۱ ص ۳۰۸ ده کورلیور . ۹۹۷ سنه سنه قدر یازمش اولدینی تاریخنده - نور عثمانیه کتبخانه سی ، نومرو ۳۱۰۰ ورق ۳۰۲ و نومرو ۳۱۰۲ - قبر حضرت خالدک شیخ آق شمس الدین طرفندن کشف ابدلیکنی بعد البیان ، سلطان محمد خان ایچون « اسر بناء القبة علی ذلک الموضوع و اصرا بناء الجامع و الحمرات » دیور تاریخ انشاسنی ارئه ایتمدیکی کبی طرزونی محمد عاشق افندی - ۱۰۰۶ تاریخنده تدوین ایش اولدینی - مناظر العوالم نام اثرند - غلطه مولو بخانه سی کتبخانه سی ، نومرو ۶۱۶ ، ج ۲ ، ورق ۳۸۴ - ایکی مناره لی بر جامع شریف و تحصیل علوم ایچون بر مدرسه و اطمام طلبه علوم و فقراء ناس ایچون بر مطبخ لطیف بنا ایدی ، دیهرک تاریخ انشاسنی قید ایشامور و جامع شریفک شکل قدیمی حننده برشی سوبله دیور . عالی ده کنه الاخبار - نور عثمانیه کتبخانه سی ، نومرو ۳۴۰۶ و ۷۴۰۷ « تعمیر جامع و مدرسه و حمام و تریه ابی ابوب الخ سرلوحه لی مبحث ده و سعد الدین افندی تاج التواریخ - مطبوعی ج ۱ ، ص ۵۷۹ - ده کاتب چلبی جهان تانک غیر مطبوع قسمنده - ناحیه ابی ابوب انصاری سرلوحه لی مبحث تاریخ انشاسنی کورلیور . روضه الابرار - ۱۲۶۸ بولاق طبعی ، ص ۳۷۵ - ده جامع ، مدرسه ، عمارت و تره نیک تاریخ بناسی اوله ورق ۸۵۷ سنه سی قید ایدیور . حدیقه الجوامع - بالاده مذکور یازمه نسخه لر ، مطبوع نسخه مدیله سی ج ۱ ، ص ۲۲۴ و درها الجوامع - ده ۱۱۳۶ تاریخنده عموماً سلاطین جامعلرینه رمضان شریفلر ده ماهیله ر یایلق اوزره فرمان مایون صادر اولدینی اشاده جامع مزبورک (۱) بوراده نقصان واردر . - (۲) تاریخ ابوالفاروق - ج ۳ ، ص ۱۳ - ۹ نظرأ تونس حکمداری مولای حسن در .

واروب اسپانیه شکایت ایندی. صکره دن اسپانیه دین (۱) لعین طوانمه
 مناره لریك قامتری قصر و ماهیه یا بلغه تحمیل اولدی بی جهندن ایکیش شرفه لی مجرداً ایکی
 مناره بنا اولتی فرمان اولنوب ۱۱۳۶ ده تام اولمشور دینیلور. علی ساطع افندی ده
 - حقیقه الجوامعک مطبوع نسخه مذله سی ج ۱، ص ۲۵۱ - عصر سلطان سلم خان
 نالده و ۱۲۱۳ ده بالکیز منار لر ابقا ایده لرك جامع شریف تامیله هدم اولنوب سنه
 مذ کوره محرمک بکرمی بشنجی کونی ساعت اوچ بچنده وضع اساس اولنوب امنای
 دولتدن حسین افندیك نظارتیله بکرمی سکزی آی تامنده اکال ایده لیکنی و ۱۲۱۵
 سنه می جمادی الاخرانک بشنجی جمعه کونی سلامتی رسمک اجراسیله جامع شریفک کشاد
 اولوندیغنی بعدالبیان جامع عتیقک شادروان حرایسته ده واقع سنان پاشا قصری و دارالسعاده
 اغاسی - ۱۱۵۹ ده وفات ایدن - بشیر اغاک آتاری اولان طرفین جناح لری و بنه
 طرفینده واقع بشر عدد مدرسه و طه لریك ایحا ایده لیکنی سویلور. جامع شریفک شکل
 قدیمی حقیقه کی تفصیلات اولیا چلی سیاجنامه سنده - باده مذکور یازمه نسخه لری
 ج ۱، ورق ۱۱۴ - کوریلور. جامع شریفک قبله قبوسی اوزرنده ایوم - ۱۳۴۱ -
 موجود اولان کتابه سرمر اوزرنده خط تعالیق ایله مقوش اولوب بروجه آتیدر :
 (۱) زهی منقاد امر کردگار وظل ربان ، سرفراز جهانداران و عصرین شاه دورانی ،
 منار نور شان سلطان سلم خان بلند اقبال ، بهین کلبانک دادی ایله بی پر جله اذانی ،
 (۲) کزین خسروان و قبله شاهان عالمدر ، طراز ملکیتدر بیثرب و بطحای یزدانی ،
 جهانک نخچه سیدز دار ملک سلطنتداری ، که اصحاب کرامک اولدی خامشکاه ذیشانی .
 (۳) خصوصاً بقعه دلجو و مذنوب ابی ایوب ، ضریح بن زید انصاری نورانی ، اودر
 رایتکش غزو و علمدار رسول الله ، آنک دارنده شاهذاه کونین اولدی مهمانی ،
 (۴) انکیچون بیت پاک اولدی برتر عرش اعلا دن ، هابون مشه دین اوبه در درک ایت .
 بو طرزانی ، اومدقندر تجلیکاه اوار فیوض دهر ، اوباب تر بهنک اقطایدن شبهه دربانی ،
 (۵) جو ایندی فتح قسطنطنیه بی سلطان محمد خان ، سکز بوزله دخی الی یدینک سال
 وازمانی ، اودم قبرانی ابون قیلدی آق شمس الدین ، کرامتله بوردده کون کبی اظهارورخشان
 (۶) کذار شش سنین فتحین اول فاتح بلده ، مزاری نزدیکه اولمش زهی بو جامی بانی ،
 مبرور وقت ایله اما اولوب وهن قری طاری ، بومده قیلدی نیت اندراره چار ارکانی
 (۷) ستوننده قامه قالیوب یارای بالا کبر ، رکوعه قبه سی میل ایندی بولدی ضعف هرانی ،
 اولوب صف سرو سامانی جمله مشرف سجده ، تخیمانه قعودی ایشدی قصد خیطانی
 (۸) شه عالم ایوب بو جامی هب هدم اساسندن ، نهاده ایله دی اس نوب بنیاد
 عمرانی ، درون جامع و حویلسنی توسیع ایله قیلدی ، بوک صرف حسبه لله اموال فراوانی
 (۹) الهی دفتر اعمالی اول شاه دورانک ، قلوب لبریز اجرا بیت نصر ایله مبرور شادانی
 (۱) دین .

ایله کلوب خیرالدین پاشانک بوقدر آدمیسن قیروب و بوقدر کمینس الوب
 قرائت ایلسون عارف بوتاریخی مصیلیر ، سلیم خان یادی اعلا معبد ایوب سلطانی ۱۲۱۵
 بوکتابه نیک نالاسنده سلطان سلیم خان نائیک طغرای هایونلری منقوشدر . جامع شریفک
 او بونجاخیلیر جاده سنه کشاده بولونان طیش حولی قیوسی اوزرنده یسه خط تعلیق ایله
 ۱) زهی طاعتکه اهل ولایتکیم بویت الله ، مطاف اولیادر طائفی رهبرده مطلوب ،
 بصیرتمنده کرد ساحه سنندن اکتحال ایتمک ، باقلسه فرض عین اولمش که مژکانک ایدر چاروب
 ۲) بولندقده کرامتله منور مشهد خالد ، که حالا کنج نقد رحمت حققدر او جای خوب ،
 قیو آجش مصیینه صلا قیلمشدی وقتنده ، جناب حضرت فاتح یاپوب برجامع مرغوب
 ۳) ثواب اکه یوقف ایتمکله قصه انساب ایشمش ، فیکچوندر اولور بو معبد اول دولایوه منسوب ،
 شفاعتخو اهلقدده فعل جیدین ایشلیوب شمدی ، شه عالیهم طرز قدیمین قیلدی نواسلوب
 ۴) جوارندن رضا بازاری دکاتر الوب قاندى ، کف سکانلرینه صای و یردی جمله زر
 محبوب ، بیوتدی نیت باکیله تطهیر ایتدی حویلسن ، درونندن بنای نابجایی ایلیوب مسلوب
 ۵) اوافتیج جهانک چونکه تحدید ایتدی انارن ، اوشاهی حق ایدوب غالب عدوسن
 ایلسون مغلوب ، سروری سوبله تاریخن ادای فرض ایدوب انده ، سلیمخانه دعا
 قیل اولدی زیبا جامع ایوب ۱۲۱۵ کتابة سی منقوشدر . بوکتابه ده کوریلن
 زر محبوب . حننده اسماعیل غالب بکک تقویم مسکوکات عثمانیه نام اثرنده -
 مطبوعی ، ص ۲۷۴ - تفصیلات واردر . بوکتابه تاریخ عطا ، مطبوعی ، ج ۳ ،
 ص ۸۶ ده ترتیب سهونجی حاوی اوله رق مندر جدر . تاریخ عطا ، مطبوعی ، ج ۳
 ص ۷۷ .. ده • فاتح سلطان محمد خان حضرتلرینک بنا کرده لری اولان ایوب جامع
 شریفی مجدداً تعمیر ایتدیره شدره دینلیور . تاریخ جودنده - ۱۲۱۳ و ۱۲۱۵ سنه لری
 وقایعی میاننده جامع شریفک انشاسنه دائر برشی سوبلده نیور . فاتح جامع شریفنک کتاباسی :
 محرابک مقابلنده بولونان قیونک خارچنده ، محرابه متوجها طرف عین رتاجی اوزرنده گرفت جلی
 ایله ۱) اتفق الفراع بحمد الله القدير الحخير على اعمال عباده ۲) والبصير من بناء هذا المسجد
 الجامع للفضائل على ۳) الوجه الامم اللى اسس على التقوى من اول يوم ۴) باصر من
 ملاء الارض معدلة احبى بها رمى علم و عرفان ۵) لاجل ان يظهر الحيرات فى
 ملكه اختاره الله من ال عثمان ۶) وهو السلطان الاعظم والحاقان الافخم الفاتح بسيفه هذه
 البلدة التى ۷) لم يخلق مثلها فى البلاد ولم يصنع نظيرها بايدى العباد - قیونک طاق بالاسنده
 يعنى وسطه - ۸) ولم تيسر فتحها لبعض الخلق فضلاً عن السلاطين والاصرامع بذلهم
 المجهود فى نيل هذا المقصود السلطان ۹) محمدخان ابن السلطان مراد ابن السلطان محمد ابن
 السلطان بايزيد ابن السلطان مراد ابن اورخان ابن عثمان - طرف يسار رتاجی اوزرنده -
 ۱۰) لازالت سرادات جلاله مصحوبة بالطف الرحمن ۱۱) ولاخلا سده السنه فى
 كل حين واوان من الاولاد ۱۲) والانتصار والاعوان وافاض الله تعالى على اسلافه

و کندوسنی تونسندن ضرباً چقروب و تونسی کندونک ایدینوب مزبور حسن
 (۱۳) سجال الغفران واسکهم اعلى غرف الجنان ۱۴) دعائی هذا للبرية نافع فيرحم الله
 عبدا قال اميناه (۱۵) في الشهر المبارك رجب لسنه ۸۷۵ خمس وسبعين وثمانمائه وقد كان (۱۶)
 البداية في جمادى الاخرى لسنه ۸۶۷ سبع وستين وثمانمائه كتبه على بن صوفى . اولوب
 اون بشنجى سطرینک ابتدائندن نهایت کتابه قدر اولان قسى حديقه الجوامع استعدافندی
 کتبخانه سى ، نومرو ۲۲۴۷ و ۲۲۴۸ ، ملت کتبخانه سى نومرو ۱۲۳۵ و ۱۲۳۶ . سهر مستسخنى
 حاوى اولدینى کي . و مطبوع نسخه مذيله سى . ج ۱ ، ص ۸ ياسهرو مستسخنى و ياترتبى محتوى اوله ورق . ده
 مندر حدر . جامع شريفك حين انشاسته كى شكلى اوليا جلمى سياحتنامه سنده . بشيراغا
 و برتو باشا کتبخانه لرى نسخ لرى ، ج ۱ ، ورق ۳۵ . اشكال جامع ابو الفتح . سرلوحه لى
 مبحثه كور بلور . سيد حاكم ، تاريخنده . ۱۱۶۷ و قابى مياننده . و وقوع زلزله شديده در
 استانبول و مضافاتها . سرلوحه لى مبحثه . ص ۱۱۶۷ . ذى القعدة سنك
 اون بشنجى صالحى كيجه سى ساعت اوج بچقده ايكن استانبول و نواحى ملحقة سنده زلزله
 شديده واقع اولوب ايكي دقيقه دن زياده جه مئادى بعده رهنه دن زياده كيجه كوندز
 بش التى ساعتده برخفت اوزره اوله ورق بحمد الله تعالى سكون و آرام بولدى . استادتت
 اوزره وقوعنده بعض محللرده قديم المهدكار كبر و هن طارى ايلان خان او طه لرينك طشره
 سقف دهليز لرى و بعض قديم كر لرى منهدم و بناسى تقادم ازمنه ايله رسیده ارضا اولان
 بعض مساجدك مناره سى كلاهى و جامع ابو الفتح سلطان محمد خان و سلطان بايزيد خان عليهما
 رحمة الملك المنان حضرة لرينك جايجا قه لرى اطرافنده لزوماً و احتياطاً تسديد و تعميره محتاج
 اوله جق مرتبه شكاف و رخنه دن حالى اوليوب كشف و معاينه اولندوقده تعميرينه اهتمام
 و اقدام لازمه خالدن اولقله تعميرينه شرح اولندى . و اصف ، تاريخنده . ۱۲۱۹
 مطبعة عاصره طبي ، ص ۳۶ . ايكي دقيقه قدر زلزله شديده واقع و تخريب بعض
 مواضع ايله بش آلتى كون قدر امتداد . . . جامع ابن الفتح الله سلطان بايزيد جامى
 قه لرنده زلزله سببى يله و هن و اندراس احساس و لغمله لزومى مرتبه تعميرينه اوده سنيه
 تعلق ايدوب فى الحال لازم كلا نلره تشييه و تا كيد و ذكرا و ائنان محللر تعمير و تشييد اولندى .
 ينه بو اثرده . مذكور طبي ، ص ۲۷۵ و ۱۱۹۷ سنه سى و قابى مياننده . ذى الحجة نك
 اون اوچنجى خديس كوئى طلوع افتابدن يارم ساعت سرورنده ايكي دقيقه دن اقل اتا سنول
 و جوارنده زلزله عظيمه وقوعوب . . . بومصيت عظمى دن برقاچ كون سرورنده طلوة
 جمعه ادا اولتور ايكن كفاى الاول حركت ارض واقع اولوب اولكي زلزله دن اخف ايسه
 دنى . . . شهر ربيع الاوله دك بو حال مستمر و اراق اولتى حركت زمين مستقر . دينله كدن
 صوكره « زلزله دن خراب اولان اما كنى بنا ايجون همت شاهانه رونما اولوب سلطان
 محمد جامعك مال و فنيده و فا ابدجك قدر فضله تقود بولنه ميوب خزينة هابوندى امداد
 و اعانه ايله هاشمى على بكى بنا امانتنه مأمور . . . سلطان سليم و شهزاده و سلمانيه و نور

جوان اسپانیه متابعیت امتشایدی . آکا بناء تونس شهرین توابعیله خراجہ عثمانی ولالہی ووالدہ وایاصوفیہ جوامعندن ماعدا جامعلرک بعضاً منارہ لری وبعضاً قبہ لری منہدم « دینلیور ، حسین افندی حدیقة الجوامع - ملت کتبخانہسی نومرو ۱۲۳۵ و سلمانیہ کتبخانہسی نومرو ۳ دە نومرو ۱۳۱۸ - دە ۵ وقتمزده قدر ضرر زلزال = ۱۰۷۹ سنہسی - ذکر اولونان دیگر یازمه نسخه لرندہ سهومستسخ و اردر - عید اضحانک اوچنجی پنجشنبه کونیکہ مایسک اون بریدر طلوع شمسدن بر ساعت سرورندہ واقع اولان زلزله کبرادہ جامع مزبورک قبہ کبیرهسی بالکلیہ خراب اولمشیدی . زمینہ دک بقیہ بنا دخی ہدم اولنوب مجدداً بنا واحیاسنہ شروع « دیدکدن صوکرہ وقف شریفک کاتبی رجال دولتدن ہاشم علی بک بنا امینی تعیین ایدیلرک سکسان تاریخندہ مباشرت اولوندیخی واو ائنادہ میرموی الیہ عزل ایدیلرک دفتدار شق اول صارم ابراہیم افندی نص ایدیلدیکنی وترتہ شریفہ نک بناسنہ سنئہ مزبورہ رجینک دردنجی کونی باشلانوب ذی القعدہ نک یکریمی سکرنجی پنجشنبه کونی تمام اولدیغی ومنسقیم زادہ سلمان سعدالدین افندی نک « تربتہ زیبا یابلدی فاتحہ » تاریخنی سویلہ مش اولدیغی ومدرسہ لرک تعمیریدی دە تاریخ مزبوردن التی کون مقدم واقع اولدیغی ، جامع شریفک وضع اساسی ۱۱۸۱ سنہسی ربیع الاولک دردنجی پنجشنبه کونی ساعت اون ایکینی یکریمی بدی دقیقہ سرورندہ وقوع بولدیغی ، ۴ جمادی الاخرہ ۱۱۸۳ دە صارم ابراہیم افندی وزارتہ - اردوی ہایوندہ - صدراعظم معینتہ مأمور اولغله ضربخائہ عاصرہ امینی عزت محمد بکک با امانتہ تعیین ایدیلدیکنی بعد الاتیان « قرق آلتی آی اون کون تمامندہ ۱۱۸۵ محرمک عاشورا کونی ونیسانک اون شمنجی کونی صلاۃ جمعہ ایلہ نمازہ ابتدار اولمشدر و لکنون سلاماق دخی آندہ واقع اولمشدر « دیور . حضرت فاتحک تربتہ شریفہسی قربندہ کاش دیگر بر تربتہ نک قپوسی اوزرندہ ۱) جنت مکان فرودوس آشیان مرحوم ومغفورلہ سلطان محمد خان طاب تراه حضرتلرینک زوجہ محترمہ لری والدہ ماجدہ ۲) مرحوم ومغفورلہ سلطان بایزید ولی خان مرحومہ ومغفورلہا کابہارخانون تربتہ شریفہ [یا دراستہ ۱۱۹۶] کتابہسی کولمکدہ درکہ - تاریخنہ نظراً - سلطان عبدالحمید اول زماندہ وضع اولونمشدر بوتربہ حقتندہ حسین افندی حدیقة الجوامعده « مقابندہ کی تربتہ مخصوصدہ حرم ہایونلری اولان کابہار سلطان مدفونہ درکہ سلطان بایزید ولینک والدہ سیدر ویانندہ ابکی سربلی وبرکریمہ صندوقہ لری جلہ درت عدد صندوقہ در « دیور . خلیل ادہم بکک « طربزونہ عثمانی کتابہ لری « نام مقالہسی - تاریخ عثمانی انجمنی مجموعہسی ، سنہ ۸ ، ص ۳۴۳ - دە . مطالعہ ایدلسون حسین افندی نک « وبرکریمہ ہادیمنندن مقصدی - سجد عثمانی ج ۱ ، ص ۶۵ نظراً - حضرت فاتحک کریمہسی واوغورلی محمدباشازوجہسی کوہرخان سلطاندرہ حدیقة الجوامع - مطبوعہ نسخه مذیلہسی ، ج ۱ ، ص ۹ - دە « کتبخانہ سلطان محمود خانک بناسیدر ، دینامسی ، طورسینا - طورسون - بکک تاریخ ابوالفتح نام اثرندہ - ایاصوفیہ کتبخانہسی

کسب حسن جوانه ویرمش (ایدی) . نتکیم بو کتابده یوقاروده کچمشدر (۱) و حق
 نوسرو ۳۲-۳۰ ، ص ۱۰۸ و تاریخ عثمانی انجمنی مجموعته: علاوة ۱۳۳۰ طبعی، ص ۶۳ جامع
 شریفک انشاسی بمختده ، نفایس کتبدن تفاسیر واحادث وفروع و اصول منقول ومعقول صنادیق
 محمول رله دارالکتبده موضوع قیلدیلر ، و سمدالدین فندیکنک تاج التواریکده - مطبوعی ، ج ۱
 ص ۵۸۰ - کتب معقوله ومشروعده دن مدونات مقبوله مطبوعه دن نیجه بیک مجله کتاب
 وقف ایدرب بنا بیوردیلری جامعلرنده وضع ایشلردر . تناوب ایله استعمال مشقتندن
 تخلص ایچون کتب موقوفه نکه اکثری مکرر و نیجه سی مؤلفلری خطوطی ایله محرردر «
 دیمسه نظراً قسمأ ذهولی حابدر . فاع کتبخانه سی جامع شریفک حین انشاسنده و ۸۷۵
 تاریخنده تأسیس ایدلمش والیوم طیش قبوسی اوزرنده موجود کتابده کوربلن «احی
 بوجه الله دارکنت ، سلطاننا محمودالمجد ، بیت تاریخیسی مفادنیجه ۱۱۵۵ سنه سی سلطان
 محمودخان اول طرفدن شمدیکی شکلی اوزره توسیع و کتی تزیید اولومشدر. کتابه سنده ده
 «احی بوجه الله وقف جده، تهدی الی العله الوری یرشد» دینلیور. طورسون بک تاریخنده
 - بالاده مذکور نسخه و صحیفه لری - مدارس ثمانک تاریخ انشاسنی کوستره یور . نشانچی
 رمضان زاده محمد باشا تاریخده اسعد افندی کتبخانه سی ، نوسرو ۲۱۸۴ « تفصیل
 خیرات وحسنات سلطان محمد ، سرلوحه لی مبحث و مطوعی ، ص ۱۷۰ - دیور -
 «بنای مدارس و تتمات و بیمارخانه ۸۷۷»، و محمد عاشق افندی مناظرالعالم - غلطه ولویخانه سی
 کتبخانه سی ، نوسرو ۶۱۶ ، ج ۲ ، ورق ۳۸۴ - ده ۸۷۵ سنه سی قید ایدیورلر.
 روضه الابرار - مطبوعی ، ص ۳۹۴ - ده علاءالدین علی الجمالی افندی نکه مقام افتایه تعینی
 مبحثده « اول فاضل بی معادل مسفر حجه بولتغین استانبوله شرف وصول میسر ارنجه
 مستفیلرک جواب باصوابی مدارس ثمان اربانک زبان قلم بدایع و قلوبنه حواله اولندی .
 فی سنه ۹۰۸ نیابة افتایه مأمور اولان مدارس صحن اربابی قره بالی و قره سیدی و سیدی
 چلبی و کرز سیدی و صاری کرز و بابک چلبی و موسی چلبی ابن المولی المرحوم افضل زاده
 و صبورکه شجاع ایدیلر « دینلیور . مفتی مشارالیهک حدائق الشقائق - مطبوعی ، ص
 ۳۰۲ - ده مندرج ترجمه حالنده بوندن بحث ایدیلیور ایسه ده اسمی مدرسن کورتلیر
 موی الیهک ترجمه حالاری حدائق الشقائق - مطبوعی ، ص ۳۱۳ ، ۳۱۲ ، ۳۱۴ ، ۳۱۶ ،
 ۳۱۷ ، ۳۱۸ - ایله تاج التواریک - مطبوعی ، ج ۲ ، ص ۵۵۷ ، ۵۶۷ - ده کوریلور. جامع
 شریفک تاریخ انشاسی حقتده طورسون بک تاریخ بولتغین - بالاده مذکور نسخه لری ،
 ص ۱۰۸ و ۶۳ - ده برشی سوبله میور . رمضان زاده نشانچی محمد باشا، تاریخنده
 - آیاصوفیه کتبخانه سی ، نوسرو ۳۰۲۱ و مطبوعی ص ۱۷۰ - «ابتداء بناء جامع سلطان
 محمدخان اکدالله تعالی بنیانها فی سنه ۸۶۸ - نسخه مطبوعه ده ۸۶۷ - انتها مبناء عمارت
 مشید شیدارکانه فی سنه ۸۷۵ » . اسعد افندی کتبخانه سی ، نوسرو ۲۱۸۴ ده «ابتداء
 [۱] متن اثر ص ۳۵۶ مراجعت اولونسون .

الود (۱) آدلو حصارنی ویرمیوب کندو ایچون ضبط ایتمش ایدی . بوسیدن اسپانیا
جامع سلطان محمد سنه ۸۶۷ اتها سنه ۸۷۵ ، جنابی ، تاریخنده - نور عثمانیه کتبخانه سی
نومرو ۳۱۰۰ ، ورق ۳۰۳ و ۳۰۴ ، نومرو ، ۳۱۰۲ و ۸۶۷ سنه سی وقایح
میسنده . « فی جمادی الاخره امر السلطان المعظم ابوالمالی محمد خان بنیاء مسجد جامع لطیف
هو محله لان ... قدا تقق الفراغ و التمام من بناء الجامع وغيره فی شهر الله الاحمر جب المعظم لسنة
خمس و سبعین و ثمانمائة » محمد عاشق افندی مناظر العوالم - غلظه مولو بخانه سی ، نوسرو
۶۱۶ ج ۲ ، ورق ۳۸۳ - ده « سلطان محمد خان مومی الیه داخل قسطنطیه ده بویوک
قرمان و کوچک قرمان دیکله معروف ایکی موضع بیننده بنا ایتدو کی جامع بلند و معبد بی
ماندک بناسنه سنه سبع و ستین و ثمانمائه ده شروع اولوب سنه خمس و سبعین و ثمانمائه ده
تمام اولندی » دیور و جامع شریفک ۱۰۰۶ تاریخنده کی شکلی تعریف ایدیور -
آیا صوفیه کتبخانه سی ، نومرو ۳۴۶۶ ، ورق ۲۸۲ ده سهومستسخ اری اولورق عبارده ده
نقصان وارد - سعدالذین افندی تاج التواریخ - مطبوعی ، ج ۱ ، ص ۵۷۸ - ده تاریخ
تأسیس و ختامی ارا ایتمه مکده ، عالی کنه الاخبار - نور عثمانیه کتبخانه سی ، نومرو ۳۴۰۶
و ۳۴۰۷ ، حمیدیه کتبخانه سی ، نومرو ۹۱۴ ، ورق ۱۰۱ « بناء جامع کبیر در قسطنطنیه »
سرلوحه لی مبحث - ده « سرای جدید بناسندن خلاص اولدقلری سنه که سبع و ستین ایدی ... جد
سلطان محمد جامی دیو مشهور اولان عبادتگاه کزین ثلثه مباشرت ایلدیلر . . . جد
واهماده قصور لری یوغیکن سکنز سنه ده کوجله امام ایدوب سنه خمس و سبعین تاریخنده
غایت پذیر ایلدیلر » دیور . روضه الارار - مطبوعی ، ص ۳۷۸ - ده « عام مزبورده - ۸۶۷ -
کندولره اتما ایله معلوم خاص و عام اولان جامع شریف بناسنه وضع اساس اولوب سکنز
سنه تامنده اول مقام لازم الاحترامده اداء فریضه قیام اولندی . مدارس ثمان و سترتات
دخی اعوام مزبوره خلانده قرین تمام اولشدرد » دینلیور . کاتب چلبی تقویم التواریخ
- حمیدیه کتبخانه سی ، نومرو ۹۲۹ - ده « بناء جامع شریف در استنبول ۸۶۷ طرح
بنیاء جامع شریف ۸۷۳ » دیور . جهاننا - ۱۱۴۵ ابراهیم متفرقه طبعی ، ص ۶۷۷ -
ده تاریخ انشاستی کو - تر میور . جهانناک غیر مطبوع قسمنده - « ذکر جوامع قسطنطنیه »
سرلوحه لی مبحثک « جامع سلطان محمد خان » عنوانی فصلنده - « سکنز یوز آلتمش بش
سنه سنده بناسنه شروع و سکنز یوز یتمش بشده نه ابته ایروب » دیدکن صوکره « سکنز
یوز یتمش بشده هرا یکی جانبه دوردر مدرسه عالیه دخی بنا اولدیکه بین العلما « مدارس
ثمان » و « صحن » جلیل العنوان آدن عبارتندر . دیور . قاموس ترکی : « صحن ثمان :
سکنز مدرسه میدانی معنایله فاتح دارالمعالمی که مدرسه کی طریق علمیده بر پایه مخصوص
عد اولنوره صحن ثمان پایه سی ، « موصله صحن : صحن ثمان مدرسه کیکنه واسطه ارتقا
اولان یررتبه علمییه . اولیا چلبی سیاحتنامه سنده - بشیر افا و پرتو پاشا کتبخانه لری ،
(۱) خلق الواد .

ایله حسن جوانک ماینلرنده اتحاد واقع اولوب و بویسلده حسن جوان کیر و اسپانیه نوصرو ٤٤٨ و ٤٥٨ ، ورق ٣٤ و ٣٥ - « اسانه مباشرت اولندی سنه ٨٦٧ - امانه تاریخ سنه ٨٧٥ انتهى عمارته بمصرع تاریخدر « شید شیدالله ارکانها » دیور که عندالحساب ٩٧٢ سنه سی کوستریور . ورق ٣٥ ده « اشکال جامع ابوالفتح » سرلوحه لی مبحثده جامع شریفک شکل قدیمی تعریف ایدیور . سلطان بایزیدجامعشریفنک قبله قیوسی اوزرنده کی کتابه جلی ایله محرر اولوب (١) بی هذا الجامع الجمیل الشان و المارة الرفیعة البیان من فواصل صدقات السلطان الاعظم (٢) السلطان بایزید بن السلطان محمد بن السلطان مراد خان خلدالله ملکه و سلطانه وقد وقع (٣) الابتداء بانافی اواخر ذی الحجه لسنة ست وتسعمائه واثق الایام فی سنة احدى عشر وتسعمائه هجرية . دره بوکتابه حقنده حدیقه الجوامعده اورطه قیو خارجنده بونتر عربی تاریخ شیخ حمدالله صرحومکدر . « دینیلور و کتابه نک » قد وقع . جله سنندن تهايته قدر اولان قسمی درج ابدیلور - که حدیقه الجوامعک سلانیه کیتخانه سی نومرو ٣ ، نومرو ١٣١٨ و ملت کیتخانه سی نومرو ١٢٣٥ . ١٢٣٦ نسخه لرله و درها الجوامع کیتخانه عمومی ، خالص اقدی کتابلری ، نومرو ٢٢١٣ ده سهو مستنسخی حاوی اوله رق مندر جدر . بوجامع شریف حقنده نشانجی رمضان زاده محمد پاشا تاریخنده - اسعد افندی کیتخانه سی ، نومرو ٢١٨٤ و آیاصوفیه کیتخانه سی نومرو ٣٠٢١ . تفصیل خیرات و حسنات سلطان بایزید سرلوحه لی مبحث و مطبوعی ، ص ١٩٠ - « جامع شریف مع مدرسه ، مکتب صبیان لتعلم القرآن ، مسافرینه دارالاضیافة ، عمارت ، ایکی دفعه طعام جقر ابتداء مذکورین سنه ٩٠٣ انتها سنه ٩١١ » . جنابی ، تاریخنده - نور عثمانیه کیتخانه سی ، نومرو ٣١٠٠ ، ورق ٣٢١ و ٣٣٢ ، نومرو ٣١٠٢ - « فی سنة ثلاث وتسعمائه شرع فی بناء الجامع العالی بقرب دارالسعادة المتیفة بمدينة قسطنطنیه والمدرسة ودارالاضیافة ودارالتبلیم هناك للسلطان بایزید خان حتی فرغوا عنها فی شهر سنة احدى عشر وتسعمائة » . سعدالدين افندی تاج التوارخ - کیتخانه عمومی نومرو ٥٢٢٤ ، ١٠٣١ ده یازلمش نسخه سیله حمیده کیتخانه سی نومرو ٨٩٨ ، ایوبده خسر . پاشا کیتخانه سی نومرو ٢٣٥ « ذکر آثار خیریه و ابنیه اش » سرلوحه لی مبحث و مطبوعی ، ج ٢ ، ص ٢١ ده جامع ، مدرسه ، عمارتی بعدالذکر « ابنیه سر بوره یه سنه ثلث وتسعمایده شروع اولوب سنه احدى عشر وتسعمایده امام اولنشدرد دیور . حسن نک زاده ده - تاج التوارخنی تلخیص و تبذیل صورنیله یازمش اولدینی تاریخنده - نور عثمانیه کیتخانه سی ، نومرو ٣١٠٥ ورق ١٦٥ اسعد افندی کیتخانه سی ، نومرو ٢١٣٦ « ذکر آثار خیریه و ابنیه اش » سرلوحه لی مبحث - بو تاریخلری قبول ایدیور . عالی ، کنه الاحبار - نور عثمانیه کیتخانه سی ، نومرو ٣٤٠٦ و ٣٤٠٧ ، ومن خیراته الشریفه « سرلوحه لی مبحث و حمیده کیتخانه سی ، نومرو ٩١٤ ، ورق ١٨٦ - ده « اسنانبولده واقف برعمارت و جامع شریف و مدرسه

جانبه کیدوب و خیه (۱) زمان اکتوب اهالی ولایت حسن جوانک اوغلی احمدی تونسہ بک دیکوب حسن جوان بوحالی کورب استماع ایدیجک اسپانیہ دن یاردم طلب ایدوب اول دخی یدی پاره کمی ایله اوچ بیک مقداری کفره فجره قوشوب مزبور حسن جوان ذکر اولان کیلرایله قلمه حق الواده (۲) کلوب و آندن تونسہ طغرو یورویوب اوغلی احمد دخی آندہ اولان علمادن استقتا ایتدورب بابامز کافر لر ایله بر اولوب بوقدر کافر عسکری ایله اوزرموزه کلدی امر شرع ندر دیدکده علما دخی کفرینه و قتلنه فتوی و یروب اما احمد باباسنه مدارا ایدوب مشایخ عمر بدن نیجه کسنلری استقباله کوندروب کندوسی دخی نیجه بیک یرار کسنلر ایله عقبار نیجه اول دخی استقبال ایدر کی اولوب باباسی یاننده دشمن خواب غفلتده یاترکن دون بصقونز ایدوب تیغ بران ایله اکثرین علف شمشیر ایدوب و باباسن دخی اله کتورب کوزلرینه میل چکوب حالنده اولدی .

۹۵۱ نه و تاریخک طقوز یوز اللی بری اولیجق پادشاه اسلام اوغلی سلطان بایزید ایله بروسه یه واروب و اوغلی سلطان سلیمی قرماندن کتوردب خیه زمان بروسه نواحیلرندہ بلجنه (۳) شکار ایدوب آندن کوز فصلی کلیجک اوغلی سلطان سلیمی مغنیسیایه کوندروب و کندوسی اوغلی سلطان بایزید ایله اسلامبوله کلدی و اسلامبولدن کوچوب ادرنیه کلوب اول قیش ادرنده قرار ایتدی .

۹۵۲ نه و تاریخک طقوز یوز اللی ایکسینده سلیمان پاشا و خسرو پاشا پادشاه عالپناه حضورنده بعض خصوصدن اوترو نامعقول و ناسزا کلماتلر ایدوب غایتله ادبوسوزلک ایتدکلرندن اوتری پادشاه زمان دخی خیه ییحضور اولوب ایکسین دخی وزارتدن عزل ایلدی .

لطیفه که جهت تدریسی شیخ الاسلام و مفتی الانام اولئرہ مشروطه در و آئرہ جاری آب فراوان و صبیانه متعلق دیرستان و دارالضیافه مسافران که وسط دارالملکده واقعدر و جمله سی سکز ییلده اتمام قلندوغی شایعدر دیور .

(۱) شیمدیکی املا ایله (خیلی) . (۲) یا کلدردر دوغروسی (حلق الواد) در . (۳) شیمدیکی املا ایله (بیله جه نه) .

و وزارتدن خسرو پاشا آیرلمغین وسوسه بی فائده غلبه ایدوب اونده (۱) متمکن اولوب طورردی .

حکایت ایدرلرکه برکون آته بنمک قصدین ایدوب آدمیری اوکنه آت کتوردیلر . اول دخی آیاغن اوزنکویه قودوغی حالده دورت جانبسه نظر ایدوب وزارتده ایکن جمیع عالم خلقی حرمت و عزت ایدوب . آته بندوکنه حرمت ایتدکلرین فکر ایدوب و کندونک اول فاخر لباسلرینه و آلتون اوسکوفلرله قوللری ونوکرلری خاطرنه کلوب اول حالده آنلردن آز کمسنه یاننده بولنوب اولکی حالی واحوالی کورمیوب شمدی بن بو حال ایله آته بنمکدن ایسه اولمک یکدر باری کمسنه بنی بو حالده کورمسون دیوب آیاغن اوزنکودن چکوب آندن صکره همان صاحب فراش اولوب وزارتدن عزل اولدوغنک غصه سی جاننه وجکربنه کار ایدوب معالجه ایچون نیجه اطبار کتوردب بعض اشربه و علاج قصدین ایتدکلرنده سز بکا قصد ایدرسز بکا زهر یدرمک استرسز دیو کولکنه وسوسه شیطانی غلبه ایدوب کمسنه یه اعتماد و اعتقاد ایتیموب آخر الامر اون یدی کون مقداری یمک یمیموب وصو ایچمیوب بو حالی اوزرینه دنیادن حسرت ایله کتدی .

بوییلده سلطان البرین والبحرین فرانسه (۲) قرانه مبالغه دونانما کیلرله وافر عسکر و یروب (۳) و اول قیش آنده (۴) قیشلیوب و سلطان السلاطین اول قیش کوملجنه آوین ایدوب و کیرو ادرنه یه کاب قرار ایلدی .

ایلك یاز اولیجق کیرو اسلامبوله واروب قرار ایتدی و اول یازی اسلامبولده یازلیوب کیرو ادرنه یه کلوب و بوییلین (۵) اوغلی سلطان یازید (۶) طال بقاه و قال (۷) متاه (۸) قرمان ولایتک امارتتی تفویض ایدوب و یردی . تا کیم اول یرک رعایایی خوش کچوب پادشاه عالمپناهه خیر دتالر ایده لر .

(۱) خانه سنده دیمکدر . (۲) شیمدیکی املا ایله (فرانسه) . (۳) (پجوی) ده و (تحفة الکبار) ده بو تک تفصیلی واردر (۴) یعنی ادرنه ده . (۵) بوییلده دیمکدر کوندوزین کیدر . (۶) دوغروسی (باژیده) اولمیدر . (۷) دوغروسی نون ایله (نال) اولمیدر . (۸) دوغروسی میمدن صوکره نون ایله (مناه) اولمیدر که میمک ضعی و کسری ایله (منیه) تک جمیدر آرزو اولنان شی دیمکدر .

سنه مذکورہ شعبانک غره سنده دوشنبه کونی . (۱)

و اول یازی اسلامبولده یازلیوب کیرو ادرنه یه کلوب قیشلادی .

سنه ۹۵۳

و تاریخک طقوز یوز اللی اوچی اولیجق عجم سرداری شاه طهماسک
قرنداشی القاص شیروانده اوتررکن قرنداشندن خوفناک اولوب وقاجوب دمور
قیویه واروب آندن اژدرخانه واروب واژدرخاندن دولاشوب کیفیه کلوب
وکفهدن کیمه کیروب وکیدن اسلامبوله چقوب پادشاه زمان ادرنده شکارایتمک
اوزرنده ایکن طهماس قرنداشی القاص اسلامبوله کلدکی خبری کلوب روم
پادشاهی سلطان سلیمان دخی خيله حظار و سرور لر کسب ایدوب اسلامبولده
اولان نوابلرینه (۲) خبر کوندردیکم القاصی کرکی کبی رعایت ایدلر .

آندن پادشاه اسلام دخی ادرنه دن کوچب اسلامبوله واروب القاصی کرکی
کبی رعایت ایدوب و عالی مقاملرده قوندردیکم القاص عجم ولایتنده آنک کبی
اعلا و شریف مقاملری دوشنده دخی کورمزدی .

و اول یازی (۳) پادشاه اسلام سلطان سلیمان اسلامبولده اقامت ایدوب
قنده سنه (۴) کتمدی .

سنه ۹۵۵

و تاریخک طقوز یوز اللی بشی اولیجق القاص دخی آنکه کلن او باش بد
معاشر تحریک ایدوب ددیلر همان که روم پادشاهی سرحده واره اکثر عجم
بکلری و سپاهیلری طهماس (۵) توتوب پادشاهک یوزی صوینه (۶) القاصی
بکلرلر دیو سویلدوکلری اجلدن روم شاهی سلطان سلیمان هنوز سفر وقتی
اولمدین روم ایللو و آناطوللو بکلرینه و سپاهیلرینه حکم ایله آدملر کوندروب

(۱) بو عباره یوقاریکی تفویض جمله سنه عائد اولسه کرکدر اسکیدن ظرفلری بعضاً
فقدن سوکره کتیرلردی . (۲) وکلا مقامنده استعمال ایدلشدر (۳) دوغروسی (یاز)
اولمیدر (۴) (فنده سین) زرده سین دیمک اولدیغنه کوره خصمنی زرده سین دیه آرامغه آکا
میدان اوقومغه و الحاصل دشمن ایله چاریشمه یه کیتمدی یعنی هیچ بر طرفه حرب ایچون
کیتمدی دیمک اولور . یاخود هانکی بریره کیتمدی مناسنه آلتیق ده ممکندر . (۵)
دوغروسی (طهماسی) اولمیدر مع مافیله اسکیدن حرف املا یرینه کسره ایله اکتفا
ایدرلردی (۶) عباره ده نقصان وار (تسلیم ایده جکلر) کبی بر عباره لازمدر .

على التعجيل بكا يتشه سز بم مهم سفرم واردر ديوب و كندوسى دخى هنوز بهار اولدين اسلامبولدن دريادن عبور ايدوب والقاصى و ياتجه اولان ملاحظه (۱) بلجه (۲) اويدروب عزم تبريز ايدوب منزل بمنزل كيدوب ارض رومه واردى .

ارض رومه واريحق آنده توقف ايتدى تا كه تحت حكومتنده اولان عساكر منصوره كلوب يتشله .

اول ارض زوم بكلربكىسى اولانجه سپاهيلريه و كوكلوسيله آندن صكره سيواس بكلربكىسى بكلرى ايله و سپاهيسى ايله و آنك عقبنجه قرمان بكلربكىسى بكلريه و سپاهيلريه و آنك عقبنجه مرعش بكلربكىسى بكلريه و سپاهيسى ايله و آنك آردنجه عربستان لشكرى يعنى حلب و شام آنلك عقبنجه آناطول سرورلى و بهادرلى بكلربكىسى [و] بكلريه كلوب و ديار بكر بكلربكىسى سپاهيلرى و كوكلولرى ارجيشه سرجهه كوندرديلر .

والحاصل برلشكر جمع اولديكه عالمده عمل (۳) كمسنه كورمش دكلدر .
ارض روم صحراى خيمه و اوتاق ايله مالا مال اولوب نظم (۴)

---

(۱) ملاحظه يى (۲) بيله جه (۳) دوغروسى (عدلن) اولمليدركه عينك كسريه (عدل) مثل معنا سنده در . (عديلن) اولمق ده ممكندر .

(۴) شونظلمده اولدجه كاتب خطاسى وار: برنجى بيتك دوغروسى شويله اولمق ممكندر:

بارگاه و خيمه و چتر و خباء سرخ و سبز ايله بنفش و هم طلاء

بيتك معناسى (نقشلى ، يالديزلى آل پيشيل بايراقلر) ديمك اولور . بو بيتك هيئت عموميه سى ايكنجى پيتمه كى (طوتدى) فمئنك فاعليدر .

اوچنجى بيتك ايكنجى مصراعنده كى (كلغاز) كله سى (كلغاز) اولمليدر .

دوردنجى بيتك برنجى مصراعنده كى (برق) يرنده (بوق) اولمليدركه بورو ديمكدر . (صورنا) نك دوغروسى ده (صورنا) در . برده وزن اكسيك كلديكى ايجون (و طبل) كله سنى علاوه ايله (بوق و كوس و طبل و سورنا و نفير) اولمليدر . ايكنجى مصراع لف و نشر مرتب يوليله سويلتمشدر يعنى بورو ، كوس ، داوول ، زورنا ، نفير سولندن طاغر ايكله دى ؛ صحرال طولدى ديمكدر .

بارگاه و خیمه و چتر هاء
طوتدی ییری همچو کلزار چن
نیزه لردن اولدی صحرا لاله زار
برق و کوس و صورنا و نفیر
آت ایاغندن کریزان اولدی یر
سرخ سبز ایله بنفش وهم طماء
ارزن رومی ایدوبن انجمن
یریوزی صانکم سپردن کلزار
کوه [و] صحرا طولدی نالان و صفیر
ابروش طوتدی هوا یوزنده یر

(نثر) آندن پادشاه روم بوجعیته ار جیشه واردیکه روم ولایتک سرحدی
ایدی . امیدلری پوایدیکم عجم بکلردن و سپاهیلردن کمنسه کلوب اطاعت و انقیاد
ایده ایدی .

امید ایتدکلی کبی اولیوب آندن کوچب بند ماهی یه واروب آندن قره
کولق دره سنه آندن خویه خوی نام قصبه یه وار یجق خبر آلدیلرکه مرند نام
موضعده قزلباش نیجه سلطانلرین قویوب و کندوسی تبریزده اوتروب و اول
بکلرینه تنیه ایدوب دیمشکه (۱) روم لشکری کلورسه کوز کوزه یکلر لرسه
اللشک و یروشک و شوپله کیم سیزدن یکین اولاجق اولرسه اوکلرین قراولیو بکا
طغر و کلک .

روم پادشاهی مردنده (۲) لشکر ایشیدیک و افر لشکر ایلرو کوندرب
وارک مجال و یرمک (۳) دیو کندوسی دخی آردلرنجه الک (۴) اخشامدن کوچب
مرندی اوزلیوب کتدیلر .

بشچی بیت شهنامه ده کی (زسم ستوران دران پهن دشت . زمین شش . شد و آسمان
کشت هشت) بیتنه نظیره در . بوراده ناظم دیمک ایسته یورکه آتلیک آیاقرلیله اشیله اشیله ،
قازیله قازیله یرک برطبقه سی کوکه آغدی ؛ بولوت کبی هوا یوزنده یر طوتدی .
۱) روم لشکری کلورسه ؛ کوزیکزه یکیلور لرسه اله شیکز و یریشیکز . وشویله که سزدن
یکین اوله جق اولور لرسه اوکلرینی قارا اوللا یرق بکا طوغری کلیکز یعنی اوکلرینه قره قول
بیراقه رق بکا دوغری چکیلکز کلیکز دیمکدر . (یکین) یانک فتجی و کاف تورکیه ایله
چوق ، زیاده ، اوستون ، غالب معناسنه کلدیکی کی ظالم معناسنه ده کلور . بددعا مقامنده
(یکینک ایده نک یانی یره کلسون) دینلور . (۲) دوغروسی (مرنده) اولمیدر . (۳) واریکز-
مجال و یرمه یکز دیمکدر (۴) شیمدیکی املا ایله (ایلک) شکنده بازلقمه در .

کیجه نك نصفی اولدقده قزلباش لشکرینک برقاچ ازموردسی (۱) روم
لشکرینک براوجنه اوغرایوب قزلباش بریکا قچوب وریکاروملو قاقوب
قزلباش کلدی دیو روم لشکرینه ولوله قویدیلرکه هیچ صورمه که باه (۲) اوغلن
یاووقلدی (۳) وقول افندیسن و افندی اغلانن (۴) یاووقلوب نیجه کشینک
مال و منالی اورته ده ضایع اولدی .

آخر مرنده یقین واریحق صباح اولب قزلباش لشکری وار ایمش قزلباش
بونلرک کلدوکن دوپ و بر مقدار اللشوب و اسبابن (۵) یوکلدوب بونلرک
کوزنه قارشو چکلدی لر کتدی لر .

آندن دوردنجی کون تبریزه واروب طهماس دخی تبریزدن آکارو (۶)
کیدوب قره جه طاغه واروب روم پادشاهی دخی اوچ دورت کون تبریزه
اوتوروب روم لشکرینه آفت سماوی یتشوب آت قیروغنی (۷) اولوب کسه ده
ایشه یرار آت قالمیوب وهم قیزلق (۸) اولب زاد وزواده بولنیوب
تبریزدن کوچوب کلدکلری یوله کتیبوب مراغیه (۹) آندن صلماشه (۱۰)
واروب صلماسدن کوکرچنک نام قلعه یاننده بر صعب طاغ اولغین آندن
طاغی کچرکن روملونک باشنه کلان عقبه لر دله (۱۱) شرح اولنمز .

حاقبت الامر (۱۲) ایویاتلو (۱۳) اول طاغی آشوب وان قلعه سی اوزرینه
دوشوب که طهماس مملکتک سرحدی وقلعه سیدر آنک اوزرینه طوپ
چکوب حصارى قات قات لشکر قوشادوب و مترسلر دوزب بونجه لشکر
نیجه کون دوکب آخر الامر حصار ایچنده اولان قزلباشلر زبون اولوب امان

---

(۱) دوغروسی (آز موده سی) اولمیدرکه تجربه لی دیمکدر . (۲) دوغروسی (بابا) در .
(۳) یاووقیلمق ، یاوی قیلمق = ضایع ایتمک ، غائب ایتمک . (۴) بوراده اوشاق
معناسه در (۵) بوراده ایشیا ، آغیرلق ، یوک یاب دیمکدر (۶) ایلرو معناسه در (۷) دوغروسی
(قیرغونی) اولمیدرکه قیروب ، کچیرن ، یا قه لادینی تولدورن مهلك علت ساریه معناسه در .
(۸) قیتلق معناسه در (۹) (مراغیه) یه شکلنده یازلق مناسبر (۱۰) مشهوری ایکی سین
ایله (سلماس) در . (۱۱) شیمدیکی املایه کوره (دیل ایله) . (۱۲) دوغرو املاسی
(حاقبة الامر) . (۱۳) (یاتلو) کوتو معناسه در .

دلیوب پادشاه اسلام دخی امان و یروب کندولرین حصاردن چیقاروب
وروملوبی حصاره قویب یقلان یرلرین کرکی کبی تعمیرایدوب وایچنه یراق [۱]
قویوب ضبط ایتردی .

اما بو یکا طهماس سردار عجم روم شاهی سلطان سلیمانک تبریزدن کوچدو کین
ایشیدیحک فی الحال تبریزه کلوب آندن خوی جانبنی طوتب آندن قره کولق
دره سندن کچوب روملو وان قلعه سن دوکه دوررکن برقوناق مقداری یردن
یانندن کچوب آندن ارجیشه چقوب که روملونک سرحدیدر و آندن
عادلجوزه (۲) واروب اول مملکتلری کلیا اوجاغه اورب (۳) و بولدقلری
آدملرین قیروب اول یرلره خیمه خسارتلر ایلدی .

سلطان السلاطین وانی آلدقدن صکره فریادجی کلوب ددیله قزلباش
کلوب مملکتی اوده اورب و بولدوغی کسنه لری قلیجدن کچورب اولدرب دیجک
سلطان سلیمان دخی وان یراغین کرکی کبی کوردورب و کندوسی کوچب
اوجنبی کون دیجک طهماس یقدوغی مملکتلره واروب طهماس سلطان سلیمانک
کندو کین ایشیدیحک قره کوپرو نام موضع طرفنه الی (۴) و کونی یقه و یقا
واروب روم پادشاهی دخی آردنجه یوریوب قره کوپرویه واریجق طهماس
دخی قره کوپرودن قالقوب بیک کول نام موضعی کچوب پاسینه واردیکه اول
دخی روملونک سرحدیدر .

پادشاه اسلام دخی قره کوپرویه واریجک (۵) لشکرینک اکثری یایاق (۶)
اولوب آتلاری قریلوب وزاد وزواده اولدوغی یرلرده دخی طهماس
یاقدرب لشکر زاد وزواده سز زبون اولوب ناچار قره حمید (۷) طرفنده
خوش اوه (۸) نام موضعی اوزلیوب کتدیله .

---

(۱) سلاح ولوازم حربیه . (۲) دوغروسی (عادلجواز) اولمیدر (۳) (اوجاغه اورمق)
یاقق دیمکدر . (۴) شیمدیکی املایه کوره (ایلی) اولمیدر (۵) (واریجق) اولمیدر
(۶) یایاق ، یایان ، یایا برمنغایه در (۷) دوغروسی (قره آمد) اولمیدر (۸) شیمدیکی
املایه کوره (خوش اووا) اولمیدر .

خوش اواده لشکر آزقنوب اما آتلرده (۱) درمان ایده مه دیلر. ناچار آتسوز-
لقدن اوتری دیار بکره (۲) دخی قره حمیدی (۳) اوزلیوب کتدیلمر تا کیم
لشکری آتلا ندوره لر. دخی بتلیس دربندنه کیروب آندن نیجه کوندن صکره
حمیده واروب لشکری آتلندرمق اوزره اولدیلمر .

اوت (۴) قزلباش روم شاهی قره کوپرودن لشکر یله دوندوکن و بتلیس
دربندندن کیروانده (۵) کتدوکن اشدیحک اول دخی قره کوپرویه چیقوب دخی
خوش اواء (۶) یاقب و یقوب دخی کلوب بتلیسک نیجه نیجه محله لرین یاقوب
آندن اینوب ترجانه و ترجاندن ارزنجانه و ارزنجانده قرار ایدوب ایله وکونه
صالفون (۷) صالوب و روم سلطانی دخی آمده واروب یایاسن آتلا ندورب
و بعضیسن دخی آتلندرمق صد دنده ایکن خبر کلدیکم طهماس عسکر شیاطین
رهبرله ترجانه اینوب آندن ارزنجانه وارمش و اول ولایتلرده ظلم و تعدیلر
ایدوب صالفون صالمش دیواستماع ایدیجک پادشاه اسلام دخی القاص امیرزیه (۷)
مبالغه خزینه و یروب و نیجه بیک عسکر قوشوب دخی طهماس بدیحک
مملکتنه کوندروب و امر ایدوب ددیکم کلوب طهماس بنم تحت حکومتده اولان
مملکتدن برقریه یاقدی ایسه سن دخی واروب اکا مقابل هر کویک باشنه بر
شهرین یاق و یق ددی .

القاص دخی امر نه امتثال ایدوب و الغایوب (۹) همدانه چقوب همدانه و اریجق

---

(۱) دوغروسی (آتلره) اولمیدر (۲) دوغروسی (دیار بکری) اولمیدر (۳)
(قره آمدی) اولمیدر . مؤلفک زماننده (دیار بکر) لفظی تکمیل ولایت و تعبیر قدیمی
ایله ایالت ایچون ، (قره آمد) لفظی ایسه بالخاصه شیمدیکی دیار بکر شهری ایچون استعمال
ایدیلورمش . یوقالیده (۲۴۲) نیجی صحیفه یه باقیلسون . (۴) شیمدی بعضاً (نهوت)
شکلنده یازلمقده در . (۵) دوغروسی (آندن) اولمیدر (۶) شیمدیکی املایه کوره
(خوش اووانی) یازلمیدر . (۷) (صالفون) ظلماً آلتان آغیر و برکوک (جریمه)
دخی دینلور (۸) بوکله (میرزا ، ایمیرزا ، امیرزه) شکلنده دخی یازلمده و سویلنمده در
شهزاده و پرنس لفظلرینه معادلدر اسکی تورکجه ده کی تا تک کسریله (تکین) کیدر .
(۹) (ایلغامق) قوشدورمق ، آت سورمک دیمکدر (ایلغار) اسم اولمیدر .

همدان شهرين کليا یغما اتدروب طهماسک نیجه یرار بکلرین و آدمیلرک (۱) واولرین [و] مال و مناللری یغماوتالان (۲) ایدوب قوم (۳) کاشانه اینوب اول یرلری دخی یغماوتالان ایدوب آندن اصفهانه دولاشب بوذ کراولتان برلرده بولدوغی قزلباشلری قیروب بر مرتبهده خرابلق ایلدیلرکه دلله شرح اولنمز . آندن شیراز اغزنه خورستانه (۴) دولاشب آندن ششتره (۵) و آندن بغداده کلدی .

امابادشاه اسلام سلطان سلیمان القاصی کوندریجک بروزیرین نیجه بیک لشکر ایله چاباقچور (۶) دربندنه کوندرروب و کندوسی دخی آردنجه کلک صدندنه اولب طهماس دخی ارزنجانده بوخبری ایشیدیحک کروسنه بجد (۷) دونب وکلوب ترجانه وترجاندن ارزروم یاننده پاسین اواسنه کچوب آندن تبریز جانبنه واردی .

وروم پادشاهی سلطان سلیمان کرو آمده کلوب آنده نیجه زمان قرار ایندی ییاسن آتلندیردی .

بعد زمان آمددن کچوب (۸) وبره جکده فرات صوین کچوب حلبده قشلق (۹) تدارکن ایدوب آنده قشلاودی .

و اول قیش حمایه و حصه واروب آندن آنطاکیه واروب آندن کیرو حلبه وارب الک (۱۰) یازحلبدن کوچب تاریحک طقوز یوزاللی آلتیسنده داود پیغمبر علیه السلام تربه شریف (۱۱) قربنده برج طابق (۱۲) نام موضعه

---

(۱) دوغروسی (آدمیلرین) اولمیلدر (۲) تالان (یغما معناسنه اولوب یغمانک تورکجه سیدریاغماجییه (تالانچی) دینلور (۳) واوز اولورق (قم) شکنده یازلمقده در . (۴) دوغروسی (خوزستان) اوله جقدر (۵) برنجی شین مضمومدر (۶) حال حاضرده (چیاچچور) طرزنده یازلمقده در (۷) بجد (بجله ، چابوق معناسنه در (۸) دوغروسی (کوچوب) اولمیلدر (۹) شیمدیکی املایه کوره (قیشلق) یازلمیلدر . (۱۰) شیمدیکی املایه کوره (ابلك) شکنده یازلمیلدر (۱۱) دوغروسی (شریقی) اولمیلدر (۱۲) دوغروسی (مرج دابق) در (مرج دابق) حلب ایله کلیس آره سنده کی دوز اراضینک برقسیدر کلیسه داهایاقیندر . (داود) علیه السلامک تربه سی ایسه کلیسک جنوبنده (ترکان)

آتلارنه كوك آلدورب و كندوسى مملكت و رعایا احوالى تداركنده اولندى (۱) .
و بويده (۲) القاص اصفهاندن دولاشوب بو قدر مملكتلر ياقوب
وييقوب و بو قدر مال و منال آلوب آندن بغداده كلوب چقدوغنده بو
خبرلى طهماس ايشيديجك بلالره و سنجولره و بوزلره (۳) اوغرايوب نيچلر (۴)
خسته اولوب نيجه زمان ييمار اولدى .

زيرا كه القاص واردغى شهرلرده طهماس ايچون نيجه يادكارلر اشلر (۵)
اوستادلر قومش ايدى . القاص آنلرك كليسن بولدوغى يرلردن آلوب حتى
حكاييت ايدرلر كه بر چادير آلمشيدى كه شاه اسمعيل دخی (۶) صاغاوغنده
اشلمكه امر ايدوب دخی تمام اولدين القاص آلوب روم پادشاهى سلطان
سليانه كوندردى .

طهماسك بيوك قسواتى (۷) اول چادر اولدى .

و القاص دخی بغداده كلدكه پادشاه اسلام سلطان سليمان ايچون اول
اولدغى مملكتلرك يادكارلرندن و تحفهلرندن برعالى بلكش ايدوب حلبه
كوندردى .

اول پشكشلر پادشاهه عرض اولنوب سلطان سليمان دخی اول پشكشلىرى
نظر ايدوب كوريجك انصاف ايدوب دديكم بونك كى تحفهلر يقين زمانلرده
[نه] كورلمش و نه خود ايشدلمشدر . دخی القاصه وافر انعاملر و احسانلر ايدوب
يرار آتلر و بى بدل قلجلر كوندردى .

و بويده شاه روم سلطان سليمان كرو قره آمد طرفنه عزم ايدوب منزل

= توركنن) ناحيه سنده (طوبيق) قريه سنده در. كليسليرجه بوراسى تريه اولمبوب مقامدر.
(طوبيق) كله سى رسماً بويله يازلمقده ايسه ده (طوبيق) ايله (بيتمق) مصدرلرينك امر حاضرلرندن
تشكل ايتمشدر. (۱) دوغروسى (اولدى) اولمليدر (۲) شيمديكى املايه كوره (ييلده) يازيلور
(۳) (بوز) يرنده (بورو) اولمقده ممكندر (بوروتتى) بوندن در (۴) (نيجه كونلر)
اولمقده ممكندر. (۵) فعل مضارع اولوب (ايشلر) شكنده يازلمليدر. (۶) داها مقامنده
مستمعلدر. (۷) دوغروسى (قسواتى) اولمليدر .

بمنزل بره جوکه واروب و بره جوکدن قوناق به قوناق الملو نام یابلاغه واروب
قرار ایتدی .

اما بعض حسدر (۱) القاصک کتخذاسنه حسد ایدوب و بعض نامعقول
نسنه اسناد ایدوب و سلطان سلیمان غمز ایدوب چنکاله اوردیلر .

القاص دخی بو حالی ایشیدیجک جان باشنه صیجرا یوب روم پادشاهی
سلطان سلیمان آستانه سنه کلمک صدندنه ایکن دمبسته اولوب طور دغی یرده
نه یکا کیده جکن بلمدی .

بالاخره شهر زور بکی یکی نام بکه التجا ایدوب مملکتک بر کوشه سنده
صغندی .

بوندن بویله قصه چوقدر بو مختصر آکا متحمل دکلدز یازارسوز (۲)
سوز اوزار .

و بو ییلن اسلام شاهی سلطان سلیمان احمد پاشا نام وزیرنی لشکرله
کورجستانه کوندر دیکه وارهل اول ولایترده حصارلر و مملکتلر فتح ایدوب
غزنا ایده لر .

احمد پاشا دخی لشکرله واروب خیه قلاعلر و مملکتلر فتح ایدوب و طویمقلر
اولدی کرو کلدیلر .

و کوز فصلی کلیجک روم شاهی سلطان سلیمان کرو حلب طرفین اوزلیوب
اما لشکرینه دستور و یرمیوب آنا طوللو و روم ایللو کرو کمی ترو حده (۳)
و کمی مردنده (۴) و الحاصل روم ایللو و آنا طوللو کچن ییل قشلا دقلری یرده
قشلامق تدارکنده اولدیلر . اما سائر بکلر بکیره قرمان و ذوالقادر و سیواس
کبی آنلاره دستور و یریلوب هر بری لشکر یله یرلینه کتدیلر .

و پادشاه اسلام سلطان سلیمان دخی حلبده قشلامق تدارکین ایتدکده لشکر

---

(۱) دوغروسی (حسودل) اولمیدر (۲) شیمدیکي شیوه مزه کوره (یازار سهق) مقامنده
سویلنمشدر . (۳) دوغروسی (سروجه) اولوق ممکندر (۴) (ماردین) شهری حالا
(مردین) دیه تلفظ ایدلمکده در .

خلقنك اكثرى رضا ویرمیوب پادشاهدرتختنده یراشور دیو کلاتراتدوکلرندم روم شاهی بو اصل (۱) کلاتی ایشیدیجک مخالفت ایتمیوب وقیش قیامت ایچنده اسلامبوله عزم ایلدی . ویولده خپله صوقز حتمترین چکوب بالآخره اسلامبوله کلدی .

و اول قیش کرو اسلامبولدن چورلو طرفلر نه شکاره چیقوب اوغلی سلطان سنایمی که سابقا قزلباشه کتدکه ادرنده روم ایللو حفظی ایچون قومش ایدی کتوردب نیجه کون عیش ونوشده وشکارده اولب آخر وافر انعاملر واحسانلر ایدوب کرو مغنیسیاه کوندردی .

و تاریخک طقوز اللی یدیی اولیجق اسلامبولده قرار ایدوب و کوز فصلنده ادرنیه (۲) کلوب عیش ونوش وشکار اوزره اولب اول قیش ادرنده قشلا دی .

س ۹۵۷ نه

و بو ییلده مستقو کافرلری قزان نام ولایتک (۳) خان آلوب مملکت اسیسوز (۴) قالیجق اول ولایتده خان نصب اولتیق اولجق کفده اولان تاتارلر خان اول یروک (۵) خانی نصب ایدرمش . قزان ولایتی خانسوز (۶) قالیجق کفه خانى سعادت کرای خان اسلام پادشاهی سلطان سلیمان خیر کوندردیکم دولت کرای سلطانکه (۷) قرنداشمک اوغلیدر بزه کوندره سزکه بز دخی قزان ولایتنه کوندروب خان ایدم .

اما لایعلم الغیب الاالله کفه خاننک غرضی بو ایدیکم دولت کرای سلطانی پادشاهدن استیوب و کتوردب قتل ایتمک ایدیکه کندودن صکره خانلق اوغلرینه قالا (۸) ایدی .

پادشاه عالمپناه دخی دولت کرای سلطانی نیجه لشکر ایله کوندروب

(۱) بوراده (اصل) کله سی درلو معنا سنه در . (۲) ادرنیه (۳) دوغروسی (ولایتک) . (۴) (اسی) صاحب دیمک اولقله (اسیسز) صاحبیز دیمکدر (۵) شیمدیکی املا یه کوره و او فضله در (۶) شیمدیکی املا ایله (خانسز) . (۷) دوغروسی (سلطانی که) اولمیلیدر (۸) قاله .

اول دخی کفیه واریجق اور اغزنه که (۱۵) سعادت کرای خانک تختکاهیدر قره دن واریوب دکزدن کمیه (۱) کروپ (۲) کفیه طغرو واریوب کفده بر مقدار اکلندی .

کفده اکلنچک تاتارلرک امیزملری و بکلری اکثری بلکه کلی سعادت کرای خاندن یوز چورب (۳) و کلوب دولت کرای سلطان (۴) خانلغه دعوت ایتدیلر .

اول دخی قبول ایتیبوب بن بونده خانلغه کلدیم ربع مسکون پادشاهنک امریله غیر (۵) خصوصه کلدیم دیجک آنلر دخی سوزین قبول ایتیبوب خان اوغلی خانسین البتده (۶) بزه خان اولوق کرکسین و الا سنی الدن قومازر دیوب زیرا خان زیاده طمعکار و مکار و غداردر بر کمسنه مزده نه عرض قودی و نه مال اولدی (۷) جمله سن ظلمه آلدی دیو وصف حال ایتدیلر .

دولت کرای خان دخی کوردیکم تاتار طایفه سنک طغیانلری و غلبه لری واردر بونلردن نجات یوقدر دیوب دفع مجلس ایچون آنلره ایتدیکم دعوییه (۹) معنی کرک و عاشقه نشان (۱۰) امدی سز بونک کبی خانله بنی دشمان ایدرسز صکره آرادن چیقوب بنی اله ویرورسز دیوب اکر سوزوکزده صادق ایسه کوز (۱۱) واریوب خانی بصوک اولدورک و مال و منالن یغمالک (۱۲)

(۱۵) اور آغزی) قریمک محافظه سی ایچون ایکی دکر آراسنده پایدیرلمش اولان اورقله سی .
 (۱) کمی به . (۲) کبروب . (۳) چویروب (۴) دوغروسی (سلطانی) اولمیدر .
 (۵) دوغروسی (غیری) اولمیدر . (۶) بویله یازیلپورسده اصلی (الته) در (۷) دوغروسی (بیراقدی) اولمیدر . (۹) دعوی کله سی فارسی شیوه سنده (عینی) کبی اوقونور مؤلفده اویله اوقومشدر بزه کوره (دعوییه) دنیلیمیدر . (۱۰) (دعوییه معنارکک و عاشقه نشان) عباره سی نثردر فقط (دعوییه معنارکک عاشقه لازم نشان) طرزینه قونولورسه بر مصراع اولور بلکه ده اصلنده مصراع ایکن خطاط بوزمشدر .
 (معنا) یزنده (برهان) دها مناسیدر (۱۱) ایسه کز . (۱۲) امر حاضرک جملری پک اسکیدن برو یالکز کاف تورکیه ایله سویلنورمش (کز) علاوه سی چوق صوکره در .
 شوخالده (یغمالک = یاغمالاک = یاغمالایکنز) حکمنده در .

ویا خود بر اوغلتک باشن کسوب کتورک بن دخی سیزه اینانوب سیزه خان اولایم .

واقعه سهل (۱) زمان ایچنده واروب براوغلتک باشن کسوب کتوردیلر .
دولت کرای خان دخی بو حال کوریجک قوللرینه (۲) اینانوب و خانلوغی قبول ایدوب بکلندی (۳) .

آندن صکره واروب خانی دخی اولدورب و آندن غیری اکه (۴) اوچ اوغلن دخی قیروب و جمیع مال و منالن آلوب ضبط ایلدی .
حال بویله اولیجق دولت کرای خان بو خصوصی وقوع حال اوزره هفت اقلیم پادشاهنه عرض ایدوب بلدردی .

سلطان سلیمان دخی اولق (۷) سمادت کرای خان ایچون خیله آجیوب بی حضور اولدی امانه قائده .

بالآخر (۶) یکی خانه خانلغین مقرر ایدوب وافر انعاملر و احسانلر ایدوب کوندردی .

و بو ییلده سلطان سلیمان خستهلق واقع اولدی آخر حق تعالیدن شفا واصل اولیجق ادرنه دن اسلامبوله واردی .

و تاریخک طبقوز یوز اللی سکزی اولیجق روم ایلی بککری بکیسی روم ایلی عسکری ایله وارب (۷) بلغراددن کچوب و ارادینه وارب (۸) و ارادیندن اسکله اورب ترک اواسنی کچوب تصاصوی اوزرندن بچوی نام حصار کافر لندن آلوب و ایچنه عسکر قویوب آندن دخی روم ایلی بککری بکیسی دیمشواره (۹) وارب نیجه کون حصار ایدوب اما وقت دار اولغین براغوب

---

(۱) آز معناسته در اسکیدن چوق استعمال ایدیلوردی (۲) سوزلرینه دیمکدره . (۳) بک اولدی ، بکلی قبول ایتدی ، مطاع ، متبوع ، آمر اولدی دیمکدر (۴) ایکی کله سنی اسکیر بعضاً بویله هاء رسمیه علاوه سیله ؛ بعضاً ده کافه کسره فویه رق (اک) شکلنده یازارلردی .
(۵) دوغروسی (تولن) یعنی وفات ایدن اولمیدر (۶) بویله استعمالی جائز ایسه ده اک چوق (بالاخره) طرزنده مستعملدر . (۷) واروب . (۸) واروب . (۹) مشهوری (طمشوار) در .

و کوچب بجوی نام قلعه واریجق لپوه دن فریادجی کلوب مبالغه کافر عسکری کلوب لپوه (۱) محاصره ایندیله (۲) بکله بکی بو خبری ایشیدیک خله عسکر یاردمه کوندروب اما واران عسکر کافر لشکرینک ویرلینک صربلغندن (۳) حصاره یقین وارهمیوب کافرلر لپوه اوزرینه کلیجک لپوه واروشین بر ایکی اوچ کون دوک و یورویش ایدوب واروشی مسلمانلر لندن آدیله .
لپوه نک واروشی آلیجق (۴) مسلمانلر ایچ قلعه یه کیروب طشرده قالاتن کیمنی کافرلر هلاک ایدوب و نیجه لری کافرلر آلاینه اوغرایوب سلامت یقاسنه چقدیلر .

بالآخره حصارده اولان مسلمان (۵) کافرلر ایله ویره ایدوب لپوه کافرلره و یروب مسلمانلره یول ویردیله .
بو ییلده پادشاه بر و بجر کیرو (۶) عالی دونانمه امر ایدوب آق دکزه کوندردی .

دونانمه دخی مغرب یقاسنده طرابولس (۷) نام حصارکه کافر النده ایدی آنی واروب آدیله . آندن مالتیه (۸) صالئوب مالتیه حصارنه اوشجک (۹) مالتیه صرب یرده اولمغین حصاره کار ایده میوب مسلمانلره خله خسارت اولدی .

و بو ییلده کافر کرو لپوه آلیجق آندن سکدینه طمع ایدوب که مسلمانلر النده ایدی (۱۰) خله کافر جمع اولوب و سکدینه [واروب] واروشنک کافرلری اول کلن کافرلر ایله بر اولب واروشلرینه خقیه (۱۱) کتوروب و آنلردن

---

(۱) اسکی امالیه کوره هاء رسمیه نک اوزرنده همزه ایله (لپوه) ، شیمدیکی امالیه کوره (لپوه بی) اولمیدر . (۲) بوراده سوزا کسک قالیور اچلی ایچون (دیدیلر) یاخود (دیو خبر ویردیله) کبی بر علاوه لازمدر . (۳) صارپ . (۴) دوغروسی (آلینجق) اولمیدر . (۵) دوغروسی (مسلمانلر) اولمیدر . (۶) تکرار دیمکدر . (۷) شیمدیکی طرابولس غرب . (۸) مالطه . (۹) اوشمک طوپدن هجوم اتمک مناسنه در . (۱۰) ایدی . (۱۱) خقیه کله سی خانک ضمی و کسری ایله مصدردر کیزلنک مناسنه ایسه ده مقام تمیزده مستعمل اولدیغنی ایچون کیزلیجه دیمکدر .

غیری نیجه بيك آتلو كافرلر دخی حاضر و مهیا اولوب لپوهده طورلر ایدی بر کون آکسوزین (۱) یورپ سکهدین واروشین آلوب و ایچنده اولان مسلمانلر ایچ حصاره قاچوب بودیم (۲) بکله بکیسنه فریادجی کوندروب و اوزرمزه بو قدر بيك كافرلر کدلر وسکدین واروشنك كافرلیله بیر اولوب بزه درمان ایتمزسکوز (۳) حصارى آلدیلر دیو خبر کوندروب بودیم بکله بکیسی بو خبری آلیجق فی الحال بودیمده اولان عسکر ایله الغایوب (۴) سکدین (۵) طغرو کیدیجک كافرلر مسلمان لشکرینک کلدو کین ایشدجک كافرلر آتوسى ویا یاسی قرشو چقوب بر عظیم جنک اولدیکم دیجکلبن (۶) دکل.
 بالآخر الله تعالینک، عون [و] عنایتی یتشوب اسلام دیننه قوت و پروب غازیلر كافرلى صیوب (۷) شویله قردیلرکم وصفه کلز. آندن سکهدینه وارب سکهدینده اولان كافرلى دخی قیروب وافر طیوملق (۸) برله کرو بودیمه واردیلر .

و کوز فصلی اولیجق پادشاه روم سلطان سلیمان اسلامبولدن ادرنیه کلوب اول قیش ادرنده قشلا دی . و ابصاله (۹) ایله اینوز طرفلرینه شکاره واروب و نیجه کون حضور قلب واطمینان نفس برله شکار ایدوب کرو ادرنیه کلدی .
 و تاریخک طقوز یوز اللى طقوزنده الک (۱۰) یازین اولب سفر وقتی

۹۵۹

(۱) شیمدیکی املایه کوره (آنسزین) . (۲) یازمه اثرلرک چوغنده بویه میم ایله یازلقده ایسهده مشهوری نون ایله (بودین) در . (بدون) شکنده یازلدیغی ده واردر . (۳) ایتمزسه کز . (۴) (ایلغامق) ایلغار یایمق معناسنه در (۵) دوغروسى (سکهدین) . اولمیدر (۶) شیمدیکی املا ایله (دیه جک لین) یازلمیدر ودها دوغروسى (دینه جک لین) اولوب دینیه جک کبی دکلدر معناسنه در . سوکنده کی (لین) ادات تشیهدر بخلاین ، سنجلاین کبی . اسکیدن چوق مستعمل ایمش . (۷) (صیمق) قیرمق معناسنه در . مطاوعتی (صینمق) ، صفتی (صینیق) کلیر . (۸) (طویوملق) اساساً انسانى طویوره جق شی معناسنه اولوب صکره مجازاً غنیمت معناسنه آلمشدر نصلکه (دادیمق) ده بوبله در حتی تورکلرجه (دادیمقلدر طویوملق دکلدر) سوزی مشهوردر . (۹) ابصاله . (۱۰) ایلك .

اولیجق پادشاه اسلام پناه احمدپاشانام وزیرینه قپوخلقندن نیجه بیك آدم قوشب وروم ایلی بکبر بکیسی (۱) عسکریله بیله قوشب آنلر دخی وارب نیجه بیك عسکر ایله سمندرله قربنده طونه قویلوjede (۲) چکوب وسمندرله دن حصار دوکهچک طوپلر آلوب دیمشواره واروب طوب چکوب بو قدر بیك غازیله دیمشوارلی قوشادب دخی یریر مترسلر ایدوب و طوپلر قوروب خیله زمان دوکیدلر و نیجه دفعه یوریشلر ایدوب خیله لشکر قریلوب هلاک اولدی .

بالآخر کافر عاجز زبون اولیجق حصارلی امانله ویروب مسلمانلر دخی حصارلی ضبط ایدوب ایچنه یراق و ذخیره و آدم قودیلر . آندن لپوهیه واروب اما لپوه کافرلی مسلمانلرک کلدو کین ایشیدیک لپوه دن چقوب لپوه اسیسوز قودیلر . مسلمانلر دخی لپوهیه آدم و یراق قویوب ضبط ایلدیلر .

آندن چکوب (۳) و تیسانام صوبی چکوب تاتار حصارینه واریکه (۵) قدیمدن حصار یری اولوب اسکله اولغین کافرلر یکیدن حصار یاپوب آدین پاراقان قومشردی . آنک دخی اوزرینه واریجق طوپلر قوروب خیله زمان چنک وجدال اولوب حصارلی امانله ویروب مسلمانلر پاراقانه آدم قویب ضبط ایتدیلر .

آندن صکره اگری نام قلعهیه که قدیمدن اونکروس ولایتک استوار حصاریدی آکا واروب خیله زمان حصار ایدوب آکرتدیلر (۴) اما هواده شدت سرما ظاهر اولوب بی وقت اولغین ایشلری (۵) راست کلیوب اول آرادن چکوب (۶) لشکره دستور ویردیلر .

(۱) دوغروسی (بکیسی) اولمیدر (۲) بعض تاریخلرده (قویلیج) ، بمضرنده (قوملوج) طرزنده محرردر . (۳) دوغروسی (کوچوب) اولمیدر . (۴) بوکله همزه نک مدیله یازلمش ایسهده یا کلیشدر دوغروسی مدسزدر . همزه نک فتحی ، کاف تورکیه نک کسری، رانک، نانک سکونیه (اکرتمک) محاصره ایتمک معناسنه در . (۵) ایشلری (۶) کوچوب .

و بو ییلده بچ قرالی خيله کافر الاماندن (۵) وچهدن و فرنگدن بودیم طرفه کوندروب بعض یرلین یاقوب یقمسنه (۶) اما بودیم بکیر بکیسی بوندن آکاه اولیجق فی الحال بودیم عسکرینه اوزرلینه واروب والحاصل بولوشب بر عالی جنک ایتدیله شویلیکیم کیم کرکسه (۷) بکنور . الله تعالی مسلمانلره فرصت ونصرت و یروب کافرلری صیوب و اکثرین قیروب هلاک ایدوب غازیله طویم اولدیله .

و بو ییلن (۸) کورجستان بکیری عجم سرداری طهماسه خراج بی نهایه جمع ایدوب دخی قزلباشدن دورت بش سلطانی کلوب و کورجیلردن نیجه آزانور بکیرینه خیل لشکر جمع اولوب خراجدن جمع اولان مال و منالی آلوب کیده یوررکن (۹) ارزروم بکیر بکیسی بوخصوصدن آکاه اولوب نیجه بیگ روم ایلی (۱۰) واروب ضرب دستله اول خراجی اللرندن آلوب و قزلباشدن و کورجیدن بی حساب آدم هلاک اولوب و نیجه یرار بکیرین طوبت اول آلتان خراجی و بکیری سلطان سلیمه کوندردی .

طهماس شاه بدراه کورجیدن کلن خراجن و بکیرینک آلدوغین ایشیدیک نیجه بیگ لشکرایله تبریزدن کوچوب شاه روم سلطان سلیمان مملکتک سرحدینه ارجیشه کلوب و آندن کوچوب رهاة الجوزه (۱۱) کلوب و آندن واروب اخلاط نام قلعه اوشب و لغملر اورب و منجیق قورب خيله زمان محاصره ایدوب

---

(۵) شیمدی (آلمان) شککنده یازدیغمز کله اسکیدن (آلمان) یزلیوردی که بوکونکی املاذن دها کوزلدر . (۶) اسکیدن توریکه نک نحوینه او قدر دقت ابدلزدی ودها دوغروسی برچوق عالممزه ، ادیلمر منحو عربینک تأئیری آلتنده قاهره مفعول به و سائره بی فعلدن صکره به یراقیرلردی . فصل که مؤلفده او یله یامشدر . (۷) بوکله یاقیشورسه ده بونک یرنده (کورسه) دها مناسبدر (۸) بو ییلن (بو ییلده) دیمکدر (۹) شیمدیکی فعل حالی وقتیه یانک ضمی ومدی ، برنجی رانک ضمی ، ایکنجی رانک سکونیه (بورر) اداتیه سویلرلردی . (۱۰) وقعه نک قهرمانی ارضروم بکیر بکیسی اولدیغنه کوره بوراده کی (روم ایلی) لفظی ظنمجه یا کلشدر . دوغروسی (روملو) اولمیدر . (۱۱) دوغروسی (عادلجواز) اولمیدر .

ایچنده اولانلر ذخیره سوز زبون اولب حصارى صلحه و يروب طهماس دخى اخلاط حصارين يقوب آندن کرو ارجيشه کوچب و آنى دخى حصار ايدوب اوتردى .

وارزروم بکله بکيسى اوزرينه اوغلنى نجه سلطانله و نجه بيک لشکر ايله کوندروب آنلار دخى الغايوب و کلوب ارزروم فربنده پوسويه کيروب برفاچ کمنسه لشکرندن افراز ايدوب ايلرويه سکردهجى (۱) صورتنده کوندرب ارزروم بکله بکيسنه دخى خبر و يرديلرکه ارزروم قربنده اولان اهل اسلام کويلرينه قزلباشک يغماجيسى کلدی اصلى ندر بيلمز .

ارزروم بکله بکيسى اولنجه (۲) لشکره بن (۳) ايليوب و حصارده اولان يياسين بيله آلوب اول سکردهچيلر کلدوکی سمته عزم ايدوب آنلر يوز يوزه کليجک اوستلرينه نجه کمنه لرى کوندرب قزلباش لشکرى دخى بونلرى کوريجک بريره جمع اولب قاجق حالتنده اولدیلر . دخى بونلاريله کوبک صواشى ايله ايدوب پوسوده اولان لشکر اوزرينه چکدیلر .

ارزروم بکله بکيسى دخى بونلارک آردنجه کيدوب تا که پوسو يرينه وارب . قزلباش لشکرى دخى بونلارک اوزرينه درت يکادن پوصودن چيقوب ارزروم بکله بکيسى دخى دورت يانى آلدوغنک (۴) بليجک شيرانه جنک ايدوب بالآخر غلبه قزلباشک اوليجق ارزروم لشکرى منهزم اولوب لشکرندن و بکله ندى خيله آدم اولدردى (۵) و کندوسى دخى مجروح اولدى ارزروم کلدی . و بوييله پادشاه اسلام درياده عالی دونامه ايدوب دريابه کوندردى .

و بوييله پادشاه اسلام قزلباش بدمعاش (۶) ولايت ارزرومده بونک کي نامعقول جراتلر اتدوکن ايشديجک وزير اعظم رستم پاشايى بو خصوصک دفعى ايچون عامتدن (۷)

-
- (۱) (سکيرتمک) قوشمق ديمکدر . (۲) (اولانجه) موجود ديمکدر . (۳) (بين) کله سى بينمک مصدرندن امر حاضر در . (بين ايلک) بين اميرى و يرمک ديمکدر . (۴) دوغروسى (آلتديفنى) اولميدر . (۵) دوغروسى (تولدى) اولميدر . (۶) دوغروسى (معاشک) اولميدر (۷) دوغروسى (عامه) اولميدر .

یکچیری آغالریله و سپاهی اوغلنلرین آغالریله قوشب و آناتول و قرمان و ذوالقادر و سیواس بکلر بکلیری و سپاهیلیری و صوباشیلری دخی سیواس طرفنده حاضر و مهیا اولوب رستم پاشادخی قپوخلقی ایله آنقریه (۱) چقبوب و آنده نیجه کون اوترب آندن کوجب قیصری طرفنه کیتمک صددنده ایکن قیصری یولندن آق سرای یولنه عودت ایدوب آق سرایه واریجق افراطله برف وباران اولب عسکرک باشی قیوسی اولب خیله زحمت چکدیلر .
و آق سرایدن اره کلویه کلوب و الحاصل موانع اولغین دونب و کلوب قونیه حصارینه کیروب اوتوردی .

وقیش زیاده اولوب عسکرک حرکتیه مجال و اقتدارلری اولمدوغین و بوندن ماعدا بعض موانع دوشب قیصریه و دیاربکره چقمسنه مجال اولمدوغین پادشاه اسلامه عرض ایدوب پادشاه ظل الله دخی بی و قندر لشکرومه اجازت و یرب و کندک کلوب کیده سن دیوامر ایدوب رستم پاشا دخی لشکره اجازت و یرب و کندوسی امر اوزره پایه سریراعلیه یوز سوروب کماکان خدمتده اولدی .
و تاریخک طقوز یوز آلتمش (۲) اولیجق عجم سرداری شاه طهماس پادشاه عالپناهه الچی برله بعض ناساز جوابلر کونده رب سلطان البرین و البحرین دخی آنک جوابندن خیله بی حضور اولب هاندم امر ایدوب روم ایلی و اناتوللو لشکری جمع اولسونلر دیو آدملریله مؤکد احکام شریفه ارسال ایدوب عساکر منصوره دخی حاضر اولق اوزره اولوب اوغلی سلطان مصطفایه و سلطان سلیمه سزدخی هر خصوصده حاضر و مهیا اولوب بنمله عجم سفرنه کتیمک تدارکن ایده سز دیو امر کوندردی .

و کندولری دخی عظمت و شوکت و یراق برله قپوخلقی ایله و یکچیری ایله و نیجه یوز طوب عمر به لریله و جبه خانه و سلاحه سنه مزبوره رمضان المبارک اینک اون یدنجی کونده بحر اسکندردن (۳) عبور ایدوب آندن یکی شهره (۱) آنقریه ، (۲) دوغریسی (آلتمش) اوله بقدر ، (۳) دوغروسی (بحراً اسکنداره) اولمیدر .

چاقوب اوغلی سلطان بایزید ایله ملاقات ایدوب آندن سلطان بایزید (۱) روم ایلی حفظی ایچون محروسه ادرنیه کوندروب پادشاه اسلام طغرواسکی شهره چاقوب واسکی شهردن سیدغازییه آندن بولاوادینه و بولاوادنده اوغلی [سلطان] سلیم کلوب باباسیله ملاقات ایدوب آندن بر قاج کون بله کیدوب آندن سلطان سلیم کروسنه قالب پادشاه عالمیناه شوکت برله ایلر بیه یوریب قونیه شهرینه آندن وزیر اعظم رستم پاشایی و حیدر پاشاه (۲) وزارت لرندن عزل ایدوب و احمد پاشاه (۳) وزیر اعظم ایدوب و مصرده اولان علی پاشایی اوچنجی وزیر ایدوب و مصره حلب بککر بکیسی دوقه کین اوغلی (۴) میرمیران ایدوب و کندوسی قیصریه [یه] طغرو چاقوب حلبه واردقدن صکره ذی القعدة آینک اون (۵) کونده اوغلی جهانگیر ذات الجنب رنجنه اوغرایوب و آنده فوت اولوب و میتن کتورب اسلامبولده قرنداشی سلطان محمد یاننده دفن ایتدیلر .

۹۶۱

و تاریخک طقوز یوز آلتمش بری اولیجق پادشاه اسلام اول قیش حلب شهرنده قیشلیوب رعایا و براییه عدل و داد ایدوب دوررکن خاطر شریفلرینه خاطره اولدیکم واره قدس شریفی زیارت ایده و هم شام ولایتلرین کوره . و هم اول خاطره یه حکمن و یروب امر اتدی و ددیکم قدس شریفی زیارت اتمک استرم و هم شهر دمشق [و] شام ولایتلرین کورمک استرم آنلر و کتدارکن ایدک . وزرا فی الحال امره امثال ایدوب قدس شریف و شام شریف یوللری آزرقلرین تدارک ایده طوررکن اول ائنده وان بککر بکیسندن دللر و جاسوسلر کلوب آنلردن خبر صورلدقده جواب و یروب ددیلر کیم شاه طهماس محکم یراقده در کیم سزک مملکتکک بر طرفنه آقن اتمک استر .

-
- (۱) دوغروسی (بایزیدی) اولمیدر . (۲) پاشایی . (۳) پاشایی . (۴) اوغلی . (۵) دوغروسی (اونغی) اولمیدر .

نظم (۱)

حاضر اندردی اولاره تاجور	عرض اولندی پادشاهه بو خبر
نصرتک ویرب دائم اولسون پناه	یوز اوروبن بیره ددیله آله
خسرو خاقان کوترسون ترکشک	سرنکون اولسون همیشه سرکشک
تیغک آلتنه دوشوب اولسون هلاک	طاپوکه یاوز صنان ای نور پاک
شاهنه شبخون ادیسر شیره	چونکه معلوم اولدی اول شیرونزه

(نثر) آندن پادشاه روی زمین بو خبرلی دلردن (۲) و جاسوسلردن
 آلیجق قدس شریف زیارتدن و شهر دمشق و شام ولایتلرینک تماشاسندن
 فراغت ایدوب سفر وقتی گلکسنه منتظر اولب طوردی .

و بو بیله پادشاه دین پناه حلبدن وزیر اعظم ابراهیم پاشایی اسلامبول
 حکومتنه کوندرب و بو بیله پادشاه اهل اسلام حلبدن کوچب ویره جک (۳)
 نام قلعهده فرات صوین عبور ایدوب آندن روهایه (۴) وارب و آندن
 قره آمده کلوب نیچه کون دکنوب و آندن دخی کوچب چاپاقشوز دربندنه
 وارب و اول دربندی کچنجه عسکر خلقی خيله زحمتلر کوردیلر .

بالآخر کچوب اول یردن صوشهرینه واروب اوغلی سلطان سلیمه منتظر
 اولوب طوردی .

اوغلی سلطان سلیم مرعشده قشلیوب اول بهار اولیجق پادشاه عالمپناه امریله

(۱) برنجی بیتک ایکنجی مصراعندهکی (اولاره) کلهسی (اولاری) یعنی اونلری
 اولمیدر . ایکنجی بیتک ایکنجی مصراعندهکی (دائم) کلهسی وزنی آقسادیور بونک
 رنده (مدام) اولسه وزن دهها صاغلام اوله جقدر . اوچنجی بیتک ایکنجی مصراعنده
 (خسرو) ایله (خاقان) اره سنده بر واو لازمدر . دردنجی بیتدهکی (طاپو) کلهسی ذات
 عالی مقامنده استعمال ایدلمشدر . (یاوزصامق) فنا فکرده بولونمق دیمکدر . بشنجی بیتک برنجی
 مصراعنده (شیر) دن صوکره کی واو فضله در ؛ ایکنجی مصراعندهکی (شاهنه) لفظی
 (شاهینه) اولمیدر . (شاهین) ییلدیکمز قوشدر تورکجهسی (لاجین) در . (ادیسر)
 ایده جک دیمکدر . اسکیدن فعل استقبالی بویه سویلرلردی . (۲) دیلرردن . (۳) دوغروسی
 (بیره جک) . (۴) اکثریتله واوسز یازیلور .

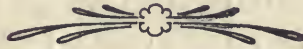
مرعشدرن طغرو سیواسه کلوب آندن ارزنجانه ، آندن مرجانه (۴) آندن
صوشهرینه کلوب باباسنه ملاقات اولوب جمهور و جماعت ایله بیک کول نام
موضعه وارلدقده قزلباش ناتراش طرفندن جاسوسلر خبرکتورب عجم سرداری
طهماس (۵) خیله یرلردن یردم کلوب پادشاه اهل اسلام ایله جنک قصدین ایدوب
محکم یراقده در دیو خبر کتورمکین روم سلطانی دخی سلطان سلیمان هماندم
عزم پاسبین ایدوب و پاسبینده عموماً عسکرین یوقلامه ایدوب ماه رجب المرجبک
یکرمی یدنچی کونی پاسبیندن کوچب قرص (۶) نام موضع طرفنه کیدوب
و قرصه واریحق آندن قزلباش کفری فاش اللرینه (۷) کیرلده که هماندم نهب
و غارت عمومی اولب کلیاً اول یرلر روانه وارنجه احراق بالنار اولوب و آله
کیرن رعایان کئی قیروب و کئی اسیر ایدوب و روانه واریحق آنی دخی خراب
ویباب بوموزاغ یواسین (۸) ایتدیلر . اما قزلباشدن نام و نشان یوق .

و روم ایلی (۸) دلاورلری نیجه دفعه قزلباشدن دیل آلوب کتورمشرا ایدی .
بودفعه دخی روان قربنده دل آلوب و پادشاه روی زمینه کتورب خبر صورلدقده
خبر یردیلر که طهماس پرهماس (۹) نخچوانده لشکر شیاطین رهبرله حاضر
ومها اولوب طورور روم پادشاهی سلطان سلیمان منتظر در . دیو خبر یریبک
شاه روم سلطان سلیمان همان دم عزم نخچوان ایدوب یاقه و ییقه نخچوانه
وارب قزلباشدن اصلا اثر یوق . هماندم اول یرلری و نخچوانی و ایچنده شاه
طهماس سرایلرین احراق بالنار ایدوب خلقنه امر اولنوب باغاین (۱۰) یرلری
قزمالرله و کولنکلرله خراب ایدوب و باغچه لرنده اولان اغاچلری کسوب
و جولولرینی ییقوب مأواء غراب ایدوب آندن ارس (۱۱) صوینی کچوب واغر

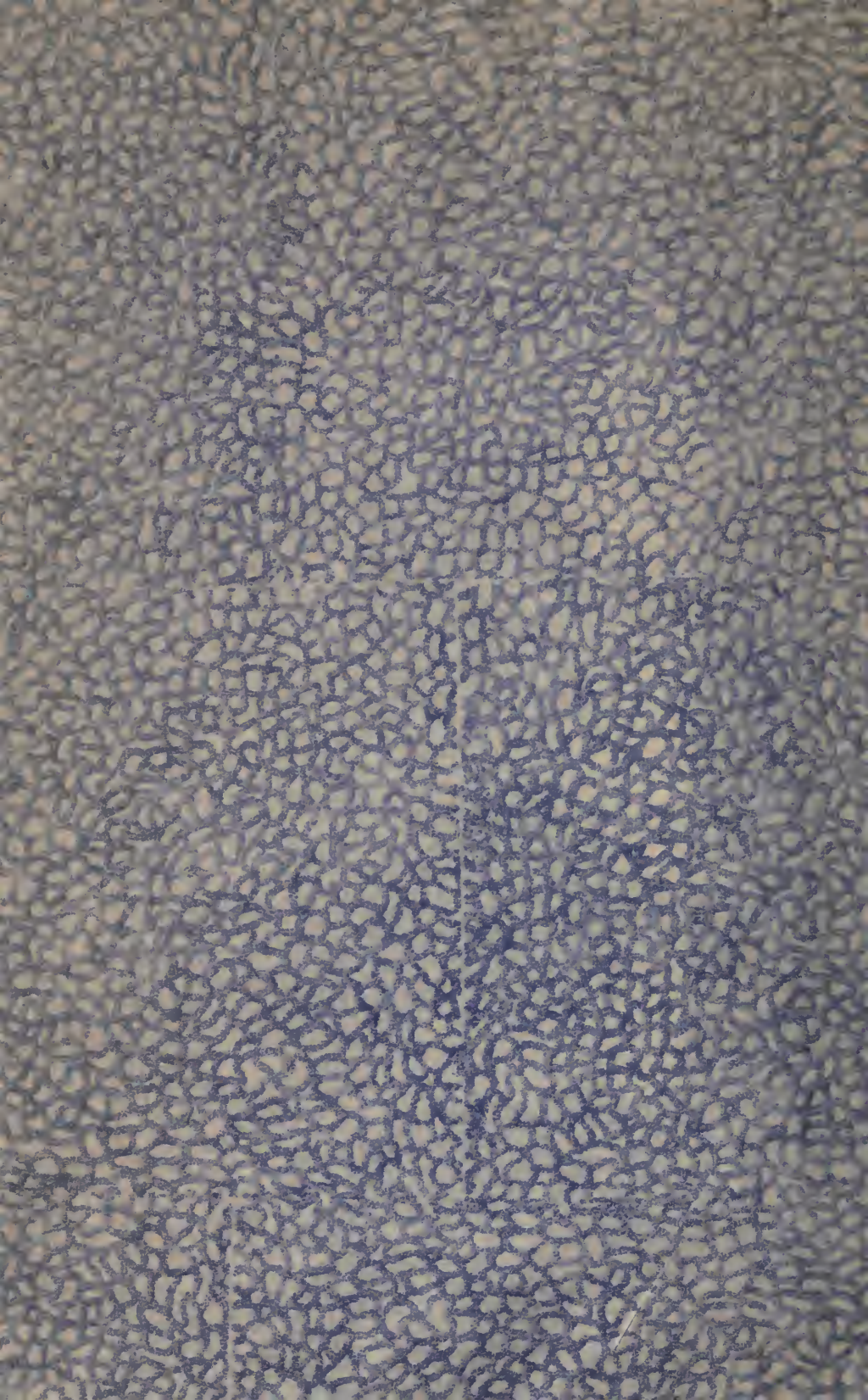
(۴) دوغروسی (ترجان) . (۵) دوغروسی (طهماسه) . (۶) شیمدیکی املاسی (قارص) . (۷) ابیلرینه .
(۸) دوغروسی (یواسی) . (۸) (ایلی) کله سی زاندر ظننده یم (۹) دوغروسی
(پهراس) اولمیدر . (۱۰) دوغروسی بلکه (باغلیان) اولمیدر که شهرک محافظه سنه
یارایان یرلر دیمک اولسه کرکدر . (۱۱) بوکله بزده مدایله (آراس) طرزنده مستعمل
ابسهده ایرانلرجه همزه نک وسینک فتحیله (ارس) دیبه سویلنمکده درع : (ای صبا

طاغنی (۱) طولاشوب علیه‌الکرده (۲) طرفندن چوبان کوپروسنه سنه مذکور
رمضان المبارک آیتک اون بشنده دولت و اقبال ایله کلوب قرار اتدیلر .
تمت (۳) الکتاب بعون الله الملك الوهاب .

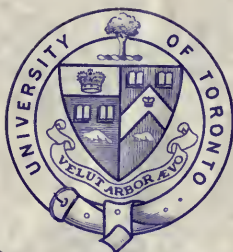

کریکذری بر ساحل رود ارس (« حافظ شیرازی » بعض کتابرده (آراز) دییه
کور دیکمده واردر (۱) اغری طاغنی . (۲) شیمدیکی املاسی (الشکرد) .
(۳) طوغروسی (تم) اولمیدر مع مایه (صحف) اعتباریله (تمت) ده جائز اوله بیلور .

PURCHASED FOR THE
UNIVERSITY OF TORONTO LIBRARY
FROM THE
CANADA COUNCIL SPECIAL GRANT
FOR
ISLAMIC STUDIES

UNIVERSITY OF TORONTO

3 1761 01068194 8